ANDEN UDGAVE

C. RAUNKIÆR

DANSK EKSKURSIONS-FLORA

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV · ANG ·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Herm. G. Simmons

Lund 30/5 1906.

C. RAUNKIÆR:

DANSK EKSKURSIONS-FLORA

ELLER

NØGLE

TIL

BESTEMMELSEN AF DE DANSKE BLOMSTERPLANTER OG KARSPOREPLANTER

ANDEN UDGAVE

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1906

INDHOLD

FORORD

Bortset fra en Del Rettelser og Tilføjelser afviger denne 2den Udgave af Ekskursionsfloraen ikke meget fra 1ste Udgave. Der er ved enkelte Familier vedføjet Oplysninger om Bestøvning og Frøspredning; endvidere har jeg ved enkelte Arter, umiddelbart efter Angivelsen af Plantens Højde, anført, til hvilken Livsform Arten hører; om hvad der herved forstaas og angaaende de her brugte Forkortelser henvises til Forklaringen af Forkortelserne, Side 273; i nogle Tilfælde er det endnu noget tvivlsomt, til hvilken Livsform Arten hører; jeg haaber, at det, at Spørgsmaalet om Livsformen medtages i Floraen, kan give Anledning til, at de manglende Oplysninger efterhaanden skaffes tilveje. Det var oprindelig min Hensigt at foretage en gennemgribende Bearbejdelse og Forøgelse af Stoffet, men en botanisk Rejse til Vestindien i 1905—06 har forhindret mig deri; af samme Grund har jeg ikke selv været i Stand til at foretage Korrekturlæsningen; denne er besørget af Magister *Morten P. Porsild*, hvem jeg derfor her bringer min bedste Tak.

Hensigten med foreliggende Bog er at give Begyndere et Middel til Bestemmelsen af de danske Blomsterplanter og Karsporeplanter og Viderekomne en Lommebog, som kan medtages paa Ekskursioner og i givet Tilfælde forhaabentlig hjælpe til at afgøre Tvivlsmaal, som kan opstaa selv for den mere øvede. Ved Udarbejdelsen af en saadan Bog maa det Praktiske stilles i første Række, og jeg har derfor valgt at ordne samtlige Arter i tvedelte Nøgler. Denne Fremstillingsmaade har den Fordel, at man ved den hurtig overser Arterne, som hører til en given Afdeling, og hurtig bestemmer en funden Plante, hvis man da har Planten i en saadan Tilstand, at den overhovedet kan bestemmes ved Hjælp af Nøglen; desuden, da man kun har at gøre med faa Kendetegn ad Gangen, skærpes Blikket for Plantedelenes Former, hvilket er den vigtigste Betingelse

for overhovedet at kunne bestemme Arter og kende dem fra hverandre.

Hvad Brugen af Bogen angaar, vil Enhver forhaabentlig snart finde sig tilrette; hvis Nogen skulde være i Tvivl, da findes der Side X et Eksempel paa Fremgangsmaaden ved Bestemmelsen af en given Plante. Ved Valget af Kendetegn paa de enkelte Slægter og Arter, har jeg bestræbt mig for at anvende saadanne, der er lettest at iagttage og mindst foranderlige og, saavidt det har kunnet lade sig gøre, saadanne som alle samtidig er tilstede paa Planten; i enkelte Tilfælde, f. Eks. ved Salix-Arterne, er det dog nødvendigt for med Sikkerhed at kunne bestemme en Art at undersøge den paa to forskellige Tider af Aaret — dels om Foraaret under Blomstringen, dels senere naar Bladene er udfoldede.

Tallene i Slutningen af Artbeskrivelserne angiver Plantens Størrelse — Højde eller Længde — udtrykt i Meter; derefter følger Angivelse af Plantens Livsvarighed og Livsform (se Side 274). Derefter følger Angivelse af Blomstringstiden; og endelig findes nævnt de Lokaliteter, paa hvilke Planten vokser, tilligemed Oplysning om dens Udbredelse i Landet; er vedkommende Plante kun funden meget faa Steder, er disse nævnte; er den funden flere Steder, er Hyppigheden angivet ved Betegnelserne: meget sjelden, sjelden, hist og her, temmelig almindelig, almindelig og meget almindelig (angaaende de her anvendte Forkortelser, se Side 273). Efter Beskrivelsen findes Plantens danske saavel som dens latinske Navn; hvad det sidste angaar, har jeg bestræbt mig for at anvende det ældste Navn, under hvilket Planten er beskrevet saaledes, at den med Sikkerhed kan genkendes, forsaavidt det da kunde lade sig gøre uden at afstedkomme Misforstaaelse; i de Tilfælde, hvor dette Navn er forskelligt fra det her i Landet hidtil gængse, er dette sidste vedføjet i Paranthes efter Artsbeskrivelsen. Bastarder er betegnede ved Navnene paa de to Stamplanter, forbundne med hinanden ved ×. Efter de latinske Plantenavne findes Navnet paa den Forfatter, som har givet Planten det her anvendte Navn. Staar Forfatternavnet i Paranthes, betyder dette, at vedkommende Forfatter vel har givet Planten dens Artsnavn, men i Forbindelse med et andet Slægtsnavn, eller anvendt Artsnavnet som Varietetsbetegnelse e. l. I de fleste Tilfælde er Forfatternavnet forkortet; Side 275 findes en Forklaring over de forkortede Navne.

Hvad Udtalen af de latinske Navne angaar, da har Tostavelsesord altid Tonen paa første Stavelse; ved Flerstavelsesord er Udtalen

angivet Tonetegn »'» over den Vokal, som har Tonen, undtagen hvor denne Vokal er et y eller et stort Begyndelsesbogstav, thi i saa Tilfælde staar Tonetegnet efter den betonede Stavelse. I de latinske Navne udtales i Reglen ae som æ, og oe som ø; hvor de enkelte Bogstaver skal udtales hver for sig, er dette angivet ved »¨« (Trema) over e. C udtales som s foran ae, e, i, oe, og y, iøvrigt som k.

Familierne er ordnede i samme Rækkefølge som i Professor Warmings „Den systematiske Botanik"; og for saa vidt det har været foreneligt med det Praktiske er Slægter og Arter grupperede i naturlige Grupper. Jeg har medtaget alle her i Landet vildvoksende Arter, og tillige de mest fremtrædende Afvigelser fra Hovedarten. Desuden har jeg medtaget de almindelig dyrkede Planter og af forvildede saadanne, som er fundne paa et større Antal Steder, og som har holdt sig i en længere Aarrække og saaledes til en vis Grad kan antages at have faaet Borgerret i vort Lands Flora.

Vejledning

til at indsamle, bestemme og opbevare Planter.

Naar man begiver sig paa en Ekskursion for at indsamle Planter, bør man udruste sig med en lille Spade eller et lignende Redskab til at grave Planterne op med, og en Botaniserkasse til at opbevare dem i, at de ikke skal visne. Man maa saa vidt muligt medtage alle Plantens Dele: Stængel, Blade, Blomster, Frugter og, hvis det er en urteagtig Plante, de underjordiske Dele, fordi man i visse Tilfælde maa have alle Organerne for at kunne bestemme Planten, men selv om dette ikke er nødvendigt, maa man dog for at faa et fyldigt Kendskab til en Planteart nøje undersøge alle dens Dele og indpræente sig disses Ejendommeligheder. Hvis Luften er tør og Planterne indsamlede tørre og maaske i længere Tid maa ligge i Botaniserkassen, bør man stænke dem med Vand; de holder sig da friske endog i temmelig lang Tid. Man maa under Indsamlingen enten notere eller indpræente sig saadanne den enkelte Plante vedkommende Forhold, som ikke kan ses senere, nemlig Forholdene under hvilke den voksede, Jordbundens Beskaffenhed: tør eller fugtig, leret, sandet, tørveholdig osv., desuden Belysningsforhold, Plantens Udseende i dens Helhed, Voksemaade, selskabelig eller spredt Vækst osv., osv.; herved lettes ofte Bestemmelsen, og det hører med til et nøje Kendskab til Planten.

Hjemkommen fra en Ekskursion bør man saavidt mulig straks tage fat paa Bestemmelsen af det medbragte Materiale; især bør man, hvis man vil tørre nogle af Planterne, straks behandle disse paa den Maade, jeg nedenfor skal anvise. Hvis man har til Hensigt at sætte sig nøjere ind i sit Lands eller sin Egns Plantevækst, da bør man anlægge sig en Samling af tørrrede Planter, et Herbarium, dels som en Støtte for Hukommelsen, dels som et Hjælpemiddel ved Bestemmelsen af Planter, man ikke tidligere har fundet. Man kan saa ogsaa, naar man har bedre Tid end Sommerens Travlhed giver, atter tage Planterne frem og undersøge dem, og man vil da ofte ved den enkelte opdage Ejendommeligheder, som man ikke bemærkede den første Gang, man undersøgte den. Ved Tørringen af Planter betjener man sig af tykt Filtrerpapir, „Kaffepapir“, i hvilket Planterne lægges, hvorpaa de presses; man kan hertil benytte to

Brædder, der i Omfang er lidt større end Papiret, man benytter, med en Sten eller lignende til Presse; men det mest praktiske er at anskaffe sig en dertil konstrueret Staaltraadsmappe, som kan faaes hos Optikus Cornelius Knudsen, Købmagergade. København; Mappen koster 4 Kr. og bestaar af to Jernrammer, i hvilke der er udspændt Staaltraadsnet; mellem disse Rammer lægges Papiret med Planterne, og Presset frembringes ved Messingkæder, der forbinder Rammerne med hinanden, og som kan spændes til stærkt eller svagt Pres efter Planternes Behov. Mappen er forsynet med Haandtag, saa at man let kan føre den med sig paa Rejser.

Af en Art maa man til Tørring vælge saadanne Exemplarer, der saa fuldstændig som muligt vise dens Ejendommeligheder. Man lægger Planten paa et Blad af Filtrerpapiret i en saa naturlig Stilling som muligt, samtidig med at man søger at faa Blade, Blomster og Frugter saaledes anbragt, at det Væsentlige kommer frem. Er en Plante for stor til Papiret, maa man enten skære den over og tage to Blade til den, eller nøjes med enkelte, væsentlige Dele af den, eller, hvis det er en rank Urt, som blot er lidt for lang, bøje den med et Knæk (ikke en Bue), saa at den faar Plads; man lægger et eller to Blade Papir ovenpaa Planten, derpaa en ny Plante osv. Ved hver Plante lægger man en Seddel med Plantens Navn, hvis man ved dette, Findested, Dato og maaske andre Oplysninger. Saftige Planter og Planter med meget tykke Stængler maa isoleres ved flere Blade tomt Papir eller bedre tillige ved Papstykker, for at de ikke skal skade andre, medens de er i Presse. Naar man er færdig med Nedlægningen, lægges hele Stabelen i Presse. Hvor stærkt et Pres der skal anvendes, lærer man snart ved Erfaring; er der for svagt Pres, bliver Planternes Blade rynkede, er der for stærkt, kommer man let til at kvæste Planterne. Efter at have ligget højst een Dag i Presse maa Planterne lægges om i tørt Papir; en saadan Omlægning maa foretages et Par Gange til eller endnu oftere, eftersom Planterne er mere eller mindre saftige. I det hele taget maa man ikke „spare paa Omlægning“, og man maa sørge for, at Papiret, som Planterne lægges i, er godt tørt, thi jo hurtigere en Plante tørres, desto bedre beholder dens enkelte Dele deres naturlige Farve. Var Planterne fugtige, da de blev lagt ned, maa den første Omlægning foregaa faa Timer efter. Mange Planter bliver efter at have ligget nogen Tid i Presse, før de endnu er helt tørre, meget slappe, saa at de vanskelig kan omlægges, uden at den oprindelige Stilling forstyrres og Bladene krølles og beskadiges. Dette kan man imidlertid let undgaa ved at foretage følgende lille Forandring i den foran beskrevne Fremgangsmaade. Foruden det tykke Kaffepapir anskaffer man almindelig tyndt, hvidt Filtrerpapir og lægger hver Plante mellem to Blade af dette, som derpaa lægges ind mellem to Blade af det tykkere Papir; ved Omlægningen behøver man da kun at skifte det tykke Papir, medens Planten bliver liggende urørt i det tynde, lige til den er tør og færdig til at lægges ind i Herbariet. Hvornaar Planterne er tørre, maa man lære ved Erfaring; indtil man er sikker i at bedømme dette, skal man ikke tage dem for snart ud af Pressen, men hel-

lere lade dem ligge længere end nødvendigt. Saalænge Planten er kold at føle paa, er den ikke tør.

Naar Tørringen er tilende, omlægges Planterne paa Herbariepapiret, hvortil man kan benytte hvidt Skrivepapir, et Blad, ½ Ark til hver Plante; men det var dog heldigere, om man hertil kunde anskaffe Papir, der baade er stivere og noget større end almindeligt Skrivepapir. Planten klæbes fast med smaa, godt gummerede Papirstrimler af passende Størrelse. Sedlen med Plantens Navn og andre den vedrørende Oplysninger fastklæbes paa Herbariepapiret i det nedre Hjørne til højre. De opklæbede Planter lægges i Omslag, hvortil man kan benytte almindeligt, dog ikke for tyndt Indpakningspapir eller lignende. Herbariet maa opbevares paa et tørt Sted, i en Kasse eller helst i et Skab, der maa være tæt, for at Støv og Insektangreb kan undgaas; hvis Planterne alligevel bliver angrebet af Insekter, maa man efter at have fjærnet Insekterne og deres Larver strø Naftalin i Rummet eller imellem Papiret.

Hvad Fremgangsmaaden ved Bestemmelsen af Planterne angaar, da vil Enhver, som i Forvejen har lidt Øvelse heri, forhaabentlig snart blive fortrolig med Brugen af foreliggende Bog. For Begyndere kan følgende Eksempel tjene som Vejledning. Lad os gaa ud fra, at den Plante, som skal bestemmes, er en almindelig Ranunkel eller Smørblomst, f. Eks. bidende Ranunkel (*Ranunculus acer* L.), og at Samleren hverken kender den Slægt eller Familie, hvortil denne Plante hører. Man maa da begynde Side XIII, hvor der findes en Nøgle til Bestemmelsen af Familierne og enkelte afvigende Slægter. I denne Nøgle er alle Planterne delt i to Grupper, nemlig I, til hvilken de blomsterløse Planter, som formerer sig ved Sporer, hører, og II, som omfatter alle Blomsterplanter; da den Plante, vi har for os, er en Blomsterplante, hører den til Gruppe II. Under II findes to Underafdelinger A og B; ved at gennemlæse Beskrivelserne af disse ser man snart, at vor Plante hører til Afdeling B. Under B er der atter to Underafdelinger, hvis Beskrivelser gennemgaas og sammenlignes med Planten, og saaledes videre; thi ligesom denne Nøgle er alle de andre Nøgler i Bogen indrettede; man har stadig kun to Afdelinger at prøve ad Gangen, og har kun at se efter, paa hvilken af de to Afdelinger den foreliggende Plante passer.[1] Men fortsætter man nu med Bestemmelsen af den nævnte Ranunkel, vil man se, at den under det B, vi kom til, hører til Afdeling b, og her, da det er en Landplante, til Afdeling oo, og herunder igen til **, og da den har dobbelt Bloster, hører den til Afdeling ††; den har fribladet Krone og hører derfor til Afdeling 1. Her henvises saa til Side XXVII, hvor der findes en Nøgle til Bestemmelsen af de tokimbladede Urter med dobbelt Bloster og med fribladet Krone. Ved nu at gaa frem ved denne Nøgle paa samme Maade som ved foregaaende, vil man komme igennem følgende Underafdelinger:

[1] I ganske enkelte Tilfælde er en Afdeling undtagelsesvis delt i 3 Afsnit; saaledes er ved Nøglen over Græsfamiliens Slægter disse først delt i 3 Grupper, men under disse Grupper er der atter stadig kun 2 sideordnede Afdelinger som i de andre Nøgler.

A, I, A, b, oo, **; under ** er der to Familier, *Ranunculaceae* med undersædig og *Rosaceae* med omkringsædig Blomst, og da vor Plante har undersædig Blomst, hører den altsaa til *Ranunculaceae*; det vedføjede Tal henviser til det Sted i Bogen, hvor denne Families Slægter og Arter beskrives. Opsøger man nu dette Sted, finder man først en kort Angivelse af Familiens vigtigste Kendetegn; dernæst en Nøgle til Bestemmelsen af Slægterne. Ved nu at bestemme vor Plante ved Hjælp af denne Slægtsnøgle kommer vi igennem Afdelingerne I, B, a til o, under hvilken der findes to Slægter: *Ranunculus* og *Batrachium*; da vor Plante er en Landplante med gule Kronblade, der ved Grunden har en lille Grube, som dækkes af et Skæl, hører den til Slægten *Ranunculus*; Tallet efter Navnet angiver Stedet, hvor Nøglen til Bestemmelsen af denne Slægts Arter findes. Vor Plante har haanddelte Blade, jævne Nødder, trinde Blomsterstilke og haaret Stængel; vi kommer derfor gennem Afdelingerne II, A, a til oo; herunder findes to Arter, hvis Beskrivelser gennemgaas, og vi vil da finde, at vor Plante er bidende Ranunkel, *Ranunculus acer* L.

Ved Bestemmelsen maa man naturligvis nøje passe paa, at Beskrivelserne stemmer overens med den fundne Plante, og ikke gaar over til Bestemmelsen af Arten, før man er sikker paa at have fundet den rigtige Slægt. Begynderen er ofte saa ivrig efter at faa Arten bestemt, at han ikke anvender tilstrækkelig Omhu paa Familie- og Slægtsbestemmelsen, hvorved tidt megen Tid gaar tilspilde, idet man ofte kommer til at søge Arten under en urigtig Slægt. Men selv om man synes at passe saa nøje paa som muligt, og selv om man har alle de af Plantens Dele, som er nødvendige for Bestemmelsen, kan det Tilfælde naturligvis indtræffe, at man ikke er sikker paa, om en funden Plante hører til denne eller hin Afdeling eller er denne eller hin af to hinanden nærstaaende Arter, hvad enten nu Fejlen ligger i de korte Beskrivelser eller i andre Mangler ved Bogen, eller den ligger i Bestemmerens Usikkerhed i Forstaaelsen af de brugte Kunstord, eller i Mangel paa Øvelse i at se paa en Plante. Man maa i saa Tilfælde enten efterse i en større Flora, som indeholder fyldigere Beskrivelser, eller, hvis man har Lejlighed dertil, spørge en kyndigere tilraads.

Er man naaet saa vidt, at man har Øvelse i at samle, bestemme og tørre Planter, og man kender sin Egns Flora og ved, hvilke Planter den har, som andetsteds er sjeldne, saa kan man ved at samle og tørre (ikke opklæbe) disse erhverve sig andre Arter, som man gerne vil have, idet man træder i Forbindelse med en Bytteforening, indsender de Planter, man har bestemt at bytte bort og faar til Gengæld andre, som man har ønsket. Hvis man er i Tvivl om Bestemmelsen af en Plante, kan man ogsaa paa den Maade faa sin Tvivl hævet, idet man gennem Bytteforeningen til Sammenligning erhverver sig rigtig bestemte Eksemplarer af den omspurgte Plante eller indsender de tvivlsomme Eksemplarer med en Forespørgsel til mere kyndige Folk, f. Eks. til „Botanisk Forening“ (adr. Botanisk Museum) i Kjøbenhavn.

Naar man har bestemt og kan genkende sin Egns Planter og

er aldeles sikker paa, at man har bestemt dem rigtig, hvilket man dog ikke maa gøre Regning paa opnaas uden gennem megen Øvelse og mange Fejltagelser, da ligger der en rig Mark aaben for selvstændige Undersøgelser; jeg henvender mig her nærmest til de af Botanikens Dyrkere, som bor paa Landet, og om jeg saa maa sige midt imellem Planterne, og som har rig Lejlighed til at iagttage disse paa de forskellige Stadier i Udviklingen. Jeg skal her kun nævne et Par enkelte af de Opgaver, til hvis Løsning de paa Landet boende Botanikere kunde give vigtige Bidrag. Ved at enhver især for sin Egns Vedkommende nøjagtig undersøgte og optegnede alle de Planter, som findes der, samt (med nøje Henblik paa Jordbundsforholdene og andre ydre Forhold) hvilken Rolle de enkelte Arter spiller i Egnens Plantevækst, vilde der efterhaanden skaffes Materiale tilveje til en fyldig Fremstilling af vort Lands Plantegeografi; der er saa meget mere Grund hertil, som Plantevæksten, gennem Opdyrkning af hidtil udyrkede Strækninger og ved andre Aarsager, gennem lange Tider har været og stadig er underkastet store Forandringer. Og Kendskabet til den oprindelige Plantevækst er af ikke ringe Betydning for Studiet af vort Lands Forhistorie. En anden vigtig Opgave er omfattende Studier i Naturen og Dyrkning af de enkelte Arter, Underarter, Varieteter og Former, for derigennem nøjagtigere end hidtil at faa disses Værdi og indbyrdes Forhold bestemt. Endelig for det tredie er der Studiet af Planternes Tilpasning til Kaarene, Frøspredningsmaaden, og af Maaden hvorpaa Bestøvningen foregaar hos de enkelte Arter, f. Eks. hvilke Insekter, der besøger og bestøver de enkelte Plantearters Blomster, for at det derigennem kan oplyses, hvorvidt de enkelte Arter i denne Henseende forholder sig ens i de forskellige Egne og under forskellige ydre Forhold. Naturligvis kræver saadanne Studier, hvis de da skal føre vort Kendskab fremad, betydeligt Arbejde og megen Taalmodighed, men jeg er sikker paa, at den, som føler sig kaldet til dette Arbejde og anvender sin Fritid til disse Studier, vil føle sig rigelig lønnet ved den Iagttagelsens Undren og Erkendelsens Glæde, Naturen skænker sine Dyrkere.

Nøgle

til Bestemmelsen af Familierne og enkelte Slægter.

I. Uden Blomster. Formering ved særegne, mikroskopiske Celler, Sporer, der dannes i lukkede Beholdere, Sporehuse, som sidder paa Bladene. Med ægte Rødder og med Karstrænge, som paa et Tværsnit af Rod, Stængel eller Bladstilk viser sig som fastere Partier. Karsporeplanter. I, Side XIV.

II. Med Blomster. Formering ved Frø.

A. Træer eller Buske med naaleformede, oftest stedsegrønne Blade; indeholder næsten altid Harpix. Blomsterne særkønnede; Æggene sidder paa aabne, skælformede Frugtblade, der er samlede til en Kogle; Hanblomsterne sidder i raklelignende Stande; Bloster mangler. Nøgenfrøede 9.

B. Bladene ikke naaleformede, eller hvis de er naaleformede, da er Planten urteagtig eller en lav Busk uden Harpix. Æggede indesluttede i en lukket Frugtknude (Dækfrøede).

a. Urter med grundnervede (lige- eller buenervede), udelte, spredte Blade; Blomsterne oftest 3-tallige. Stænglens Karstrænge spredte. Trevlerod. Frøene spire med 1 Kimblad. Enkimbladede. II, Side XV.

NB. Hvis det er en Vandplante, se da Side XVI, hvor der findes en Nøgle til Bestemmelsen af alle Vandplanter.

b. Urter eller træagtige Planter med fjer-, haand- eller stjærnenervede Blade, meget sjeldent med grundnervede Blade, og Blomsten er da ikke 3-tallig; Blomsterne oftest 5- eller 4-tallige. Stænglens Karstrænge ordnede i en Kreds omkring Midten. Oftest Pælerod. Frøene spirer med 2 Kimblade (Tokimbladede).

o. Vandplanter (Bladene alle nedsænkede eller svømmende). III, Side XVI.

oo. Land- og Sumpplanter (Bladene alle eller idetmindste nogle ovenfor Vandet).

* Træer og Buske. **IV**, Side XIX.
** Urter.
† Uden eller med enkelt Bloster **V**, Side XXIV.
†† Med dobbelt Bloster (Bæger og Krone).
1. Kronen fribladet. **VI**, Side XXVII.
2. Kronen sambladet. **VII**, Side XXX.

I.

Karsporeplanter.

I. Ingen overjordisk Stængel; Bladene udgaar fra Jordstænglen.
A. Landplanter; Bladene stilkede, i Reglen delte, aldrig linieformede; Sporehusene paa Bladpladen.
a. De frugtbare og de golde Blade ens, alle med Bladkød. Engelsødfam., Polypodiaceae 2.
b. De frugtbare Blade forskellige fra de golde, uden eller næsten uden Bladkød.
o. Kun den øverste Del af de frugtbare Blade med Sporehuse og uden Bladkød; den nederste Del gold og med Bladkød. Kongebregne, Osmunda 5.
oo. De frugtbare Blade overalt sporehusbærende, uden eller næsten uden Bladkød.
* Et frugtbart og et goldt Blad paa Enden af en fælles Stilk. Slangetungefam., Ophioglossaceae 1.
** Frugtbare og golde Blade udgaar hver for sig fra Jordstænglen.
1. Bladene alle enkelt fjersnitdelte. Kambregne, Blechnum 5.
2. De golde Blade dobbelt, de frugtbare enkelt fjersnitdelte. Strudsevinge, Onoclea 5.
B. Vandplanter med siddende, udelte, linieformede Blade: Sporehusene ved Grunden af Bladene.
1. Jordstænglen krybende, med spredte Blade. Pilledragerfam., Marsiliaceae 5.
2. Jordstænglen kort, knoldformet, med tæt samlede Blade. Brasenfødefam., Isoëtaceae 9.
II. Med forlænget, overjordisk, bladbærende Stængel.
A. Bladene uanseelige, skælformede, kransstillede, i hver Krans sammenvoksede til en tandet Skede; de frugtbare Blade samlede til en aksformet Stand i Spidsen af Stænglev. Padderokker, Equisetinae 6.
B. Bladene smaa, skælformede, spredte eller modsatte, tæt stillede; Sporehusene ved Grunden af Løvbladene eller ved

Grunden af særegne Blade, som er aksformet samlede i Spidsen af Grenene.

1. De golde Blade ens eller næsten ens, helrandede eller svagt tandede. Ulvefodfam., Lycopodiaceae 7.
2. De golde Blade forskellige: de paa den opadvendte Side af Stænglen mindre end de paa den nedadvendte, alle tornet-tandede. Dværgulvefodfam., Selaginellaceae 8.

II.

Enkimbladede.

I. Uden Bloster, sjeldnere med skæl- eller børsteformet Bloster.
  A. Blomsterne i valseformede eller kugleformede Kolber, særkønnede (undt. Calla), i Reglen uden tydelige Dækblade.
    1. Bladene hjærteformede eller pilformede; Kolben omgivet af et stort Hylsterblad. Arumfam., Araceae 57.
    2. Bladene linieformede; Kolben uden Hylsterblad. Dunhammerfam., Typhaceae 56.
  B. Blomsterne i Aks, tvekønnede (undt. *Carex*), altid med skælformede Dækblade. Bladene linieformede, omskedende.
    1. Stænglen ikke hul, med oftest 3-radede Blade; Bladskeden ikke spaltet. Blomsterstanden enkelt eller sammensat. Halvgræsser, Cyperaceae 27.
    2. Stænglen hul, med 2-radede Blade; Bladskeden spaltet. Aksene samlede i et sammensat Aks eller i Top. Græsser, Gramineae 38.

II. Med bæger- eller kronbladagtigt Bloster.
  A. Blosteret regelmæssigt.
    a. Blosteret grønt eller brunligt.
      o. Blosteret brunligt, tørt. Kapsel. Sivfam., Juncaceae 23.
      oo. Blosteret grønt, urteagtigt.
        * Blomsterne i Klase eller Kolbe, 3-tallige.
          1. Blomsterne i Klase; Flerfoldfrugt eller Spaltefrugt. Blomstersivene, Juncaginaceae 17.
          2. Blomsterne i Kolbe; Enkeltfrugt. Kalmus, Acorus 58.
        ** Blomsterne enlige i Spidsen af Stænglen, 4-tallige. Firblad, Paris 62.
    b. Blosterbladene kronbladagtige, i det mindste de i den indre Kreds.
      o. De ydre Blosterblade grønne, de indre farvede, kronbladagtige, sjeldnere alle farvede. Flerfoldfrugt. Skebladfam., Alismataceae 16.

oo. Blosterbladene alle kronbladagtige. Enkeltfrugt.
† Blomsten undersædig.
Δ 3 frie Grifler. Blomsterne blegrøde. Med Knold. Giftlilje, Colchicum 59.
ΔΔ 1 Griffel med 3 Ar.
* Bladene sværdformede. Blomsterne gule. Benbræk, Narthecium 59.
** Bladene ikke sværdformede.
1. Kapselfrugt. Med Løg (undt. Anthericum). Liljefam., Liliaceae 59.
2. Bærfrugt. Med almindelig Jordstængel. Konvalfam., Convallariaceae 61.
†† Blomsten oversædig.
1. 6 Støvblade. Med Løg. Narcisfam., Amaryllidaceae 62.
2. 3 Støvblade. Med krybende Jordstængel eller med Knold. Irisfam., Iridaceae 63.
B. Blosteret uregelmæssigt, oftest farvet; kun 1, med Griflen sammenvokset Støvblad. Gøgeurtfam., Orchidaceae 63.

III.

Enkimbladede og tokimbladede Vandplanter.

A.

Ikke rodfæstede Vandplanter.

I. Stængel og Blade sammensmeltede til smaa, kun faa Mm. brede Løvplader. Andemad, Lemna 58
II. Stængel og Blade tydelig adskilte.
A. Bladene hele.
1. Bladene rosetstillede, linieformet-sværdformede, i Randen tornede. Krebseklo, Stratiotes 23.
2. Bladene kredsrundt-nyreformede. Frøbid, Hydrocharis 23.
B. Bladene delte.
a. Bladene spredte, gentagne Gange kamdelte eller gaffeldelte, med Blærer paa alle eller paa særegne Blade. Rodløse Vandplanter. Blærerod, Utricularia 210.
b. Bladene kransstillede eller rosetstillede, uden Blærer.
1. Bladene kransstillede, 2—3-dobbelt gaffeldelte. Rodløse Vandplanter. Hornblad, Ceratophyllum 108.
2. Bladene rosetstillede, kamdelte. Vandrøllike, Hottonia 190.

B.

Til Bunden rodfæstede Vandplanter.

I. Bladene spredte, undertiden rosetstillede.
  A. Bladene rosetstillede, linieformede, hele.
    a. Blomsterne temmelig store, uregelmæssige, i Spidsen af et 0,15—0,40 højt Skaft, der rager op over Vandet.
      Lobelie, Lobelia 226.
    b. Blomsterne uanselige, regelmæssige; kun faa Ctm. høje Planter.
      1. Blomsterne i faablomstret Klase, tvekønnede, med hvide Kronblade. Sylblad, Subularia 114.
      2. Blomsterne særkønnede, i 3-blomstrede Stande, sammensatte af 2 siddende Hunblomster og 1 langstilket Hanblomst. Strandbo, Littorella 212.
  B. Bladene ikke rosetstillede.
    a. Bladene hele.
      o. Bladene alle, eller idetmindste de øverste, svømmende.
        * Bladene kredsrundt-nyreformede.
          1. Blomsterne 4—5-tallige, frikronede, med mange Støvblade. Aakandefam., Nymphaeaceae 108.
          2. Blomsterne 5-tallige, helkronede, med 5 Støvblade. Søblad, Limnanthemum 223.
        ** Bladene fra ovale til linieformede.
          † Blosteret uanseligt, skælformet, eller manglende.
            1. Blomsterne særkønnede; Han- og Hunblomster i adskilte, kugleformede Hoveder eller Kolber, hævede op over Vandet paa en fælles Stængel.
              Spæd Pindsvinknop,
              Sparganium minimum 57.
            2. Blomsterne i enlige Aks, sjeldnere enkeltvis, tvekønnede, sjeldnere særkønnede og da altid nedsænkede.
              Vandaksfam., Potamogetonaceae 18.
          †† Blosteret tydeligt, dets Blade alle farvede eller de ydre grønne.
            1. Blomsterne 3-tallige, de 3 ydre Blosterblade grønne, de 3 indre hvide eller rødlige.
              Skebladfam., Alismataceae 16.
            2. Blomsterne i Aks, 5-tallige, med 5 røde Blosterblade. Vandpileurt,
              Polygonum amphibium 85.
      oo. Bladene alle nedsænkede.
        1. Blomsterne i Aks, med skælformede Dækblade. Enkeltfrugt.
          Flydende Kogleaks, Scirpus fluitans 28.
        2. Blomsterne i Aks, uden Dækblade; sjeldent enlige. Flerfoldsfrugt eller Enkeltfrugt.
          Vandaksfam., Potamogetonaceae 18.

b. Bladene delte, i Reglen med haarformede Flige.
1. Blomsterne enlige, temmelig store.
Frøpeber, Batrachium 105.
2. Blomsterne i Skærm, uanselige.
Sumpskærm, Helosciadium 178.
II. Bladene modsatte eller kransstillede.
A. Bladene modsatte.
a. Blomsterne i Aks: Flerfoldsfrugt med oftest 4 Smaafrugter. Vandaksfam., Potamogetonaceae 18.
b. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne eller i faablomstrede Kvaste.
o. Blomsterne særkønnede, nøgne; Hanblomsten kun med 1 Støvblad. De øverste Bladpar oftest tæt samlede til en svømmende Roset.
Vandstjærne, Callitriche 128.
oo. Blomsterne tvekønnede. Ingen svømmende Bladrosetter.
* Bladene elliptiske eller omvendt ægformede. Enkeltfrugt.
1. Blomsterne hvide; 3 Støvblade.
Vandarve, Montia 101.
2. Blomsterne rødlige; 6—8 Støvblade.
Bækarve, Elatine 124.
** Bladene linieformede. Flerfoldsfrugt med 4 Smaafrugter; 4 Støvblade. Bulliarda 137.
B. Bladene kransstillede.
a. 3—6 Blade i hver Krans.
o. Bladene hele.
* Bladene helrandede, linieformede.
Vandkrans, Zannichellia 22.
** Bladene takkede.
1. Bladene linieformede, skarpt takkede.
Najade, Najas 22.
2. Bladene aflange eller linie-lancetformede, fint tandede. Vandpest, Helodea 23.
oo. Bladene kamdelte. Tusindblad, Myriophyllum 172.
b. 8—12 linieformede Blade i hver Krans.
Vandspir, Hippuris 172.

IV.

Tokimbladede Træer og Buske.

I. Bladene spredte.
A. Bladene hele.
1. Lave, indtil meterhøje, Buske, undertiden med nedliggende Grene. A. XIX.

2. Træer eller høje Buske. B. XX.
B. Bladene sammensatte eller delte. C. XXII.
II. Bladene modsatte eller kransstillede. D. XXIII.

A.

Bladene spredte, hele. Lave Buske.

I. Grenene med Torne.
A. Bladene omdannede til Torne. Tornblad, Ulex 168.
B. Bladene ikke omdannede til Torne.
a. Stivt oprette Buske; Bladene paa Undersiden sølvglinsende haaret. Sandtidse, Hippophaës 136.
b. Grenene opstigende eller bueformet hængende; Bladene ikke sølvglinsende.
1. Grenene lange, bueformet hængende. Plantet ved Gærder. Bukketorn, Lycium 199.
2. Grenene korte, nedliggende eller opstigende. Især paa Heder. Visse, Genista 168.
II. Grenene uden Torne.
A. Bladene affaldende om Efteraaret.
a. Halvbuske; kun den nederste Del af Grenene træagtig, den øverste urteagtig og henvisnende. Indtil 0,30 høj. Visse, Genista 168.
Nogle af Bladene 3-koblede. Se: Gyvel, Sarothamnus 168.
Stænglen noget slyngende. Se: Bittersød Natskade, Solanum dulcamara 198.
b. Grenene overalt træagtige.
o. Bladene glatte.
* Bladene ægformede, omvendt ægformede eller næsten kredsrunde.
† Bladene rundagtige, med lang, sammentrykt Bladstilk. Bævreasp. Populus tremula 78.
†† Bladene ægformede eller omvendt ægformede, kortstilkede.
1. Stænglen nedliggende. Løvfældende. Melbærris, Arctostaphylus alpina 186.
2. Oprette Buske. Uden Akselblade. Bølle, Vaccinium 187.
Med Akselblade. Se: Salix 70.
** Bladene lancetformede.
1. Stærkt lugtende Buske. Pors, Myrica 81.
2. Uden stærk Lugt. Pebertræ, Daphne 136.
oo. Bladene idetmindste paa Undersiden haarede.
1. Bladene ægformet-ovale, paa Undersiden tilligemed de unge Grene hvidfiltede. Dværgmispel, Cotoneaster 157.
2. Bladene fra ovale til lancetformede, dunhaarede eller silkehaarede, sjeldnere graafiltede. Knopperne omgivne af kun et Knopskæl. Pil, Salix 70.

B. Bladene stedsegrønne, læderagtige.
a. Bladene store, ægformet-elliptiske, tornet-tandede.
Kristtorn, Ilex 135.
b. Bladene smaa, ikke tornet-tandede.
o. Bladene linieformede eller lancetformede.
1. Nedliggende; Bladene linieformede, tæt stillede.
Rævling, Empetrum 129.
2. Grenene oprette; Bladene lancetformede, fjernede fra hverandre. Rosmarinlyng, Andromeda 186.
oo. Bladene ægformede eller omvendt ægformede. Stænglen nedliggende eller krybende.
* Stænglen traadformet; Bladene ægformede paa Undersiden blaagraa. Tranebær, Oxycoccus 187.
** Stænglen ikke traadformet; Bladene omvendt ægformede.
1. Bladene paa Undersiden punkterede.
Tyttebær, Vaccinium Vitis idaea 187.
2. Bladene ikke punkterede paa Undersiden.
Stedsegrøn Melbærris,
Arctostaphylus Uva ursi 186.

B.

Bladene spredte, hele. Træer eller høje Buske.

I. Sidenerverne meget tydelige og gaar helt ud til Bladranden.
A. Bladene omtrent af samme Længde som Bredde eller kun lidt længere.
a. Bladene rundagtige med hjærteformet Basis. Bladstilken kort. Hassel, Corylus 80.
Bladstilken omtrent af Bladpladens halve Længde eller længere. Se: Lind, Tilia 125.
b. Bladene med afrundet eller spids Basis.
1. Bladene rundagtige. Æl, Alnus 79.
2. Bladene æg-triangelformede eller rudeformede, spidse.
Birk, Betula 79.
B. Bladene omtrent dobbelt saa lange som brede eller længere.
a. Bladene ikke filtede.
o. Bladene ved Grunden skæve, uligesidede.
1. Bladene ru, ved Grunden stærkt uligesidede.
Ælm, Ulmus 81
2. Bladene jævne, ved Grunden lidt skæve.
Avnbøg, Carpinus 80.
oo. Bladene ikke skæve ved Grunden, enssidede.
1. Bladene enkelt eller dobbelt savtakkede.
Graaæl, Alnus incana 79.
Bladene tilspidsede. Se: Birk, Betula 79.
2. Bladene helrandede eller meget fint takkede.
Bøg, Fagus 81.
b. Bladene paa Undersiden filtede.
Akselbær-Røn, Sorbus Aria 157.

II. Sidenerverne undertiden utydelige, gaar ikke helt ud til Bladranden, men deler sig i flere mindre Grene, der oftest bøjer til Siden og forener sig med Nabonervens.
  A. Med talrige Grentorne, eller Bladene i Randen tornede.
    a. Talrige Grentorne; Bladene uden Torne i Randen.
      1. Bladene paa Undersiden sølvglinsende haarede.
         Sandtise, Hippophaës 136.
      2. Bladene ikke sølvglinsende haarede.
         Kræge, Prunus 155.
    b. Uden Grentorne; Bladene i Randen tornede.
      1. Bladene omvendt ægformede, tornet-savtakkede. Med Bladtorne. Berberis 109.
      2. Bladene ægformet-elliptiske, tornet-tandede, stedsegrønne. Kristtorn, Ilex 135.
  B. Uden eller kun med faa Grentorne, og Bladene uden Torne i Randen.
    a. Bladene oftest lange og smalle, siddende eller kortstilkede, Stilken 5 til mange Gange kortere end Pladen. Knopperne omgivne af kun et Knopskæl.
       Pil, Salix 70.
       Knopperne omgivne af flere Knopskæl. Se nedenfor:
       Dværgmispel, Cotoneaster 157 og
       Tørstetræ, Rhamnus Frangula 136.
    b. Bladene bredere og med længere Stilk, Stilken over 1/4 af Bladpladens Længde (undt. Cotoneaster og Rhamnus). Knopperne omgivne af flere Knopskæl.
      o. Bladene skævt hjærteformede. Lind, Tilia 125.
      oo. Bladene ikke skævt hjærteformede.
        * Bladstilken halvt saa lang som Bladpladen eller længere.
          1. Bladstilken sammentrykt; Bladpladen triangelformet, ægformet eller rundagtig.
             Poppel, Populus 78.
          2. Bladstilken ikke sammentrykt; Bladpladen ægformet-oval. Abild, Pirus 157.
        ** Bladstilken kortere.
          † Bladene paa Undersiden filtede.
             Dværgmispel, Cotoneaster 157.
          †† Bladene ikke filtede.
            1. Bladene savtakkede.
               Stenfrugtfam., Amygdalaceae 155.
            2. Bladene helrandede.
               Tørstetræ, Rhamnus Frangula 136.

C.

Bladene spredte, sammensatte eller delte.

I. Bladene delte.
  A. Bladene haandnervede.
    a. Krybende eller klattrende ved Hjælp af Hefterødder.
       Vedbend, Hedera 173.

b. Opret, uden Hefterødder, ofte tornet.
1. Uden Akselblade. Ofte med Barktorne.
Ribs, Ribes 139.
2. Med Akselblade. Med Grentorne.
Hvidtjørn, Crataegus 157.
B. Bladene fjernervede.
a. Bladene paa Undersiden tæthaarede eller filtede.
1. Bladene bugtet-lappede, paa Undersiden hvidfiltede.
Sølv-Poppel, Populus alba 78.
2. Bladene lappede med savtakkede Lapper, paa Undersiden graafiltede. Røn, Sorbus 157.
b. Bladene glatte eller svagt haarede.
1. Buske med Grentorne og 3—5-lappede eller -fligede Blade med blivende Akselblade.
Hvidtjørn, Crataegus 157.
2. Træer uden Grentorne, med flerlappede Blade med affaldende Akselblade. Eg, Quercus 81.
Halvbusk. Se: Bittersød Natskade,
Solanum Dulcamara 198.
II. Bladene sammensatte.
A. Bladene 3—7-koblede.
a. Uden Barktorne; Bladene 3-koblede.
1. Træer eller Buske med trinde Grene.
Guldregn, Cytisus 167.
2. Lave Buske med risformede, kantede Grene.
Gyvel, Sarothamnus 168.
b. Med Barktorne; Bladene 3—7-koblede. Lave Buske med bueformet nikkende, nedliggende eller krybende Aarsskud.
Klynger, Rubus 148.
B. Bladene uligefinnede,
a. Buske med Barktorne eller stive Børster; Bladene med 2—5 Par Smaablade og med blivende Akselblade.
1. Akselbladene næsten frie; Aarsskuddene i Reglen med stive Børster. Hindbær, Rubus idaeus 150.
2. Akselbladene sammenvoksede med Bladstilken; Stænglen med stærke Barktorne. Rose, Rosa 146.
b. Træ eller høj Busk uden Barktorne; Bladene med 5—8 Par Smaablade og med affaldende Akselblade.
Alm. Røn, Sorbus aucuparia 157.

D.

Bladene modsatte eller kransstillede.

I. Bladene hele, fjernervede. Oftest lave Buske.
A. Bladene helrandede.
a. Bladene smaa, naaleformede. tæt stillede.
1. Bladene modsatte. Hedelyng, Calluna 186.
2. Bladene kransstillede. Klokkelyng, Erica 186.
b. Bladene større, ikke naaleformede, fjernede fra hverandre.

o. Smaa, enten nedliggende, krybende, slyngende eller snyltende Buske.
* Snyltende paa Træer; Stænglen gaffeldelt grenet.
Mistelten, Viscum 184.
** Ikke snyltende.
† Stænglen nedliggende eller krybende.
1. Bladene elliptiske, glatte. stedsegrønne.
Singrøn, Vinca 223.
2. Bladene linieformet-ovale, haarede, affaldende om Efteraaret.
Soløje, Helianthemum 124.
Stænglen firekantet.
Se: Timian, Thymus 220.
†† Stænglen slyngende; Bladene ovale eller elliptiske, affaldende om Efteraaret.
Gedeblad, Lonicera 229.
oo. Oprette og ikke snyltende Buske.
* Sidenerverne bueformet opstigende og sammenløbende mod Bladets Spids.
Kornel, Cornus 173.
** Sidenerverne gaar ud mod Bladranden, ikke sammenløbende mod Bladets Spids.
† Bladene æg-hjærteformede eller lancetformede, glatte.
1. Bladene æg-hjærteformede.
Syren, Syringa 221.
2. Bladene lancetformede.
Liguster, Ligustrum 221.
†† Bladene ægformet-elliptiske, omvendt-ægformede eller ovale.
1. Bladene dunhaarede.
Gedeblad, Lonicera 229.
2. Bladene glatte.
Snebær, Symphoricarpus 229.
B. Bladene fint savtakkede eller rundtakkede.
a. Lav, krybende Halvbusk. Linnaea 229.
b. Oprette Buske.
1. Bladets Sidenerver, 3 paa hver Side, bueformet opstigende mod Bladspidsen.
Korsved, Rhamnus. 136.
2. Bladets Sidenerver flere. Benved, Euonymus 135.
II. Bladene delte eller sammensatte.
A. Bladene haanddelte.
1. Bladstilken med 2—4 Kirtler i Spidsen. Buske.
Kvalkved, Viburnum 230.
2. Bladstilken uden Kirtler. Træer, sjeldnere Buske.
Løn, Acer 134.
B. Bladene sammensatte.
a. Bladene 5—7-koblede. Træ.
Hestekastanie, Aesculus 133.

b. Bladene ligefinnede.
1. 2—4 Par stilkede Smaablade. Buske eller lave Træer. Hyld, Sambucus 229.
2. 3—6 Par siddende Smaablade. Høje Træer. Ask, Fraxinus 221.

V.

Tokimbladede Urter uden eller med enkelt Bloster.

A.

Blosteret grønligt, bægeragtigt, eller manglende.

I. Med Mælkesaft. Blomsterne i Blomsterkop, d. e. en kort Blomsterstand dannet af een stilket Hunblomst i Midten og omkring denne flere af kun eet Støvblad bestaaende Hanblomster, alle uden Bloster, men omgivne af et fælles 5-bladet Svøb, Kopdækket Vortemælk, Euphorbia 127.
II. Uden Mælkesaft. Blomsterne ikke i Blomsterkop.
A. Bladene spredte eller de nedre modsatte.
a. Bladene hele eller lappede, sjeldent fligede.
o. Med blivende Akselblade, som er sammenvoksede omkring Stænglen til en urteagtig Krave eller en hindeagtig Skede.
1. Akselbladene sammenvoksede til en hindeagtig Skede omkring Stænglen. Bladene fjernervede. 6 Støvblade. Skræppe, Rumex 83.
2. Akselbladene sammenvoksede til en urteagtig Krave. Bladene haandnervede. 4 Støvblade. Løvefod, Alchmilla 145.
oo. Uden Akselblade og Bladskede, eller med meget smaa, affaldende Akselblade.
* Blomsterne i Nøgler, ikke omgivne af et fælles Svøb, sjeldent enlige.
† Blosteret 4-delt, Blosterbladene uden Vedhæng paa Ryggen; 4 Støvblade. Springknap, Parietaria 82.
†† Blosteret 2-, 3- eller 5-delt, Blosterbladene ofte med Vedhæng paa Ryggen. 1—5 Støvblade.
1. Blosteret 3- eller 5-delt, dets Blade uden Vedhæng; de enkelte Blomster omgivne af et Dækblad og to Forblade. Ikke melet. Amarant, Amarantus 96.
2. Med 2-, 3- eller 5-delt Bloster, uden Forblade, eller uden Bloster og med 2 store Forblade. Stængel og Blade ofte melede. Gaasefodfam., Chenopodiaceae 96.

** Blomsterstanden en Kurv; Blomsterne særkønnede; de hanlige Kurve med fribladet, de hunlige med sambladet, tornet Svøb. Bladene nyre-hjærteformede. Brandfrø, Xanthium, 260.
*** Blomsterne i Klase.
Se: Naalebæger, Thesium 183.
b. Bladene snitdelte eller finnede.
o. Bladene haandsnitdelte. Hamp, Cannabis 82.
oo. Bladene fjersnitdelte eller finnede.
1. Bladene dobbelt fjersnitdelte. Blomsterne i Kurv.
Ambrosie, Ambrosia 260.
Blomsterne i Top; Blosteret grønliggult.
Se: Frøstjærne, Thalictrum 107.
2. Bladene uligefinnede.
Bibernelle, Poterium 155.
B. Bladene modsatte.
a. Bladene utydelige; Grenene kødfulde, korsvis modsatte. Strandplante. Kveller, Salicornia 99.
b. Bladene tydelige.
o. Bladene takkede eller delte.
* Bladene takkede, hele.
1. Med Brændehaar. Nælde, Urtica 82.
2. Uden Brændehaar.
Bingelurt, Mercurialis 128.
** Bladene delte.
1. Bladene haandlappede eller enkelt haandsnitdelte. Høje Urter.
Hampfam., Cannabaceae 82.
2. Bladene dobbelt haandsnitdelte. Lav Urt.
Desmerurt, Adoxa 139.
oo. Bladene hele og helrandede.
1. Blomsterne i Nøgler eller Kvaste, 4—5-tallige.
Slægter af: Nellikefam., Caryophyllaceae 87.
2. Blomsterne enlige, 6-tallige.
Vandportulak, Peplis 169.

B.

Blosteret farvet, kronbladagtigt.

I. Blomsterstanden en Kurv. 5 Støvblade med sammenvoksede Støvknapper. Kurvblomster, Compositae 232.
II. Blomsterne ikke i Kurv.
A. Bladene spredte.
a. Blomsterne under- eller omkringsædige.
o. Mange Støvblade.
Slægter af: Ranunkelfam., Ranunculaceae 101.
oo. Ikke over 8 Støvblade.
1. Blomsterne regelmæssige; Støvbladene frie.
Skedeknæfam., Polygonaceae 83.

2. Blomsterne uregelmæssige; Støvbladene sammenvoksede i 2 Knipper.
Jordrøgfam., Fumariaceae 110.

b. Blomsterne oversædige.
o. Blosteret fribladet.
1. Blomsterne i Kvaste, 4-tallige, gule. Alm.
Milturt, Chrysosplenium alternifolium 139.
2. Blomsterne i Skærme, sjeldnere i Hoveder eller Nøgler, 5-tallige, oftest hvide.
Skærmblomstrede, Umbelliferae 173.
oo. Blosteret sambladet.
1. Blomsterne i Klase, regelmæssige. 5 Støvblade.
Naalebæger, Thesium 183.
Blomsterne i Kvaste. 8 Støvblade.
Se: Milturt, Chrysosplenium 139.
2. Blomsterne i Knipper i Bladhjørnerne, uregelmæssige, eller Blomsterne enlige, regelmæssige. 6 eller 12 Støvblade.
Slangerodfam., Aristolochiaceae 183.

B. Bladene modsatte eller kransstillede.
a. Bladene kransstillede. Blomsten 4-tallig.
Krapfam., Rubiaceae 226.
b. Bladene modsatte.
o. Bladene hele og helrandede. Blomsterne hvide, rødlige eller lila.
* Blomsterne enlige eller faa sammen.
1. Blomsterne omgivne af 2 Forblade; Blosteret hvidt. Portulakfam., Portulacaceae 101.
2. Blomsterne uden Forblade; Blosteret rødligt.
Sandkryb, Glaux 189.
** Blomsterne i mangeblomstrede Skærme eller Kvaste.
1. Blomsterne i Skærm. Stænglen ugrenet eller kun ved Grunden grenet. Blosteret 4-bladet.
Hønsebær, Cornus suecica 173.
2. Blomsterne i Kvaste. Stænglen gaffeldelt grenet. Blosteret 5-delt.
Vaarsalat, Valerianella 230.
oo. Bladene rundbugtede eller delte. Blomsterne i Kvast.
1. Bladene rundbugtede. Blosteret gulligt.
Smaabladet Milturt,
Chrysosplenium oppositifolium 139.
2. Bladene snitdelte. Blosteret hvidt eller rødligt.
Baldrian, Valeriana 230.

VI.

Tokimbladede Urter med dobbelt Bloster; Kronen fribladet.

A.

Blomsterne under- eller omkringsædige.

I. Blomsterne regelmæssige.
 A. Mange, flere end 12, Støvblade.
  a. Støvbladene sammenvoksede til et Rør. Mangedelelig Spaltefrugt. Katostfam., Malvaceae 125.
  b. Støvbladene frie, eller idethøjeste ved Grunden noget sammenvoksede.
   o. Kun een Støvvej i hver Blomst.
    * 4 Kronblade; 2 eller 4 Bægerblade. Bladene spredte.
     1. Uden Mælkesaft. Kronbladene hvide; 4 Bægerblade. Bærfrugt. Druemunke, Actaea 107.
     2. Med Mælkesaft. Kronbladene røde eller gule; 2 Bægerblade. Kapselfrugt.
      Valmuefam., Papaveraceae 109.
    ** 5 gule Kronblade og 5 Bægerblade.
     † Bladene modsatte, hele.
      1. Bladene ikke punkterede af Kirtler. 2 smaa og 3 større Bægerblade.
       Soløje, Helianthemum 124.
      2. Bladene punkterede af gennemskinnende Kirtler.
       Bægerbladene lige store.
       Perikum, Hypericum 124.
     †† Bladene opredte, delte.
      Agermaane, Agrimonia 154.
   oo. Flere Støvveje i hver Blomst.
    * Bladene tykke, kødfulde. Vokser paa Straatage.
     Husløg, Sempervivum 138.
    ** Bladene ikke kødfulde.
     1. Blomsten undersædig; uden Bibæger og uden Akselblade.
      Ranunkelfam., Ranunculaceae 101.
     2. Blomsten omkringsædig; ofte med Bibæger og med Akselblade. Rosenfam., Rosaceae 140.
 B. Ikke over 12 Støvblade.
  a. Kun een Griffel med udelt eller utydelig delt Ar.
   o. Blomsterne 4-tallige.
    * Blomsten enlig i Spidsen af Stænglen. 8 Støvblade. Firblad, Paris 62.
    ** Blomsterne i Klase eller Kvast eller Nøgle.

1. Blomsterne i Kvast eller Nøgle; 4 Støvblade. Med Akselblade. Løvefod, Alchimilla 145.
2. Blomsterne i Klase; 2 kortere og 4 længere Støvblade. Ingen Akselblade. Korsblomstrede, Cruciferae 111.

oo. Blomsterne 5—6-tallige.
1. Blomsterne 6-tallige. Bladene modsatte. Kattehale, Lythrum 169.
2. Blomsterne 5-tallige. Bladene spredte, oftest rosetstillede. Vintergrønfam., Pirolaceae 184.

b. Flere Grifler eller frie Støvveje, eller een Griffel med flere Argrene.

o. Bladene hele; kun een Støvvej.

* Bladene spredte, ofte rosetstillede.

† Blomsterne i mangeblomstrede Hoveder eller Svikler.
1. Bladene stærkt kirtelhaarede. Kronbladene hvide. Soldug, Drosera 121.
2. Bladene ikke kirtelhaarede. Kronbladene røde eller violette. Hindebægerfam., Plumbaginaceae 190.

†† Blomsterne enlige eller faa sammen, eller i Nøgler fra de øvre Bladhjørner.
1. Stænglen opret. Blomsterne enlige eller faa sammen, hvide eller gule. Stenbrækfam., Saxifragaceae 138.
2. Stænglen nedliggende. Blomsterne i Nøgler fra Bladhjørnerne, hvide. Skorem, Corrigiola 93.

** Bladene modsatte.

† Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Lave Vand- og Sumpplanter. Bækarve, Elatine 124.

†† Blomsterne i Kvaste eller Nøgler. Landplanter.
1. Frugten en Nød eller en 1-rummet Kapsel. Nellikefam., Caryophyllaceae 87.
2. Frugten en 4—5-rummet Kapsel, hver af Rummene ved en Skillevæg ufuldstændig delt i to Rum. Hørfam., Linaceae 130.

oo. Bladene delte eller sammensatte, eller hele og der er da flere frie Støvveje i Blomsten.

* Bladene hele eller 3-koblede.
1. Bladene hele, oftest kødfulde. Flere frie Støvveje. Stenurtfam., Crassulaceae 137.
2. Bladene 3-koblede. Een Støvvej. Surkløver, Oxalis 129.

** Blade delte.
1. Een Griffel med 5 Argrene. Storkenæbfam., Geraniaceae 130.
2. To Grifler. Stenbræk, Saxifraga 138.

II. Blomsterne uregelmæssige.
A. Mange, frie Støvblade.
1. Kun 1 Støvvej. Kronbladene gule. Reseda 120.
2. Flere Støvveje, sjeldent kun een. Kronbladene ikke gule. Ranunkelfam., Ranunculaceae 101.
B. 4—10, ofte sammenvoksede Støvblade.
a. 5 Støvblade med korte, frie Støvtraade og sammenhængende Støvknapper.
1. Bægerbladene omtrent lige store, med nedadrettede Vedhæng; det forreste Kronblad med en Spore. Blomsterne enlige. Viol, Viola 121.
2. Bægerbladene ulige store, det bageste størst og med en Spore, de forreste ofte manglende; Kronbladene uden Spore. Blomsterne oftest i 2—5-blomstrede Stande. Springfrø, Impatiens 133.
b. 4—10 Støvblade med lange, til 1 eller 2 Knipper sammenvoksede Støvtraade og frie Støvknapper.
o. 10 Støvblade, alle sammenvoksede til et Rør eller det ene frit. Ærteblomstrede, Papilionaceae 158.
oo. 4—8 Støvblade, sammenvoksede til 2 lige store Knipper.
1. Bladene hele. Mælkeurt, Polygala 134.
2. Bladene delte. Jordrøgfam., Fumariaceae 110.

B.

Blomsterne oversædige.

I. Blomsterne 5-tallige.
A. Blomsterne enlige eller i faablomstrede Skærme. Stænglen traadformet. Tranebær, Oxycoccus 187.
B. Blomsterne i tætblomstrede Stande.
a. 2 korte Grifler. Blomsterne i Skærm, sjeldnere i Hoved. Skærmblomstrede, Umbelliferae 173.
b. 1 Griffel med 2 Ar.
1. Blomsterne i Aks; Kronbladene i Spidsen sammenhængende Rapuntsel, Phyteuma 225.
2. Blomsterne i Hoved; Kronbladene ikke sammenhængende i Spidsen. Munke, Jasione 225.
II. Blomsterne 4-tallige, sjeldent 2-tallige.
A. Stænglen nedliggende eller krybende, traadformet. Tranebær, Oxycoccus 187.
B. Stænglen opret eller opstigende, ikke traadformet.
1. Blomsterne i Skærm. Kornel, Cornus 173.
2. Blomsterne i Klase. Natlysfam., Onotheraceae 169.

VII.

Tokimbladede Urter med dobbelt Bloster; Kronen sambladet.

A.

Blomsterne undersædige.

I. Blomsterne regelmæssige.
A. Stænglen slyngende.
1. Ikke Snyltere; med grønne Blade og store Blomster.
Snerle, Convolvulus 191.
2. Snyltere, uden grønne Blade; Blomsterne meget smaa.
Silke, Cuscuta 192.
B. Stænglen ikke slyngende.
a. Blomsten med 5-delt Bæger og Krone, og med 5 Støvblade.
o. Støvbladene lige for Kronfligene.
1. Med 1 Griffel. Kodriverfam., Primulaceae 187.
2. Med 5 Grifler.
Hindebægerfam., Plumbaginaceae 190.
oo. Støvbladene lige for Kronfligenes Mellemrum.
* Bladene spredte.
† Frugten en 4-delelig Spaltefrugt.
Rubladede, Borraginaceae 193.
†† Enkeltfrugt. Kapsel eller Bær.
1. Bladene enkelte. Blomsterne enlige eller i Svikler. Natskyggefam., Solanaceae 197.
2. Bladene 3-koblede. Blomsterne i Klase; Kronen med haaret Svælg.
Bukkeblad, Menyanthes 223.
Støvtraadene haarede.
Se: Kongelys, Verbascum 200.
3. Bladene uligefinnede.
Jakobsstige, Polemonium 193.
** Bladene modsatte.
† Stænglen nedliggende; Bladene læderagtige, stedsegrønne. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Singrøn, Vinca 223.
†† Stænglen opret; Bladene ikke læderagtige. Blomsterne oftest i Kvast.
1. Med Mælkesaft. Blomsterne hvide.
Svalerod, Vincetoxicum 224.
2. Uden Mælkesaft. Blomsterne røde, violette eller blaa.
Ensianfam., Gentianaceae 221.
Nogle af Bladene spredte; Blomsterne enlige eller i Svikler.
Se: Natskyggefam., Solanaceae 197.

b. Blomsten ikke 5-tallig eller kun en af dens Bladkranse 5-tallig.
o. Bladene rosetformet samlede ved Grunden eller i Spidsen af Stænglen.
1. Bladrosetten i Spidsen af Stænglen. Blomsterne enlige; i Reglen 7 Støvblade.
Skovstjærne, Trientalis 189.
2. Bladrosetten ved Grunden af Stænglen. Blomsterne i Aks; 4 Støvblade.
Vejbredfam., Plantaginaceae 210.
oo. Bladene modsatte.
* Bægeret 2- eller 5-delt.
1. Bægeret 2-delt (egentlig 2 Forblade); 3 eller 5 Støvblade.
Portulakfam., Portulacaceae 101.
2. Bægeret 5-delt; 4 Støvblade; 4-delelig Spaltefrugt. Arter af Læbeblomstrede Labiatae 212.
** Bæger og Krone 4-delt; 4 Støvblade.
1. De nedre Blade modsatte, de øvre spredte.
Knudearve, Centunculus 189.
2. Bladene alle modsatte.
Arter af Ensianfam., Gentianaceae 221.
II. Blomsterne uregelmæssige.
A. Med grønne Blade.
a. Bladene 3-koblede; Blomsterne i Hoved.
Kløver. Trifolium 164.
b. Bladene enkelte.
o. Frugtknuden udelt; Griflen endestillet.
* Kapselfrugt, 1- eller 2-rummet.
1. Bladene spredte eller modsatte. 2 længere og 2 kortere Støvblade, sjeldnere 2 eller 5 Støvblade. 2-rummet Kapsel.
Maskeblomstrede, Scrophulariaceae 199.
2. Bladene rosetstillede. Blomsterne enlige, langstilkede, med 2 Støvblade; Kapslen 1-rummet.
Vibefedt, Pinguicula 209.
3. Bladene spredte; 8 sammenvoksede Støvblade.
Mælkurt, Polygala 134.
** Med 4-delelig Spaltefrugt. Blomsterne i Aks; 2 længere og 2 kortere Støvblade. Bladene modsatte.
Jærnurt, Verbena 212.
oo. Frugtknuden 4-delt; Griflen grundstillet (midt imellem de 4 Frugtknuderum).
1. Bladene spredte, stivhaarede. 5 Støvblade.
Slangehoved, Echium 195.
2. Bladene modsatte. 4 (2 lange og 2 korte) Støvblade. Læbeblomstrede, Labiatae 212.
B. Snylteplanter uden grønne Blade.
1. Den underjordiske Stængel med tykke, kødfulde Blade.
Skælrod, Lathraea 209.

2. Bladene alle tynde, skælformede.
Gyvelkvæler, Orobanche 209

B.

Blomsterne oversædige.

I. Blomsterne ikke i Kurv eller Hoved.
A. Bladene spredte, undertiden rosetstillede.
a. Uden Slyngtraade. Blomsterne tvekønnede.
o. Blomsterne regelmæssige.
1. Een Griffel med eet, hovedformet Ar.
Samel, Samolus 190.
2. Een Griffel med 2—3 Ar.
Klokkefam., Campanulaceae 224.
oo. Blomsterne uregelmæssige. Lobelie, Lobelia 226.
b. Stænglen klattrende ved Hjælp af Slyngtraade. Blomsterne enkønnede. Galdebær, Bryonia 169.
B. Bladene modsatte eller kransstillede.
a. Bladene modsatte.
1. Stænglen nedliggende, med udelte Blade. Blomsterne parvis; 4 Støvblade. Linnaea 229.
2. Stænglen opret, med delte eller udelte Blade. Blomsterne i rigtblomstrede Stande; 2—3 Støvblade.
Baldrianfam., Valerianaceae 230.
b. Bladene kransstillede Blomsterne oftest 4-tallige.
Krapfam., Rubiaceae 226.
II. Blomsterne i Kurv eller Hoved, i Reglen omgivne af et fælles Svøb.
A. Støvknapperne frie.
a. Bladene kransstillede. Blaastjærne, Sherardia 226.
b. Bladene spredte eller modsatte.
o. Bladene, idetmindste de øvre, spredte. 5 Støvblade.
1. Blomsterne tvekønnede.
Arter af: Klokkefam., Campanulaceae 224.
2. Blomsterne enkønnede, Han- og Hunblomsterne i forskellige Stande.
Braadfrø, Xanthium og Ambrosia 261.
oo. Bladene modsatte.
1. Blomsterne i faablomstrede Hoveder; 8—10 Støvblade. Desmerurt, Adoxa 139.
2. Blomsterne i mangeblomstrede Hoveder; 4 Støvblade. Kartebøllefam., Dipsaceae 231.
B. Blomsterne i Kurv; 5 Støvblade med sammenvoksede Støvknapper. Kurvblomstrede, Compositae 232.

---

1. Række. Pteridophy'ta. Karsporeplanter.

Urteagtige Planter med Rod, Stængel og Blade, med Karstrænge, som paa Tværsnit af Rod, Stængel og Bladstilke viser sig som fastere Partier. Formerer sig ved Sporer, encellede Legemer, der dannes flere sammen i særegne Beholdere, Sporehuse, som sidder paa Bladene. Naar en Spore spirer, dannes der et lille, bladagtigt eller knoldformet, flercellet Legeme, en Forkim, paa hvilken der fremkommer mikroskopiske Kønsorganer, nemlig flaskeformede Æggemmer, hver omsluttende en nøgen Ægcelle, og kølleformede Sædgemmer, hver med flere Sædlegemer, ɔ: smaa, nøgne, med Svinghaar udstyrede, i Vand selvbevægelige Celler. Fra Æggemmets Munding udskilles Æblesyre, der virker tiltrækkende paa Sædlegemerne, saa at disse derved finder Vej ned gennem Æggemmets Hals til Ægcellen, hvorpaa Befrugtningen finder Sted, idet et Sædlegeme smelter sammen med Ægcellen; den befrugtede Ægcelle omgiver sig derpaa med en Væg og udvikles efterhaanden til en ny Plante. Hos nogle findes to Slags Sporer, Smaasporer (Mikrosporer) og Storsporer (Makrosporer), af hvilke Smaasporerne danner hanlige, Storsporerne hunlige Forkim. Fortrinsvis Vindspredning.

1. Klasse. Filicínae, Bregner.

Uden overjordisk Stængel (hos vore Arter), med oftest store og mere eller mindre delte Blade fra Jordstængelen. De fleste har kun een Slags Sporer, kun Pilledrager har to Slags.

1. Fam. Ophioglossáceae, Slangetungefamilien.

Fleraarige, lave Urter med kort, lodret Jordstængel, undertiden tillige med lange Udløbere; som oftest kun med eet Blad, der enten er enkelt og goldt eller efter Fladen delt i to Afsnit, hvoraf det ene er goldt, det andet frugtbart; dette mangler Bladkød og er tæt besat med Sporehuse; disse er uden Ring og aabne sig ved en Spalte tværs over Issen. Kun een Slags Sporer. Bladlejet ikke indrullet.

A. Den golde saavelsom den frugtbare Bladdel udelt. **Rh.-J.**
Slangetunge. Ophioglossum 1.
B. Den golde saavelsom den frugtbare Bladdel i Regelen snitdelt. **Jsk.** Maanerude. Botrychium 1.

1. **Ophioglóssum,** Slangetunge.

Den golde Bladdel ægformet-elliptisk eller hjærteformet; den frugtbare Bladdel aksformet, med to Rækker Sporehuse. 0,10—0,25. Juni-Juli. Paa Enge, især nær Stranden. Temmelig sj.
Almindelig S., **O. vulgátum** L.

2. **Botry'chium,** Maanerude.

A. Den golde Bladdel tydelig stilket, adskilt fra den frugtbare Del nedenfor Plantens Midte.
1. De unge Blade haarede; den golde Bladdel langstilket, bredt triangel-hjærteformet, til Grunden 3-delt, med enkelt eller dobbelt fjersnitdelte Afsnit. 0,05—0,10. Juli-Aug. Paa Bakker og Overdrev. Meget sj.
Stilkbladet M., **B. ternátum** (Thunb.) Sw.
2. Bladene stedse glatte; den golde Bladdel oftest ægformet, enkelt-dobbelt snitdelt eller udelt. 0,02—0,10. Juli-Aug. Meget sj. Liden M., **B. simplex** Hitchcock.

B. Den golde Bladdel siddende eller kortstilket, ægformet eller triangel-hjærteformet, adskilt fra den frugtbare Del paa Midten af Planten eller ovenfor Midten; Bladene stedse glatte.
1. Den golde Bladdel fjersnitdelt, med fligede eller snitdelte Afsnit. 0,05—0,15. Juni-Juli. Paa Bakker og Heder. Meget sj.
Kamillebladet M., **B. ramósum** (Roth) Aschers.
2. Den golde Bladdel fjersnitdelt, med helrandede eller takkede, sjeldnere lappede Afsnit. 0,05—0,15. Juni-Juli. Paa Bakker, Heder og Overdrev. Temmelig sj.
Almindelig M., **B. lunária** (L.) Sw.

2. Fam. **Polypodiáceae,** Engelsødfamilien.

Fleraarige Urter med vandrette, skraat opstigende eller lodrette Jordstængler. Bladene oftest enkelt eller flerdobbelt delte; Bladlejet indrullet. Sporehusene i Hobe — Frugthobe — paa Bladenes Underside, med en lodret, ufuldstændig Ring, og aabner sig paa den ene Side ved en Tværspalte. Een Slags Sporer. Bladagtig Forkim.

I. Ingen Forskel paa de frugtbare og de golde Blade.
A. Frugthobene linieformede, paa en Nerve langs Bladranden, med 2 smalle, linieformede, grundfæstede Slør, af hvilke det ydre er ombøjet ligesom en Bladrand.
Ørnebregne, Pteridium 3.
B. Frugthobene indenfor Randen.
a. Frugthobene kredsrunde, nøgne.
1. Bladene tilleddede, snitdelte, med helrandede eller takkede Afsnit; vintergrønne. Engelsød, Polypodium 3.

2. Bladene ikke tilleddede, snitdelte, med enkelt eller dobbelt fjersnitdelte Afsnit; visner om Vinteren. **Rh.-J.**
Egebregne, Phegopteris 3.
b. Frugthobene dækkede af et Skæl (Sløret).
o. Frugthobene linieformede, rette; Sløret sidefæstet. 0,05—0,25 høje Bregner. **R.-Jsk.**
Radeløv, Asplenium 4.
oo. Frugthobene enten kredsrunde, aflange eller krumme. 0,25—1,30 høje Bregner.
* Sløret sidefæstet eller grundfæstet, ikke skjoldformet.
1. Sløret fæstet langs den ene Side af de aflange, rette, eller mere eller mindre krummede Frugthobe (sidefæstet Slør).
Fjerbregne, Athyrium 4.
2. Sløret halv-bægerformet, fæstet ved Grunden af de kredsrunde Frugthobe.
Bægerbregne, Cystopteris 4.
** Sløret skjoldformet, fæstet i Spidsen af den Ophøjning, der bærer Sporehusene.
1. Frugthobene kredsrunde; Sløret nyreformet.
Mangeløv, Lastrea 4.
2. Frugthobe og Slør kredsrunde.
Skjoldbregne, Aspidium 5.
II. De frugtbærende og golde Blade forskellige.
1. Alle Bladene enkelt fjersnitdelte. Frugthobene linieformede, parallele med Bladafsnittets Midtnerve; Sløret sidefæstet langs Frugthobens ydre Rand. Kambregne, Blechnum 5.
2. De golde Blade dobbelt, de frugtbærende enkelt fjersnitdelte. Frugthobene kredsrunde med grundfæstet, halv-bægerformet Slør. Strudsevinge, Onoclea 5.

1. **Pterídium,** Ørnebregne.

Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte, 0,30—1,80. Juli. I Skove og Krat. Alm. Rh.-J. **P. aquilínum** (L.) Kuhn.

2. **Polypódium,** Engelsød.

Bladene aflange, uden Avner, 0,10—030. Juni-Okt. Ved Gjærder, paa Grøftekanter, i Skove og Krat, Alm. R.-Jsk.
Almindelig E., **P. vulgáre** L.

3. **Phegópteris,** Egebregne.*)

1. Bladene triangel-ægformede, dobbelt fjersnitdelte, dunhaarede. 0,25—0,50. Juni-Aug. I fugtige Skove. Hist og her. (Polypódium Phegópteris L.)
Dunhaaret E., **Ph. polypodioides** Fée.
2. Bladene triangel-murskeformede, 3-dobbelt fjersnitdelte, glatte. 0,10—0,40. Juni-Aug. I Skove. Temmelig alm. (Polypódium Dryópteris L.) Tredelt E., **Ph. dryópteris** (L.) Fée.

*) Regnes ofte som Underslægt under Aspidium.

4. **Asplénium,** Radeløv.

A. Bladene gaffelformet 2—3-delte, med smalle, i Spidsen indskaarne Afsnit. 0,10—0,15. Juli-Okt. Paa Klippegrund, Stendiger, gamle Mure. Hist og her i Granitterrænet paa Bornholm; iøvrigt sj. Nordisk R., **A. septentrionále** (L.) Hoffm.

B. Bladene fjersnitdelte.

a. Bladene enkelt fjersnitdelte, med rundtakkede Afsnit, de midterste størst. Var. med lappet-fligede Afsnit: var *incisa* Bernh. 0,10—0,15. Juni-Okt. Paa Klipper og Stendiger. Temmelig sj. Rundfinnet R., **A. trichómanes** L.

b. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, de nederste Afsnit størst.

1. Bladene glinsende grønne, med glinsende, brune Bladstilke. 0,15—0,25. Juni-Sept. Paa Klipper. Kun paa Bornholm. Sort R., **A. adiántum nigrum** L.

2. Bladene mat grønne, med graagrønne Bladstilke. (Meget smaa Eksemplarer ofte kun med enkelt fjersnitdelte Blade.) 0,05—0,10. Juni-Sept. Paa Klipper, Stendiger og gamle Mure. Meget sj. Bornh.: Almindingen; Sjæll.: Kronborg Mure; Jyll.: Aarhus Domkirke. Murrude, **A. ruta murária** L.

5. **Athy'rium,** Fjerbregne.

Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med tandede—fligede Afsnit. Bladstilken, især ved Grunden, beklædt med Avner. 0,30—0,60. Juli-Sept. I Skove og Krat og ved Stendiger. Alm. **R.-Jsk.** Mangefinnet F., **A. filix fémina** (L.) Roth.

6. **Cystópteris,** Bægerbregne.

Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med takkede Afsnit. 0,15—0,30. Juni-Juli. Paa Stendiger. Hist og her. **R.-Jsk.** Skør B., **C. frágilis** (L.) Bernh.

7. **Lastréa,** Mangeløv.*)

I. Bladstilken med 2 Karstrænge. Bladene enkelt fjersnitdelte med mere eller mindre dybt delte Afsnit; Bladafsnittene af sidste Orden helrandede eller kun svagt rundbugtede.

1. Jordstænglen krybende. Bladene uden Kirtler; Bladstilken uden Avner, af Længde med eller længere end Pladen. 0,30—0,45. Juli-Aug. I Moser og Enge. Alm. **Rh.-J.** Kjær-M., **L. thelyp'teris** (L.) Presl.

2. Jordstænglen opstigende. Bladene paa Underfladen med meget smaa Kirtler; Bladstilken kort, med faa Avner. 0,45—0,90. Juli-Aug. Ved Stendiger og i Skove. Temmelig sj. **R.-Jsk.** Bjerg-M., **L. montána** Vogler.

II. Bladstilken med 5—11 Karstrænge. Bladene enkelt eller 2—3-dobbelt fjersnitdelte; Bladafsnittene af sidste Orden rundtakkede eller savtakket-braadspidsede. **R.-Jsk.**

A. Bladene dobbelt fjersnitdelte eller enkelt fjersnitdelte med

---

*) Regnes ofte som Underslægt under Aspidium.

fligede Afsnit; Afsnittene af 1ste Orden lancetformede. Bladstilken kort. 0.60—1,20. Juni-Aug. I Skove og ved Stendiger. Meget alm. Almindelig M., **L. filix mas** (L.) Presl.

B. Afsnittene af 1ste Orden triangel-ægformede eller æg-lancetf.

a. Bladene enkelt fjersnitdelte, med triangel-ægformede, dybt fligede Afsnit. Bladstilken af Længde med eller lidet kortere end Bladpladen. 0,45—0,60. Juni-Juli. I Moser. Temmelig sj. Butfinnet M., **L. cristáta** (L.) Presl.

b. Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte.

1. Bladene dobbelt fjersnitdelte, uden Kirtler paa Underfladen. 0,30—0,60. Juli-Sept. I Skove og ved Stendiger. Hist og her.
Skarpfinnet M., **A. spinulósa** (Müller) Presl.

2. Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte, med smaa Kirtler paa Underfladen. 0,60—0,90. Juli-Sept. I Skove. Alm.
Bredbladet M., **L. dilatáta** (Hoffm.) Presl.

8. Aspídium, Skjoldbregne.

Bladene lancetformede, dobbelt fjersnitdelte, med ægformede eller skævt rudeformede, braadspidsede Flige. 0,30—0,60. Juli-Aug. I Skove og paa Klipper. Meget sj. **R.-Jsk.**
Tornfliget S., **A. aculeátum** (L.) Doell.

9. Blechnum, Kambregne.

Bladene lancetformede, de golde med kort, de frugtbare med lang Bladstilk. 0,15—0,40. Juli-Aug. I Skove og Krat, paa Grøftekanter osv. Paa Bornh. og i Jyll., især mod vest, ikke sjelden; iøvrigt sjelden. **R.-Jsk.** **B. spicant** (L.) Sw.

10. Onocléa, Strudsevinge.

De golde Blade elliptisk—lancetformede, 0,60—0,90 høje, samlede i en tragtformet Kreds, indesluttende de kortere og smallere frugtbare Blade. Aug.-Sept. Paa fugtige Steder i Skove. Temmelig sj. **R.-Jsk.** **O. struthópteris** (L.) Hoffm.

3. Fam. Osmundáceae, Kongebregnerne.

Fleraarige Urter med opstigende Jordstængler. Sporehusene uden Ring, men har i Spidsen en ensidig Gruppe af stærkere fortykkede Celler; aabner sig ved en Spalte paa langs. Slør mangler.

1. Osmúnda, Kongebregne.

Bladene dobbelt fjersnitdelte. Sporehusene tæt samlede paa Bladenes øverste, bladkødløse, linieformede Afsnit. 0,60—1,20. Juni-Aug. I fugtige Skove, i Moser. Hist og her. **R.-Jsk.**
O. regális L.

4. Fam. Marsiliáceae, Pilledragerfamilien.

Vandplanter med krybende Stængler. Bladlejet indrullet. Frugthobene flere samlede i lukkede Sporefrugter ved Grunden af Bla-

dene; af Sporehusene er der to Slags: Mikrosporangier, hver med mange, smaa, hanlige Sporer, Mikrosporer, og Makrosporangier, hver med een stor, hunlig Spore, Makrospore.

1. **Piluláría,** Pilledrager.

Stænglen traadformet. Bladene børsteformede, 0,05—0,08 lange. Sporefrugterne næsten kuglerunde, brunfiltede, omtrent 0,004 brede. Juli-Aug. Paa oversvømmede Steder, i Søer og Vandhuller. Meget sj. Vindspr. og Dyrspr. **P. globulífera** L.

2. Klasse. Equisetínae, Padderokker.

Fleraarige Urter med krybende, ofte hist og her knoldformet opsvulmede Jordstængler. De overjordiske Stængler hule undtagen ved Bladfæstene, ugrenede eller med kransstillede Grene. Bladene meget smaa, kransstillede; de golde 1-nervede, sammenvoksede til tandede Skeder; de frugtbare skjoldformede, tæt sammentrængte i Spidsen af Stænglen til en aksformet Stand; Sporehusene paa Bladenes Inderside, aabner sig ved en Længdespalte. Sporenes Yderhinde kløves i to skrueformet oprullede Traade, som ved Indtørring ruller sig ud. Kun een Slags Sporer, men Forkimen er særkønnet. Vindspr.

Kun een Fam., Equisetáceae, med kun een Slægt:

1. **Equisétum,** Padderokke.

I. De overjordiske Stængler ikke overvintrende. Akset but.
  A. Frugtbare og golde Stængler forskellige, i det mindste i Begyndelsen.
    a. De frugtbare Stængler kommer frem før de golde, forbliver grenløse, blege—brunlige; visner snart.
      1. Golde Stængler grønne, furede, med 6—12-tandede Skeder: Tænderne trekantet-lancetformede. Grenenes Skeder med 3—5 udstaaende, langt tilspidsede Tænder. De frugtbare Stængler med 8—10-tandede Skeder. Var. med korte, tynde, nedliggende Stængler: var. *decúmbens* Mey., og de grenede Stængler med aksbærende Grene: var. *campéstris* C. F. Schultz. 0,10—0,40. April-Maj. Meget alm., især paa side, lerede Steder. **Rh.-J.**
      Almindelig P., **E. arvénse** L.
      2. De golde Stængler 0,90—1,50 høje, hvidlige, uden Furer, med 20—35-tandede Skeder; Tænderne børsteformede. De frugtbare Stængler 0,15—0,30 høje; Akset omtrent 0,05 langt. Var undertiden med aksbærende Grene: var. *plejostáchya* (Kugler). Maj-Juni. Ved Bække og i fugtige Kløfter i Skove. Temmelig sj. **Rh.-J.**
      Elfenbens-P., **E. máximum** Lam.
    b. De frugtbare og de golde Stængler kommer frem omtrent samtidig; de første i Begyndelsen brunlige og ugrenede, senere grønne og grenede.

1. Stænglerne med 10—15-tandede Skeder, enkelt grenede, sjeldnere forneden dobbelt grenede (var. *pyramidális* Milde); Skedetænderne paa de frugtbare Stængler sortbrune, paa de golde Stængler hvidlige med en sort Nerve. Grenenes Tænder tiltrykte. 0,15—0,30. April-Maj. I fugtige Skove og paa Enge. Hist og her. **Rh.-J.**
Lund-P., **E. praténse** Ehrh.
2. Stænglerne dobbelt grenede, med rødbrune Skedetænder. De frugtbare Stænglers Skeder 3—6-lappede med 2—4-tandede Lapper. 0,25 0,60. April-Maj. I Skove og paa Enge. Alm. **Rh.-J.**
Skov-P., **E. silváticum** L.

B. Frugtbare og golde Stængler samtidig udviklede, fra Begyndelsen af ensdannede, grønne.
1. Stænglen grenet, dybt 5—10-furet, med 5—10-tandede Skeder. Var. med Grenene aksbærende: var. *polystáchya* Vill., og med Stænglen foroven næsten ugrenet, men med talrige, nedliggende Grene fra Grunden: var. *arenária* Fr. 0,15—0,60. Juni-Juli. Paa Enge og i Moser. Alm. **Rh.-J.**
Kær-P., **E. palústre** L.
2. Stænglen ugrenet eller faagrenet, i frisk Tilstand svagt furet, med 10—20-tandede Skeder. Var. med aksbærende Grene: var. *polystáchya* Lej. 0,30—1,20. Maj-Juni. I Vandhuller, ved Sø- og Aabredder. Alm. **Sumppl.**
Dynd-P., **E. limósum** L.

II. Stænglerne meget rue og haarde, overvintrende, ugrenede eller blot ved Grunden grenede. Akset spidst. **Jsk.**
1. Skederne tætsluttende med hurtig affaldende, ikke furede Tænder. Stængelen opret, ugrenet, 15—20-furet. Var. med tyndere, blegere Stængler med færre Furer end hos Hovedarten, med svagt udvidede Skeder: var. *Moorei* (Newm.). 0.30—0,90. I fugtige Skove og ved Kildevæld. Temmelig sj.
Skavgræs, **E. hiemále** L.
2. Skederne klokkeformet udvidede, med blivende, furede Tænder. Stængelen tynd, 4—12-furet, nedliggende-opstigende, ved Grunden grenet. 0,10—0,20. Kun funden nær Liveraa nord for Lønstrup. Liden P., **E. variegátum** Schleich.

3. Klasse. Lycopodínae, Ulvefodsvækster.

Karsporeplanter med i Regelen overjordisk Stængel med smaa, skælformede, tæt-stillede Blade; Sporehusene sidder paa Bladenes Grund. Afvigende er Brasenføde, Vandplanter med kort knoldformet Stængel og linieformede Blade.

1. Fam. Lycopodiáceae, Ulvefodsfamilien.

Fleraarige Urter med forlængede, gaffelformet grenede Stængler, tæt beklædte med skælformede, tilspidsede Blade. Sporehusene ved

Grunden af de sædvanlige Løvblade eller ved Grunden af særegne Blade, der da er samlede i en aksformet Stand i Spidsen af Grenene. Kun een Slags Sporer. **Jfl.**

1. **Lycopódium,** Ulvefod.

I. Sporehusene ved Grunden af Løvbladene. Stænglen opret—opstigende, ikke krybende, flere Gange gaffeldelt grenet, med lige høje Grene. Bladene i 8 Rækker. 0,10—0,20. Juni-Aug. I Hedemoser, ved Kildevæld. Temmelig sj.
Otteradet U., **L. selágo** L.

II. Stænglen krybende. De frugtbare Blade forskellige fra de golde, samlede i en aksformet Stand i Spidsen af Grenene.
  A. Hovedstænglens og de golde Grenes Blade ensdannede, spredte.
    a. Aksene enkeltvis, ustilkede.
      1. Bladene paa den vidtkrybende Hovedstængel i 5, paa Grenene i 8 Rækker, udspærrede eller tilbagebøjede, tilspidsede. Akset tyndere og meget kortere end den aksbærende Gren. Grenene 0,15—0,30 høje. Juli-Aug. I høje Skove og paa Heder. Hist og her.
      Femradet U., **L. annotínum** L.
      2. Bladene i mange Rækker, paa den korte, krybende Hovedstængel opadkrummede. Akset tykkere end og omtrent af Længde med den aksbærende Gren. Grenene 0,03—0,10 høje. Juli-Aug. I Hedemoser. Alm. i Vestjyll., iøvrigt sj. Krybende U., **L. inundátum** L.
    b. Aksene stilkede, parvis eller flere sammen. Bladene ender i en lang Haarspids. Hovedstænglen vidtkrybende. Grenene 0,03—0 25 høje. Juli-Aug. Paa Heder og i høje Skove. T. alm. Almindelig U., **L. clavátum** L.
  B. De golde Grenes Blade korsvis modsatte: Hovedstænglens og de frugtbare Grenes Blade spredte. Grenene vifteformet udspilede, fladtrykte; Bladene paa Fladerne med tiltrykt, de paa Kanterne med udstaaende Spids. Var. med knippeformet samlede, blaagrønne Grene og Bladene alle tiltrykte: var. *chamaecyparissus* (A. Br.). Grenene 0,05=0,20 høje. Juli-Aug. Paa Heder. .Sj.; ikke funden paa Fyen.
  Flad U., **L. complanátum** L.

2. Fam.

Selaginelláceae, Dværgulvefodsfamilien.

Fleraarige Urter med forlængede, grenede Stængler, tæt beklædte med skælformede, tilspidsede Blade. To Slags Sporer. Smaasporehusene indeholder mange Smaasporer, Storsporehusene kun 4 Storsporer; den ved Smaasporers Spiring dannede hanlige Forkim er meget ubetydelig, bestaar kun af en Forkimcelle og et Sædgemme; Sædlegemerne er kølleformede med to Svinghaar. Den ved

en Storspores Spiring dannede hunlige Forkim er ligeledes meget lille, men dog flercellet; den vedbliver delvis at være omsluttet af Storsporens Væg saa at kun den Del, paa hvilken Æggemmerne sidder, er fri.

1. **Selaginélla,** Dværgulvefod.

Stænglen nedliggende med opstigende, 0,03—0,08 lange Grene. Bladene spredte, med tornet-tandet Rand. De frugtbare Blade samlede i en aksformet Stand i Spidsen af Grenene. Juli-Aug. I Hedemoser. Meget sj.; kun funden i det nordvestlige Jyll. og paa Læsø. **Jfl.** Almindelig D., **S. selaginoides** (L.) Lk.

3. Fam. **Isoëtáceae,** Brasenfødefamilien.

Fleraarige Vandplanter med kort, knoldformet Stængel; Bladene tæt stillede, linieformede, med udvidet Bladfod. To Slags Sporer. Baade Smaa- og Storsporehusene med mange Sporer; Forkimene meget smaa som hos foregaaende Familie. Sædlegemerne skruesnoede, med et Knippe Svinghaar i hver Ende.

1. **Isoëtes,** Brasenføde.

1. Bladene mørkgrønne, stive, 0,05—0,015 lange. Storsporerne med nætformet forbundne Lister, ikke piggede. Juli-Sept. Paa Bunden af Søer med Sandbund. Kun funden enkelte Steder i Jyll. Sortgrøn B., **I. lacústris** L.
2. Bladene gulgrønne, slappe, 0,05—0,15 lange. Storsporerne piggede. Juli-Sept. Paa Bunden af Søer med Dynd- og Grusbund. Meget sj.; kun funden i Porssø i Thy og Gurre Sø paa Sjæll. Gulgrøn B., **I. echinóspora** Durieu.

---

2. Række. Gymnospérmae, Nøgenfrøede.

Træagtige Planter med Rod, grenet Stængel og (oftest) naaleformede Blade; med Karstrenge, der i den unge Stængel er ordnede i Kreds og hver Streng er udstyret med et Vækstlag, der snart smælter sammen med Nabostrængenes og danner saaledes et cylinderformet Vækstlag, som paa sin Inderside danner Ved, paa Ydersiden Sivæv og Bast, hvorved Tykkelsevækst finder Sted. Kun Karstrængenes først dannede Ved indeholder Kar, alt senere, af Vækstlaget dannet Ved indeholder ikke Kar, men bestaar — foruden af Marvstraaler — kun af ringporede Karceller, i Regelen kun med Porer paa de radiale Vægge. Kønnets Formering ved Frø. De frugtbare Blade forskellige fra de golde; nogle Blade, der i Regelen er skjoldformede og samlede i raklelignende Stande, bærer paa Undersiden hver 2—flere Smaasporehuse, som her kaldes

Støvsække, hver med mange Smaasporer, Støvkorn; disse Blade kaldes Støvblade. Andre, i Regelen skælformede Blade, der er samlede i aksformede Stande, Kogler, bærer hver i Regelen 2 Storsporehuse, Æg, hver med een Storspore, Kimsæk. Ægget bestaar af et mangecellet Legeme, Ægkærnen, der omslutter Kimsækken; Ægkernen er omgivet af 1 eller 2 tæt sluttende Hinder, Æghinder, der dog ikke er lukkede i Spidsen, saa at der her findes en snæver Aabning, Kimmunden, der fører ned til Ægkærnen. Storsporen, Kimsækken, kommer aldrig ud, men spirer i Sporehuset; Spiringen bestaar deri, at der inde i Kimsækken dannes et mangecellet, næringsrigt Væv, Frøhviden, der svarer til Forkimen, og i hvilket der dannes flere Æggemmer af væsentlig samme Bygning som hos Bregnerne, hver med en Ægcelle. Fra Kimmunden udskilles en Slimdraabe, der opfanger de af Vinden hidførte Smaasporer, Støvkornene, som ved Slimdraabens Indtørring drages ned gennem Kimmunden til en Fordybning i Ægkærnens øverste Del, hvor Spiringen finder Sted. Støvkornet bestaar paa dette Tidspunkt af 1—3 smaa Celler og een stor Celle. I Overensstemmelse med, at Smaasporerne, Støvkornene, her føres hen i Ægcellens umiddelbare Nærhed, dannes der ikke som hos Bregnerne selvbevægelige Sædlegemer, men den store, til Sædgemmet svarende Celle i Støvkornet vokser ud til et Rør, Støvrøret, der vokser ned til Ægcellen, hvorpaa en af de i Støvrøret værende nøgne Celler, Sædlegemet, smælter sammen med Ægcellen; derefter omgiver den saaledes befrugtede Ægcelle sig med en Væg og begynder en Række Celledelinger og en Vækst, der fører til Dannelsen af en ny Plante, en Kim, bestaaende af en lille Rod, Kimroden, en kort Stængel, Kimstængel, med 2—16 kransstillede Blade, Kimblade, der omslutter Kimstængelens Vækstpunkt med dens ganske unge Bladanlæg, Kimknoppen. Æghinden eller Æghinderne uddannes til en haard, beskyttende Skal, Frøskallen. Vindbst.

I. Bladene kransstillede eller modsatte. Ene. Juniperus 11.
II. Bladene spredte, undertiden knippeformet samlede paa Dværggrene.
  A. Kun Langskud med grønne Blade.
    a. Bladene flade, oftest bøjede ud til Siderne.
      1. Bladene uden hvide Striber paa Undersiden og ikke kløvede i Spidsen. Taks, Taxus 11.
      2. Bladene med 2 hvide Striber paa Underfladen og med tvekløvet Spids. Ædelgran, Abies.
    b. Bladene 4-kantede, udstaaende til alle Sider. Gran, Picea. 11
  B. To Slags Skud: Langskud og meget smaa Dværggrene med knippestillede Blade.
    1. Bladene paa Langskud og Dværggrene ens, grønne, enaarige. Dværggrenene med et stort Antal Blade. Kogleskællene ikke fortykkede i Spidsen. Lærk, Larix 12.
    2. Bladene paa Langskudene skælformede, de paa Dværggrenene grønne, fleraarige, 2—5 sammen, ved Grunden

omgivne af en hindeagtig Skede. Kogleskællene med en skævt rudeformet, fortykket Spids. Fyr, Pinus 12.

1. Fam. Taxáceae, Taksfamilien.

Tvebo Buske eller Træer med spredte Blade. Støvbladene skjoldformede, med 5—6 Støvsække paa Undersiden, flere samlede i Spidsen af en kort, skælklædt Gren. Ægget enligt i Spidsen af en kort, skælklædt Gren; Frøet tilsidst omgivet af en kødet Frøkappe.

1. Taxus, Takstræ.

Busk. Bladene mørkgrønne, paa Undersiden blegere. Frøkappen højrød. April. I Skove ved Vejle, sandsynligvis vildvoksende; iøvrigt plantet hist og her. Fuglespr. Almindelig T., **T. baccáta** L.

2. Fam. Cupressáceae, Cypresfamilien.

Enbo eller tvebo Træer eller Buske med kransstillede eller modsatte Blade. Støvbladene skjoldformede, med flere Støvsække, samlede i korte Stande. Frugtbladene samlede i Kogler, med 2—mange opadvendte Æg. Frugtbladene — Kogleskællene — blive undertiden kødfulde (Bærkogle).

1. Juníperus, Ene.

Tvebo Busk. Bladene i 3-tallige Kranse, sylformede, stikkende. Frugtbladene kødfulde, sammenvoksede til en 1—3-frøet, kugleformet, blaadugget Bærkogle. Maj-Juni. Paa Bakker og Lyngheder. Temmelig alm. i de magre Egne af Landet, især i Jyll.; iøvrigt temmelig sj. Fuglespr. Almindelig E., **J. commúnis** L.

3. Fam. Abietáceae, Granfamilien.

Enbo Træer med spredte, undertiden knippestillede Blade. Støvbladene hver med 2 Støvsække, samlede i raklelignende Stande. Frugtbladene tilsidst læder- eller træagtige, samlede i Kogler; hvert Frugtblad spaltet i et udadvendende, mindre Skæl — Dækskællet — og et indadvendende, større Skæl — Kogleskællet; dette sidste bærer 2 Æg med nedadvendt Kimmund. **Luftpl.**, Vindbst., Vindspr.

Nøgle til Bestemmelsen af Slægterne findes Side 10.

1. Pícea, Gran.

A. Bladene overalt mørkgrønne, fladtrykt-firekantede, de paa Grenenes Underside bøjede ud til Siderne, hvorved der fremkommer en Fure paa Grenenes Underside. Almindelig plantet. Rød G., **P. excélsa** (Lam) Link.

B. Bladene firekantede, med hvidlige Kanter, alsidig vendte eller de paa Grenenes Underside kun lidet bøjede til Siden.

1. De unge Grene haarede. Kogleskællene tandede. Plantet.
Sort G., **P. nigra** Link.
2. De unge Grene glatte. Kogleskællene helrandede. Almindelig plantet, især i Skovanlæg paa Heder og i Klitter.
Hvid G., **P. alba** Link.

2. **A'bies,** Ædelgran.

Bladene bøjede ud til Siderne, flade, i Spidsen udrandede, med 2 hvide Striber paa Undersiden. Plantet.
Almindelig Æ., **A. pectináta** DC.

3. **Larix,** Lærk.

Bladene lysegrønne, 0,01—0,03 lange. Plantet. (L. europaéa DC.) Almindelig L., **L. decidua** Mill.

4. **Pinus,** Fyr.

A. 2 Blade paa hver Dværggren.
a. Bladene 0,03—0,06 lange.
1. Bladene blaagrønne. Koglerne stilkede. Plantet; i Fortiden vildvoksende. . Almindelig F., **P. silvéstris** L.
2. Bladene mørkegrønne. Koglerne siddende. Plantet, især paa Heder og i Klitter. Bjærg-F., **P. montána** Mill.
b. Bladene 0,08—0,12 lange, mørkegrønne. Plantet, især paa Heder. Østerrigsk F., **P. Laricio** Poir.
B. 5 Blade paa hver Dværggren, 0,10—0,12 lange. Plantet.
Weymouths F., **P. Strobus** L.

---

3. Række. Angiospérmae, Dækfrøede.

Planter med Rod, Stængel og Blade; med Karstrænge, der — seet paa Stængeltværsnit — enten er spredte og uden Vækstlag, Stængelen derfor i Regelen uden Tykkelsevækst (Enkimbladede), eller ordnede i en Kreds og udstyrede med Vækstlag (Tokimbladede). Kønnet Formering ved Frø, der dannes i Blomsterne, ɔ: i Formeringens Tjeneste særligt omdannede Skud, hvis Blade er samlede paa Skuddets Spids, Blomsterbunden, i Regelen i ordnede Kredse med bestemt Tal, oftest 3 ell. 5 ell. 4, i hver Kreds; Bladene i de enkelte Kredse staar ud for Mellemrummene i den foregaaende Kreds; yderst findes oftest to Kredse af golde Blade, Blosteret; dettes yderste Bladkreds, Bægeret, er oftest ufarvet (ɔ: grønt) og tjener til at beskytte Blomstens øvrige Blade, navnlig i Knopstadiet; Blosterets inderste Bladkreds, Kronen, er farvet og tjener til at hidlokke Insekter, ved hvis Hjælp Bestøvningen i de fleste Tilfælde finder Sted. Bladene i de enkelte Kredse kan enten være ens (regelmæssige Blomster) eller uens (uregelmæssige Blomster); de kan være indbyrdes frie (fribladet) eller

sammenvoksede (sambladet); hos nogle Planter bestaar Blosteret kun af een Bladkreds (enkelt Bloster), hos en Del andre mangler Blosteret helt (nøgne Blomster).

Indenfor Blosteret følger 1 eller 2, sjeldnere flere, Kredse af hanlige Blade, Støvblade; hvert Støvblad bestaar af et smalt, linieformet Legeme, Støvtraaden, som i Spidsen bærer en bredere og tykkere Del, Støvknappen, hvis to Halvdele sammenholdes af Støvtraadens øverste Del, Knapbaandet; i hver Støvknophalvdel findes to Rum, Støvsække (= Smaasporehuse), med talrige Støvkorn (= Smaasporer). I nogle Familier er Støvbladene tilstede i et stort, ubestemt Antal (Ranunkelf., Valmuef., Perikonf., Katostf., Rosenf.); hos nogle er Støvtraadene sammenvoksede i et eller flere Knipper (Katostf., Perikonf., Jordrøgf.,' Ærteblomstrede); i enkelte Familier er Støvbladene ulige lange (Korsblomstrede, Læbeblomstrede, Maskeblomstrede).

Indenfor Støvbladene findes 1—flere hunlige Blade, Frugtblade. Hvor der kun er eet Frugtblad, f. Ex. hos Græsfamilien, Stenfrugtf. og Ærteblomstrede, er dettes Rande sammenvoksede, hvorved der dannes en lukket Beholder, Støvvejen; dennes nederste hule Del, Frugtknuden, indeslutter eet eller flere Æg (= Storsporehuse), der sidder paa oftest fremspringende Lister, Ægstole, der dannes af Frugtbladets sammenvoksede Rande, Bugsømmen; Flugtbladets Midtlinie danner Rygsømmen. Opefter gaar Frugtknuden over i en smal, ikke hul Del, Griflen, der ender i en haaret eller klæbrig, oftest noget udvidet Spids, Støvfang eller Ar, der tjener til at opfange og fastholde Støvkornene. Er der flere Frugtblade i Blomsten, kan de enten hver især danne en Støvvej, saa at der bliver flere Støvveje i samme Blomst, (Flerfoldfrugt (Ranunkelf., Rosenf.), eller de vokser indbyrdes sammen med Randene og danner en flerbladet Støvvej; hos nogle er denne eenrummet og Ægstolene vægstillede (Valmuef., Violf.); hos de fleste har Frugtknuden lige saa mange Rum, som der er Frugtblade, idet de sammenvoksede Frugtbladrande forlænges ind mod Frugtknudens Midte, hvor de støder sammen og hvor Æggene saa sidder paa midtstillede Ægstole. Hos Nellikef. og Kodriverf. er Frugtknuden eenrummet, med en fri midtstillet Ægstol; denne er dog ogsaa her dannet af de vægstillede Bugsømme, idet den er en Forlængelse fra Bugsømmenes nederste Del. Den flerbladede Støvvej har i Regelen lige saa mange Argrene eller Arlapper som der er Frugtblade. Hos de fleste Planter er Blomsterne tvekønnede, ɔ: har baade Støvblade og Støvvej; men hos nogle findes i samme Blomst enten kun Støvblade (Hanblomst) eller kun Støvvej (Hunblomst); Han- og Hunblomsterne kan sidde paa samme Plante (enbo) eller paa forskellige Individer (tvebo). Hos visse Plantearter findes enkelte kønsløse (golde) Blomster, ɔ: uden Støvblade og Støvvej.

Æggene, der ved en tynd Stræng, Ægstrængen, er fæstet til Ægstolen, bestaar af et mangecellet Legeme, Ægkærnen (= Storsporehus), der hos de Helkronede er omgiven af een Hinde, hos de Frikronede og Enkimbladede af to Hinder, Æghinder, der helt omslutter Ægkærnen paa nær en lille Pore i Spidsen, Kimmun-

den. I Ægkærnen anlægges i Regelen 4 Storsporer, men kun een udvikles videre; denne kaldes Kimsæk; den er meget større end de øvrige af Ægkærnens Celler; dens Cellekærne deler sig gentagne Gange, saa at der tilsidst er 8 Kærner, der hver især er omgivet af en Del af Kimsækkens Protoplosma og saaledes egentlig repræsenterer 8 selvstændige, nøgne Celler, hvoraf den ene bliver til Ægcelle; de andre kan maaske betragtes som en stærkt reduceret Forkim, svarende til den lille, hunlige Forkim hos Dværgulvefod (S. 8). Af de 8 nøgne Celler vandrer de 3 hen i Kimsækkens øverste Ende, nærmest Kimmunden; den ene af disse 3 Celler er Ægcellen, der skal befrugtes og af hvilken en Kim ɔ: Begyndelsen til en ny Plante, saa skal fremgaa; de to andre Celler kaldes Hjælpeceller. 3 andre af Kimsækkens Celler vandrer ned i den nederste Ende af Kimsækken; de kaldes Antipodeceller; saa vel Hjælpecellernes som Antipodecellernes Betydning er usikker; Hjælpecellerne kan dog i enkelte Tilfælde blive befrugtede og danne Kim. Kærnerne i de to af de 8 Celler, der er tilbage, Polkærnerne, smælter senere sammen og bliver liggende omtrent midt i Kimsækken som dennes Kærne, Centralkærnen.

Efter at Støvkornene ved Vindens eller Insekters Hjælp eller paa anden Maade er bleven ført hen paa Støvfanget (Bestøvning), begynder de at spire. Inde i Støvkornet (= Smaaspore) findes paa dette Tidspunkt to Cellekærner; den ene er Støvkornets egentlige Kærne; den anden, der er omgivet af et særligt Protoplosmalag og saaledes er en selvstændig, nøgen Celle, er den befrugtende Celle. Ved Spiringen vokser Støvkorne tud til et langt Rør, Støvrøret, der kan betragtes som et stærkt reduceret Forkim. Støvrøret vokser ned gennem Griflen, gennem et særligt, tyndvægget Cellevæv i denne (det ledende Cellevæv), fra hvilket Støvrøret under sin Vækst skaffer sig Næring; tilsidst naar Støvrøret ned til Æggene og vokser ind gennem Kimmunden; derpaa gaar Støvrørskærnen til Grunde; den befrugtende Celle er imidlertid vandret ud i Støvrørets Spids og har delt sig i to Celler, Sædlegemer eller Sædceller, der trænger gennem Støvrørets Spids ind i Kimsækken, hvor den ene smælter sammen med Ægcellen (Befrugtning); den befrugtede Ægcelle omgiver sig med en Væg og begynder en Række Celledelinger og en Vækst, der fører til Dannelsen af en Kim, en ny Plante, bestaaende af en lille Rod, Kimrod, en kort Stængel, Kimstængel, med eet Kimblad (Enkimbladede) eller to Kimblade (Tokimbladede), der omslutter Kimstængelens Vækstpunkt med dets ganske unge Bladanlæg, Kimknoppen. Æghinderne (eller Æghinden) uddannes efterhaanden til en fast, beskyttende Skal, Frøskallen.

Hos nogle Planter har man fundet, at den anden Sædcelle smælter sammen med den ene Polkærne eller med den ved begge Polkærners Forening dannede Centralkærne. Men hvad enten dette Forhold er almindeligt eller ikke, saa er Centralkærnen i hvert Tilfælde Udgangspunktet for Dannelsen af Frøhviden. Efter Ægcellens Befrugtning begynder Centralkærnen at dele sig, hvorved der opstaar en Mængde frie Kærner, der senere adskilles ved

Vægge og bliver til selvstændige Celler, der yderligere deler sig; derved fyldes Kimsækken med et paa Oplagsnæring rigt Cellevæv, Frøhviden, der tjener til den unge Plantes Udvikling.

Baade Krone, Støvblade og Griffel visner i Regelen efter Befrugtningen og kastes af; ogsaa Bægeret kan falde af, men i mange Tilfælde er Bægeret blivende og tjener til Beskyttelse for den ved Frugtknudens videre Udvikling dannede Frugt. Foruden de foran omtalte Forandringer i Ægget, hvorved dette udvikles til Frø, foregaar der ved Frugtknudens Udvikling til Frugt dette, at den dels vokser, i Regelen endog meget stærkt, dels uddannes Væggen, Frøgemmet, paa forskellig Maade, saa at den kan tjene som Beskyttelse for Frøene og som Middel for Frøspredningen ved Vindens, Vandets eller Dyrs Hjælp. Efter Frøgemmets Uddannelse og Forhold ved Modenheden i Forbindelse med Frøenes Tal skelnes mellem 4 Frugtformer:

Kapsel, Frugt med et tørt, opspringende Frøgemme med mange haardskallede Frø.

Nød, Frugt med et haardt, tørt, uopspringende Frøgemme med i Regelen kun eet, tyndskallet Frø.

Bær, Frugt med et tykt, kødet, uopspringende Frøgemme med mange haardskallede Frø.

Stenfrugt, Frugt med i Regelen kun eet tyndskallet Frø, der omsluttes af et uopspringende Frøgemme, dannet af et ydre kødet og et indre stenhaardt Lag.

Om Frø- og Frugtspredning se Indledningen.

1. Klasse. Monocotyledónes, Enkimbladede.

Dækfrøede Planter hvis Kim kun har eet Kimblad. Karstrengene er, seet paa Tværsnit af Stængelen, spredte og uden Vækstlag, saavel Rod som Stængel derfor uden Tykkelsevækst. Bladene er grundnervede, oftest linieformede og ligenervede, sjeldnere bredere og da buenervede. Blomsterne er 3-tallige. Den typiske enkimblade Blomst, saaledes som vi ser den i Liliefamilien, er regelmæssig, 3-tallig i alle Bladkredse, med 3 + 3 Blosterblade, 3 + 3 Støvblade og 3 Frugtblade, der danner en enkelt Støvvej. Men de færreste Enkimbladede har denne regelmæssige Blomsterbygning. Blosteret kan være uregelmæssigt (Gøgeurterne) eller mangle (Græsf., mange Halvgræsser, Andemad, Calla, Dansk Ingefær); Støvbladenes Tal kan være højere end 6 (Skebladf., Frøbidf.) eller, oftere, mindre; saaledes kun een Krans hos Græsf., Halvgræsf. og Irisf., og kun eet Støvblad hos Gøgeurtf. (dog 2 hos Fruesko). Frugtbladenes Tal er hos nogle større end 3 (Skebladf., Blomstersivf., Frøbidf., Vandaksf.), hos andre mindre (Græsf. og nogle Halvgræs). 4-tallige Blomster træffes i Vandaksf. og hos Firblad; 2-tallige hos Majblomst.

Efter Spiringen gaar Hovedroden hurtig til Grunde; i Stedet for udvikles fra den nederste Del af Stængelen nogle, omtrent

lige kraftige Birødder; efter sin Form bliver Roden derfor en Trevlerod. De allerfleste (alle vore) Enkimbladede er Urter, især fleraarige Urter. Bortset fra nogle faa Procent enaarige er alle vore Enkimbladede Jordplanter (Kryptofyter) eller Jordskorpeplanter. Over Halvdelen (c. 57 %) er Kryptofyter; heraf især mange Sumpplanter, Vandplanter og Rhizom-Jordplanter; andre er Løg-Jordplanter, og Løget er hos nogle en Enfodsakse (Narcisf.), hos andre en Skudkæde (Lilief); enkelte er Stængelknold-Jordplanter (Dansk Ingefær; af forvildede Planter Krokus og Tidløs); flere er Rodknold-Jordplanter (mange Gøgeurter). Jordskorpeplanterne udgør c. 37 Procent.

1. Fam. **Alismatáceae,** Skebladfamilien.

Fleraarige, urteagtige **Sumpplanter** med grundstillede Blade og som oftest med bladløs, blomsterbærende Skaft. Blomsterne regelmæssige, undersædige, med 3 + 3 Blosterblade, alle farvede eller de 3 ydre grønne; 6, 9 eller mange Støvblade; 6 eller mange, frie Frugtblade. Flerfoldfrugt. Insektbst., Vand- og Vindspr.

A. Blomsterne tvekønnede.
 a. Blomsterbladene alle farvede, rosenrøde; 9 Støvblade. Frugten 6 Bælgkapsler. Brudelys, Butomus *16.*
 b. De 3 ydre Blosterblade grønne, de 3 indre hvide—blegrøde; 6 Støvblade. Mange, nødagtige Smaafrugter.
  o. **Sumpplanter** med æg-hjærtef.-lancetf.-linief. Blade.
   1. Blomsterbunden flad; Smaafrugterne tæt ringformet sammensluttede. Skeblad, Alisma 16.
   2. Blomsterbunden hvælvet; Smaafrugterne skruestillede, udspærrede. Søpryd, Echinodorus 17.
  oo. **Vandplante** med ovale Flydeblade. Elisma 17.
B. Blomsterne enkønnede, enbo; mange Støvblade. **Sumppl.** Pilblad, Sagittaria 17.

1. **Bútomus,** Brudelys.

Bladene linieformede. Blomsterstanden en af Skruekvaste sammensat Skærm. 0,60—0,90. Juni-Juli. Ved Aa- og Søbredder. Temmelig almindelig. Skærmblomstret B., **B. umbellátus** L

1. **Alísma,** Skeblad.

1. Blomsterstanden topformet, med 4—6 Kranse af opretaabne Grene; Bladene hjærtef.-ægf.-lancetf.; undertiden nedsænkede, linief. Undervandsblade; Smaafrugterne støder ikke sammen i Blomstens Midte. 0,30—0,90. Juni-Aug. Ved og i Vandet. Alm. Vejbred-S., **A. plantágo** L.
2. Blomsterstanden topformet, med kun 2—3 Kranse af udspærrede —tilbagekrummede Grene; Bladene elliptiske-lancetf., undertiden nedsænkede, linief. Undervandsblade; Smaafrugterne støde sammen i Blomstens Midte. 0,10—0,40. Juni-Aug. Ved og i Vandet. Hist og her. Kortskaftet S., **A. arcuátum** Michalet.

3. **Echinódorus.** Søpryd.

Bladene oftest lancetformede; sjeldnere nedsænkede, linieformede Undervandsblade. Skaftet opret—opstigende, med 1—2 Blomsterkranse, 0,10—0,30 høj, sjeldnere nedliggende, rodslaaende (var. *repens* Rchb.). Juni-Juli. Ved og i Vandet. Temmelig sj.

Ranunkel S., **E. ranunculoides** (L.) Engelm.

4. **Elísma,** Vandranke.

Stængelen flydende. Grundbladene uden Plade, linieformede; Stængelbladene langstilkede, med oval, svømmende Plade. Blomsterne langstilkede, enlige eller flere sammen. 0,06—0,30. Juni-Aug. I Aaer og Grøfter, kun funden i Vestjyll.

Flydende V., **E. natans** (L.) Buchenau.

5. **Sagittária,** Pilblad.

Bladene oprette, pilformede, sjeldnere baandformede og flydende. Blomsterne i 3-tallige Kranse i Spidsen af et 0,60—0,90 højt, bladløst Skaft; de ydre Blosterblade grønne, de indre hvide; mange Støvblade og mange Støvveje; Smaafrugterne Nødder. Vegetativ Formering ved knoldformet opsvulmede Spidser af iøvrigt tynde Udløbere. Juli. I Aaer og Søer. Hist og her, især i Vestjyll.

Spids P., **S. sagittifólia** L.

2. Fam. **Juncagináceae,** Blomstersivene.

Fleraarige Urter, med grundstillede, toradede, linieformede, ved Grunden omskedende Blade. Blomsterne i aksformet Klase, regelmæssige, undersædige, tvekønnede, med 3 + 3 grønne Blosterblade, 3 + 3 Støvblade, 3 eller 3 + 3 Frugtblade. Spaltefrugt eller Flerfoldfrugt.

A. Blomsterne med Dækblade. Flerfoldfrugt: 6 Bælgkapsler.
Blomstersiv, Scheuchzeria.

B. Blomsterne uden Dækblade. Spaltefrugt. Smaafrugterne Nødder.
Trehage, Triglochin

1. **Scheuchzéria,** Blomstersiv.

Blomsterstanden 3—6-blomstret. 0,15—0,20. Juni. I Sphagnum-Moser. Hist og her i Nordsjæll.; iøvrigt m. sj. **R.-Jsk.,** førsthun., Vindb., Vandspr. og Vindslspr.

Kær-B., **S. palústris** L.

2. **Triglóchin,** Trehage.

A. 6 Ar. 6-delelig Spaltefrugt. 0,15—0,40. Juni-Aug. Paa Strandenge. Almindelig. **R.-Jsk.,** førsthun., Vindbst., Vandspr.
Strand-T., **T. maritimum** L.

B. 3 Ar. 3-delelig Spaltefrugt. 0,15—0,40. Juni-Juli. Paa Enge. Almindelig. **R.-Jsk.,** førsthun, Vindbst., Dyrspr. og Vandspr.
Kær-T., **T. palústre** L.

3. Fam. **Potamogetonáceae**, Vandaksfamilien.

Fleraarige, sjelden enaarige **Vandplanter.** Bladene toradede, enten alle nedsænkede, linieformede, eller nogle svømmende, med elliptiske Plader. Blomsterne tvekønnede eller enkønnede, oftest 4-tallige, samlede i Aks eller enlige. Flerfoldfrugt, sjeldnere Enkeltfrugt. Vand- og Dyrspr.

A. Flerfoldfrugt.
  a. Blomsterne tvekønnede.
    1. 4 Blosterblade; Blomsterne i Aks; Smaafrugterne siddende. Vind- og tildels Vandbst. Vandaks, Potamogeton 18.
    2. Blomsterne nøgne, parvis, sjeldnere enlige; kun 2 Støvblade; Smaafrugterne stilkede. Førsthan., Bst. under Vandet. Havgræs, Ruppia 25.
  b. Blomsterne enkønnede, 2 sammen: en Hanblomst med 1 Støvblad og en Hunblomst med hindeagtigt, klokkef. Bloster og 2—9 Støvveje. Bst. under Vandet. Vandkrans, Zannichellia 22.
B. Enkeltfrugt. Blomsterne enkønnede; Hanblomsten med 1 Støvblad, Hunblomsten med 1 Støvvej.
  1. Blomsterne i 2 Rækker paa den ene Side af en fladtrykt Akse, Han og Hunblomster skiftevis i hver Række. Bladene helrandede. Bst. under Vandet. Bændeltang, Zostera 22.
  2. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Bladene takkede. Bst. under Vandet. Najade, Najas 22.

1. **Potamogéton**, Vandaks.

I. Bladene idetmindste de øverste, elliptiske—lancetformede, ikke linieformede, med en fri Skedehinde men uden Skede.
  A. Undervandsbladene stilkede (hos *P. lucens* og *P. Zisii* er Stilken meget kort) eller uden Bladplade, stilkformede.
    a. Med lange, linieformede, tykke Undervandsblade (pladeløse Stilke) og med langstilkede, ovale-ægf. Flydeblade med svagt hjærteformet Basis. Juni-Aug. Alm. Svømmende V., **P. natans** L.
    Se ogsaa: b, oo, *

    b. Undervandsbladene med Bladplade.
      o. Aksstilkene overalt lige tykke, ikke tykkere end Stængelen. Med Flydeblade.
        1. Flydebladene læderagtige, ikke gennemskinnelige, af Længde med eller kortere end Stilken. Juni-Aug. Alm. i Vestjyll., navnlig i Tørvegrave og Grøfter i Hedemoser; iøvrigt t. sj. Aflangbladet V., **P. polygonifólius** Pourr.
        2. Flydebladene tynde, gennemskinnelige, kortstilkede, dobbelt saa lange som Stilken eller længere. Juni-Aug. T. sj. Vejbredbladet V., **P. colorátus** Hornem.
      oo. Aksstilkene opefter fortykkede, tykkere end Stængelen.

* Undervandsbladene langstilkede, undertiden uden Bladplade. Flydebladenes Basis i Regelen ikke hjærteformet. Frugt udvikles ikke.

1. Undervandsbladene uden eller kun med ganske smal Bladplade; Skedehinden under 0,06 lang. Flydebladenes Plade under 0,09 lang. Sjelden. **P. gramineus × natans.**
2. Undervandsbladene, idetmindste de øvre, med større, hindeagtige Bladplader; Skedehinden over 0,07 lang. Flydebladenes Plade over 0,09 lang. Sjelden. **P. lucens × natans.**

** Undervandsbladene kortstilkede, med kun faa Mm. lang Stilk, fint tandede. Oftest uden Flydeblade. Frugt udvikles.

1. Frugt næsten halvkredsformet. Bladene temmelig smaa (minder stærkt om *P. gramineus*), de øverste med længere Stilk end de nederste; de øverste ofte flydende. Juli-Aug. Er maaske en frugtbar Bastard mellem *P. gramineus* og *P. lucens.* Sj. Langstilket V., **P. Zisii** M. et R.
2. Frugt næsten kredsformet. Bladene alle nedsænkede, i Regelen over 0,15 lange, de øverste ikke med længere Stilk end de nederste. Juli-Aug. Alm. Glinsende V., **P. lucens** L.

B. Undervandsbladene siddende.

a. Undervandsbladene ikke parvis stillede.

o. Stængelen trind.

* Undervandsbladenes Basis spids.

Δ. Undervandsbladene spidse, linie—lancetformede, ofte tilbagekrummede, fint tandede, i Regelen under 0,10 lange. Med oval-elliptiske—lancetformede, indtil 0,06 lange Flydeblade: var. *heterophýllus* (Schreb.), eller uden Flydeblade: var. *graminifólius* (F.r). Juni-Aug. T. alm. Græsbladet V., **P. gramineus** L.

ΔΔ. Undervandsbladene butte, over 12 Ctm. lange, i Regelen helrandede.

1. Frugt udvikles. Med smalt lancetformede, rødligt anløbne Undervandsblade og med omvendt ægf.—forlænget spatelformede Flydeblade. Juli-Aug. T. alm. *(P. ruféscens* Schrad.). Rustfarvet V., **P. alpinus** Balbis.
2. Frugt udvikles ikke. Bladene alle tynde, gennemskinnelige, helt nedsænkede eller delvis liggende i Vandskorpen, gullige—rødlige. M. sj. **P. alpinus × lucens.**

** Undervandsbladenes Basis but, afrundet eller hjærteformet.

Δ. Frugt udvikles ikke eller kun undtagelsesvis udvikles enkelte Frugter.

1. Undervandsbladene med halvt omfattende Basis, aflange — lancetformede — linieformede, under 0,02 brede; Skedehinden c. 0,02 lang eller kortere. Flydeblade bredt lancetformede eller mangler. Hist og her.
P. gramineus × perfoliátus.
2. Undervandsblade elliptiske—lancetformede, med afrundet—hjærteformet Basis, over 0,02 brede, med over 0,02 lange Skedehinder. Herhen vistnok to Bastarder, som er vanskelige at adskille, nemlig: **P. lucens × praelóngus.**
og **P. lucens × perfoliátus.**

ΔΔ. Normal Frugtudvikling. Uden Flydeblade.
1. Bladene aflang—lancetformede, med ægf.—hjærtef. Basis og med kappeformet sammentrukken Spids, helrandede. Juli-Aug. Hist og her. Langstrakt V., **P. praelóngus Wulfen.**
2. Bladene ægf. eller æg lancetformede, med hjærtef., stængelomfattende Basis, i Randen bølgede og oftest fint tandede. Juli-Aug. Alm.
Hjærtebladet V., **P. perfoliátus** L.

oo. Stængelen sammentrykt. Uden Flydeblade.
1. Frugt udvikles. Bladene aflange—lancetformede, med halvt omfattende Basis, 3—5-nervede, i Randen bølgede og savtakkede. Juni-Aug. Alm.
Kruset V., **P. crispus** L.
2. Frugt udvikles ikke. Bladene med mere end 5 Nerver, helrandede eller fint tandede. Herhen to, sjelden forekommende Bastarder, som er vanskelige at adskille, nemlig: **P. crispus × praelóngus**
og **P. alpinus × crispus.**

b. Undervandsbladene parvis stillede, ægf. lancetformede, fint men skarpt takkede. Ingen Flydeblade. Aksene meget smaa, 2—3-blomstrede. Lav Vækst. Juli-Sept. Kun i Vestjyll. og paa Bornholm. Tætbladet V., **P. densus** L.

II. Bladene linieformede eller børsteformede, alle ensdannede Undervandsblade.

A. Bladene med fri Skedehinde, men uden Skede.

a. Bladene mangenervede med 3—5 stærkere Nerver, Stængelen stærkt sammentrykt.
1. Bladene butte, med en Braad i Spidsen. Aksstilken 2—3 Gange saa lang som det 10—12-blomstrede Aks. Juni-Aug. Ikke alm.
Bændelbladet V., **P. zosterifólius** Schum.
2. Bladene tilspidsede. Aksstilken omtrent af Længde med det 4—6-blomstrede Aks. Juli-Aug. T. sj.
Spidsbladet V., **P. acutifólius** Link.

b. Bladene 1—5-nervede.

o. Stængelen sammentrykt, Tværsnittet ca. dobbelt saa langt som bredt eller længere.

1. Aksstilken omtrent af Længde med det tætblomstrede Aks. Bladene 3—5-nervede, butte, med en kort Braad. Juli-Aug. Hist og her.
Butbladet V., **P. obtusifólius** M. et R.
2. Aksstilken 2—3 Gange saa lang som det fjerntblomstrede Aks. Bladene 3—5-nervede, kortere eller længere tilspidsede. Juli-Aug. Hist og her.
Braadbladet V., **P. mucronátus** Schrad.

oo. Stængelen trind eller kun lidt sammentrykt, Tværsnittet rundt eller ovalt. Bladene oftest 3-nervede, meget smalle.
* Bladene omtrent ens brede i hele deres Længde, braadspidsede. Juni-Sept. Alm.
Liden V., **P. pusillus** L.
** Bladene opefter jævnt afsmalnede—langt tilspidsede
1. Smaafrugterne som oftest alle udviklede, jævne. Juli-Aug. Kun paa Bornholm.
Rødlig V., **rútilus** Wolfg.
2. Smaafrugterne paa Ryggen og ved Grunden vortede, i Regelen kun 1 udviklet i hver Blomst. Juli-Aug. M. sj.
Haarfin V., **P. trichoides** Cham. et Schlecht.

B. Bladene med baade Skede og Skedehinde, temmelig tykke, oftest børsteformede—haarformede. Med overvintrende. knoldformede Skud. Baade i Fersk- og Saltvand.
a. Bladene spidse eller tilspidsede. Juni-Aug. Alm.
Børstebladet V., **P. pectinátus** L.
b. Bladenes Spids but.
1. Bladene haarformede, 4—12 Ctm. lange. Juni-Aug. Hist og her. (*P. marínus*).
Traadformet V., **P. filifórmis** Pers.
2. Bladene bredere, 15—30 Ctm. lange. Juni-Aug. Kun i Kongeaaen.
Mangegrenet V., **P. juncifólius** Kerner.

2. **Rúppia,** Havgræs.

A. Smaafrugtstilkene omtrent af Smaafrugternes Længde. Støvknapperne ægformede. Aks- (eller Blomster-)stilken ved Frugtmodningen længere end Smaafrugtstilkene. Juli-Sept. I Salt- og Brakvand. Ikke almindelig.
Kortstilket H., **R. bráchypus** J. Gay.

B. Smaafrugtstilkene flere Gange længere end Smaafrugterne.
1. Aks- (eller Blomster-)stilken ved Frugtmodningen ret, kortere end Smaafrugtstilkene. Støvknapperne kugleformede. Juli-Sept. I Salt- og Brakvand. Temmelig almindelig.
Skævfrugtet H., **R, rostelláta** Koch.
2. Aks- (eller Blomster-)stilken ved Frugtmodningen spiralformet snoet, meget længere end Smaafrugtstilkene. Støvknapperne ovale. I Salt- og Brakvand. Almindelig.
Langstilket H., **R. spirális** (L.) Dum.

3. **Zannichéllia,** Vandkrans.

A. Griflen 3—4 Gange kortere end Smaafrugterne. Smaafrugterne 4—6, i begge Ender afrundede. Juli-Sept. I Ferskvand. Temmelig sjelden. Mangefrugtet V., **Z. polycárpa** Nolte.

B. Griflen godt halv saa lang som Smaafrugterne eller omtrent af disses Længde.

1. Hunblomsten siddende, med 2—4 siddende eller kortstilkede, mod begge Ender noget afsmalnede Smaafrugter. Juli-Sept. Baade i Fersk- og Saltvand. Temmelig almindelig. Strand-V., **Z. major** Boenn.
2. Hunblomsten mod Frugtmodningen tydelig stilket, med 2—4, stilkede, i begge Ender afrundede Smaafrugter. Juli-Sept. Baade i Fersk- og Saltvand. Temmelig almindelig. Stilkfrugtet V., **Z. pedicelláta** (Wahlenb.) Fr.

4. **Zostéra,** Bændeltang.

1. Bladene baandformede, 5—9-nervede, 0,003—0,01 brede. Aksstilken opefter bredere. Frugten stribet paa langs. Var. med smallere, 3-nervede Blade med utydelige Sidenerver; var. *angustifólia* Hornem. Juni-Aug. Paa sandet Havbund langs Kysterne. Alm. Hav-B., Aalegræs, **Z. marina** L.
2. Bladene smalt linieformede, 1—3-nervede, 0,001—0,002 brede. Aksstilken traadformet, lige bred overalt. Frugterne jævne. Juli-Aug. Paa Sandbund, baade i Salt- og Brakvand. Hist og her. (*Z. Nóltei*). Dværg-B., **Z. nana** Roth.

5. **Najas,** Najade.

Stænglen gaffeldelt grenet. Bladene oftest parvis stillede, linieformede, skarpt takkede. 0,15—0,50. Aug.-Sept. I Salt- og Brakvand. Kun i Susaa og Pram-Aa paa Sjæll.
Enfrøet N., **N. marina** L.

4. Fam. Hydrocharitáceae, Frøbidfamilien.

Fleraarige, urteagtige **Vandplanter,** med regelmæssige, oversædige, enkønnede Blomster; de ydre Blosterblade grønne, de indre farvede, kronbladagtige; 6—15 Støvblade; 1 Støvvej; Frugten bæragtig. Tvebo.

A. Svømmende Vandplanter, idetmindste under Blomstringen, med rosetstillede Blade; med Udløbere.

1. Bladene hjærteformet-kredsrunde, stilkede. Frøbid, Hydrocharis 23.
2. Bladene linieformede, tykke, stive, i Randen tornede. Krebseklo, Stratiotes 23.

B. Nedsænkede, til Bunden fæstede Planter; Bladene kransstillede paa en forlænget Stængel.
Vandpest, Helodea 23.

1. **Hydrócharis**, Frøbid.

Hanblomsterne i Reglen 3 sammen indenfor et fælles Hylster; 9—15 Støvblade, de inderste golde. Hunblomsten enlig, med en 6-rummet Frugtknude, 6 tvedelte Grifler, 3 Staminodier. Kronbladene hvide. Overvintrer ved særegne Vinterknopper. Juli-Aug. I Grøfter, Vandhuller, Søer og Aaer. Almindelig.

Vand-F., **H. morsus ranae** L.

2. **Stratiótes**, Krebseklo.

Blomsterne enlige eller 2 sammen, omgivne af et 2-bladet Hylster; Hanblomsten med 12 Støvblade; Hunblomsten med en 6-rummet Frugtknude, 6 Grifler, mange Staminodier. Kronbladene hvide. (Kun Hunplanter fundne i Danmark). Juli-Aug. I Tørvgrave, Søer og Bække. Hist og her. Aloebladet K., **S. aloides** L.

3. **Helodéa**, Vandpest.

Bladene aflange eller linie-lancetformede. Blomsterne enlige, omgivne af et 2-bladet Hylster. Hunblomsten siddende; Blosterets nedre, sambladede Del i Reglen stærkt forlænget; de ydre Blosterflige smudsig røde, de indre hvide. 1 Griffel med 3 Ar. (Kun Hunplanter fundne i Danmark, indvandret i den nyeste Tid.) Juli-Okt. I Søer og Aaer. T. alm. **H. canadénsis** Rich.

5. Fam. **Juncáceae**, Sivfamilien.

Fleraarige Urter med vandrette eller lodrette Jordstængler, sjeldnere enaarige. Bladene linieformede, flade eller trinde, omskedende. Blomsterne i oftest kvastformede Stande, med 3 + 3 frie, brunlige, næsten hindeagtige Blosterblade, 3 + 3, sjeldnere 3 + 0, Støvblade, og 3 til en Støvvej sammenvoksede Frugtblade. Frugtknuden tre- eller enrummet; 1 Griffel med 3 Argrene. Kapselfrugt med rumdelende Opspringning. Førsthun.; Vindbst.; Vindsspr.

A. Bladene rendede eller trinde; Bladskedens Rande frie. Kapslen mangefrøet. Siv, Juncus 23.

B. Bladene flade; Bladskedens Rande sammenvoksede. Kapslen 3-frøet. 4. Frytle, Luzula 26.

1. **Juncus**, Siv.

I. Blomsterstanden tilsyneladende sidestillet, trængt til Siden af det nederste, stængellignende og i Stænglens Forlængelse liggende Hylsterblad. De ufrugtbare Stængler korte, med et meget langt, stængellignende Løvblad.

A. De nedre Blade skedeformede, uden Plade; de øvre omskedende, med trinde, sylspidsede Plader. Blomsterstanden en dobbelt sammensat Kvast med oprette Grene. Frøene med en tydelig Frøkappe. 0,30—0,70. ♃. **Rh.-J.** Aug.-Sept. Paa Strandenge. Ikke almindelig. Hyppigst omkring Østersøen.

Strand-S.; **J. maritimus** Lam.

B. Alle Bladene med Undtagelse af de, der danne en umiddelbar Forlængelse af Stænglerne, skedeformede, uden Plader, grundstillede. Frøkappen utydelig.

a. Jordstænglerne tueformet sammentrængte.

o. Stænglen græsgrøn, med sammenhængende Marv. Ofte kun 3 Støvblade.

1. Stænglen fint stribet, mat grøn. Blomsterstanden næsten kugleformet, sammensat af som oftest tæt sammentrængte Nøgler. Kapslen med en Vorte i Spidsen. 0,30—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Grøfter, paa side Marker osv. Almindelig.
Knop-S., **conglomerátus** L.

2. Stænglen jævn, kun ved Tørring meget fint stribet, glinsende grøn. Blomsterstanden som oftest fjærnblomstret, ikke kugleformet sammentrængt. Kapslen uden Vorte i Spidsen. 0,30—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa lignende Steder som foregaaende. Almindelig.
Lyse-S., **J. effúsus** L.

Stænglen fint stribet. Frøene sjelden fuldt udviklede. Sammen med foregaaende og efterfølgende. Meget sjelden. (J. diffúsus Hopp.)
J. effúsus × glaucus.

oo. Stænglen blaagrøn, med afbrudt Marv, dybt stribet. Kapslen braadspidset. 0,30—0,80. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa lignende Steder som foregaaende, dog især i Strandegne. Hist og her. Blaagraa S., **J. glaucus** Ehrh.

b. Jordstænglerne forlængede, vandrette, krybende.

1. Hylsterbladet flere Gange kortere end Stænglen. Griflen tydelig. Kapslen aflang-ægformet, braadspidset. 0,15—0,45. ♃. **Rh.-J.** Juli-Aug. Kun funden paa Bornh. og i Vestjyllands Klitstrækninger fra Skagen til Nymindegab. Klit-S., **J. bálticus** Willd.

Hylsterbladet omtrent af Stænglens halve Længde. Blomsterne ofte golde. Samme Steder som foregaaende, men sjeldnere. (J. inundátus Drej.)
J. bálticus × filifórmis.

2. Hylsterbladet omtrent af Stænglens Længde. Griflen meget kort. Kapslen næsten kugleformet, but. 0,10—0,40. ♃. **Rh.-J.** Juli-Aug. I Hedemoser og side Enge. Paa Bornh., i Vest- og Nordjyll.; almindelig; iøvrigt sjelden. Traadstænglet S., **J. filifórmis** L.

II. Blomsterstanden tydelig endestillet. Stænglen flerbladet; Bladene med udviklet Bladplade.

A. Bladene med fastere Tværskillevægge i Bladkødet. 4.

a. Alle Blosterblade butte; Stængelen oftest 2-bladet.

o. De ydre Blosterblade med en Braad nedenfor Spidsen; Blosterbladene mørk rødbrune [var. *fuscoátra* (Schreb.)] eller blegbrune (var. *insígnis* Fr.). 0,15—0,40. **Rh.J.** Juli-Aug. Paa side Enge og i Klitmoser. Temmelig sj.
Sodfarvet S., **J. alpínus** Vill.

oo. Blosterbladene alle uden Braad.

1. Blosterbladene mørk rødbrune. Blomsterstanden meget sammensat, med oprette Grene. 0,20—0,45. **Rh.-J.** Aug.-Sept. Ikke sjelden i Vestjyllands Klitstrækninger.
Sorthoved-S., **J. anceps** Lah.
var. *atricapílla* (Drej.)

2. Blosterbladene rødligt anløbne, med hvidhindet Rand; Blomsterstandens Grene udspærrede. 0,30—0,70. **Rh.-J.** Juli-Sept. I dybe Moser og vaade Enge. Hist og her. Butblomstret S., **J. obtusiflórus** Ehrh.

b. Idetmindste de ydre Blosterblade spidse; Stængelen 1—6-bladet.

o. De indre Blosterblade butte.

1. Kapslen spids. Stænglerne opstigende—oprette, 3—6-bladede; Bladene trinde-sammentrykte. Var. efter Voksestedet med flydende eller nedliggende og rodslaaende Stængler: f. *repens* (Nolte). 0,15—0,45. **Hr.-Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtige Steder. Alm.
Glanskapslet S, **J. lampocárpus** Ehrh.

2. Kapslen but. Stænglerne oprette—nedliggende. Bladene traadformede, rendede. Var. med krybende Stængler: *uliginósa* (Roth), og med flydende Stængler og Blomsternøglerne omgivne af Bladknipper: f. *flúitans* (Lam.). 0,05—0,20, **Hr.-Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtige Steder. Alm.
Liden S., **J. supinus** Moench.

oo. Alle Blosterblade spidse, i Spidsen udadkrummede. Blomsterstandens Grene udspærrede. 0,40—0,80. **Rh.-J.** Juli-Aug. Kun funden ved Dirnæs i Thy. (*J. acutiflórus* Ehrh.) Spidsblomstret S., **J. silváticus** Reich.

B. Bladene uden Tværskillevægge i Bladkødet.

a. Blosterbladene af Længde med eller kortere end Kapslen.

o. Tueformet. Den forlængede Stængel bladløs; Bladene grundstillede, stive, børsteformede. 0,15—0,30. ♃. **R.-Jsk,** Juni-Aug. I Hedemoser og paa magre Enge. Almindelig, især i Vestjyll.
Børstebladet S., **J. squarrósus** L.

oo. Jordstænglen krybende. Den overjordiske, forlængede Stængel bladbærende. ♃.

1. Stænglen sammentrykt. Blosterbladene omtrent halvt saa lange som Kapslen. Arrene kødfarvede. 0,10—0,30. **Rh.-J.** Juli-Aug. Paa Enge, især nær Havet. Almindelig.
Fladstraaet S., **J. compréssus** Jacq.

2. Stænglen næsten trind, foroven svagt trekantet. Blosterbladene omtrent af Kapslens Længde. Arrene purpurfarvede. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Juli-Aug. Paa Strandenge. Temmelig almindelig.
Bottnisk S., **J. Gerárdi** Lois.

b. Blosterbladene længere end Kapslen.

o. Blomsterne i den kvastformede Blomsterstand enlige, sjeldnere 2—3 samlede i Nøgler. Stænglen 1—flerbladet. Blosterbladene hvidlige med grøn Midtnerve, tilspidsede. Arrene traadformede. Kapsleu aflang. 0,05—0,25. ⨀. Juni-Aug Paa fugtig Jord. Almindelig.

Tudse-S., J. **bufónius** L.

oo. Blomsterne samlede i Nøgler. Bladene grundstillede. Stænglen bladløs.

* Fleraarig, med tueformet sammentrængte Jordstængler. Den kortgrenede, kvastformede Blomsterstand er omgivet af 2—3 lange Hylsterblade. 0,15—0,30. **R.-Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtig Jord. Meget sjelden. Ærø; Jyll.: Silkeborgegnen.

Tue-S., J. **ténuis** Willd.

** Enaarig. Stænglen børsteformet. 0,03—0,15 høj, med 1—3 Nøgler i Spidsen.

1. Blosterbladene næsten dobbelt saa lange som den ægformede, butte Kapsel. 0,05—0,15. Juni-Aug. Paa fugtig Sandjord. Sjelden. Bornh.: hist og her. Læsø.

Finbladet S., J. **capitátus** Weig.

2. Blosterbladene af Længde med eller lidet længere end den trekantede, pyramideformede, spidse Kapsel. 0,03—0,07. Juli-Aug. Paa fugtig Sandjord. Sjelden. Kun fundet hist og her i Vestjyllands Klitstrækninger.

Dværg-S., J. **pygmaéus** Thuill.

2. Lúzula, Frytle.

A. Blomsterne i halvskærmformet Kvast eller i 2—5-blomstrede Nøgler samlede til en halvskærmformet sammensat Blomsterstand.

a. Blomsterstanden en halvskærmformet Kvast. Blomsterstilkene efter Afblomstringen udstaaende eller tilbagebøjede. Blosterbladene kortere end Kapslen. 0,10—0,25. **Hr.-Jsk.** April-Maj. I Skove og Krat. Almindelig.

Haaret F., L. **pilósa** (L.) Willd.

b. Blomsterstanden sammensat af 2—5-blomstrede Nøgler.

1. Bladene bredt linieformede; Stængelbladene kortere end det efterfølgende Stængelstykke. Hylsterbladene kortere end Blomsterstanden; Blosterbladene af Længde med Kapslen. 0,30—0,70. **Hr.-Jsk.** Maj-Juni. I Bøgeskove. Sjelden. Øst- og Midtjyll.; ved Middelfart paa Fyen. (*L. máxima DC.*) Stor F., L. **silvática** (Huds.) Gand.

2. Bladene smalt linieformede; Stængelbladene længere end Stængelstykkerne. Hylsterbladene længere end Blomsterstanden; Blosterbladene lidet længere end Kapslen. 0,30—0,50. **Hr.-Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Meget sjelden. Sjæll.: Geel Skov; Jyll.: Skaade Skov syd for Aarhus. Iøvrigt

hist og her paa Græsmarker og i Lystskove, indført med fremmed Græsfrø. (*L. álbida DC.*)

Blegblomstret F., **L. nemorósa** (Poll.) E. Mey.

B. Blomsterne i mangeblomstrede, stilkede Nøgler samlede til en halvskærmformet sammensat Blomsterstand.

1. Jordstænglen tueformet sammentrængt med flere blomsterbærende Stængler. Blomsterstandens Grene oprette. Støvknappen omtrent af Længde med Støvtraaden. Var. med kugleformet sammentrængte, næsten siddende Nøgler: f. *congésta* (Lej.), og med mindre Nøgler og blege Blosterblade: f. *palléscens* (Hoppe). 0,10—070. **Hr.-Jsk.** Maj-Juli. Paa Enge, i Skove og Moser. Almindelig.

Mangeblomstret F., **L. multiflóra** Lej.

2. Jordstænglen vandret, kort krybende; de blomsterbærende Stængler enlige eller faa sammen, med 2—5, tilsidst nikkende Nøgler. Støvknappen omtrent 3 Gange saa lang som Støvtraaden. 0,05—0,20. **Hr.-Jsk.** April-Maj. Paa Marker og Enge. Almindelig. Mark-F., **L. campéstris** (L) DC.

6. Fam. Cyperáceae, Halvgræsfamilien.

Fleraarige Urter, sjelden enaarige. Stænglen trekantet eller trind, marvfyldt. Bladene linieformede, omskedende; Bladskedens Rande sammenvoksede. Blomsterne tve- eller enkønnede, samlede i Aks, der enten sidde enkeltvis eller er samlede til en sammensat Blomsterstand. Blosterbladene børsteformede eller manglende; 3 Støvblade; 1 enrummet Frugtknude; 1 Griffel med 2—3 Ar. Førsthun. Vindbest. Nødfrugt. Dyr- Vand- og Vindspr.

I. Blomsterne enkønnede. Han- og Hunblomsterne i samme eller i forskellige Aks, uden Bloster. Frugten omsluttet af et sækformet Forblad, Frugthylsteret, der ofte i Spidsen forlænges til et kortere eller længere Næb. Star, Carex 31.

II. Blomsterne tvekønnede.

A. Smaaakset sammentrykt, med Dækbladene i to Rækker.

1. Smaaakset mangeblomstret; Stænglen trekantet.

Fladaks, Cyperus 28.

2. Smaaakset faablomstret; Stænglen trind.

Skæne, Schoenus 30.

B. Smaaakset trindt, med skruestillede Dækblade.

a. Bladene fint savtakkede. Avneknippe, Cladium 30.

b. Bladene helrandede.

†. Blosterbørsterne vokser efter Blomstringen ud til en lang, hvid Uld. Vindspr.

Kæruld, Eriophorum 28.

††. Blosterbørsterne mangler eller forbliver korte.

o. Frugten med et Næb dannet af Griflens nederste, tilleddede, blivende Del.

1. Et endestillet Aks.

Sumpstraa, Heleocharis 30.

2. Flere Aks samlede i Nøgler.
Næbfrø, Rhynchospora 30.
oo. Frugten uden Næb; Griflen affaldende, ikke tilleddet. Kogleaks, Scirpus 28.

1. **Cypérus,** Fladaks.

Smaaaksene samlede til et eller flere stilkede Nøgler i Spidsen af Stænglen, omgivne af 3 lange Svøbblade. 0,04—0,12. ⊙. Vandspr. Juli-Aug. I Kær og udtørrede Søer. Hist og her paa Øerne, især paa Sjæll. Brun F., **C. fuscus** L.

2. **Erióphorum,** Kæruld.

A. Et enkelt, endestillet Aks.
1. Jordstænglen krybende; Stænglerne ru. Ulden bølget. 0,15—30. **Rh.-J.** April-Juni. I Moser. Sjelden; især i Sjæll. og Vestjyll. Liden K., **E. alpinum** L.
2. Jordstænglerne sammentrængte i tætte Tuer. Stænglerne jævne. Ulden ret, ikke bølget. 0,25—0,45. **Jsk.** April-Maj. I Moser. Almindelig. Skedestraaet K., **E vaginátum** L.

B. Aksene flere, halvskærmformet samlede i Spidsen af Stænglen.
a. Aksstilkene jævne, glatte. Bladene omtrent fra Midten til Spidsen trekantede; det øverste naar under Blomstringen op over Blomsterstanden. Med Udløbere. 0,25—0,50. **Rh.-J.** April-Maj. I Sumpe og Moser. Almindelig. (E. augustifólium Roth.) Smalbladet K., **E. polystáchyum** L.
b. Aksstilkene ru. Det øverste Stængelblad naar ikke Blomsterstanden.
1. Uden Udløbere. Bladene i Spidsen trekantede. 0,25—0,60. **Hr.-Jsk.** I vaade Enge. Ikke almindelig.
Fladbladet K., **E. latifólium** Hoppe.
2. Med Udløbere. Bladene overalt trekantede. Aksstilkene dunhaaret ru. 0,25—0,45. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Moser med Hængedynd. Sjelden. Fin K., **E. grácile** Koch.

3. **Scirpus,** Kogleaks.

I. Blomsterstanden endestillet.
A. Et enkelt Aks.
a. 2 Ar; Stænglen flydende, grenet; Bladene linieformede. 0,15—0,30. **Vand- og Sumppl.** Vandspr. Juli-Aug. Baade i flydende og i stillestaaende Vand. Jyll.: hist og her; paa Øerne sjelden. Flydende K., **S. flúitans** L.
b. 3 Ar; Stænglen ikke flydende.
o. Jordstænglen krybende, Stænglen trind med indvendige Tværvægge. Frugten jævn. 0,03—0,06. **Vand- og Sumppl.** Vandspr. Juli-Aug. Ved Sø- og Strandbredder. Sjelden. Kun funden paa Øerne.
Lav K., **S. párvulus** R. et S.
oo. Jordstænglerne tueformet sammentrængte.
1. Faastænglede løse Tuer; danner om Efteraaret korte Udløbere. Stænglen jævn. Frugten stribet. 0,05—0,20.

Rh.-J.? Juni-Aug. Paa fugtig, især tørvholdig Grund. Temmelig almindelig, især i Jyll.
Faablomstret K., **S. pauciflórus** Lightf
2. Mangestænglede, tætte Tuer; uden Udløbere. Stænglen stribet. Frugten jævn. 0,10—0,25. **Jsk.** Maj-Juli. I Moser og paa lave Heder. Almindelig, især i Jyll.
Tue-K., **S. caespitósus** L.

B. Blomsterstanden sammensat.
a. 2 Ar. Smaaaksene siddende, toradede.
1. Stænglen sammentrykt; Bladene flade med en Køl paa Undersiden. Smaaaksene 6-8-blomstrede. 0,10—0,25. **Rh.-J.** Juni-Juli. Baa Enge. Hist og her. (S. Cáricis Retz.)
Fladtrykt K., **S. compréssus** (L.)
2. Stænglen trind; Bladene halvtrinde, uden Køl paa Undersiden. Smaaaksene 2-5-blomstrede. 0,08—0,20. **Rh.-J.** Vandspr. Juni-Juli. Paa Strandenge. Temmelig sjelden. Rødbrun K., **S. rufus** (Huds.) Schrad.
b. 3 Ar. Smaaaksene ikke toradede. Den sammensatte Blomsterstand omgiven af flere lange Svøbblade.
1. Stænglen skarpt trekantet. Smaaaksene store, indtil 0,03 lange, oftest samlede i stilkede Nøgler. Var. med Aksene alle nøgleformet sammentrængte: f. *compácta* (Hoffm.), og med kun eet Aks: f. *monostáchys* (Sond.). 0,30—1,00 **Rh.-J.** og **Sumppl.** Vand- og Dyrspr. Juli-Aug. Ved Strandbredder. Alm.
Strand-K., **S. maritimus** L.
2. Stænglen forneden but, foroven skarpt trekantet. Blomsterstanden stærkt forgrenet, kvastformet; Smaaaksene meget smaa, oftest 3—6 sammen. 0,30—0,80. **Rh.-J.** Juni-Juli. Paa sumpede Sleder, især i Skove. Hist og her. Skov-K., **S. silváticus** L.

II. Blomsterstanden tilsyneladende sidestillet, idet den trænges til Siden af det største af Svøbbladene, der vokser ud i Retning af Stænglen og ligner en Fortsættelse af denne.
a. 0,03—0,15 høj. Stænglen trind, traadformet. Dækskællene i Spidsen hele med en Braad. ⊙ og **Jsk.** Dyr- og Vandspr. Juli-Aug. Paa fugtig Jord, især ved Søbredder. Hist og her.
Børsteformet K., **S. setáceus** L.
b. 0,30—2,50 høj. Dækskællene frynset-randhaarede, i Spidsen udrandede, med en Braad i Indskæringen.
1. Stænglen som oftest græsgrøn. Dækskællene glatte 3 Ar. 1,60—2,50. **Sumppl.** Dyr- og Vandspr. Juni-Juli. I Vandløb og Søer. Almindelig.
Sø-K., **S. lacúster** L.
2. Stænglen blaagrøn. Dækskællene ru af smaa røde Vorter. 2 Ar. 0.30—1,00. **Sumppl.** og **Rh.-J.** Juni-Juli. Ved Strandbredder, sjeldent inde i Landet. Hist og her.
Blaagrøn K., **S. Tabernaemontáni** Gmel.
Se ogsaa: S. maritimus, f. monostachys (Sond.).

4. **Heleócharis,** Sumpstraa.

A. Stænglen furet-firkantet, traadfin. 3 Ar. Frugten stribet paalangs. 0,03—0,15. **Vand-** og **Sumppl.** Vand- og Dyrspr. Juni-Aug. Ved Søbredder. Hist og her.
Naaleformet S., **H. aciculáris** (L.) R.Br.

B. Stænglen trind. Frugten jævn.
a. Jordstænglerne tueformet sammentrængte. 3 Ar. Frugten skarpt trekantet. 0,05—0,25. **Jsk.** Juni-Aug. Paa af og til oversvømmet Sandbund. Sjelden. Vestjyll.: hist og her; Bornh.: Fævagten ved Rønne.
Mangestænglet S., **H. multicaúlis** Sm.
b. Jordstænglen krybende. 2 Ar. Frugten butkantet.
1. De to nederste, blomsterløse Dækskæl omfatter hver Halvdelen af Akset. Blosterbørsterne meget længere end Frugten. 0,15—0,60. **Rh.-J.** Juni-Aug. Paa fugtige Steder og i selve Vandet. Almindelig.
Almindelig S., **H. palústris** (L.) R.Br.
2. Det nederste, blomsterløse Dækskæl omfatter helt Akset. Blosterbørsterne omtrent af Frugtens Længde. 0,10—0,30. **Rh.-J.** Juni-Aug. Paa fugtige Steder. Hist og her.
Enskællet S., **H. uniglúmis** (Link). Schult.

5. **Schoenus,** Skæne.

1. Bladene omtrent af Stænglens halve Længde. Smaaaksene 5—10, samlede i et rundagtigt, endestillet Hoved; det nederste Svøbblad meget længere end Hovedet. Dækskællenes Rygnerve ru. 0,30—0,50. **Jsk.** I Moser. Meget sjelden: Bornh.: Bodilsker; Sjæll. ved Selsø i Hornsherred; Fyen: Otterup; Jyll.: enkelte Steder mod Nord. Sortagtig S., **S. nigricans** L.
2. Bladene ikke halvt saa lange som Stænglen. Smaaaksene 2—5, samlede i et aflangt, endestillet Hoved; det nederste Svøbblad af Længde med eller lidt længere end Hovedet; Dækskællenes Rygnerve jævn. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni. I Moser. Meget sjelden. Bornh.: ved Hammershus; Sjæll.: Roskildeegnen; Møen: ved Grønsund; Jyll.: enkelte Sreder omkring Limfjorden.
Rustfarvet S., **S. ferrugineus** L.

6. **Cládium,** Avneknippe.

Smaaaksene samlede i Nøgler, der atter er samlede i kvastformede Stande i Spidsen af Stænglen og i de øverste Bladhjørner. 0,80—1,80. **Sumppl.** Vandspr. Juli-Aug. Ved Søbredder og i dybe Moser. Temmelig sjelden.
Hvasbladet A., **C. Mariscus** (L.) R.Br.

7. **Rhynchóspora,** Næbfrø.

1. Med Udløbere. Dækskællene brune. 0,08—0,20. **Rh.-G.** Juli-Aug. I Hedemoser. især i Randen af saadanne Lavninger, som om Vinteren staa under Vand. Sjæll.: Øllerup ved Næstved, Tikøb; Nord- og Vestjyll.: alm. Brun N., **R. fusca** (L.) Vahl.

2. Uden Udløbere, men med een til flere let affaldende Knopper fra Hjørnerne af de nedre, skedeformede Blade. Dækskællene hvide, tilsidst blegbrune. 0,10—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. I Moser. Øerne og Østjyll.: hist og her; Vestjyll.: temmelig almindelig. Hvid N., **R. alba** (L) R. & S.

8. Carex, Star.

I. Et enkelt, endestillet Aks. Monostachyae 31.
II. Flere Aks.
  A. Aksene alle eller dog de fleste med baade Han- og Hunblomster. 2 Ar. (Homostachyae).
    a. Aksene samlede til et Hoved, omgivet af løvbladagtige Svøbblade. Homostachyae-Cyperoideae 31.
    b. Sammensat Aks eller Top, uden løvbladagtige Svøbblade. Homostachyae-Vigneae 31.
  B. Han- og Hunblomster i forskellige Aks. Hanaksene foroven, Hunaksene forneden. Undertiden have enkelte Aks baade Han- og Hunblomster. (Heterostachyae).
    a. Med 2 Ar. Heterostachyae-Distigmaticae. 34.
    b. Med 3 Ar. Heterostachyae-Tristigmaticae. 34.

Monostáchyae.

A. Tvebo.
  1. Jordstænglen med korte, bueformet opstigende Udløbere. Stængel og Blade jævne. 0,06—0,30. **Rh.-J.** Dyrspr. Maj-Juni. Paa Tørveenge, i Moser. Hist og her. Tvebo-S.. **C. dioéca** L.
  2. Uden Udløbere. Stængler og Bladrande rue. 0.10—0,30. **Jsk.** Maj-Juni. Forvildet; i den udtørrede Søndersø ved Jonstrup i Nordsjæll. **C. Davalliána** Sm.
B. Enbo. Hanblomster i den øvre, Hunblomster i den nedre Del af Akset.
  1. 2 Ar. Stænglerne tueformet samlede; uden Udløbere. 0,05—0,20. **Jsk.** Dyrspr. Maj-Juni. Paa Tørvenge. Hist og her, især i Vestjyll. Loppe-S., **C. pulicáris** L.
  2. 3 Ar. Med Udløbere. 0,05—0,15 **Rh.-J.** Dyrspr. Juni-Juli. Paa Tørvenge og i Moser. Kun funden i Jyll. og Nordsjæll.; og kun paa meget faa Steder. Faablomstret S., **C. pauciflóra** Lightf.

Homostáchyae-Cyperoídeae.

Stænglerne tueformet samlede, jævne eller foroven lidt rue. Aksene gulgrønne; 2 Ar. 0,10—0,30. ⊙ eller ♃. Juni-Sept. Paa oversvømmede Steder. Meget sjelden; kun funden i Nordsjæll. ved Hillerød, Birkerød og i Rude Skov. Formodentlig indført. Fladaks S., **C. cyperoides** L.

Homostáchyae-Vígneae.

I. Jordstænglerne vidtkrybende, grenede. De enkelte Aks foroven hanlige; undertiden er nogle af Aksene helt hanlige, andre helt hunlige.

a. Blomsterstanden æg-kugleformet. Stænglen jævn.
   1. Stænglen buekrummet, af Længde med eller kortere end de børsteformet sammenrullede, jævne Blade. 0,05—0,12. **Rh.-J.** Juni-Juli. Paa sandede Strandbredder. Kun funden i Nordjyll. Krumstænglet S., **C. incúrva** Lightf.
   2. Stænglen ret, ved Grunden trind og stribet, meget længere end de smalle, rendede, mod Spidsen rue Blade. 0,15—0,30. **Rh.-J?** Juni. I Moser med Hængedynd. Meget sjelden. Sjæll.: Farum, Dronninggaard, Lyngby Mose. Mangegrenet S., **C. chordorrhiza** Ehrh.

b. Blomsterstanden forlænget. Stænglen, idetmindste foroven, ru.
   1. De nedre Aks hunlige, de øvre hanlige eller baade hanlige og hunlige. Stænglen omtrent af Bladenes Længde. 0.15—0,30. **Rh.-J.** Maj-Juni. Paa tør Sandjord, paa Heder, i Klitter. Almindelig, især i de magre Egne af Landet. Sand-S., **C. arenária** L.
   2. De nedre og øvre Aks hunlige, de midterste hanlige. Stænglen længere end Bladene. 0,30—0,70. **Rh.-J.** og **Sumppl.** Maj-Juni. I Moser og vaade Enge. Almindelig. Toradet S., **C. dísticha** Huds.

II. Stænglerne tueformet samlede; ingen Udløbere.
 A. De enkelte Aks foroven hanlige; forneden hunlige.
  a. Aksene brunlige. Frugthylstrene oprette.
   o. Frugthylstrene længere end Dækskællene, uden Ribber. Stænglen forneden trind, foroven trekantet med hvælvede Sider. Blomsterstanden sammensat af tæt samlede Aks. 0,15—0,50. **R.-J.** Maj-Juni. I Tørvemoser og sumpede Enge. Temmelig almindelig. Trindstænglet S. **C. teretiúscula** Good.
   oo. Frugthylstrene omtrent af Dækskællenes Længde. Stænglen skarpt trekantet med næsten plane eller noget konkave Sider. Blomsterstanden en Top med kortere eller længere Grene.
    1. Stænglen ved Grunden omgivet af optrevlede Bladskeder. Dækskællene brune med en smal, hindeagtig Rand. Frugthylstrene tydelig ribbede. 0,30—0,70. **Jsk.** Maj-Juni. I Moser. Hist og her. Langakset S., **C. paradóxa** Willd.
    2. Bladskederne omkring Stænglens Grund ikke optrevlede. Dækskællene graabrune med en bred, hvid, hindeagtig Rand. Frugthylstrene ribbeløse eller ved Grunden utydelig ribbede. Var. med enkelt sammensat Blomsterstand med fjerntsiddende Aks; var. *simplícior* Anders. 0,40—0,S0. **Jsk.** Mai-Juni. I Moser og sumpede Enge. Meget almindelig. Top-S., **C. paniculáta** L,
  b. Aksene grønlige. Frugthylstrene udspærrede.
   1. Stænglen skarpt trekantet med ru Kanter og konkave Sider, foroven pludselig afsmalnet i Blomsterstandens Akse. Bladene over 0,005 brede. Blomster-

standanden dobbelt sammensat med tætsiddende Aks. 0,30 —0,80. **Jsk.** Juni-Juli. I Grøfter og paa fugtige Enge. Almindelig. Ræve-S., **C. vulpina** L.

2. Stænglen trekantet med plane Sider, foroven ru, jævnt afsmalnet i Blomsterstandens Akse. Bladene indtil 3 Mm. brede. Blomsterstanden enkelt eller, men kun forneden, dobbelt sammensat, med tætsiddende Aks. Var. med forlænget Blomsterstand og de nedre Aks adskilte og med slankere, i Spidsen noget nikkende Stængel: var. *divulsa* (Good). 0,30—0,50. **Jsk.** Dyrspr. Juni-Juli. Ved Veje, Gærder, paa høje Enge. Alm. (Var. især i Skove temmelig sjelden).
Spidskapslet S., **C. muricáta** L,

B. De enkelte Aks forneden hanlige, foroven hunlige.

a. Stænglen kun ved Grunden bladbærende. Aksene tæt samlede eller dog kun ved de nederste adskilte, oftest længere end de hindeagtige Dækblade.

o. Bladene temmelig stive, oftest kortere end Stænglen. Frugthylstrene med et temmelig langt, tydelig udrandet Næb.

1. Tueformet. Aksene 3—5, rundagtige, lidet adskilte, 4—6-blomstrede, grønlige. Frugthylstrene udspærrede, længere end Dækskællene. 0,15—0,30. **Jsk.** Dyrspr. Maj-Juni. Paa fugtige Enge. Almindelig.
Stjærneakset S., **C. echináta** Murr.

2. Tueformet. Aksene 3—6, ovale eller omvendt ægformede, 12—20-blomstrede, brunlige. Frugthylstrene oprette, af Længde med de brunlige Dækskæl. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Veje, paa høje Enge, sjeldnere i Skove.
Hare-S. **C. leporina** L.

oo. Bladene slappe, af Længde med eller længere end Stænglen. Frugthylstrene med kort, svagt udrandet Næb.

1. Blaagrøn. Stænglen kun mod Spidsen ru. Aksene 4—8, gulgrønlige. Frugthylstrene oprette. 0,20—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. I fugtige Skove og paa sumpede Enge. Alm.
Kortkapslet S., **C. canéscens** L.

2. Græsgrøn eller gulgrøn. Stænglen ru. Aksene 5—12, brunlige. Frugthylstrene tilsidst udspærrede. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni. I Moser og fugtige Skove. t. sj. Forlænget S.. **C. elongáta** L.

b. Stænglen bladbærende lige til Blomsterstanden. Aksene 5—10, de øvre tæt samlede, de nedre langt adskilte, med lange, løvbladagtige Dækblade. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. I fugtige Skove. Alm.
Akselblomstret S., **C. remóta** L.

Stænglen kun forneden bladbærende. De nedre Aks sammensatte, kun det nederste med langt, løvblad-

agtigt Dækblad. Uden modne Frugter. Kun funden ét Par Steder. **C. paniculáta × remóta.**

Heterostáchyae-Distigmáticae.

A. Tæt tueformet, uden Udløbere, med talrige løvbladbærende Skud, der næste Aar udskyder aksbærende Stængler, som forneden er omgivne af Bladskeder og derfor bærer nogle faa Løvblade. De nederste Bladskeder tilsidst optrevlede. Dækbladet ved det nederste Hunaks kortere end Stænglen.

1. Blaagrøn. Stænglen længere end de golde Skuds Blade, kun foroven ru. Frugthylstrene med 5—7 tydelige Ribber, let affaldende. 0,40—1,00. **Jsk.** Mai-Juni. I Moser, ved Søer. Alm.
Stivstoppet S., **C. stricta** Good.
2. Frisk grøn. Stænglen af Længde med eller kun lidet længere end de golde Skuds Blade, næsten til Grunden ru. Frugthylstrene ribbeløse. 0,20—0,45. **Jsk.** April-Mai. I Moser og paa fugtige Enge. Nordøstsjæll.: temmelig almindelig; iøvrigt meget sjelden. Tue-S., **C. caespitósa** L.

B. Med Udløbere. Stænglerne enkeltvis eller i løse Tuer, med Løvblade straks fra Grunden. Bladskederne ikke optrevlede. eller kun de nederste svagt optrevlede.

a. Stænglen skarpt trekantet og, idetmindste mod Spidsen, ru.
1. Stænglens øverste Halvdel, eller mere, ru. Bladene 4—8 Mm. brede. Hanaksene 2—3, Hunaksene 3—5, ofte tilsidst nikkende; Frugthylstrene uden eller med utydelige Ribber. 0,30—1,00. Maj-Juni. **Rh.-J.** og **Sumppl.** I Moser, ved Aa- og Søbredder. Hist og her.
Nikkende S., **C. grácilis** Curtis.
2. Stænglen kun i Spidsen ru. Bladene 2—4 Mm. brede. Hanaks 1, sjeldnere 2; Hunaksene 2—4, oprette; Frugthylstrene svagt ribbede. Var. med smallere, børsteformet sammenrullede Blade, længere og tyndere Aks: var. *juncélla* Fr. 0,10—0,30. **Rh.-J.** Mai-Juni. I Moser og Enge. Almindelig. (C. vulgáris Fr.).
Almindelig S., **C. Goodenoughii** Gay.

b. Stænglen but trekantet, jævn. Bladene rendeformede, i Spidsen trekantede. Frugthylstrene fint punkterede, 5—7-ribbede. 0,10—0,25. **Rh.-J.** Juni. I tilsandede Klitsletter. Kun ved Tisvilde og paa Fanø.
Klit-S., **C. trinérvis** Degland.

Heterostáchae-Tristigmáticae.

I. Frugthylstrene uden eller med meget kort Næb.
A. Frugthylstrene glatte. 1 — sjelden 2 — Hanaks.
a. Dækbladene (d. e. Aksenes Støtteblade) uden eller kun med en meget kort Skede.
o. Tueformet, uden Udløbere. Dækbladene længere end Stænglen. 1 Hanaks; 2—3 tæt samlede, tilsidst ofte nikkende Hunaks. Hele Planten gulgrøn. 0,20—0,30. **Jsk.**

Maj-Juni. I Skove og paa høje Enge. Temmelig almindelig. Bleg S., **C. pallèscens** L.

oo. Med Udløbere. Dækbladene kortere end eller af Længde med Stænglen. Hunaksene langstilkede, tilsidst nikkende.

1. Graagrøn. Stænglen tynd, mod Spidsen ru, ved Grunden omgivet af flere pladeløse Bladskeder og faa, korte Løvblade; Bladene rendformede. 1 Hanaks. Frugthylstrene ribbede. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Vandspr. Maj-Juni. I dybe Moser og sumpede Enge. Sjelden. Dynd-S-, **C. limósa** L.
2. Blaagrøn. Stænglen jævn, med talrige, temmelig stive Løvblade fra Grunden; Bladene flade. 2 Hanaks. Frugthylstrene ru-punkterede, ribbeløse. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Vandspr. Maj-Juni. Paa fugtige Steder. Alm. Blaagrøn S., **C. flacca** Schreb.

b. Dækbladene, idetmindste de nederste, langt omskedende. 1 Hanaks. Hunaksene fjerntblomstrede.

o. Stænglen butkantet eller trind, ikke ru.

1. Blaagrøn. Med Udløbere. 1—3 oprette Hunaks; Dækskællene brune med hvid, hindeagtig Rand. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Vandspr. Maj-Juni. Paa Enge. Meget almindelig. Hirse-S., **C. panicea** L.
2. Lysgrøn. Tueformet, med bueformet opstigende Skud. 3—5 tilsidst hængende Hunaks; Dækskællene grønlige med hvid, hindeagtig Rand. 0,30—0,60. Maj-Juni. **Jsk.** Meget sjelden. Kun paa Fyen og i Vejleegnen. Tyndakset S., **C. strigósa** Huds.

oo. Stænglen skarpt trekantet, mod Spidsen lidt ru. Bladene blaagrønne, indtil over 15 Mm. brede. 4—5 bueformet hængende Hunaks; Dækskællene rødbrune. 0,50—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. I fugtige Skove. Kun i Ankjær Skov ved Vejle. Kæmpe-S., **C. péndula** Huds.

B. Frugthylstrene dunhaarede. 1 Hanaks.

a. Dækbladene uden eller kun med en meget kort Skede.

o. Tueformet, uden Udløbere.

1. Stænglen tilsidst bueformet nedbøjet. Det nederste Dækblad bladagtigt. 2—4 Hunaks; Dækskællene bleghrune. 0,10—0,35. **Jsk.** Juni-Juli. Paa tørre Bakker, ogsaa i Skove. Almindelig. Kugleakset S., **C. pilulifera** L.
2. Stænglen opret. Dækbladene alle hindeagtige. 1—2 Hunaks, Dækskællene mørkt rødbrune. 0,10—0,30. **Jsk.** Maj. I højtliggende Skove og Krat. Sjelden. Kun funden i Nordsjæll. og i Jyll. Bakke-S., **C. montána** L.

oo. Med korte Udløbere.

1. Stænglen tilsidst lidt bueformet bøjet. Dækbladene

alle hindeagtige. Dækskællene randhaarede. 0,08—0,20. **Rh.-J.** Maj-Juni. Paa solaabne Bakker. Sjelden. Kun funden i Nordsjæll., i Jyll. og paa Bornh. Lyng-S., **C. ericetórum** Poll.

2. Stænglen opret. Det nederste Dækblad bladagtigt. Dækskællene uden Randhaar. 0,05—0,20. **Rh.-J.** April-Maj. Paa Bakker og tørre Marker, langs Veje. Alm. Vaar-S., **C. verna** Vill.

b. Dækbladene omskedede, alle hindeagtige. Stænglerne tueformet samlede. Hunaksene stilkede og naar ved Stilkens Forlængelse op i Højde med Hanakset. 0,10—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Skovbrinker. Sjelden.
Fingerakset S., **C. digitáta** L.

II. Frugthylstrene med forlænget, mere eller mindre dybt tokløvet Næb.

A. 1 Hanaks. Dækbladene, idetmindste de nederste, omskedende. Tueformet, uden Udløbere, men hos nogle med bueformet opstigende Sideskud.

a. Hunaksene oprette.

o. Dækbladene længere end Stænglen, kort omskedende. Hunaksene oftest tæt samlede.

1. Bladene flade eller rendeformede. Frugthylstrets Næb tilbagebøjet, af Frugthylstrets Længde, smaatornet; Næbets Tænder paa Indersiden jævne. Dækskællene butte eller spidse. Han- og Hunaksene tæt samlede. Var. med Hunaksene fjernede fra Hanakset: var. *lepidocárpa* (Tausch), og med mindre Frugthylstre og næsten ret Næb: var. *Oedéri* (Ehrh); denne sidste optræder meget almindelig som Dværgform med Stængler af Bladenes Længde eller kortere. 0,05—0,30. **Jsk.** Maj-Juli. I Moser og Enge. Meget almindelig. Gul-S., **C. flava** L.

2. Bladene med indrullet Rand. Frugthylstrets Næb lige, jævnt, meget kortere end Frugthylstret; Næbets Tænder paa Indersiden smaatornet. Dækskællene braadspidsede. 0,10—0,25. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Strandenge. Hist og her ved Østersøens Kyster; ikke funden i Jyll.
Udspilet S., **C. exténsa** Good.

oo. Dækbladene kortere end Stænglen, langt omskedende. Hunaksene langt fjernede fra hverandre, de nedre stilkede.

1. Frugthylstrets Næb smaatornet; Næbets Tænder paa Indersiden jævne; Dækskællene spidse. 0,20—0,35. **Jsk.** Juni-Juli. I Moser og Enge. Hist og her. Skedestilket S., **C. fulva** Good.
De to øverste Hunaks nærmede til hinanden. Det nederste Dækblad omtrent af Stænglens Længde. Uden modne Frugter. Sjelden.
C. flava × fulva.

2. Frugthylstrets Næb lidt ru; tilsidst jævnt; Næbets

Tænder paa Indersiden smaatornet; Dækskællene braadspidsede. 0,10—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Strandenge og Strandoverdrev. Hist og her.
Fjærnakset S., **C. distans** L.

b. Hunaksene hængende, langstilkede.
1. Hunaksene 3—4, fjærntsiddende. Frugthylstret med langt Næb, ribbeløs. 0,25—0,50. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Almindelig. Skov-S., **C. silvática** Huds.
2. Hunaksene 3—6, tæt samlede. Frugthylstret med langt Næb, mangeribbet. 0,40—0,80. **Sumppl.** Vandspr. Juni-Juli. I dybe Moser, ved Søbredder. Hist og her.
Knippeakset S., **C. Pseudocypérus** L.

B. 1—5 Hanaks. Dækbladene uden Skede (undt. C. hirta). Jordstænglen krybende.
a. Frugthylstrene glatte.
o. Frugthylstrene oppustede, gulgrønne, længere end Dækskællene.
1. Stænglen skarpt trekantet, ru. Bladene flade, frisk grønne. Hunaksene ovale—aflange. 0,25—0,60. **Rh.-J.** og **Sumppl.** Maj-Juni. I Moser og ved Søbredder. T. alm. Blære-S., **C. vesicária** L.
2. Stænglen but trekantet, jævn eller foroven ru. Bladene rendeformede, blaagrønne. Hunaksene valseformede. 0,20—0,60. **Rh.-J,** og **Sumppl.** Vandspr. Juni. I Moser og Grøfter. Meget alm.
Tosnablet **C. rostráta** With.

oo. Frugthylstrene ikke oppustede, olivengrønne eller brune. Stænglen skarpt trekantet, ru.
1. Bladskederne ikke optrevlede. Hanaksene 2—5; Dækskællene alle langt tilspidsede. Hunaksene 3—4, de nedre lang-, de øvre kortstilkede. **Sumppl.** Vandspr. 0,60—1,20. Juni-Juli. I dybe Moser, Grøfter og ved Aabredder. Ikke almindelig.
Tykakset S., **C. ripária** Curt.
2. De nedre Bladskeder optrevlede. Hanaksene 1—3; de nedre Dækskæl butte, de øvre langt tilspidsede. Hunaksene 2—4, de nedre kortstilkede, de øvre siddende; Frugthylstrene lidt længere eller omtrent af Længde med Dækskællene, gulgrønne, matte, svagt papilløse. Var. med længere og tyndere Hunaks og Frugthylstrene omtrent kun halvt saa lange som Dækskællene: var. *spadicea* Roth. 0,50—0,80. **Rh.-J.** og **Sumppl.** Vandspr. Juni. I Moser, Grøfter og ved Aabredder. T. alm.
Kær-S., **C. acutifórmis** Ehrh.

b. Frugthylstrene haarede.
1. Bladene rendeformede, glatte. Dækbladene uden Skede. 0,40—1,00. **Sumppl.** Juni-Juli. I dybe Moser og ved Søbredder. T. sj. (C. filifórmis).
Traad-S., **C. lasiocárpa** Ehrh.

3. Bladene flade, tilligemed Bladskederne haarede. Dækbladene omskedende. 0,15—0,45. Rh.-J. Juni-Juli. Baade paa tør og paa fugtig Sandgrund. Alm.
Haaret S., **C. hirta L.**

7. Fam. Gramíneae, Græsfamilien.

Urter. Stænglen trind, hul, undtagen ved Bladfæstene. Bladene toradede, linieformede, omskedende; Bladskedens Rande ikke sammenvoksede, men dækkende hinanden, Blomsterne oftest tvekønnede, samlede i Smaa-Aks med toradede, skælformede Dækblade; Smaa-Aksene atter stillede i Aks, Dusk eller Top. De to nederste Dækblade i Smaa-Akset er golde og kaldes Yderavner; (hos enkelte Arter kun een eller ingen); derefter følge et eller flere Dækblade (nedre Inderavner) som hver støtter en Blomst, der bagtil omsluttes af et tokølet Forblad (øvre Inderavne). Intet Bloster; 3, sjelden kun 1 eller 2, Støvblade; 1 Støvvej med 2 (hos Nardus kun 1) flerformede Ar. Vindbest. Nødfrugt, som fortil er hvælvet, bagtil flad med en Længdefure.

I. Topgræsser. Blomsterstanden en Top, hvis Grene, idetmindste de nederste, er forlængede; Smaa-Aksene paa kortere eller længere Stilke.
A. Yderavnerne kortere end Smaa-Akset (hos Leersia 0 eller meget smaa).
a. Skedehinden ikke opløst i en Haarkrans; Blomsterne alle tvekønnede; Arrene hvidlige.
o. Smaa-Aksene 1-blomstrede, kommer ofte ikke udenfor Bladskederne; Yderavnerne meget smaa eller mangler helt. Risgræs, Leersia. 50.
oo. Smaa-Aksene 2-mangeblomstrede.
* Dækbladene med Stak eller braadspidsede, med mod Spidsen sammenløbende Nerver.
Δ Dækbladene med Køl paa Ryggen; Yderavnerne med 1 og 3 Nerver.
1. Toppen ensidig; Smaa-Aksene duskformet samlede i Spidsen af Grenene. ♃.
Hundegræs, Dactylis. 42.
2. Toppen oftest alsidig; Smaa-Aksene ikke duskformet samlede.
Hejresvingel, Schedonorus. 42.
ΔΔ Dækbladene hvælvede, uden Køl.
x. Bladskederne lukkede til over Midten; Yderavnerne med 3—5 og 7—9 Nerver; Forbladets Køle kamformet stivhaarede.
Hejre, Bromus. 43.
xx. Bladskederne aabne; Yderavnerne med 1 og 3 Nerver; Forbladets Køle dunhaarede.
1. Smaa-Aksenes Stilke ikke kølleformet udvidede i Spidsen. ♃.
Svingel, Festuca. 44.

2. Smaa-Aksenes Stilke mod Spidsen kølleformet udvidede.
Væselhale, Vulpia. 45.

** Dækbladene uden Braad eller Stak, med parallele, mod Spidsen ikke sammenløbende Nerver.
Δ Dækbladene kølformet sammentrykte.
Rapgræs, Poa. 45.
ΔΔ Dækbladene hvælvede.
x. Smaa-Aksene aflange, ikke nikkende.
1. Smaa-Aksene flerblomstrede; Dækbladene 5—7-nervede.
Sødgræs, Glyceria. 46.
2. Smaa-Aksene i Reglen 2-blomstrede; Dækbladene 3-nervede.
Tæppegræs, Catabrosa. 47.
xx. Smaa-Aksene rundagtige — hjærteformede, nikkende. Hjærtegræs, Briza. 47.

b. Skedehinden opløst i en Haarkrans; enkelte af Blomsterne særkønnede; Arrene purpurfarvede.
1. Lange Haar ved Grunden af Blomsterne. Den strakte, 1—3 Meter høje Stængel bladbærende. ♃. Sumpplante.
Tagrør, Phragmites. 47.
2. Uden lange Haar ved Grunden af Blomsterne. Stænglen 0,15—0,90, kun ved Grunden bladbærende.
Blaatop, Molinia. 47.

B. Yderavnerne, idetmindste den længste, lige lang med eller dog omtrent lige lang med Smaa-Akset.
a. Dækbladene med kortere eller længere Stak, der dog ikke hos alle rager udenfor Smaa-Akset.
o. Lange Haar ved Grunden af Blomsterne.
1. Smaa-Aksene 1-blomstrede.
Rørhvene, Calamagrostis. 50.
2. Smaa-Aksene 2-flerblomstrede.
Arter af Havre, Avena. 48.
oo. Uden lange Haar ved Grunden af Blomsterne.
† Dækbladet spidst eller but, ikke tospaltet.
x. Bladene trinde eller halvtrinde, børstef. — haarformede, Smaa-Akset 2-blomstret.
1. Stak lige eller næsten lige, ikke kølleformet, udgaar fra Grunden eller Ryggen af Dækbladet. ♃. Arter af Bunke, Aira. 48.
2. Stak knæbøjet, kølleformet, udgaar fra Grunden af Dækbladet.
Sandskæg, Weingärtneria. 48.
xx. Bladene flade.
* Smaa-Akset 2—3-blomstret.
Δ Bladene meget dybt furede, meget ru. Tueformet. Aira caespitosa. 48.
ΔΔ Bladene ikke dybt furede, kun lidt ru.
1. Smaa-Akset 3-blomstret; de to ne-

derste Blomster hanlige, med Stak; den øverste tvekønnet, uden Stak.
Festgræs, Hierochloë. 48.

2. Smaa-Akset 2-blomstret; den øverste Blomst hanlig, med Stak, den nederste tvekønnet, uden Stak. ♃.
Hestegræs, Holcus. 48.

** Smaa-Akset 1-blomstret.
Hvene, Agrostis. 51.

†† Dækbladet i Spidsen tospaltet, med en knæbøjet Stak fra Ryggen.

Δ Yderavnerne hvælvede, uden Køl.
Havre, Avena. 48.

ΔΔ Yderavnerne med Køl paa Ryggen.

1. Fleraarig. 0,30—0,60 høj.
Guldhavre, Trisetum. 49.

2. Enaarig. 0,05—0,25 høj.
Dværgbunke, Airopsis. 49.

b. Dækbladene uden Stak.

o. Skedehinden opløst i Haar. Tandbælg, Sieglingia. 50.

oo. Skedehinden ikke opløst i Haar.

* Toppen noget ensidig. Grenene korte med duskformet samlede Smaa-Aks.
Rørgræs, Baldingera. 50.

** Smaa-Aksene ikke duskformet samlede.

Δ Udprægede Skygge- (Skov-) Græsser.

1. 0,50—1,00 høj, med stor, aaben, alsidig Top og med trinde Smaa-Aks. ♃.
Miliegræs, Milium. 50.

2. 0,30—0,50 høj, med ensidig, nikkende Top og med tre sammentrykte Smaa-Aks. ♃.
Flitteraks, Melica. 49.

ΔΔ Ikke Skyggegræsser.

† Fleraarig. Smaa-Akset sammentrykt fra Siden.

1. Smaa-Akset med 3 Blomster: 2 hanlige og 1 tvekønnet.
Festgræs, Hierochloë. 48.

2. Smaa-Akset 1-blomstret. Yderavnerne spidse. Hvene, Agrostis. 51.
Yderavnerne butte.
Se: Tæppegræs, Catabrosa. 47.

†† Enaarig. Smaa-Akset sammentrykt fra Ryggen. Hirse, Panicum. 50.

II. Duskgræsser. Blomsterstanden en Dusk, ɔ: en Top med meget korte Grene, Smaa-Aksene derfor Hoved- eller aksformet sammentrængte.

A. Et kamformet Hylster eller lange Børster ved Grunden af Smaa-Akset.

1. Ensidig Dusk. Et kamformet Hylster ved Grunden af Smaa-Akset. Kamgræs, Cynosurus. 52.

2. Alsidig Dusk. Lange Børster ved Grunden af Smaa-Akset. ⊙. Skærmaks, Setaria. 52.

B. Hverken kamformet Hylster eller Børster ved Grunden af Smaa-Akset.

a. Yderavnerne kortere end Smaa-Akset.

1. Ikke Skovgræsser, 0,10—0,30 høje.
Væselhale, Vulpia. 45.

2. Skovgræsser, 0,30—1,00 høje. ♃.
Stilkaks, Brachypodium. 51.

b. Yderavnerne, idetmindste det ene, omtrent af Længde med Smaa-Akset eller længere.

o. Yderavnerne med en Vinge langs Kølen. Dusken ægformet. Ingen Stak. ⊙. Glansfrø, Phalaris. 52.

oo. Yderavnerne uden Vinge langs Kølen.

* Blomsterne med lange Haar ved Grunden. Dusk tenformet. Klitgræs. 0,45—0,90 højt. ♃.
Hjælme, Psamma. 53.

** Blomsterne uden lange Haar ved Grunden.

Δ Den øvre Yderavne omtrent dobbelt saa lang som den nedre. 1 tvekønnet Blomst med 2 Støvblade og 2 kønsløse Blomster i Form af to stakbærende Dækblade.
Gulaks, Anthoxanthum. 52.

ΔΔ Yderavnerne omtrent lige lange, den ene idetmindste ikke dobbelt saa lang som den anden. 3 Støvblade.

† Smaa-Akset 2—4-blomstret.

1. Dækbladet i Spidsen tokløvet, med en knæbøjet Stak fra Ryggen.
Dværgbunke, Airopsis. 49.

2. Dækbladet spidst, uden eller med en kort, lige Stak fra Spidsen. ♃.
Kambunke, Koeleria. 52.

†† Smaa-Akset 1-blomstret.

1. Dækbladet med Stak fra Ryggen. Yderavnerne sammenvoksede ved Grunden, spidse. Rævehale, Alopecurus. 53.

2. Dækbladet uden Stak. Yderavnerne ikke sammenvoksede, braadspidsede.
Rottehale, Phleum. 53.

Flere aksformede Duske i Halvskærm.
Se Fingeraks, Digitaria. 50.

III. Aksgræsser. Blomsterstanden et enligt. endestillet, sammensat Aks, sjeldnere flere sammensatte Aks fra Spidsen af Stænglen.

A. Flere Aks paa samme Stængel; Aksene ensidige.

1. Aksene i Top. ⊙. Hanespore, Echinochloë 50.

2. Aksene i Halvskærm. ⊙. Fingeraks, Digitaria 50.

B. Et enligt, endestillet Aks.

a. 2—4 Smaa-Aks ved hvert af Aksens Led.

1. Yderavnerne med lang Stak. Smaa-Aksene 3 ved hvert af Aksens Led. 1—2-blomstrede, nogle ofte enkønnede eller golde. Byg, Hordeum 54.
2. Yderavnerne sylspidsede. Smaa-Aksene 2—4 ved hvert af Aksens Led, 2—flerblomstrede.
Marehalm, Elymus 54.

b. 1 Smaa-Aks ved hvert af Aksens Led.
o. Smaa-Akset 2—flerblomstret. ♃
* Smaa-Akset vender Fladen mod Aksen. 2 Yderavner.
Δ De nedre Smaa-Aks stilkede, de øvre siddende. ♃. Stilkaks, Brachypodium 51.
ΔΔ Smaa-Aksene alle siddende.
x. Smaa-Aksene 3—flerblomstrede.
1. Yderavnerne ægformede. ⊙ eller ⊙. Hvede, Triticum 54.
2. Yderavnerne lancetformede. ♃. Kvik, Agropyrum 55.
xx. Smaa-Aksene 2-blomstrede med en gold Blomst i Midten. ⊙ Rug, Secale 55.
** Smaa-Akset vender Kanten mod Aksen. 1 Yderavne. Rajgræs. Lolium 56.
oo. Smaa-Akset 1-blomstret.
1. Akset toradet. 2 Ar. ⊙. Spidshale, Lepturus 56.
2. Akset ensidigt. 1 Ar. ♃. Katteskæg, Nardus 56.

1. **Dáctylis,** Hundegræs.

Tueformet. Bladskederne sammentrykte, tilligemed Bladpladen og Topgrenene ru. Dækbladet ru, paa Kølen stivhaaret. Var. med glat, paa Kølen ru Dækblad: var. *lobata* Drej. 0,30—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Græsmarker, ved Veje osv. Almindelig.
Hvas H., **D. glomeráta** L.

2. **Schedonórus,** Hejresvingel*)

A. Smaa-Akset efter Blomstringen bredest mod Spidsen. Forbladets Køle kamformet stivhaarede.
1. Stænglen foroven dunhaaret. Toppen noget ensidig, med jævne, dunhaarede Grene. 0,20—0,45. ⊙. Juni-Aug. Ved Byer, Gærder og Veje. Sj. Tag-H., **S. tectórum** (L.) Fr.
2. Stænglen glat. Toppen alsidig, med ru Grene. 0,25—0,60. ⊙ og ⊙. Maj-Aug. Ved Byer, Gærder og Veje. Hist og her, ofte i stor Mængde. Gold H., **S. stérilis** (L.) Fr.

B. Smaa-Aksene bredest paa Midten. Forbladets Køle dunhaarede. Tueformet. Fleraarig.
a. Toppen langgrenet, noget nikkende. Stakken omtrent af Dækbladets Længde.

*) Alle Arter af denne Slægt henføres undertiden til følgende.

1. De øvre Bladskeder glatte, de nedre haarede af nedadrettede Haar. De nedre Topgrene 2—5 sammen, hver med 1—5 Smaa-Aks. 0,80—1,20. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Hist og her. Tidlig H., **S. Benekéni** Lange.
2. Alle Bladskeder langhaarede. De nedre Topgrene parvis, hver med 5—9 Smaa-Aks. 0,80—1,40. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Hist og her. (Bromus ramósus Huds.). Sildig H., **S. serótinus** (Benek.) Rostr.

b. Toppen kortgrenet, opret. Stakken omtrent halv saa lang som Dækbladet, kortere eller mangler helt.
1. Uden Udløbere. Nedre Bladskeder og Bladpladerne haarede. Stakken omtrent halv saa lang som Dækbladet. 0,40—0,90. **Jsk.** Juni. Paa Marker, ved Veje. Sjelden. Opret H., **S. eréctus** (Huds.) Fr.
2. Med Udløbere. Bladskeder og Bladplader glatte. Stakken meget kort eller mangler. 0,40—0,90. **Jsk.** Juni-Juli. Indslæbt. Sj. Stakløs H., **S. inérmis** (Leyss.) Fr.

3. **Bromus**, Hejre.

I. Dækbladene sammentrykte, med Køl paa Ryggen, uden eller med meget kort Stok. De nedre Topgrene meget lange. Indslæbt. Sjelden. Amerikansk H., **B. unioloides** (Willd.) H. B. K.

II. Dækbladene hvælvede, uden Køl.

A. Bladskederne glatte. Dækbladene tilsidst i Randen indrullede og derved pressede ud fra hverandre. 0,50—1,00. ⊙ og ⊙. Juni-Juli. Ukrudt, især i Vintersæd. Alm. Almindelig H., **B. secalinus** L.

B. Bladskederne, idetmindste de nedre, haarede.

a. Dækbladene ved Frugtmodningen kun taglagte (dækkende hverandre) i den nedre Del af Smaa-Akset; i den øvre Del pressede ud fra hverandre; Dækbladets Rande danner over Midten en stump Vinkel (ved Indrulning af Randens nederste Del).

o. Toppen efter Blomstringen noget sammenkneben, ensidig hængende. Støvknapperne 3—4 Gange saa lange som brede.
1. Smaa-Aksene elliptisk-lancetformede, 6—12-blomstrede. Topgrenene ret lange, med flere Smaa-Aks. 0,15—0,60. ⊙. Juni-Juli. Indslæbt. Sjelden. (B. japónicus Thunb.) Aaben H., **B pátulus**.M. & K.
2. Smaa-Aksene aflang-ægformede, 10—25-blomstrede. Topgrenene korte, med faa Smaa-Aks. 0,20 —0,50 ⊙. Juni-Juli. Indslæbt. Sjelden. Udspærret H., **B. squarrósus** L.

oo. Toppen efter Blomstringen aaben, med til alle Sider hængende Grene. Støvknapperne ca. 8 Gange saa lange som brede. 0,30—0,80. ⊙ og ⊙. Juni-Juli. Paa Marker og ved Veje. Ikke sj. Dyrket. Ager-H., **B. arvénsis** L.

b. Dækbladene ogsaa ved Frugtmodningen alle taglagte.
o. Topgrene ru. Smaa-Aksene glatte. De nedre Bladskeder langhaarede, de øvre korthaarede eller glatte.
1. Smaa-Aksene aflange, 6—12-blomstrede. Støvknapperne 3—4 Gange saa lange som brede. Toppen efter Blomstringen aaben, noget nikkende. 0,30—0,60. ⊙ og ⊙. Maj-Juni. Paa Diger og tørre Marker. Hist og her.
Mangeblomstret H., **B. commutátus** Schrad.
2. Smaa-Aksene smalt ægformede, 5—8-blomstrede. Støvknapperne ca. 8 Gange saa lange som brede. Toppen efter Blomstringen sammenkneben. 0,30—0,60. ⊙. Juni. Paa Enge, Hist og her.
Klaseblomstret H., **B. racemósus L.**
oo. Topgrene, Smaa-Aks og Bladskeder blødhaarede. Støvknapperne 3—4 Gange saa lange som brede. Stænglen opret, paa mager Bund ofte kun med et eller meget faa Smaa-Aks (f. *pygmaéa*). Var. desuden med glatte Smaa-Aks: var. *leistachys* M. et K.; og, paa grusede og sandede Strandfælleder, med til alle Síder nedliggende — opstigende, korte Stængler og glatte Smaa Aks: var. *hordeáceus* (L.). 0,15—0,50. ⊙ og ⊙. Juni-Juli. Paa Marker, ved Veje, osv. Meget alm.
Blød H., **B. mollis** L.

4. Festúca, Svingel.

I. Bladene, idetmindste Grundbladene, børsteformet sammenlagte eller indrullede, i Knoplejet sammenlagte.
a. Tæt tueformet, uden Udløbere.
1. Bladene alle børsteformede. Toppen sammentrængt. 0,10—0,30. **Jsk.** Var. med mere aaben Top og kraftigere Vækst, 0,15—0,45 høj: var. *duriúscula* (L.). Maj-Juni. Paa Bakker, Lyngheder, Marker osv. Almindelig.
Faare-S., **F. ovina** L.
2. Grundbladene børsteformede, Stængelbladene flade. Toppen aaben. 0,30—0,70. **Jsk.** Sjelden. (Indført med fremmed Græsfrø).
Forskelligbladet S., **F. heterophyl'la** Lam.
b. Med Udløbere, sjelden kun med korte, bueformet opstigende Sideskud. Smaa-Aksene glatte. Var. paa løs Sandjord med længere Udløbere og dunhaarede Smaa-Aks: var. *arenária* (Osb.) Fr. 0,25—0,60. **Jsk.-J.** Juni-Juli. Paa Enge, Marker, i Klitter osv. Meget almindelig. Rød S., **E. rubra** L.
II. Bladene flade eller med noget indrullet Rand, i Knoplejet sammenrullede.
A. Stakken ret, kortere end Dækbladet eller 0.
a. Skedehinden meget kort.
1. De nedre Bladskeder ru. Topgrenene med 4—10 Smaa-Aks; Smaa-Akset 4—5-blomstret .0,60—1,50. **Jsk.**

Juni-Aug. Paa Strandenge, sjelden inde i Landet. Hist og her. (F. littórea Wahlènb.).
Strand-S., **F. arundinácea** Schreb.
2. Alle Bladskeder jævne. Topgrene med 1—5 Smaa-Aks; Smaa-Akset 5—10-blomstret. Var. med meget korte Topgrene, de øvre kun med 1, de nedre med faa Smaa-Aks: var. *pseudololiácea* (Fr.). 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, ved Veje osv. Meget alm.(F. praténsis Huds.). Eng-S., **F. elátior** L.
Toppen klaseformet, toradet; de nedre Smaa-Aks kortstilkede, de øvre siddende. Uden modne Frugter. 0,40—0,70, Meget sjelden.
Festuca elátior × Lólium perénne.
b. Skedehinden forlænget. 0,60—1,20. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Sjelden; hyppigst i Østjyll.
Skov-S., **F. silvática** (Poll.). Vill.
B. Stakken omtrent dobbelt saa lang som Dækbladet. 0,60—1,20. **Jsk.** Juli-Sept. I Skove. Temmelig almindelig.
Kæmpe S., **F. gigántea** (L.). Vill.

5. Vúlpia, Egernhale.

1. Toppen aksformet sammenkneben, opret. Uden Blade paa Stænglens øverste Del. 0,10—0,30. ⊙. Juni-Juli. Paa tørre Marker og Bakker. Hist og her. (*Festúca dertonénsis* (All.) A. & G.).
Langstakket E., **V. sciuroídes** (Roth). Gmel.
2. Toppen aksformet sammenkneben, i Spidsen nikkende. Stænglen lige til Blomsterstanden bladbærende. 0,15—0,30. ⊙ eller ⊙. Juli-Aug. Sjæll.: Søndersøen ved Jonstrup. Indført med fremmed Frø. (Festúca Myúrus L.). **V. Pseudomyúrus.** Soy.-Will.

6. Póa, Rapgræs.

I. Enaarig; tueformet. Topgrenene efter Afblomstringen nedbøjede, i Reglen to og to sammen. 0,05—0,20. Blomstrer næsten hele Aaret. Paa dyrket Jord, ved Veje osv. Meget almindelig.
Enaarig R., **P. ánnua** L.
II. Fleraarig. Topgrenene efter Afblomstringen oprette eller udstaaende.
A. Tueformet, uden Udløbere, men ofte med opstigende golde Skud.
a. Stænglen ved Grunden løgformet opsvulmet. Var. med topspirende Smaa-Aks: var. *vivípara* L. 0,15—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Marker, ved Gærder og Veje. Kun Varieteten er funden i Danmark og kun paa Bornh.
Løgbærende R., **P. bulbósa** L.
b. Stænglen ikke løgformet opsvulmet ved Grunden.
o. Stængel og Bladskeder trinde. Dækbladet med 5 utydelige Nerver.
1. Bladskederne kortere end de af dem omsluttede Stængelled; Skedehinden meget kort, stump. 0,30—

0,80. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og ved Gærder. Almindelig. Lund-R., **P. nemorális** L.

2. Bladskederne af Længde med de af dem omsluttede Stængelled; Skedehinden forlænget, spids 0,30—0,90. Juli-Aug. I fugtige Enge, ved Vandløb. Sjelden. (P. fértilis Host).
Stortoppet R., **P. palústris** L.

oo. Idetmindste de nedre Bladskeder sammentrykte. Dækbladet med 5 stærke Nerver.

† Stænglen trind. Bladskederne, især de nedre, noget sammentrykte. Bladene smalle, tilspidsede 0,30—0,70 **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, i Grøfter osv. Alm.
Almindeligt R., **P. triviális** L.

†† Stængel og Bladskede skarpt tveægget sammentrykte; 0,60—1,20. Juni-Juli, **Jsk.**

1. Bladene jævnt afsmalnende, langt tilspidsede; Toppen løs med indtil 0,13 lange, fine, kun i Spidsen aksbærende Grene; Dækbladet med Uldhaar ved Grunden. Paa fugtigtig Grund, i Skove, Krat. Meget sjelden, kun fundet paa Sjælland.
Bastard R., **P. hy'brida Gaud.**

2. Bladene brede, i Spidsen pludselig kappeformet sammendragne; Toppen tættere med kortere, indtil 0,05 lange, fra eller nedenfor Midten aksbærende Grene med større Smaaaks; ingen Uldhaar ved Dækbladets Grund. I Parker og Haver, indslæbt med fremmed Frø. Meget sjelden. (P. *sudética* Haenke).
Sudetisk R., **P. Chaixii** Vill.

B. Med lange Udløbere.

1. Stænglen trind eller lidet sammentrykt, ret. Var. med lav, 0,10—0,15 høj Stængel, blaagrønne eller graagrønne Blade: var. *húmilis* Ehrh.; med børsteformede, sammenlagte Grundblade: var. *ángustifólia* (L.); og med kortgrenet, sammentrængt Top, med stærkt ophøjede Nerver paa Yderavner og Dækblade: var. *costáta* (Schum.). 0,20—0,60. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge og Marker, ved Veje osv. Meget alm.
Eng-R., **P. praténsis** L.

2. Stænglen stærkt sammentrykt, ved de nedre Bladfæster knæbøjet. 0,15 -0,40. **Jsk.** Paa Marker, ved Veje. Ikke sjelden. Fladstraaet R., **P. compréssa** L.

7. Glycéria, Sødgræs.

A. Dækbladet med 5 utydelige Nerver. Yderavnerne med 1 og 3 Nerver.

1. Med overjordiske Udløbere. Bladpladerne rendeformet sammenlagte, næsten børsteformede. Topgrenene efter Blomstringen oprette—tiltrykte. 0,10—0,45. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Strandenge. Hist og her.
Strand-S., **G. maritima** (Huds.). M. & K.

2. Uden Udløbere. Bladene flade. Topgrenene efter Blomstringen udstaaende eller tilbagebøjede. 0,15—0,45. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Strandbreder, sjelden inde i Landet. Hist og her.
Udspærret S., **G. distans** (L.) Wahlenb.

B. Dækbladet med 7 stærke ophøjede Nerver. Yderavnerne begge 1-nervede.

a. Bladskederne sammentrykte. Smaa-Aksene linieformede. 10 –25 Mm. lange.

1. Dækbladet lancetformet, spidst. Topgrenene 1—3 sammen. Blomsterne løst taglagte. Var. med aksformet sammenkneben Top med enlige, meget korte, ofte kun et Smaa-Aks bærende Grene: var *trtícea* Fr. 0,25—0,80. **Sumppl.** Juni-Juli. I og ved Vand. Alm.
Manna-S., **G. flúitans** (L.). R. Br.

2. Dækbladet aflang-ægformet, but. Topgrenene 2—5 sammen. Blomsterne tæt taglagte. Var. med aksformet sammenkneben Top, med enlige, meget korte Grene: var. *tritícea* M. T. Lange. 0,25—0,70. **Sumppl.** Juni-Juli. I og ved Vand. T. alm. Butblomstret S., **G. plicáta** Fr.

b. Bladskederne trinde. Toppen rigt grenet. Smaa-Aksene æg-lancetformede, 5—8 Mm. lange. 1,00—2,00. **Sumppl.** Juli-Aug. I og ved Vand. T. alm. (G. spectábilis M. et K.).
Høj-S., **G. aqúatica** (L.). Wahlenb.

8. **Catabrósa,** Tæppegræs.

Med krybende Udløbere; Stængel og Blade glatte. 0,20—0,45. **Jsk.** Var. med lavere Stængler og enblomstrede Smaa-Aks: var. *súbtilis* Hook. Juni-Juli. Paa oversvømmede Steder, ved Kildevæld. Hist og her. Dynd-T., **C. aquática** (L.). Beauv.

9. **Briza,** Hjærtegræs,

Tueformet, 0.20 –0,45. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge. Alm.
Almindelig H., **B. média** L.

10. **Phragmítes,** Tagrør.

Jordstænglen krybende, meget lang og grenet. Toppen rigt grenet. Var. med tæt duskformet Blomsterstand: f. *coarctáta* Raunk. Paa Strandbredder og i Klitter optræder en Form med meget lange, nedliggende eller krybende, overjordiske Udløbere: f. *repens.* 0,80 —250. **Sumppl.** Aug.-Sept. Ved Søbredder, i Grøfter og Kær. Alm. (Arúndo phragmítes L.). Almindelig T., **P. commúnis** Trin.

11. **Molínia,** Blaatop.

Tueformet. Stænglen ved Grunden opsvulmet, kun forneden bladbærende. Topgrenene, talrige, korte, oprette—tiltrykte. 0,15—0,90. **Jsk.** Juli-Aug. I Hedemoser og paa tørvholdige Enge. Alm., især i Jyll. (Enódium coerúleum Gaud.).
Almindelig B., **M. coerúlea** (L.). Moench.

12. **Hieróchloë,** Festgræs.

Jordstænglen krybende, stærkt grenet. Toppen aaben, med brune glinsende Smaa-Aks 0,25—0,60. **Jsk.-J.** April-Maj. I Moser og paa tørvholdige Enge. T. sj.

Vellugtende F., **H. odoráta** (L.). Wahlenb.

13. **Holcus,** Hestegræs.

1. Tueformet. Hele Planten fløjelshaaret. Toppen under og efter Blomstringen aaben. 0,20—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, Marker og i Skove. M. alm.
   Fløjelsgræs ell. Uldbladet H., **H. lanátus** L.
2. Jordstænglen krybende. Stænglen ved Bladfæstene haaret af nedadrettede Haar, iøvrigt glat. Toppen under Blomstringen aaben, senere sammentrængt. Stakken rager udenfor Smaa-Akset. 0,25—0,60. **Rh.-J.** Juli-Aug. Paa sandede Marker og i Krat. Hist og her. Krybende H., **H. mollis** L.

14. **Aira,** Bunke.

A. Bladene flade, dybtfurede, meget ru. Stakken indesluttet i Smaa-Akset. 0,50—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge. M. alm.
   Mose-B., **A. caespitósa** L.

B. Bladene børsteformede. Stakken rager udenfor Smaa-Akset.
   1. Tæt tueformet. Bladpladen sammenlagt. Den øvre Blomst fjernet fra den nedre. Topgrenene efter Afblomstringen oprette. 0,20—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. I Heder og Klitter; i Lavninger, som i kortere eller længere Tid af Aaret staa under Vand. Ikke sjelden i Nord- og Vestjyll. Desuden paa Samsø (A. uliginósa Weihe. Sump-B., **A. setácea** Huds.
   2. Løst tueformet. Bladpladen trind med en svag Fure paa Oversiden. Blomsterne tæt samlede. Topgrenene efter Afblomstringen udspærrede, bølgede. 0,25 -0,70. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Heder, høje Steder i Skove. Alm.
      Bølgestænglet B., **A. flexuósa** L.

15. **Weingärtnéria,** Sandskæg.

Tueformet; blaagraa. Bladpladen børsteformet indrullet. 0,10 – 0,25. **Jsk.** Juli-Aug. I Klitter og paa tørre, sandede Marker. I Landets magre Enge alm. Graa S., **W. canéscens** (L.). Bernh.

16. **Avéna,** Havre.

I. Smaa-Aksene, idetmindste efter Blomstringen, hængende. Yderavnerne 5-nervede. Enaarig.
   A. Smaa-Aksets Akse glat eller kun haaret ved Grunden af de enkelte Blomster; Blomsterne ikke tilleddede til Aksen, sent affaldende.
      a. Den øvre Blomsts Dækblad uden, den nedre Blomsts Dækblad med Stak.
         1. Toppen alsidig, aaben. Smaa-Akset aabent. 0,60—1,20. Juli-Aug. Alm. dyrket. Almindelig H., **A. sativa** L.

2. Toppen ensidig, med oprette Grene. Smaa-Akset lukket. 0,45—0,90. Juli-Aug. Dyrket, men meget sjeldnere end foregaaende. Sværd-H., **A. orientális** Schreb.
b. Begge Blomsters Dækblade med Stak. Toppen ensidig. 0,30—0,80. Juli-Aug. Dyrkes hist og her paa mager Jord, iøvrigt forvildet i Vaarsæden.
Pur-H., **A. strigósa** Schreb.
B. Smaa-Aksets Akse overalt haaret, skør. Toppen alsidig. Dækbladet ved Grunden haaret. Blomstrene tilleddede til Aksen, straks ved Modenheden affaldende. 0,50—1,20. Juli-Aug. T. alm. som Ukrud i Vaarsæden. Flyve-H., **A. fátua** L.
II. Smaa-Aksene oprette. Yderavnerne 1—3-nervede. Fleraarig.
a. Blomsterne alle tvekønnede; Dækbladene alle med Stak.
1. Bladpladen mere eller mindre indrullet, tilligemed Bladskederne ru. Topgrenene enlige eller parvis. Begge Yderavner 3-nervede. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Paa høje Enge og Bakker. Hist og her. Eng-H., **A. praténsis** L.
2. Bladpladerne flade, tilligemed de nedre Bladskeder haarede. Topgrenene 3—5 sammen. Den nedre Yderavne 1-nervet, den øvre 3-nervet. 0,30—0,60. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge, langs Veje. Alm. Dunet H., **A. pubéscens** L.
b. Smaa-Akset 2-blomstret; den nedre Blomst hanlig, med stakbærende Dækblad, den øvre Blomst tvekønnet, dens Dækblad uden Stak. 0,60—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, ved Veje, i Krat. Alm. Høj H., **A. elátior** L.

17. **Trisétum,** Guldhavre.

Bladene flade, tilligemed de nedre Skeder haarede. Smaa-Akset med 2—3 tvekønnede og 1 gold Blomst. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Græsmarker, ved Veje. Hist og her.
Glinsende G., **T. flavéscens** (L.) Beauv.

18. **Airópsis,** Dværgbunke.

1. Toppen kortgrenet, duskformet sammenkneben. 0,03—0,15. (Aira pr. L.) April-Juni. Paa sandede Marker og Heder. Alm. ⨀
Tidlig D., **A. praecox** (L.). Fr.
2. Topgrenene forlængede, udspærrede. 0,10—0,25. ⨀ og ⨀Maj-Juni. Paa sandede Marker. Hist og her. (Aira car. L.)
Udspærret D.. **A. caryophylléa** (L.). Fr.

19. **Mélica,** Flitterax.

1. Toppen ensidig, nikkende, med oprette, 2-blomstrede Smaa-Aks; den nedre Blomst tvekønnet, den øvre gold. 0,30—0,45. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove. Alm. Enblomstret F., **M. uniflóra** Retz.
2. Toppen ensidig, klaseformet, med kortstilkede, nikkende, 3-blomstrede Smaa-Aks; de to nedre Blomster tvekønnede, den øvre gold. 0,30—0,60. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove. Hist og her.
Nikkende F., **M. nutans** L.

20. **Sieglíngia,** Tandbælg.

Tueformet. Stænglerne nedliggende—oprette. Topgrenene oprettiltrykte, korte, hver med 1—3 Smaa-Aks. 0,15—0,45. Juni-Juli. Paa høje Enge, Overdrev osv. T. alm. (Triódia decúmbens Beauv.).
Nedliggende T., **S. decúmbens** (L.). Bernh.

21. **Pánicum,** Hirse.

Toppen stærkt grenet med tilsidst nikkende Grene. Blade og Bladskeder stivhaarede. 0,25—0,60. ⊙ Juli. Forvildet. Sj.
P. miliáceum L.

22. **Echinóchloë,** Hanespore.

Smaa-Akset med 1 tvekønnet og 1 gold Blomst; den sidste bestaar af 2 Skæl, der ligesom Yderavnerne ere stivhaarede. Stænglen nedliggende—opstigende, 0,25—0,60. ⊙ Juli-Aug. Paa dyrket Jord. Sjelden. Kantet H., **E. crus galli** (L.). Beauv.

23. **Digitária,** Fingeraks.

1. Blade og Bladskeder glatte. Aksene 2—4 sammen. 0,08—0,25. ⊙ Juli-Sept. Paa sandede Marker, ved Veje. M. sj.
Fremliggende F., **D. lineáris** (Krocker). Crépin.
2. Blade og Bladskeder stivhaarede. Aksene 4—7 sammen. 0,15—0,45. ⊙ Juli-Sept. Paa dyrket Jord. Indført. M. sj.
Blodhirse, **D. sanguinális** (L.). Scop.

24. **Mílium,** Miliegræs.

Hele Planten glat. Topgrenene lange, haarfine, bugtede, udspærrede, efter Afblomstringen nedhængende. 0,50—1,00. **Jsk.** Juni. I Skove. Alm. Udspredt M., **M. effúsum** L.

25. **Leérsia,** Risgræs.

Blade, Bladskeder og Topgrene meget ru. Den nederste Del af Toppen omsluttet af de øverste Blades Skede. 0,30—0,70. Aug.-Sept. Ved Søbredder. Kun funden i Sjæll.: ved Hellebæk. (Orýza clandestína (Web.) A. Br.) Vand-R., L. **oryzoides** (L.) Sw.

26. **Baldíngera,** Rørgræs.

Toppen aflang, noget ensidig; Grenene korte, med tæt samlede Smaa-Aks. 0,80—2,00. Sumppl. Juni-Juli. Ved Bredder af Søer og Bække. Alm. (Digraphis ar (L.) Trin.)
Almindelig R., **B. arundinácea** (L.) Dum.

27. **Calamagróstis,** Rørhvene.

A. Haarene ved Dækbladets Grund kortere end eller af Længde med Dækbladet.
   a. Stakken knæbøjet, rager langt udenfor Dækbladet; Haarene 3—4 Gange kortere end Dækbladet. 0,30—1,20. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og Krat. Hist og her i Jyll.; paa Øerne m. sj.
   Skov-R., **C. arundinácea** (L.). Roth

b. Stakken ret, meget kort, rager ikke eller kun meget lidt udenfor Dækbladet. Haarene omtrent af Dækbladets Længde.
1. Skedehinden kort. Bladene i Regelen 3—4 Mm. brede. 0,30—1,00. Juni-Aug. **Rh.-J.** I Moser, paa Skovenge. Sj. (C. stricta (Timm).
Stivtoppet R., **C. neglécta** (Ehrk.). Beauv.
2. Skedehinden forlænget. Bladene 5—10 Mm. brede. 0,50 — 1,00. **Rh.-J.** Juli. Kun i Jyll.: ved Randers. (C. Langsdórfii auet; C. lanceoláta × neglécta).
C. purpurea (Lange) Trin.

B. Haarene ved Dækbladets Grund længere end Dækbladet.
1. Stakken fæstet omtrent midt paa Ryggen af Dækbladet og rager udenfor Dækbladet. 0,30—1,00. **Rh.-J.** Juli-Aug. Paa Skrænter, i Skove. T. alm. Bjerg-R., **C. epigeios** (L.). Roth.
2. Stakken fæstet i Indskæringen i Dækbladets Spids, meget kort. 0,80—1,30. **Rh.-J.** Juni-Juli. I Skove og Krat. T. alm.
Eng-R., **C. lanceoláta** Roth.

28. **Agróstis,** Hvene,

A. Enaarig. Den øvre Yderavne størst; Dækbladet med en Stak, der er 3—4 Gange saa lang som Dækbladet. 0,30—0,80. Juni-Juli. Paa sandede Marker, især i Sæden. I de magre Egne af Landet almindelig. Vindaks el.
Langstakket H., **A. spica venti** L.

B. Fleraarig. Yderavnerne lige store eller den nedre størst.
a. Grundbladene børsteformede indrullede. Stakken fæstet nedenfor Midten af Dækbladet og rager oftest udenfor dette. Jordstænglen tueformet; udvikler hen mod Efteraaret talrige Løvskud dels fra Tuen, dels ofte fra nedliggende, rodslaaende Stængler. Sjelden med underjordiske Udløbere: var *stolonífera* Blytt. 0,25—0,50. **Jsk.** Juni-Aug. T. alm., især i Vest- og Nordjyll. i Moser og i Lavninger i Heden.
Hunde-H., **A. canina** L.
b. Alle Blade flade. Dækbladet uden eller med meget kort Stak. Jordstænglen tueformet, oftest med korte Udløbere.
1. Skedehinden meget kort. Toppen under og efter Blomstringen med udspærrede Grene. 0,10—0,50. **Jsk.** Juni-Aug. M. alm. Den almindeligste Plante paa tørre, sandede Græsmarker i Jyll. Almindelig H., **A. vulgáris** With.
2. Skedehinden forlænget. Toppen efter Blomstringen sammenkneben. Ofte med overjordiske, vidtkrybende Udløbere. I Klitterne ofte med underjordiske Udløbere. 0,05 —0,45. **Jsk.** og **Rh.-J.** Var. med kraftigere 0,50—0,90 høje Stængler og større, mere langgrenet Top: var *gigántea* (Roth). Juli-Aug. M. alm. og paa de mest forskellige Lokaliteter.Varieteten paa fugtig Lergrund, i Grøfter.
Krybende H., **A. alba** L.

29. **Brachypódium,** Stilkaks.

1. Jordstænglen tueformet. Stak af Længde med eller længere end

Dækbladet. 0,30—0,90 **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. T. alm. (B. **grácile** Beauv.). Skov-S., **B. silváticum** (Huds.). R. & S.

2. Jordstænglen krybende. Stak kortere end Dækbladet. 0,45—1,00 **Rh.-J.?** Juni-Juli. I Skove og Krat. Sj. Bakke-S., **B. pinnátum** (L.). Beauv.

30. **Koeléria,** Kambunke.

1. Bladene blaagrønne, rendeformede, tæthaarede af meget korte Haar. 0,15—0,40. Juni-Juli. **Jsk.** M. sj.; kun i Vest- og Nordjyllands Klitstrækninger. Blaagrøn K., **K. glauca** (Schrank). DC.
2. Bladene grønne, flade, med spredte, lange Haar, og paa Overfladens Nerver ru af enkelte Rækker af meget korte Haar 0,15—0,40 **Jsk.** Juni-Juli. Paa tørre Bakker. Sjelden; kun funden paa Sjæll. og i Jyll. Randhaaret K., **K. cristáta** (L.). Pers.

31. **Cynosúrus,** Kamgræs.

1. Dusken linieformet, ensidig. Dækbladene braadspidsede. 0,20—0,50. ♃. **Jsk.** Juni. Paa Marker, Enge, ved Veje. Alm. Almindelig K., **C. cristátus** L.
2. Dusken ægformet. Dækbladet med en Stak omtrent af Dækbladets Længde. Det kamformede Hylsters Flige børsteformede. 0,25—0,50. ⊙ Juni. Fundet et Par Steder paa Græsmarker. Indført med fremmed Græsfrø. Pindsvin-K., **C. echinátus** L.

32. **Setária,** Skærmaks.

A. Græsgrøn. Børsterne ved Smaa-Aksenes Grund grønne, sjeldent brunviolette.
   1. Børsterne ru af opadrettede Smaatorne. 0,15—0,40. Juli-Aug. T. sj. Grøn S., **S. viridis** (L.). Beauv.
   2. Børsterne ru af nedadrettede Smaatorne. 0,20—0,40. Juli-Aug. Sj. Indført. Kransblomstret S., **S. verticilláta** (L.). Beauv.

B. Blaagrøn. Børsterne ved Smaa-Aksenes Grund brandgule. 0,10—0,40. Juli-Aug. Sj. Indført. Blaagraa S., **S. glauca.** (L.). Beauv.

33. **Phálaris,** Glansfrø.

Dusken grøn- og hvidspraglet. 0,15—0,50. Juli-Aug. Sjelden. Forvildet. Kanariegræs, **P. canariénsis** L.

34. **Anthoxánthum,** Gulaks.

1. De kønsløse Blomster af Længde med den frugtbare eller lidet længere. 0,15—0,45. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Marker, Enge, i Skove. M. alm. Vellugtende G., **A. odorátum** L.
2. De kønsløse Blomster dobbelt saa lange som den frugtbare. Lavere end foregaaende. ⊙ eller ⊙. Sj. Indført. (A. Puelii Lec. & Lam.) Langstakket G., **A. aristátum** Boiss.

35. **Psamma,** Hjælme.

1. Dusken næsten valseformet, foroven tilspidset, hvidlig. Haarene ved Dækbladets Grund 1/4—1/8 af Dækbladets Længde. 0,45—0,90. **Rh.-J.** Juli-Aug. Meget almindelig paa Klitter; ogsaa paa Indsandene. (Calamagróstis ar. (L.) Roth.).
Sand-H., **P. arenária** (L.). R. & S.
2. Dusken tenformet, løsere end hos foregaaende, rødviolet anløben. Haarene ved Dækbladets Grund af Dækbladets halve Længde. Uden modne Frugter. 0,45—0,90. **Rh.-J.** Juli-Aug. Paa sandede Strandbredder, i Klitter. Sjelden. (P. báltica R. et S.
Psamma arenária × Calamagróstis epigeios.

36. **Alopecúrus,** Rævehale.

A. Stænglen opret. Yderavnerne spidse.
 a. Dusken valseformet, tilspidset mod begge Ender, med 1—2 Smaa-Aks paa hver Gren. 0,30—0,60. ⨀. Juli-Aug. Paa dyrkede, især lerede Marker. Hist og her især i den sydlige Del af Landet. Ager-R., **A. agréstis** L.
 b. Dusken valseformet, i begge Ender afrundet, med 4—8 Smaa-Aks paa hver Gren.
  1. Yderavnernes Spidser oprette. 0,45—0,90. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge, ved Vejgrøfter, paa Græsmarker. Alm. i Østsjæll.; iøvrigt sjelden. Eng-R., **A. praténsis** L.
  2. Yderavnernes Spidser udadbøjede. Dusken tilsidst sortagtig. 0,45—1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Græsmarker og Enge. Sjelden. (A. nígricans Hornem.).
Sortagtig R., **A. ventricósus** Pers.

B. Stænglen ved Grunden nedliggende, derpaa knæbøjet-opstigende. Yderavnerne butte.
 1. Yderavnernes Spidser udadbøjede. Stakken fæstet nedenfor Midten af Dækbladet, knæbøjet, dobbelt saa lang som Dækbladet. Støvknapperne smudsig brune. 0,15—0,45. ⨀ eller ♃. **Jsk.** Maj-Aug. Paa fugtig, oversvømmet Grund. Alm.
Knæbøjet R., **A. geniculátus** L.
 2. Yderavnernes Spidser oprette eller indadbøjede. Stakken fæstet paa Midten af Dækbladet, ret, af Længde med eller en halv Gang længere end Dækbladet. Støvknapperne rødgule. 0,15—0,45. ⨀ eller ♃. **Jsk.** Maj-Aug. Paa fugtig, oversvømmet Grund. Ikke alm. Gul R., **A. fulvus** Sm.

37. **Phleum,** Rottehale.

A. Yderavnerne afstumpede, med Midtnerven forlænget til en Braad Dusken valseformet, foroven og forneden afrundet. 0,30—0,90. ♃. **Jsk.** Juni-Septbr. Paa Marker og Enge. Alm.
Eng-R., **P. praténse** L.

B. Yderavnerne tilspidsede.
 1. Dusken valseformet, smal, foroven og forneden afsmalnet. 0,15—0,45. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa tørre Bakker. Sjelden.
Glat R., **P. Boehméri** Wib.

2. Dusken kort valseformet eller omvendt-ægformet. 0,05—0,15. ⊙. Maj-Juni. Paa Klitter og sandede Strandbredder. T. sj. Sand-R., **P. arenárium** L.

38. Hórdeum, Byg.

I. Dækbladene idetmindste i Midt-Smaa-Aksene bredt-elliptiske. Aksen sejg.
1. Alle Smaa-Aksene siddende, frugtbare. Alle Dækbladene stakbærende. Akset nikkende. Midt-Smaa-Aksene tiltrykte, Side-Smaa-Aksene udspærrede, Akset derved næsten 4-kantet: seksradet eller firkantet Byg (H. genuínum); eller Akset opret; alle Smaa-Aksene ligelig udspærrede, Akset derfor regelmæssig 6-kantet: Sekskantet Byg (H. hexástichum). 0,50—1,00. ⊙ eller ⊙. Dyrket. Almindelig B., **H. vulgáre** L.
2. Side-Smaa-Aksene hanlige, stilkede, med stakløse Dækblade. Midt-Smaa-Aksene tvekønnede, siddende, med stakbærende Dækblade. 0,50—1,00. ⊙. Dyrket. Toradet B., **H. distichum** L.

II. Dækbladene lancetformede, alle stakbærende.
A. Smaa-Aksene alle siddende, Side-Smaa-Aksene med tvekønnede, Midt-Smaa-Aksene ofte med golde Blomster. Aksen sejg. 0,45—0,90. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. T. sj. (H. silváticum Huds.). Skov-B., **H. europaéum** (L.)
B. Side-Smaa-Aksene stilkede, hanlige eller kønsløse. Aksen skør.
a. Bladpladerne haarede.
1. Bladskederne ikke oppustede, de nedre haarede, de øvre glatte. 0,30—0,45. ♃. **Jsk.** (H. praténse Huds). Eng-B., **H. secalínum** Schreb.
2. Bladskederne bugformet oppustede, alle glatte. 0,15—0,30. ⊙. Juni-Aug. Ved Veje, især i og ved Byer. Hist og her. Gold B., **H. murínum** L.
b. Bladene ru, tilligemed Bladskederne glatte. ⊙ eller ⊙. M. sj. Forvildet fra Haver. Egernhale, **H. jubátum** L.

39. E'lymus, Marehalm.

Smaa-Akset 3—4-blomstret. Dækbladene uden Stak. 0,60—1,20. **Rh.-J.** Juni-Aug. I Klitter, ved sandede Strandbredder. Alm. (Hordeum ar. (L.) Aschers.) Sand-M., **E. arenárius** L.

40. Tríticum, Hvede.

1. Yderavnerne hvælvede, mod Spidsen med en fremspringende Køl. Var. enaarig, Dækbladene stakbærende: Sommerhvede, *T. aestívum* L., og toaarig, oftest med stakløse Dækblade: Vinterhvede, *T. hibérnum* L. 0,60—1,20. Juni-Juli. Dyrket. Almindelig H., **T. satívum** Lam.
2. Yderavnerne hvælvede, med en vinget Køl fra Grunden til Spidsen. 0,60—1,20, ⊙ eller ⊙. Juni-Juli. Dyrket. Engelsk H., **T. túrgidum** L.

41. **Agropy'rum,** Kvik.*)

I. Nerverne paa Bladets Overside beklædte med flere Rækker af fine Børster eller Smaatorne. Jordstænglen krybende.
A. Akset tilsidst nikkende, med skør, ikke ru Akse. Yderavnerne 9—11-nervede, butte; Dækbladene butte, glatte. Bladene paa Oversiden fløjelshaarede, tilsidst sammenrullede. 0,15—0,40. **Rh.-J.** Juni-Juli. Paa den yngre Havstok. Ikke sj. Sivbladet K., **A. júnceum** (L.). Beauv.
B. Akset opret, med sejg eller noget skør, oftest ru Akse; Yderavnerne 5—9-nervede, butte eller spidse.
1. Dækbladene fra Grunden til Midten haarede, butte, uden eller med en kort Braad; Aksen noget skør. Bladene paa Oversiden fløjlshaarede og noget ru, tilsidst sammenrullede. 0,25—0,80. Juni-Juli. Paa sandede Strandbredder. Kun funden paa Ærø. (A. strictum Dethard.). **A. júnceum × E'lymus arenárius.**
2. Dækbladene glatte. Bladene paa Oversiden ru. 0,15—0,80. Juni-Juli. Ved sandede Strandbredder. **A júnceum × repens.**
Optræder under to Former, af hvilke den ene mere nærmer sig A. junceum, den anden mere A. repens.
f. *subjúncea:* Blomsterstandens Akse noget skør; Dækbladene butte, med en kort Braad; Bladene stive, tilsidst sammenrullede. M. sj. (A. obtusiúsculum Lange, A. acùtum Fr., A. pungens Aut. plur.)
f. *subrépens:* Blomsterstandens Akse sejg; Dækbladene spidse, undertiden med en kort Stak; Bladene slappe, flade. Ikke sj. (A. acútum Aut. plur., A. laxum Fr).
II. Nerverne paa Bladets Overside beklædte med en enkelt Række af Børster eller længere Haar. Akset med sejg, ru Akse; Yderavnerne tilspidsede, undertiden med Stak, 3—5-nervede.
1. Jordstænglen krybende; Bladene flade, paa Oversiden haarede og ru. Akset opret; Dækbladene tilspidsede eller butte med en Braad eller kort Stak. Var. med lavere Stængler og smallere, i Randen indrullede, blaagrønne Blade: var. glaucum Döll. 0,25—1,20. **Rh.-J.** Alm. Almindelig K., **A. repens** (L.). Beauv.
2. Jordstænglen sammentrængt, uden Udløbere; Bladene flade, paa begge Sider ru og haarede. Akset nikkende; Dækbladene tilspidsede, kortere end Stakken. 0,50—1,20. **Jsk.** Juni-Aug. I Skove. Hist og her. Hunde-K., **A. caninum** (L.) R. & S.

42. **Secále,** Rug.

Dækbladet meget uligesidet, paa den kølformede Midtnerve stivhaaret. 0,50—1,50. Juni. Dyrket. **S. cereále** L.

*) Alle Arter af denne Slægt henføres undertiden til foregaaende.

43. **Lólium,** Rajgræs.

A. Stænglen sammentrykt, med Løvskud ved Grunden. Yderavnerne meget kortere end Smaa-Akset.
   1. Yderavnen naar op over Spidsen af det nærmeste Dækblad. Smaa-Akset 6—10-blomstret. Dækbladet uden Stak. Var. med 3—4-blomstrede Smaa-Aks: var. *ténue* (L.), og de øvre Dækblade med en kort Stak nedenfor Spidsen: var. *aristàtum* Schum. 0,20—0,50. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Græsmarker, Enge, ved Veje. Alm. Almindelig R., **L. perénne** L.
   2. Smaa-Akset 00—20-blomstret. Yderavnen naar ikke til Spidsen af det nærmeste Dækblad. Dækbladet med en kort Stak nedenfor Spidsen. 0,30—0,70. ⊙ eller ♃. **Jsk.** Dyrket. Italiensk R., **L. multiflórum** Lam.

B. Stænglen trind, uden Løvskud ved Grunden. Yderavnen omtrent af Smaa-Aksets Længde.
   1. Yderavnerne kortere end Smaa-Akset. Dækbladet med eller uden Stak. 0,25—0,50. ⊙. Juli. Ukrud i Hørsæden. (L. linícola Sonder). Hør-R., **L. remótum** Schrank.
   2. Yderavnerne af Længde med eller længere end Smaa-Akset. Dækbladet med Stak. 0,30—0,70. ⊙. Juni-Juli. I Vaarsæden. T. alm. Svingel-R. **L. temuléntum** L.

44. **Leptúrus,** Spidshale.

Akset tyndt; Smaa-Aksene indsænkede i Huler i den skøre Akse. 0,10—0,25. Juni-Juli. Paa Strandenge. T. sj. (L. incurvátus (L.)) Traadstænglet S., **L. filifórmis** Trin.

45. **Nardus,** Katteskæg.

Tæt tueformet, med børsteformede, stive Blade. Blaagraa. 0,15—0,25. **Jsk.** Juni-Juli. Paa tørre Enge, paa Heder. Alm. i Landets magre Enge. Stiv K., **N. strictus** L.

8. Fam. **Typháceae,** Dunhammerfamilien.

Fleraarige, urteagtige **Sumpplanter** med krybende Jordstængler. Bladene toradede, meget lange, linieformede. Blomsterne enkønnede, samlede i valseformede Kolber eller kugleformede Hoveder; Hanblomsterstandene øverst. Blosteret haar- eller skælformet. Hanblomsten med 3 Støvblade; Hunblomsten med 1 enbladet Støvvej; Frugtknuden enrummet, med 1 hængende Æg. Vindbst. Frugten Nød- eller Stenfrugt.

1. Blomsterstanden valseformet. Blosteret børsteformet. Nødfrugt. Dunhammer, Typha 56.
2. Blomsterstanden kugleformet. Blosteret skælformet. Stenfrugt. Pindsvinknop, Sparganium 57.

1. **Typha,** Dunhammer.

1. Bladene 10—15 Mm. brede. Hunblomsterstanden tæt nedenfor

Hanblomsterstanden. 1,00—2,00. Vindspr. Juli. I Sumpe, Vandhuller osv. Alm. Bredbladet D., **T. latifólia** L.

2. Bladene 4—8 Mm. brede. Han- og Hunblomsterstanden adskilte ved et 0,02—0,03 langt Mellemrum. 1,00—2,00. Vindspr. Juli. I Sumpe osv. T. alm. Smalbladet D., **T. angustifólia** L.

2. Spargánium, Pindsvinknop.

A. Stænglen ugrenet.
   a. Bladene nedsænkede eller flydende, overalt flade, 2—7 Mm. brede. Arret ægformet, højst 3 Gange saa langt som bredt. Frugt ægf.-elliptisk. 0,10—0,30. Juli. I Grøfter, Tørvegrave osv. Hist og her. Spæd P., **S. minimum** Fr.
   b. Arret linieformet, mindst 5—6 Gange saa langt som bredt. Frugt elliptisk-tenformet.
      1. Bladene nedsænkede eller flydende, halvtrinde eller dog paa Undersiden hvælvede, men uden Køl, 3—4 Mm. brede. 0,10—100. Juli. Smalbladet P., **S. affine Schnitzl.**
      2. Bladene oprette, forneden trekantede, med Køl. 5—10 Mm. bred, mod Spidsen flade, jævnt og langt afsmalnede. Unge Individer og Individer i stærkt strømmende eller dybt Vand er oftest golde, med lange, smalle, baandformede, flade, helt nedsænkede (eller delvis flydende) Blade, der ofte danner tætte undersøiske Enge. Var. med fladere, flydende Blade og svag, flydende Stængel: var. *longissimum* Fr. 0,30—1,00. Juli-Aug. Alm. Enkelt P., **S. simplex** Huds.

B. Stænglen foroven grenet. Frugten omvendt pyramideformet. skarpkantet, foroven lidt hvælvet, pludselig afsmalnet i et Næb. Var. med mindre Frugter, hvis øverste Del er kegleformet og gaar jævnt over i Næbet: var. *microcárpum* Neum.; og med omvendt-ægformede, butkande Frugter, hvis øverste Del gaar jævnt over i et langt Næb: var. *negléctum* (Beeby). 0,30—090. Juli-Aug. Alm. Grenet P., **S. ramósum** (Huds.) Beeby.

9. Fam. Aráceae, Arumfamilien.

Fleraarige, urteagtige Planter, med krybende Jordstængler eller med Knolde. Blomsterstanden en Kolbe, forsynet med et oftest farvet Hylsterblad. Blomsterne en- eller tvekønnede, med eller uden Bloster. Frugten et Bær eller en Kapsel.

A. Bladene sværdformede. Blomsterne tvekønnede, med et 6-bladet Bloster. Kalmus, Acorus 58.
B. Bladene hjærteformede eller pilformede. Intet Bloster.
   1. Bladene hjærteformede. Kolben blomsterbærende lige til Spidsen. Blomsterne tvekønnede. Mysse, Calla 58.
   2. Bladene pilformede. Den øverste, kølleformede Del af Kolben uden Blomster. Blomsterne enkønnede. Hunblomsterne nederst. Dansk Ingefær, Arum 58.

1. A'corus, Kalmus.

Jordstænglen krybende. Stænglen fladtrykt-vinget. Hylsterbladet linieformet, opret. Kapsel. Her i Landet uden modne Frugter. 0,40—1,00. **Sumppl.** Ved Sø- og Aabredder. Hist og her.
Almindelig K., **A. Cálamus** L.

2. Calla, Mysse.

Jordstænglen krybende. Hylsterbladet paa Indersiden hvidt. Bær. 0,15—030. **Sumppl.** Vandspr. Juni-Juli. I Tørvemoser. Alm. i Nordøstsjæll.: iøvrigt sj. Kær-M., **C. palústris** L.

3. Arum, Arum.

Jordstænglen knoldformet. Hylsterbladet hvidgrønt. Bær. 0,15—0,40. **Stkn-J.** I. bst. Maj-Juni. I Skove. Hist og her, især i de sydlige Egne af Landet. Dansk Ingefær, **A maculátum** L.

10. Fam. Lemnáceae, Andemadfamilien.

Stængel og Blade sammensmeltede til svømmende Løvplader, som forgrener sig gaffelformet, og fra hvis Underside Rødderne udgaar. Blomsterne nøgne. I lommeformede Fordybninger paa Siden af Løvpladerne sidder to 1-hannede Hanblomster og een Hunblomst, dannet af 1 enrummet Støvvej. Kun 1 Slægt.

1. Lemna, Andemad.

A. Løvpladerne nedsænkede i Vandet, meget tynde, elliptiske—lancetformede, mod Grunden jævnt afsmalnede, længe sammenhængende, derfor som oftest mange sammen. Maj-Juni. Alm. Korsbladet A., **L. trisúlca** L.
B. Løvpladerne svømmende, ikke nedsænkede, tykke, kredsrunde eller ovale, ved Grunden pludselig afsmalnede i en kort, traadsmal Stilk, som let rives itu, Løvpladerne derfor adskilte eller kun faa sammen.
  a. Hver Løvplade med flere Rødder, paa Undersiden rødlig, 3—6 Mm. bred. Juni-Juli. Hist og her.
  Stor A., **L. polyrrhiza** L.
  b. Hver Løvplade kun med een Rod; 2—3 Mm. bred.
    1. Løvpladerne flade eller svagt hvælvede. Maj-Aug. Meget almindelig. Liden A., **L. minor** L.
    2. Løvpladerne paa Oversiden flade, paa Undersiden halvkugleformet hvælvede. Juni-Aug. Hist og her.
    Tykbladet A., **L. gibba** L.

11. Fam. Colchicháceae, Giftliljerne.

Fleraarige Urter med krybende Jordstængler eller med Knolde. Blomsten tvekønnet, regelmæssig, undersædig, med 3 + 3 farvede

Blosterblade, 3 + 3 Støvblade, 1 Støvvej med 3 frie Grifler. Frugten en 3-rummet Kapsel. Insektbestøvning.

1. **Narthécium,** Benbræk.

Jordstænglen krybende. Bladene linieformet-sværdformede. Blomsterstanden en Klase. Blosterbladene gule. Kun een Griffel. 0,15—0,30. **Jsk.** Juli-Aug. I Hedemoser. I det vestlige Jyll. alm. sj. mod Øst; paa Øerne kun ved Middelfart.

Sværdbladet B., **N. ossifragum** (L.).

Høst-Tidløs, **Colchicum autumnále** L., som har Knold, fra hvilken der om Efteraaret udgaa 2—5 blegrøde Blomster, er et Par Steder funden forvildet fra Haver. **Stkn.-J.**

12. Fam. Liliáceae, Liljefamilien.

Fleraarige Urter med Løg, sjelden med almindelig Jordstængel. Blomsten tvekønnet, regelmæssig, undersædig, med 3 + 3 farvede Blosterblade, 3 + 3 Støvblade, 1 Støvvej med 1 Griffel og 3 Ar. Insektb. Frugten en 3-rummet Kapsel.

I. Med Løg.
  A. Den overjordiske Stængel med 1—flere Løvblade. Blosterbladene gule, sjeldnere kødfarvede.
    a. Blomsten enlig i Spidsen af Stænglen; Blosterbladene oprette, affaldende.
      1. Blosterbladene gule, uden Honninggrube; Støvknapperne grundfæstede; uden Griffel. Tulipan, Tulipa 60.
      2. Blosterbladene gule med en Honninggrube ved Grunden; Støvknapperne rygfæstede; Griflen tydelig. Kejserkrone, Fritillaria 60.
    b. Blomsterne i en skærmlignende Stand; Blosterbladene udbredte, blivende, gule. Guldstjærne, Gagea 60.
  B. Den overjordiske Stængel uden Løvblade. Blosterbladene hvide eller rødlige. Støvknapperne rygfæstede.
    1. Blomsterstanden en Klase eller Halvskærm. Blomsterne hvide. Fuglemælk, Ornithogalum 60.
    2. Blomsterstanden en Skærm eller et Hoved, omgivet af Svøbblade. Løg, Allium 60.
II. Med almindelig Jordstængel. Hvide Blomster. Edderkopurt, Anthericus 61.

Af denne Familie dyrkes mange fremmede Arter i Haver dels som Pryd-, dels som Nytteplanter; adskillige af disse kan hist og her findes forvildede omkring beboede Steder, saaledes især: Druehyasint, *Muscári botryoídes* (L.), med blaa, krukkeformede Blomster i tæt Klase; Klokkehyasint, *Scilla non scripta* (L.), med blaa, hængende, klokkeformede Bloster; endvidere *Scilla amoéna* L., med 2—6 blaa, stjærneformede, oprette Blomster i en kort Klase.

1. **Túlipa,** Tulipan.

Blomsten enlig, endestillet, i Begyndelsen nikkende, gul. **Løg.-J.,** unge Individer med Udløber. Maj-Juni. Hist og her. Forvildet fra Haver. Vild T., **T. silvéstris** L.

2. **Fritillária,** Kejserkrone.

Blomsten enlig, endestillet, nikkende. Blosterbladene kødfarvede eller gullige, rødtærnede. **Løg-J.** Maj. Forvildet fra Haver. Vibeæg, F. **Meleágris** L.

3. **Gágea,** Guldstjærne.

A. 2—flere Løg omgivne af en fælles Hinde. 2—flere grundstillede Løvblade.
  1. Blomsterstilkene dunhaarede. 2 rundagtige Løg. 0,10—0,15. **Løg-J.** April-Maj. Paa Agre. Sjelden; kun funden i Landets sydlige Egne. Ager-G., **G. arvénsis** (Pers.).
  2. Blomsterstilkene glatte. Eet større og mange smaa Løg. 0,10 0,25. **Løg-J.** Maj. I Skove. Hist og her. Hylsterbladet G., **G. spathácea** (Hayne). Salisb.

B. 1 grundstillet Blad.
  a. 1—flere Løg, i sidste Tilfælde ikke omgivne af en fælles Hinde. Bladet kølet. Blosterbladene butte.
    1. Bladet i Spidsen kappeformet. 1 Løg, ofte med flere Smaaløg ved Grunden. 0,10—0,30. **Løg-J.** April-Maj. I Skove, ved Gærder. M. alm. Almindelig G., **G. lútea** (L.). Schult.
    2. Bladet i Spidsen fladt. 3 Løg. 0,10—0,25. **Løg-J.** April-Maj. Paa Agre, Enge, i Krat. Hist og her. (G. stenopétala Reichenb.). Eng-G., **G. praténsis** (Pers.). Schult.
  b. 2 Løg, omgivne af en fælles Hinde. Bladet uden Køl. Blosterbladene tilspidsede. 0,10—0,25. **Løg-J.** April-Maj. I Skove. Hist og her. Liden G., **G. minima** (L.) Schult.

4, **Ornithógalum,** Fuglemælk.

1. Blomsterstanden en ensidig Klase; Blomsterstilkene nikkende. 0,20—0,40. **Løg-J.** April-Maj. Ved Gærder og i Skove. Hist og her. Forvildet fra Haver. Nikkende F., **A. nutans** L.
2. Blomsterstanden en Halvskærm. Blomsterstilkene udspærrede—opstigende. 0,10—0,25. **Løg-J.** Maj. Ved Gærder og i Skove. Forvildet fra Haver. Kortblomstret F., **O. umbellátum** L.

5. **Al'lium,** Løg.

I. Bladene elliptiske—lancetformede, langstilkede. Blosteret hvidt. 0,15—0,45. **Løg-J.** Maj-Juni. I fugtige Skove. Hist og her. Rams-L., **A. ursinum** L.

II. Bladene linieformede. Med Yngleknopper i Blomsterstanden. Blosteret lysere eller mørkere rødt.
  A. Skærmen med 1 Hylsterblad. De 3 indre Støvblade hver med 2 tandformede eller traadformede Vedhæng ved Grunden.

1. Bladene flade, i Randen ru. Bladskederne sammentrykte. 0,40—0,80. **Løg-J.** Juni-Juli. I Skove. T. alm.
Skov-L., **A. scorodóprasum** L.
2. Bladene trinde eller halvtrinde. 0,20—0,60. **Løg-J.** Paa Strandbrinker, i Krat. Hist og her.
Strand-L., **A. vineále** L.

B. Skærmen med 2 Hylsterblade. Støvbladene alle uden Vedhæng.
1. Bladene paa Undersiden mangestribede. Støvbladene af Længde med Blosteret. 0,30—0,60. **Løg-J.** Juli. I Skove og Krat. Alm. Vild L., **A. oleráceum** L.
2. Bladene paa Undersiden med 3—5 stærke Ribber. Støvbladene længere end Blosteret. 0,25—0,35. **Løg-J.** I Krat. M. sj. Kølet L., **A. carinátum** L.

6. **Anthéricus**, Edderkopurt.

1. Stænglen grenet. Dækbladene flere Gange kortere end Blomsterstilkene. Griflen ret. Var. med ugrenet Stængel: var. *pseudo-liliágo* Lange. 0,30—0,70. **Jsk.** Juli. Paa kratbevoksede Bakker. Sj. Kun paa Sjæll. Grenet E., **A. ramósus** L.
2. Stænglen ugrenet. Dækbladene af Blomsterstilkenes halve Længde. Griflen krummet. 0,30—0,70. **Jsk,** Juni-Juli. I Kratskove. M. sj. Ugrenet E., **A. liliágo** L.

13. Fam. **Convallariáceae,** Konvalfamilien.

Fleraarige Urter med almindelig Jordstængel. Blomsten tvekønnet, regelmæssig undersædig, med 3 + 3, sjelden 2 + 2 eller 4 + 4, oftest farvede Blosterblade, samme Antal Støvblade, 1 Støvvej med 1 Griffel og 3 Ar. Insektb. 3-rummet Bær.

A. Med almindelige Løvblade.
a. 3 + 3 hvide, sammenvoksede Blosterblade.
1. Bladene grundstillede. Den overjordiske Stængel bladløs, med en endestillet, ensidig Klase.
Liljekonval, Convallaria 61.
2. Den overjordiske Stængel løvbladbærende, med faablomstrede Klaser fra Bladhjørnerne.
Konval, Polygonatum 62.
b. 2 + 2 hvide Blosterblade.
Majblomst, Majanthemum 62.
c. 4 + 4 grønne Blosterblade. Firblad, Paris 62.

B. Bladene alle skælformede. Stænglen grenet, med Knipper af naaleformede, bladløse, grønne Smaagrene.
Asparges, Asparagus 62.

1. **Convallária,** Liljekonval.

Blomsterne klokkeformede, nikkende. 0,15—0,25. **Rh.-J.** Maj. I Skove og Krat. Alm. **C. majális** L.

2. **Polygónatum,** Konval.

A. Bladene kransstillede, linie-lancetformede. 0,30—0,60. **Rh.-J.** Juni. I fugtige Skove og Krat. Sjelden.
Kransbladet K., **P. verticillátum** (L.). Moench.

B. Bladene spredte, ægformede eller elliptiske.
1. Stænglen trind. Blosterets Inderside og Støvtraadene haarede. 0,30—0,60. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove. Alm.
Stor-K. eller Salomons Segl, **P. multiflórum** (L.). All.
2. Stænglen kantet. Blosterets Inderside og Støvtraadene glatte. 0,15—0,45. **Rh.-J.** Maj-Juni. I højtliggende Skove og Krat. Ikke alm. (P. anceps Moench).
Kantet K., **P. officinále** All.

3. **Majánthemum,** Majblomst.

Stænglen 2-bladet. Bladene hjærteformede. Blomsterstanden en endestillet Klase. 0,06—0,15. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove og Krat. Alm. Tobladet M., **M. bifólium** (L.). F. W. Schmidt.

4. **Paris,** Firblad.

Stænglen med en enlig, endestillet Blomst, og 4 kransstillede, elliptiske Blade. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Maj. I Skove. Alm.
Almindelig F., **P. quadrifólius** L.

5. **Aspáragus,** Asparges.

Blomsterne enlige eller 2—3 sammen, med 6-delt, gulgrønt Bloster. 0,60—1,00. **Rh.-J.** Juni-Juli. Ved Strandbredder. Ikke alm.
Almindelig A., **A. officinális** L.

14. Fam. **Amaryllidáceae,** Narcisfamilien.

Fleraarige Urter med Løg. Bladene linieformede. Blomsten tvekønnet, regelmæssig, oversædig, med 3 + 3 farvede Blosterblade, 3 + 3 Støvblade, 1 Støvvej med 1 Griffel. Frugten en 3-rummet Kapsel. Insektb.

A. Blosteret fribladet, uden Bibloster.
1. De 3 indre Blosterblade kortere end de ydre.
Vintergæk, Galanthus 62.
2. Blosterbladene lige lange. Hvide Blomster.
Hvidblomme, Leucojum 63.

B. Blosteret sambladet, med et sambladet Bibloster i Svælget.
Narcis, Narcissus 63.

1. **Galánthus,** Vintergæk.

Stænglen 1-blomstret. De ydre Blosterblade omvendt-ægformede, hvide, de indre omvendt-hjærteformede, grønstribede. 0,08—0,20. **Løg-J.** Marts-April. Hist og her. Forvildet fra Haver.
Almindelig V., **G. nivális L.**

2. **Leucójum,** Hvidblomme.

1. Stænglen 2—5-blomstret. 0,30—0,45. **Løg-J.** Maj-Juni. Sj. Forvildet fra Haver. Sommer-H., **L. aestivum** L.
2. Stænglen 1-, sjelden 2-blomstret. 0,15—0,25. **Løg-J.** Marts-April. M. sj. Forvildet fra Haver.
Vaar-H. eller Dorothea-Lilje, **L. vernum** L.

3. **Narcíssus,** Narcis.

1. Bibloster gult, meget kortere end det hvide Bloster. 0,30—0,60. **Løg-J.** Maj. Sj. Forvildet.
Pinselilje, **N. poëticus** L.
2. Bibloster gult, af Længde med det gule Bloster. 0,30—0,60. **Løg-S.** April-Maj. Sj. Forvildet.
Paaskelilje, **N. pseudonarcíssus** L.

15. Fam. **Iridáceae,** Irisfamilien.

Fleraarige Urter med almindelig Jordstængel eller Knold. Blomsten tvekønnet, regelmæssig, oversædig, med 3 + 3 farvede Blosterblade, 3 Støvblade (den indre Krans), 1 Støvvej med 1 Griffel med 3 bladagtige, arbærende Grene. Insektb. Kapsel.

1. Vandret Jordstængel; overjordisk bladbærende Stængel med vifteformede Blomsterstande fra Bladhjørnerne. Iris 63.
2. Knold, fra hvilken Bladene og den endestillede Blomst udgaa. Ingen overjordisk Stængel. Crocus 63.

1. **Iris,** Iris, Sværdlilje.

1. Blomsterne gule. 0,60—1,00. **Sumppl.** Juni-Juli. Ved Bredder af Damme, Aaer og Bække. Alm. Gul. I., **I. pseudácorus** L.
2. Blomsterne blaa. 0,30—0,60. Juni-Juli. **Rh.-J.** Ved Strandbredder; kun paa Øerne. M. sj. Blaa I., **I spúria** L.

2. **Crocus,** Krokus.

Blomsterne blaa. 0,08—0,15. **Stkn.-J.** Marts-April. Meget sjelden. Forvildet. Vaar-C., **C. vernus** L.

16. Fam. **Orchidáceae,** Gøgeurtfamilien.

Fleraarige Urter med Jordstængler, der dog ofte er meget svagt udviklede, men der findes i saa Tilfælde Rodknolde. Blomsten tvekønnet, uregelmæssig, oversædig med 3 + 3 farvede Blosterblade, af hvilke den bageste i den indre Kreds, Læben, som ved en Drejning af Frugtknuden bliver vendt fortil, afviger fra de andre i Form og Parve; 1 (sjelden 2) Støvblad, som er sammenvokset med Griflen til en Griffelstøtte, saa at Støvknappen kommer til at sidde tæt ved Arrene. Støvkornene sammenklæbede enten i mindre Klumper eller i 2 Støvmasser — een for hver Knaphalvdel —, der

hver især nedefter afsmalnes i en Stilk, Støvholder, som ved Grunden er udvidet til en Klæbeskive; ved dennes Hjælp fæstes under Insektbesøg Støvmasserne til Insektsnabelen, paa hvilken de ved deres egen Vægt (under Insektets Flugt) forandrer Stilling, saa at de i den næste Blomst, Insektet besøger, kommer til at berøre og klæbe fast til Arret. Frugtknuden 1-rummet, med 3 vægstillede Ægstole. Frugten en Kapsel, som aabner sig ved 6 forneden og foroven sammenhængende Klapper. Vindspr.; Frøene meget smaa.

I. 2 Støvknapper. Blomsterne enlige, sjeldnere 2 sammen med stor, oppustet Læbe. Fruesko, Cypripedilum 65.
II. 1 Støvknap. Blomsterne i Klase eller Aks.
  A. Med grønne Løvblade.
    a. Læben med Spore. Støvknappen helt sammenvokset med Griffelstøtten; Støvmasserne faste, med Støvholdere. Med Rodknolde.
      o. Støvknaprummene ved Grunden sammenstødende, med en Tand mellem Rummene.
        * Støvholdernes Klæbeskiver indesluttede i en Pung.
          1. Pungen 1-rummet; Klæbeskiverne sammenvoksede. Horndrager, Aceras 65.
          2. Pungen 2-rummet; Klæbeskiverne adskilte. Gøgeurt, Orchis 65.
        ** Støvholdernes Klæbeskiver ikke indesluttede i en Pung. Haanddelte Knolde. Traadspore, Gymnadenia 66.
      oo. Støvknaprummene ved Grunden adskilte, uden Tand mellem Rummene.
        1. Læben udelt; Sporen lang, traadformet. Knoldene udelte. Gøgelilje, Platanthera 66.
        2. Læben fliget; Sporen kort, sækformet. Knoldene haanddelte. Poselæbe, Coeloglossum 67.
    b. Læben uden Spore.
      o. Læben uleddet.
        * Læben 2—3-delt.
          Δ Støvmasserne faste, med Støvholdere. Med udelte Rodknolde.
            1. Blosterbladene klokkeformet sammensluttende. Pukkellæbe, Herminium 67.
            2. Blosterbladene udspærrede. Flueblomst, Ophrys 67.
          ΔΔ Støvmasserne løse uden Støvholdere. Ingen Rodknolde. Fliglæbe, Listera 67.
        ** Læben udelt, undertiden rundtakket. Støvmasserne løse, uden Støvholdere. Oftest uden Rodknolde.
          Δ Blosterbladene, idetmindste nogle, klokkeformet sammensluttende.
            1. Akset snoet. Jordstænglen kort. Skrueaks, Spiranthes 67.
            2. Akset ikke snoet. Jordstænglen krybende. Knærod, Goodyera 67.

ΔΔ Blosterbladene alle udspærrede. Stænglen ved Grunden opsvulmet.
1. De ydre Blosterblade linieformede, af Længde med den butte Læbe.
Mygblomst, Liparis 67.
2. De ydre Blosterblade ægformede, længere end den tilspidsede Læbe.
Hjærtelæbe, Malaxis 67.
oo. Læben ved en Indsnøring paa Midten leddet. Ingen Rodknolde.
1. Frugtknuden snoet.
Skovlilje, Cephalanthera 68.
2. Frugtknuden ikke snoet.
Hullæbe, Epipactis 68.
B. Uden grønne Blade. Blege Saprofyter.
a. Læben med Spore. Knælæbe, Epipogon 68.
b. Læben uden Spore. Blomsterstilken snoet.
1. Læben 2-delt. Fuglerede, Neottia 68.
2. Læben 3-delt eller næsten hel.
Koralrod, Coralliorrhiza 68.

1. Cypripédilum, Fruesko.

Jordstænglen vandret, Stænglen opret, med 3—5 elliptiske Løvblade og en endestillet Blomst. Blosteret rødbrunt med Undtagelse af Læben, som er gul. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Juni. I Skove paa Kalkgrund. Kun ved Buderupholm i Jyll. Stor F., **C. calcéolus** L.

2. A'ceras, Horndrager.

To rundagtige, udelte Rodknolde. Bladene linie-lancetformede. Blosteret mørk purpurrødt. 0,20—0,35. **Rkn.-J.** Juli. I Skove paa Kalkgrund. M. sj. Paa Møen og i Alindelille Fredskov paa Sjæll.
Pyramideakset H., **A. pyramidális** (L.) Rchb.

3. Orchis, Gøgeurt.

I. Rodknoldene udelte, kugleformede eller ovale.
A. De ydre Blosterblade oprette, hjælmformet sammensluttende.
a. Læben dybt 3-fliget, med 2-lappet Midtflig.
1. Dækbladene 5—8 Gange kortere end Frugtknuden. De ydre Blosterblade purpurrøde med brune Striber og hvide Punkter; Læben hvid eller lysrød med mørkrøde Pletter. 0,30—0,60. **Rkn.-J,** Maj-Juni. I Skove paa Kalkgrund. M. sj. Møens Klint; Jyll.: Trelde, Boller.
Stor G., **O. purpúreus** Huds.
2. Dækbladene over halvt saa lange som Frugtknuden. De ydre Blosterblade mørk purpurrøde; Læben hvid med røde Pletter. 0,15—0,30. **Rkn.-J.** Juni-Juli. Paa Bakkeskrænter, især paa Kalkgrund. T. sj.
Rulæbet G., **O. ustulátus** L.
b. Læben 3-lappet. Blosteret purpurfarvet med grønne Aarer,

sjeldnere hvidt; Læben med mørkrøde Pletter. 0,10—0,25. **Rkn.-J.** Maj-Juni. Paa Bakker og høje Enge. Hist og her.
Salep-G., **O. mório L.**

B. De ydre Blosterblade tilsidst udadbøjede. Blosteret purpurfarvet; Læben ved Grunden hvid med mørkrøde Pletter. 0,15—0,30. **Rkn.-J.** Maj-Juni. I Skove og paa Enge. Alm.
Tyndakset G., **O. másculus L.**

II. Rodknoldene valseformede eller sammentrykte, mere eller mindre dybt delte. De ydre Blosterblade tilsidst udstaaende eller tilbagebøjede.

A. Rodknoldene valseformede, i Spidsen 2—3-lappede eller hele. Blosteret hvidgult—rødligt; Læben mørkere med røde Prikker. 0,10—0,25. **Rkn.-J.** Maj-Juni. Paa Bakker, mellem Krat. Sjelden. Hylde-G., **O. sambucinus L.**

B. Rodknoldene sammentrykte, dybt haanddelte.

a. Stænglen hul, 4—6-bladet. Dækbladene, i det mindste de nederste, længere end Blomsterne.

1. Bladene bredest paa Midten, i Spidsen flade, de nedre elliptiske, de øvre lancetformede. Blosteret rødt med mørkere Pletter. 0,15—0,30. **Rkn.-J.** Maj-Juni. Paa Enge. Alm. Maj-G., **O. latifólius L.**

2. Bladene bredest ved Grunden, med kappeformet Spidse, lancetformede. Blosteret kødfarvet, sjeldnere hvidt. 0,15—0,40. **Rkn.-J.** Juni. I Moser og fugtige Enge. T. alm.
Kødfarvet G., **O. incarnátus L.**

b. Stænglen marvfyldt, 6—10-bladet. Bladene lancetformede—linieformede. Blosteret blegt rosenrødt eller hvidligt med purpurfarvede Pletter og Striber. 0,15—0,45. **Rkn.-J.** Juni-Juli. Paa Enge, Heder, i Moser og Skove. M. alm.
Plettet G., **O. maculátus L.**

4. Gymnadénia, Traadspore.

1. Bladene linie-lancetformede. Blosteret mørkrødt, sjelden blegrødt eller hvidt; de ydre Blosterblade udstaaende; Sporen traadformet, længere end Frugtknuden. 0,30—0,45. **Rkn.-J,** Juni-Juli. Paa Enge. Sj. Langakset T. **G. conopéa** (L.) R. Br.
2. De nedre Blade omvendt-ægformede, de øvre lancetformede. Blosteret hvidgult; de ydre Blosterblade sammensluttende; Sporen sækformet, meget kortere end Frugtknuden. 0,10—0,25. **Rkn.-J.** Juli. Paa Bakker og høje Enge. T. sj.
Hvid T., **G. álbida** (L.) L. C. Rich.

5. Platanthéra, Gøgelilje.

1. Sporen lige bred overalt; Støvknaprummene tæt samlede, parallele; Blosteret hvidligt, vellugtende. 0,20—0,35. **Rkn.-J.** Juni-Juli. I Krat, paa Bakker og høje Enge. Hist og her, især paa Fyen og i Jyll. Vellugtende G., **P. bifólia** (L.) Rchb.
2. Sporen i Spidsen fladtrykt-kølleformet; Støvknaprummene forneden divergerende, vidt adskilte; Blosteret hvidligt eller grøn-

ligt, næsten lugtløs. 0,25—0,40. **Rkn.-J.** Juni-Juli. I Krat og paa Enge. Hist og her. P. montána (Schmidt).

Grønlig G., **P. chlorántha** (Custor) Rchb.

6. **Coeloglóssum,** Poselæbe.

Blomsterne i et kort Aks, gulgrønne. 0,10—0,25. **Rkn.-J.** Juni-Juli. Paa Enge og Overdrev. M. sj.

Grøn P., **C. viride** (L.) Hartm.

7. **Hermínium,** Pukkellæbe.

Blomsterne i et smalt Aks, grønne. 0,08—0,20. **Rkn.-J.** Juni-Juli. Paa fugtige Enge. T. sj.

Grøn P., **H. monórchis** (L.) R. Br.

8. **Ophrys,** Flueblomst.

Blomsterne i et fjernblomstret Aks, brunlige; Læben brunrød med en blaalig Plet i Midten. 0,20—0,30. **Rkn.-J.** Juni. I Skove paa Kalkgrund. Kun i Alindelille Fredskov paa Sjæll.

Brunlæbet F., **O. muscifera** Huds.

9. **Listéra,** Fliglæbe.

1. Stænglen med 2 ovale eller ægformede Løvblade. Klasen lang, mangeblomstret. Blosteret grønligt. 0,30—0,50. **Rh,-J.** Maj-Juni. I Skove og Krat. T. alm. Ægbladet F., **L. ováta** (L.) R. Br.
2. Stænglen med 2 hjærteformede Løvblade. Klasen kort, faa-(5—9)-blomstret. Blosteret brunlig-grønt. 0,10—0,15. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove, især Naaleskove. M. sj.

Hjærtebladet F., **L. cordáta** (L.) R. Br.

10, **Spiránthes,** Skrueaks.

Blomsterne grønlig-hvide. 0,10—0,15. **Jsk.** med Rodknolde. Sept.-Nov. Paa Overdrev. M. sj.

Høst-S., **S. spirális** (L.) K. Koch.

11. **Goodyéra** Knærod.

Akset ensidigt; Blomsterne hvidgrønne. 0,15—0,30. **Jsk.** Juli-Aug. Især i Naaleskove. M. sj. Bornh.: Sandflugtskoven; Sjæll.: Tisvilde, Hornbæk, ved Køge.

Krybende K., **G. repens** (L.) R. Br.

12. **Líparis,** Mygblomst.

Hele Planten gulgrøn, med akslignende, faablomstret Klase. 0,10—0,20. **Jsk.** med Stængelknold. Juni-Juli. I Moser. Sj.

Trekantet M., **L. Loesélii** (L.) L. C. Rich.

13. **Maláxis,** Hjærtelæbe.

Klasen mangeblomstret; Blomsterne grønne. Med meget smaa Yngleknopper i Spidsen af Bladene. 0,05—0,15. **Jsk.** med Stængelknold. Juli-Aug. I Hedemoser og Klitsletter. T. sj., hyppigst i Vestjyll. Sump-H., **M. paludósa** (L.) Sw

14. **Cephalanthéra**, Skovlilje.

A. Frugtknuden og den øverste Del af Stænglen dunhaaret. Blomsterne røde med hvidgul Læbe. 0,25—0,35. **Rh.-J.** Juni-Juli. I Skove paa Kalkgrund. M. sj.

Rød S., **C. rubra** (L.) L. C. Rich.

B. Hele Planten glat. Blomsterne hvide.

1. Dækbladene længere end Frugtknuden. Blomsterne hvide med gulstribet Læbe. 0,25—0,35. **Rh.-J.** Juni-Juli. I Skove paa Kalkgrund. M. sj.

Hvidgul S., **C. grandiflóra** (Scop.) Bal.

2. Dækbladene meget kortere end Frugtknuden. Blomsterne hvide med en gul Plet paa Læben. 0,20—0,35. **Rh.-J.** Juni-Juli. I Skove. Sj. (C. ensifólia Rich.)

Sværdbladet S., **C. longifólia** (L.) Fritsch.

15. **Epipáctis**, Hullæbe.

A. Jordstænglen krybende. Læbens yderste Led but. Blomsterne brunlige; Læben hvid med røde Striber; Frugtknuden haaret. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Juli. I Moser og fugtige Enge. Hist og her.

Sump-H., **E. palústris** (L.) Crantz.

B. Jordstænglen kort, ikke krybende. Læbens yderste Led spidst.

1. Blomsterne grønne—brunlige. Stænglen foroven haaret. Var. med spinklere, næsten glat Stængel og næsten helt grønne Blomster (var. *várians* Crantz.) 0,30—0,60. **Rh.-J.** Juli-Aug. I Skove. Hist og her.

Bredbladet H., **E. latifólia** (L.) All.

2. Blomsterne mørkt rosenrøde. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Juli. Kun paa Møens Klint.

Rødblomstret H., **F. rubiginósa** (Crantz). Gand.

16, **Epipógon**, Knælæbe.

Jordstænglen koralformet grenet. Klasen 1—6-blomstret; Blomsterne store, hængende, gullige. 0,10—0,20. **Rh.-J.** Juli-Aug. I skyggefulde Skove. M. sj.

Bladløs K., **E. aphyl'lus** (Schmidt). Sw.

17. **Coralliorrhíza**, Koralrod.

Jordstænglen koralformet grenet. Klasen faablomstret; Blomsterne smaa, gulgrønne; Læben hvid med røde Prikker. 0,05—0,15. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove og paa Overdrev. Sj.

Almindelig K., **C. innáta** R. Br.

18. **Neóttia**, Fuglerede, Rederod.

Jordstænglen med talrige, korte, kødfulde, ofte sammenslyngede Birødder. Klasen mangeblomstret; Blomsterne gulbrunlige. 0,15—0,30. **Rh.-J.** Juni-Juli. I skyggefulde Løvskove. Hist og her.

Gulbrun F., **N. nidus avis** (L.) L. C. Rich.

---

2. Klasse. Dicotyledónes, Tokimbladede.

Dækfrøede Planter, hvis Kim har to Kimblade (Vorterod, de med Knolde udstyrede Lærkesporer og Vibefedt har dog kun et Kimblad). Karstrængene er, set paa et Tværsnit af Stængelen, ordnede i en Kreds; de er aabne, ɔ: forsynede med Vækstlag, hvorfor Tykkelsevækst kan finde Sted; hos Luftplanterne, (Træer og Buske) fremtræder paa Stængeltværsnit den aarlige Tilvækst som tydelige Aarringe. Bladene er enten hele, delte eller sammensatte, oftest fjer- eller haandnervede; men alle Former for Nervation kan findes. Hvad Blomsterne angaar er Formrigdommen stor; Tallet er hos de fleste 5 (heraf: Femtalsplanter), sjeldnere 4 og endnu sjeldnere andre Tal. Den regelmæssige, undersædige, fribladede Blomst med 2 Kredse af Blosterblade, 2 (eller 1) Kredse af Støvblade og 1 Kreds af Frugtblade kan betragtes som Udgangspunkt; men ved Sammenvoksning, Undertrykkelse og Spaltning og ved uens Uddannelse af Bladene i de enkelte Kredse (uregelmæssig Blomst) fremkommer en stor Mangfoldighed af Blomsterformer, der i mange Tilfælde kan ses at være Tilpasninger til Bestøvning ved Insekters Hjælp, og ved hvis Hjælp Underklasser (Frikronede-Helkronede), Familier og Slægter adskilles.

Ved Spiringen udvikles Kimroden i Regelen til en kraftig Hovedrod, og Roden bliver derfor efter sin Form en Pælerod hos de fleste, for saa vidt Individet er opstaaet direkte af et Frø. Hun Individer, der er opstaaede ved vegetativ Formering, (Deling, Udløbere, Kimløg osv.) og som derfor ingen Hovedrod har, men derimod oftest flere Birødder, bliver Roden efter sin Form en Trevlerod som hos de Enkimbladede. Med Hensyn til Livsformen (Tilpasningen til Klima og Jordbund), Bestøvning og Frøspredning maa henvises til de enkelte Familier, Slægter og Arter.

Over Halvdelen af Danmarks Tokimbladede er **Jordskorpeplanter,** som er den Livsform, der er mest karakteristisk for de middelvarme Jordstrøg med vinterligt Snedække.

1. Underklasse.
Choripétalae, Frikronbladede (og Kronløse).

Tokimbladede Planter med Bæger og med fribladet Krone eller kun med enkelt Bløster, sjeldent helt uden Bloster; hos de fleste, maaske alle, med enkelt Bloster udstyrede Planter hører der dog to Blosterkredse med til Bygningsplanen, hvilket ses deraf, at beslægtede Planter har to Kredse; det enkelte Bloster er da fremkommet ved Undertrykkelse af den ene Kreds, og det er altid Kronen, der er undertrykt; dette ses især godt i Ranunkelfamilien, hvor der er alle Overgange fra Planter med vel udviklet Krone (Ranunkel) gennem Planter med mindre og mindre Kronblade (Engblomme, Vinterblomme, Musehale) til saadanne, som ganske mangler Krone (Anemone, Kabbeleje); samtidig med Kronens For-

svinden bliver Bægeret her kronbladagtigt og træder i Kronens Sted som Vejledning for Insekterne, ved hvis Hjælp Bestøvningen finder Sted. Da den undersædige Blomst med Hensyn til Bladstillingsforholdene er den mest oprindelige, den der staar nærmest det almindelige Løvbladskud, som Blomsten historisk set er fremgaaet af, begyndes der her med de Familier, der har undersædig Blomst, og endes med de, der har omkring- og oversædig Blomst.

1. Fam. **Salicáceae,** Pilefamilien.

Luftplanter, Træer og Buske, med enkelte, fjernervede, spredte Blade med Akselblade. Tvebo. Blomsterne i usammensatte Rakler; Hanblomsten med 2 eller flere Støvblade; Hunblomsten med en 2-bladet, 1-rummet Støvvej. Frugten en 2-klappet Kapsel; Frøene med Frøuld fra Frøstrængen. Vindspr.

1. Træer eller Buske. Bladene kortstilkede, smalle. Raklerne oftest oprette, med udelte Dækskæl; intet Bloster, men 1 eller 2 gule Kirtler ved Grunden af Blomsten; 1 Griffel med 2, ofte tvedelte Argrene. Insektbst. Pil, Salix 70.
2. Træer. Bladene langstilkede, med mere eller mindre sammentrykt Bladstilk og bred Bladplade. Raklerne hængende, med fligede Dækskæl; Blosteret skævt, skaalformet; ingen Kirtler; 2 siddende Argrene. Vindbst. Poppel, Populus 78.

1. **Salix,** Pil.

Da man af Pile-Arterne sjeldent har baade Han- og Hunplanten paa samme Tid og selv om man har det, man dog derfor ikke altid er sikker paa, at de hører sammen, har jeg delt Nøglen til Bestemmelsen af Arterne i to: den første til Bestemmelsen af hanlige, den anden til Bestemmelsen af hunlige Individer. Efter at have bestemt en Art efter den ene Nøgle gør man bedst i at opsøge samme Art i den anden Nøgle, da flere Kendetegn, f. Eks. vedrørende Bladene, ofte kun er omtalt et af Stederne. Desuden er Artens Forekomst, Blomstringstid osv. kun omtalt i den første Nøgle. For at kunne bestemme Pilearterne er det nødvendigt at have baade Blade og Blomster; de fleste Arter blomstrer imidlertid før Bladene udfolder sig; man maa derfor nøje mærke sig de Individer, af hvilke man tager Raklerne, for at man senere kan indsamle Løvskud af det samme Individ.

I.

Hanlige Individer.

I. Dækskællene ensfarvede, oftest gulgrønne, mere eller mindre haarede eller undertiden næsten glatte; 2 Kirtler i hver Blomst, 1 foran og 1 bagved Støvbladene. Raklerne stilkede, med bladbærende Stilk, oftest hængende, udvikles samtidig med Bladene. Træer eller temmelig høje Buske. **A.** 71.

II. Dækskællene forskelligfarvede, i Spidsen mørke, oftest sorte

eller rødbrune, ved Grunden lysere, grønlige; oftest tæt haarede. Kun 1 Kirtel i hver Blomst, bagved Støvbladene; 2 Støvblade. Raklerne udvikles næsten altid før Bladene.

A. Støvtraadene mere eller mindre, undertiden lige til Spidsen, sammenvoksede, Støvknapperne før Blomstringen rødgule, efter Blomstringen sorte. Grenene ikke blaaduggede. **B.** 72.

B. Støvtraadene helt frie.

1. Grenene, især i tørret Tilstand, blaaduggede. Raklerne udvikles længe før Bladene. Støvknapperne før Blomstringen brandgule, efter Blomstringen smudsiggule. **C.** 72.
2. Grenene ikke blaaduggede. **D.** 73.

A.

(Dækskællene ensfarvede, oftest gulgrønne; 2 Kirtler i hver Blomst; Raklerne stilkede, oftest hængende, udvikles samtidig med Bladene.)

I. 3—8 Støvblade i hver Blomst. Bladene glatte, paa Oversiden glinsende.

A. Grenene ikke skøre; Bladene savtakkede, uden Kirtler paa Tænderne, æg-lancetformede, tilspidsede. 3 Støvblade. Maj. Hist og her ved Gærder, meget sjeldent i Moser.
Mandel-P., **S. amygdalina** L.
Se desuden: S. amygdalina × viminalis 72.

B. Grenene ved Grunden meget skøre; Bladene alle eller idetmindste nogle fint kirtlet-savtakkede. 3—8 Støvblade.

1. Bladene ægformet-elliptiske, næppe 3 Gange saa lange som brede, spidse; Akselbladene meget smaa eller manglende. 5—8 Støvblade. Maj-Juni. I Moser. Hist og her.
Femhannet P., **S. pentándra** L.
2. Bladene elliptisk-lancetformede, langt tilspidsede, omtrent 4 Gange længere end brede; Akselbladene halvt hjærteformede. 3—4 Støvblade. Maj. Ved Gærder og i Moser. Hist og her. Af og til plantet. (S. cuspidáta Schultz).
S. frágilis × pentándra.

II. 2 Støvblade.

A. Bladene glatte, i Begyndelsen klæbrige, bredt lancetformede, tilspidsede; Akselbladene halvt hjærteformede. Grenene meget skøre ved Grunden. Maj-Juni. Plantet. Ikke sjelden ved Gærder, især omkring Byer. Skør P., **S. frágilis** L.

B. Bladene idetmindste i Begyndelsen haarede, ikke klæbrige, oftest smalt lancetformede.

a. Akselbladene ægformede eller lancetformede, meget smaa eller helt manglende. Grenene skøre ved Grunden.

1. Bladene, især paa Undersiden, silkehaaret-hvidfiltede; Akselbladene lancetformede eller manglende. De unge Grene graafiltede. Var. med rødgule Grene og oftest rødlige Dækskæl: var. *vitellína* (L.). Maj. Almindelig plantet. Hvid P., **S. alba** L.

2. Bladene i Begyndelsen silkehaarede, senere glatte; Akselbladene ægformede eller manglende. De unge Grene glatte eller næsten glatte, rødbrune. Maj. Almindelig plantet. (S. víridis Fr.). **S. alba × frágilis.**

b. Akselbladene halvt hjærteformede, tilspidsede, sjeldnere ægformede; Bladene i Begyndelsen dunhaarede, senere glatte eller næsten glatte. Dækskællene ofte rødlige. Undertiden med 3 Støvblade. Grenene temmelig sejge. Maj. Hist og her plantet. (S. unduláta Ehrh., S. hippophaëfólia Thuill. og S. mollíssima Ehrh.), **S. amygdálina × viminális.**

B.

(Dækskællene forskelligfarvede, i Spidsen sorte eller rødbrune, ved Grunden grønlige; 1 Kirtel i hver Blomst; 2 Støvblade med mere eller mindre sammenvoksede Støvtraade. Raklerne udvikles før Bladene. Buske.).

A. Støvtraadene til Spidsen sammenvoksede. Bladene lancetformede, tilspidsede, glatte eller i Begyndelsen silkehaarede, paa Undersiden oftest blaagraa; bliver sorte ved Tørring. Grenene oftest røde. April-Maj. Almindelig plantet. Purpur-P., **S. purpúrea** L.

B. Støvtraadene omtrent til Midten sammenvoksede.

1. Bladene lancetformede, tilspidsede, glatte eller tilligemed de unge Grenc dunhaarede; Akselbladene linieformede. April-Maj. M. sj. (S. rubra Huds.). **S. purpúrea × viminális,**

2. Bladene elliptisk-lancetformede, but tilspidsede, graagrønne, paa Undersiden tilligemed de unge Grene silkehaarede, tilsidst næsten glatte; Akselbladene halvt hjærteformede. April-Maj. Plantet nogle faa Steder paa Sjæll. og Bornh. (S, Pontederána Schleich.). **S. cinérea × purpúrea.**

C.

(Dækskællene forskelligfarvede, i Spidsen sorte, ved Grunden grønlige eller rødbrune; 1 Kirtel i hver Blomst; 2 Støvblade med helt frie Støvtraade. Raklerne udvikles længe før Bladene. Grenene, især i tørret Tilstand, blaaduggede. Træer eller høje Buske).

1. Grenene mørkt violetbrune; Bladene linje-lancetformede, langt tilspidsede, med glat Bladstilk; Akselbladene lancetformede, tilspidsede. Marts-April, Plantet; t. sj. Kun Hanplanten iagttaget her i Landet. Kaspisk P., **S. acutifólia** Willd,

2. Grenene grønligbrune eller rødlige; Bladene elliptisk-lancetformede, tilspidsede, med i Begyndelsen dunhaaret Bladstilk; Akselbladene halvt hjærteformede. April-Maj. Plantet; sjelden. Kun Hunplanten er iagttaget her i Landet. Pommersk P., **S. daphnoides** Vill.

D.

(Dækskællene forskelligfarvede, i Spidsen sorte eller rødbrune, ved Grunden grønlige; 1 Kirtel i hver Blomst; 2 Støvblade med helt frie Støvtraade. Raklerne udvikles i Reglen før Bladene. Grenene ikke blaaduggede).

I. Lave Træer eller temmelig høje Buske med tydelig overjordisk Stamme. Støvknapperne efter Blomstringen smudsiggule.

A. De unge Grene og oftest tillige Knopskællene filtede. Raklerne udvikles før Bladene.

a. Bladene lancetformede eller linie-lancetformede.

1. Bladene linie-lancetformede, omtrent 10 Gange saa lange som brede, paa Oversiden graagrønne, paa Undersiden silkehaarede, sølvglinsende; Akselbladene linieformede. April-Maj. Almindelig plantet ved Gærder. Baand-P., **S. viminális** L.

2. Bladene lancetformede eller aflang-lancetformede, 5—7 Gange længere end brede, paa Oversiden mørkgrønne, korthaarede eller tilsidst næsten glatte, paa Undersiden graafiltede; Akselbladene halvt hjærteformede eller halvt spydformede. April-Maj. Plantet, men sj. Kun Hunplanter her i Landet (S. stipuláris Sm. og S. dasycládos Wimm. **S. cinérea × viminális.**

b. Bladene elliptiske eller omvendt ægformet-lancetformede, spidse, omtrent 3 Gange saa lange som brede, graagrønne, rynkede, paa Oversiden dunhaarede, paa Undersiden filtede; Akselbladene nyreformede. April-Maj. I Moser og fugtige Skove. Meget almindelig. Graa P., **S. cinérea** L.

Grenene mod Spidsen hvidfiltede; Raklerne udvikles samtidig med Bladene. Se: S. hastáta 74.

B. Unge Grene og Knopskællene glatte eller korthaarede.

a. Bladene, idetmindste paa Undersiden, mere eller mindre filtede. Raklerne udvikles længe før Bladene.

o. Bladene lancetformede, spidse, paa Oversiden graagrønne, paa Undersiden silkehaaret-hvidfiltede; Akselbladene halvt pilformet-hjærteformede. April-Maj. Meget almindelig plantet ved Gærder, men næsten altid kun Hunplanter. (S. lanceoláta Fr.) **S. capréa × viminális.**

oo. Bladene rundagtige—elliptiske, rynkede; Akselbladene nyreformede eller halvt hjærteformede.

1. Dækskællene i Spidsen næsten sorte. Bladene ovale eller ægformede, i yngre Tilstand paa bægge Sider graafiltede, paa Oversiden tilsidst glatte. April-Maj. I Moser, Skove og Krat. Almindelig. Vidie-P., **S. capréa,** L.

2. Dækskællene i Spidsen rødbrune. Bladene omvendt-ægformede, med en kort, tilbagebøjet Spids, paa Undersiden graafiltede, paa Oversiden dunhaarede. April-Maj. I Moser, Krat, fugtige Skove. Almindelig. Øret P., **S. aurita** L.

b. Bladene ikke filtede, svagt haarede eller tilsidst glatte, paa Undersiden graagrønne eller blaagrønne, elliptiske, ægformede eller omvendt-ægformede; Akselbladene halvt hjærteformede. Raklerne udvikles i Reglen kort før Bladene.

o. Bladene bliver sorte ved Tørring; Nerverne paa Bladets Underside stærkt fremspringende. Dækskællene temmelig svagt haarede. April-Maj. I Moser og Enge. Sjelden. Sortagtig P., **S. nigricans** Sm.

oo. Bladene bliver ikke sorte ved Tørring; Nerverne paa Bladets Underside svagt fremspringende. Dækskællene tættere haarede.

1. Bladene paa Undersiden graagrønne; Akselbladene halvt hjærteformede med ret Spids. Raklerne udvikles samtidig med Bladene. Grenene mod Spidsen oftest hvidfiltede. Maj-Juni. I Moser. Hist og her. I Jyll. og Nordøstsjæll.
Spydbladet P., **S. hastàta** L.

2. Bladene paa Undersiden lyst blaaduggede; Akselbladene halvt hjærteformede, med skæv Spids. Raklerne udvikles før Bladene. April-Maj. Plantet. Jyll.: Sjørring Sø og langs Skern Aa.
Tofarvet P., **S. bicolor** Ehrh.

Bladene lancetformede; Grenene blaaduggede. Se: S. acutifolia Willd 72.

II. Lave — 0,15—1,00 høje — Buske med oftest underjordisk, krybende Stamme. Støvknapperne efter Afblomstringen sortagtige. Raklerne udvikles lidt før eller omtrent samtidig med Bladene.

A. Bladene fra lancetformede til kredsrunde, med tilbagebøjet Rand og Spids.

1. Bladene fra lancetformede til kredsrunde, i det mindste paa Undersiden silkehaarede eller graafiltede; Nerverne svagt fremspringende baade paa Bladets Over- og Underside; Akselbladene lancetformede eller manglende. De unge Grene filtede. April-Maj. I Moser og Enge, paa Heder, i Klitter. Alm.
Krybende P., Graaris, **S. repens** L.

2. Bladene omvendt ægformet-elliptiske, paa Oversiden dunhaarede eller glatte, paa Undersiden silkehaarede; Nerverne paa Bladets Overside lidt nedtrykte, paa Undersiden svagt fremspringende; Akselbladene halvt ægformede eller manglende. De unge Grene korthaarede. April-Maj. I Moser og fugtige Skove. Sjæll. og Bornh.: hist og her; Jyll.: Silkeborgegnen. (S. ambígua Ehrh.)
S. aurita × repens.

B. Bladene linieformede eller linie-lancetformede, med ret Spids; Akselbladene lancetformede. Har undertiden en tydelig, overjordisk Stamme. April-Maj. I Moser. Kun funden faa Steder paa Sjæll. og Bornh. (S. rosmarinifólia L. og S. angustifólia Fr.). **S. repens × viminális.**

II.
Hunlige Individer.

I. Dækskællene ensfarvede, i Reglen gulgrønne. 1 eller 2 Kirtler i hver Blomst. Raklerne udvikles samtidig med Bladene, oftest hængende. **A.** 75.

II. Dækskællene forskelligfarvede, i Spidsen sorte eller rødbrune, ved Grunden lysere, i Reglen grønlige, oftest tæthaarede; kun 1 Kirtel i hver Blomst, bagved Frugtknuden. Raklerne udvikles i Reglen før Bladene.

A. Grenene, især i tørret Tilstand, blaaduggede. Se foregaaende Nøgle. Side 72, Afdeling C.: acutifólia Willd og S. daphnoides Vill.

B. Grenene ikke blaaduggede.

1. Frugtknuden siddende eller kortstilket, Stilken indtil 2 Gange saa lang som Kirtlen*) **B.** 76.
2. Frugtknuden langstilket, Stilken 2—6 Gange saa lang som Kirtlen; Griflen meget kort, i det højeste af Længde med Arrene. **C.** 77.

A.

(Dækskællene ensfarvede, i Reglen gulgrønne. Raklerne udvikles samtidig med Bladene, oftest hængende).

I. 2 Kirtler i hver Blomst, 1 foran og 1 bagved Frugtknuden. Kapslen glat.

A. Frugtknudens Stilk omtrent af Længde med den bageste Kirtel. Bladene kirtlet-savtakkede.
Femhannet P., **S. pentándra** L.

B. Frugtknudens Stik 2—4 Gange saa lang som den bageste Kirtel.

1. Bladene kirtlet-savtakkede; ogsaa Raklestilkens Blade tildels kirtlet-savtakkede. Hunplanten er ikke funden i Danmark, men undertiden findes der enkelte Hunblomster i Hanraklerne. (S. suspidáta Schultz).
S. frágilis × pentándra.
2. Bladene savtakkede, uden Kirtler paa Tænderne; Raklestilkens Blade helrandede. Skør P., **S. frágilis** L.

II. Kun 1 Kirtel i hver Blemst.

A. Dækskællene falde af før Frugtmodningen. Bladene smalt lancetformede; Akselbladene ægformede eller lancetformede, smaa eller helt manglende. Kapslen glat.

1. Bladene, især paa Undersiden, silkehaaret-hvidfiltede. De unge Grene graafiltede, sjeldnere rødgule (var. *vitellína).* Hvid P.. **S. alba** L.
2. Bladene i Begyndelsen silkehaarede, senere glatte. De unge Grene glatte, oftest rødbrune. (S. víridis Fr.)
S. alba × frágilis.

B. Dækskællene blivende. Bladene æg-lancetformede eller lancetformede, sjeldent smalt lancetformede, Akselbladene halvt hjærteformede, takkede.

---

*) Frugtknudestilkens Længde maa bestemmes under Blomstringen.

1. Frugtknudens Stilk 2—4 Gange saa lang som **Kirtlen**; Dækskællene gulgrønne, i Spidsen glatte; Kapslen **glat**. Mandel-P., **S. amygdalina** L.
2. Frugtknudens Stilk omtrent af Længde med eller **kortere** end Kirtlen; Dækskællene ofte rødlige, temmelig tæt haarede; Kapslen glat eller haaret. (S. unduláta Ehrh. og S. hippophaëfólia Thuill.). **S. amygdalina × viminális.**

B.

(Dækskællene forskelligfarvede; kun 1 Kirtel i hver **Blomst**; Frugtknuden siddende eller kortstilket, Stilken indtil 2 Gange saa lang som Kirtlen. Grenene ikke blaaduggede).

I. Bladene fra elliptisk-lancetformede til linie-lancetformede. Raklerne udvikles før Bladene. Kapslen filtet.
  A. Akselbladene linieformede eller lancetformede, undertiden manglende. Bladene linieformede—lancetformede.
    a. Bladene lancetformede, tilsidst glatte eller svagt haarede, paa Undersiden grønne.
      1. Griflen meget kort eller manglende. Grenene i Reglen mørkrøde. Purpur-P., **S. purpúrea** L.
      2. Griflen forlænget omtrent af Længde med Argrenene. (S. rubra Huds.) **S. purpúrea × viminális.**
    b. Bladene linie-lancetformede, idetmindste paa Undersiden silkehaarede og sølvglinsende.
      1. Frugtknuden næsten siddende; Argrenene udelte. 1,00—3,00. Baand-P., **S. viminális** L.
         Argrenene tvedelte. Se: S. amygdalina × viminalis.
      2. Frugtknuden stilket, Stilken omtrent dobbelt saa lang som Kirtlen; Argrenene tokløvede. 0,20—1,00. (S. rosmarinifólia L. og S. angustifólia Fr.) **S. repens × viminális.**
         Frugtknudens Stilk 2—3 Gange længere end Kirtlen. Se: S. repens L. 77.
  B. Akselbladene halvt nyre-, hjærte- eller spydformede. Bladene lancetformede—elliptiske.
    a. Bladene tilsidst glatte eller næsten glatte, graagrønne, elliptisk-laneetformede. Argrenene udelte eller udrandede. (S. Pontederána Schleich.) **S. cinérea × purpúrea.**
       Grenene, idetmindste ved Tørring, blaaduggede. Se: **S. daphnoides** Vill. 72
    b. Bladene, ogsaa i ældre Tilstand, paa Undersiden graafiltede eller silkehaaret-sølvglinsende, elliptisk-lancetformede eller lancetformede.
      1. En- og toaarige Grene tilligemed Knopskællene graafiltede. Argrenene udelte eller udrandede. Kun Hunplanter her i Landet. (S. stipuláris Sm. og S. dasycládos Wimm.) **S. cinérea × viminális.**
      2. Enaarige Grene korthaarede, toaarige Grene og Knop-

skællene glatte. Argrenene tokløvede. (S. lanceoláta Fr.). **S. capréa × viminális.**

II. Bladene æg-hjærteformede, ægformede, omvendt-ægformede eller elliptiske, i det mindste i ældre Tilstand glatte; Akselbladene halvt hjærteformede. Raklerne udvikles omtrent samtidig med Bladene. Griflen forlænget.

1. Raklerne stilkede, med bladbærende Stilk; Frugtknudens Stilk omtrent dobbelt saa lang som Kirtlen; Kapslen glat. Bladene paa Undersiden graagrønne.
Spydbladet P., **S. hastáta** L.

2. Raklerne næsten siddende; Frugtknudens Stilk omtrent af Længde med Kirtlen; Kapslen silkehaaret. Bladene paa Undersiden lyst blaaduggede.
Tofarvet P., **S. bicolor** Ehrh.

C.

(Dækskællene forskelligfarvede; kun 1 Kirtel i hver Blomst; Frugtknuden langstilket, Stilken 2—6 Gange saa lang som Kirtlen; Griflen meget kort, i det højeste af Længde med Arrene.).

I. Lave Træer eller Buske med tydelig overjordisk Stamme.

A. Bladene paa Undersiden graagrønne eller blaagrønne, tilsidst næsten glatte, bliver sorte ved Tørring. Raklerne stilkede, med bladbærende Stilk, udvikles kort før eller omtrent samtidig med Bladene. Kapslen glat eller filtet.
Sortagtig P., **S. nigricans** Sm.

B. Bladene, idetmindste paa Undersiden, tæt haarede eller filtede. Raklerne udvikles før Bladene, uden eller kun med faa Blade paa Stilken. Kapslen hvidfiltet.

a. De unge (en- og toaarige) Grene og Knopskællene filtede. Dækskællene i Spidsen sortbrune.
Graa P., **S. cinérea** L.

b. De unge Grene og Knopskællene glatte eller korthaarede.

1. Dækskællene i Spidsen næsten sorte. Bladene ovale eller ægformede, i yngre Tilstand paa begge Sider graafiltede, paa Oversiden tilsidst glatte.
Vidje-P., **S. capréa** L.

2. Dækskællene i Spidsen rødbrune. Bladene omvendt-ægformede, med en kort, tilbagebøjet Spids, paa Undersiden graafiltede, paa Oversiden dunhaarede.
Øret P., **S. aurita** L

II. Lave Buske, oftest med underjordisk, krybende Stamme. Raklerne udvikles kort før Bladene.

1. De unge Grene og Knopskællene filtede. Argrenene tokløvede; Kapslen haaret eller glat.
Krybende P., Graaris, **S. repéns** L.

2. De unge Grene og Knopskællene korthaarede. Argrenene udrandede; Kapslen silkehaaret. (S. ambígua Ehrh.).
S. aurita × repens.

2. **Pópulus,** Asp, Poppel.

I. Dækskællene randhaarede. 8 Støvblade. Barken vedbliver længe at være jævn og hel.
a. Knopperne, de unge Grene og Bladenes Underside snehvidt —hvidgraat-filtede. Arrene gule.
1. Bladene æg-hjærteformede, bugtet-tandede, paa Undersiden tilligemed de unge Grene snehvidt filtede med vedblivende Filt. April-Maj. Alm. plantet. Sølv-P., **P. alba** L.
2. Bladene ægformede—rundagtige, bugtet-tandede, paa Undersiden tilligemed de unge Grene hvidgraat filtede, tilsidst glatte. April-Maj. Plantet. (P. canéscens Sm.). **P. alba × trémula.**
b. Knopperne glatte, klæbrige. De unge Grene svagt haarede eller glatte. Bladene næsten kredsrunde, tandet-rundtakkede, i Begyndelsen silkehaarede, senere glatte. Arrene purpurfarvede. Marts-April. I Skove og Krat, især i Vestjyll., hvor den almindelig findes omkring paa Hederne som ganske lave Buske. Bævreasp, **P. trémula** L.

II. Dækskællene glatte. 12—30 Støvblade. Barken revner hurtig og bliver ujævn.
A. Grenene lange, slanke. Bladstilken sammentrykt; Bladpladen 3-kantet — skævt rudeformet, paa begge Sider grøn.
a. Yngre Grene trinde, uden Korkribber. Bladranden glat.
1. Grenene udstaaende. Bladene længere end brede. April-Maj. Plantet. Hist og her. Sort P., **P. nigra** L.
2. Grenene oprette—tiltrykte. Bladene lige saa brede som lange. April-Maj. Plantet. Hist og her. (P. pyramidális Rozier). Pyramide-P., **P. itálica** Moench.
b. Yngre Grene paa Grund af Korkribber kantede. Bladranden i Begyndelsen dunhaaret. April-Maj. Plantet. Almindelig. (P. deltoídes Marsh). Kanadisk P., **P. monilífera** Ait.
B. Grenene korte og tykke. Bladstilken næsten trind, paa Oversiden rendet. Bladpladens Underside blegere end Oversiden. Knopperne, de unge Blade og Grene klæbrige.
a. Bladstilken glat; Bladpladen ved Grunden afrundet.
1. Grenene trinde eller svagt kantede. Bladene ægformede. Maj. Plantet. Ikke sjelden. Balsam-P., **P. balsamífera** L.
2. Grenene paa Grund af Korkribber kantede. Bladene elliptiske eller lancetformede. Plantet. Sjelden. Laurbær-P., **P. laurifólia** Ledeb.
b. Bladstilken og Bladranden korthaaret. Bladene hjærteformede. April-Maj. Plantet. Temmelig almindelig. Ontarisk P., **P. cándicans** Ait.

2. Fam. **Betuláceae,** Birkefamilien.

Træer med enkelte, fjernervede, spredte Blade med Akselblade. Enbo. Han- og Hunraklerne mangeblomstrende, sammensatte af

typisk 3-blomstrede Kvaste. Hanblomsten med 4 Støvblade. I Hunraklen vokser Kvastens Støtteblad sammen med Blomsternes Forblade til et 3—5-lappet Dækskæl. Frugtknuden 2-rummet, med 2 Grifler. Frugten en vinget Nød. Vindbst. Vindspr.

1. Knopperne stilkede. Baade Han- og Hunraklerne fremkomme om Efteraaret; Hanraklen hængende, med 3-blomstrede, Hunraklen opret, med 2-blomstrede Kvaste, begge med 5-lappede Dækskæl, som i Hunraklen ere træagtige og blivende, Hunraklen derfor tilsidst koglelignende. Nødderne smalvingede. Æl, Alnus 79.
2. Knopperne siddende. Hanraklerne hængende, fremkommer om Efteraaret, Hunraklerne oprette, fremkomme først om Foraaret, begge med 3-blomstrede Kvaste, med 3-lappede, affaldende Dækskæl. Nødderne bredvingede. Birk, Betula 79.

1. **Alnus,** Æl.

A. Bladene omvendt ægformede—rundagtige, paa Undersiden i Nervevinklerne haarede, iøvrigt glatte, med 5—8 Sidenerver paa Siden af Midtnerven. Hunraklerne stilkede, Rakleskællenes Spids mere eller mindre fremspringende. Marts-April. I fugtige Skove og Moser. Alm. Rød Æ., **A. glutinósa** (L.). Gaertner.

B. Bladene med 9—14 Sidenerver paa hver Side af Midtnerven, dunhaarede, især paa Undersiden.

1. Bladene ægformede, med afrundet eller hjærteformet Basis, paa Undersiden bleggrønne med brunlig Behaaring. Hunraklerne kortstilkede, Rakleskællenes Midtflig stærkt fremspringende, Raklerne derfor meget ujævne. I Reglen buskagtig. Indført; stammer fra Nordamerika. Sjelden; findes f. Eks. i Jonstrup Vang. (A. serrulata). Rynket Æ., **A. rugosa** Spr.
2. Bladene ægformede, paa Undersiden graagrønne. Hunraklerne siddende, jevne. Marts. I Skove og Moser. Hist og her. Graa Æ., **A. incána** (L.). D. C.

2. **Bétula,** Birk.

1. De unge Grene ujævne af Korkvorter. Bladene tilligemed de unge Grene glatte. 3-kantede—skævt rudeformede, langt tilspidsede, dobbelt savtakkede. Hunraklernes Dækskæl langstilkede, med opret-tiltrykt Midtflig. Nøddernes Vinger længere og dobbelt saa brede som Nødderne. April-Maj. I Skove og Moser. Hist og her. Almindelig plantet. Vorte-B., **B. verrucósa** Ehrh.
2. De unge Grene jævne, dunhaarede. Bladene ægformede, spidse, enkelt eller dobbelt savtakkede, som unge klæbrige, dunhaarede, senere glatte eller kun paa Undersiden i Vinklerne mellem Nerverne haarede. Hunraklernes Dækskæl kortstilkede, med udstaaende Midtflig. Nøddernes Vinger af samme Længe og Bredde som Nødden eller lidet bredere. April-Maj. I Skove og Moser. Almindelig plantet, sjeldnere vildtvoksende. Klæbrig B., **B. pubéscens** Ehrh.

3. Fam. Coryláceae, Hasselfamilien.

Træer eller **Buske** med enkelte, fjernervede, spredte Blade med Akselblade. Enbo. Hanraklerne valseformede, hængende; Hanblomsten med 4—mange kløvede Støvblade. Hunraklen forlænget og hængende kort og indesluttet i en Løvblad-Knop, sammensat af typisk 3-blomstrede Kvaste, hvis Midtblomst ikke udvikles; Hunblomsten med en 2-rummet Frugtknude, med 2 Grifler. Frugten en Nød, omsluttet af en Skaal dannet af den undertrykte Midtblomsts ene og Blomstens egne to Forblade. Vindbst.

1. Bladene æg-hjærteformede eller rundagtige. Hanraklen fremkommer om Efteraaret; Hunraklen kort, indesluttet i en Løvblad-Knop, bliver først kendelig om Foraaret ved at de purpurrøde Grifler rager frem. Skaalen klokkeformet, fliget, helt omsluttende Nødden. Vindslyngspr. Hassel, Corylus 80.
2. Bladene elliptisk-ægformede. Baade Han- og Hunraklerne valseformede, hængende, fremkommer først i Blomstringsaaret. Skaalen ensidig, 3-fliget, omsluttende kun den nederste Del af Nødden. Vindspr. Avnbøg, Carpinus 80.

1. Córylus, Hassel.

Bladene tilspidsede, dobbelt savtakket-tandede. Bladstilkene og de unge Grene oftest kirtelhaarede. Skaalen klokkeformet, med fliget Rand. Høj Busk. Marts-April. I Skove, især Kratskove. Almindelig. Almindelig H., **C. avellána** L.

2. Carpínus, Avnbøg.

Bladene dobbelt savtakkede. Skaalens Midtflig forlænget. *Træ.* Maj. I Skove. Hist og her, især mod Syd.
Almindelig A., **C. bétulus** L.

4. Fam. Cupulíferae, Skaalfrugtfamilien.

Træer med enkelte, fjernervede, spredte Blade med Akselblade. Blomsterne i Rakler eller Nøgler, der først fremkommer i Blomstringsaaret. Hanblomsten med 5—mange Støvblade; Hunblomsterne i 1—3-blomstrede Kvaste; Frugtknuden 3—6-rummet, med 3—6 Grifler. Frugten en Nød; de til samme Kvast hørende Nødder omsluttes af en af Forblade dannet, fælles, træagtig Skaal. Vindbst. Vindslyngspr.

1. Bladene hele, helrandede eller utydelig tandede. Hanraklerne hovedformede, hængende. Skaalen 4-bladet, med 2—3-kantede Nødder (Midtblomsten undertrykt); Skaalens Blade vortet-piggede. Bøg, Fagus 81.
2. Bladene hele, savtakkede. Raklerne valseformede, oprette, forneden hunlige, foroven hanlige. Skaalen 4-bladet, med 3, noget sammentrykte Nødder; Skaalens Blade med lange Pigge. Kastanie, Castanea 81.

3. Bladene lappede. Hanraklerne valseformede, tynde, hængende. Skaalen skaalformet, helrandet, med een, aflang Nød.
Eg, Quercus 81.

1. **Fagus,** Bøg.

Bladene ægformet-elliptiske, i Randen og paa Nerverne silkehaarede. Maj. Det almindeligste Træ i Øernes og Østjyllands Skove. Almindelig B., **F. silvática** L.

2. **Castánea,** Kastanie.

Bladene lancetformede. Juni. Hist og her plantet i Haver og Skove. Ægte K., **C. sativa** Mill.

3. **Quercus,** Eg.

1. Bladene kortstilkede eller næsten siddende, med hjærteformet eller afrundet Basis, glatte. Hunraklestilken tilsidst meget længere end Bladstilken. Maj. Almindeligt Skovtræ; den væsentligste Bestanddel af Vestjyllands Krat. (Q. pedunculata Ehrh.).
Stilk-Eg, **Q. robur** L.
2. Bladene stilkede, med tilspidset, sjelden afrundet, Basis, paa Undersiden, især paa Nerverne, med spredte Stjærnehaar. Hunraklestilken kortere end eller omtrent af Længde med Bladstilken. Maj. I Skove og Krat. T. sj.
Vinter-Eg, **Q. sessiliflóra** Martyn.

5. Fam. **Myricáceae,** Porsfamilien.

Buske med enkelte, fjernervede, spredte, med Harpikskirtler besatte Blade. Tvebo. Blomsterne i Aks; Hanblomsten med 4—6 Støvblade; Hunblomsten med en 2-bladet, 1-rummet Støvvej; 1 Griffel med 2 Ar. Frugten en Stenfrugt, sammenvokset med de to Forblade. Vindbst.

1. **Myrica,** Pors.

Bladene lancetformede, fra Midten til Spidsen savtakkede. Lav Busk. April-Maj. I Hedemoser. I Vestjyll. almindelig; iøvrigt temmelig sjelden. Mose-P., **M. gale** L.

6. Fam. **Ulmáceae,** Ælmefamilien.

Træer med enkelte. fjernervede, toradede, skæve, spredte Blade med affaldende Akselblade. Blomsterne i Hoved eller Skærm, tvekønnede, undersædige, med enkelt, sambladet, 4—6-delt Bloster, 4—6 Støvblade og en 2-bladet Støvvej. Frugten en vinget Nød. Vindbst. Vindspr.

1. **Ulmus,** Ælm.

A. Blomsterne kortstilkede, næsten siddende; Frugtens Vinger glatte.

1. De unge Grene glatte. Bladene spidse eller noget tilspidsede, paa Oversiden lidet ru eller næsten jævne, paa Undersiden i Vinklerne mellem Nerverne haarede. Var. med udstaaende Korkvinger paa Grenene: var. *suberósa* (Ehrh.). April-Maj. Hist og her; plantet. Smaabladet Æ., **U. campéstris** L.
2. De unge Grene haarede. Bladene stærkt tilspidsede, paa Oversiden ru, paa Undersiden korthaarede. April. I Skove, hist og her. Desuden almindelig plantet omkring beboede Steder. Storbladet Æ., **U. montána** With.

B. Blomsterne langstilkede; Frugtens Vinger randhaarede. Bladene paa Oversiden oftest jævne, paa Undersiden dunhaarede. April-Maj. Hist og her. Plantet. (U. effúsa).
Skærmblomstret Æ., **U. pedunculáta** Fougeroux.

7. Fam. Urticáceae, Nældefamilien.

Urter med enkelte, fjernervede, modsatte eller spredte Blade med Akselblade; ofte med Brændehaar. Blomsterne i Nøgler, enkønnede, sjeldent tvekønnede, med 2 + 2 frie eller sammenvoksede, grønne Blosterblade, 2 + 2 indbøjede Støvblade lige for Blosterbladene, en 1-bladet og 1-rummet Støvvej. Frugten en Nød. Vindbst.

1. Bladene modsatte. Med Brændehaar. Nælde, Urtica 82.
2. Bladene spredte. Uden Brændehaar. Springknap, Parietaria 82.

1. Urtíca, Nælde.

1. Bladene ovale—elliptiske, dybt savtakkede. Nøglerne parvis i Bladhjørnerne. Enbo. 0,15—0,40. ⊙ Juni-Sept. Paa dyrket Jord. Almindelig. Brænde-N., **U. urens** L.
2. Bladene æg-hjærteformede, langt tilspidsede, skarpt savtakkede. Nøglerne i grenede Stande. Tvebo. 0,30—1,50. ♃. **Jsk.** med Udløbere. Juli-Aug. Alm. Tvebo-N., **U. dioéca** L.

2. Parietária, Springknap.

Bladene elliptiske. helrandede. Støvtraadene ruller sig ved Blomstens Udspringning pludselig ud, samtidig aabner Støvknapperne sig, og Støvet kastes ud. Enbo. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Mure og Gærder. Sj. Opret S., **P. officinális** L.

8. Fam. Cannabáceae, Hampfamilien.

Urter med haandnervede, oftest modsatte Blade med Akselblade. Tvebo. Hanblomsterne i Top, med 5-bladet Bloster og 5 Støvblade lige for Blosterbladene; Hunblomsterne i Nøgler eller koglelignende Stande, med skaalformet, undersædigt Bloster, en 2-bladet, 1-rummet Støvvej med 2 Ar. Frugten en Nød. Vindbst.

1. Slyngende (til højre). Hunblomsterstandene koglelignende. Humle, Humulus 83.
2. Opret. Hunblomsterne i Nøgler. Hamp, Cannabis 83.

1. Húmulus, Humle.

Bladene modsatte, haandlappede, tilligemed Stænglen ru. 2,00—6.00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og ved Gærder. Almindelig. Hunplanten dyrkes. Almindelig H., **H. lúpulus** L.

2. Cánnabis, Hamp.

Bladene modsatte eller spredte, haandsnitdelte. 0,45—1,50. ⊙. Juli-Aug. Dyrkes hist og her. Almindelig H., **C. sativa** L.

9. Fam. Polygonáceae, Skedeknæfamilien.

Urter med spredte Blade med kræmmerhusformet sammenvoksede, hindeagtige Akselblade, der som en Skede omslutter Stænglen. Blomsterne i top- eller aksformede Stande, tvekønnede, sjeldent enkønnede, regelmæssige, undersædige, med 5—6 frie Blosterblade, 5—9 Støvblade, en 2—3-bladet, 1-rummet Støvvej med 2—3 Ar. Frugten en 3-kantet, sjeldnere sammentrykt, Nød. Vindbst.

1. 3 + 3 grønlige Blosterblade, de ydre smaa, de indre tilsidst meget større, omsluttende Nødden og ofte med en Bruskvorte paa Ryggen. 6 Støvblade. Tildels Vandspr. Skræppe, Rumex 83.
2. Blosteret 5-bladet, farvet, hvidt eller rødligt. 5—8 Støvblade. Pileurt, Polygonum 85.

1. Rumex, Skræppe.

I. Blomsterne tvekønnede.
  A. De indre Blosterblade, idemindste mod Frugtmodningen, med sylformede Tænder i Randen
    a. Grundbladene lancetformede, med afsmalnet Basis. De indre Blosterblade alle med smalle, spidse Bruskvorter, og med Tænder, der er længere end Blosterbladene Var. med Tænder kortere end Blosterbladene: var. *palústris* (Sm.). 0,15—0,60. ⊙. Juni-Sept. Ved Grøfter, Sø- og Strandbredder. Hist og her. Strand-S., **R. maritimus** L.
    b. Grundbladene med afrundet eller hjærteformet Basis. De indre Blosterblade oftest alle, men dog især det ene, med afrundede Bruskvorter. Fleraarig.
      1. Bladene flade eller i Randen svagt krusede; Grundbladene butte. Bladstilken næsten trind, rendet 0,45—1,00 Juli-Aug. **Jsk.** Omkring Byer, ved Gærder. Almindelig. Butbladet S., **R. obtusifólius** L.
      2. Bladene mod Randen svagt bølget-krusede; Grundbladene spidse. Bladstilken halvtrind, paa Oversiden furet. 0,60—1,20. Juli-Aug. Paa Marker, ved Gærder. Temmelig sjelden. (R. acútus L.). **R. crispus×obtusifólius.**
  B. De indre Blosterblade helrandede eller svagt tandede. Fleraarig.

a. De indre Blosterblade alle med veludviklede Bruskvorter.
o. Grundbladene i Regelen med afrundet eller hjerteformet Basis.
* Blomsterstanden med grønne Blade næsten lige til Spidsen. 0,30—0,80. Juli-Aug. **Jsk.** Hist og her. Nøgleblomstret S., **R. conglomerátus** Murray.
** Blomsterstanden bladløs eller kun ved Grunden med grønne Blade.
1. Bladene bølget-krusede. 0,40—1,00. Juli-Aug. **Jsk.** Ved Gærder, paa Marker, osv. Alm. Kruset S., **R. crispus** L.
2. Bladene flade, ikke bølget krusede, meget store. 1,00—1,70. Juli-Aug. **Jsk.** Ved Aa- og Søbredder. M. sj. Stor S., **R. máximus** Schreb.

oo. Grundbladene lancetformede med afsmalnet Basis. 1,00—1,50. Juli-Aug. **Jsk.** (ell. **Sumppl.**). I Moser, ved Aaer og Bække. Alm. Vand-S., **R. hydrolápathum** Huds.

b. Kun et af de indre Blosterblade med vel udviklet Brusk- eller alle uden Bruskvorte.
o. Et af de indre Blosterblade med Bruskvorte. Stængel, Bladstilke og Bladnerver røde. Var. helt grøn: var. *víridis* (Sm.). 0,30—0,90. Juli.-Aug. **Jsk.** I fugtige Skove. Alm., især Var. Skov-S., **R. sanguíneus** L.
oo. De indre Blosterblade alle uden Bruskvorter.
1. De nedre Blade bølgede. Bladstilken paa Oversiden flad. 0,40—1,00. Juli-Aug. **Jsk.** Paa Marker, ved Veje. I Nordsjæll. og Jyll. By-S., **R. doméstícus** Hartm.
2. Bladene flade. Bladstilken paa Oversiden rendet. 1,00—1,50. Juli-Aug. I Sumpe. Kun i Vendsyssel. Dynd-S., **R. aquátícus** L.

II. Blomsterne enkønnede; tvebo. Bladene med spydformet eller pilformet Basis. Fleraarig.
a. Bladene ægformede—lancetformede. Kræmmerhuset brunligt, fliget-tandet. Hunblomstens ydre Blosterblade tilsidst tilbagebøjede; de indre Blosterblade med en lille, nedadbøjet Bruskvorte.
1. Bladene æg-lancetformede. Hunblomsterstanden topformet. 0,30—0,45. Maj-Juni. **Jsk.** Paa Enge og Marker. Almindelig. Syre, **R. acetósa** L.
2. Bladene smalt lancetformede. Hunblomsterstanden duskformet sammentrængt. 0,45—0,90. Juli-Aug. **Jsk.** Ved Gærder, paa Marker. Alm. (R. thyrsoídes). Duskblomstret S., **R. auriculátus** (Wallr.). Murb.

b. Bladene linie-lancetformede. Kræmmerhuset hvidligt, laset. Hunblomstens ydre Blosterblade oprette; de indre Blosterblade uden Bruskvorter. Vegetativ Formering ved Rodskud. 0,15—0,30. Juni-Juli. **Jsk.** og **Rod.-J.** Paa tørre, sandede Marker. Alm. Rødknæ, **R. acetosélla** L.

2. Poly'gonum, Pileurt.

I. Bladene ægformede, lancetformede eller linieformede.
 A. Blomsterne i akslignende Stande.
  a. Stænglen ugrenet, med 1 enkelt endestillet Blomsterstand. 8 Støvblade; 3 Grifler; trekantet Nød. Fleraarig.
   1. Bladene lancetformede—linieformede, med uvinget Bladstilk. Blomsterstanden smal, linieformet, med Yngleknopper istedetfor Blomster i de nedre Dækblades Hjørner. 0,10—0,20. Juni-Juli. **Stkn.-J.** Kun funden i Jyll. ved Aalborg, Sjæll. mell. Lyngby og Kbhvn. og paa Bornh. Topspirende P., **P. viviparum** L.
   2. Bladene ægformede—aflange, med hjærteformet Basis, de øvre siddende, de nedre stilkede med vinget Bladstilk. Blomsterstanden valseformet, uden Yngleknopper. 0,30—0,45. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge. Meget sjelden. Tvevreden P., **P. bistórta** L.
  b. Stænglen grenet, med Blomsterstande i Spidsen af Grenene og fra Bladhjørnerne. 2—3 Grifler.
   o. Blomsterstanden valseformet, tætblomstret. 2 Grifler. Sammentrykt Nød.
    * Fleraarig. Jordstænglen krybende, med opstigende —oprette Grene. 5 Støvblade. Optræder efter Voksestedet under to Former, en Landform med Kræmmerhuse og Blade haarede: f. *terréstris* (Leers), og en Vandform med nedsænket Stængel og svømmende Blade, der tilligemed Kræmmerhusene ere glatte: f. *natans* (Moench). Juli-Sept. **Jsk. og Vandpl.** Almindelig. Vand-P., **P. amphibium** L.
    ** Enaarig. 6—8 Støvblade.
     Δ Bladenes Underside kirtlet, klæbrig. Kræmmerhusene randhaarede, iøvrigt næsten glatte.
      1. Stænglen kun svagt opsvulmet ved Bladfæstene. Blomsterstanden i Spidsen afrundet; Bloster og Blomsterstilke tæt kirtlede. Bladene grønne. Var. med Bladene paa Undersiden hvidfiltede: var. *incána* (Schmidt). 0,25 —0,60. Juli-Sept. Ukrud paa dyrket, fugtig Jord. Meget almindelig. Blegbladet P., **P. tomentósum** Schrank.
      2. Stænglen stærkt opsvulmet ved Bladfæstene. Blomsterstanden tilspidset. Bloster og Blomsterstilke uden eller kun med faa Kirtler. 0,30—1,00. Juli-Sept. Ved Grøfter. Hist og her. Ophovnet P., **P. nodosum** Pers.
     ΔΔ Bladundersiden uden Kirtler. Kræmmerhusene tiltrykt haarede og langt randhaarede. Bloster og Blomsterstilke uden Kirtler. 0,25—0,60. Juli-Sept. Ukrud paa dyrket Jord. Almindelig. Ferskenbladet P., **P. persicária** L.

oo. Blomsterstanden tynd, traadformet; Blomsterne ofte fjernede fra hverandre. 2—3 Grifler. Sammentrykt eller trekantet Nød.

* Blosterbladene glatte, uden Kirtler. Dækbladene randhaarede.

1. Bladene med afrundet Basis, linie-lancetformede. Blomsterstanden oftest opret. 5—6 Støvblade. 0,10—0,40. Juli-Sept. Især paa tørvholdig Jord. Hist og her. (P. strictum All.).
Liden P., **P. minus** Huds.

2. Bladenc med afsmalnet Basis, lancetformede. Blomsterstanden nikkende. 6—8 Støvblade. 0,15—0,40. Juli-Sept. Paa fugtig Jord. Meget sjelden. (P. laxiflórum Weihe).
Fjærnblomstret P., **P. mite** Schrank.

** Blosterbladene kirtlede; Dækbladene ikke randhaarede. Bladene med afsmalnet Basis, lancetformede, af en skarp Smag. 0,20—0,60. Juli-Sept. Paa fugtige Steder. Almindelig.
Bidende P., **P. hydrópiper** M.

B. Blomsterne enlige eller i faablomstrede Nøgler i Bladhjørnerne. 8 Støvblade. 3 Grifler. Trekantct Nød. Stænglen grenet.

1. Stænglen opret—nedliggende, jævn (uden Vorter). Bladene elliptiske—linie-lancetformede. Nødderne af Længde med eller kortere end Blosteret, matte, fint stribede eller punkterede. Var. med tykkere, blaagrønne Blade og glinsende Nødder: var. *littorális* Lange. 0,10—0,45. ⊙. Juli-Sept. Meget almindelig. Var. kun ved Helsingør og paa Bornh.
Vej-P., **P. aviculáre** L.

2. Stænglen nedliggende, ru af meget fine Vorter. Bladene lancetformede. Nødderne dobbelt saa lange som Blosteret, glinsende. ⊙ eller ⊙. Juli-Sept. Sandede Strandbredder. Meget sjelden. Kun omkring Helsingør og paa Bornh.
Engelsk P., **P. Raji** Bab.

II. Bladene hjærteformede—pilformede. 8 Støvblade. Trekantet Nød. Enaarig.

a. Stænglen slyngende (til højre). Blomsterne i klaseformede Stande.

1. Stænglen kantet-furet. Blomsterstilken kortere end Blosteret, oven for Midten leddet. Nød glansløs. 0,15—1,00. Juli-Aug. Paa dyrket Jord. Almindelig.
Snerle-P., **P. convólvulus** L.

2. Stænglen trind, stribet. Blomsterstilken omtrent af Blosterets Længde, nedenfor Midten leddet. Nød glinsende. 0,45—2,00. Juli-Sept. Ved Gærder, i Udkanten af Skove og Krat. Hist og her. Vinge-P., **P. dumetórum** L.

b. Stænglen opret. Blomsterne i halvskærmformede eller topformede Stande.

1. Bladene af samme Længde som Bredde eller længere. Nødderne med helrandede Kanter. 0,15—0,60. Juni-Juli.

Almindelig dyrket i sandede Egne. (Fagopýrum esculéntum Moench). Boghvede, **P. fagopy'rum** L.

2\. Bladenes Bredde oftest større end Længden. Nødderne med bugtet-udrandede Kanter. 0,25—0,70. Juli-Aug. Ukrud i Vaarsæd, især Boghvede. (Fagopýrum tatáricum (L.). Gaertn. Tatarisk P., **P. tatáricum** L.

10. Fam. Caryophylláceae, Nellikefamilien.

Urter med modsatte (kun Corrigiola har spredte), enkelte, hele helrandede, siddende Blade uden, sjeldnere med, Akselblade. Blomsterne i Kvaste, regelmæssige, tvekønnede, undersædige, sjeldent lidt omkringsædige, med dobbelt, sjeldnere enkelt, 5- (ell. 4-)talligt Bloster, 2 eller (ved Undertrykkelse) 1 Kreds af Støvblade, en 2—5-bladet, 1-rummet Støvvej med en fri, midtstillet Ægstol; 2—5 Grifler. Frugten en Kapsel, sjeldent en Nød; Kapslerne oprette og aabner sig i Regelen kun i Spidsen, derfor Vindslyngspr. De allerfleste har Insektbst., enkelte Selvbst. I Fladstjærnegruppen er Honningen let tilgængelig og Bestøvningen sker især ved kortsnablede Insekter, Tovinger og Aarevinger; i Nellikegruppen, derimod, hvor Honningen paa Grund af det høje, sambladede Bæger, er dybt skjult, findes især Sommerfuglebst.

I. **Fladstjærnegruppen:** Bægeret fribladet. Med kortneglede Kronblade eller kronløs.
A. Uden Akselblade. Kronbladene hvide, sjeldent manglende.
a. 4—5 Grifler (ligesaa mange Grifler som Bægerblade).
o. Kronbladene i Spidsen tvedelte. Kapslen 8—10-tandet.
1. Kronbladene ikke til Midten tvedelte.
Hønsetarm, Cerastium 88.
2. Kronbladene omtrent til Grunden tvedelte.
Kløvkrone, Malachium 89.
oo. Kronbladene hele, sjeldent manglende.
Firling, Sagina 89.
b. 2—3 Grifler.
o. Med Krone. Frugten en Kapsel.
* Kronbladene hele og helrandede.
† Kapslen 3-klappet.
1. Bladene sylformede. Enaarig.
Norel, Alsine 90.
2. Bladene ægformet-elliptiske, tykke, kødede. Fleraarig, med krybende Jordstængel.
Strandarve, Ammodenia 90.
†† Kapslen 6-klappet. Bladene flade.
Sandvaaner, Arenaria 90.
** Kronbladene i Spidsen tandede eller tvedelte. Kapslen 6-klappet.
1. Kronbladene i Spidsen tandede. 3—5 Støvblade. Frøene skjoldformede.
Skærmarve, Holosteum 91.

2. Kronbladene tvedelte. 3—10 Støvblade. Frøene nyreformede. Fladstjærne, Stellaria 91.
oo. Uden Krone. Frugten en Nød.
Knavel, Scleranthus 92.
B. Med hindeagtige Akselblade.
a. Med Krone. 3—5 Grifler (eller Ar).
o. Bladene modsatte. 5—10 Støvblade. Kapsel.
1. 5 Grifler; 5-klappet Kapsel.
Spergel, Spergula 92.
2. 3 Grifler; 3-klappet Kapsel.
Hindeknæ, Spergularia 92.
oo. Bladene spredte. 5 Støvblade. Nød.
Skorem, Corrigiola 93.
b. Uden Krone eller Kronbladene meget smaa. 2 Ar. Nød.
1. Bægerbladene ikke fortykkede i Spidsen, flade.
Brudurt, Herniaria 93.
2. Bægerbladene med fortykket, sammentrykt Spids.
Bruskbæger, Illecebrum 93.

II. **Nellikegruppen:** Bægeret sambladet. Kronbladene oftest langneglede.
A. 5 Grifler.
a. Uden Bikrone. Klinte, Agrostemma 93.
b. Med Bikrone.
o. Blomsterne tvekønnede. Kapslen 5-tandet.
1. Kronbladene hele, svagt udrandede.
Tjærenellike, Viscaria 93.
2. Kronbladene dybt 4-fligede.
Trævlekrone, Lychnis 93.
oo. Blomsterne enkønnede; tvebo. Kapslen 10-tandet,
Pragtstjærne, Melandrium 93.
B. 3 Grifler. Med eller uden Bikrone. Limurt, Silene 94.
C. 2 Grifler.
a. 1—3 Par Højblade ved Grunden af Bægeret. Ingen Bikrone. Frøene skjoldformede. Nellike, Dianthus 95.
b. Uden Højblade ved Grunden af Bægeret. Frøene nyreformede.
1. Uden Bikrone; Kronbladene kortneglede.
Gipsurt. Gypsophila 95.
2. Med Bikrone; Kronbladene langneglede.
Sæbeurt, Saponaria 95.

1. Cerástium, Hønsetarm.

A. Enaarig. Stænglerne uden golde Løvbladskud ved Grunden.
a. Kronblade og Støvblade ikke randhaarede ved Grunden.
o. Dækblade og Bægerblade alle, især mod Spidsen, bredt hindekantede. Den umodne Frugts Stilk nedadrettet. 0,03—0,15. Maj-Juni. Paa tørre Marker osv. M. alm.
Femhannet H., **C. semidecándrum** L.
oo. Dækbladene helt urteagtige eller de øverste smalt hinde-

kantede. Bægerbladene smalt hindekantede. Den umodne Frugts Stilk opret-udstaaende 0,10—0,25. Maj-Juni.

* De øverste Dækblade med smal Hindekant; Blomsterne alle 5-tallige.

1. Kronbladene lidt længere end Bægerbladene; 10 Støvblade. Kun paa Møen og Bornholm.
Liden H., **C. púmilum** Curtis.
2. Kronbladene ikke længere end Bægerbladene; 5—7 Støvblade. Paa tør Sandbund, især i Kystegne. T. sj.
Klæbrig H., **C. glutinósum** L.

** Alle Dækblade helt urteagtige, uden Hindekant; næsten alle eller dog mange af Blomsterne 4-tallige.

1. Bægerbladene temmelig kortspidsede; Frøene mørkbrune. I Klitterrænet paa Jyllands Vestkyst, samt paa Fanø og Manø. Firhannet H., **C. tetrándrum** Curtis.
2. Bægerbladene langt tilspidsede; Frøene lysbrune. Paa sandet Bund i Kystegne. Kun fundet paa Saltholm, Amager, og Vester Fælled ved Kjøbenhavn.
Øresunds H., **C. subtetrándrum** (Lange). Murbeck.

b. Kronblade og oftest ogsaa Støvblade ved Grunden randhaarede. Dækbladene helt urteagtige.

1. Gulgrøn; Frugtstilke af Længde med eller kortere end Bægeret, oprette. 0,06—0,30. Maj-Aug. Paa dyrket Jord. Hist og her. Opret H., **C. glomerátum** Thuill.
2. Graagrøn; Frugtstilke 2—3 Gange saa lange som Bægeret, i Spidsen nikkende. 0,06—0,20. Maj-Juni. Paa Bakker og tørre Marker. M. sj. Kun paa Bornh., Møen og Sjæll.
Stivhaaret H., **C. brachypétalum** Desportes.

B. Fleraarig. Stænglerne opstigende fra en nedliggende, ofte krybende Basis.

1. Kronbladene af Længde med eller lidet længere end Bægeret. Overalt haaret. Var. med ensidig haarede Stængler: var. *holosteoides* Fr. 0,06—0,30. Maj-Sept. **Jfl.** Paa Enge, Marker ved Grøfter. Meget almindelig. Var. sjelden. (C. vulgatum).
Almindelig H., **C. caespitósum** Gil.
2. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægeret. 0,08—0,20. Maj-Aug. **Jfl.** Paa Marker, ved Gærder og Veje. Hist og her. Storblomstret H., **C. arvénse** L.

2. Maláchium, Kløvkrone.

Stænglen ved Grunden rodslaaende, nedliggende—opstigende, foroven kirtelhaaret. 0,20—0,60. ♃. **Jfl.** Juni-Juli. Paa fugtig Jord, ved Grøfter og Bække. Hist og her.
Vand-K., **M. aquáticum** (L.) Fr.

3. Sagína, Firling.

A. Blomsterne oftest 4-tallige. Kronbladene meget smaa eller manglende. Bladene linieformede.

a. Enaarig. Hovedstænglen forlænget, ugrenet eller med nedliggende eller opstigende—oprette Grene.

1. Stænglen opret, ugrenet eller fra Grunden grenet, med oprette Grene. Bladene butte eller med en kort Braad, glatte. Bægerbladene tiltrykte til Kapslen. 0,03—0,08. Maj-Aug. Paa Strandenge. Hist og her.
Rank F., **S. marítima** Don.
2. Stænglen grenet, med nedliggende—opstigende Grene. Bladene braadspidsede, ved Grunden randhaarede, sjeldnere glatte. Bægerbladene mere eller mindre udstaaende fra Kapslen. Blomsterstilkene baade før og efter Afblomstringen oprette. Var. med efter Afblomstringen nikkende, senere atter oprette Blomsterstilke: var. *ciliáta* (Fr.). 0,03—0,08. Juni-Aug. Paa tørre, dyrkede Marker. Hist og her, især mod Syd. Kronløs F., **S. apétala** L.

b. Fleraarig. Hovedstænglen kort, med rosetstillede Blade og med nedliggende, rodslaaende Grene. Bladene braadspidsede, glatte. Blomsterstilkene efter Afblomstringen i Spidsen nikkende, senere atter oprette. Bægerbladene udstaaende fra Kapslen. 0,03—0,06. Maj-Aug. **Jfl.** Paa Marker og Overdrev. Alm. Fremliggende F., **S. procúmbens** L.

B. Blomsterne 5-tallige. Kronbladene af Længde med eller længere end Bægeret. Bladene linieformede—sylformede. Fleraarig.
1. Blomsterstilkene meget lange, efter Afblomstringen nikkende, senere atter oprette. Kronbladene af Bægerbladenes Længde. 0,02—0,04. Juni-Aug. **Jsk.** Paa sandede Marker og i Klitter. Sjelden. Sylbladet F., **S. subuláta** (Sw.) Torr. et Gray.
2. Blomsterstilkene kortere, oprette. Kronbladene 2—3 Gange saa lange som Bægerbladene. 0,05—0,15. Juli-Aug. **Jsk.** I fugtige Enge. Alm. Knudret F., **S. nodósa** (L.) Fenzl.

4. Alsíne, Norel.

Stænglen opret, grenet, kirtelhaaret. Kronbladene kortere end Bægerbladene. 0,03—0,10. Juni-Juli. Paa Bakker og tørre Marker. Meget sjelden. Kun funden paa Møen.
Klæbrig N., **A. viscósa** Schreb.

5. Ammodénia, Strandarve.

Stænglerne nedliggende, tilligemed Bladene glatte, 0,05—0,24 lange. Juni-Juli. **Jsk.** Paa sandede og grusede Strandbredder. Almindelig. (Honckénya peploídes Fr.).
Tykbladet S., **A. peploídes** (L.) Rupr.

6. Arenária, Sandvaaner,

1. Bladene ægformede, spidse, siddende, utydelig flernervede. Frøene nyreformede, uden Vedhæng. Optræder i Skygge, f. Eks. mellem Sæden, med Stængelstykkerne flere Gange længere end Bladene: f. *tenúior* (Koch), og i fuldt Lys, paa tørre Sandmarker, med Stængelstykkerne kortere end Bladene: f. *condensáta* (Lange). 0,05—0,20. ⨀. Juni-Aug. Paa Bakker og tørre Marker. Alm. Smaakronet S., **A. serpyllifólia** L.

2. Bladene ægformet-elliptiske, stilkede, 3-nervede. Frøene nyreformede, med et vorteformet Vedhæng (Frøkappe). 0,10—0,25. ⊙, ⊙ eller ♃. Maj-Juni. I Skove. Almindelig. (Moehringia trinérvia Clairv.).
Trenervet S. eller Skovarve, **A. trinérvia** L.

7. **Holósteum,** Skærmarve.

Stænglen ugrenet, opret, oventil kirtelhaaret. 0,05—0,15. ⊙. Marts-Maj. Paa tørre, sandede Marker. Sjelden. Ikke funden i Fyen og Jyll. Glat S., **H. umbellátum** L.

8. **Stellária,** Fladstjærne.

I. Stænglen 4-kantet, glat. Bladene linie-lancetformede, alle siddende. Fleraarig.
A. Dækbladene urteagtige.
1. Bægerbladene utydelig nervede; Kronbladene til Midten tvedelte, dobbelt saa lange som Bægerbladene. Overvintrer ved langstrakte, paa og i Jorden og mellem vissent Løv krybende Jordstængler. 0,15—0,30. Maj-Juni. **Jfl.** Ved Gærder, i Skov og Krat. Almindelig.
Skarpbladet F., **S. holóstea** L.
2. Bægerbladene 3-nervede; Kronbladene næsten til Grunden tvedelte, lidet længere end Bægerbladene. Mest mod Spidsen opsvulmede Udløbere. 0,06—0,20. Juni-Aug. **Jsk.** I Moser og Enge, ved Strandbredder. Hist og her.
Tykbladet F., **S. crassifólia** Ehrh.
B. Dækbladene hindeagtige.
a. Bladene bredest ved Grunden. Kronbladene længere end Bægerbladene.
1. Stænglen opret, ugrenet eller med oprette Grene. Løvblade og Dækblade glatte. 0,15—0,35, **Jsk.** Juni-Juli. I Moser og fugtige Enge. Almindelig.
Kær-F., **S. palústris** Retz.
2. Stænglen grenet, med nedliggende—opstigende Grene. Løvblade og Dækblade oftest randhaarede. 0,15—0,40. Juni-Aug. **Jsk.** Paa Marker, ved Veje og Gærder. Almindelig. Græsbladet F., **S. gramínea** L.
b. Bladene bredest paa Midten. Kronbladene kortere end Bægerbladene. Grenene nedliggende—opstigende. 0,10—0,25. Maj-Juli. Sump-F., **S. uliginósa** Murray.

II. Stænglen trind. Bladene ægformede—hjærteformede, idetmindste de nedre stilkede.
o. Stænglen foroven alsidig, sjeldnere ensidig, haaret. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene. 0,15—0,30, Juni-Juli. **Jsk.** I Skove. Hist og her.
Skov-F., **S. némorum** L.
oo. Stænglen ensidig haaret. Kronbladene af Længde med eller kortere end Bægerbladene.
* Støvbladene 10, med røde Knapper. Kronbladene omtrent

af Bægerbladenes Længde. 0,10—0,40 lange Skud. ⊙ og ⊙. Maj-Juni. I Skove. Hist og her.
S. negléeta Weihe.

** Støvbladene færre end 10, oftest 2—5, med graalige eller violette Knapper.

1. Støvbladene oftest 3—5. Kronbladene lidt kortere end Bægerbladene. Overvintrer ofte ved nedliggende, rodslaaende Skud. 0,05—0,30. ⊙ og ⊙. Blomstrer ofte hele Aaret. Især paa dyrket Jord. M. alm.
Fuglegræs, **S. média** (L.) Cirillo.
2. Støvbladene oftest 2. Kronbladene meget smaa, flere Gange kortere end Bægerbladene eller mangler helt. Farven lysere grøn og Blomsterstanden mere sammentrængt end hos de to foregaaende Arter. 0,05—0,25. ⊙. April-Juni. Mest paa Overdrev, især nær Stranden. Hist og her. Kronløs F., **S. apétala** Ucria.

9. Sclerânthus, Knavel.

1. Bægerbladene spidse, smalt hindekantede. Bægeret ved Frugtmodningen aabent. 0,05—0,20. ⊙ eller ⊙. Paa dyrkede, især sandede Marker. Almindelig. Enaarig K., **S. ánnuus** L.
2. Bægerbladene butte, bredt hindekantede. Bægeret ved Frugtmodningen lukket. 0,05—0,20. ♃. **Jsk.** Paa sandede Marker. Ikke sjelden. Fleraarig K., **S. perénnis** L.

10. Spérgula, Spergel.

1. Bladene linieformede, med en Fure paa Undersiden. Frøene stærkt hvælvede, linseformede, med en meget smal, jævn, hindeagtig Rand. 0,10—0,40. ⊙. Juni-Sept. Paa tørre, dyrkede Marker. Almindelig. Almindelig S., **S. arvénsis** L.
Optræder under to Hovedformer:
Var. *satíva* (Boenn.) Frøene sorte, fint punkterede. Dyrkes som Foderplante.
Var. *vulgáris* (Boenn.). Frøene besatte med hvidlige, senere brunlige Vorter. Almindelig Ukrud. — Herhen f. *máxima* (Weihe), med meget større Frø og i alle Dele højere og kraftigere. Hist og her som Ukrud i Hørsæden.
2. Bladene linieformede—sylformede, næsten trinde, uden Fure paa Undersiden. Frøene fladtrykt-linseformede, med en bred, straaleformet stribet, hindeagtig Rand. 0,07—0,15. ⊙. Maj-Juli. Paa sandede Marker. Meget sjelden. Bornh.; Jyll.: Vrejlev Kloster.
Femhannet S., **S. vernális** Willd.

11. Spergulária, Hindeknæ.

A. Stænglerne nedliggende—opstigende, trinde. Bladene linieformede, flade. Kronbladene rødlige. 0,05—0,15. ⊙ eller ⊙. Maj-Juni. Paa tørre, sandede Marker. Almindelig. (Lepígonum rubrum Fr.). Mark-H., **S. campéstris** (L.) Asch.

B. Stænglerne nedliggende—opstigende, sammentrykte. Bladene linieformede, halvtrinde. Kronbladene rødlige eller hvide.

1. Enaarig eller toaarig. Kapslen lidet længere end Bægeret. Frøene jævne eller punkterede, uden, sjeldnere med, Hindekant. 0,05—0,15. Juli-Sept. Ved Strandbredder. Almindelig. Kødbladet H., **S. salína** Presl.
2. Fleraarig. Kapslen dobbelt saa lang som Bægeret. Frøene med Hindekant. Blomsterne større end hos foregaaende. 0,05—0,20. Juli-Sept. Ved Strandbredder. (S. marína). T. alm. Vingefrøet H., **S. média** (L.) Garcke.

12. Corrigíola, Skorem.

Mangegrenet, med nedliggende, traadformede, 0,05—0,25 lange Grene. Blomsterne nøgleformet sammentrængte, meget smaa. ⊙. Juli-Aug. M. sj. Sand-S., **C. littorális** L.

13. Herniária, Brudurt.

Mangegrenet, med nedliggende, undertiden rodslaaende, 0,05—0,15 lange Grene. Blomsterne nøgleformet sammentrængte, meget smaa. ♃. **Jsk.** Juni-Sept. Paa tørre, sandede Marker. Almindelig. Almindelig B., **H. glabra** L.

14. Illecébrum, Bruskbæger.

Mangegrenet, med nedliggende, traadformede, 0,05—0,20 lange Grene. Blomsterne nøgleformet sammentrængte, meget smaa. ⊙. Juli-Aug. M. sj. Kransblomstret B., **I. verticillátum** L.

15. Agrostémma, Klinte.

Stænglen opret, tilligemed de linieformede Blade haaret. Bægerfligene linieformede, længere end de violet-røde Kronblade. 0,30—0,90. ⊙. Juni-Juli. Ukrud, især i Vintersæd. Almindelig. Almindelig K., **A. githágo** L.

16. Viscária, Tjærenellike.

Stænglen opret, glat, under Bladfæstene klæbrig. 0,20—0,45. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakker og tørre Marker. Ikke sjelden. (V. purpúrea Don.) Almindelig T., **V. viscósa** (Gil.) Asch.

17. Lychnis, Trævlekrone.

Stænglen opret, svagt haaret af nedadrettede Haar, Kronbladene rosenrøde, sjeldnere hvide. 0,26—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge. Almindelig. Eng-T., **L. flos cúculi** L.

18. Meländrium, Pragtstjærne.

1. Stænglen opret, tilligemed Bladene haaret, uden Kirtelhaar. Kronbladene rosenrøde. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Ved Grøfter og Bække, i fugtige Skove. Temmelig almindelig. (M. diúrnum Fr.) Dag-P., **M. rubrum** (Weig.) Garcke.
2. Stænglen opret, tilligemed Bladene haaret, foroven kirtelhaaret.

Kronbladene hvide. 0,25—0,60. ⊙, ⊙ eller ♃. Juni-Sept. Paa Marker. Temmelig almindelig. (M. vespertínum Fr.)
Aften-P., **M. album** (Mill.) Garcke.

19. Siléne, Limurt.

I. Bægeret oppustet, 20—30-nervet. Stænglen opret—opstigende, grenet, tilligemed de lancetformede Blade glat. Kronbladene hvide. Var. ved Strandbredder med talrige nedliggende—opstigende, ved Grunden tilsidst træagtige Stængler, med smallere og tykkere Blade: var. *marítima* (With.) 0,15—0,45. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Veje, paa Diger og Marker. Almindelig. (*S. infláta* Sm.) Blære-Smelde, **S. venosa** (Gil.) Asch.

II. Bægeret ikke oppustet. 10-nervet.

A. Kronbladene 2-delte. Hele Planten haaret og mere eller mindre kirtelhaaret.

a. Blomsterstanden en enkelt endestillet Kvast, undertiden tillige Kvaste i Spidsen af Grene fra de øvre Bladhjørner.

1. Stænglen opret, med elliptiske Blade og med regelmæssig gaffelgrenet Kvast. Kronbladene rødlighvide. 0,15—0,40. ⊙. Juli-Sept. Ukrud i Sæden; indført. (Meländrium n. (L.) Fr.) Sj. Nat-L., **S. noctiflóra** L.

2. Stænglen opret, ofte grenet, med lancetformede, tilspidsede Blade. Kvastens Grene langstrakte, ensidig udviklede (Svikler). Kronbladene hvide. 0,40—0,60. ⊙. Juli-Sept. Ukrud i Kløvermarker; indført. Hist og her.
Gaffelgrenet L., **S. dichótoma** Ehrh.

b. Blomsterstanden en Top, sammensat af Kvaste fra de øvre Bladhjørner. Stænglen opret, 0,25—0,45 høj, med elliptiske—lancetformede Blade.

1. Blomsterstanden ensidig. Blomsterne under Blomstringen nikkende. Kronbladene gulhvide. Med Bikrone. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Skrænter og Bakker mellem Krat. Hist og her. Nikkende L., **S. nutans** L.

2. Blomsterstanden alsidig. Blomsterne oprette. Kronbladene hvide. Uden Bikrone. ⊙. Juni-Juli. Ved sandede Strandbredder. Meget sjelden. (Meländrium v. (L.) Cel.)
Klæbrig L., **S. viscósa** (L.) Pers.

B. Kronbladene hele, tandede eller udrandede.

a. Kronbladene røde, med Bikrone. Stænglen opret, tilligemed de ægformede—ovale Blade glat. Tætblomstret, endestillet Kvast. 0,15—0,30. ⊙. Juli-Aug. Hist og her; forvildet fra Haver.
Knippeblomstret L., **S. arméria** L.

b. Kronbladene gulgrønne eller hvide, sjeldent røde. Hele Planten mere eller mindre haaret; Stænglen ofte klæbrig.

1. Stænglen opret eller opstigende. Bladene lancetformede. Blomsterne i ensidig udviklede Kvaste. Kronbladene hvide, sjeldnere røde, med Bikrone. 0,15—0,40. ⊙. Juli-Aug. Ukrud i Sæden M. sj. (S. ánglica L.)
Fransk L., **S. gállica** L.

2. Stænglen opret. Bladene lancetformede—linieformede. Blomsterstanden en Top, sammensat af tætblomstrede Kvaste fra de øvre Bladhjørner. Kronbladene gulgrønne, uden Bikrone. Tvebo. 0,10—0,30. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Klitter og paa sandede Marker. M. sj. Kun i Vestjyll. Smaakronet L., **S. otites** (L.) Sm.

20. **Diánthus,** Nellike.

A. Bægeret 5-kantet. Stænglen opret, tilligemed de linieformede Blade glat. Blomsterne knippeformet samlede; Kronbladene blegrøde. 0,15—0,45. ⨀. Juli-Aug. Paa sandede Bakker. Sjelden. (Tunica prolifera (L.) Scop.) Knop-N., **D. prólifer** L.

B. Bægeret trindt. Fleraarig.

a. Blomsterne knippeformet samlede.

1. Stænglen opret, glat; Bladene bredt lancetformede. Kronbladene røde. 0,25—0,45. **Jfl.** Juli-Aug. Dyrkes som Prydplante i Haver. Hist og her forvildet. Busk-N., **D. barbátus** L.
2. Stænglen opret, tilligemed de linieformede Blade haaret. Kronbladene mørkrøde med hvide Prikker. 0,25—0,45. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Bakker, mellem Krat. Hist og her, især paa Øerne. Kost-N., **D. armèria** L.

b. Blomsterne enlige eller i fjærnblomstrede Kvaste.

1. En—flerstænglet; Stænglerne opstigende, ruhaarede. Kronbladene tandet-rundtakkede, rosenrøde med hvide Prikker og en mørkere Plet ved Grunden af Pladen. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. Paa sandede Marker, i Klitter. Temmelig almindelig. Bakke-N., **D. deltoides** L.
2. Oftest kun een opret—opstigende, grenet, glat Stængel. Kronbladene fligede, lilafarvede. 0,20—0,60. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Skrænter og Overdrev, især nær Stranden. Ikke almindelig. Strand-N., **D. supérbus** L.

21. **Gypsóphila,** Gipsurt.

1. Stænglen fra Grunden af gaffeldelt grenet, med linieformede Blade. Bægeret med 5 hindeagtige Længdestriber; Kronbladene rosenrøde. 0,05—0,15. ⨀. Juli-Aug. Paa Marker og ved Gærder. Meget sjelden. Mur-G., **G. murális** L.
2. Stænglen mod Spidsen gaffeldelt grenet, med æg-lancetformede Blade. Bægeret helt urteagtigt; Kronbladene rosenrøde. 0,30—0,45. ⨀. Juli-Aug. Ukrud i Hørsæden. Sjelden. (Vaccária segetális (Necker) Garcke). Konellike, **G. vaccária** (L.) Sibth. & Sm.

22. **Saponária,** Sæbeurt.

Stænglen opret, med elliptiske—lancetformede, spidse Blade. Blomsterne knippeformet samlede. Kronbladene blegrøde eller hvide. 0,30—0,60. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Hist og her ved Gærder omkring Byer. Udvandret fra Haver. Læge-S., **S. officinális** L

11. Fam. **Amarantáceae**, Amarantfamilien.

Urter med spredte eller modsatte, enkelte, fjernervede Blade uden Akselblade. Blomsterstanden et af Nøgler sammensat Aks eller Hoved. Blomsten omgivet af 2 store, blivende Forblade, regelmæssig, en- eller tvekønnet, undersædig, med 3—5 hindeagtige, oftest farvede Blosterblade, 3—5 ved Grunden sammenvoksede Støvblade og en 2—3-bladet, 1-rummet Støvvej. Vindbst. og Selvbst. Frugten en Nød eller Kapsel.

1. **Amarántus**, Amarant.

1. Stænglerne nedliggende, glatte; Bladene ægformede, langstilkede. Blomsterne 3-tallige, grønlige; Forbladene kortere end Blosteret. Frugten en Nød. 0,10—0,30. ⊙. Juli-Sept. Ukrud især i Haver. Indført med fremmed Frø. Sjelden. (Albérsia bl. (L.) Koch.)
   Fremliggende A., **A. blitum** L.
2. Stænglen opret, korthaaret; Bladene ægformet-elliptiske, langstilkede. Blomsterne 5-tallige, grønlige; Forbladene sylspidsede, omtrent dobbelt saa lange som Blosteret. Frugten en 1-frøet Buddike. 0,15—0,45. ⊙. Aug.-Sept. Sjelden. Indført.
   Tilbagebøjet A., **A. retrofléxus** L.

12. Fam. **Chenopodiáceae**, Salturtfamilien.

Urter med enkelte, fjernervede, spredte eller modsatte Blade uden Akselblade, ofte „melede“ af korte, tykke, saltfyldte, let affaldende Haar. Blomsterne i Nøgler, der ofte ere samlede i topformede Stande; Blomsten regelmæssig, tvekønnet eller enkønnet, med et enkelt (3—) 5-bladet, noget sambladet, grønt Bloster, sjeldent uden Bloster; (1—) 5 Støvblade lige for Blosterbladene; en 2—5-bladet, 1-rummet Støvvej. Vindbst. og Selvbst. Frugten en Nød.

I. Blomsterne tvekønnede.
  A. Stænglen uleddet, med Løvblade.
    a. Bladene brede, ikke linieformede.
      o. Blosterbladene uden Vedhæng paa Ryggen.
        1. Blosteret blivende, grønt. 3—5 Støvblade. Gaasefod, Chenopodium 97.
        2. Blosteret tilsidst kødfuldt og farvet. 1 Støvblad. Jordbærspinat, Blitum 98.
      oo. Blosterbladene med et bruskagtigt, lappet Vedhæng paa Ryggen. Bede, Beta 98.
    b. Bladene smalle, linieformede.
      o. Blosterbladene uden Vedhæng paa Ryggen, Strandgaasefod, Suaeda 99.
      oo. Blosterbladene tilsidst med Vedhæng paa Ryggen.
        1. Bladene butte. Tangurt, Echinopsilon 99.
        2 Bladene tornspidsede. Sodaurt, Salsola 99.
  B. Stænglen leddet, saftig, uden Løvblade. Blomsterne i 3-blom-

strede Kvaste i Fordybninger i Aksen, meget smaa. 1—2 Støvblade. Kveller, Salicornia 99.

II. Blomsterne enkønnede, undertiden nogle tvekønnede. Hunblomsterne oftest nøgne, med 2 store, blivende Forblade. Enbo.
1. Hunblomstens Forblade helt frie eller kun til Midten sammenvoksede. Enaarig. Mælde, Atriplex 99.
2. Hunblomstens Forblade sammenvoksede omtrent til Spidsen. Kilebæger, Obione 100.

1. Chenopódium, Gaasefod.

I. Bladene hele og helrandede.
A. Bladene glatte, ikke melede, ægformede eller ovale. Stænglen opret eller nedliggende, med udspærrede Grene. Blosteret ved Frugtmodningen aabent. 0,15—0,40. ⊙. Juli-Sept. Paa dyrket Jord og paa Ryddepladser. Ikke sjelden.
Tætfrøet G., **C. polyspérmum** L.
Bladene spydformet-triangelformede. Se: C. botryoides Sm.
B. Bladene, idetmindste som unge, melede.
1. Stænglen nedliggende eller opret, med udspærrede Grene. Bladene æg-rudeformede. Blosteret ved Frugtmodningen lukket. Har en stærk, ubehagelig Lugt. 0,15—0,30. ⊙. Juli-Sept. Ved Møddinger, paa Ryddepladser. Sjelden.
Stinkende G., **C. vulvária** L.
2. Stænglen opret, med spydformede Blade. 0.25—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. T. alm., især omkring Byer.
Stolthenriks-G., **C. bonus Hènricus** L.

II. Bladene, idetmindste de nedre, takkede eller delte. Enaarig.
A. Bladene hjærteformede, ikke melede. Stænglen opret. Blomsterstanden oventil bladløs. Frugterne matte. 0,30—0,60. Juli-Aug. Paa dyrket Jord, især ved Byer. Hist og her.
Hjærtebladet G., **C. hy'bridum** L.
B. Bladene med afrundet eller afsmalnet Basis, idetmindste som unge melede.
a. Blomsterstanden med forlængede Grene, topformet. Frugterne vandrette.
o. Blomsterstanden til Spidsen bladbærende.
1. Stænglen opstigende, med ægformet-rudeformede, grovt og spidst tandede Blade. Frugterne matte. 0,20—0,40. Juli-Sept. Ved Mure, omkring Byer. Hist og her. Mur-G., **C. murále** L.
2. Stænglen opret, med ovale eller omvendt ægformede, fjerlappede Blade. Frugterne glinsende. Hele Planten kirtelhaaret og vellugtende. 0,15—0,45. Juli-Aug. Forvildet fra Haver. M. sj. Egebladet G., **C. botrys** L.
oo. Blomsterstandens Grene oventil bladløse. Stænglen opret. Frugterne glinsende.
1. De nedre Blade ægformet-rudeformede, bugtet-tandede, de øvre elliptiske. Frugterne jævne. 0,25—0,80. Juni-Sept. Omkring Byer, paa dyrket Jord. M. alm.
Hvidmelet G., **C. album** L.

2. De nedre Blade fra en kileformet Basis spydformet-trelappede, den midterste Lap forlænget, bugtet-tandet; de øvre Blade linie-lancetformede. Frugterne grubet-punkterede. 0,25—0,80. Juni-Sept. Sj.
Figenbladet G., **C. ficifólium** Sm.

b. Blomsterstanden med korte, sammentrængte, tætblomstrede Grene, duskformet. Frugterne oftest lodrette.

o. Dusken til Spidsen bladbærende. Stænglen opret, med triangel-rudeformede, bugtet-tandede Blade; de øvre Blade lancetformede, ofte helrandede. Frugterne lodrette, glinsende. 0,25—0,60. Juli-Sept. Paa dyrket Jord, ved Strandbredder. Almindelig.
Rød G., **C. rubrum** L.

oo. Dusken oventil bladløs.

* Bladene triangelformede eller spydformede.

1. Stænglen opret eller opstigende, nedadtil med lange, udspærrede Grene. Bladene spydformet-triangelformede, svagt tandede eller helrandede. Frugterne lodrette, glinsende. 0,25—0,60. Aug. Sept. Ved Strandbredder. Sjelden.
Drueblomstret G., **C. botryoides** Sm.

2. Stænglen opret, med opret-tiltrykte Grene og triangelformede, grovt tandede Blade. Frugterne vandrette, matte. 0,25—0,60. Juli-Sept. Omkring Byer, paa Veje og Ryddepladser. Hist og her.
Rank G., **C. úrbicum** L.

** Bladene elliptiske eller lancetformede, dybt bugtet-tandede, paa Undersiden blaagraa. Stænglen opret eller nedliggende, med udspilede Grene. Frugterne dels lodrette, dels vandrette, glinsende. 0,15—0,40. Juli-Sept. Ved Damme, ved Strandbredder osv. T. alm. Blaagraa G., **C. glaucum** L.

2. Blitum, Jordbærspinat.*)

1. Bladene spydformede, faatandede eller helrandede. Blomsterstanden aksformet, oventil bladløs. Blosteret tilsidst mørkerødt. 0,15—0,40. ⊙. Juni-Aug. Forvildet fra Haver. Sjelden.
Purpurrød J., **B. capitátum** L.

2. Bladene spydformede, dybt tandede. Stænglen indtil Spidsen bladbærende, med Nøgler i Bladhjørnerne. Blosteret tilsidst højrødt. 0,15—0,40. ⊙. Juni-Aug. Forvildet fra Haver. Sjelden.
Aksblomstret J., **B. virgátum** L.

3. Beta, Bede.

Stænglerne oftest nedliggende, med ægformet-rudeformede Grundblade og lancetformede Stængelblade. Blomsterne i et af Nøgler sammensat Aks. 0.40—1,00. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa grusede Strandbredder. Sjelden. Strand-B., **B. maritima** L.

*) Arterne af denne Slægt henregnes ofte til foregaaende.

Fra denne Art nedstammer formodentlig følgende to- eller en-aarige, dyrkede Kulturplanter: Rødbeden, Sukkerroen og Runkelroen eller Foderbeden.

4. **Suaéda,** Strandgaasefod.

Glat. Stænglen opret eller nedliggende, grenet, med halvtrinde, kødfulde Blade. Blomsterne i Nøgler. 0,10—0,30. ⨀. Juli-Sept. Ved Strandbredder, især paa Syltenge og Marskbund. Almindelig. (Chenopódina marítima Moq.-Tand.) **S. marítima** (L.) Dum.

5. **Echinópsilon,** Tangurt.

Haaret. Stænglen opstigende, grenet, med kødfulde Blade. Blomsterne parvis i Bladhjørnerne. 0,15—0,30. ⨀. Juli-Sept. Ved Strandbredder, især i raadden Tang. Temmelig sjelden. (Kochia hirsúta. (L.) Nolte.) Lodden T., **E. hirsútum** (L.) Moq.-Tand.

6. **Sálsola,** Sodaurt.

Glat eller korthaaret. Stænglen opret, fra Grunden af grenet, med udspærrede Grene. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. 0,15—0,30. ⨀. Juli-Aug. Ved sandede Strandbredder. Hist og her.
Tornet S., **S. kali** L.

7. **Salicórnia,** Salturt.

Stænglen urteagtig, opret eller nedliggende, med korsvis modsatte, oprette eller noget udstaaende Grene. ⨀. En toaarig Form med rodslaaende, ved Grunden træagtig Stængel er funden ved Ribe: var. *rádicans* (Sm.). 0,04—0,30. Aug.-Sept. Især paa leret, af Havet oversvømmet Grund. Almindelig.
Kveller, **S. herbácea** L.

8. **A'triplex,** Mælde.

I. Hunblomstens Forblade frie, ikke sammenvoksede, ægformede, helrandede. Stænglen opret. Nogle Blomster tvekønnede med 3—5-delt Bloster.
   1. Bladene murskeformede eller hjærteformede, tandede, de øvre aflang-spydformede, paa begge Sider grønne (eller blodrøde). 0,25—0,90. Juli-Aug. Forvildet fra Haver. Sjelden.
   Have-M., **A. horténse** L.
   2. Bladene triangel-spydformede, dybt tandede, paa Oversiden mørkgrønne, paa Undersiden sølvglinsende af tiltrykte Skæl. 0,25—0,90. Juli-Aug. Forvildet fra Haver. Meget sjelden.
   Glansbladet M., **A. nitens** Schrank.

II. Hunblomstens Forblade oftest triangelformede, ved Grunden sammenvoksede. Ingen tvekønnede Blomster. Stænglen opret eller opstigende.
   A. Hunblomstens Forblade kun ved Grunden sammenvoksede, ikke bruskagtige ved Grunden. Stænglen med blege Længdestriber.

a. De nedre Blade linie-lancetformede, eller fra en afsmalnet, kileformet Basis spydformet-ægformede eller spydformet-lancetformede. Forbladene oftest vortede paa Ryggen, helrandede eller svagt tandede.

1. De nedre Blade linie-lancetformede, helrandede eller svagt tandede. 0,30—0,60. Juli-Sept. Ved Strandbredder. Almindelig. Strand-M., **A. littorále** L.
2. De nedre Blade fra en afsmalnet, kileformet Basis spydformet-ægformede eller spydformet-lancetformede, ofte tandede. Var. med de nedre Blade lancetformede: var. *angustifólium* (Sm.). 0,15—0,S0. Juli-Sept. Paa dyrkede Steder og ved Strandbredder. Almindelig. Svine-M., **A. pátulum** L.

b. De nedre Blade ikke afsmalnede ved Grunden, triangel-spydformede. bugtet-tandede, sjeldnere helrandede.

1. De nedre Blade faatandede eller helrandede. Hunblomstens Forblade helrandede eller svagt tandede, med eller uden Vorter paa Ryggen. Var. med tilsidst langstilkede Hunblomster: var. *lóngipes* (Drej.). 0,15—0,80. Juli-Sept. Ved Strandbredder og paa gødet Jord omkring Byer. Almindelig. Spydbladet M., **A. hastátum** L.
2. De nedre Blade dybt bugtet-tandede. Hunblomstens Forblade dybt fligede, med sylspidsede Flige, paa Ryggen ribbede, uden Vorter. 0,30—0,60. Aug.-Sept. Ved Strandbredder. Hist og her. Skønbægeret M., **A. calothéca** (Schum.) Rafn & Fr.

B. Hunblomstens Forblade omtrent til Midten sammenvoksede, ved Grunden bruskagtige, rudeformet-ægformede, svagt tandede, paa Ryggen vortede.

1. Stænglen med blege Længdestriber. De nedre Blade triangel-spydformede eller æg-triangelformede, bugtet-tandede. 0,25—0,60. Aug.-Sept. Ved Strandbredder. Sjelden. Tykbladet M., **A. Babingtónii** Woods.
2. Stænglen uden blege Længdestriber. De nedre Blade ægmurskeformede, rundbugtet-tandede. 0,25—0,60. Aug.-Sept. Ved Strandbredder. M. sj. Især paa Jyllands Vestkyst. Sølvbladet M., **A. róseum** L.

9. Obíone, Kilebæger.

1. Enaarig Urt med omvendt-ægformede Blade, de nedre modsatte, de øvre spredte. Hunblomsterne tilsidst langstilkede. 0,10—0,30. Juli-Sept. Ved Strandbredder. Paa Lerbund. Hist og her. (Hálymus pedunculáta Wallr.). Stilket K., **O. pedunculáta** (L.) Moq.-Tand.
2. Fleraarig, buskagtig Plante med omvendt-ægformede—lancetformede, modsatte Blade. Hunblomsterne siddende. 0,20—0,30. Juli-Aug. Ved Strandbredder. Kun funden paa Samsø. (Hálymus portulacoídes Wallr.). Stilkløs K., **O. portulacoídes** (L.) Moq.-Tand.

13. Fam. **Portulacáceae,** Portulakfamilien.

Urter med spredte, sjeldent modsatte, enkelte Blade uden eller med ubetydelige Akselblade. Blomsterne omgivne af 2 store Forblade, regelmæssige eller lidt uregelmæssige, undersædige, tvekønnede, med enkelt, 5-bladet, farvet Bloster, 3—5 Støvblade og en 3-bladet, 1-rummet Støvvej. Selvbst. Frugten en Kapsel.

1. 5 Støvblade. Bladene rudeformet-ægformede. Blosteret hvidt. Claytonia 101.
2. 3 Støvblade. Bladene omvendt ægformede. Blosteret hvidt. Vandarve, Montia 101.

1. **Claytónia.**

Bladene alle samlede ved Grunden med Undtagelse af et Par, som sidder i Spidsen af Stænglen og hvis Rande er sammenvoksede, hvorved der dannes en Skaal, der omslutter Blomsterne. 0,10—0,20. ⨀. Et Par Steder forvildet fra Haver.
C. perfoliáta Donn.

2. **Móntia,** Vandarve.

1. Stænglerne oprette eller opstigende. Blomsterne i ende- og sidestillede, faablomstrede Kvaste. Frøene matte. 0,02—0,08. ⨀. Maj-Juni. Paa fugtig, oversvømmet Grund. Hist og her.
Liden V., **M. minor** Gmel.
2. Stænglerne flydende eller nedliggende. Blomsterne i sidestillede, faablomstrede Kvaste. Frøene glinsende. 0,08—,0,30. ⨀. Juli-Aug. Ved Kildevæld, i Bække og Grøfter. Temmelig almindelig.
Stor V., **M. rivuláris** Gmel.

14. Fam. **Ranunculáceae,** Ranunkelfamilien.

Urter med spredte, oftest haandnervede Blade uden Akselblade, men med stærkt udviklet Skede. Blomsterne undersædige, tvekønnede, regelmæssige, sjeldent uregelmæssige, med dobbelt eller enkelt, oftest 5-talligt Bloster, mange frie Støvblade og mange 1-bladede, 1-rummede Støvveje. Insektbst. hos de allerfleste. Flerfoldfrugt; Smaafrugterne Nødder eller Bælgkapsler. (Kun Actaea har Enkeltfrugt, der er et Bær).

I. Mange Støvveje. Flerfoldfrugt.
 A. Smaafrugterne Bælgkapsler.
  a. Blomsterne regelmæssige.
   o. Enkelt, gult Bloster. ♃. Kabbeleje, Caltha 102.
   oo. Dobbelt Bloster.
    * Kronbladene linieformede, flade, ligesom Bægerbladene i ubestemt Antal og gule. ♃.
    Engblomme, Trollius 103.
    ** Kronbladene kræmmerhusformede (Honninggemmer).

† Kronbladene uden Spore, uanselige, grønlige.
1. Blomsten omgivet af et 3-bladet Svøb. Bægerbladene gule. ♃.
Vinterblomme, Eranthis 103.
2. Blomsten uden Svøb. Bægerbladene grønlige. ♃. Nyserod, Helleborus 103.
†† Kronbladene med Spore, ligesom Bægerbladene blaa. ♃. Akeleje, Aquilegia 103.
b. Blomsterne uregelmæssige. Kronbladene mindre end de farvede Bægerblade.
1. Det bageste Bægerblad hjælmformet, uden Spore. ♃.
Stormhat, Aconitum 103.
2. Det bageste Bægerblad med Spore. ⊙ eller ⊙.
Ridderspore, Delphinium 103.
B. Smaafrugterne Nødder.
a. Med dobbelt Bloster.
o. Bægerblade 5, uden nedadrettede Forlængelser ved Grunden. Kronbladene med en Honninggrube ved Grunden.
1. Landplanter med gule Kronblade, hvis Honninggrube er dækket af et Skæl.
Ranunkel, Ranunculus 103.
2. Vandplanter med hvide Kronblade, hvis Honninggrube ikke er skældækt. ♃. (Kun *B. scelerátum* har gule Kronblade og er en enaarig Landplante).
Frøpeber, Batrachium 105.
oo. Bægerblade 3 eller 5, i sidste Tilfælde med nedadrettede Forlængelser ved Grunden.
1. Bægerblade 3. Kronbladene gule, ikke honningdannende i Spidsen. ♃. Vorterod, Ficaria 106.
2. Bægerblade 5. Kronbladene smalle, grønlige, i Spidsen honningdannende. ⊙.
Musehale, Myosurus 106.
b. Med enkelt, oftest farvet Bloster.
o. Blomsterne oftest enkeltvis, omgivne af et 3-bladet Svøb. Blosteret livlig farvet.
1. Griflerne henvisnende. ♃. Anemone 106.
2. Griflerne blivende, tilsidst fjerformet haarede. ♃.
Kobjælde, Pulsatilla 107.
oo. Blomsterne i topformede Stande, uden Svøb. Blosteret grønligt—gulligt. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. ♃.
Frøstjærne, Thalictrum 107.
II. Een Støvvej i hver Blomst. Frugten et Bær. ♃.
Druemunke, Actaea 107.
Se endvidere: Delphinium consolida L. 103.

1. **Caltha,** Kabbeleje.

Stænglerne opstigende, med hjærteformet-nyreformede, rundtakkede Blade. 0,15—0.30. **Jsk.** April-Maj. Paa Enge og i Grøfter. Meget almindelig. Eng-K., **C. palustris** L.

2. **Tróllius,** Engblomme.

Stænglen opret, oftest ugrenet, 1-blomstret. Bladene haandsnitdelte med fligede Afsnit. 0,30—0,50. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge. Almindelig. Almindelig E., **T. europaéus** L.

3. **Eránthis,** Vinterblomme.

Knoldformet Jordstængel. Stænglerne ugrenede, 1-blomstrede. Bladene grundstillede, stjærnesnitdelte med fligede Afsnit. 0,06—0,10. **Stkn.-J.** Febr.-Marts. I Skove; formodentlig oprindelig forvildet fra Haver. Sj. Gul V., **E. hiemális** (L.). Salisb.

4. **Helléborus,** Nyserod, Julerose.

Stænglen grenet; Bladene haandsnitdelte. 0,15—0,25. **Jsk.** Marts-Maj. Forvildet fra Haver. Sj. Grøn N., **H. víridis** L.

5. **Aquilégia,** Akeleje.

Stænglen opret, foroven grenet. De nedre Blade dobbelt, de øvre enkelt haandsnitdelte med lappede, stilkede Afsnit. 0,30—0,80. **Jsk.** Juni-Juli. Vild paa Bornh.; iøvrigt hist og her forvildet fra Haver. Almindelig A., **A. vulgáris** L.

6. **Aconítum,** Stormhat.

Stænglen opret. Bladene haandsnitdelte med fligede Afsnit. Blomsterstanden en Klase. 0,40—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. Formodentlig oprindelig forvildet fra Haver. Sjelden. Giftig!
Blaa S. eller Venusvogn, **A. napéllus** L.

7. **Delphínium,** Ridderspore.

1. Stænglen opret, med udspærrede Grene. Klaserne faablomstrede. Dækbladene 3—4 Gange kortere end Blomsterstilkene. Oftest kun een, glat Støvvej i hver Blomst. 0,15—0,30. Juni-Juli. Ukrudt i Vintersæden, især i den sydlige Del af Landet.
Korn-R., **D. consólida** L.
2. Stængel og Grene oprette. Klaserne mangeblomstrede. Dækbladene længere end Blomsterstilkene. Frugtknuderne dunhaarede. 0,20—0,60. Juli. Forvildet fra Haver. Sjelden.
D. orientále Gay.

8. **Ranúnculus,** Ranunkel.

I. Bladene hele, linieformede eller lancetformede.
  a. Stænglen opret, med Udløbere. Nødderne med et bredt, seglkrummet Næb. 0,50—1,00. **Sumppl.** Juli-Aug. I Moser, ved Bredder af Søer og Bække. Hist og her.
  Langbladet R., **R. lingua** L.
  b. Stænglen nedliggende—opstigende eller krybende.
    1. Stænglen nedliggende—opstigende, ved Grunden ofte rodslaaende, med rette eller svagt krummede Stængelstykker.

Føddernes Næb kort, ret. 0,15—0,30. **Jsk. og Sumppl.** Juni-Aug. Paa fugtige Enge. ved Vandhuller. Almindelig.
Nedbøjet R., **R. flámmula** L.

2. Stænglen traadformet, krybende, med buekrummede Stængelstykker. Nøddernes Næb kort, hagekrummet. 0,05—0,20. **Jsk.** Juni-Sept. Paa sandede og grusede Søbredder. Hist og her. Krybende R., **R. reptans** L.

II. Bladene haanddelte.

A. Nødderne jævne. ♃.

a. Blomsterstilken trind; Frugtbunden glat.

o. Stænglen glat; Grundbladene nyreformede. Nødderne dunhaarede. 0,15—0,30. **Jsk.** April-Maj. I Skove, paa Enge. Almindelig.
Nyrebladet R., **R. auricomus** L.

oo. Stænglen haaret; Grundbladene ikke nyreformede. Nødderne glatte.

1. Bladskederne og undertiden den nederste Del af Stænglen med udstaaende Haar, iøvrigt overalt tiltrykt silkehaaret. 0,20—0,70. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Enge og Marker. Meget almindelig.
Bidende R., **R. acer** L.

2. Hele Planten uldhaaret af udstaaende eller nedadrettede Haar. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni. I Skove. Sjelden.
Uldhaaret R., **R. lanuginósus** L.

b. Blomsterstilken furet; Blomsterbunden haaret. Hele Planten mere eller mindre haaret.

o. Jordstænglen ikke knoldformet opsvulmet. Bægerbladene under Blomstringen tiltrykte til Kronen eller udstaaende.

1. Med Udløbere. 0,20—0,45. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Enge og ved Grøfter. Almindelig.
Vandgrenet R.. **R. repens** L.

2. Uden Udløbere. 0,25—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Paa høje Enge, især Strandenge. Hist og her.
Mangeblomstret R., **R. polyánthemus** L.

oo. Jordstænglen knoldformet opsvulmet. Bægerbladene under Blomstringen tilbagebøjede. 0,15—0,30. **Jsk,** Maj-Juni. Paa tørre Marker og Bakker. Almindelig.
Løgrodet R., **R. bulbósus** L.

B. Nødderne vortede eller piggede. Blomsterbunden haaret. Hele Planten mere eller mindre haaret. ⊙.

1. Blomsterstilken furet; Bægerbladene under Blomstringen tilbagebøjede. Nødderne fint vortede. 0,10—0,30. Maj-Aug. Paa Enge og Marker, især nær Havet. Hist og her. (R. philonótis Ehrh.).
Stivhaaret R., **R. sardóus** Crantz.

2. Blomsterstilken trind; Bægerbladene under Blomstringen tiltrykte til Kronen. Nødderne stærkt piggede. 0,20—0,40. Maj-Sept. Ukrudt i Sæden, især paa de sydlige Øer.
Ager-R., **R. arvénsis** L.

9. **Betráchium,** Frøpeber.

I. Bladene alle haanddelte, med flade, ikke haarformede, Afsnit.
  1. Stænglen opret; Bladene 3—5-delte, de nedre med rundtakket-lappede, de øvre med linieformede, helrandede Afsnit. Kronbladene bleggule. 0,15—0,60. ⊙. Juni-Aug. I Tørvemoser, ved Grøfter og Damme. Almindelig.
  Tiggerranunkel, **B. scelerátum** (L.) Lange.
  2. Stænglen krybende; Bladene nyreformede, 3—5-lappede. Kronbladene hvide. 0,08—0,20. ♃. **Jsk. og Vandpl.** Juni-Aug. I Grøfter og Bække, ved Kildevæld. Jyll.: hist og her, især mod Vest; iøvrigt kun et Par Steder paa Fyen.
  Vedbendbladet F., **B. hederáceum** (L.) Gray.

II. **Vandplanter** med nedsænkede og ofte tillige med svømmende Blade; de nedsænkede Blade mangedelte med haar- eller børsteformede Flige. Vokser undertiden paa fugtig Jord og har da kortere, noget kødfulde, linieformede Bladflige. Kronbladene hvide med gul Negl, meget sjeldent helt hvide. ♃.
  A. De nedsænkede Blade af temmelig ubestemt Form, 3-delte med gentagne Gange 2—3-delte Afsnit, med haarformede, til alle Sider udstaaende, oftest slappe Flige.
    a. Støvblade mange, over 20. Lange Blomsterstilke.
      1. Støvbladene længere end Frugtsamlingen; Smaafrugterne uden Køl; Arpapillerne lange. Med lappede Flydeblade: var. *peltátum* (Schrank), eller kun med Undervandsblade; Stængelled og Bladflige da enten meget strakte: var. *pseudoflúitans* (Hiern) eller temmelig korte: var *submérsum* (Bab.) Maj-Aug. Baade i strømmende og i stillestaaende Vand. Alm.
      Almindelig F., **B. aquátile** (L.)
      2. Støvbladene i Regelen kortere end Frugtsamlingen; Smaafrugterne med tydelig Køl; Arpapillerne korte. Med dybt 3-fligede Flydeblade: var *Baudótii* (Godr.), eller kun med Undervandsblade; Stængelled og Bladflige da enten meget langstrakte: var *fluviàtile* (Web.) eller temmelig korte: var. *marínum* (Fr.). Juni-Aug. Baade i Ferskvand og Brakvand. Hist og her.
      Flydende F., **B. flúitans** (Lam.) Gelert.
    b. Støvbladene faa, c. 15, længere end Frugtsamlingen; Blomsterne smaa og Blomsterstilkene korte; lange Arpapiller. Med 3-fligede Flydeblade: var. *diversifólium* (Schrank), eller kun med Undervandsblade; og da enten med lange Stængelled og lange, slappe Bladflige: var. *Drouétii* (Schultz) eller kortere Stængelled og korte, stivere Bladflige: var. *divaricátum* (Schrank); desuden en meget spinkel tyndstænglet Form: var *eradicátum* Læst. Maj-Juli. Baade i strømmende og stillestaaende Vand. Hist og her.
    Haarfliget F., **B. paucistamíneum** (Tausch) Gelert.
  B. Bladene alle nedsænkede, regelmæssig kredsformede eller nyreformede, 3-delte med gentagne Gange tvedelte Afsnit med

børsteformede, stive, vandret i et Plan udstaaende Flige; de nedre Blade kortstilkede, de øvre siddende. Blomsterstilkene længere end Bladene, mod Frugtmodningen noget nedadbøjede; Støvbladene talrige, længere end Støvvejene; Smaafrugterne haarede eller glatte. Juni-Aug. Baade i strømmende og stillestaaende Vand. T. alm.
Kredsbladet F., **B. circinnátum** (Sibth.) Fr.

10. **Ficária**, Vorterod.

Stænglen nedliggende—opstigende, med hjærteformet-nyreformede, stilkede Blade. Med Ammerødder. 0,10—0,25. **Jsk.** April-Maj. I Skove og Haver. Almindelig. (Ranúnculus ficária L.)
F. verna Huds.

11. **Myosúrus**, Musehale.

Stænglen 1-blomstret, med rosetformet samlede, linieformede Grundblade, iøvrigt bladløs. Frugtbunden tilsidst indtil 0,05 lang, med talrige Smaafrugter. 0,03—0,10. ⨀ April-Juni. Paa leret eller gruset Jord. Hist og her. Liden M., **M. minimus** L.

12. **Anemóne**, Anemone.

A. Jordstænglen lodret eller skæv, med 3-lappede Blade og 1-blomstrede Stilke. Svøbbladene tæt nedenfor Blomsten, hele, kortere end de blaa Blosterblade. 0,08—0,20. **Jsk.** Marts-Maj. I Skove. (Hepática triloba DC.) T. alm. Blaa A., **A. hepàtica** L.
B. Jordstænglen vandret. Svøbbladene fjærnede fra Blomsten, af samme Udseende som de grundstillede, haandsnitdelte Løvblade.
  a. Blosterbladene idetmindste paa Oversiden hvide. Stænglen altid 1-blomstret.
    1. Svøbbladenes Stilk af Længde med Pladen. Blomsterstilken meget længere end Svøbbladene. 12—20 paa Undersiden blegblaa Blosterblade. **Rh.-J.** Maj. Kun paa Bornh. Blegblaa A., **A. apennina** L.
    2. Svøbbladenes Stilk halvt saa lang som Pladen. Blomsterstilken omtrent af Svøbbladenes Længde. 6—9 paa Undersiden ofte rødlige Blosterblade. 0,10—0,25. **Rh.-J.** April-Maj. I Skove og paa Enge. M. alm.
    Hvid A., **A. nemorósa** L.
  b. Blosterbladene gule.
    1. Svøbbladenes Plade mange Gange længere end Stilken. Stænglen ofte 2—3-blomstret, idet der udgaar Blomster fra Svøbbladhjørnerne. 0,15—0,25. **Rh.-J.** April-Maj. I Skove. Hist og her.
    Gul A., **A. ranunculoides** L.
    3. Svøbbladenes Plade kun 2—3 Gange saa lang som Stilken. Stænglen 1-blomstret. Sætter næsten aldrig modne Frugter. I Skove. Sjelden.
    A. nemorósa × ranunculoides.

13. **Pulsatilla,** Kobjælde.

A. Løvbladene grundstillede, enkelt fjersnitdelte, med 2—3-lappede Afsnit. Svøbbladene haandsnitdelte. Blosterbladene paa Oversiden hvide, paa Undersiden rødlige eller violette. 0,08—0,15, ved Frugtmodningen indtil 0,30. **Jsk.** Maj-Juni. Kun funden i Jyll. Vaar-K., **P. vernális** (L.) Miller.

B. Løvbladene grundstillede, 3-dobbelt fjersnitdelte. Svøbbladene haandsnitdelte.
1. Blomsterstilken under Blomstringen nikkende, senere opret. Blosterbladene kun lidet længere end Støvbladene, mørkviolette, sjeldnere hvidlige. 0,08—0,20, ved Frugtmodningen indtil 0,40. **Jsk.** April-Maj. Paa Bakker. Hist og her. Nikkende K., **P. praténsis** (L.) Mill.
2. Blomsterstilken stedse opret. Blosterbladene dobbelt saa lange som Støvbladene, lysviolette, sjeldnere næsten hvide. 0,05—0,20, ved Frugtmodningen indtil 0,30. **Jsk.** April-Maj. Paa Bakker, i Krat. Hist og her. Opret K., **P. vulgáris** Mill.

14. **Thalíctrum,** Frøstjærne.

A. Blomsterne nikkende; Støvbladene hængende. Blomsterstanden en pyramideformet eller ægformet Top.
1. Bladafsnittene rundagtige eller omvendt ægformede. Topgrenene udspærrede. Nødderne oftest 8-ribbede. Var. med oprette—udstaaende Topgrene og oftest 10-ribbede Nødder: var. *flexuósa* (Bernh.). 0,15—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Bakker, ved Strandbredder. Hist og her. Liden F., **T. minus** L.
2. Bladafsnittene aflang-kileformede. Toppen sammenkneben, med oprette—udstaaende Grene. Nødderne 8-ribbede. 0,25—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Paa høje Enge, Overdrev. Temmelig sjelden. Rank F., **T. simplex** L.

B. Blomsterne i en halvskærmformet Top, oprette. Støvbladene oprette. Nødderne 10-ribbede. 0,30—0,90 **Jsk.** Juli. Paa Enge, især mellem Krat. Hist og her. Gul F., **T. flavum** L.

15. **Actaéa,** Druemunke.

Bladene 2—3-dobbelt snitdelte. Blomsterne i ægformede Klaser, hvide. 0,30—0,60. **Jsk.** Maj-Juni. I Skove. Hist og her. Bær-D., **A. spicáta** L.

15. Fam. **Ceratophylláceae,** Hornbladfamilien.

Fleraarige, rodløse **Vandplanter** med gaffelformet delte, kransstillede Blade uden Akselblade. Blomsterne siddende i Bladhjørnerne, særkønnede, med 6—12 Blosterblade. enbo. Hanblomsten med 10—20 Støvblade; Hunblomsten med een, fri Støvvej. Frugten en Nød, ofte med to Horn ved Grunden og et Horn i Spidsen, dannet af den blivende Griffel. Vandbst.

1. **Ceratophyl'lum,** Hornblad.

1. Bladene 1—2 Gange gaffeldelte, med 2—4 tandede Flige. Frugten med 2 Horn ved Grunden og blivende Griffel i Form af et Horn i Spidsen. 0,25—0,60. Juli-Sept. I Søer og Damme. Almindelig. Tornet H., **C. demérsum** L.
2. Bladene 3-dobbelt gaffeldelte, med 5—8 svagt tandede Flige. Frugten ved Grunden vortet, uden Horn, med blivende Griffel i Form af et Horn i Spidsen. 0,25—0,60. Juni-Juli. I Søer og Damme. Sjelden. Tornløs H., **C. submérsum** L.

16. Fam. **Nymphaeáceae,** Aakandefamilien.

Fleraarige **Vandplanter** med store, nyreformede—hjærteformede, svømmende Blade. Blomsterne enlige, regelmæssige, tvekønnede, undersædige eller halvt oversædige, med 4—5, paa Oversiden farvede Bægerblade, mange Kronblade, mange frie Støvblade og en flerrummet Støvvej med et siddende, straaleformet Ar. Insektbst. og Selvbst. Frugten et Bær. Vandspr.

1. Blomsten undersædig med 5 Bægerblade, gul. Bladstilke butkantede—fladtrykte, men mange snævre Luftgange. Aakande, Nuphar 108.
2. Blomsten halvt oversædig, med 4 Bægerblade, hvid. Bladstilke trinde, med oftest 4 vide og flere snevrere Luftgange; idetmindste de første er uden Tværvægge, selv om Stilkene er flere Meter lange. Nøkkerose, Nymphaea 108.

1. **Nuphar,** Aakande.

1. Blomsterne 0,03—0,06 i Tværmaal, med 10—20-straalet Ar. Bladstilkene mod Spidsen but trekantede. Bladpladerne 0,12—0,25 lange. Juni-Aug. I Søer, Aaer og Bække. Almindelig. Gul Aa., **N. lúteum** (L.). Sm.
2 Blomsterne 0,02—0,03 i Tværmaal, med 10—12-straalet Ar. Bladstilken mod Spidsen fladtrykt. Bladpladerne smaa, kun 0,05—0,10 lange. Juli-Aug. Kun paa Bornholm. Dværg-Aa., **N. púmilum** (Timm.) Sm.

2. **Nymphaéa,** Nøkkerose.

Blomsterne indtil 0,10 i Tværmaal. Juli-Aug. I Søer, Aaer og Bække. Almindelig. Hvid N., **N. alba** L.

17. Fam. **Berberidáceae,** Berberisfamilien.

Buske med spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klaser, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 3- (eller 2-)tallige, med 2(—5) Kredse af Bægerblade, 2 Kredse af Kron- og Støvblade, en 1-bladet, 1-rummet Støvvej med et skiveformet næsten siddende Ar. Insektbst. og Selvbst. Frugten et Bær.

1. **Bérberis,** Berberis.

To Slags Skud: Langskud, hvis Blade er omdannede til Torne, fra hvis Hjørner der i samme Vækstperiode udgaar Dværggrene med omvendt-ægformede, tornet-savtakkede Blade med korte, leddede Bladstilke. Blomsterne gule. Bærrene ovale røde. 1,50—3,00. Maj-Juni. Tidligere tml. alm. plantet (nu forbudt ved Lov!). Sjeldnere vildtvoksende. Almindelig B., **B. vulgáris** L.

18. Fam. **Papaveráceae,** Valmuefamilien.

Urter med Mælkesaft, med spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 2 hurtig affaldende Bægerblade, 2 + 2 Kronblade, mange Støvblade, en flerbladet, 1-rummet Støvvej, med oftest siddende Ar. Insektbst. (og Selvbst.). Frugten en Kapsel. Vindslyngspr.

A. Hvid Mælkesaft. Arret mangestraalet. Kapslen kugleformet eller kølleformet, aabner sig ved Huller tæt under Arret. Kronbladene oftest røde. ⨀. Valmue, Papaver 109.
B. Arret 2-fliget. Kapslen forlænget, aabner sig ved 2 Klapper. Kronbladene gule.
  1. Gul Mælkesaft. Kapslen 1-rummet. ♃. Svaleurt, Chelidonium 109.
  2. Hvid Mælkesaft. Kapslen ved en svampet, falsk Skillevæg 2-rummet, krummet, meget lang (indtil 0,30). ⨀ og ♃. Hornskulpe, Glaucium 110.

1. **Papáver,** Valmue.

A. Kapslen glat.
  a. Hele Planten glat. Stængelbladene omfattende. Støvtraadene mod Spidsen udvidede 0,30—0,80. Juni-Juli. Hist og her, forvildet fra Haver. Opiums-V., **P. somníferum** L.
  b. Stængel og Blade haarede. Stængelbladene ikke omfattende. Støvtraadene sylformede.
    1. Blomsterstilkens Haar udstaaende. Arret 8—12-straalet. Kapslen halvkugleformet — omvendt ægformet. 0,20—0,60. Juni-Juli. Paa Marker, Díger osv. Hist og her. Korn-V., **P. rhoeas** L.
    2. Blomsterstilkens Haar tiltrykte. Arret 6—8-straalet. Kapslen kølleformet. 0,20—0,45. Juni-Juli. Paa Marker, Diger osv. Almindelig. Gærde-V.. **P. dúbium** L.
B. Kapslen kølleformet, saavelsom Stængel og Blade stivhaaret. Arret 4—6-straalet. 0,20—0,45. Maj-Juli. Paa Marker, Diger osv. Almindelig. Kølle-V., **P. argemóne** L.

2. **Chelidónium,** Svaleurt.

Stænglen tilligemed de fjersnitdelte Blade svagt haaret. Var. med fjerfligede Bladafsnit og fligede Kronblade: var. *laciniáta* (Willd.) 0,30—0,80. **Jsk.** Maj-Aug. Ved Gærder og Mure. Almindelig, især paa Øerne. Almindelig S., **C. majus** L.

3. **Glaúcium,** Hornskulpe.

Stænglen glat. Bladene fjerlappede, svagt haarede. 0,45—0,70. **Jsk.** Juli-Aug. Paa sandede Strandbredder. Kun funden omkring Limfjorden. (G. lúteum Scop.). Blaagraa H., **G. flavum** Crantz.

19. Fam. **Fumariáceae,** Jordrøgfamilien.

Glatte Urter med spredte, fjersnitdelte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klaser, undersædige, uregelmæssige, med 2 smaa, hurtig affaldende Bægerblade, 2 + 2 Kronblade, af hvilke det ene i den ydre Kreds er forsynet med en Spore, 2 Støvbladknipper, hver med een hel og to halve Støvknapper, en 2-bladet, 1-rummet Støvvej. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel eller Nød.

1. Frugten en Kapsel. Oftest med Knold. Lærkespore, Corydallis 110.
2. Frugten en Nød. Uden Knold. Jordrøg, Fumaria 110.

1. **Cory'dallis,** Lærkespore.

I. Med Knold. Stænglen faabladet. Klaserne endestillede. Blomsterne rødviolette, sjeldent hvide. ♃.
- A. Knolden med Rødder fra hele Overfladen, dør bort fra inden og derfor tilsidst hul. Blomsternes Dækblade hele. 0,15—0,30. Selvgold. **Stkn.-J.** Maj. I Skove. Ikke sjelden. Hulrodet L., **C. cava** (L.) Schw. & K.
- B. Knolden kun med Rødder fra den nederste Del, dør bort fra uden; ikke hul.
  - a. Klasen faablomstret, med hele Dækblade. 0,05—0,15. Selvfrugtbar. **Rkn.-J.** April. I Skove. Alm. (C. fabácea Pers.). Liden L., **C. intermédia** (L.) P. M. E.
  - b. Klasen mangeblomstret, med haandfligede Dækblade.
    1. Klasen kort, tætblomstret, tilsidst nikkende. Kapslen 3 Gange længere end Frugtstilken. 0,10—0,20. **Rkn.-J.** April-Maj. I Skove. Hist og her. Finger-L., **C. púmila** (Host.) Rchb.
    2. Klasen forlænget, stedse opret. Kapslen omtrent af Længde med Frugtstilken. 0,10—0,20. **Rkn.-J.** April. I Skove. Kun funden paa Møen. Langstilket L., **C. sólida** (L.) Sm.

II. Uden Knold. Stænglen mangebladet, meget tynd, klattrende. Klaserne modsatte Bladene. Blomsterne hvide eller bleggule. Var. med stivt oprette Stængler og kødfulde Blade: var. *carnósa* Rostr. ⊙. Mellem Buske. Hist og her, især paa Fyen. Klattrende L., **C. claviculáta** (L.) DG.

2. **Fumária,** Jordrøg.

Stænglen opret, grenet, med dobbelt fjersnitdelte Blade. Blomsterne røde. Nødderne knudret-rynkede. 0,10—0,30. ⊙. Maj-Aug. Paa dyrket Jord. Alm. Læge-J., **F. officinális** L.

20. Fam. Crucíferae, Korsblomstrede.

Urter med spredte, fjernervede Blade uden Akselblade. Blomsterstanden en Klase, som før Udspringningen er halvskærmformet sammentrængt, uden Dækblade. Blomsten undersædig, regelmæssig, tvekønnet, med 4 Bægerblade, 4 langsneglede Kronblade, 2 ydre korte og 4 indre, parvis stillede, længere Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Støvvej med 2 vægstillede Ægstole. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel (Skulpe), sjeldnere en Nød. Vindslyngspr. hos en Del.

I. Frugten en Skulpe, i det højeste dobbelt saa lang som bred, eller nødagtig, uleddet.
  A. Kortskulpede. Frugten opspringende.
    a. Bredvæggede. Skillevæggen gaar gennem Skulpens største Bredde.
      o. Landplanter.
        * Kronbladene hvide eller lila.
          Δ Skulpens Klapper 1-nervede.
            1. Haaret. Skulpen oval—elliptisk, svagt hvælvet. Gæslingeblomst, Draba 113.
            2. Glat. Skulpen kugleformet—elliptisk. stærkt hvælvet. ⊙. Kokleare, Cochlearia 113.
          ΔΔ Skulpens Klapper nerveløse.
            † Skulpen hvælvet. Kronbladene hvide.
              1. Kronbladene hele. Grundbladene ægformet-ovale. ♃. Peberrod, Armoracia 114.
              2. Kronbladene kløvede. Bladene lancetformede. ♃. Kløvplade, Berteroa 114.
            †† Skulpen flad, oval—elliptisk. Kronbladene oftest lila. Bladene hjærteformede. ♃. Maaneskulpe, Lunaria 114.
        ** Kronbladene gule.
          1. Skulpens Klapper nerveløse. Planten tæt haaret. ⊙. Krognaal, Alyssum 114.
          Glat eller næsten glat. Se: Brøndkarse, Nasturtium 116.
          2. Skulpens Klapper 1-nervede. Dodder, Camelina 114.
      oo. Lave Vand- eller Sumpplanter med grundstillede, sylformede Blade. ⊙. Sylblad, Subularia 114.
    b. Smalvæggede. Skillevæggen gaar gennem Skulpens mindste Bredde. Kronbladene hvide, meget sjeldent røde.
      o. Rummene flerfrøede.
        1. Skulpen oval—kredsrund, udrandet. ⊙. Pengeurt, Thlaspi 114.
        2. Skulpen omvendt hjærteformet. ⊙. Hyrdetaske, Capsella 115.
      oo. Rummene 1—2-frøede.

1. Kronbladene ulige store. Støvbladene med Vedhæng ved Grunden. Rummene 2-frøede. ⊙.
Flipkrave, Teesdalea 115.
2. Kronbladene lige store. Støvbladene uden Vedhæng. Rummene 1-frøede. Karse, Lepidium 115.

B. Nødfrugtede. Frugten uopspringende, nødagtig.
a. Kronbladene hvide. Frugten en paalangs 2-delelig Spaltefrugt med nødagtige Delfrugter. ⊙.
Ravnefod, Senebiera 115.
b. Kronbladene gule. Frugten en enkelt Nød.
o. Nødderne uvingede.
1. Bladene alle hele. ⊙. Rundskulpe, Neslea 115.
2. De nedre Blade delte. ♃. Takkeklap, Bunias 116.
oo. Nødderne vingede. 3—5 Gange længere end brede. ⊙.
Vajd, Isatis 116.

II. Frugten en Skulpe, flere Gange længere end bred, eller uopspringende, nødagtig og leddet paatværs.
A. Langskulpede. Frugten opspringende.
a. Skulpens Klapper nerveløse.
o. Uden Yngleknopper i Bladhjørnerne.
1. Skulpen hvælvet, dens Klapper ikke elastiske. Kronbladene gule, sjeldnere hvide.
Brøndkarse, Nasturtium 116.
2. Skulpen sammentrykt, med elastiske Klapper. Kronbladene hvide eller lila. Bladene fjerstnitdelte.
Springklap, Cardamine 116.
oo. Med sorte Yngleknopper i Bladhjørnerne. Kronbladene røde. ♃. Tandrod, Dentaria 117.
b. Skulpens Klapper 1—5 nervede.
o. Kronbladene hvide, rødlige eller violette, (meget sjeldent gullighvide Turritis).
* Skulpens Klapper 1-nervede.
1. Frøene i 2 Rækker i hvert Rum. Kronbladene gullighvide. ⊙. Taarnurt, Turritis 117.
2. Frøene i 1 Række i hvert Rum. Kronbladene hvide eller lila. Gaasemad, Arabis 117.
** Skulpens Klapper 3—5-nervede.
1. Bladene ægformede—lancetformede. Kronbladene violette eller hvide. ♃.
Aftenstjærne, Hesperis 118.
2. Bladene nyreformede—hjærteformede. Kronbladene hvide. ⊙. Løgkarse, Alliaria 118.
oo. Kronbladene gule.
* Griflen kort. Frøene ovale, oftest sammentrykte.
Δ Skulpen 4-kantet.
1. Skulpen tveægget-firkantet. Bladene delte.
Vinterkarse, Barbaraea 118.
2. Skulpen regelmæssig 4-kantet. Bladene hele.
Hjørneklap, Erysimum 118.
ΔΔ Skulpen trind-sammentrykt.

† Skulpens Klapper 1-nervede.
1. Frøene i 2 Rækker i hvert Rum. Diplotaxis 118.
2. Frøene i 1 Række i hvert Rum. Erucastrum 119.
†† Skulpens Klapper 3—5-nervede. Vejsennep, Sisymbrium 119.
** Griflen lang. Frøene kugleformede.
Δ Skulpens Klapper 1-nervede.
1. Griflen trind. Kaal, Brassica 119.
2. Griflen sammentrykt. ⨀. Sennepskaal, Melanosinapis 120.
ΔΔ Skulpens Klapper 3—5-nervede. Griflen 4-kantet eller sammentrykt. ⨀. Sennep, Sinapis 120.
B. Ledfrugtede. Frugten uopspringende, tilsidst delt paatværs i 2—flere Led, Delfrugter.
a. Frugten flerleddet. Kronbladene gule. ⨀. Kiddike, Raphanus 120.
b. Frugten 2-leddet. Kronbladene hvide eller rødlige.
1. Leddene kugleformede, det nederste lille, goldt. Kronbladene hvide. ♃. Strandkaal, Crambe 120.
2. Det nederste Led 3-kantet, det øverste pilformet. Kronbladene rødlige eller hvide. ⨀. Strandsennep, Cakile 120.

1. Draba, Gæslingeblomst.

A. Bladene alle grundstillede. Kronbladene tokløvede. 0,03—0,15. ⨀. Marts-Maj. Paa tørre Marker og Diger. Meget almindelig. (Eróphila v. (L.). DC.). Vaar-G., **D. verna** L.
B. Stænglen bladbærende. Kronbladene hele eller udrandede.
1. Stængelbladene lancetformede—ægformede. Kronbladene udrandede. Skulperne tilsidst snoede. 0,10—0,25. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakker, især Kalkbakker. Kun funden faa Steder i det nordlige Jyll. Hvidgraa G., **D. incána** L.
2. Stængelbladene hjærteformede. Kronbladene hele. Skulperne ikke snoede. 0,10—0,25. ⨀. Maj-Juni. Kun paa Bornh. Mur-G., **D. murális** L.

2. Cochleária, Kokleare.

A. Bladene alle stilkede. Grundbladene langstilkede, hjærteformet-spydformede, Stængelbladene kortstilkede, ægformet-spydformede, 3—5-lappede eller hele. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene. 0,08—0,15. Maj-Juni. Ved Strandbredder. Ikke sjelden. Dansk K., **C. dánica** L.
B. Grundbladene stilkede, Stængelbladene siddende. 0,10—0,30.
1. Grundbladene bredt ægformede—svagt hjærteformede. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene. Griffel c. 0,5 Mm. lang. Maj-Juni. Ved Strandbredder. Hist og her. Læge-K., **C. officinális** L.
2. Grundbladene ægformet-ovale, ved Grunden afrundede eller

afsmalnede. Kronbladene omtrent 3 Gange saa lange som Bægerbladene. Griffel c. 1 Mm. lang. Maj-Juni. Ved Strandbredder. Hist og her. Engelsk K., **C. ánglica** L.

3. **Armorácia,** Peberrod.

Grundbladene langstilkede, rundtakkede; Stængelbladene siddende, de nederste delte, de øvre savtakkede eller helrandede. 0,50—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. Hist og her forvildet.
Almindelig P., **A. lapathifólia** Gil.

4. **Lunária,** Maaneskulpe.

Bladene fint tandede. 0,45—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Paa fugtige Steder i Skove. Kun funden ved Vejle, og i Rø Sogn paa Bornh.
Vedvarende M., **L. rediviva** L.

5. **Bertéroa,** Kløvplade.

Hele Planten graa af Stjærnehaar. Stænglen mod Spidsen grenet med oprette Grene. 0,25—0,45. **Jsk.** Maj-Aug. Paa Marker. Hist og her; indført med fremmed Frø. Graa K., **B. incána** (L.). DC.

6. **AlyS'sum,** Krognaal.

Hele Planten graa af Stjærnehaar. Stænglen fra Grunden af grenet med opstigende Grene. 0,10—0,20. Maj-Juli. Paa Marker og Bakker. Hist og her. Maaske oprindelig indført.
Graadodder, **A. calycinum** L.

7. **Camelína,** Dodder.

1. Enaarig; svagt haaret eller næsten glat. Frugterne omvendt hjærteformede eller omvendt ægformede, paa aabent udstaaende Stilke. Bladene lancetformede, hele, helrandede eller svagt tandede. Var. med Frugtstilkene tilsidst slapt nedhængende: var. *foétida* (Fr.), og med tandet-fjerlappede eller fjerfligede Blade: var. *dentáta* (Pers.). 0,30—0,60. Juni-Aug. Ukrudt mellem Sæden, især mellem Hør, og paa Kløvermarker. Temmelig almindelig. Hovedarten dyrkes enkelte Steder som Olieplante. (C. satíva (L.). Crantz). Sæd-D., **C. linícola** Sch. & Sp.
2. Toaarig; temmelig tæt haaret. Frugterne pæreformede, meget mindre end hos foregaaende Art; Frugtstilkene opret-udstaaende. Bladene elliptiske eller lancetformede, hele, helrandede eller svagt tandede. 0,30—0,80. Juni-Juli. Paa Kløver- og Græsmarker. Hist og her; formodentlig indført med fremmed Frø. (C. silvéstris Wallr.). Smaaskulpet D., **C. microcárpa** Andrzj.

8. **Subulária,** Sylblad.

Bladene alle grundstillede, sylformede. Blomsterstanden faablomstret. 0,02—0,05. Juli-Aug. Ved Aa- og Søbredder. Kun funden et Par Steder i Vestjyll. Vand-S., **S. aquática** L.

9. **Thlaspi,** Pengeurt.

Glat. Grundbladene omvendt ægformede, stilkede; Stængelbladene siddende. Skulpen flad, vinget. 0,15—0,30. Maj-Juli. Ukrudt paa dyrket Jord. Almindelig. Almindelig P., **T. arvénse** L.

10. **Capsélla,** Hyrdetaske.

Hele Planten mere eller mindre haaret af Stjærnehaar. Grundbladene aflange, stilkede, tandede eller fjerdelte; Stængelbladene siddende. Var. med røde Kronblade: f. *rubriflóra* Mort. 0,15—0,30. April-Sept. Almindelig H., **C. bursa pastóris** (L.). Moench.

11. **Teesdálea,** Flipkrave.

Oftest flerstænglet. Bladene grundstillede, fjerdelte. 0,04—0,12. April-Juni. Paa tørre, sandede Marker. Almindelig.
Nøgenstænglet F., **T. nudicaulis** (L.). R. Br.

12. **Lepídium,** Karse.

A. Skulpen uvinget, ikke udrandet. ♃.
1. Stænglen glat. Bladene savtakkede. Skulperne ovale, dunhaarede. 0,45—0,70. **Jsk.** Juli-Aug. Paa lerede Strandbredder. Hist og her. Bredbladet K., **L. latifólium** L.
2. Stænglen dunhaaret. Bladene fjernt tandede. Skulperne hjærteformede, glatte. 0,30—0,45. **Jsk.** Maj-Juni. **L. draba** L.

B. Skulpen vinget, udrandet. ⊙.
a. Frugtstilkene udstaaende. Stænglen stærkt grenet.
1. Bladene aflange, tandede, med pilformet, Stænglen omfattende Basis. Hele Planten dunhaaret. 0,15—0,40. Juni-Juli. Ukrudt paa dyrket Jord. Temmelig almindelig.
Salomons Lysestage, **L. campéstre** (L.). R. Br.
2. De nedre Stængelblade fjersnitdelte, de øvre hele, linieformede, ikke stængelomfattende. Hele Planten glat. Af en ubehagelig Lugt. 0,15—0,30. Juni-Aug. Paa Ryddepladser, ved Veje; især omkring Byer. Hist og her.
Stinkende K., **L. ruderále** L.

b. Frugtstilkene opret-tiltrykte. Bladene enkelt eller dobbelt fjersnitdelte. Hele Planten glat. 0,25—0,50. Juni-Juli. Forvildet fra Haver, og Ukrudt i Sæden, især i Hørsæd.
Have-K., **L. sativum** L.

13. **Senebiéra,** Ravnefod.

Mangestænglet, med nedliggende Stængler og enkelt eller dobbelt fjersnitdelte Blade. 0,05—0,15. Juli-Aug. Paa Gader og Veje, ved Strandbredder. Jyll.: Broust i Hanherred; ikke funden paa Fyen; iøvrigt hist og her. Liggende R., **S. corónopus** (L.). Poiret.

14. **Néslea,** Rundskulpe.

Stænglen opret, med lancetformede, hele Blade. 0,20—0,45. Juni-Juli. Ukrud i Sæden. Hist og her.
Topblomstret R., **N. paniculáta** (L.). Desv.

15. **Búnias,** Takkeklap.

Opret, stivhaaret. De nedre Blade delte, de øvre hele, tandede. 0,60—1,25. **Jsk.** Juni-Aug. Omkring Byer. Hist og her. Indvandret fra Rusland. Orientalsk T., **B. orientális** L.

16. **I'satis,** Vajd.

Stænglen opret, grenet, med lancetformet, pilformede omfattende Stængelblade. 0,45—1,00. Juni-Juli. Kun funden et Par Steder; formodentlig indført. Farve-V., **I. tinctória** L.

17. **Nastúrtium,** Brøndkarse.*)

I. Kronbladene hvide. Stænglen fra en rodslaaende nedre Del opstigende, med snitdelte Blade. Hele Planten glat. 0,30—0,80. ♃. **Jsk. og Sumppl.** Juni-Juli. Ved og i Vand. Hist og her. (N. officinále R. Br.). Almindelig B., **N. aquáticum** (L.).

II. Kronbladene gule. Bladene snitdelte eller fligede.

A. Kronbladene længere end Bægerbladene. ♃.

a. Skulpen aflang eller linieformet. af Længde med eller idetmindste halvt saa lang som Frugtstilken. Kronbladene 2—3 Gange saa lange som Bægerbladene.

1. Skulpen linieformet, af Længde med eller længere end Frugtstilken. 0,15—0,45. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Bække og Grøfter. Sj.
Langskulpet B., **N. silvéstre** (L.). R. Br.

2. Skulpen aflang, af Frugtstilkens halve Længde. 0,15—0,45. Juli-Aug. (N. anceps).
N. palústre × silvéstre.

b. Skulpen elliptisk, 2—4 Gange kortere end Frugtstilken. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene. 0,50—1,20. **Jsk. og Sumppl.** Juni-Juli. I og ved Vand. Alm. Vand-Peberrod, **N. amphíbium** (L.). R. Br.

B. Kronbladene af Længde med eller kortere end Bægerbladene. Skulpen af Længde med Frugtstilken, aflang. 0,20—0,40. ⊙ eller ⊙. Juni-Aug. Paa fugtige Steder. Alm.
Kjær-B., **N. palústre** (Leyss.). DC.

18. **Cardámine,** Springklap.

A. Kronbladene 3 Gange saa lange som Bægerbladene, med omvendt ægformet, udstaaende Plade. ♃.

1. Stænglen trind, hul; oftest uden Udløbere. Bladafsnittene paa de nedre Blade ovale, paa de øvre Blade lancetformede, helrandede. Støvknapperne gule. Vegetativ Formering ved Knopper paa de grundstillede Blade. Var. med mindre Blomster og linieformede Bladafsnit: var. *Hayneána* (Welw.), og med langstilket Støvvej; var. *gynocrátes* Didr. 0,20—0,45. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge. M. alm.
Engkarse, **C. praténsis** L.

2. Stænglen kantet, marvfyldt; med Udløbere. Bladafsnittene

*) Slægten kaldes ogsaa paa Latin: Róripa.

paa de nedre Blade ovale, paa de øvre aflange, tandede. Støvknapperne violette. Haaret eller glat. 0,20—0,45. **Jsk.** Maj-Juni. Ved Bække, Kilder, paa fugtige Steder i Skove. Ikke sjelden. Vandkarse, **C. amára** L.

B. Kronbladene 2 Gange længere end Bægerbladene eller kortere, med smal, opret Plade.

a. Kronbladene omtrent 2 Gange længere end Bægerbladene. Bladstilken uden pilformede Ører ved Grunden.

1. Stængelblade faa, mindre end de talrige, rosetstillede Grundblade. Frugter og Frugtstilke oprette, ragende langt ud over den blomstrende Del af Klasen. Glat eller haaret. 0,05—0,20. ⊙ eller ⊙. April-Maj. Paa fugtig, løs Tørve- eller Sandbund. Hist og her. Rosetbladet S., **C. hirsúta** L.

2. Stængelblade talrige, oftest større end de faa og tidlig henvisnende Grundblade. Frugtstilkene udstaaende; Frugterne opstigende, neppe ragende ud over den blomstrende Del af Klasen. 0,10—0,25. ⊙ eller ♃. **Jsk.** Maj-Juni. I fugtige Skove. T. sj. Skov-S., **C. silvática** Link.

b. Kronbladene omtrent af Bægerbladenes Længde, eller helt manglende. Bladstilken med pilformede Ører ved Grunden. 0,15—0,35. ⊙. Maj-Juni. I fugtige Skove. Sjelden. Kronløs S., **C. impátiens** L.

19. **Dentária,** Tandrod.

Jordstænglen krybende, med smaa, tykke, skjælformede Blade. De nedre Stængelblade fjersnitdelte, de øvre hele. 0,25—0,45. **Rh.-J.** Maj-Juni. I bakkede Skove. Temmelig sjelden. Løgbærende T., **D. bulbífera** L.

20. **Turrítis,** Taarnurt.

Stænglen stivt opret, tætbladet, ru af grenede Haar. Stængelbladene æg-lancetformede, spidse, med pilformet, omfattende Basis, helrandede. 0,40—1,00. Juni-Juli. Paa tørre Marker, Grøftevolde osv. Almindelig. Glat T., **T. glabra** L.

21. **Ar'abis,** Gaasemad.

A. Stænglen opret, ugrenet, ved Grunden stivhaaret, med talrige, omfattende Stængelblade. Var. helt glat: var. *glabra* (L.). 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakker, især paa Ler- og Kalkgrund. Hist og her. Stivhaaret G., **A. hirsúta** (L.). Scop.

B. Stænglen grenet, mere eller mindre stivhaaret, med faa, ikke omfattende Stængelblade.

1. Bladene hele, fjernt tandede eller de øvre helrandede. 0,10—0,25. ⊙. April-Maj. Paa tørre Marker. Almindelig. Almindelig G., **A. thaliána** L.

2. Grundbladene fjersnitdelte, Stængelbladene fligede eller savtakkede eller de øvre helrandede. 0,10—0,30. ⊙. Maj-Juli. Kun funden paa Stevns og Møens Klint. Sand-G., **A. arenósa** (L.). Scop

22. **Hésperis,** Aftenstjærne.

Opret, med lancetformede—ægformede, tilspidsede, tandede Blade. Blomster vellugtende. 0,30—0,80. **Jsk.** Juni-Juli. I Kratskove, ved Gærder. Sjelden. Formodentlig oprindelig forvildet fra Haver.
Vellugtende A. **H. matronális** L.

23. **Alliària,** Løgkarse.

Stænglen opret, forneden haaret, foroven glat. Bladene har, naar de gnides, en løgagtig Lugt. 0,30—1,00. Maj. Ved levende Hegn, i Krat. T. alm. Skov-L., **A. officinális** Andrzj.

24. **Barbaraéa,** Vinterkarse.

A. De nedre Blade langstilkede, hele og ovale, eller fjersnitdelte med et Par meget smaa Sideafsnit og et stort, ovalt Endeafsnit; de øvre Blade siddende, bugtet-tandede. Kronbladene omtrent $^{1}/_{2}$ Gang længere end Bægerbladene. Skulperne tiltrykte til Stænglen. 0,30—0,60. ⊙. Maj-Juni. Paa fugtige Steder. Temmelig sjelden. Rankskulpet V., **B. stricta** Andrzj.

B. De nedre Blade fjersnitdelte, med et større rundagtigt—hjærteformet Endeafsnit; de øvre Blade fjerlappede—fjersnitdelte. Kronbladene omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene. 0,30—0,60.
   1. De nedre Blade med 2—4 Par Sideafsnit. Frugtstilken meget tyndere end den modne, oprette Skulpe. Var. med bueformet opstigende Skulper: var. *arcuáta* (Opiz). ♃. **Jsk.** Juni. Paa Græsmarker, ved Gærder. Hist og her. (B. vulgaris R. Br.).
   Almindelig V., **B. lyráta** (Gil.). Asch.
   2. De nedre Blade med 3—5 Par Sideafsnit. Frugtstilken næsten lige saa tyk som den modne, opret-aabne Skulpe. ⊙. Maj-Juni. Paa Græsmarker. Sjelden.
   B. intermedia Boreau.

25. **Erys'imum,** Hjørneklap.

1. Blomsterstilken 2—3 Gange længere end Bægeret. Skulpen opstigende, 2 Gange saa lang som den vandret udspærrede Frugtstilk. 0,25—0,60. ⊙. Juni-Aug. Paa dyrket Jord, især mellem Vaarsæd. Gyldenlak-H., **E. cheiranthoides** L.
2. Blomsterstilken af Længde med Bægeret. Skulpen opret, flere Gange saa lang som den oprette Frugtstilk. 0,30—0,90. ⊙. Juni-Juli. Kun funden paa Møen.
Ranskulpet H., **E. hieraciifólium** L.

26. **Diplotáxis.**

1. Stænglen ved Grunden træagtig. Skulpen omtrent af Frugtstilkens Længde. 0,30—0,50. ♃. Juli-Sept. Paa Ryddepladser, Grusdynger, ved Mure osv. Sjelden. Indslæbt. **D. tenuifólia** (L.). DC.
2. Stænglen urteagtig, kun ved Grunden bladbærende. Skulpen dobbelt saa lang som Frugtstilken. 0,15—0,30. ⊙. Juni-Sept. Indslæbt. M. sj. **D. murális** (L.). DC.

27. Erucástrum.

Stænglen opret, grenet, med fjersnitdelte Blade. De nederste Blomster med Dækblade. 0,30—0,45. ⊙ eller ♃. Juli-Aug. M. sj. Indslæbt. **E. Pollichii** Sch. et Sp.

28. Sisymbrium, Vejsennep.

I. Bladene enkelt fjersnitdelte.
  A. Skulperne mod Spidsen afsmalnede, oprette, tiltrykte til Stænglen. 0,30—0,50. ⊙. Juni-Juli. Paa Ryddepladser, Veje osv. Ikke sj. Rank V., **S. officinále** (L.). Scop.
  B. Skulperne ikke afsmalnede mod Spidsen, opstigende.
    a. De øvre Blades Sideafsnit og Endeafsnit ens, linieformede. Skulpen omtrent 8 Gange længere end Frugtstilken. 0,30—0,50. ⊙. Maj-Juli. Sjelden. Indslæbt. (S. pannónicum Jacq). Ungarsk V., **S. sinapistrum** Crantz.
    b. De øvre saavelsom de nedre Blades Endeafsnit større end Sideafsnittene, spydformet. Skulpen 2—4 Gange længere end Frugtstilken.
      1. Skulpen omtrent 4 Gange længere end Frugtstilken. 0,25—0,50. ⊙. Juli-Aug. M. sj. Indslæbt. Glatbladet V., **S. irio** L.
      2. Skulpen henved 2 Gange længere end Frugtstilken. 0,25—0,50. ⊙. Juni-Juli. Paa Ryddepladser. Sjelden. Indslæbt. Stivhaaret V., **S. Loesélii** L.

II. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med linieformede Afsnit. Skulperne opstigende. 0,30—0,80. ⊙. Juni-Juli. Paa dyrkede Steder, især omkring Byer. Almindelig. Finbladet V., **S. sophia** L.

29. Brássica, Kaal.

A. Klasen allerede under Blomstringen forlænget. Støvbladene næsten lige lange. 0,50—1,00. ⊙ eller ♃. Juni-Juli. Dyrkes under en stor Mængde Afændringer af meget forskelligt Udseende, f. Eks. Grønkaal. Hvidkaal, Rødkaal, Rosenkaal, Blomkaal, Knudekaal osv., og forekommer af og til forvildet. Almindelig K., **B. oleràcea** L.

B. Klasen under Blomstringen halvskærmformet. De 2 Støvblade meget kortere end de øvrige. De nedre Blade delte, de øvre hele.
  a. De nedre Blade stilkede, de øvre siddende med hjærteformet, omfattende Basis.
    1. Bladene blaagrønne, glatte. Bægerbladene oprette eller noget udstaaende. 0,40—1,00. ⊙ eller ⊙. Maj-Juni. Dyrkes under flere Afændringer: Vinterraps, Sommerraps og underjordisk Kaalrabi, og forekommer hist og her forvildet. Raps, **B. napus** L.
    2. De nedre Blade græsgrønne, med spredte stive Haar. Bægerbladene tilsidst vandret udspærrede. 0,25—0,60. ⊙ eller ⊙. Juni-Juli. Ukrudt i Vaarsæden. I mange Egne

almindelig. Dyrkes endvidere under følgende Afændringer: Vinterrybs, Sommerrybs og Turnips.
Ager-K., **B. campéstris** L.

b. Bladene alle stilkede. ⊙ eller ⊙. Indslæbt.
Smalbladet K., **B. júncea** (L.). Coss.

30. **Melanosinápis**, Sennepskaal.

Bladene alle stilkede. Skulperne opret-tiltrykte. 0,50—1,00. Juni-Juli. Paa dyrket Jord. T. alm. Sort Sennep, **M. nigra** (L.).

31. **Sinápis**, Sennep.

1. Bladene hele eller fjerlappede. Skulpens Klapper 3-nervede. 0,30—0,60. Maj-Juli. Ukrudt paa dyrket Jord. Almindelig.
Ager-S.. **S. arvénsis** L.
2. Bladene fjersnitdelte. Skulpens Klapper 5-nervede. 0,30—0,60. Juni-Aug. Ukrudt paa dyrket Jord. Hist og her. Dyrkes desuden for Frøenes Skyld. Gul S., **S. alba** L.

32. **Ráphanus**, Kiddike.

Opret, med fjerfligede—fjersnitdelte Blade. Mere eller mindre stivhaaret. 0,30—0,50. Juni-Juli. Ukrudt paa dyrket Jord. Temmelig almindelig, især i Jyll. **R. raphanistrum** L.

33. **Crambe**, Strandkaal.

Hele Planten blaadugget, kødfuld, glat. Bladene fjerlappede. 0,30—0,60. Juni-Juli. Paa sandede Strandbredder. Hist og her.
C. maritima L.

34. **Cákile**, Strandsenep.

Stænglen grenet. Bladene fjersnitdelte eller fjerlappede, kødfulde, glatte. 0,25—0,50. Juli-Sept. Ved Strandbredder. Almindelig.
Tykbladet S., **C. maritima** Scop.

21. Fam. **Resedáceae**, Resedafamilien.

Urter med spredte Blade med meget smaa, kirtellignende Akselblade. Blomsterne i Klaser eller Aks, undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 4—6 Bægerblade, 4—6 fligede Kronblade, mange Støvblade, en 3-bladet, 1-rummet, i Spidsen aaben Frugtknude med vægstillede Ægstole. Selvbst. og Insektbst. Frugten en Kapsel. Vindslyngspr.

1. **Reséda**, Reseda.

1. Stænglen opret, med lancetformede, hele Blade. 4 Bægerblade, 4 bleggule Kronblade. 0,30—1,00. ⊙. Juli-Aug. Ved Veje, omkring Byer. Hist og her. Farve-R., **R. lutéola** L.
2. Stænglen opstigende, grenet, med fjersnitdelte Blade. 6 Bægerblade, 5—6 gule Kronblade. 0,20—0,50. ⊙ eller ♃. Juli-Aug. Paa Græsmarker. Sjelden. Gul R., **R. lútea** L.

22. Fam. **Droseráceae,** Soldugfamilien.

Fleraarige Urter med grundstillede, langstilkede, hele Blade, hvis Plader er tæt besatte med Kirtelhaar, ved Hjælp af hvilke de fanger Insekter. Blomsterne i langskaftede, klaselignende Svikler, undersædigede, regelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade, 5 Støvblade, en 3-bladet, 1-rummet Støvvej med vægstillede Ægstole og 3 tvedelte Grifler. Selvbst. Frugten en Kapsel. Frøene meget smaa. Vindspr.

1. **Drósera,** Soldug.

A. Bladene kredsrunde, med haaret Bladstilk. Skaftet omtrent 3 Gange længere end Bladene. 0,06—0,15. **Jsk.** Juli. I Tørv- og Hedemoser. Almindelig. Rundbladet S., **D. rotundifólia** L.

B. Bladene forlængede, med glat Bladstilk.

1. Bladene omvendt ægformede. Skaftet af Længde med eller kun lidet længere end Bladene. 0,03—0,08. **Jsk.** Juli-Aug. I Hedemoser. Vestjyll: almindelig; iøvrigt sjelden.
   Liden S., **D. intermédia** Hayne.
2. Bladene fra en bredere Spids nedefter jævnt afsmalnede, linieformet-kileformede. Skaftet omtrent dobbelt saa langt som Bladene. Var. med omvendt ægformede Blade: var. *obováta* (M. et K.). 0,08—0,20. **Jsk.** Juli. I Moser. Temmelig sjelden. Langbladet S., **D. longifólia** L.

23. Fam. **Violaceae,** Violfamilien.

Urter med spredte, fjernervede Blade med Akselblade. Blomsterne enkeltvis, undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, som ved Grunden er forsynede med nedadrettede Vedhæng, 5 Kronblade, af hvilke de 4 øverste eller bageste er parvis ens, det femte forskellig fra de andre og forsynet med Spore, 5 næsten siddende Støvblade, af hvilke de to forreste har et sporeformet Vedhæng. der rager ned i Kronbladsporen: en 3-bladet, 1-rummet Støvvej med vægstillede Ægstole og med kølleformet Griffel. Insektbst. Frugten en Kapsel; Selvspr. hos de fleste: Kapslen aabner sig i Rygsømmene; ved Indtørring bøjer Klappernes to Halvdele sig med stor Kraft mod hinanden og klemmer derved Frøene ud og slynger dem langt bort.

1. **Víola,** Viol.

I. En- eller toaarig. De 4 øvre Kronblade opadrettede; de 3 nederste Kronblade ved Grunden haarede. De nedre Blade æg-hjærteformede, det øvre æg-lancetformede, med snitdelte Akselblade. Kronbladene forskelligfarvede: blaa, gule eller hvide. 0,06—0,30. Maj-Efteraar. Paa Marker. M. alm.
Stedmodersblomst, **V. tricolor.** L
En meget variabel Plante; de vigtigste Former er:

1. Kronbladene længere — indtil 2 Gange længere — end Bægerbladene, blaa, det nedre med en gul Plet ved Grunden eller helt gul med mørke Striber; sjeldnere er Kronbladene alle gule eller næsten hvide. Paa Marker. f. *vulgáris* Koch.
2. Kronbladene af Længde med eller kortere end Bægerbladene, de øverste hvide eller gullige, det nederste gult med mørke Striber. Paa Marker. f. *arvénsis* (Murr.).
3. Stænglen tildels underjordisk, stærkt grenet, med nedliggende — opstigende Grene. Kronbladene af Længde med eller længere end Bægerbladene, oftest lysblaa. I Klitter. f. *arenária* Sond.

II. Fleraarig. Kronbladene blaa, sjeldnere hvidlige, de 2 mellemste udstaaende, ved Grunden ofte haarede; det nederste Kronblad glat.

A. Med overjordisk Stængel. Bægerbladene spidse.

a. Treakset. Jordstænglen med rosetstillede Blade, fra hvis Hørner der udgaar overjordiske Stængler med Blomster i Bladhjørnerne; ofte udgaar der tillige Blomster fra Jordstænglen.

o. Stænglerne opstigende, glatte eller med spredte Haar, Bladene hjærteformede, de nedre butte, de øvre tilspidsede. Ingen Blomster fra Jordstænglen. Sporen af samme Farve som Kronbladene. Var. med rundagtige Blade, større Blomster og hvidlig Spore: Var. *Riviniána* (Reichenb.). 0,07—0,20. **Jsk.** Maj. I Skove og Krat. Almindelig. Skov-V., **V. silvática** Fr.

oo. Stænglerne ensidig haarede, oprette.

1. De nedre Blade nyreformede, de øvre hjerteformede. De første Blomster udgaar fra Jordstænglen, har store Kronblade, men frembringer sjelden Frugt, de senere, der udgaar fra de overjordiske Stængler, er frugtbærende, men har oftest kun meget smaa Kronblade eller er helt kronløse. 0,07—0,25. **Jsk.** April-Maj. I Skove. Sjelden. Forskelligblomstret V., **V. mirábilis** L.

1. Ingen Blomster fra Jordstænglen. Frembringer ikke moden Frugt. M. sj. **V. mirábilis × silvática.**

b. Toakset. Jordstænglen gaar umiddelbart over i en overjordisk Stængel med Blomster fra Bladhjørnerne.

2. Stænglen nedliggende eller opstigende, med aflangægformede Blade med hjærteformet Basis; Bladstilken uvinget, flere Gange længere end Akselbladene. Sporen gulhvid. I Skove optræder den med langstrakte Stængler, større Blade og Blomster, grønlighvid Spore: f. *lucórum* (Reichenb.), og i Klitter med oftest rigt forgrenet Jordstængel, med kort eller ingen overjordisk Stængel, smaa æg-hjærteformede Blade og oftest gul Spore: f. *sabulósa* (Reihhenb.). 0,02—0.25. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakker tørre Marker, i Skove og Krat osv. M. alm. Mark-V:, **V. canina** L.

2. Stænglen opret eller opstigende. Bladene fra en næsten lige afskaaren Basis æg-lancetformede, nedløbende i den oventil vingede Bladstilk, der er omtrent dobbelt saa lang som Akselbladene. 0,06—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. Paa høje Enge og Overdrev, i Krat. Sjelden. Rank-V., **V. stagnina** Kit.
Bladene aflang-ægformede, kun svagt nedløbende i Bladstilken. Frembringer ikke moden Frugt. Meget sjelden. **V. canina × stagnina.**

B. Ingen overjordisk Stængel. Toakset; Jordstænglen krybende eller næsten lodret, med langstilkede Blade og Blomster. Bægerbladene butte.

a. Arret forlænget i et nedadbøjet Næb. Frugterne kugleformede, haarede, paa nedliggende Stilke.

o. Uden eller med meget korte Udløbere. Bladene æghjærteformede, haarede. 0,05—0,10; efter Blomstringen blive Bladene indtil 0,30 eller højere. **Jsk.** April-Maj. I aabne Skove og Krat. T. alm.
Korthaaret V., **V. hirta** L.

oo. Med lange Udløbere.

1. Bladene nyreformet-hjærteformede, glatte 0,05—0,10. **Jsk.** April. I Udkanten af Skove paa Grøftevolde osv. T. alm. Marts-V., **V. odoráta** L.
2. Bladene æg-hjærteformede, haarede. 0,05—0,10. April-Maj. M. sj. **V. hirta × odoráta.**

b. Arret skævt, skiveformet. Frugterne trekantede, glatte paa oprette Stilke.

1. Bladene aflang-hjærteformede, besatte med brune Kirtler. Akselbladene kirtel-tandede, indtil ovenfor Midten sammenvoksede med Bladstilken. 0,08—0,12. **Jsk.** Maj-Juni. I Tørvemoser. Kun funden paa Bornh.
Sump-V., **V. uliginósa** Schrad.
2. Bladene nyreformede eller nyre-hjærteformede, glatte, med frie Akselblade. Forbladene i Reglen nedenfor Midten af Blomsterstilken. Var. med større, paa Undersiden i Begyndelsen dunhaarede Blade, større Blomster og Forbladene i Reglen ovenfor Midten af Blomsterstilken: var. *epípsila* (Ledeb.). 0,05—0,15. **Jsk.** April-Maj. I Moser og Enge. Alm. Var. især paa løs Tørvejord; sj. Eng-V., **V. palústris** L.

24. Fam. Cistáceae, Soløjefamilien.

Halvbuske med udelte, fjernervede, modsatte Blade med Akselblade. Blomsterne i klaselignende Svikler, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, af hvilke de 2 ydre er meget mindre end de 3 indre, 5 Kronblade, mange Støvblade, en 3 (—5)-bladet, 1 rummet Støvvej med vægstillede Ægstole. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel.

1. **Heliánthemum**, Soløje.

Mere eller mindre haaret. Grenene opstigende. Bladene aflange. Kronbladene gule. 0,15—0,30. **Jfl.** Juni—Juli. Paa Bakker. Sjæll. og Bornh.: hist og her; Jyll.: meget sjelden. (H. vulgare).
Almindelig S., **H. chamaecistus** Mill.

25. Fam. **Elatináceae**, Bækarvefamilien.

Smaa, krybende **Vand-** eller **Sumpplanter** med modsatte (eller kransstillede) Blade med Akselblade. Blomsterne enlige eller i faablomstrede Kvaste i Bladhjørnerne, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 3—4-tallige i alle Kredse, med 2 Kredse af Støvblade; Frugtknude 3—4-rummet, med frie Grifler. Frugten en Kapsel.

1. **Elatíne**, Bækarve.

1. Bladstilken kortere end Pladen. Blomsterne 3-tallige, med rødlige Kronblade. Frøene svagt krummede. 0,01—0,05. ⊙. Juni-Sept. I og ved Søer. Meget sjelden. Jyll.: Gub Sø og Lyng Sø ved Silkeborg, Mose i Randbøl Hede, Ørn Sø ved Ribe.
Sekshannet B., **E. hexándra** (Lapíerre) DC.
2. Bladstilken længere end Pladen. Blomsterne 4-tallige, med rødlige Kronblade. Frøene stærkt krummede. 0,02—0,05. ⊙. Juni-Sept. I og ved Søer. Temmelig sjelden.
Vandpeber-B., **E. hydropíper** L.

26. Fam. **Hypericáceae**, Perikumfamilien.

Fleraarige Urter med modsatte, hele, fjernervede, af gennemskinnende Oliekirtler punkterede Blade uden Akselblade. Blomsterne i Kvaste, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade (gule), mange Støvblade i 3 (—5) Knipper, en 3-bladet, 3 rummet Støvvej med 3 Grifler. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel. Vindslyngspr.

1. **Hypérikum**, Perikum.

I. Stænglen trind, opret. Bægerbladene kirtel-tandede.
   A. Stængel og Blade, haarede. Bladene ægformet-ovale. Bægerbladene lancetformede, spidse. 0,50—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og Krat. Ikke sjelden. Lodden P., **H. hirsútum** L.
   B. Stængel og Blade glatte.
      1. Bladene æg-hjærteformede. Bægerbladene omvendt ægformede, butte. 0,30—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Bakkeskrænter, i højtliggende Skove og Krat. Jyll.: almindelig; iøvrigt sjelden. Smuk P., **H. pulchrum** L.
      2. Bladene ægformede eller ovale. Bægerbladene lancetformede, spidse. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og Krat. T. sj. Bjærg-P., **H. montánum** L.

II. Stænglen kantet.
A. Stænglen sammentrykt-tveægget. Bægerbladene ofte svagt kirtlet-tandede.
1. Stænglerne talrige, nedliggende. Bladene ovale. 0,05—0,15. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Bakker og tørre Marker. Hist og her. Liggende P., **H. humifúsum** L.
2. Stænglen opret. Bladene elliptiske eller ovale. 0,30—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Bakkeskrænter, Diger i Krat osv. Alm. Prikbladet P., **H. perforátum** L.
B. Stænglen 4-kantet. Bægerbladene helrandede. Bladene ovale.
1. Stænglen uvinget. Bægerbladene ægformet-ovale, butte. Kronbladene punkterede af talrige, mørke Kirtler. 0,30—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Marker og høje Enge. Alm. Firekantet P., **H. quadrángulum** L.
2. Stænglen 4-kantet-vinget. Bægerbladene lancetformede, tilspidsede. Kronbladene med faa eller ingen Kirtler. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Grøfter, Aabredder osv. T. alm. (H. tetrápterum). Firevinget P., **H. acútum** Moench.

27. Fam. Tiliáceae, Lindefamilien.

Træer med spredte, hele, fjernervede, skævt hjærteformede Blade med affaldende Akselblade. Blomsterstanden en 3- 7-blomstret, langstilket Kvast, med 2 Forblade ved Grunden af Stilken; det ene af disse Forblade bliver stort, tungeformet og vokser omtrent indtil Midten sammen med Kvastens Stilk og tjener tilsidst som Spredningsapparat for Frugtstanden. Blomsten er undersædig, regelmæssig, tvekønnet, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade, mange Støvblade, en 5-bladet, 5-rummet Støvvej. Insektbst. Frugten en Nød. Vindspr.

1. Tília, Lind.

A. Aarsskud, Bladstilke og Bladpladens Underside haarede; Bladene paa begge Sider grønne. Juni-Juli. Sjeldent vildtvoksende. Hist og her plantet. (T. grandifólia Ehrh.). Storbladet L., **T. platyphyl'la** Scop.
B. Aarsskud og Bladstilke glatte. Bladpladens Underside i Nervevinklerne haaret, iøvrigt glat.
1. Bladene paa begge Sider grønne. Juli. Almindelig plantet. Almindelig L., **T. intermédia** DC.
2. Bladene paa Undersiden blaagrønne. Juli. Alm. i den sydlige Del af Landet, iøvrigt sj. Hist og her plantet. (T. parvifólia T. ulmifólia). Smaabladet L., **T. cordáta** Mill.

28. Fam. Malváceae, Katostfamilien.

Urter med spredte, haandnervede Blade med Akselblade. Blomsten omgivet af et Yderbæger, undersædig, regelmæssig, tvekønnet, med 5 ved Grunden sammenvoksede Bægerblade, 5 Kronblade, tal-

rige Støvblade, der ere sammenvoksede til et Rør, der atter er sammenvokset med den nederste Del af Kronen; en mangebladet, mangerummet Støvvej; 1 Griffel med mange Argrene. Insektbst. Frugten en mangedelelig Spaltefrugt; Delfrugterne Nødder.

1. Yderbægeret 3-bladet. Katost, Malva 126.
2. Yderbægeret 6—9-bladet. Stokrose, Althaea 126.

1. **Malva,** Katost.

A. Stængelbladene dybt fligede eller snitdelte. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne eller kun imod Spidsen af Stængelen faa sammen. Kronen rosenrød, sjeldent hvid. ♃·
   1. Stænglen opret, haaret af udstaaende Haar. Bladafsnittene enkelt eller dobbelt fjerfligede. Yderbægerets Blade linielancetformede. Delfrugterne haarede. 0,25—0,45. **Jsk.** Juli-Sept. Især omkring beboede Steder. Ikke alm. Maaske oprindelig indført. Moskus-K., **M. moscháta** L.
   2. Stænglen opret, ru af tiltrykte Haar. Bladafsnittene fjerdelte eller hele. Yderbægerets Blade ægformede. Delfrugterne glatte. 0,50—0,70. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder og i Krat. Hist og her. Rosen-K., **M. al'cea** L.

B. Stængelbladene lappede. Blomsterne knippestillede i Bladhjørnerne.
   a. Stænglen opret eller opstigende. Frugtstilkene oprette eller noget udstaaende. Kronbladene rødviolette, sjeldnere hvide, 3—4 Gange længere end Bægeret. 0,40—0,90. ⨀. Juli-Sept. Ved Veje og Gærder, især omkring Byer. Temmelig almindelig. Almindelig K., **M. silvéstris** L.
   b. Stænglen nedliggende eller opstigende. Frugtstilkene nedadbøjede. Kronbladene lila eller hvidlige.
      1. Kronbladene 2—3 Gange længere end Bægeret. Delfrugterne jævne. 0,15—0,40. ☉ eller ⨀. Juni-Sept. Ved Veje. Gærder osv., især omkring Byer. Alm. (M. vulgàris Fr.). Rundbladet K., **M. neglécta** Wallr.
      2. Kronbladene af Længde med eller kortere end Bægeret. Delfrugterne rynkede. 0,15—0,30. ⨀. Juni-Aug. Ved Strandbredder, ved Veje og Gærder omkring Byer. T. alm. Smaakronet K., **M. rotundifólia** L.

2. **Althaéa,** Stokrose.

Stænglen opret, tilligemed de haandlappede Blade fløjelsagtig haaret. Kronbladene rødlighvide. 0,60—1,30. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Strandbredder. Kun i Landets sydlige Egne. T. sj.
Læge-S., **A. officinális** L.

29. Fam. **Euphorbiáceae,** Vortemælkfamilien.

Urter med Mælkesaft, med særkønnede Blomster, der ofte er samlede i blomsterlignende Stande; Hanblomsten med 1—12 Støvblade; Hunblomsten med en 2—3-bladet, 2—3-rummet Støvvej

og 2—3 Grifler. Frugten en Kapsel eller en Spaltefrugt.

1. Enbo. Han- og Hunblomsterne samlede til en blomstlignende Stand, den saakaldte Blomsterkop, omgivne af et fælles 5-fliget Svøb; i hvert af de fire af Fligenes Mellemrum findes en oftest halvmaaneformet, gullig Kirtel. Midt i Blomsterstanden findes en langstilket Hunblomst, der bestaar af en Frugtknude med 3 Grifler. Omkring Hunblomsten sidder 5 Grupper af Hanblomster; hver Hanblomst bestaar kun af 1 Støvblad, der ved et Led er adskilt fra den korte Blomsterstilk. Insektbst., især ved Tovinger. Vortemælk, Euphorbia 127.
2. Tvebo. Hanblomsten med 3-bladet Bloster og 9—12 Støvblade; Hunblomsten med 3-bladet Bloster og en 2-rummet Frugtknude med 2 Grifler. Bladene modsatte. Vindbst. Bingelurt, Mercurialis 128.

1. **Euphórbia,** Vortemælk.

I. Bladene modsatte, aflang-lancetformede. Skærmen 2—4-grenet med gaffeldelte Grene. 0,30—1,00. ⨀ ⨀; i 1. Aar dannes et Luftskud, der er vintergrønt og næste Aar blomstrer, hvorpaa Planten dør. Den eneste urteagtige Luftplante i vort Klima. Maj-Juni. Forvildet fra Haver. Sj. **E. láthyris** L.

II. Bladene spredte.
  A. Enaarig. Skærmen 2—5-grenet.
    a. Bladene linieformede, siddende. Skærmem 3—5-grenet med 3-delte Grene. 0,05—0,20. Juli-Sept. Paa dyrket Jord. Paa de sydlige Øer: alm.; iøvrigt t. sj. Liden V., **E. exigua** L.
    b. Bladene omvendt ægformede, stilkede.
      1. Bladene helrandede. Skærmen 3-grenet med 2-delte Grene. 0,15—0,25. Juli-Aug. Paa dyrket Jord. Alm. Gaffelgrenet V., **E. peplus** L.
      2. Bladene ovenfor Midten savtakkede. Skærmen oftest 5-grenet med 3- og 2-delte Grene. 0,10—0,30. Maj-Sept. Paa dyrket Jord. Alm. Skærmgrenet V., **E. helioscópia** L.
  B. Fleraarig.
    a. Skærmen 3—5-grenet med 2-delte Grene. Bladene lancetformede, mod Spidsen fint savtakkede. 0,30—0,50. **Jsk.** Maj-Sept. Nogle faa Steder forvildet. Knoldet V., **E. dulcis** L.
    b. Skærmen mangegrenet. Golde tobladede Skud i Hovedskuddets nedre Bladaksler
      o. Bladene haarede, ægformede-æglancetformede. Forvildet. Kun funden ved Hofmansgave paa Fyen. Pilebladet V., **E. salicifólia** Host.
      oo. Bladene glatte.
        * De golde Skuds Blade kun lidt smallere end Hovedskuddets.
          1. Bladene lancetformede eller omvendt æg-lancet-

formede, bredest ovenfor Midten, tynde. 0,30—0,50. Juni-Juli. Hist og her forvildet.
Langbladet V., **E. ésula** L.
2. Bladene lancetformede—linie-lancetformede, bredest nedenfor Midten, faste. 0,30—0,60. Juni-Juli. Hist og her forvildet.
Ris-V., **E. virgata** W. et K.
** De golde Skuds Blade meget smallere end Hovedskuddets; Bladene linieformede, overalt lige brede eller bredest nedenfor Midten. 0,15—0,30. Maj-Juni. Hist og her forvildet. Cypres-V., **E. cyparíssias** L.

2. Mercuriális, Bingelurt.

1. Uden Jordstængel. Stænglen opret, 4-kantet, grenet. Bladene glatte. 0,15—0,40. ⨀. Juli-Aug. Ukrudt i Haver Sjelden.
Enaarig B., **M. ánnua** L.
2. Med krybende Jordstængel. Stænglen opret, trind, ugrenet. Bladene haarede. 0,20—0,40. ♃. **Rh.-J.?** April-Maj. I Skove. Almindelig. Vedvarende B., **M. perénnis** L.

30. Fam. Callitricháceae, Vandstjærnefamilien.

Smaa **Vandplanter** med modsatte, hele, helrandede Blade uden Akselblade. Enbo. Blomsterne enkeltvis i Bladhjørnerne, siddende, enkønnede, nøgne, oftest med 2 smaa Forblade. Hanblomsten med 1 Støvblad. Hunblomsten med en 2-bladet, tilsidst 4-rummet Støvvej med 2 Argrene. Vindbst. og Vandbst. Frugten en 4-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne nødlignende.

1. Callitriche, Vandstjærne.

A. Blomsten med 2 Forblade. De øvre Blade ved Grunden afsmalnede, spadeformede, 3—5-nervede, og danner en oftest svømmende Bladroset; de nedre Blade omtrent af samme Form som de øvre eller linieformede, 1-nervede; sjeldnere ere alle Bladene linieformede og 1-nervede. Med Spalteaabninger.
a. Arrene af Længde med eller kortere end Frugten, i Reglen oprette.
1. Bladene alle smallere ved Grunden, spadeformede, 3—5-nervede. Arrene blivende, tilsidst ofte udspærrede. Delfrugterne med en bredvinget Køl. Var. i dybere Vand med de nedre Blade linieformede: var. *platycárpa* (Kütz.). Maj-Sept. I Grøfter, Vandhuller, paa oversvømmet, dyndet Jord. Alm. Storfrugtet V., **C. stagnális** Scop.
2. De øvre Blade spadeformede, 3—5-nervede, de nedre linieformede, 1-nervede. Arrene mod Frugtmodningen affaldende. Delfrugterne skarpt kølede, uvingede. Var. paa oversvømmet, dyndet Jord med lutter linieformede Blade: var. *mínima* (Hoppe), Paa dybere Vand og i stærkt strømmende Vand optræder den med oftest meget langstrakte Stængler og lutter linieformede Blade; denne Form findes

af og til blomstrende, men frembringer ikke modne Frugter: f. *angustifólia* (Hoppe). Maj-Sept. I Bække, Grøfter osv. Alm. Smaafrugtet V., **C. verna** L.

b. Arrene længere end Frugten, udstaaende eller tilbagebøjede. De øvre Blade oftest spadeformede, 3-nervede, de nedre linieformede, udrandede, 1-nervede. Delfrugterne uvingede.

1. Arrene $1^1/_2$ Gang saa lange som Frugten, tidlig affaldende. Maj-Sept. I Grøfter, Vandhuller osv. Temmelig sjelden. Smalbladet V., **C. hamuláta** Kütz.
2. Arrene under Blomstringen oprette eller udstaaende, senere tilbagebøjede, 3—5 Gange saa lange som Frugten. Maj-Sept. I Grøfter, Vandhuller osv. Temmelig sjelden. Mangeformet V., **C. polymórpha** Lönnr.

B. Blomsten uden Forblade. Bladene alle nedsænkede, halvt omfattende, med bred Basis, linieformede, 1-nervede, i Spidsen udrandede. Med Spalteaabninger. Arrene meget lange, tilbagebøjede, tidlig affaldende. Delfrugterne skarpt kølede eller vingede. Juli-Sept. I Søer, Aaer og Bække. Temmelig sjelden. Høst-V., **C. autumnális** L.

31. Fam. Empetráceae, Rævlingfamilien.

Buske med smaa, tæt siddende, stedsegrønne, linieformede Blade, som paa Undersiden har en af Haar lukket Fure. Tvebo. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne, med 3 Bægerblade og 3 Kronblade; Hanblomsten har 3 Støvblade, Hunblomsten en 6—9-rummet Støvvej. Frugten en Stenfrugt med 3—6 Stene. Dyrspr.

1. Empétrum, Rævling, Krækkebærlyng.

Nedliggende. Kronbladene mørkerøde. Frugterne sorte. 0,20—2,00. **Jfl.** April-Maj. Paa Heder og i Moser. Vest- og Nordjyll.: meget almindelig; iøvrigt sjelden. **E. nigrum** L.

32. Fam. Oxalidáceae, Surkløverfamilien.

Urter med spredte, stilkede, 3-koblede Blade oftest uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade, 5 + 5 ved Grunden sammenvoksede Støvblade, en 5-bladet, 5-rummet Støvvej med 5 frie Grifler. Frugten en Kapsel; Selvspr.; ved Opspringningen slynges Frøene langt bort paa Grund af en særegen Bygning af Frøskallen; Frøskallens yderste Lag, som er kødet og ved Frømodningen stærk saftspændt, sprænges tilsidst og trækker sig derved pludselig sammen, hvorved den af Frøskallens indre, faste Lag omgivne Kim slynges bort.

1. Ox'alis, Surkløver.

A. Ingen overjordisk, bladbærende Stængel. Jordstænglen vandret, med langstilkede Løvblade med opsvulmede, blivende Bladfød-

der, og med 1-blomstrede Stilke med 2 Forblade. Kronbladene hvide med røde Aarer, 3—4 Gange længere end Bægerbladene eller hos de senere Blomster manglende. Var. med blaalige eller røde Kronblade: var. *lilacina* Lange. 0,05—0,12. ♃. **Jsk.** April-Maj I Skove. Almindelig.

Almindelig S. eller Skovsyre, **O. acetosélla** L.

B. Med overjordisk, grenet Stængel. Blomsterne i 1—5-blomstrede Stande. Kronbladene gule, omtrent dobbelt saa lange som Bægerbladene.

1. Med Udløbere. Stænglen opret eller opstigende. Bladene uden Akselblade. 0,10—0,30. ♃. Juli-Aug. Hist og her forvildet. Rank S., **O. stricta** L.
2. Uden Udløbere. Stænglen kort, med forlængede, nedliggende, ofte rodslaaende Grene. Bladene med smaa, tilvoksede Akselblade. Var. med mørkebrune Blade: var. *atropurpúrea*. Lange. 0,10—0,30. ⊙. Juni-Sept. Forvildet fra Haver. Sjelden. Nedliggende S., **O. corniculáta** L.

33. Fam. Lináceae, Hørfamilien.

Enaarige Urter med spredte eller modsatte, smalle, hele, helrandede, siddende Blade uden Akselblade. Blomsterne i gaffeldelt eller ensidig Kvast, undersædige, regelmæssige, 5- eller 4-tallige i alle Kredse, med en Kreds af frugtbare og undertiden tillige en Kreds af meget smaa, golde Støvblade. Frugtknuden 5- eller 4-rummet med 2 Æg i hvert Rum, men bliver ved falske Skillevægge ufuldstændig 10- eller 8-rummet med 1 Frø i hvert Rum. 5 eller 4 frie Grifler. Frugten en Kapsel.

1. Blomsten 5-tallig. Hør, Linum 130.
2. Blomsten 4-tallig. Tusindfrø, Radiola 130.

1. Linum, Hør.

1. Bladene, idetmindste de øvre, spredte. Kronbladene blaa. 0,30—0,50. Juli-Aug. Almindelig dyrket; af og til forvildet. Sæd-H., **L. usitatissimum** L.
2. Bladene modsatte. Kronbladene hvide. 0,05—0,25. Juni-Aug. Paa tørvholdige Enge. Almindelig. Vild H., **L. cathárticum** L.

2. Radíola, Tusindfrø.

Bladene modsatte. Kronbladene hvide, meget smaa. 0,02—0,05. Juli-Sept. Især paa oversvømmet, sandet Jord. Vestjyll.: almindelig; iøvrigt hist og her. (R. milligrána Sm. R. multiflora Lem.). Liden T., **R. linoides** Roth.

34. Fam. Geraniáceae, Storkenæbsfamilien.

Urter med spredte eller modsatte, stilkede Blade med Akselblade. Blomsterne enlige, parvis eller i skærmlignende Stande, undersædige, oftest regelmæssige, 5-tallige i alle Kredse, med 2

Kredse af Støvblade, af hvilke den ene Kreds undertiden er gold; Frugtknuden 5-rummet, med 1 Griffel med 5 Argrene. Insektbst. og, hos de smaablomstrede Arter, tildels Selvbst. Frugten med et langt Næb dannet af den nederste Del af Griflen og den øverste Del af Frugtknuden, aabner sig ved 5 Klapper, der løsner sig nedenfra opefter, og hvis Rande næsten støder sammen, omsluttende de enlige Frø, som derved ofte hindres i at falde ud; Frugten er derfor nærmest en Spaltefrugt med nødlignende Delfrugter. Tildels Selvspr.

1. Bladene haanddelte. Blomsterne parvis eller enlige, regelmæssige. Storkenæb, Geranium 131.
2. Bladene fjernsnitdelte. Blomsterne i skærmlignende Stande, regelmæssige eller lidt uregelmæssige. Tranehals, Erodium 132.

1. **Gerànium,** Storkenæb.

I. En- eller toaarig. Ingen Jordstængel. Kronbladene omtrent af Længde med eller kun lidet længere end Bægerbladene.
  A. Delfrugterne jævne, haarede. Hele Planten haaret. Kronbladneglen randhaaret.
    a. Bladene haandfligede, med 5—9 trelappede Flige. Kronbladene udrandede, lila eller hvidlige. Bægerbladene kort braadspidsede. 0,15—0,30. Juni-Aug. Paa dyrket Jord, ved Gærder osv. Alm. Liden S., **G. pusillum** L.
    b. Bladene, idetmindste de øvre, haandsnitdelte; Afsnittene 3—5-fligede med linieformede Flige. Kronbladene omvendt hjerteformede. Bægerbladene langt braadspidsede.
      1. Delfrugterne kirtelhaarede; Frugstilken omtrent af Længde med Bægeret. Kronbladene mørk-rosenrøde. 0,15—0,25. Juni-Juli. Paa dyrket Jord, ved Gærder osv. T. alm. Kløftbladet S., **G. dissèctum** L.
      2. Delfrugterne tiltrykt-haarede eller glat; Frugtstilken meget længere end Bægeret. Krombladene rosenrøde. 0,20—0.40. Juni Juli. Ved Gærder, imellem Buske osv T. alm. Storbægret S., **G. columbinum** L.
  A. Delfrugterne rynkede paatværs. Kronbladene oftest rosenrøde.
    a. Stænglen opstigende, tilligemed de haandfligede Blade dunhaaret. Kronbladene omvendt hjerteformede; Neglen randhaaret, kortere end Pladen. Delfrugterne glatte. 0,15 0,30. Maj-Aug. Paa tørre Marker, Diger osv. Almindelig. Blød S., **G. molle** L.
    b. Stænglen oftest opret, i Reglen rødlig anløben. Kronbladene omvendt ægformede; Neglen glat, længere end Pladen. Delfrugterne svagt dunhaarede eller glatte.
      1. Stænglen opret, ensidig haaret eller næsten glat. Bladene haandfligede, med rundtakket-lappede Flige. 0,15—0,30. Juni-Aug. I Skove. M. sj. Kun paa Bornh. og et Par Steder paa Sjæll. Skinnende S., **G. lùcidum** L.
      2. Stænglen opret eller opstigende, langhaaret af udstaaende Haar. Bladene haandsnitdelte, med fjersnitdelte Afsnit. Var. ved sandede og stenede Strandbredder

med nedliggende, stærkt grenede, mørkerøde Stængler, mindre Blade og glatte Delfrugter: var. *purpūrea* (Vill.). 0,15—0,40. Juli-Aug. I Skove og andre skyggefulde Steder. Almindelig.

Stinkende S., **G. Robertiánum** L.

II. Fleraarig. Med vandret eller skæv Jordstængel. Storblomstret; Kronbladene oftest dobbelt saa lange som de braadspidsede Bægerblade. Delfrugterne haarede.

A. Kronbladene tokløvede, temmelig smaa, lila eller næsten hvide. Stænglen opret, dunhaaret. 0,30—0,45. **Jsk.** Juni-Sept. Ved Gærder, omkring Byer og Haver. Sj. Vistnok oprindelig forvildet. Pyrenæisk S., **G. pyrenáicum** L.

B. Kronbladene store, hele eller lidt udrandede.

a. Blomsterne parvis.

o. Stænglen især opefter stivhaaret, uden Kirtelhaar.

1. Blomsterstilkene stedse oprette. Kronbladene mørkt violetbrune. Delfrugterne rynkede paatværs. Var. med lila Kronblade: var. *livida* (L'Hérit.). 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Gærder, især omkring Byer og Haver, i Skove. Hist og her. Vistnok oprindelig forvildet fra Haver.

Bølgekronet S., **G. phaeum** *L.*

2. Blomsterstilkene efter Afblomstringen tilbagebøjede. Kronbladene purpurrøde. Delfrugterne jævne. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Sept. I fugtige Kratskove. Kun paa Sjæll., Falst., Loll. og Ærø, men her t. alm.

Kær-S., **G. palústre** L.

oo. Stænglen opefter tilligemed Blomsterstilkene kirtletdunhaaret. Smaafrugterne jævne.

1. Blomsterstilkene stedse oprette. Kronbladene rødviolette; Neglen paa Oversiden haaret. 0,15—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. Skove og Krat. Østjyll.: t. alm.; iøvrigt sj. Skov-S., **G. silváticum** L.

2. Blomsterstilkene efter Afblomstringen tilbagebøjede, ved Frugtmodningen ofte atter oprette. Kronbladene blaaviolette, sjeldnere hvide, med randhaaret Negl. 0,30—0,60. Juli-Aug. Ved Gærder, i Krat. Sjelden.

Eng-S., **G. praténse** L.

b. Blomsterne enlige. Stængler og Blomsterstilke stivhaarede af udstaaende Haar. Kronbladene blodrøde, med haaret Negl. Delfrugterne jævne. 0,15—0,45. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Bakker, Skrænter, i Krat. Nordjyll. og Sjæll.: t. alm.; iøvrigt sj. Blodrød S., **G. sanguineum** L.

2. **Eródium**, Tranehals.

Bladene dobbelt fjersnitdelte. Kronbladene rosenrøde, med haaret Negl: de to ofte lidt mindre end de øvrige og med en sortprikket Plet ved Grunden. 0,10—0,30. ☉. April-Juli. Paa tør, især sandet Jord. Alm. Almindelig T., **E. cicutárium** (L.). L'Hérit.

35. Fam. **Balsamináceae,** Balsaminefamilien.

Enaarige Urter med saftige, skøre Stængler og spredte, hele, fjernervede Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klase, undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med typisk 5 Bægerblade, af hvilke de 2 forreste er meget smaa eller helt undertrykte, det bageste meget stort og forlænget til en Spore; 5 Kronblade, det forreste størst, de fire andre parvis sammenvoksede; 5 Støvblade med meget korte Støvtraade og sammenklæbede Knapper; en 5-bladet, 5-rummet Frugtknude med siddende Ar. Insektbst. og Selvbst. Frugten en elastisk opspringende Kapsel. Selvspr.

1. **Impátiens,** Springfrø.

1. Bladene ægformede, rundtakkede. Klasen 2—4-blomstret, kortere end Bladene. Blomsterne store, hængende, med krummet Spore; Kronen lysgul med røde Prikker, ofte undertrykt. 0,30—0,60. Juni-Aug. I Skove. Ikke sjelden.
Springbalsamin, **I. noli tángere** L.
2. Bladene ægformede, savtakkede. Klasen 4—8-blomstret, af Længde med eller længere end Bladene. Blomsterne smaa, oprette, med ret Spore og lysgul Krone. 0,25—0,50. Juli-Sept. Forvildet. Kun fundet nogle faa Steder paa Sjæll. og i Jyll.
Smaablomstret S., **I. parviflóra** DC.

36. Fam. **Sapindáceae,** Hestekastaniefamilien.

Træer med modsatte, koblede Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade, 6—9, oftest 7, Støvblade, en 3-bladet, 3-rummet Støvvej med 1 Griffel. Insektbst. Frugten en Kapsel. Vindslyngspr.

1. **Aésculus,** Hestekastanie.

Bladene 5—7-koblede, med omvendt ægformede, tilspidsede, dobbelt savtakkede Smaablade. Blomsterne i en opret, pyramideformet Top. Kronbladene hvide med i Begyndelsen gule, senere røde Pletter. Kapslen pigget, oftest kun med 1 meget stort, brunt Frø. Maj-Juni. Indført. Almindelig plantet.
Almindelig H., **A. hippocástanum** L.

37. Fam. **Aceráceae,** Lønfamilien.

Træer eller **Buske** med modsatte, haanddelte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klase, undersædige, regelmæssige, tvekønnede eller særkønnede, med 4—5 Bægerblade, 4—5 grønlige Kronblade, oftest 8 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Støvvej. Insektbst. og Selvbst. Frugten en 2-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne vingede Nødder. Vindspr.

1. Acer, Løn.

A. Bladene haandlappede, paa begge Sider ensfarvede, grønne. Klasen halvskærmformet, opret. Støvbladene af Længde med Kronbladene. Frugtens Vinger udspærrede.

1. Bladene paa Undersiden dunhaarede, 3—5-lappede, med hele eller lidt indskaarne, butte Lapper; Indskæringerne spidse. Maj-Juni. I Skove. Almindelig i Landets sydlige Egne; iøvrigt temmelig sjelden. Navr, **A. campéstre** L.
2. Bladene paa Undersiden glatte, 5—7-lappede, med dybt 3—5-tandede, langt tilspidsede Lapper. Indskæringerne afrundede. Maj. Hist og her plantet; sjeldnere vildvoksende. Tandbladet L., **A. platanoides** L.

B. Bladene paa Undersiden blaagrønne, 5-fligede, med grovt og uregelmæssige takkede, spidse Flige. Indskæringerne spidse. Klasen hængende. Støvbladene omtrent dobbelt saa lange som Kronbladene. Frugtens Vinger opstigende. Maj. Almindelig vildvoksende, eller maaske kun forvildet, i Skove i Landets sydlige Egne; iøvrigt almindelig plantet. Ær, Æretræ eller Valbirk, **A. pseudoplátanus** L.

38. Fam. Polygaláceae, Mælkurtfamilien.

Fleraarige Urter med hele, helrandede, oftest spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klaser, undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5 Bægerblade, af hvilke de to sidestillede er farvede og meget større end de øvrige, oftest kun 3 Kronblade, af hvilke det forreste er baadformet og i Spidsen fint fliget, 8 i to Knipper sammenvoksede Støvblade, der ved Grunden tillige er noget sammenvoksede med Kronen, en 2-bladet, 2-rummet Støvvej med 1 Griffel og 2 Ar. Insektbst. Frugten en Kapsel.

1. Poly'gala, Mælkurt.

A. De 2 større Bægerblade 3-nervede, med i Spidsen sammenstødende Nerver; Sidenerverne mod Bladranden stærkt forgrenede med netformet forbundne Grene. Grundbladene ikke rosetformet samlede.

1. Mangestænglet. De nedre Blade elliptiske, de øvre lancetformede, alle spredte. Klaserne endestillede, mangeblomstrede. De 2 større Bægerblade bredere end eller af samme Bredde som Kapslen. Blomsterne blaa, røde eller hvide. Var. med de 2 større Bægerblade smallere end Kapslen: var. *oxýptera* Reichenb. 0,60—0,20. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Bakker, Overdrev osv. Alm. Almindelig M., **P. vulgáre** L.
2. Mangestænglet. Dc nedre Blade modsatte, elliptiske eller omvendt ægformede, de øvre spredte, linie-lancetformede. Klaserne dels endestillede, dels sidestillede fra de øvre Bladhjørner, oftest faa- (4—7-) blomstrede. Blomsterne blaa, sjeld-

nere næsten hvide. 0,05—0,15. **Jsk.** Juli-Sept. I Moser, mellem Mos. Kun funden i Jyll., hist og her, især mod Vest. (P. deprèssum Wenderoth).

Spæd M., **P. serpylláceum** Weihe.

B. De 2 større Bægerblade 3-nervede, Nerverne ikke sammenstødende i Spidsen; Sidenerverne mod Bladranden svagt forgrenede, Grenene ikke netformet forbundne. Grundbladene rosetformet samlede, omvendt ægformede, større end de elliptiske eller lancetformede Stængelblade. Blomsterne blaa, sjeldnere næsten hvide. 0,05—0,12. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge, Kalkbakker. M. sj.

Bitter M., **P. amárum** L.

39. Fam. Celastráceae, Benvedfamilien.

Buske med modsatte, hele, fjernervede Blade med smaa, hurtig affaldende Akselblade. Blomsterne i Kvaste, lidt omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede, 4-tallige — sjeldnere 5-tallige — i alle Kredse, med kun 1 Kreds af Støvblade. Insektbst. Frugten en 4-rummet Kapsel. Frøene omgivne af en rødgul, kødet Frøkappe. Dyrspr.

1. Euónymus, Benved.

Grenene 4-kantede. Blade elliptiske, fint savtakkede. Kronbladene grøngule. Kapslen rød. Maj-Juni. Ved Gærder i Skove. Temmelig almindelig. Almindelig B., **E. europaéus** L.

40. Fam. Aquifoliáceae, Kristtornfamilien.

Buske eller Træer med spredte, læderagtige, fjernervede Blade uden Akselblade. Blomsterne i Knipper i Bladhjørnerne, undersædige eller lidt omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede eller særkønnede, 4-tallige i alle Kredse, med kun 1 Kreds af Støvblade. Frugten en Stenfrugt med oftest 4 Stene.

1. Ilex, Kristtorn.

Bladene ægformet-elliptiske, i Randen tornet-tandede, glinsende, stedsegrønne. Kronbladene hvide. Frugten rød. Juni. I Skove og Krat. Jyll.: ikke sj.; iøvrigt m. sj. og findes ikke paa Sjæll., Falst. og Loll. Almindelig K., **I. aquifólium** L.

41. Fam. Rhamnáceae, Vrietornsfamilien.

Buske med hele, fjernervede Blade med Akselblade. Blomsterne i Knipper i Bladhjørnerne, omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede eller særkønnede, 4—5-tallige i Bæger, Krone og Støvblade. Frugten en Stenfrugt med oftest 3 Stene.

1. **Rhamnus,** Vrietorn.

1. Grenene ender ofte i Vedtorne. Bladene modsatte, ægformede, fint savtakkede med 3 bueformet opstigende Sidenerver paa hver Side. Blomsterne særkønnede, 4-tallige. Tvebo. Maj-Juni. I fugtige Kratskove. Ikke sj. Tvebo V., **R. cathárticus** L.
2. Uden Vedtorne. Bladene spredte, ovale eller elliptiske, helrandede med 5—8 skraat stillede Sidenerver paa hver Side. Blomsterne tvekønnede, 5-tallige. Juni. I fugtige Kratskove. Alm. (Frangula alnus Miller).
Tørstetræ eller Tvekønnet V., **R. frángula** L.

42. Fam. **Thymelaeáceae,** Daphnefamilien.

Buske med spredte, hele, helrandede Blade uden Akselblade. Blomsterne omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede, med farvet, affaldende Underbæger, 4 Bægerblade, ingen Krone, 4 + 4 Støvblade, en 1-bladet Støvvej. Insektbst. Frugten et Bær. Dyrspr.

1. **Daphne,** Dafne.

1. Bladene lancetformede, ovenfor Midten bredest, affaldende om Vinteren. Blomsterstanden aksformet sammensat af 2—3-blomstrede Nøgler. Blomsterne rosenrøde, med haaret Underbæger. Frugten højrød. Marts-April. Oprindelig forvildet fra Haver. Sjelden. Pebertræ, **D. mezéreum** L.
2. Bladene omvendt ægformet-lancetformede, overvintrende, læderagtige, glinsende. Blomsterne i flere, 3—6-blomstrede, nikkende Nøgler imod Spidsen af Grenene, gule, med glat Underbæger. Frugten sort. April-Maj. Funden forvildet paa Møens Klint.
Laurbærbladet D., **D. lauréolum** L.

43. Fam. **Elaeagnáceae,** Sølvbladfamilien.

Buske med spredte, hele, helrandede Blade uden Akselblade, sølvglinsende (eller rustbrune) af Stjærnehaar. Tvebo. Blomsterne omkringsædige, regelmæssige, med 2-bladet Bloster; i Hanblomsten 2 + 2 Støvblade. Frugten en Nød, der omsluttes af det blivende, tilsidst kødede Underbæger og kommer derved til at ligne en Stenfrugt.

1. **Hippopháës,** Tidse.

Med stærke Vedtorne. Bladene linie-lancetformede. Maj-Juni. I Klitter og paa Strandskrænter. Almindelig i Jyllands Klitter, især mod Nord; iøvrigt sjelden.
Sand-T., Klittorn, **H. rhamnoides** L.

44. Fam. **Crassuláceae,** Stenurtfamilien.

Urter med oftest spredte, tykke, saftige Blade uden Akselblade. Blomsterne oftest i Kvaste, omkringsædige eller undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 4—12-tallige i alle Kredse, men 1 eller 2 Kredse af Støvblade; hvert Frugtblad danner en Støvvej, Frugten derfor en Flerfoldfrugt; Smaafrugterne Bælgkapsler. Insektbst. (og Selvbst.).

1. Blomsterne 4-tallige; kun 1 Kreds af Støvblade. ⨀.
   Bulliarda 137.
2. Blomsterne 5-tallige; 2 Kredse af Støvblade. ♃. Stenurt.
   Stenurt, Sedum 137.
3. Blomsterne 6—12-tallige; 2 Kredse af Støvblade. ♃.
   Husløg, Sempervivum 138.

1. **Bulliárda.**

Stænglen i Vandet opret, paa fugtig Jord nedliggende, med modsatte, linieformede Blade og blegrøde Blomster i Bladhjørnerne. 0,02—0,04. Juli-Aug. Meget sjelden. Sjæll.; Rostgaards Dam ved Hellebæk. Jyll.: Nordvendsyssel. **B. aquática** (L.).

2. **Sedum,** Stenurt.

I. Bladene flade, tandet-rundtakkede. Overvintrer ved underjordiske Knopper. Rødderne knoldformet fortykkede.
   1. Bladene ægformet-ovale eller aflang-ægformede, siddende; de øvre med omfattende Basis. Kronbladene grøngule eller gulhvide. 0,25—0,50. **Jsk.** Aug.-Sept. I Kratskove, ved Gærder. T. alm. St. Hansurt, **S. máximum** (L.). Suter.
   2. Bladene omvendt ægformede, de nedre afsmalnede i en bred Bladstilk, de øvre siddende. Kronbladene purpurrøde. 0,20—0,40. **Jsk.** Aug.-Sept. I Skove, omkring gamle Haver. T. sj. Maaske oprindelig forvildet.
      Blaagrøn S., **S. purpúreum** (L.). Link.

II. Bladene trinde, helrandede. Overvintrer ved overjordiske bladbærende Skud.
   A. Kronbladene hvide med røde Prikker. Stængel og Blade rødprikkede. 0,10—0,25. **Jfl.** Juli-Aug. Forvildet. Hist og her.
      Hvid S., **S. album** L.
   B. Kronbladene gule.
      a. Bladene trindt-sylformede, braadspidsede. Bægerbladene lancetformede, spidse. 0,10—0,25. **Jfl.** Juli-Sept. Paa Stengærder, omkring Haver. Hist og her. Forvildet.
         Bjerg-S., **S. rupéstre** L.
      b. Bladene ikke braadspidsede. Bægerbladene butte.
         1. Bladene linieformede, butte. Kvastens Grene (Svikler) 6—10-blomstrede. Bægerbladene lancetformede. 0,05—0,15. **Jfl.** Juli. Paa Skrænter, tørre Marker. M. sj.
            Mangeblomstret S., **S. mite** Gil.
         2. Bladene ægformede, noget spidse. Kvastens Grene 2—5-blomstrede. Bægerbladene ægformede. 0,05—0,15

Jfl. Juni-Juli. Paa Stengærder, tørre, sandede Marker, i Klitter. Alm. Bidende S., **S. acre** L.

3. **Sempervivum,** Husløg.

Grundbladene talrige, rosetformet samlede, elliptiske eller omvendt ægformede, braadspidsede, randhaarede. Stængelbladene aflange. Kronbladene rosenrøde. 0,20—0,40. **Jfl.** Juli-Aug. Paa Straatage. Ikke sjelden. **S. tectórum** L.

45. Fam. **Saxifragáceae,** Stenbrækfamilien.

Urter med spredte eller modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, omkringsædige eller halvt oversædige, regelmæssige, tvekønnede, 4—5-tallige, med eller uden Krone, med 1 eller 2 Kredse af Støvblade, 2—5 Frugtblade, der danner en 1—5-rummet Støvvej. Insektbst. Frugten en Kapsel eller en Stenfrugt.

A. Med Krone. Blomsterne 5-tallige.
1. 5 + 5 Støvblade, alle frugtbare. Frugten en 2-rummet Kapsel. Vindslyngspr. Stenbræk, Saxifraga 138.
2. 5 frugtbare og 5 haandformet fligede, golde Støvblade. Frugten en 1-rummet Kapsel med 4 vægstillede Ægstole. Vindspr. Leverurt, Parnassia 139.

B. Uden Krone.
1. Blomsterne i Kvast, 4-tallige; 4 + 4 Støvblade. Frugten en 1-rummet Kapsel. ♃. Milturt, Chrysosplenium 139.
2. Blomsterstanden et 5-blomstret Hoved med een 4-tallig, endestillet Blomst og 4 sidestillede, 5-tallige Blomster. 1 Kreds af Støvblade, som er kløvede til Grunden. Frugten en Stenfrugt med 1—5 Stene. ♃. Desmerurt, Adoxa 139.

1. **Saxífraga,** Stenbræk.

A. Blomsterne undersædige. Kronbladene gule. Stænglen opret, med lancetformede, helrandede Blade, 1—3-blomstret. 0,10—0,20. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. I Moser og fugtige Enge. Sjelden. Kun funden i Jyll. og Nordsjæll. Gul S., **S. hirculus** L.

B. Blomsterne halvt oversædige. Kronbladene hvide. Bladene delte, tilligemed Stænglen kirtelhaarede.
1. Bladene kileformede, 3—5-fligede eller -lappede. Blomsterne smaa. Ingen Yngleknopper. 0,05—0,12. ⊙. Maj-Juni. Paa tørre, sandede Marker. Hist og her. Trekløvet S., **S. tridactylites** L.
2. Grundbladene nyreformede, rundtakket-haandlappede, Stængelbladene faa, rundagtig-kileformede, 3—5-lappede. Blomsterne c. 15 Mm. i Tvermaal. Med Yngleknopper paa Jordstænglen. 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa høje Enge, sandede Marker og Bakker. Alm. Kornet S., **S. granuláta** L

2. **Parnássia,** Leverurt.

Oftest flerstænglet, med 1-bladede, 1-blomstrede Stængler. Grundbladene talrige, hjærteformede, langstilkede. Stængelbladet siddende. 0,15—0,25. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Enge og lave Marker, især paa tørvholdig Grund. T. alm., især i Vestjyll.
Hvid L., **P. palústris** L.

3. **Chrysosplénium,** Milturt.

1. Bladene spredte, nyreformede, de nedre langstilkede, de øvre kortstilkede. 0,08—0,15. **Jsk.** April-Maj. Paa fugtige Steder i Skove. Almindelig. Almindelig N., **C. alternifólium** L.
2. Bladene modsatte, næsten kredsrunde, alle kortstilkede. 0,08—0,15. **Jsk.** Maj. Paa fugtige Steder i Skove. Temmelig sjelden. Smaabladet M., **C. oppositifólium** L.

4. **Adóxa,** Desmerurt.

Jordstænglen krybende, med skælformede, kødede Lavblade og faa, dobbelt haandsnitdelte, langstilkede Løvblade. Stænglen opret med kun et Par, modsatte Blade. Lugter af Moskus. 0,06—0,15. **Jsk.?** April-Maj. I Skove. Alm.
Almindelig D., **A. moschatellína** L.

46. Fam. **Ribesiáceae,** Ribsfamilien.

Buske med spredte, stilkede, haandnervede Blade. Blomsterne i Klaser, oversædige, regelmæssige, tvekønnede eller særkønnede, med 5 Bægerblade, 5 Kronblade, 5 Støvblade og en 2-bladet, 1-rummet Støvvej med 2 vægstillede Ægstole. Insektbst. Frugten et Bær. Dyrspr.

1. **Ribes,** Ribs.

A. Med 1—3-grenede Barktorne ved Grunden af Bladene. Klaserne 1—3-blomstrede. Maj. Ved Gærder og i Krat. Hist og her. Flere Former dyrkes i Haver.
Stikkelsbær, **R. grossulária** L.

B. Uden Barktorne. Klaserne mangeblomstrede.
  a. Bladene 3—5-lappede. Klaserne hængende. Blomsterstilkene længere end Dækbladene. Blomsterne tvekønnede.
    1. Bladene paa Undersiden kirtlet-prikkede. Sort Bær. Maj-Juni. I fugtige Skove. Hist og her. Dyrkes almindelig i Haver. Solbær, **R. nigrum** L.
    2. Bladene uden Kirtler, glatte. Rødt Bær. Var. med Bladenes Underside graaagtig dunhaaret: var. *pubéscens* Hartm. Maj-Juni. I Skove. T. alm. Flere Former dyrkes i Haver.
    Ribs, **R. rubrum** L.
  b. Bladene 3-fligede, med dobbelt savtakkede Flige, paa Oversiden tiltrykt-haarede. Klasen opret. Blomsterstilkene kortere end Dækbladene. Blomsterne særkønnede. Tvebo. Rødt Bær. Maj-Juni. I Skove. Sj. Fjæld-R., **R. alpinum** L.

47. Fam. Rosáceae, Rosenfamilien.

Urter eller Buske med spredte, haand- eller fjernervede Blade med Akselblade. Blomsterne omkringsædige, regelmæssige, oftest tvekønnede, med 4—5 Bægerblade, ofte med Bibæger, 4—5 Kronblade, sjeldnere kronløs, 4—mange Støvblade, 1—mange, 1-bladede, 1-rummede Støvveje. Oftest Insektbst., sjeldnere Selvbst. eller Vindbst. Flerfoldfrugt, sjeldent Enkeltfrugt.

I. Smaafrugterne Bælgkapsler. Oftest 5 Støvveje med flere Æg i hver Frugtknude. 5 Bægerblade, 5 Kronblade. ♃.
Mjødurt, Spiraea 141.

II. Smaafrugterne Nødder eller Stenfrugter.
A. Med Bibæger. Smaafrugterne Nødder. Urter.
a. Med baade Bæger og Krone; oftest 5-tallig. Mange Støvblade og mange Støvveje. Insektbst.
o. Griflen forlænger sig ikke efter Afblomstringen, affaldende eller blivende.
1. Frugtbunden fast eller svampet, tør, ikke kødet.
Potentil, Potentilla 141.
2. Frugtbunden opsvulmet, saftig, kødet. Bladene 3-koblede med ovale—elliptiske, savtakkede Smaablade. Med Udløbere. ♃. Jordbær, Fragaria 144.
oo. Griflen blivende, efter Afblomstringen udvoksende til et meget langt, omtrent paa Midten formet krummet, i Krumningen leddet Næb, hvis øverste Del ved Frugtmodningen falder af; den nederste blivende Del ender da i en skarp, hagekrummet Spids, der tjener til at hefte Nødden fast til Dyr og Mennesker, hvorved Smaafrugterne spredes. ♃. Nellikerod, Geum 144.
b. Blomsterne meget smaa. Uden Krone; Blosteret 4-talligt med 4 Biblosterblade, 1—4 Støvblade; 1 Støvvej.
Løvefod, Alchimílla 145.
B. Uden Bibæger.
a. Mange Støvveje og mange Støvblade. 5 Bægerblade, 5 Kronblade. Oftest Buske. Insektbst.
1. Smaafrugterne Nødder, omsluttede af det krukkeformede, tilsidst kødede Underbæger. Buske med Barktorne og uligefinnede Blade. Rose, Rosa 146.
2. Smaafrugterne Stenfrugter, ikke omsluttede af Underbægeret. Buske med Barktorne, sjeldent Urter. Bladene oftest koblede. Klynger, Rubus 148.
b. 1—2 Støvveje. Smaafrugterne Nødder, tæt omsluttede af Underbægeret. Fleraarige Urter.
o. Med Krone; 5-tallig. Underbægeret med hagekrummede Børster. Blomsterstanden klaseformet. Bladene fjersnitdelte. Insektbst. og Selvbst. Dyrspr.
Agermaane, Agrimonia 154.
oo. Uden Krone. 4 Bægerblade. Blomsterstanden et Hoved eller kort Aks. Bladene uligefinnede.
1. De øverste Blomster hunlige, de nederste han

lige, de mellemste oftest tvekønnede. Mange Støvblade; 2 Støvveje. Vindbst.
Bibernelle, **Poterium** 155.
2. Blomsterne tvekønnede; 4 Støvblade; 1 Støvvej. Insektbst. Kvæsurt, **Sanguisorba** 155.

1. Spiraéa, Mjødurt.

I. Urter med fjersnitdelte Blade med blivende, tandede Akselblade. Kronbladene hvide eller rødlige.
1. Rodgrenene ikke opsvulmede. Stænglen indtil Spidsen bladbærende. Bladafsnittene ægformede, dobbelt savtakkede, paa Oversiden glatte, paa Undersiden hvidfiltede. Var. med Bladene paa begge Sider grønne: var. *denudáta* (Hayne). 0,50—1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge og i fugtige Skove. Alm. (Filipéndula ulmaria (L.) Max.).
Almindelig M., **S. ulmária** L.
2. Rodgrenene hist og her knoldformet opsvulmede. Stænglen opefter næsten bladløs. Bladafsnittene aflange eller lancetformede, fjerfligede, paa begge Sider glatte. 0,30—0,50. ♃. **Jsk.** Maj-Juli. Paa høje Enge, Bakker, mellem Krat. Hist og her. (Filipéndula hexapétala Gil.)
Knoldet M., **S. filipéndula** L.

II. **Buske** med hele eller lappede Blade, uden eller med hurtig affaldende Akselblade. De ere alle indførte Prydbuske, men findes hist og her forvildede.
A. Blomsterstanden halvskærmformet.
1. Bladene omvendt ægformede, helrandede eller svagt takkede, med 3 i Spidsen sammenstødende Nerver. Kronbladene hvide. **S. hypericifólia** L.
2. Bladene rundagtige, 3-lappede. Kronbladene hvide.
S. opulifólia L.
B. Blomsterstanden top- eller duskformet. Bladene savtakkede.
a. Bladene glatte.
1. Bladene omvendt ægformede eller elliptiske. Blomsterstanden topformet. Kronbladene hvide.
S. latifólia (Ait.) Borkh.
2. Bladene lancetformede. Blomsterstanden duskformet. Kronbladene lysrøde eller næsten hvide.
S. salicifólia L.
b. Bladene ægformet-elliptiske, paa Undersiden hvidfiltede. Blomsterstanden topformet. Kronbladene rosenrøde.
S. tomentósa L.

2. Potentílla, Potentil.

I. Bladene, idetmindste Stængelblade, haandsnitdelte.
A. Hovedstænglen forlænget og blomsterbærende. Blomsterstanden kvastformet. Kronbladene gule.
a. Stænglen opret, haaret af lange, udstaaende Haar. Bladafsnittene paa begge Sider grønne, omvendt ægformede eller lancetformede, dybt savtakkede.

1. Bladene 3-delte. Kronbladene kortere end Bægerbladene. 0,15—0,40. ⊙ eller ⊙. Juni-Aug. Ved grusede Søbredder. Sj. Norsk P., **P. norvégica** L.
2. Bladene 5—7-delte. Kronbladene længere end Bægerbladene. Stænglen kirtelhaaret. 0,30—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Gærder. Hist og her forvildet fra Haver. Rank P., **P. recta** L.

b. Stænglen dunhaaret eller ligesom Bladafsnittenes Underside graa- eller hvidfiltet. Ofte med sidestillede Bladrosetter. Kronbladene længere end Bægerbladene. ♃.
1. Stænglerne oprette eller opstigende. Bladafsnittene kileformede, mod Spidsen fjerfligede, i Randen tilbagerullede, uden eller med korte Randhaar. Blomsterstilkene efter Afblomstringen oprette eller udstaaende. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Bakker og tørre Marker. Almindelig. Sølv-P., **P. argéntea** L.
2. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Bladafsnittene kileformede, mod Spidsen dybt savtakkede, med flad, ikke tilbagerullet Rand, og med temmelig lange Randhaar. Blomsterstilkene efter Afblomstringen udspærrede eller tilbagebøjede. 0,08—0,20. **Jsk.** Juni. Paa Bakker og tørre Marker. Kun funden paa Bornh. (P. Wiemanniána G. & Sch). Bakke-P., **P. collina** Wib.

B. Hovedstænglen kort, med rosetstillede Blade, ikke blomsterbærende, men med forlængede, blomsterbærende Stængler fra Bladhjørnerne. ♃.

a. Kronbladene gule.

o. Blomsterne i flerblomstrede Kvaste i Spidsen af de nedliggende eller opstigende Stængler. Jordstænglen temmelig tynd, rigt forgrenet, med forlængede Grene. De nedre Blade 5—7-delte, de øvre 3-delte eller hele.

† Stængler og Blade graafiltede af korte Stjærnehaar, og tillige beklædte med længere, udstaaende eller oprette Haar. 0,05—0,15. **Jsk.** Maj. Paa tørre Bakker. M. sj. Sjæll.: Vejrhøj, Dragsholm; Sejrø; Bornh. (P. arenária Borkh.) Graafiltet P., **P. incána** Moench.

†† Stængler og Blade haarede af lange Haar, uden Stjærnehaar. Bladene grønne.

1. Bladafsnittene omtrent fra Midten til Spidsen dybt savtakkede, med 1—4 Takker paa hver Side. Stænglen beklædt med opret-udstaaende, Bladene med tiltrykte Haar. 0,05—0,15. **Jsk.** Maj-Juni. Paa tørre Bakker. Sjelden. (P. verna). Vaar-P., **P. minor** Gil.
2. Bladafsnittene næsten fra Grunden til Spidsen dybt savtakkede, med 3—6 Takker paa hver Side. Stænglen oftest rødlig, tilligemed Bladene beklædt med udstaaende Haar og især mod

Spidsen kirtelhaaret. 0,05—0,15. **Jsk.** Maj. Paa Marker, i Randen af Skove. Kun paa Sjæll.
Matbladet P., **P. opáca** L.

oo. Blomsterne tilsyneladende enlige i Bladhjørnerne, idet Kvasten er ensidig udviklet, stærkt forlænget og løvbladbærende. Jordstænglen tyk, med faa og korte Grene.

† Stænglerne oprette, opstigende eller nedliggende, ikke rodslaaende. Stængelbladene siddende eller næsten siddende, 3-delte. Akselbladene 3—5-fligede. Blomsterne alle 4-tallige eller nogle 5-tallige. Nødderne næsten jævne. 0,10—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Enge, Heder, i Skove. Alm. (P. tormentílla Scop.).
Opret P. Tormentil, **P. erecta** (L.). Dalla Torre.

†† Stænglerne lange, nedliggende, tilsidst ofte rodslaaende. Bladene stilkede eller de øverste siddende. Akselbladene helrandede eller faatandede. Nødderne vortede eller rynkede.

* Stænglerne grenede. Bladafsnittene omtrent fra Midten til Spidsen savtakkede. Blomsterne 4-tallige eller nogle 5-tallige.

1. Stængelbladene kortstilkede, oftest 3-delte. Blomsterne i Reglen 4-tallige. 0,15—0,40. Juli-Aug. **Jsk.** Paa høje Enge, Skovbakker, ved Gærder. Hist og her.
Fremliggende P., **P. procúmbens** Sibth.
2. Stængelbladene oftest 5-delte. Blomsterne 4- eller 5-tallige. 0,15—0,40. Juli-Aug. Paa Enge. Græsmarker, ved Gærder. Sjelden; hyppigst i det sydlige Jyll.
P. procúmbens × reptans.

** Stænglerne oftest ugrenede. Bladene 5-delte, undertiden 3- eller 7-delte; Bladafsnittene næsten til Grunden savtakkede, paa Undersiden silkehaarede. Blomsterne 5-tallige. 0,25—0,60. Juni-Aug. **Jsk.** Paa Marker, ved Veje og Gærder osv. Almindelig.
Krybende P., Femfingerurt, **P. reptans** L.

b. Kronbladene hvide. Hovedstænglen udsender bladbærende, blomsterløse Udløbere, og oprette eller opstigende blomsterbærende Grene, Bladene 3-delte, med omvendt ægformede Afsnit. 0,05—0,10 høj, Udløberne indtil 0,30 lange. Maj. **Jsk.** Paa Bakkeskrænter, i Randen af Skove. T.sj. (P. fragariástrum Ehrh.; Fraga stérilis (L.) Lap.).
Jordbæragtig P., **P. stérilis** (L.) Garcke.

II. Bladene fjersnitdelte (eller uligefinnede).

a. Hovedstænglen kort, med rosetstillede Blade, ikke blomsterbærende, men med forlængede, rodslaaende, blomsterbærende Stængler fra Bladhjørnerne. Bladene, især paa Undersiden,

tæt silkehaarede, sølvglinsende. Kronbladene gule. Var. med mindre, paa Oversiden glatte, paa Undersiden svagt tiltryktdunhaarede Blade og meget smaa Blomster: var. *tenélla* Lange. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Marker, ved Strandbredder, ved Veje. Alm. Var. kun funden et Par Steder. (Argentína ans. (L.) Rydb). Gaase-P., **P. anserina** L.

b. Hovedstænglen forlænget og blomsterbærende, nedliggende eller opstigende.
   1. Blomsterne gule. 0,15—0,30. ⊙ eller ⊙. Juni-Sept. Forvildet et Par Steder ved Kjøbenhavn. **P. supina** L.
   2. Blomsterne brunrøde. Frugtbunden tyk, svampet. 0,30—0,80. **Jfl.?** og **Sumppl.** Juni-Juli. I fugtige Enge, Tørvemoser osv. Alm. (Cómarum palústre L.). Kragefod, **P. palústris** (L.). Scop.

3. Fragária, Jordbær.

A. Bægerbladene mod Frugtmodningen udstaaende eller tilbagebøjede. Kronbladene hvide.
   1. Ofte tvebo. Blomsterstilkene haarede af udstaaende Haar. Stænglen betydelig længere end Bladene. 0,15—0,30. **Jsk.** Maj-Juni. Hist og her forvildet fra Haver. (F. elátior.) Spansk J., **F. moscháta** Duchesne.
   2. Blomsterne tvekønnede. Blomsterstilkene haarede af opret-tiltrykte Haar. Stænglen kun lidt længere end Bladene. 0,08—0,20. **Jsk.** Maj-Juni. Ved Gærder. paa Bakker, i Skove. Alm. Almindelig J., **F. vesca** L.

B. Bægerbladene tiltrykte til Frugten. Kronbladene gullighvide. Blomsterstilkene haarede af opret-tiltrykte Haar. Blomsterne ofte særkønnede. 0,05—0,15. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakker. Hist og her. (F. collína.) Bakke-I.. **F. viridis** Duchesne.

4. Geum, Nellikerod.

A. Blomsterne oprette. Bægerbladene mod Frugtmodningen tilbagebøjede; Kronbladene uden tydelig Negl, gule. Smaafrugtnæbets nederste Ledstykke omtrent 4 Gange længere end det øverste. Akselbladene store, bladagtige, groft takkede eller delte. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Aug. I Skove, Krat, ved Gærder. Almindelig. Feber-N., **G. urbánum** L.

B. Blomsterne mere eller mindre nikkende. Bægerbladene oprette eller noget udstaaende. Kronbladene med kortere eller længere Negl.
   1. Smaafrugtnæbets nederste Ledstykke 2—3 Gange længere end det øverste. Kronbladene med kort Negl. 0,30—0,60. Maj-Juni. I Skove. Temmelig sjelden. **G. rivále × urbánum.** Efter den større Lighed med den ene eller den anden af Stamplanterne kunne følgende to Former adskilles:
      f. *suburbánum* Marss. Akselbladene store, bladagtige, groft takkede. Blomsterne lidt nikkende, med noget udstaaende Bægerblade og gule Kronblade. Smaafrugtnæbets

nederste Ledstykke omtrent 3 Gange saa langt som det øverste.

f. *subrivále* Marss. Akselbladene smaa, helrandede eller faatakkede. Blomsterne nikkende, med oprette Bægerblade og rødlige Kronblade. Smaafrugtnæbets nederste Ledstykke omtrent 2 Gange saa langt som det øverste.

2. Smaafrugtnæbets nederste Ledstykke kun lidet længere end det øverste. Blomsterne nikkende, med oprette, rødbrune Bægerblade og kødrøde eller gullige, langneglede Kronblade. Akselbladene smaa, helrandede eller faatakkede. Var. med lysere grønne Blade, grønne Bægerblade og gulhvide Kronblade: var. *pállida* C. A. Mey. 0,15—0,45. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Enge. Meget almindelig. Var. sjelden.
Eng-N., **G. rivále** L.

5. **Alchimilla,** Løvefod.

A. Stænglerne nedliggende, med haandformet 3-fligede Blade med kileformede, i Spidsen 2—4-takkede Flige. Blomsterne i Nøgler i Bladhjørnerne, grønlige, med 1—2 Støvblade. 0,05—0,10. ⊙. Maj-Aug. Paa dyrkede Marker. T. alm.
Liden L., **A. arvénsis.** (L.) Scop.

B. Bladene nyreformede, haandlappede, med 5—9 savtakkede Lapper. Blomsterne i Kvaste i Spidsen af Stænglerne gulgrønne, med 4 Støvblade. 0,15—030. ♃. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Enge, Marker, i Skove. Alm. Almindelig L., **A. vulgáris** L.

Almindelg Løvefod er i Virkeligheden ikke en enkelt Art, men en Samling af hverandre nærstaaende, arveligt forskellige Arter, hvis Frø udvikles uden nogen forudgaaet Befrugtning. Her en Nøgle til Bestemmelsen af de danske Arter, hvis Udbredelse bør undersøges nærmere.

a. Underbægrene alle eller dog de fleste haarede.
o. Stænglerne haarede.
I. Stærkt haaret; Bladenes Underside noget silkeglinsende; Grundbladenes Midtlap med højst 5 Tænder paa hver Side. Alm., især paa tørre Bakker.
Lodden L., **A. pubéscens** Lam.
II. Svagere haaret; Grundbladenes Midtlap med 6—9 Tænder paa hver Side.
1. Grundbladene 9-lappede; de fleste Blomsters Underbæger længere end Blomsterstilken. Forholdsvis stor med store, tynde Blade.
Eng.-L., **A. pastorális** Buser.
2. Grundbladene 7-lappede; de fleste Blomsters Underbæger kortere end Blomsterstilken. Lavere, med mindre og fastere Blade. Haaret L., **A. vestita** Buser.
oo. Stænglerne glatte; iøvrigt som A. vestíta, som den vanskelig skælnes fra. Traadstænglet L., **A. filicaúlis** Buser.
b. Underbægrene alle helt glatte, eller i det højeste med enkelte Haar.

o. Stængel og Grundbladenes Stilke rigt beklædte med udstaaende Haar.

I. Bladenes Overside uden Haar. Bladene 7—11 lappede, Lapperne runde med 7—12 brede, tml. stumpe, lidet dybe Tænder. Blomsterstanden stor og aaben, rigt grenet; Blomsterne meget smaa.

Rundlappet L., **A. praténsis** Schmidt.

II. Bladenes Overside med tiltrykte Haar.

1. De mellemste Stængelblade temmelig langstilkede, ligesom de øvre Blade med noget forlængede Lapper og tilspidsede Tænder.

Spidslappet L., **A. acutángula** Buser.

2. De mellemste Stængelblade kortstilkede, ligesom de øvre Blade med korte, butte Lapper og temmelig stumpe Tænder.

Stumptandet L., **A. subcrenáta** Buser.

oo. Stængel og Grundbladenes Stilke beklædte med tiltrykte Haar eller næsten glatte. Nerverne paa Grundbladenes Underside haarede i deres øverste Halvdel; Bladene iøvrigt glatte. De øvre Stængelblades Tænder noget indadbøjede mod Bladets Spids. Alm. Alpe-L., **A. alpéstris** Schmidt.

6. **Rosa,** Rose.

I. Aarsskuddene beklædte med rette, tildels børsteformede Torne, sjeldnere tornløse. Bægerbladene oftest hele.

a. Bladene glatte.

1. Smaabladene rundagtige eller elliptiske. Bægerbladene uden Kirtelhaar, meget kortere end de bleggule eller hvide Kronblade. Vegetativ Formering ved lange Udløbere og ved Rodskud. Juni-Juli. I Klitter. Almindelig i Klitterne paa Jyllands Vestkyst; iøvrigt kun funden ved Tisvilde paa Sjæll. og paa Bornh.

Klit-R., **R. pimpinellifólia** L.

2. Smaabladene aflange, paa Oversiden glinsende. Bægerbladene tæt kirtelhaarede, af Længde med eller længere end de rosenrøde Kronblade. Juni-Juli. Forvildet fra Haver. Sjelden. (R. humilis Marsh.)

Glansbladet R., **R. lúcida** Ehrh.

b. Smaabladene ægformede eller lancetformet-ovale, paa Undersiden graaagtig dunhaarede. Kronbladene rosenrøde. Maj-Juni. Forvildet fra Haver. Sjelden.

Maj-R., **R. cinnamómea** L.

II. Aarsskuddene med stærke Torne. De 2—3 yderste Bægerblade oftest fligede.

A. Smaabladene glatte, sjeldent svagt haarede langs Nerverne, ofte med stilkløse Kirtler paa Undersiden.

a. Smaabladene uden Kirtler, enkelt, dobbelt eller tredobbelt savtakkede. Blad- og Blomsterstilkene glatte eller kirtelhaarede.

1. Blomsterstilken lang. Bægerbladene efter Afblomstrin-

gen tilbagebøjede, tidlig affaldende. Kronbladene lyst rosenrøde eller næsten hvide. Juni-Juli. Ved Gærder, i Randen af Skove. Almindelig.

Vild R., **R. canina** L.

2. Blomsterstilken kort. Bægerbladene vedblivende, oprette eller noget udstaaende. Kronbladene mørkt rosenrøde, sjeldent hvide. Juni. Ved Gærder. Hist og her. Blaagrøn R., **R. glaúca** Vill.

b. Smaabladene paa Undersiden kirtlede, dobbelt savtakkede. Bladstilken oftest haaret.

o. Smaabladene ovale eller rundagtig-ægformede, vellugtende. Blomsterstilken kirtelhaaret. Kronbladene mørkt rosenrøde, meget sjældent hvide. Hybenet glat eller kirtelhaaret. Juni-Juli. Ved Gærder. Hist og her.

Vin-R., **R. rubiginósa** L.

oo. Smaabladene elliptiske eller lancetformede. Blomsterstilken glat. Kronbladene blegrøde. Hybenet glat.

1. Bladene, naar de gnides, svagt lugtende, uden Haar langs Nerverne paa Undersiden. Juni-Juli. Ved Gærder, i Kratskove. Sjelden.

Lugtløs R., **R. inodóra** Fr.

2. Bladene lugtløse, paa Undersiden langs Nerverne haarede. Juni-Juli. Ved Gærder, i Krat. Sjelden. Kun funden paa Bornh., Langel. og Lyø.

Rubladet R., **R. sclerophyl'la** Scheutz.

B. Smaabladene idetmindste paa Undersiden haarede; ofte med stilkløse Kirtler.

a. Tornene stærke, alle seglkrummede eller nogle rette. Smaabladene uden Kirtler. Blomsterstilken oftest glat.

o. Tornene alle seglkrummede. Bladene oftest haarede paa begge Sider. Kronbladene røde, sjeldnere næsten hvide.

1. Smaabladene enkelt eller dobbelt savtakkede med fremadrettede Takker. Blomsterstilken glat, omtrent dobbelt saa lang som Hybenet. Bægerbladene tilbagebøjede, tidlig affaldende. Kronbladene i Reglen blegrøde. Juni. Ved Gærder, i Kratskove. Hist og her. Krat-R., **R. dumetórum** Thuill.

2. Smaabladene enkelt eller dobbelt savtakkede med udstaaende Takker. Blomsterstilken meget kort, glat eller kirtelhaaret. Bægerbladende blivende, opretstaaende eller oprette. Kronbladene i Reglen mørkt rosenrøde. Juni-Juli. Paa Skrænter, ved Gærder. Hist og her.

Stivbladet R., **R. coriifólia** Fr.

oo. Tornene forskelligformede, nogle seglkrummede, andre næsten rette. Smaabladene paa Oversiden glatte, paa Undersiden svagt haarede, enkelt savtakkede med udstaaende Takker. Blomsterstilken kirtelhaaret. Bægerbladene tilsidst tilbagebøjede, tidlig affaldende. Kron-

bladene helt hvide. Juni. Hist og her forvildet fra Haver. Hvid R., **R. alba** L.

b. Tornene rette eller svagt bøjede. Smaabladene dobbelt eller tredobbelt savtakkede, paa begge Sider tæt haarede, paa Undersiden desuden med stilkløse Kirtler, der ofte er skjulte mellem Haarene. Blomsterstilke og Hyben ofte kirtelhaarede.

1. Tornene svagt bøjede. Smaabladene med udstaaende Takker. Bægerbladene udstaaende, tidlig affaldende. Kronbladene blegrøde, i Randen glatte. Var. med mørkt violetbrune Aarsskud, stærkere Torne, Smaabladene med fremadrettede Takker og med brune Kirtler paa Undersiden, mørkerøde Kronblade: var. *neoburgénsis* (Lange), og med svagere Torne, svagere haarede, paa Oversiden grønne Smaablade, med fremadrettede Takker længe blivende Bægerblade, og mørkerøde Kronblade: var. *venústa* (Scheutz). Juni-Juli. Ved Gærder, i Krat, paa Strandskrænter. Hist og her. Var. sjeldne. Filtbladet R.. **R. tomentósa** Sm.

2. Tornene rette. Smaabladene tykke, svagt kirtlede. Bægerbladene blivende, tilsidst oprette. Kronbladene oftest kirtlet-randhaarede, mørkt rosenrøde, sjeldnere næsten hvide. Var. med tynde, bløde, stærkt kirtlede Smaablade: var. *pomifera* (Herm.). Juni-Juli. Ved Gærder, i Krat. Hist og her. (R. mollis Sm.). Hyben-R. **R. villósa** L.

7. Rubus, Klynger.

For at kunne bestemme Arterne eller Formerne i denne vanskelige Slægt, maa man saa vidt mulig tage Hensyn til alle Plantens Kendetegn, ogsaa saadanne, som vanskelig kan iagttages paa tørrede Eksemplarer; man maa derfor ved Indsamlingen notere saadanne Kendetegn, f. Eks. Retningen af Aarsskuddene (d. e. de i indeværende Aar fra Roden, Jordstænglen eller Stænglens nederste Del udvoksede, golde Skud), og om Aarsskuddene og Frugterne er blaaduggede eller ikke; desuden Kronbladenes Farve, Bægerbladenes Retning i Forhold til den umodne Frugt osv. Hvor der i det følgende er Tale om Bægerbladenes Retning, er det altid i Forhold til den umodne Frugt. Foruden blomsterbærende Skud maa man stedse indsamle et Brudstykke med tilhørende Blade af Aarsskuddets midterste Del; hvad der i det følgende siges om Bladene og Tornene gælder, naar intet andet nævnes, fortrinsvis dem paa Midten af Aarsskuddene. Endvidere maa man ogsaa helst medtage Spidsen af et Aarsskud. Da der ofte vokser flere Arter imellem hverandre, maa man selvfølgelig nøje passe paa, at de Dele, man indsamler, hører til samme Plante. Hvor intet andet nævnes, vokser Arterne i Randen af og paa aabne Pladser i Skove, i Krat, ved Gærder og paa lignende Steder. Blomstringstiden falder for de flestes Vedkommende i Maanederne Juni, Juli og August. Rubus-Arterne maa henføres til **Jordskorpeplanterne;** ganske vist over-

vintrer hos de fleste Arter Blomsterskud-Knopperne paa frit i Luften fremragende Skud; men de vegetative Knopper, paa hvilke Individets Liv beror, overvintrer i Jordskorpen.

I. Stænglen lav, enaarig, urteagtig. Akselbladene tilvoksede til Stænglen. Cylactis. I. 149

II. Buskagtig; Stænglerne 2—fleraarige. Akselbladene tilvoksede til Bladstilken.
 A. Smaafrugtsamlingen løsnes ved Modningen fra Frugtbunden. Bladene paa Aarsskuddene finnede, paa de blomstrende Skud 3-koblede. Frugterne røde eller gule. Idaeobatus. II. 150.
 B. Smaafrugtsamlingen sammenvokset med den øvre Del af Frugtbunden og løsnes tilligemed dette ved Modningen fra Frugtbundens nederste Del; Frugterne sorte, sjeldnere mørkerøde; Bladene 3—7-koblede. Eubatus.
  a. De yderste Smaablade siddende eller næsten siddende. III. 150.
  b. De yderste Smaablade tydelig stilkede.
   o. Aarsskuddene uden eller kun med faa, spredte Kirtelhaar og Børster, med ensartede eller næsten ensartede, kantstillede Torne.
    1. Aarsskuddene i Begyndelsen oprette, senere i Spidsen nikkende, glatte eller næsten glatte (d. e. uden almindelige Haar). Blomsterstilkene uden eller kun med faa Kirtler. IV. 151.
    2. Aarsskuddene lavt bueformede, klattrende eller krybende, mere eller mindre haarede. Blomsterstilkene ofte med talrige Kirtelhaar. V. 153.
   oo. Aarsskuddene tilligemed Blomsterstilkene beklædte med talrige Kirtelhaar og Børster, og med i Reglen uensartede Torne; Aarsskuddene bueformede, klattrende eller krybende, butkantede eller trinde. VI. 154.

I.

1. Baade frugtbare og golde Skud oprette; Bladene nyreformede, 5-lappede, med dobbelt savtakkede Lapper. Blomsterne enlige, endestillede, særkønnede; Kronbladene hvide; Frugterne brandgule. Tvebo. 0,08—0,20. Maj-Juni. I Tørvmoser. M. sj. Nordjyll.: store og lille Vildmose, Torsløv, Ulsted; Nordsjæll.; Helsingør, Gurre, Tokkekøb Hegn.
 Multebær. **R. chamaemórus** L.
2. De blomsterbærende Skud oprette, de golde nedliggende eller krybende; Bladene 3-koblede, med rudeformet-ægformede, grovt og dobbelt savtakkede Smaablade. Blomsterne 3—5 sammen i Halvskærm; Kronbladene hvide; Frugterne røde. Juni-Juli. I Skove. Hist og her. Fruebær, **R. saxátilis** L.

II.

1. Aarsskuddene oprette, trinde, blaaduggede, glatte eller dunhaarede, oftest beklædte med flere eller færre Naalebørster.

Bladene paa Aarsskuddene uligefinnede med 5 Smaablade, paa de blomsterbærende Skud 3-koblede, alle paa Undersiden sølvgraafiltede. Kronbladene hvide; Frugtknuderne haarede; Frugterne røde, sjeldnere gule. Var. med meget smaa Blade, de nedre 3-koblede, de øvre haandfligede: var. *microphyl'la* Wallr., og lave, tæt tornede Aarsskud og smaa, næsten læderagtige, rynkede Blade; var. *maritima* Arrh. I Skove og Krat. Almindelig; desuden dyrket i Haver. Var. meget sjeldne.

Hindbær, **R. idaéus** L.

2. Aarsskuddene svage, lavt bueformede eller krybende, trinde, blaaduggede, glatte eller dunhaarede, med svage, ofte violette Torne; Bladene paa Undersiden graafiltede eller grønne. Bladene paa Aarsskuddene uligefinnede med 5 Smaablade (f. *subidaéa*) eller 3—7-koblede (f. *subcaésia*). Næsten aldrig med fuldkomne Frugter. Ved Gærder og i Skove. Hist og her.

R. caésius × idaéus.

III.

I. Aarsskuddene i Begyndelsen oprette, senere bueformet nikkende, ikke blaaduggede. Blomsterstilkene uden Kirtelhaar og Kirtelbørster.

Se Arterne i Gruppe IV. Afdeling I A, Side 151.

II. Aarsskuddene langstrakte, nedliggende, krybende eller klattrende, butkantede eller trinde, i Reglen glatte og blaaduggede. Blomsterstilkene med flere eller færre Kirtelhaar eller Kirtelbørster. Smaabladene i Reglen brede og rynkede.

A. Bladene alle 3-koblede, med grovt og dobbelt savtakkede, ofte lappede Smaablade; Akselbladene bredt lancetformede eller æg-lancetformede. Aarsskuddene svage, trinde, tilligemed Frugterne blaaduggede. Bægerbladene graagrønne, oprette, tiltrykte til Frugten. Optræder paa tør, dyrket Jord med tykke, rynkede, paa Undersiden tæt haarede eller graafiltede Blade: f *agréstis* (W. et N.), og paa fugtig Jordbund med tynde, frisk grønne, næsten ikke rynkede, paa Undersiden tæt haarede Blade: f. *aquática* (W. et N.). Alm.

Korbær, **R. caésius** L.

B. Bladene alle eller idetmindste nogle 5-koblede; Akselbladene linie-lancetformede. Aarsskuddene butkantede eller næsten trinde, i Reglen mer eller mindre blaaduggede. Frugterne ofte ufuldkomment udviklede, ikke blaaduggede.

Hasselbladet K., **R. corylifólius** Sm.

Under denne Betegnelse sammenfattes her en stor Mængde Former, mellem hvilke der findes talrige Overgange, og som af flere Botanikere anses for Bastarder mellem R. caesius og andre Rubus-Arter. De kunne deles i følgende to Grupper:

a. *Sepincolae* Weihe. Aarsskuddene med temmelig ensartede Torne, uden eller med faa Kirtelhaar; Blomsterstanden med korte Kirtelhaar og faa eller ingen Kirtelbørster.

1. Bladene paa Undersiden graafiltede. Aarsskuddenes Torne kraftige og sammentrykte, Midtsmaabladet æg-hjærteformet eller rundagtigt: f. *Wahlbérgii* (Arrh.). eller Tonerne er svage, sylformede og Midtsmaabladet elliptisk-ægformet: f. *Fioniae* (K. Fr.).
2. Bladene paa Undersiden oftest grønne, stærkere eller svagere haarede. Aarsskuddene temmelig stærkt haarede: f. *Warmíngii* (G. Jensen), glatte eller næsten glatte, med Midtsmaabladet bredt hjærteformet eller rundagtigt: f. *centifórmis* (K. Fr.), eller æg-hjærteformet: f. *dissímulans* (Lindeb.), eller ægformet eller oval-elliptisk: f. *nemorósa* (Hayne).

b. *Orthacanthae* Focke. Aarsskuddene med meget uensartede, ulige lange Torne og talrige Kirtelhaar og Børster; Blomsterstanden med talrige, ulige lange Kirtelbørster.
1. Bladene paa Undersiden graaagtige, tæt fløjelshaarede af glinsende Haar, med bredt, hjærteformet Midtsmaablad; med temmelig faa Kirtler: f. *slesvicénsis* (Lange).
2. Bladene paa Undersiden grønne, mere eller mindre tæt haarede, med rundagtigt eller ægformet Midtsmaablad. Aarsskuddene kantede, Smaabladene fint tandede: f. *imitábilis* (K. Fr.), eller Aarsskuddene næsten trinde og Smaabladene skarpt og dobbelt savtakkede: f. *ferox* (Weihe).

De tre sidstnævnte Former er kun fundne ganske faa Steder.

IV.

I. Blomsterstilkene spredthaarede af udstaaende Haar, ofte tillige med talrige, fine Torne; Bægerbladene paa Ydersiden grønne med hvidfiltet Rand; Bladene paa begge Sider grønne, mere eller mindre haarede.

A. De ydre Smaablade meget kortstilkede eller næsten siddende.

a. Aarsskuddene butkantede, med sylformede eller kegleformede Torne. Nogle af Bladene ofte 7-koblede, d. v. s. 5-koblede med 3-koblet Midtsmaablad. De modne Frugter mørkerøde.
1. Tornene korte, kegleformede, i Reglen mørkerøde, mod Spidsen af Aarsskuddene og paa de blomsterbærende Skud meget spredte. Bladene store, frisk grønne, ikke foldede. Støvblabene længere end Støvvejene. Alm. Opret K., **R. suberéctus** Anders.
2. Tornene smalle, sylformede, talrige. Bladene temmelig smaa, matgrønne, foldede. Støvbladene omtrent af Længde med Støvvejene. Østjyll. hist og her; iøvrigt meget sjelden. **R. fissus** Lindl.

b. Aarsskuddene skarpt kantede; Tornene stærke, med en

bred, sammentrykt Basis. 7-koblede Blade findes næsten aldrig. De modne Frugter glinsende sorte.

o. Støvbladene kortere end eller omtrent af Længde med Støvvejene; Bægerbladene opret-udstaaende. Bladene foldet-rynkede; Midtsmaabladet æghjærteformet, tilspidset. T. alm.

Almindelig K., **R. plicátus** W. et N.

oo. Støvbladene længere end Støvvejene; Bægerbladene udstaaende eller tilbagebøjede.

1. Blomsterstanden topformet. Bægerbladene udstaaende; Kronbladene ovale. Bladene paa Oversiden glinsende; Midtsmaabladet ægformet, spidst, ved Grunden undertiden svagt indtrykt. Kun funden paa Bornh. ved Hunsemyre.

Glinsende K., **R. nitidus** W. et N.

2. Blomsterstanden klaseformet eller ved Grunden lidt sammensat; Bægerbladene tilbagebøjede; Kronbladene omvendt ægformede. Bladene lysgrønne; de ydre Smaablade ofte tydelig stilkede. Midtsmaabladet æg-hjærteformet, langt tilspidset. Var. med Midtsmaabladet kort tilspidset og med næsten graafiltede Bægerblade: f. *pseudothyrsántha* Fr. et G.

Furet K., **R. sulcátus** Vest.

B. De ydre Smaablade tydelig stilkede.

1. Bægerbladene tilbagebøjede. Se ovenfor: R. sulcatus.
2. Bægerbladene oprette. Aarsskuddene butkantede, med talrige stærke Torne og med stilkløse Kirtler; Bladene paa begge Sider grønne; Midtsmaabladet æg-hjærteformet. Blomsterstilkene med talrige fine, krummede Torne. Støvbladene omtrent af Længde med Støvvejene. Kun funden ved Vejle. (R. contígenus Gel.)

Barbeys K., **R. Barbeyi** Favrat et Gremli.

II. Blomsterstilkene tæthaarede af udstaaende Haar eller filtede; Bægerbladene paa Ydersiden overalt graa- eller hvidfiltede, tilbagebøjede; Bladene paa Undersiden graa- eller hvidfiltede. Støvbladene længere end eller omtrent af Længde med Støvvejene.

A. Blomsterstilkene uden eller næsten uden Torne, tilligemed Aarsskuddene ganske uden Kirtelhaar.

1. Blomsterstanden topformet, stor og rigblomstret, idetmindste til Midten bladbærende; de midterste Grene udstaaende. Midtsmaabladet ovalt eller rundagtigt, med kort Spids. Kun funden faa Steder paa Langeland og Fyn. (R. cardiophyllus. P.J.Müll.) **R. rhamnifólius** W. et N.
2. Blomsterstanden lang og smal, kun ved Grunden bladbærende. Midtsmaabladet ægformet, kort tilspidset. (R. thyrsoideus Wimm.)

Duskblomstret K., **R. arduennénsis** Libert.

B. Blomsterstilkene med flere eller færre fine Torne og faa Kirtelhaar; Aarsskuddene undertiden med faa Kirtelhaar.

1. Bladene oftest 3-koblede; Midtsmaabladet omvendt ægformet med kort Spids. Blomsterstanden lang og smal, til Midten bladbærende; Blomsterstilkene med temmelig faa, fine Torne. Sjelden. **R. egrégius** Focke.
2. Bladene 5-koblede; Midtsmaabladet elliptisk, tilspidset. Blomsterstanden stor og rigblomstret, med opret-udstaaende Grene; Blomsterstilkene med talrige, lange, naaleformede Torne. M. sj.
Gelerts K., **R. Gelértii** K. Fr.

V.

I. Blomsterstilken uden eller med ganske enkelte Kirtelhaar. Bladene paa Undersiden blødhaarede, ofte filtede. Bægerbladene haarede.
A. Bægerbladene tilbagebøjede. Aarsskuddene skarpkantede.
a. Aarsskuddene tæt haarede; Bladene paa Undersiden tæt filtede; Midtsmaabladet knapt 2 Gange saa langt som sin Stilk. Blomsterstanden smal, tæt og rigblomstret, med oftest talrige, krummede Torne. Kronbladene hvide. T. sj.
Lindebergs K., **R. Lindebérgii** P. J. Müller.
b. Aarsskuddene svagt haarede; Bladene paa Undersiden tyndt filtede; Midtsmaabladet omtrent 3 Gange saa langt som sin Stilk. Kronbladene blegrøde.
1. Blomsterstanden smal, sammensat af lutter kortstilkede Kvaste; Blomsterstilkenes Torne vandret udstaaende; Kronbladene lancetformede; Støvknapperne haarede. Kun funden i det sydlige Jyll. (R. Lángei G. Jensen). Langes K., **R. atrocaúlis** P. J. Müller.
2. Blomsterstanden aaben; de nedre Kvaste langstilkede; Blomsterstilkenes Torne noget nedadrettede; Kronbladene omvendt ægformede; Støvknapperne oftest glatte. Temmelig alm. **R. villicaúlis** Koehler.
B. Bægerbladene opret-udstaaende.
1. Aarsskuddene skarpkantede, ofte furede, meget svagt haarede; Midtsmaabladet omtrent 3 Gange saa langt som sin Stilk Blomsterstanden sammensat af faablomstrede Kvaste; Kronbladene blegrøde. Kun funden i det sydlige Jyll. **R. gratus** Foke.
2. Aarsskuddene butkantede, haarede af udstaaende Haar; Midtsmaabladet omtrent 4 Gange saa langt som sin Stilk. Blomsterstanden sammensat af mangeblomstrede Kvaste; Kronbladene hvide; Støvknapperne haarede. Kun funden i det sydøstlige Jyll. og ved Nyborg paa Fyen.
R. sciáphilus Lange.
Se ogsaa: R. Barbeyi 152.

II. Blomsterstilkene kirtelhaarede, undertiden desuden med Kirtelbørster; Aarsskuddene i Reglen med spredte Kirtelhaar.
A. Bægerbladene oprette eller opret-udstaaende. Bladene paa begge Side grønne og svagt haarede. Aarsskuddene butkantede.

1. Midtsmaabladet ægformet eller elliptisk, tilspidset. Støvbladene kortere end Støvvejene. Sjelden.
Sprengels K., **R. Sprengélii** Weihe
2. Midtsmaabladet ovalt eller omvendt ægformet, pludselig og kort tilspidset. Støvbladene længere end Støvvejene. M. sj. Spidsbladet K., **R. mucronátus** Bloxam.

B. Bægerbladene tilbagebøjede. Bladene paa Undersiden tæt haarede af glinsende Haar eller filtede. Støvbladene længere end Støvvejene.
1. Aarsskuddene kantede. Bladene paa Undersiden tæt blødhaarede af glinsende Haar, ikke filtede; Midtsmaabladet elliptisk, kort tilspidset. Meget sjelden.
Pyramideblomstret K., **R. pyramidális** Kaltenbach.
2. Aarsskuddene butkantede. Bladene paa Undersidcn tæt hvidfiltede og blødhaarede af gulglinsende Haar, Midtsmaabladet næsten kredsrundt, pludselig og kort tilspidset. T. alm. (R. vestítus W. et N.).
Rundbladet K., **R. leucostáchys** Sm.
Se ogsaa: R. egrégius og R. Gelértii 153.

VI.

A. Tornene temmelig ens og gaar ikke jævnt over i Kirtelbørster og Kirtelhaar. Bladene 5-koblede.
1. Aarsskuddene kantede, svagt haarede; Bladene paa Undersiden graafiltede; Midtsmaabladet ægformet, tilspidset, ved Grunden afrundet. Bægerbladene tilbagebøjede eller udstaaende. Alm. Børstehaaret K., **R. rádula** Weihe.
2. Aarsskuddene næsten trinde, tæt haarede; Bladene paa begge Sider grønne og svagt haarede; Midtsmaabladet æg-hjærteformet, ofte med størst Bredde ovenfor Midten, langt tilspidset. Bægerbladene oprette. Kun funden i det sydøstlige Jyll. og et Par Steder paa Fyen.
Blegblomstret K., **R. pállidus** W. et N.

B. Tornene meget ulige store og gaar jævnt over i Kirtelbørster og Kirtelhaar. Bladene 3—5-koblede, paa begge Sider grønne og svagt haarede. Bægerbladene oprette.
1. Aarsskuddene butkantede, tæt haarede; Bladene 3—5-koblede; Midtsmaabladet ægformet eller omvendt ægformet, pludselig og kort tilspidset, ved Grunden noget indtrykt. Kronbladene omvendt ægformede eller rundagtíge. M. sj.
Drejers K., **R. Drejéri** G. Jensen.
2. Aarsskuddene trinde, svagt haarede; Bladene stedse 3-koblede; Midtsmaabladet elliptisk, pludselig og langt tilspidset. Kronbladene smalle. Østjyll.: hist og her: Sjæll.: ved Vordingborg. (R. glandulósus.) Kirtelhaaret K., **R. Bellárdii** W. et N.

8. **Agrimónia,** Agermaane.

1. Bladene haarede, uden Kirtelhaar. Underbægeret fra Spidsen til Grunden længdefuret; dets ydre Hagebørster udstaaende. 0,30—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder, Veje osv. Alm.
Almindelig A., **A. eupatória** L.

2. Bladene haarede af almindelige Haar, paa Undersiden tillige kirtelhaaret. Underbægeret fra Spidsen og omtrent til Midten længdefuret, dets ydre Hagebørster tilbagebøjede 0,40—1,00. **Jsk.** Juli—Aug. I Kratskove, ved Gærder. Hist og her.
Vellugtende A., **A. odoráta** Mill.

9. **Potérium,** Bibernelle.

1. Stænglerne opstigende eller oprette, forneden haaret, med uligefinnede Blade. Blomsterstanden oval eller kugleformet, de øverste Blomster hunlige, de nederste hanlige, de mellemste tvekønnede. Underbægeret mod Frugtmodningen rynket, dets Kanter ikke vingede. 0,25—0,50. **Jsk.** Juni—Juli. Paa Kalkgrund. Sjelden. (P. dictyocárpum Spach.)
Blodstillende B., **P. sanguisórba** L.
2. Stænglerne glatte. Underbægeret mod Frugtmodningen grubetrynket, med stærkt fremadspringende Takker og med vingede Kanter. Indslæbt. Sjelden. **P. poly'gamum** W. et R.

10. **Sanguisórba,** Kvæsurt.

Stænglen opret, med uligefinnede Blade; Smaabladene stilkede, æg-hjærteformede eller lancetformede med hjærteformet Basis, savtakkede. Blomsterstanden oval; Blomsterne mørkerøde. 0,30—0,90. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Enge, i Moser. Kun funden i Jyll. ved Viborg.
Læge-K., **S. officinális** L.

48. Fam. Amygdaláceae, Mandelfamilien.

Træer eller **Buske,** ofte med tornspidsede Grene, med spredte, hele, fjernervede Blade med affaldende Akselblade. Blomsterne omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede; Bæger og Krone 5-tallige, mange Støvblade, en 1-bladet, 1-rummet Støvvej. Insektbst. Stenfrugt. Dyrspr.

1. Blomsterne enlige eller parvis, hvide. Frugten med blaalig Dug. Stenen sammentrykt. Træer eller Buske, ofte med Grentorne.
Kræge, Prunus 155.
2. Blomsterne i Klase eller Halvskærm, hvide. Frugten uden Dug. Stenen kugleformet. Træer uden Grentorne.
Kirsebærtræ, Cerasus 156.

1. **Prunus.** Kræge.

A. De unge Grene haarede. Buske med Grentorne.
1. Med talrige Grentorne. Bladene elliptiske eller lancetformede, tilsidst glatte. Blomsterne enlige med glatte Blomsterstilke. Frugterne kugleformede, oprette. Blomsterne udvikles før Bladene; sjeldnere samtidig med Bladene og sidder da ofte parvis: var. *coaetánea* Wimm. et Grab. April-Maj. Ved Gærder, i Krat. Alm. Slaaentorn, **P. spinósa** L.
2. Med færre Grentorne. Bladene elliptiske, paa Undersiden dunhaarede. Blomsterne parvis, med finthaarede Blomster-

stilke. Frugterne kugleformede, nikkende. April-Maj. I Kratskove, ved Gærder. Sjelden og næppe oprindelig vildtvoksende. Forskellige Afændringer almindelig dyrkede.

Almindelig K., **P. insititia** L.

B. Høj Busk eller Træ uden Grentorne. De unge Grene glatte. Bladene elliptiske, paa Undersiden dunhaarede. Blomsterne parvis, med dunhaarede, sjeldnere glatte Blomsterstilke. Frugterne aflange, nikkende. Maj. Almindelig dyrket. Forekommer enkelte Steder forvildet. Blommetræ, **doméstica** L.

2. Cérasus, Kirsebærtræ.

A. Blomsterne i Halvskærm, udvikles samtidig med Bladene.

1. Bladene elliptiske, savtakkede, glatte; uden Kirtler paa Spidsen af Bladstilken. De blomsterbærende Dværggrene med Løvblade. Maj. Almindelig dyrket, sjelden forvildet.

Sur K., **C. ácida** Dumort.

2. Bladene elliptiske, dobbelt savtakkede, paa Undersiden dunhaarede; med oftest 2 Kirtler paa Spidsen af Bladstilken. De blomsterbærende Dværggrene uden Løvblade. Maj. I Skove. Hist og her. Flere Afændringer af denne Art dyrkes almindelig i Haver.

Fuglekirsebærtræ. **C. ávium** (L.). Moench.

B. Blomsterne i hængende Klaser, som udvikles efter Bladene. Bladene elliptiske, fint savtakkede, næsten glatte; med oftest 2 Kirtler paa Spidsen af Bladstilken. Maj. I Skove. Hist og her.

Hæg, **C. padus** (L.) DC.

49. Fam. Pomáceae. Æblefamilien.

Træer eller **Buske**, med eller uden Grentorne, med spredte, fjernervede Blade med affaldende eller blivende Akselblade. Blomsterne oversædige, regelmæssige, tvekønnede; Bæger og Krone 5-tallige, mange Støvblade, en 1—5-bladet, 1—5-rummet Frugtknude med 1—5 Grifler. Insektbst. Frugten et Bær eller en Stenfrugt. Dyrspr.

A. Bladene hele, helrandede eller fint savtakkede. Kronbladene hvide, sjeldnere blegrøde.

1. Træer eller høje Buske med glatte eller dunhaarede Blade. Kronbladene længere end Bægerbladene. Et 5-rummet Bær.

Abild, Pírus 157.

2. Lave Buske. Bladene paa Undersiden hvidfiltede. Kronbladene omtrent af Bægerbladenes Længde. Stenfrugt.

Dværgmispel, Cotoneaster 158.

B. Bladene finnede eller delte eller dog idetmindste groft savtakkede. Blomsterne i Halvskærm. Kronbladene hvide.

1. Uden Grentorne. Kronbladene flade. Et 2—3-rummet Bær.

Røn, Sorbus 157.

2. Med Grentorne. Kronbladene hvælvede. Stenfrugt.

Hvidtjørn, Crataegus 158.

1. **Pirus,** Abild.

1. Bladpladen helrandet eller fint savtakket, omtrent af Længde med Bladstilken. Kronbladene hvide. Støvknapperne røde. Griflerne frie. Maj. I Skove og Krat. Hist og her. Mange Afændringer dyrkes i Haver. Pæretræ, **P. commúnis** L.
2. Bladpladen savtakket, omtrent dobbelt saa lang som Bladstilken. Kronbladene paa Oversiden hvidlige, paa Undersiden rødlige, sjeldent helt hvide. Støvknapperne gule. Griflerne ved Grunden sammenvoksede. Maj-Juni. I Skove og Krat, ved Gærder. Almindelig. Mange Afændringer dyrkes i Haver.
Æbletræ, **P. malus** L.

2. **Sorbus,** Røn.

I. Bladene fjerdelte eller grovt savtakkede.
A. Bladene æg-hjærteformede, 5—7-lappet-fligede, som unge paa Undersiden dunet-graafiltede, senere glatte. Juni. I Kratskove. Meget sjelden. Sjæll.: Basnæs: Møen: Ulfshale; Glænø; Bornh. Tarmvrid-R., **S. torminális** (L.). Crantz.
B. Bladene paa Undersiden hvid- eller graafiltede.
a. Bladene omvendt ægformede eller ovale, hele, dobbelt savtakkede. Maj-Juni. Meget sjelden: Bornh.; flere Steder; iøvrigt hist og her plantet.
Akselbær R., **S. ária** (L. Crantz.
b. Bladene ægformet-ovale, fjerdelte.
1. Bladene fjerlappede. Juni. Meget sjelden. Bornh.: flere Steder; iøvrigt plantet, og enkelte Steder forvildet. Selje-R. **suécica** (L.) Krok.
2. Bladene i Spidsen fjerfligede, ved Grunden fjersnitdelte. Maj-Juni. Kun funden et Par Steder paa Sjæll. og Bornh. Hist og her plantet.
Finsk R., **S. fénnica** (Kalm) Fr.

II. Bladene uligefinnede, med 6—8 Par, oval-lancetformede, savtakkede, tilsidst næsten glatte Smaablade. Maj-Juni. I Skove og Krat. Alm. Hyppig plantet. Almindelig R., **aucupária** L.

3. **Crataégus,** Hvidtjørn.

1. Bladene omvendt ægformede, fjerlappede, med 3—5 Lapper; de nedre Sidenerver indadkrummede. Oftest 2—3 Grifler, og Stenfrugten med 2—3 Stene. Maj-Juni. I Skove og Krat, ved Gærder. Almindelig. Almindelig H., **C. oxyacántha** L.
2. Bladene omvendt ægformede, fjerfligede, med 3—5 Flige; de nedre Sidenerver udadkrummede. 1 Griffel; Stenfrugten med 1 Sten. Juni. I Kratskove, ved Gærder. Temmelig almindelig.
Engriflet H., **C. monógyna** Jacq.

4. **Cotoneáster,** Dværgmispel.

Bladene ægformet-ovale, helrandede. Blomsterne enlige eller i 2—3-blomstrede Stande. Frugten rød, med 2—5 Stene. Var. med 4—7-blomstrede Stande og sort Frugt: var. *nigra* Ehrh. (C. vulgaris Lindl.) Almindelig D., **C. integérrima** Medikus.

50. Fam. **Papilionáceae**, Ærteblomstrede.

Urter eller Buske med spredte, oftest sammensatte Blade med blivende Akselblade. Blomsterne omkringsædige, uregelmæssige, tvekønnede. Bægeret sambladet, 5-delt, blivende; 5 Kronblade, af hvilke det bageste, Fanen, er størst og omfatter de to sidestillede. Vingerne, der atter omfatter de to forreste, som er sammenvoksede til et baadformet Blad, Kølen; 5 + 5 Støvblade, der alle er sammenvoksede til et Rør eller kun de 9 sammenvoksede og 1, det bageste, frit; en 1-bladet, 1-rummet Støvvej. Oftest Insektbst. Frugten en Bælg, Nød eller Ledbælg. Baade Vindslyngspr., Vindspr., Dyrspr. og Selvspr. findes.

I. Bladene uligefinnede eller ligefinnede, i sidste Tilfælde ender Hovednerven i en Slyngtraad eller Braad. Urter.
  A. Bladene uligefinnede, uden Slyngtraade.
    a. Frugten en flerfrøet Bælg.
      o. Det ene Støvblad frit. Blomsterstanden en sammentrængt Klase. ♃. Astragel, Astragalus 159.
      oo. Alle 10 Støvblade sammenvoksede.
        1. Blomsterne i Klase. Kronbladet lila. Stregbælg, Galega 159.
        2. Blomsterne i Hoved. Kronbladene gule eller røde. Rundbælg, Anthyllis 160.
    b. Frugten en 1-frøet Nød eller en Ledbælg, d. e. en Spaltefrugt delt paatværs i flere nødagtige Delfrugter. Det ene Støvblad frit. Kronblade røde eller rødlige.
      1. Blomsterne i Klase. Nød. ♃. Esparsette, Onobrychis 160.
      2. Blomsterne i Skærm. Ledbælg. ⊙. Fuglekló, Ornithopus 160.
  B. Bladene ligefinnede; Hovednerven ender i en Slyngtraad eller Braad. Det ene Støvblad frit.
    a. Støvbladrøret skraat afskaaret, saa at de øverste Støvblades frie Ender er længere end de nederstes. Vikke, Vicia 160.
    b. Støvbladrøret lige afskaaret, de sammenvoksede Støvblades frie Ender derfor lige lange.
      o. Hovednerven ender i en Slyngtraad.
        1. Griflen rendeformet. ⊙. Ært, Pisum 162.
        2. Griflen flad. Fladbælg, Lathyrus 162.
      oo. Hovednerven ender i en Braad. ♃. Glatbælg, Orobus 163.

II. Bladene enten enkelte, 3-koblede, finnet-3-koblede eller hjulformede.
  A. Urter med 3-koblede eller finnet-3-koblede Blade. Det bageste Støvblad frit.
    a. Blomsterne i 4—mangeblomstrede Stande.
      o. Kølen but. Frugten oftest nødagtig.
        * Blomsterstanden en forlænget Klase. ⊙. Stenkløver, Melilotus 163.

** Blomsterstanden en sammentrængt Klase, et Hoved.
1. Kronen sambladet, ikke affaldende. Frugten hverken seglkrummet eller skruesnoet.
Kløver, Trifolium 164.
2. Kronen fribladet, affaldende. Frugten seglformet eller skruesnoet. Sneglebælg, Medicago 166.
oo. Kølen tilspidset i et Næb. Blomsterne i skærmformede Stande, gule. Bælg. ♃. Kællingetand, Lotus 166.
b. Blomsterne enkeltvis eller 2—3 sammen.
1. Kølen but. Blomsterne rødlig-hvide. ⨀.
Bukkehorn, Trigonella 167.
2. Kølen tilspidset i et Næb. Blomsterne bleggule. ♃.
Kantbælg, Tetragonolobus 167.
B. Træer, Buske eller Halvbuske, sjeldnere Urter og da med hjulformede Blade. Alle 10 Støvblade sammenvoksede.
a. Bægeret regelmæssig 5-delt. Kronbladene røde med hvid Køl. Bladene enkelt eller finnet-3-koblede. Buske eller Halvbuske. Krageklo, Ononis 167.
b. Bægeret 2-læbet.
o. Urter med hjulformede Blade. Blomsterne gule, hvide eller blaa. ⨀. Lupin, Lupinus 167.
oo. Træer, Buske eller Halvbuske. Bladene ikke hjulformede. Blomsterne gule.
* Bladene 3-koblede, nogle undertiden enkelte.
1. Griflen bueformet opstigende.
Guldregn, Cytisus 167.
2. Griflen spiralrullet. Busk.
Gyvel, Sarothamnus 168.
** Bladene enkelte, Buske eller Halvbuske.
1. Bladene flade, ikke naaleformede.
Visse, Genista 168.
2. Bladene naaleformede, tornspidsede.
Tornblad, Ulex 178.

1. **Astrágalus,** Astragel.

1. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Bladene med 5—6 Par Smaablade. Akselbladene frie. Kronbladene grønlig-gule. 0,40—100. **Jsk.** Juni-Juli. I Krat, Randen af Skove, ved Gærder. Temmelig almindelig.
Sødbladet A., **A. glycyphyl'lus** L.
2. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Bladene med 7—12 Par Smaablade. Akselbladene omtrent til Midten sammenvoksede. Kronbladene blaa eller violette. 0,05—0,20. **Jsk.** Juni-Juli. Paa høje Strandenge og Bakker. Sj.
Dansk A., **A. dánicus** Retz.

2. **Galéga,** Stregbælg.

Stænglen opret. Bladene med 5—8 Par Smaablade. 0,40—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. Enkelte Steder forvildet fra Haver.
Læge S., **G. officinális** L.

3. **Anthyl'lis,** Rundbælg.

Stænglerne nedliggende—opstigende. De nedre Blade ofte enkelte. Blomsterne gule. Var. med mørkt højrøde Kronblade: var. *Dillénii* (Schult.). 0,10—0,30. **Jsk.** Juni-Juli. Paa tørre Marker og Bakker, i Klitter. T. alm. Gul R., **A. vulnerária** L.

4. **Onobrýchis,** Esparsette.

Stænglen opstigende eller opret. Bladene med 6—12 Par Smaablade. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Dyrkes undertiden som Foderplante. Hist og her forvildet. (O. sativa Lam.)
Foder-E. **viciaefólia** Scop.

5. **Orníthopus,** Fugleklo.

1. Stænglerne nedliggende. Skærmstilken af Længde med eller kortere end Bladene. Bægertænderne 3 Gange kortere end Bægerrøret. Kronbladene hvide med røde Striber. 0,05—025. ⊙. Juni-Juli. Paa tørre, sandede Marker. Jyll.: alm.; iøvrigt t. sj.
Liden F., **O. perpusíllus** L.
2. Stænglerne opstigende eller nedliggende. Skærmstilkene næsten dobbelt saa lange som Bladene. Bægertænderne omtrent af Bægerrørets Længde. Kronbladene rosenrøde. 0,25—0,50. ⊙. Juni-Juli. Dyrkes hist og her som Foderplante. (O. róseus Duf.) Serradella, **O. satívus** Brot.

6. **Vícia,** Vikke.

I. Blomsterne i langstilkede, 1—mangeblomstrede Klaser.
A. Klasen 1—6 blomstret. Blomsterne smaa, blaalighvide. Bladets Hovednerve ender i en Slyngtraad. ⊙.
1. Bladene med 6—9 Par Smaablade. Klasen 2—6 blomstret. Bælgen 2-frøet. 0,25—0,80. Maj-Juli. Mellem Sæden, ved Gærder osv. Alm. (Ervum hisútum L.).
Lodden V., **V. hirsúta** (L.) Koch.
Bladene med 3—5 Par Smaablade. Klasen 1—3-blomstret. Bælgen 4-frøet. 0,25—0,80. Juni-Juli. Ved Gærder, paa Bakker, mellem Sæden. Hist og her. (Ervum tetraspérmum L.).
Tadder-V., **V. tetraspérma** (L.) Moench.
B. Klasen mangeblomstret. Blomsterne større.
a. Akselbladene halvmaaneformede, tandede. Bladets Hovednerve ender i en Slyngtraad. ♃.
1. Bladene med 6—9 Par Smaablade. Kronbladene hvide med lila eller violette Aarer. 0,80—150. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Hist og her.
Skov-V., **V. silvática** L.
2. Bladene med 3—5 Par Smaablade. Kronbladene mørkt rosenrøde. 0,80—1,50. **Jsk.** Juli-Aug. I Skov og Krat. Sjelden. Krat V., **V. dumetórum** L.
b. Akselbladene, idetmindste paa de nedre Blade, halvt spydformede eller halvt pilformede, helrandede.

o. Griflen sammentrykt fra Ryggen. Smaabladene ægformede eller aflange. ♃.
1. Bladets Hovednerve ender i en Slyngtraad. Fane og Vinger violette, Kølen hvidlig. 0,25—0,60. **Jsk.** Maj-Juli. I Kratskove. Sjelden.
Kassubisk V., **V. cassúbica** L.
2. Bladets Hovednerve ender i en Braad. Kronbladene hvide med rødviolette Aarer. 0,25—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. I Kratskove, paa Lyngbakker. Jyll.: Hist og her. Lyng-V. **órobus** DC.

oo. Griflen sammentrykt fra Siden. Smaabladene linie-lancetformede. Bladets Hovednerve ender i en Slyngtraad.
* Fanens Plade af Længde med eller længere end Neglen. Planten glat eller silkehaaret. Kronbladene blaaviolette. ♃.
1. Fanens Plade omtrent dobbelt saa lang som Neglen. Klaserne meget længere end det støttende Blad. Bladene med 10—14 Par Smaablade. 0,30—1,20. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder, i Krat. Hist og her.
Langklaset V., **V. tenuifólia** Roth.
2. Fanens Plade omtrent af Længde med Neglen. Klaserne af Længde med eller lidt længere end det støttende Blad. Bladene med 8—10 Par Smaablade. 0,25—1,00. **Jsk.** Juni-Aug. I Kratskove, ved Gærder, paa Marker og høje Enge, i Klitter. Almindelig.
Muse-V., **V. crácca** L.

** Fanens Plade halv saa lang som Neglen. Hele Planten uldhaaret. 0,30—1,20. ⊙ eller ⊙. Juni-Juli. Mellem Sæden. Sjelden.
Dunhaaret V., **V. villósa** Roth.

II. Blomsterne enkeltvis eller parvis, næsten siddende, eller i meget kortstilkede, faablomstrede Klaser.
A. Bladets Hovednerve ender i en Slyngtraad. Bladene med 3—8 Par Smaablade, som i Spidsen er indtrykte eller udrandede med en Braad i Indskæringen. Akselbladene tandede.
a. Blomsterne i 3—5-blomstrede Klaser. Bladene med 4—8 Par ægformede eller aflang-ovale Smaablade. Med Udløbere. Kronbladene smudsig violette, sjeldnere hvide. 0,30—0,60. **Jsk.** Maj-Juli. I Skove og Krat, ved Gærder. Alm. Gærde-V., **V. sépium** L.
b. Blomsterne enkeltvis eller parvis i Bladhjørnerne, næsten siddende. ⊙.
1. Bladene med 5—7 Par ovale eller omvendt ægformede Smaablade. Fanen violet; Vingerne røde. 0,30—0,60. Juni-Juli. Almindelig dyrket og forekommer desuden som Ukrudt. Foder-V., **V. sativa** L.
2. Bladene med 3—5 Par Smaablade, som paa de nedre

Blade er omvendt hjærteformede eller ovale, paa de øvre linieformet-ovale. Fane og Vinger purpurrøde. Var., især mellem Sæden, med Bægeret mod Frugtmodningen spaltet: f. *segetális* (Thuill.). 0,15—0,50. Maj-Juni. I Krat, ved Gærder, mellem Sæden. Alm.
Smalbladet V., **V. angustifólia** Roth.

B. Bladets Hovednerve ender i en Braad. Bladene med 1—3 Par Smaablade.
1. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Akselbladene halvt pilformede, helrandede. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Kronbladene rødviolette. 0,05—0,15. ⊙. April-Maj. Paa Marker, Bakker, Overdrev. Hist og her.
Vaar-V., **V. lathyroides** L.
2. Stænglen opret. Akselbladene halvmaaneformede, tandede. Blomsterne i 2—5-blomstrede Klaser. Kronbladene hvide med en sort Plet paa Vingerne. 0,40—1,00. ⊙. Juni-Juli. Almindelig dyrket.
Bønne-V. eller Hestebønne, **V. faba** L.

7. **Pisum**, Ært.

1. Kronbladene hvide, sjeldnere med rosenrød Fane. Frøene kugleformede, oftest gule. 0,30—1,00. ⊙. Juni-Juli. Almindelig dyrket. Af og til forvildet. Gule Æ., **P. satívum** L.
2. Fanen blaaviolet, Vingerne røde, Kølen hvid. Frøene kantede, graagrønne og brunspættede. 0,30—1,00. ⊙. Dyrket. Forekommer af og til som Ukrudt. Graa Æ., **P. arvénse** L.

8. **Láthyrus**, Fladbælg.

I. Kronbladene gule. Bladene med eet Par lancetformede Smaablade. Blomsterstanden en langstilket Klase. 0,25—1,00. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, ved Gærder, i Krat. Alm.
Gul F., **L. praténsis** L.

II. Kronbladene røde og violette, sjeldnere hvide.
A. Stænglen kantet, uvinget.
a. Bladene med 4—5 Par elliptiske Smaablade. Blomsterne i 4—8-blomstrede Klaser. Stænglen nedliggende, tilligemed Bladene glat, sjeldnere dunhaaret. 0,20—0,40. **Jsk.** Juli-Aug. Ved sandede Strandbredder. Hist og her, især langs Jyllands Vestkyst.
Strand-Ært, **L. maritimus** (L.) Bigel.
b. Bladene med et Par Smaablade.
1. Smaabladene ovale. Blomsterne i 2—6-blomstrede Klaser. 0,30—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Funden ved København og Roskilde; rimeligvis forvildet.
Knoldet F., **L. tuberósus** L.
2. Smaabladene linie-lancetformede. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. 0,15—0,30. ⊙. Juni-Juli. Kun funden ved Hammershus paa Bornh.
Enblomstret F., **L. sphaéricus** Retz.

B. Stænglen vinget. Smaabladene lancetformede. Blomsterne i langstilkede Klaser.
  a. Bladene med 2—3 Par Smaablade; Bladstilken uvinget. 0,30—0,60. **Jsk.** Juni-Aug. I Moser, paa fugtige Enge. Hist og her. Kær-F., **L. palúster** L.
  b. Bladene med 1—2 Par Smaablade; Bladstilken vinget.
    1. De nedre Blade med 1, de øvre med 2 Par Smaablade. Bladstilkens Vinger lige saa brede som Stænglens. 0,50—1,80. **Jsk.** Jali-Aug. Kun paa Loll. Bredvinget F., **L. heterophyl'lus** L.
    2. Bladene alle kun med 1 Par Smaablade. Bladstilkens Vinger smallere end Stænglens. Var. med elliptiske Smaablade: var. *platyphyl'la* (Retz.). 0,50—1,80. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder, i Kratskove. Ikke sjelden. Skov-F. **L. silvéster** L.

9. Or'obus, Glatbælg.*)

A. Stænglen vinget. Bladene med 2—3 Par ovale eller elliptisk—lancetformede Smaablade. Kronbladene rød-violette. 0,15—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Lyngbakker, i Skove og Krat. Alm., især paa Sjæll. og i Jyll. (Láthyrus montánus Besude). Knoldet G., **O. tuberósus** L.
B. Stænglen kantet, uvinget.
  1. Stænglen opret, grenet. Bladene med 3—7 Par oval-elliptiske eller elliptisk-lancetformede Smaablade. Bliver sort ved Tørring. Kronbladene røde. 0,25—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og Krat. T. sj. Sort G., **O. niger** L.
  2. Stænglen opret, ugrenet. Bladene med 2—3 Par ægformede eller elliptiske, tilspidsede Smaablade. Bliver ikke sort ved Tørring. Kronbladene røde eller violette. 0,15—0,30. **Jsk.** Maj-Juni. I Skove. T. sj. Vaar-G. **O. vernus** L.

10. Melilótus, Stenkløver.

A. Kronbladene hvide. Stænglen opret, grenet. Akselbladene børsteformede, helrandede. 0,30—1,00. ⊙⊙. Juli-Sept. Ved Veje, omkring Byer, især nær Stranden. Hist og her. Hvid S., **M. albus** Desr.
B. Kronbladene gule.
  a. Akselbladene børsteformede, helrandede.
    1. Fane, Vinger og Køl lige lange. Frugten dunhaaret. 0,50—1,00. ⊙⊙. Juli-Sept. Ved Strandbredder, Veje, paa Marker. Ikke sjelden (M. officinális Willd.). Høj S., **M. altíssimus** Thuill.
    2. Vingerne omtrent af Længde med Fanen, længere end Kølen. Frugten glat. 0,30—0,60. ⊙⊙ og ⊙. Juli-Sept. Paa Marker. Hist og her. Formodentlig indført med fremmed Frø. (M. arvénsis Wallr.) Mark- S., **M. officinális** (L.)

*) Arterne af denne Slægt henregnes ofte til foregaaende.

b. Akselbladene sylformede med børsteformede Tænder ved Grunden. Vingerne kortere end Fanen, længere end Kølen. Frugten glat. 0,25—0,50. ⊙⊙ og ⊙. Juli-Sept. Ved Strandbredder. Hist og her.
Strand-S., **M. dentátus** (W. et K.) Pers.

11. Trifólium, Kløver.

I. Kronbladene gule. Smaabladenes Sidenerver i Reglen ugrenede. ⊙.

A. Det midterste Smaablad længere stilket end Sidesmaabladene og med en i Spidsen leddet Smaabladstilk, ɔ: Bladet finnet-3-koblet.

a. Stænglen nedliggende eller opstigende. Blomsterstanden 3—15-blomstret. Fanen jævn; Vingerne oprette. 0,05—0,20. Juni-Juli. Paa Strandenge. Meget sjelden.
Faablomstret K., **T. filifórme** L.

b. Stænglen nedliggende eller opstigende. Blomsterstanden 8—40-blomstret. Fanen med ophøjede Striber; Vingerne udstaaende.

1. Hovederne 20—40-blomstrede; Fanens Striber tydelige. 0,05—0,30. Maj-Aug. Alm.
Udstrakt K., **T. prócumbens** L.

2. Hovederne 8—90-blomstrede; Fanen utydelig stribet. 0,05—0,30. Maj-Aug. Alm.
Fin K., **T. minus** Relhan.

B. Stænglen opret, sjeldnere opstigende. Bladene 3-koblede; Smaabladene alle næsten siddende. Fanen med ophøjede Striber.

1. Kronerne gule, ved Afblomstringen blegbrune. Bægertænderne glatte eller næsten glatte. 0,15—0,30. Juli-Septbr. Hist og her. Humle-K., **T. agrárium** L.

2. Kronerne gule, ved Afblomstringen sortbrune. De tre forreste Bægertænder tæthaarede. 0,15—0,40. Juni-Aug. M. sj. Brun K., **T. spadíceum** L.

II. Kronbladene hvide eller røde. Smaabladenes Sidenerver grenede.

A. Blomsterne tydelig stilkede, med Dækblade. Griflen jævnt bøjet, opstigende. ♃.

a. Stænglen krybende. Smaabladene ovale eller omvendt ægformede. Blomsterstandene langstilkede, sidestillede.

1. Blomsterstanden omgivet af et flerbladet Svøb. Blomsterne kortstilkede. Bægeret efter Afblomstringen blæreformet opblæst. Kronbladene kødfarvede eller blegrøde. 0,05—0,20. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Strandenge. Alm.
Jordbær-K., **T. fragíferum** L.

2. Blomsterstanden uden Svøb. De midterste Blomsters Stilke af Længde med Bægerrøret. Bægeret ikke opblæst. Kronbladene hvide eller kødfarvede. 0,07—0,25. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Marker og Enge. Meget almindelig.
Hvid K., **T. repens** L.

b. Stænglen opstigende eller opret.
o. Hovedstænglen kort, med rosetstillede Blade, fra hvis Bladhjørner der udgaar strakte Skud med een endestillet og oftest tillige flere sidestillede Blomsterstande. Kronbladene hvide. Smaabladene lancetformede. 0,15—0,40. Jsk. Juli. Paa Bakker og høje Enge. Sjelden.
Bjerg-K., **T. montánum** L.
oo. Hovedstænglen forlænget, med sidestillede Blomsterstande. Smaabladene omvendt ægformede.
1. Stænglen hul, glat. Smaabladene med omtrent 20 Sidenerver paa hver Side. Kronbladene i Begyndelsen hvide, senere rosenrøde. 0,25—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Almindelig dyrket og ofte forvildet.
Fladhoved-K., Alsike, **T. hy'bridum** L.
2. Stænglen marvfyldt, mod Spidsen lidt haaret. Smaabladene med omtrent 40 Sidenerver paa hver Side. Kronbladene fra Begyndelsen af røde. 0,25—0,45. **Jsk.** Juli-Aug. Indført med fremmed Sæd. Kun fundet faa Steder. **T. élegans** Savi.

B. Blomsterne siddende eller næsten siddende, uden Dækblade. Griflen i Spidsen hagekrummet. Hele Planten mere eller mindre haaret.
a. Kronen omtrent af Bægerets Længde, blegrød eller hvid. Blomsterstandene dels enstillede dels sidestillede. ⨀.
1. Stænglen opret, sjeldnere opstigende. Smaabladene aflange eller lancetformede. Blomsterstandene stilkede, ovale, tilsidst valseformede. Bægeret længere end Kronen. 0,07—0,25. Juli-Aug. Paa tørre, sandede Marker og Bakker, i Klitter. Alm. Hare-K., **T. arvénse** L.
2. Stænglen opstigende eller opret. Smaabladene omvendt ægformede. Blomsterstandene siddende, kugleformede, tilsidst ægformede. Bægeret af Længde med eller lidt kortere end Kronen. 0,07—0,20. Juni-Juli. Paa Marker og Bakker. Hist og her. Stribet K., **T. striátum** L.
b. Kronen meget længere end Bægeret, purpurrød, sjeldnere hvid. Blomsterstandene i Spidsen af Hovedstænglen og Grenene.
o. Bægerrøret 10-nervet.
* Enaarig. Akselbladene butte eller spidse. Blomsterstanden ægformet eller valseformet. 0,20—0,40. **Jsk.** Juni-Aug. Hist og her dyrket. Af og til forvildet.
Blod-K., **T. incarnátum** L.
** Fleraarig. Akselbladene butte eller spidse. Blomsterstanden kugleformet.
1. Stænglen ret. Smaabladene ovale eller omvendt ægformede. Akselbladene pludselig tilspidsede i en børsteformet Spids. Bægerrøret dunhaaret. Var. med Bægeret af Længde med Kronen: var *parviflóra* Bab. 0,15—0,50. **Jsk.** Maj-Sept. Paa Enge og Marker. Alm., baade vildtvoksende og dyrket. Rød K., **T. praténse** L.

2. Stænglen zigzagbøjet. Smaabladene elliptiske eller lancetformede. Akselbladene jævnt tilspidsede. Bægerrøret glat eller næsten glat. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Bakker og Marker, ved Veje, i Randen af Skove. T. alm.

Bugtet K., **T. médium** L.

oo. Bægeret 20-nervet, uldhaaret. Den ene af Bægertænderne omtrent dobbelt saa lang som de øvrige. Stænglen rank-opret, i Reglen ugrenet. Smaabladene lancetformede. Akselbladene jævnt tilspidsede. 0,15—0,45. **Jsk.** Juni-Juli. I højtliggende Skove. Nordøst-Sjæll.: hist og her; iøvrigt meget sjelden.

Skov-K., **T. alpéstre** L.

12. **Medicágo.** Sneglebælg.

A. Frugten uopspringende, skruesnoet, uden Aabning i Midten, Blomsterne i Hoved eller Aks, smaa, gule, indtil 5 Mm. lange. Stænglerne nedliggende, opstigende eller oprette. ☉ og ⊙.

1. Tæt dunhaaret. Blomsterstanden 2—5-blomstret. Frugten med 3—5 Vindinger, beklædte med hagekrummede Torne. 0,05—0,20. Maj-Juni. Paa tørre Bakker. Sjelden.

Liden S., **M. mínima** (L.) Bartalini.

2. Svagt haaret. Blomsterstanden mangeblomstret. Frugten med omtrent 1½ Vinding, uden Torne, men undertiden med udstaaende Kirtelhaar, hvilken Form er: M. Willdenówii Boenn. 0,10—0,30. Juni-Sept. Ved Veje, paa Marker og høje Enge. Alm. Humleagtig S., **M. lupulína** L.

B. Frugten opspringende, seglformet eller skruesnoet, med en Aabning i Midten. Blomsterne i korte Klaser, større, omtrent 10 Mm. lange. ♃.

a. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Klasen kort, halvskærmformet. Frugten seglkrummet eller skruesnoet, med 1 Vinding.

1. Kronbladene gule. 0,15—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Marker og Bakker, ved Gærder. Sjæll., Møen og Bornh.: hist og her; iøvrigt m. sj. Segl-S., **M. falcáta** L.

2. Kronbladene brunlige, gule, grønlige eller blaalighvide. 0,25—0,50. Meget sjelden. (M. média Pers.)

Sand-Lucerne, **M. falcáta × sativa.**

b. Stænglerne oprette. Klasen aflang. Kronbladene violette eller blaalighvide, Frugten skruesnoet, med 2—3 Vindinger. 0,30—0,70. **Jsk.** Juli-Sept. Dyrket. Hist og her forvildet.

Foder-Lucerne, **M. satíva** L.

13. **Lotus,** Kællingtand.

1. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Smaabladene omvendt ægformede. Blomsterstandene 4—7-blomstrede. Bægertænderne før Udspringningen tiltrykte. Var. paa Strandenge med slankere Stængler og linie-lancetformede Blade: var. *tenuifólia* L. 0,10—

0,30. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Marker og Bakker, ved Veje, i Klitter. Alm. Almindelig K., **L. corniculátus** L.
2. Stænglerne oprette eller opstigende, hule. Smaabladene omvendt ægformede Blomsterstandene 7—15-blomstrede. Bægertænderne før Udspringningen tilbagebøjede. 0,20—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. I fugtige Enge og Moser. Hist og her, især i Jyll. Sump-K., **L. uliginósus** Schrank.

14. **Trigonélla,** Bukkehorn.

Stænglerne nedliggende. Smaabladene omvendt hjerteformede. 0,05—0,15. Juli. Meget sjelden. Kun paa Læsø og Bornh. Fugleklo-K., **T. ornithopodioídes** L.

15. **Tetragonólobus,** Kantbælg.

Stænglerne opstigende. Smaabladene omvendt ægformede. Bælgen 4-kantet-vinget. 0,08—0,20. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Strandenge. Temmelig sjelden. **T. siliquósus** (L.) Roth.

16. **Onónis,** Krageklo.

A. Med Grentorne. Blomsterne oftest enlige.
1. Stænglerne oprette eller opstigende, ensidig haarede. Smaabladene lancetformet-ovale. Bælgen af Længde med eller længere end Bægeret. 0,25—0,50. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Strandenge og Marker nær Havet. Hist og her. (O. campéstris Koch et Ziz.). Strand-K., **O. spinósa** L.
2. Stænglerne nedliggende eller opstigende, alsidig haarede. Smaabladene ovale. Bælgene kortere end Bægeret. Var. uden Grentorne og med Blomsterne ofte parvis: var. *mitis* Gmel. 0,25—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Marker og Heder, ved Gærder og Veje. Alm. (O. procúrrens Wallr.). Mark-K., **O. repens** L.

B. Uden Grentorne. Blomsterne oftest parvis, mod Spidsen af Stænglen tæt samlede. Stænglen opret eller opstigende, alsidig haaret. Smaabladene elliptisk-ovale. Bælgene kortere end Bægeret. 0,25—0,60. **Jsk.** Juli. Paa høje Enge, ved Gærder. Hist og her. (O. hircina Jacq.). Stinkende K., **O. arvénsis** L.

17. **Lupínus,** Lupin.

A. Bægerets Underlæbe 3-tandet. Blomsterne gule. 0,20—0,50. Juli-Aug. Dyrkes hist og her paa sandede Jorder for at nedpløjes som Gødning. Gul L., **L. lúteus** L.

B. Bægerets Underlæbe udelt.
1. Blomsterne blaa. 0,20—0,50. Juli-Aug. Dyrkes som foregaaende. Blaa L., **L. angustifolius** L.
2. Blomsterne hvide. 0,20—0,50. Juli-Aug. Dyrkes som foregaaende. Hvid L., **L. albus** L.

18. **Cy'tisus,** Guldregn.

A. Blomsterne i hængende Klaser. Træ. Maj-Juni. Dyrkes i Haver. Hist og her forvildet. Almindelig G., **C. labúrnum** L.

B. Blomsterne enlige eller i Hoveder. Buske med haarede Grene.
1. Blomsterne i Hoved i Spidsen af Grenene. Juli-Aug. Dyrkes i Haver. Undertiden forvildet. **C. capitátus** Jacq.
2. Blomsterne enlige eller faa sammen i Bladhjørnerne. Juni. Dyrkes i Haver. Undertiden forvildet. **C. elongátus** W. et K.

19. **Sarothámnus**, Gyvel.

Grenene stive, risformede, kantede, grønne. Smaabladene lancetformede. Blomsterne enlige eller parvis i Bladhjørnerne. 0,50—1,00. Maj-Juni. Paa Bakker og Lyngheder. Jyll.: almindelig; iøvrigt temmelig sjelden. Kost-G., **S. scopárius** (L.) Koch.

20. **Genísta**, Visse.

A. Uden Grentorne.
1. Stænglerne oprette eller opstigende. Bladene lancetformede, helt glatte eller svagt randhaarede. Blomsterne i Klaser i Spidsen af Grenene. Kronbladene og Bælgene glatte. 0,20—0,40. **Jfl.** Juli-Aug. Paa Bakker, Lyngheder, ved Veje. Jyll.: almindelig; paa Øerne kun funden i det nordvestlige Fyen. Farve-V., **G. tinctória** L.
2. Stænglerne nedliggende eller opstigende. Bladene omvendt ægformede, tiltrykt-silkehaarede. Blomsterne enlige eller 2—4 sammen, mod Spidsen af Grenene klaseformet samlede. Fane og Køl tilligemed Bælgene silkehaarede. 0,10—0,30. **Jfl.** Maj-Juli. Paa Lyngheder og tørre Bakker. Jyll., hist og her; ikke funden paa Øerne. Haaret V., **G. pilósa** L.

B. Med Grentorne. Bladene aflang-elliptiske eller lancetformede. Blomsterne i Klaser.
1. Stængel og Grene nedliggende eller opstigende, tilligemed Bladene glatte. Dækbladene ovale, længere end Blomsterstilkene. 0,15—0,40. **Jfl.** Maj-Juli. Paa Lyngheder og tørre Bakker. Jyll.: almindelig, især mod Vest; paa Øerne kun funden i det nordvestlige Fyen. Engelsk V., **G. ánglica** L.
2. Stængel og Grene oprette eller opstigende, tilligemed Bladene haarede af udstaaende Haar. Dækbladene sylformede, kortere end Blomsterstilkene. 0,20—0,40. **Jfl.** Juni-Juli. Paa Lyngheder. Meget sjelden. Kun funden faa Steder i Jyll. Tysk V., **G germánica** L.

21. **Ulex**, Tornblad.

Busk med udspærrede, grønne Grene. 0,50—1,50. Ved Gærder, paa sandet Jord. Temmelig sjelden. Maaske oprindelig forvildet. Opret T., **U. europaéus** L.

51. Fam. **Cucurbitáceae**, Græskarfamilien.

Fleraarige Urter med spredte, haandnervede, ru Blade, klatrende ved Hjælp af Slyngtraade. Blomsterne særkønnede, regel-

mæssige, med 5 Bægerblade og 5 ved Grunden sammenvoksede Kronblade; Hanblomsten med 5 Støvblade, af hvilke det ene er frit, de andre parvis sammenvoksede, alle sammenvoksede med Kronrøret; Hunblomsten oversædig, med en 3-bladet, 3-rummet Støvvej. Insektbst. Frugten et Bær.

1. **Bryónia,** Galdebær.

1. Enbo. Bladene hjærteformede, haandlappede, med 5 grovt tandede Lapper. Hunblomstens Bæger af Længde med Kronen. Kronen gullighvid. Arret glat. Bærrene sorte. 1,50—3,00. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder omkring Byer. Hist og her. Vistnok oprindelig indført. Enbo-G., **B. alba** L.
2. Tvebo. Bladene hjærteformede, haandfligede, med oftest 5 helrandede eller faatandede Flige. Hunblomstens Bæger kun halvt saa lang som Kronen. Kronen gullighvid. Arret haaret. Bærrene røde. 1,50—3,00. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder omkring Byer. Meget sjelden. Ligesom foregaaende vistnok oprindelig indført. Tvebo-G., **B. dioéca** Jacq.

52. Fam. **Lythráceae,** Kattehalefamilien.

Urter med fjernervede, hele, helrandede, modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne omkringsædige, regelmæssige, tvekønnede, 6-tallige, med 6 Bægerblade, mellem hvilke der sidder 6 Bibægerblade, 6 Kronblade, 6 eller 6 + 6 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Støvvej; 1 Griffel med udelt Ar. Frugten en Kapsel.

1. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Kronbladene meget smaa. 6 Støvblade. Selvbst. ⨀. Vandportulak, Peplis 169.
2. Blomsterne samlede i en aksformet Stand. Kronbladene store. 6 + 6 Støvblade. Insektbst. ♃. Kattehale, Lythrum 169.

1. **Peplis,** Vandportulak.

Stænglen nedliggende eller krybende, oftest rødlig. Bladene omvendt ægformede. Kronbladene rødlige. 0,05—0,20. Juni-Sept. Paa oversvømmede Steder, i Grøfter osv. Jyll.: temmelig almindelig; paa Øerne sjelden. **P. pórtula** L.

2. **Lythrum,** Kattehale.

Stænglen opret. Bladene lancetformede med hjærteformet Basis, undertiden i 3-tallige Kranse eller spredte. Kronbladene røde. 0,50—1,00. **Jsk.** og **Sumppl.** Juli-Aug. Ved Aa- og Søbredder, i Grøfter osv. Almindelig. Pilebladet K., **L. salicária** L.

53. Fam. **Onotheráceae,** Natlysfamilien.

Urter med oprette Stængler, fjernervede, hele, spredte, eller modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Klaser eller enlige i Bladhjørnerne, oversædige, regelmæssige, sjeldent lidt uregelmæssige, tvekønnede, 4-tallige i alle Kredse, med 2 Kredse af

Støvblade, sjeldnere 2-tallige med kun 1 Kreds af Støvblade. Insektbst. Frugten en 4-rummet Kapsel eller en Nød.

A. Bæger og Krone 4-tallige; 4 + 4 Støvblade. Frugten en Kapsel
  a. Kronbladene gule. Frøene uden Frøuld. Vindslyngspr. ⊙ ⊙ Natlys, Onothera 170.
  b. Kronbladene røde eller hvidlige. Frøene med Frøuld.
    1. Kronbladene lige store; Støvblade og Griffel rette. Vindspr. ♃. Dueurt, Epilobium 170.
    2. Kronbladene ulige store; Støvblade og Griffel bøjede. Vindspr. ♃ Gederams, Chamaenerium 171.

B. Bæger og Krone 2-tallige; 2 Støvblade. Frugten en Nød. Dyrspr. Med Udløbere. ♃. Steffensurt, Circaea 171.

1. **Onothéra,** Natlys.

1. Kronbladene længere end Støvbladene. 0,50—1,00. Juni-Aug. Forvildet. Hist og her. Toaarig N., **O. biénnis** L.
2. Kronbladene af Længde med Støvbladene. 0,40—0,80. Juni-Aug. Forvildet. Sj. Rødstænglet N., **O. muricáta** L.

2. **Epilóbium,** Dueurt.

Obs. Arterne i denne Slægt er meget tilbøjelige til at krydses med hverandre og der kan ventes flere Bastarder end de her optagne.

I. Stænglen svagt kantet af 2—4 Længderibber.
  A. Bladene alle stilkede, næsten glatte; Stænglen opefter dunhaaret.
    1. Bladene temmelig langstilkede, elliptiske, tandet-savtakkede. De uudsprungne Blomster nikkende. 0,30—0,70. **Jsk.** Aug.-Sept. Ved Grøfter, Damme, osv. T. alm. Rosenbladet D., **E. róseum** Schreb.
    2. Bladene kortstilkede, linie-lancetformede, fjernt savtakkede. De uudsprungne Blomster oprette. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Sept. Kun funden ved Grøndal ved Kjøbenhavn, og paa Thorseng. Lamys D., **E. Lámyi** F. W. Schultz.
  B. Bladene, idetmindste de midterste, siddende. De uudsprungne Blomster oprette.
    a. Stænglen glat eller kun mod Spidsen dunhaaret. Bladene glatte eller næsten glatte.
      1. Udløbere meget korte, med en Bladroset. Stænglen glat; Bladene lancetformede, tæt savtakket-tandede. Bægerbladene tilspidsede. 0,30—0,80. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Grøfter, Damme osv. Hist og her. (E. tetrágonum L.). Firkantet D., **E. adnatum** Gris.
      2. Udløbere lange, traadformede. Stænglen mod Spidsen dunhaaret; Bladene lancetformede, fjærnt og svagt tandede. Bægerbladene butte. 0,30—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Grøfter, Tørvegrave osv. Hist og her, især i Jyll. (E. virgàtum Wimm.). Risdannet D., **E. obscúrum** (Schreb.) Rchb.

b. Stænglen overalt dunhaaret; Bladene linie-lancetformede, svagt haarede. Bægerbladene butte.
E. obscúrum × parviflórum.

II. Stænglen trind, uden Længderibber.
A. De nedre Blade stilkede.
a. De uudsprungne Blomster nikkende. Stænglen opefter dunhaaret, ved Grunden glat eller næsten glat. Bladene ægformede eller æg-lancetformede, skarpt tandet-savtakkede, glatte eller næsten glatte. 0,20—0,60. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder, i Skove og Krat. Almindelig.
Glatbladet D., **E. montánum** L.
b. De uudsprungne Blomster oprette. Stænglen overalt tilligemed Bladene dunhaaret.
1. Bladene lancetformede, skarpt savtakkede. Bægerbladene tilspidsede. **E. parviflórum × róseum.**
2. Bladene æg-lancetformede, skarpt savtakkede. Bægerbladene butte. **E. montánum × parviflórum.**
B. Bladene alle siddende.
a. De uudsprungne Blomster nikkende. Med traadfine Udløbere. Stænglen dunhaaret; Bladene linie-lancetformede, helrandede eller fjernt og svagt tandede, glatte eller næsten glatte. 0,15—0,40. **Jsk.** Juli-Aug. I Tørvemoser, paa tørvholdige Enge, ved Grøfter. Almindelig.
Kær-D., **E. palústre** L.
b. De uudsprungne Blomster oprette. Bladene haarede.
1. Med meget korte Udløbere, som i Spidsen bære en Bladroset. Stænglen dunhaaret; Bladene lancetformede, fjernt og svagt tandede. Bægerbladene butte. 0,20 -0,80. **Jsk.** Juli-Aug. I Moser, Grøfter, ved Aa- og Søbredder. Almindelig. (E. pubéscens Roth).
Dunet D., **E. parviflórum** Schreb.
2. Med lange, tykke Udløbere med skælformede Blade. Stænglen haaret af længere Haar og kortere Kirtelhaar; Bladene elliptiske eller æg-lancet-formede, tandet-savtakkede. Bægerbladene kort braadspidsede. 0,80 —1,50. **Jsk.** og sumppl. Juli-August. I Tørvemoser, Grøfter, ved Aa- og Søbredder. Almindelig.
Lodden D., **E. hirsútum** L.

3. **Chamaenérium,** Gederams.

Jordstænglen med lange Udløbere. Bladene lancetformede, helrandede eller svagt tandede. 0,30—1,00. **Jsk.** (og **Rh.-J.**). Juli-Aug. Ved Gærder, paa aabne Pladser i Skove. Hist og her.
Smalbladet G., **C. angustifólium** (L.). Scop.

4. **Circaéa,** Steffensurt.

A. Bladene fedtglinsende hjærteformede, tilspidsede, grovt tandede, Blomsterne med smaa, sylformede Dækblade; Blomsterstilkene glatte, efter Afblomstringen udstaaende.

1. Frugten torummet, tofrøet, dens Haar længere end eller af samme Længde som Frugtens største halve Bredde. Bladstilken uvinget. 0,15—0,30. Rh.-J.? Juni-Aug. I fugtige Skove. Hist og her. Mellem-St., **C. intermédia** Ehrh.
2. Frugten enrummet, enfrøet, dens Haar meget kortere end Frugtens største halve Bredde. Bladstilken vinget. 0,05—0,15. Rh.-J.? Juni-Aug. I fugtige Skove. Hist og her. Liden St., **C. alpina** L.

B. Bladene matte, ægformede eller æg-hjærteformede, tilspidsede, utydelig tandede, med uvinget Bladstilk. Dækblade manglende eller affaldende før Blomstringen. Blomsterstilkene haarede, efter Afblomstringen nedadbøjede. 0,15—0.40. Rh.-J.? Aug. I Skove. Almindelig. Dunet S., **C. lutetiána** L.

54. Fam. **Halorrhagidáceae**, Vandspirfamilien.

Fleraarige **Vandplanter** med kransstillede Blade uden Akselblade. Blomsterne enlige eller flere sammen i Bladhjørnerne, ofte samlede til en aksformet Stand, oversædige, regelmæssige, tvekønnede eller særkønnede, med 4 Bægerblade, 4 Kronblade eller kronløse, 4 + 4 Støvblade eller kun 1 Støvblad. Vindbst. Frugten en 2—4-delelig Spaltefrugt med nødagtige Delfrugter, eller en Stenfrugt.

1. Enbo. Blomsterne aksformet samlede i Spidsen af Stænglen. Bæger og Krone 4-tallige; Hanblomsten med 4 eller 4 + 4 Støvblade. Spaltefrugt. Bladene kamformet fjersnitdelte med linieformede Afsnit. Tusindblad, Myriophyllum 172.
2. Blomsterne tvekønnede, enlige i Bladhjørnerne. Bægeret en lav, næsten helrandet Krave; Krone mangler; 1 Støvblad; Stenfrugt. Bladene hele, linieformede. Vandspir, Hippuris 172.

1. **Myriophyl'lum**, Tusindblad.

A. Dækbladene alle kamdelte, meget længere end Blomsterne. Var. med Dækladene af Længde med eller lidet længere end Blomsterne: var. *pectinátum* (DC.). 0,07—0,30. Juni-Aug. I Grøfter, Søer og Damme. Almindelig. Krans-T., **M. verticillátum** L.

B. De øverste Dækblade udelte, kortere end Blomsterne.
   1. Bladafsnittene i Reglen modsatte, børsteformede. Blomsterne alle kransstillede. Blomsterstanden stedse opret. 0,30—1,50. Juni-Aug. Baade i Fersk- og Brakvand. Almindelig. Aks-T., **M. spicátum** L.
   2. Bladafsnittene i Reglen afvekslende, haarformede. Blomsterstanden før Udspringningen nikkende, i Spidsen sammensat af spredte Han-(og Hun-)blomster. 0,10—0,30. Juni-Aug. I Søer, Bække og Tørvegrave. Jyll.: hist og her; paa Øerne meget sjelden. Haarfliget T., **M. alterniflórum** DC.

1. **Hippúris**, Vandspir.

Stænglen opret, dens øverste Del overfor Vandet; paa dybere Vand undertiden helt nedsænket (f. *flúviatilis*). Bladene i 2—12-

tallige Kranse. 0,15—1,00. Juni-Aug. I Aaer, Bække, Grøfter og Damme. Temmelig almindelig.

Almindelig V. eller Hestehale, **H. vulgáris** L.

55. Fam. **Cornáceae,** Kornelfamilien.

Buske eller fleraarige Urter med modsatte, enkelte, hele og helrandede Blade uden Akselblade. Blomsterne i Skærm eller halvskærmformet Kvast, oversædige, regelmæssige, tvekønnede, med 4 Bægerblade, 4 Kronblade, 4 Støvblade og en 2-bladet, 2-rummet Støvvej. Insektbst. og selvbst. Frugten en Stenfrugt med 2-rummet, 2-frøet Sten.

1. **Cornus,** Kornel.

1. Urteagtig. Bladene ægformede, med 2 Sidenerver paa hver Side af Midtnerven. Blomsterstanden en Skærm, omgivet af et 4-bladet, farvet Svøb. Blomsterne sortrøde. Frugten rød. 0,10—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. I Moser. Nordjyll.; almindelig; iøvrigt sjelden.
Hønsebær, **C. suécica** L.
2. **Busk.** Bladene ægformede, tilspidsede, med 3—5 Sidenerver paa hver Side af Midtnerven. Blomsterstanden en halvskærmformet Kvast, uden Svøb. Blomsterne hvide. Frugten sort. Juni-Juli. Ved Gærder, i Kratskove. Temmelig almindelig.
Rød K., **C. sanguínea** L.

56. Fam. **Araliáceae,** Vedbendfamilien.

Buske med spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Skærm, oversædige, regelmæssige, tvekønnede, 5-tallige i alle Kredse, med 1 Kreds af Støvblade. Frugten et Bær.

1. **Hédera,** Vedbend.

Stænglen nedliggende eller klatrende ved Hjælp af Hefterødder. Bladene stedsegrønne, haandnervede, 3—5-lappede eller -fligede. Blomsterne gulgrønne. Frugten sort. Sept.-Okt. I Skove, ved Gærder. Temmelig almindelig. Almindelig V., **H. helix** L.

57. Fam. **Umbellíferae,** Skærmblomstrede.

Urter med hule Stængler og spredte Blade med store Bladskeder; Bladpladen oftest snitdelt. Blomsterstanden en enkelt eller oftest en sammensat Skærm, ofte med Dækblade ved Grunden af Blomsterne. Smaasvøb, og ved Grunden af Smaaskærmenes Stilke, Storsvøb. Blomsterne oversædige, regelmæssige eller de yderste i Skærmene lidt uregelmæssige, tvekønnede, med 5 meget smaa eller utydelige Bægerblade, 5 Kronblade, 5 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Frugtknude med 2 ved Grunden udvidede Grifler,

Frugten en 2-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne nødagtige. Hver Delfrugt har 5 Længderibber, Hovedribber, hvoraf de 3 midterste benævnes Rygribber, de 2 yderste Side- eller Randribber; mellem Hovedribberne findes undertiden 4 Biribber, som ofte er udstyrede med Børster eller Torne. Hos de fleste Skærmplanter er Delfrugternes Frøhvide paa Bugsiden, ɔ: den mod Spaltningsplanen vendende Side, flad eller næsten flad: Fladkærnede; hos nogle er Frøhviden paa Bugsiden forsynet med en ofte dyb Længdefure: Furekærnede; og endelig er hos en enkelt Slægt, *Coriandrum,* Frøhviden paa Bugsiden hul: Hulkærnede. Dette Forhold ses temmelig let paa et Tværsnit af Frugten. Insektbst., især ved Tovinger, og Selvbst.

A. Blomsterne i Hoved eller usammensat Skærm. Fladkærnede. Vandnavle-Gruppen 174.
B. Blomsterne i sammensat Skærm.
  a. Delfrugterne 5-ribbede, næsten altid uden Børster og Torne.
    1. Frugten sammentrykt fra Siden eller trind. Randribberne uvingede. Fladkærnede eller furekærnede. Pimpinelle-Gruppe 174.
    2. Frugten sammentrykt fra Ryggen. Randribberne vingede. Fladkærnede. Pastinak-Gruppen 176.
  b. Delfrugterne med 5 Hovedribber og 4 Biribber, oftest beklædte med Børster eller Torne. Gulerod-Gruppen 177.

I. Vandnavle-Gruppen.

I. Stænglen krybende. Bladene hele, skjoldformede. Blomsterne i Hoved. Frugten stærkt sammentrykt fra Siden. ♃ Vandnavle, Hydrocotyle 177.
II. Ikke krybende. Bladene delte eller hele, ikke skjoldformede. Frugten trind.
  A. Blomsterne i Hoved, siddende eller meget kortstilkede.
    a. Bladene tornet-tandede. Et tornspidset Dækblad ved hver Blomst. Frugten beklædt med Skæl. ♃. Mandstro, Eryngium 177.
    b. Bladene ikke tornet-tandede.
      o. Bladene haandsnitdelte. ♃ Sanikel, Sanicula 177.
      oo. Bladene hele. ⨀. Hareøre, Bupleurum (tenuissimum) 178.
  B. Blomsterne i usammensat Skærm. Frugten beklædt med Skæl. ♃. Stjærneskærm, Astrantia 177.

II. Pimpinelle-Gruppen.

I. Kronbladene gule eller grønliggule. Fladkærnede.
  1. Bladene hele. ⨀. Hareøre, Bupleurum 177.
  2. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. ⨀ ⨀. Persille, Petroselinum 179.
II. Kronbladene hvide eller rødlige. Bladene delte.
  A. Storsvøb 1—2-bladet eller manglende.
    a. Smaasvøb 1—2-bladet eller manglende. Fladkærnede (undt. Kørvel, Anthriscus, 179).

o. Bladene enkelt eller 2—3-dobbelt haandsnitdelte med ægformede eller æg-hjærteformede Afsnit. ♃
Skvalderkaal, Aegopodium 178.
oo. Bladene idetmindste de nedre enkelt eller 2—3-dobbelt fjersnitdelte.
* Bladene enkelt fjersnitdelte.
1. Kronbladene rundagtige, grønlighvide. Bladafsnittene rudeformede eller kileformede. ⊙ ⊙.
Selleri, Apium 178.
2. Kronbladene omvendt hjærteformede. Bladafsnittene ægformede eller æg-hjærteformede. ♃
Pimpinelle, Pimpinella 178.
** Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte.
1. Frugten uden Næb. De øvre Blade med Bladflige ved Grunden af Bladskederne.
Kommen, Carum 178.
2. Frugten med et kort Næb. Uden Bladflige ved Grunden af Bladskederne.
Kørvel, Anthriscus 179.
b. Smaasvøb 3—flerbladet.
o. Stænglen krybende eller flydende. Bladene, idetmindste de, der er ovenfor Vandet, enkelt fjersnitdelte. Fladkærnet. Sumpskærm, Helosciadium 178.
oo. Stænglen opret. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte.
† Frugten kugleformet—ægformet. Fladskærnede.
* Bægeret tydeligt, 5-tandet. Sumpplanter.
1. Bladafsnittene savtakkede. ♃.
Gifttyde, Cicuta 179.
2. Bladafsnittene hele eller lappede eller fligede, helrandede. ♃.
Klaseskærm, Oenanthe 180.
** Bægeret utydeligt. Landplanter.
1. Smaasvøbbladene alsidig udstaaende. ⊙⊙
Brændeskærm, Cnidium 180.
2. Smaasvøbbladene ensidig nedhængende, oftest 3. ⊙. Halvsvøb, Aethusa 180.
†† Frugten aflang—linieformet, i Spidsen ofte afsmalnet i et kortere eller længere Næb. Furekærnede.
* Frugten uden tydeligt Næb, ribbet.
1. Frugtens Ribber butte, glatte.
Hulsvøb, Chaerophyllum 179.
2. Frugtens Ribber skarpe, ru af faa, stive Haar. ♃. Sødskærm, Myrrhis 179.
** Frugten med tydeligt Næb.
1. Frugten uribbet; Næbet ribbet, meget kortere end Frugten. Kørvel, Anthriscus, 179.
2. Frugten ribbet; Næbet uribbet, dobbelt saa langt som Frugten.
Jomfrukam, Scandix 180.
B. Storsvøb 3—flerbladet; Smaasvøb 2—flerbladet.

a. Bladene haanddelte eller enkelt fjersnitdelte. Fladkærnede.
 o. Bladene haanddelte.
  1. Bladafsnittene af sidste Orden linieformede, fint savtakkede. ♃. Segiblad, Falcaria 179.
  2. Bladafsnittene af sidste Orden rudeformet-elliptiske, i Spidsen grovt savtakkede. ♃. Lostilk, Haloscias 181.
 oo. Bladene, idetmindste de der er ovenfor Vandet, enkelt fjersnitdelte. Vand- eller Sumpplanter.
  1. Stænglen opret. ♃. Mærke, Sium 179.
  2. Stænglen krybende. ♃. Sumpskærm, Helosciadium 178.
b. Bladene, bortset fra de øverste, 2—3-dobbelt fjersnitdelte.
 o. Smaasvøbet ensidigt. Frugten rundagtig-ægformet, med bølgende Ribber. Furekærnet. Skarntyde, Conium 179.
 oo. Smaasvøbet alsidigt. Frugten aflang-ægformet, med jævne Ribber. Fladkærnede.
  * Frugten haaret. Bægeret tydeligt, 5-tandet. ♃. Hjorterod, Libanotis 181.
  ** Frugten glat.
   1. Bægeret tydeligt, 5-tandet. Stængelbladene med Bladstilk. Klaseskærm, Oenanthe 180.
   2. Bægeret utydeligt. Stængelbladene uden Bladstilk. ⨀ Brændeskærm. Cnidium 180.

III. Pastinak-Gruppen.

I. Kronbladene hvide, rødlige eller grønlige.
 A. Frugtens Randribber frastaaende, Frugten derfor 4-vinget. Storsvøb oftest manglende eller affaldende; Smaasvøb 3—flerbladet.
  a. Stænglen trind, stribet, mod Spidsen dunhaaret. Bægeret utydeligt; Kronbladene hvide eller rødlige. ♃. Angelik, Angelica 181.
  b. Stænglen glat.
   1. Stænglen trind, furet. Bægeret tydeligt, 5-tandet; Kronbladene grønlige. ♃. Kvan, Archangelica 181.
   2. Stænglet furet, vinget-kantet. Bægeret utydeligt; Kronbladene hvide. ♃. Seline, Selinum 181.
 B. Frugtens Randribber sammensluttende, Frugten derfor 2-vinget.
  a. Delfrugtens Ribber alle omtrent i lige stor Afstand fra hverandre.
   1. Baade Stor- og Smaasvøb flerbladet. ♃ Svovlrod, Peucedanum 182.
   2. Storsvøb manglende; Smaasvøb oftest 1—3-bladet. ♃ Storskærm, Imperatoria 182.
  b. Delfrugtens Randribber fjernede fra Rygribberne ⨀ og ♃. Bjørneklo, Heracleum 182.
II. Kronbladene gule.

A. Stor- og Smaasvøb faabladet eller manglende.
1. Stænglen trind, stribet. Bladafsnittene linieformet-traadformede. ⊙ Dild, Anethum 181.
2. Stænglen furet-kantet. Bladafsnittene æg-lancetformede. ⊙ ⊙ Pastinak, Pastinaca 181.
B. Stor- og Smaasvøb mangebladet. ♃. Løvstikke. Levisticum 181.

IV. Gulerod-Gruppen.

I. Frugtens Ribber beklædte med Børster eller Torne.
A. Storsvøb 1-bladet eller manglende; Smaasvøb faabladet. Furekærnet. ⊙ Fodangel, Caucalis 182.
B. Stor- og Smaasvøb mangebladet. ⊙, ⊙⊙ eller ⊙
1. Svøbbladene hele. Furekærnet. Randfrø, Torilis 182.
2. Svøbbladene delte. Fladkærnet. Gulerod, Daucus 182.
II. Frugtens Ribber uden Børster og Torne.
1. Stor- og Smaasvøb flerbladet. Biribberne vingede. Fladkærnet. ♃. Foldfrø, Laserpitium 182.
2. Storsvøb 1—2-bladet eller manglende. Smaasvøb flerbladet. Biribberne uvingede, bølgede. Hulkærnet. ⊙ Koriander, Coriandrum, 183.

1. Hydrocótyle, Vandnavle.

Bladene kredsrunde, rundtakkede. Kronbladene hvide eller rødlige. 0,05—0,20. **Jsk.** Juli-Sept. Paa oversvømmede Steder, ved Søbredder, i Tørvmoser. Temmelig almindelig, især i Vestjyll.
Almindelig V., **H. vulgáris** L.

2. Eryn'gium, Mandstro.

1. Bladene haandlappede, tilligemed Stænglen blaagraa. 0,25—0,50. **Jsk.** Juli. Ved sandede Strandbredder. Hist og her.
Strand-M., **E. marítimum** L.
2. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, graagrønne. 0,15—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa sandede Bakker. Funden et Par Steder i Jyll.; dog ikke genfunden i de senere Aar.
Bjærg-M., **E. campéstre** L.

3. Sanícula, Sanikel.

Bladafsnittene savtakkede, i Spidsen 3-lappede. Hovederne skærmformet samlede. 0,20—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Almindelig. Skov-S., **S. europaéa** L.

4. Astrántia, Stjærneskærm.

Bladene dybt haandfligede. Svøbbladene talrige, hvide eller rødlige. 0,30—050. **Jsk.** Juni-Aug. Hist og her forvildet fra Haver.
Stor S., **A. major** L.

5. Bupleúrum, Hareøre.

1. Bladene linie-lancetformede. De endestillede Skærme oftest sammensatte af 3 Smaaskærme; de sidestillede Skærme oftest

usammensatte, hovedformede. 0,05—0,20. ☉. Juli-Aug. Paa Syltenge, Strandoverdrev, sjeldnere inde i Landet. Temmelig sjelden.
Smalbladet H., **B. tenuissimum** L.

2. Bladene, idetmindste de øvre, ægformede, ved Grunden med Randene sammenvoxede omkring Stænglen. Skærmene sammensatte af 8—10 Smaaskærme. 0,15—0,30. ☉. Juni-Juli. Ukrudt i Haver og paa Marker. Meget sjelden.
Rundbladet H., **B. rotundifólium** L.

6. Aegopódium, Skvalderkaal.

Jordstænglen med Udløbere. De nedre Blade 2—3 dobbelt, de øvre enkelt haandsnitdelte; Smaaafsnittene ægformede med skæv Basis, savtakkede, ligesom Hovedafsnittene 3 i Tallet og stilkede. Var. med alle Bladene enkelt haandsnitdelte med æg-hjærteformede Afsnit; var. *subsimplex* Lange. 0,30—0,80. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Gærder, i Skove. Almindelig. Var. sjelden.
Almindelig S., **A. podagrária** L.

7. Carum, Kommen.

Storsvøb 1-bladet eller manglende. Intet Smaasvøb. 0,25—0,60. ☉☉. Maj-Juni. Paa Enge, Marker, ved Veje og Gærder. Almindelig. Dyrkes. Almindelig K., **C. carvi** L.

8. A'pium, Selleri.

Bladafsnittene glatte, glinsende, i Spidsen tandet-lappede. 0,30—0,80. ☉☉. Juli-Sept. Paa Strandenge. Hist og her. Dyrkes i Haver.
Have-S., **A. gravéolens** L.

9. Helosciàdium, Sumpskærm.

1. Skærmen sammensat af 4—7 Smaaskærme. Storsvøb 3—5-bladet; Smaasvøb flerbladet 0,10—0,30. **Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtig Jord. Kun funden paa Hindsholm paa Fyen.
Krybende S., **H. repens** (Jacq.). Koch.

2. Skærmen sammensat af 2 Smaaskærme. Intet Storsvøb; Smaasvøb 3—4-bladet. 0,10—0,50. Vandpl. Juni-Aug. I Tørvegrave, Grøfter, Vandhuller osv. Hist og her, især i Vestjyll.
Svømmende S., **H. inundátum** (L.). Koch.

10. Pimpinélla, Pimpinelle.

1. Stænglen kantet-furet, glat. Bladafsnittene æg-hjærteformede, savtakkede eller fligede. Griflerne længere end Frugtknuden. 0,40—0,60. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge, i fugtige Kratskove. Sjæll. og Loll.: hist og her; iøvrigt sj. Stor P., **P. magna** L.

2. Stænglen trind, stribet, glat. Bladafsnittene ægformede eller ovale, savtakkede eller fligede. Griflerne kortere end Frugtknuden. Var. med Bladafsnittene fjersnitdelte med linieformede Smaaafsnit: var. *hircína* (Leers), og med Stængel og Blade dunhaarede: var. *pubéscens* Sond. 0,15—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Bakker, Heder, Grøftevolde, i Klitter. Almindelig.
Almindelig P., **P. saxifraga** L.

11. **Petroselinum,** Persille.

Bladafsnittene lancetformede, glinsende. 0,40—0,90. ⊙⊙. Juni-Juli. Dyrkes i Haver. Af og til forvildet.
Have-P., **P. sativum** Hoffm.

12. **Sium,** Mærke.

1. Med Udløbere. Stænglen trind, stribet. Bladafsnittene ægformet-elliptiske eller lancetformede, dybt og uregelmæssig savtakkede. Skærmene tilsyneladende sidestillede, modsatte Bladene. 0,30—1,00. **Sumppl.** Juli-Aug. I Grøfter, Aaer og Bække. Almindelig.
Smalbladet M., **S. angustifólium** L.
2. Uden Udløbere. Stænglen kantet-furet. Bladafsnittene lancetformede, skarpt og regelmæssig savtakkede. De nedsænkede Blade 2—4-dobbelt fjersnitdelte med linieformede Afsnit. Skærmene endestillede. 0,50—1,50. **Sumppl.** Juli-Aug. I Kær, ved Aa- og Søbredder. Alm. Bredbladet M., **S. latifólium** L.

13. **Cicúta,** Gifttyde.

Jordstænglen tyk, ved Tværskillevægge kamret. Bladafsnittene linie-lancetformede, savtakkede. 0,50—1,20. **Sumppl.** Meget giftig. Juli-Aug. I Grøfter, Moser, ved Sø- og Aabredder. Hist og her.
Vand-G., **C. virósa** L.

14. **Conium,** Skarntyde.

Stænglen især mod Grunden rødplettet. Bladene 3—4-dobbelt fjersnitdelte. 0,50—1,20. ⊙⊙. Giftig. Juni-Juli. Ved Veje, Gærder, især omkring Byer. Hist og her. Plettet S., **C. maculátum** L.

15. **Falcária,** Seglblad.

Blaagrøn, glat. Stænglen meget grenet. Bladene haandsnitdelte med snitdelte Afsnit. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Mellem Sæden. Sjelden. Kun funden paa Øerne. (F. Rivini Host.).
Langfinnet S., **F. sioides** (Wib.) Asch.

16, **Chaerophyl'lum,** Hulsvøb.

Haaret. Stænglen trind, stribet, under Bladfæstene opsvulmet, især ved Grunden rødplettet. 0,30—0,80. ⊙⊙ og ⊙. Juni-Juli. I Kratskove, ved Gærder. Alm. Knudret H., **C. témulum** L.

17. **Myrrhis,** Sødskærm.

Stænglen trind, furet. Bladene haarede, 2—3-dobbelt fjersnitdelte. 0,50—1,00. **Jsk.** Maj-Juni. Tidligere dyrket i Haver. Hist og her forvildet. Spansk Kørvel, **M. odoráta** (L.) Scop.

18. **Anthriscus,** Kørvel.

A. Frugterne beklædte med krumme Smaatorne. Stænglen trind, stribet, glat. Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte. 0,25—0,50. ⊙ Maj-Juni. Ved Gærder, især omkring Byer. Øerne: t. alm.; Jyll.: sj. Gærde-K., **A. vulgáris** Pers.

B. Frugterne glatte. Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte.
   1. Stænglen mod Grunden haaret, opefter glat. Bladene glinsende. Smaasvøb 5-bladet, med ægformede Blade. 0,50—1,00. **Jsk.** Maj-Juni. Ved Gærder, i Skove og Krat. Meget alm.
   Vild K., **A. silvéster** (L.) Hoffm.
   2. Stænglen ovenfor Bladfæstene dunhaaret, iøvrigt glat. Bladene matgrønne. Smaasvøb 2—3-bladet, med lancetformede Blade. 0,30—0,80. ⨀. Maj-Juni. Dyrkes i Haver. Hist og her forvildet. Have-K., **A. cerefólium** (L.). Hoffm.

19. Scandix, Jomfrukam.

Stænglen fra Grunden af grenet, svagt haaret. Bladene dobbelt fjersnitdelte med haandsnitdelte Afsnit. 0,15—0,30. ⨀ og ⨀. Juni-Juli. Mellem Sæden. Møen, Loll. og Falst.: alm.; iøvrigt m. sj.
Hvashaaret J., **S. pecten Véneris** L.

20. Aethúsa, Halvsvøb.

Stænglen meget grenet. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, glinsende. 0,30—0,60. Var. mellem Sæden med meget lavere Stængler, 0,05—0,15, og meget korte Blomsterstilke: f. *agréstis* (Wallr.). Giftig. ⨀. Juni-Sept. Ukrud i Haver og paa Marker. Alm.
Vild Persille eller Hundepersille, **A. cynápium** L.

21. Oenánthe, Klaseskærm.

A. Rødderne alle traadformede, ikke opsvulmede. Med Udløbere. Bladene 2—4-dobbelt fjersnitdelte. Intet Storsvøb. Blomsterne alle stilkede. Frugten bredest mod Grunden. 0,50—1,00. **Sumppl.** Juli-Aug. I Tørvgrave, Søer og Aaer. Almindelig. (O. phellándrium Lam.). Billebo-K., **O. aquática** (L.). Lam.

B. Idetmindste nogle af Rødderne mere eller mindre kølleformet opsvulmede. Grundbladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. Frugten bredest mod Spidsen.
   1. Med Udløbere. Bladstilken opblæst, hul. Den først udviklede Skærm sammensat af 2—3 Smaaskærme med frugtbare Blomster, de senere udviklede sammensatte af 4—10 Smaaskærme med ufrugtbare Blomster. Storsvøb 1-bladet eller manglende. 0,25—0,50. **Sumppl.** Juli-Aug. I Grøfter, Kær, ved Aabredder. T. alm. Vand-K., **O. fistulósa** L.
   2. Uden Udløbere. Bladstilken ikke opblæst. Skærmen sammensat af 6—12 Smaaskærme; de ydre Blomster i Smaaskærmene langstilkede, ufrugtbare, de indre næsten siddende, frugtbare. Storsvøb flerbladet. 0,30—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge, især nær Stranden. Sjelden.
   Eng-K., **O. Lachenálii** Gmel.

22. Cnídium, Brændeskærm.

Stænglen trind, stribet. Bladene dobbelt fjersnitdelte, med linielancetformede, spidse, paa Undersiden tydelig nervede Afsnit. 0,30 0,60. ⨀⨀. Juli-Sept. Paa høje Enge, mellem Krat. Meget sjelden.
Finbladet B., **C. venósum** (Hoffm.). Koch.

23. **Libanótis,** Hjorterod.

Dunhaaret. Stænglen kantet-furet. Bladafsnittene fligede, med elliptiske, braadspidsede Flige. 0,30—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Strandskrænter. Meget sjelden. Ikke funden i Jyll.

Lodden H., **L. montána** All.

24. **Halóscias,** Lostilk.

Glat. Stænglen stribet, ved Grunden rødlig. Bladene dobbelt 3-delte, glinsende. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli. Ved Strandbredder. Meget sjelden. Kun funden et Par Steder i Nordjyll.

Skotsk L., **H. scóticum** (L.) Fr.

25. **Angélica,** Angelik.

Stænglen mod Spidsen dunhaaret. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med ægformet-elliptiske, fint og skarpt savtakkede Afsnit. 0,50—1,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge, i fugtige Skove. Almindelig.

Skov-A., **A. silvéstris** L.

26. **Archangélica,** Kvan.

Stænglen glat. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med skævt ægformede, grovt og skarpt savtakkede Afsnit; Endeafsnittet 3-fliget. 1,00—2,00. **Jsk.** og **Sumppl.** Juli-Aug. Ved Aaer og Bække. Hist og her. (A. littorális Fr.) Vand-K., **A. satíva** Besser.

27. **Levísticum,** Løvstikke.

Stænglen trind, stribet. Bladene glinsende, oftest dobbelt fjersnitdelte; Afsnittene kileformet-rudeformede, i Spidsen tandet-lappede. 1,00—1,50. **Jsk.** Juli-Aug. Dyrkes hist og her i Haver. Af og til forvildet. (L. officinale Koch).

Almindelig L., **L. paludapifólium** (Lam.) Asch.

28. **Anéthum,** Dild.

Bladene fjersnitdelte, med traadformede Afsnit. 0,30—0,80. ⨀. Juli-Aug. Dyrkes i Haver. Hist og her forvildet.

Have-D., **A. gravéolens** L.

29. **Pastináca,** Pastinak.

Bladene glinsende, de øvre enkelt fjersnitdelte, de nedre ofte dobbelt fjersnitdelte, med æg-lancetformede, grovt savtakket-lappede Afsnit. 0,50—1,00. ⨀⨀. Juli-Aug. Ved Veje, Gærder, paa høje Enge. Almindelig. Almindelig P., **P. satíva** L.

30. **Selínum,** Seline.

Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte; Afsnittene fligede med lancetformede, braadspidsede Flige. 0,50—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. I Tørvemoser, paa Enge, mellem Krat osv. Hist og her.

Kommenbladet S., **S. carvifólium** L.

31. **Peucédanum,** Svovlrod.

1. Stænglen trind, stribet. Bladene 3-dobbelt fjersnitdelte. Svøbbladene uden hindeagtig Rand. 0,30—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Bakker og høje Enge. Kun funden paa Bornh.
Udspilet S., **P. oreoselinum** (L.). Moench.
2. Stænglen kantet-furet. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. Svøbbladene i Randen hindeagtige. 0,80—1,50. **Jsk.** Juli-Aug. I Tørvemoser, paa fugtige Enge, i fugtige Kratskove. Almindelig.
Kær-S., **P. palústre** (L.). Moench.

32. **Imperatória,** Storskærm.

Stænglen trind, stribet. Bladene 3-delte; Afsnittene dybt 2—3-fligede, med dobbelt savtakkede Flige. 0,50—1,00. **Jsk.** Meget sjelden og vistnok oprindelig forvildet fra Haver.
Mesterrod, **I. ostrúthium** L.

33. **Herácleum,** Bjørneklo.

Haaret. Stænglen furet. Bladene enkelt eller dobbelt fjersnitdelte. Smaaskærmene flade; de yderste Blomster større, udstraalende. Frugtknuden dunhuret, Frugten tilsidst glat. Var. med hvælvede Smaaskærme, de yderste Blomster ikke udstraalende, glat Frugtknude: var. *sibírica* (L.). 0,80—1,50. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Gærder, Veje, i Randen af Skove. Almindelig.
Almindelig B., **H. sphondyl'ium** L.

34, **Caúcalis,** Fodangel.

Haaret. Stænglen stærkt forgrenet, kantet. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. Skærmen sammensat af 2—4 Smaaskærme. 0,15—0,30. ⨀. Juni-Juli. Mellem Sæden. Kun funden paa Møen.
Faastraalet F., **daucoides** L.

35. **Tórilis,** Randfrø.

Stænglen ru, mod Spidsen furet. Bladene dobbelt fjersnitdelte, med savtakket-fligede Afsnit. 0,30—1,00. ⨀ og ⨀ ⨀. Juni-Juli. Ved Gærder og Veje, i Skove og Krat. Almindelig.
Hvashaaret R., **T. anthríscus** (L.). Gmel.

36. **Daucus,** Gulerod.

Stænglen furet, stivhaaret-ru. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. Svøbbladene kamdelte. 0,30—0,60. ⨀ ⨀. Juli-Aug. Alm. Dyrkes.
Almindelig G., **D. caróta** L.

37. **Laserpítium,** Foldfrø.

Stænglen trind, stribet, glat. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte med hjærteformede, savtakkede, glatte Afsnit. Var. med Bladstilke og Bladenes Underside rue: var. *áspera* (Crantz), og med linielancetformede, helrandede Bladafsnit: var. *tenuiséeta* Lange. 0,80—1,50. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Meget sjelden. Kun funden i Nordøstsjæll.
Bredbladet F., **latifólium** L.

38. **Coriándrum,** Koriander.

Stænglen trind, stribet, glat. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. 0,30—0,60. ⊙. Juni-Juli. Undertiden dyrket. Hist og her forvildet. Have K., **C. sativum** L.

58. Fam. **Aristolochiáceae,** Slangerodfamilien.

Fleraarige Urter med spredte, hele Blade. Blomsterne oversædige, regelmæssige eller uregelmæssige, tvekønnede, med enkelt, sambladet Bloster, 6 eller 12 Støvblade, en 3—6-rummet Støvvej. Insektbst. Frugten en Kapsel.

1. Blosteret regelmæssigt, klokkeformet, med 3 + 3 Flige. 12 frie Støvblade. Bladene nyreformede. Hasselurt, Asarum 183.
2. Blosteret kræmmerhusformet, ved Grunden kugleformet udvidet. 6 med Griflen sammenvoksede Støvblade. Bladene hjærteformede. Slangerod, Aristolochia 183.

1. **As'arum,** Hasselurt.

Jordstænglen krybende, grenet; Grenene bære 2—3 Løvblade og en endestillet Blomst; Blosteret paa Ydersiden brunligt, paa Indersiden mørkerødt. 0,04—0,10. **Jsk.** Maj. I gamle Haver, i Skove. Meget sjelden og vistnok oprindelig indført. **A. europaéum** L.

2. **Aristolóchia,** Slangerod.

Stænglen opret. Blomsterne i Knipper i Bladhjørnerne, før Bestøvningen oprette, senere hængende. Blosteret gult. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder omkring Byer. Sjelden. Vistnok oprindelig indført. Hjærtebladet S., **A. clematítis** L.

59. Fam. **Santaláceae,** Sandelfamilien.

Grønne Snyltere, som ved Hjælp af Sugevorter paa Rødderne snylter paa andre Planters Rødder. Blomsterne oversædige, regelmæssige, tvekønnede, med enkelt, sambladet Bloster, 5 Støvblade, en 3-bladet, 1-rummet Frugtknude med en fri, midtstillet Ægstol. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Nød.

1. **Thesíum,** Naalebæger.

Stænglen opret, med linieformede, spredte Blade. Blomsterne i opret Klase; Blomsternes Dækblade forskydes ud paa Blomsterstilkene. Var. med 1—2 Forblade paa Blomsterstilken, med Dækbladet altsaa 2—3 Blade: var. *subbracteáta* J. Vahl. 0.10—0,30. ♃. J. Juni-Juli. Paa Bakker mellem Krat. Kun funden et Par Steder i Nordøstsjæll. Hørbladet N., **T. ebracteátum** Hayne.

60. Fam. **Loranthácea,** Misteltenfamilien.

Stedsegrønne, gaffelformet grenede Snyltere med modsatte Blade. Tvebo. Blomsterne i 3-blomstret Kvast i Stænglens Gaffeldelinger,

med 2 + 2 Blosterblade; Støvbladene uden Støvtraade; Knapperne sammenvoksede med Blosteret; Hunblomsten oversædig. Frugten et Bær.

1. Viscum, Mistelten.

Bladene lancetformede, helrandede. Blomsterne gulgrønne. Bærrene hvide, med klæbrigt Kød. Dyrspr. 0,20—0,70. ♃. April-Maj. Snylter paa Træer, især Æbletræer. Sjelden. **V. album** L.

2. Underklasse. Sympetalae, Helkronede.

Tokimbladede Planter med sambladet Krone. Blomsterne er i Regelen 5-tallige, hos de fleste med kun een Kreds af Støvblade; ved Undertrykkelse og Sammenvoksning kan Tallet i Bæger, Krone og Støvblade undertiden være lavere end 5; hos nogle Familier, som i det følgende behandles først, findes der to Kredse af Støvblade, 8 eller 10, og hos disse Familier er Støvvejen i Regelen dannet af lige saa mange Frugtblade, som der er Bægerblade; hos det store Flertal er der kun een Kreds af Støvblade, og Støvvejen er her i Regelen dannet af kun 2 Frugtblade, kun hos enkelte Familier af 3. Blomsterne er enten undersædige eller oversædige. Æggene har kun 1 Æghinde.

1. Fam. Piroláceae, Vintergrønfamilien.

Fleraarige Urter med oftest stedsegrønne, hele, spredte Blade uden Akselblade; sjeldnere bladgrøntløse Snyltere. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger, 5 frie Kronblade. 5 + 5 Støvblade, en 5-bladet, 5-rummet Frugtknude med 1 Griffel. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel. Vindspr.

A. Bladene stedsegrønne, oftest alle samlede ved Grunden af Stænglen.
   1. Blomsterne enlige eller i Halvskærm. Kapslen opret. Vintergrøn. Chimophila 186.
   2. Blomsterne i Klase. Kapslen nikkende. Sommerkonval. Pirola 187.

B. Bladgrøntløse Snyltere med skælformede Blade. Blomsterne i Klase. Snylterod, Monotropa 187.

1. Chimóphila, Vintergrøn.

1. Bladene omvendt ægformede eller kileformede, fra Midten til Spidsen savtakkede. Blomsterne i 3—6-blomstret Halvskærm. Kronbladene rosenrøde. 0,15—0,30. **Jfl.** Juli-Aug. I Naaleskove. Meget sjelden. Sjæll.: Tisvilde; Bornh.
   Skærmblomstret V., **C. umbelláta** (L.) DC.
2. Bladene næsten kredsrunde, savtakkede. Blomsten enlig i Spidsen af Stænglen. Kronbladene hvide. 0,05—0,15. **Rod-J.** Juni-Juli. I Naaleskove. Sjelden. (Monéses un. (L.) Salisb.)
   Enblomstret V., **C. uniflóra** (L.) Fr.

2. Pírola, Sommerkonval.

I. Klasen ensidig. En undersædig Skive ved Grunden af Frugtknuden. Bladene ægformet-elliptiske, spidse, savtakkede. Kronbladene grønlig-hvide. 0,10—0,20. **Jsk.** Juli. I Skove. Temmelig sjelden. (Ramíschia s. (L.) Garcke).
Ensidig S., **P. secúnda** L.

II. Klasen alsidig. Ingen Skive ved Grunden af Frugtknuden.
A. Kronen næsten kugleformet, rødlig-hvid. Griflen ret eller næsten ret, tyndere end Arret.
1. Bladene ovale eller elliptiske, rundtakkede. Griflen indesluttet i Kronen, kortere end Kapslen. 0,10—0,30. **Jsk.** Juli. Hist og her i Skove, sjeldnere i Tøvmoser og Klitter. Liden S., **P. minor** L.
2. Bladene omtrent kredsrunde, næsten helrandede. Griflen fremragende udenfor Kronen, længere end Kapslen. 0,15—0,30. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og Krat. Meget sjelden.
Klokkeblomstret S., **P. média** Sw.

B. Kronen aaben, klokkeformet. Griflen krummet i Spidsen tykkere end Arret. Bladene rundagtige eller ovale.
1. Stænglen but kantet. Klasen 6—15-blomstret. Bægerfligede lancetformede, spidse. Griflen længere end de hvide Kronblade. Var. paa Sandgrund med lave Stængler, ovale butte Bægerflige og kortere Griffel: var. *arenária* Koch. 0,05—0,25. **Jsk.** Juni-Juli. I Moser. Temmelig sjelden.
Aabenblomstret S., **P. rotundifólia** L.
2. Stænglen mod Grunden skarpt kantet. Klasen 2—6-blomstret. Bægerfligene ægformede. Griflen omtrent af Længde med de bleggrønne Kronblade. 0,10—0,20. **Jsk.** Juni-Juli. I Naaleskove. Meget sjelden. Sjæll.: Tisvilde, Hornbæk, Bagsværd. Grøntblomstret S., **P. chlorántha** Sw.

3. Monótropa, Snylterod.

Hele Planten saftig, brunlig-gul, ved Tørring sortbrun. Klasen før Udspringningen nikkende. Bægeret randhaaret; Kronblade og Støvblade tilligemed Blomsterstandens Akse haarede. Var. med Bæger, Krone og Blomsterstandens Akse glat: var. *glabra* Roth. 0,05—0,20. **J.** Juni-Juli. I Skove. Hist og her. **M. hypópitys** L.

2. Fam. Ericáceae, Lyngfamilien.

Buske med stedsegrønne, hele, oftest tæt stillede Blade uden Akselblade, Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 4—5-tallige i alle Kredse af Støvblade. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel eller Stenfrugt.

A. Bladene med tilbagerullet Rand, naaleformede, modsatte eller kransstillede. Blomsten 4-tallig. Kapsel. Vindspr.
1. Kronen dybt delt, kortere end det farvede Bæger.
Hedelyng, Calluna 186.
2. Kronen lang, krukkeformet, 4-tandet, meget længere end Bægeret. Klokkelyng, Erica 186.

B. Bladene bredere, ikke naaleformede, spredte. Blomsten 5-tallig.
1. Bladene linie-lancetformede. Kapsel.
Rosmarinlyng, Andromeda 188.
2. Bladene omvendt ægformede eller elliptiske. Stenfrugt med 5 Stene. Melbærris, Arctostaphylus 188.

1. **Callúna**, Hedelyng.

Glat eller dunhaaret. Bladene modsatte. Blomsterne i ensidige Klaser; Kronen rødviolet, sjeldnere hvid. 0,15—0,80. **Dværg-L.** og **Jfl.** Aug.-Sept. Hedens Karakterplante; har sin største Udbredelse i Midt- og Vestjyll., Nordøstsjæll. og paa Bornh.; iøvrigt hist og her. Almindelig H., **C. vulgáris** (L.) Salisb.

2. **Eríca**, Klokkelyng.

Grenene og den tilbagerullede Bladrand stivhaaret. Bladene kransstillede. Blomsterne tæt samlede i Spidsen af Grenene, nikkende; Kronen rosenrød, sjeldnere hvid. 0,10—0,30. **Jfl.** Juli-Aug. I Hedemoser og paa lave Heder. Midt- og Vestjyll.: meget almindelig; Nordsjæll. og Bornh.: hist og her; iøvrigt sjelden.
Almindelig K., **E. tetrálix** L.

3. **Andrómeda**, Rosmarinlyng.

Glat. Bladene paa Undersiden hvidgraa. Blomsterne tæt samlede i Spidsen af Grenene, nikkende. Kronen blegrød. 0,15—0,30. **Jfl.** Juni-Juli. I Hedemoser. Midt- og Vestjyll.: temmelig almindelig; iøvrigt sjelden. **A. polifólia** L.

4. **Arctostáphylos**, Melbærris.

1. Stænglen nedliggende, rigt forgrenet. Bladene helrandede, glinsende, læderagtige, stedsegrønne. Blomsterne faa, samlede i Spidsen af Grenene; Kronen rosenrød eller hvid med rød Krave. Frugten rød. 0,20—0,80. **Jfl.** Maj-Juni. Paa Lyngheder. Vest- og Midtjyll.; meget almindelig; mod Øst sjeldnere; paa Øerne kun funden ved Tisvilde paa Sjæll., og paa Læsø.
Stedsegrøn M., **A. uva ursi** (L.) Spr.
2. Stænglen nedliggende, rigt forgrenet. Bladene tynde, rundtakkede. glansløse, affaldende om Efteraaret. Blomsterne faa, samlede i Spidsen af Grenene; Kronen hvid. Frugten sort. **Jfl.** Maj-Juni. Kun funden paa en Hede ved Dejbjerg i Vestjyll.
Løvfældende M., **A. alpina** (L.) Spr.

3. Fam. **Vacciniáceae**, Bøllefamilien.

Buske med spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne oversædige, regelmæssige, tvekønnede, 4—5-tallige, med 2 Kredse af Støvblade. Insektbst. og Selvbst. Frugten et Bær.
1. Stænglen opret eller opstigende. Blomsterne kortstilkede; Kronen sambladet, 4—5-tandet. Bølle, Vaccinium 187.
2. Stænglen nedliggende eller krybende. Blomsterne langstilkede; Kronen dybt delt eller fribladet. Tranebær, Oxycoccus 187.

1. **Vaccínium**, Bølle.

A. Bladene affaldende om Efteraaret. Blomsterne enlige eller faa sammen i Bladhjørnerne; Kronen kugleformet eller krukkeformet. Bærrene sorte med blaa Dug.

1. Grenene kantede. Bladene ægformede, fint savtakkede, paa begge Sider grønne. Kronen rødliggrøn. Bærrene kugleformede. 0,15—0,40. **Jfl.** og **Dværg-L.** I Skove og Krat, paa Hedebakker. Jyll., Sjæll. og Bornh.: almindelig; iøvrigt sjelden. Blaabær, **V. myrtíllus** L.
2. Grenene trinde. Bladene omvendt ægformede, helrandede, paa Undersiden blaagrønne. Kronen grønlig eller rødlighvid. Bærrene kugleformede eller ovale. 0,15—0,80. **Dværg-L.** og **Jfl.** Maj-Juni. I Tørv- og Hedemoser, paa lave Heder. Nord- og Vestjyll.: almindelig; iøvrigt temmelig sjelden. Mose-B., **V. uliginósum** L.

B. Bladene stedsegrønne, omvendt ægformede, paa Oversiden mørkgrønne, glinsende, paa Undersiden bleggrønne, prikkede. Blomsterne i tætblomstrede, nikkende Klaser i Spidsen af Grenene. Kronen blegrød eller hvid. Bærrene højrøde. 0,05—0,20. **Jfl.** Juni. Paa Lyngheder. Midt- og Vestjyll., Nordsjæll. og Bornh.: temmelig almindelig; iøvrigt sjelden. Tyttebær eller Krøsbær, **V. vitis idaéa** L.

2. **Oxycóccus**, Tranebær.

Stænglen traadformet. Bladene ægformede, spidse, med tilbagerullet Rand, paa Undersiden hvidgraa. Blomsterne enlige eller i faablomstrede Skærme; Blomsterstilkene dunhaarede; Kronen rød. Bærrene spraglede, tilsidst mørkrøde. Var. med glatte Blomsterstilke, Blade, Blomster og Bær mindre end hos Hovedformen: var. *microcárpa* Turcz. 0,15—0,50. **Jfl.** Juni-Juli. I Tørve- og Hedemoser. Almindelig. Almindelig T., **O. palústris** Pers.

4. Fam. **Primuláceae**, Kodriverfamilien.

Urter. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 5-tallige i alle Kredse, sjeldnere 4- eller 7-tallige; 1 Kreds af Støvblade, modsatte Kronfligene. Frugtknuden 1-rummet med en fri, midtstillet Ægstol; 1 Griffel med udelt Ar. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel.

I. Blomsten undersædig.
  A. Landplanter. Bladene hele.
    a. Bladene ikke grundstillede.
      o. Bladene modsatte, sjeldnere kransstillede. Blomsten oftest 5-tallig.
        * Med baade Bæger og Krone.
          1. Enaarig. Kronen rød eller blaa. Arve, Anagallis 188
          2. Fleraarig. Kronen gul. Fredløs, Lysimachia 188.

** Kronløs; Bægeret rosenrødt. ♃.
Sandkryb, Glaux 191.
oo. Bladene spredte eller samlede i Roset under Blomsterne. Blomsterne 4- eller 7-tallige. Kronen hvid.
1. Bladene spredte. Blomsterne 4-tallige. ⊙.
Knudearve, Centunculus 191.
2. Bladene samlede i Roset under Blomsterne. Blomsterne oftest 7-tallige. ♃.
Skovstjærne, Trientalis 191.
b. Bladene grundstillede; den forlængede, blomsterbærende Stængel bladløs. Blomsterne 5-tallige. ♃.
Kodriver, Primula 191.
B. Vandplante. Bladene kantformet fjersnitdelte. Blomsterne 5-tallige. ♃. Vandrøllike, Hottonia 192.
II. Blomsten oversædig, 5-tallig; Kronen hvid. ♃.
Samel, Samolus 193.

1. **Anagállis,** Arve.

Stænglen nedliggende eller opstigende, grenet. Bladene ægformede eller aflange. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne. Kronen højrød eller kødrød, meget sjelden næsten hvid; Kronfligene kirtlet-randhaarede. Frugten en Buddike. Var. med Kronen blaa og næsten uden Kirtler: var. *coerúlea* (Schreb.). 0,05—0,20. ⊙ og ⊙. Juni-Aug. Mellem Sæden. Alm. **A. arvénsis** L.

2. **Lysimáchia,** Fredløs.

A. Blomsterne i tætblomstrede, langstilkede Klaser i Bladhjørnerne; Kronen oftest 6-fliget, med Tænder mellem Fligene. Frugtknuden kirtlet. Stænglen opret, med linie-lancetformede Blade. Med Udløbere. 0,25—0,60. **Sumppl.** og **Jsk.** Juni-Juli. I Moser, ved Sø- og Aabredder. Temmelig almindelig, især i Sjæll. og Jyll. Duskblomstret F., **L. thyrsiflóra** L.
B. Blomsterne i topformede Stande eller enlige i Bladhjørnerne, uden Tænder mellem Kronfligene. Frugtknuden uden Kirtler.
a. Stænglen opret. Blomsterne i endestillet Klase eller Top; Støvbladene ved Grunden sammenvoksede.
1. Med meget lange Udløbere. Bladene modsatte, sjeldnere kransstillede, elliptiske eller lancetformede. Bægerfligene med mørk Rand, Kronfligene med glat Rand. 0,25—0,80. **Jsk.** Juni-Aug. I Moser, fugtige Kratskove, ved Vand. Alm. Almindelig F., **L. vulgáris** L.
2. Med korte Udløbere. Bladene kransstillede, sjeldnere modsatte, elliptisk-ægformede. Bægerfligene uden mørkere Rand, sortprikkede. Kronfligene kirtlet-randhaarede. 0,30—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. Dyrkes i Haver. Enkelte Steder forvildet. Prikbladet F., **L. punctáta** L.
b. Stænglen krybende eller nedliggende—opstigende. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne, med frie eller næsten frie Støvblade.
1. Bladene ovale eller næsten kredsrunde. Bægerfligene hjærteformede, spidse. 0,10—0,40. **Jfl.** Juni-Juli. Paa

Grøftevolde, Enge, i Skove. Alm. især i Landets sydlige Egne. Pengebladet F., **L. nummulária** L.

2. Bladene ægformede, spidse. Bægerfligene linie-lancet-tilspidsede. 0,10—0,25. **Jfl.** Juli-Aug. I Skove. Hist og her, især paa Fyen og i Østjyll. Lund-F., **L. némorum** L.

3. Glaux, Sandkryb.

Glat. Med Udløbere. Stænglen opstigende, med aflang-ægformede Blade. 0,05—0,15. **Jsk.** Juni-Juli. Ved Strandbredder. Almindelig. Almindelig S., **G. marítima** L.

4. Centúnculus, Knudearve.

Glat. Stænglen grenet eller ugrenet, opret eller nedliggende. Bladene ægformede, de nedre oftest modsatte. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne, næsten siddende. Frugten en Buddike. 0,02—0,05. ⊙. Juni-Aug. Paa Strandoverdrev, fugtig Hedebund. Hist og her. Liden K., **C. mínimus** L.

6. Trientális, Skovstjærne.

Glat. Med Udløbere. Stænglen opret; Bladene elliptiske. 0,05—0,20. **Jsk.** Juni. I Skove og Krat, paa Heder. Jyll. og Nordsjæll.: alm.; iøvrigt sj. Almindelig S., **T. europaéa** L.

6. Prímula, Kodriver.

I. Bladene glatte, paa Undersiden hvidmelede, omvendt ægformede eller aflange. Blomsterne i Skærm i Spidsen af en lang, bladløs Stængel. Kronen lila eller rød. 0,06—0,25. **Jsk.** Maj-Juni. I Moser og paa tørveholdige Enge. Bornh. og Midtsjæll.: hist og her; iøvrigt m. sj. Melet K., **P. farinósa** L.

II. Bladene dunhaarede, ikke melede. Kronen gul.

A. Blomsterne i Skærm i Spidsen af en lang, bladløs Stængel. Blomsterstilkene indtil 3 Gange længere end Bægeret, oftest dog omtrent af Længde med Bægeret.

a. Bladpladen æg-hjærteformet, pludselig afsmalnet i den smalvingede Bladstilk. Bægeret klokkeformet, opblæst; Kronen hulkravet. Skærmen oftest alsidig.

1. Bægeret ensfarvet, tilligemed Stænglen og Blomsterstilkene fløjelshaaret; Kronen med hul Krave, citrongul med 5 orangerøde Pletter i det indsnørede Svælg, meget sjelden helt højrød eller helt hvidgul. 0,10—0,25. **Jsk.** April-Maj. Paa Bakker. høje Enge, i Udkanten af Skove. Alm. Hulkravet K., **P. officinális** (L.) Jacq.

2. Bægerets Tænder og Nerver grønne, Mellemrummene hvidlige. Kronens Krave fladere og større end hos foregaaende, uden orangerøde Pletter i Svælget. Stængel, Blomsterstilke og Bæger fløjelshaaret og mere eller mindre klæbrig. April-Maj. Sj. (P. unícolor Nolte). **P. elátior × officinális.**

b. **Bladpladen** omvendt ægformet eller elliptisk, temmelig jævnt afsmalnet i den bredvingede Bladstilk. Bægeret valseformet eller tragtformet. Stængel, Blomsterstilke og Bæger mere eller mindre klæbrig-haaret.

1. Skærmen ensidig. Blomsterstilkene af Længde med eller lidt længere end Bægeret; Bægerets Tænder og Nerver grønlige, Mellemrummene hvidlige; Kronen svovlgul, med mørkere, ikke indsnøret Svælg. Griflen glat. 0,15—0,30. **Jsk.** April-Maj. I Skove. Østsjæll.: almindelig; iøvrigt hist og her.
   Fladkravet K., **P. elátior** (L.) Jacq.
2. Skærmen alsidig. Blomsterstilkene oftest meget længere end det ensfarvede Bæger; Kronen bleggul med orangefarvet Svælg, større end hos foregaaende; Griflen haaret. I Skove. Sjelden. (P. variábilis Goupil).
   P. acaúlis × officinális.

B. Blomsterstilkene mange Gange længere end Bægeret, udgaaende fra Jordstænglen, sjældnere flere sammen i Spidsen af en kort, bladløs Stængel; Blomsterstilke og Bæger uldhaarede; Kronen bleggul med mørkere Svælg. Bladene omvendt ægformede, jævnt afsmalnede i en vinget Bladstilk. 0,10—0,25. **Jsk.** April-Maj. I Skove og Krat. Jyll.: almindelig, baade i de østjydske Skove og de vestjydske Krat; iøvrigt hist og her. (P. grandiflóra Lam.).
Storblomstret K., **P. acaúlis** (L.) Jacq.

7. Hottónia, Vandrøllike.

Bladene nedsænkede. Blomsterne i Kranse i Spidsen af en opret, bladløs Stængel; Kronen blegt lila, sjeldnere rosenrød. 0,15—0,30. **Vandpl.** og **Sumppl.** Maj-Juni. I Grøfter, Tørvegrave osv. Almindelig. Almindelig V., **H. palústris** L.

8. Sámolus, Samel.

Glat. Stænglen opret, med spredte, omvendt ægformede Blade. Blomsterne i Klaser; Dækbladene forskydes ud paa Blomsterstilkene. 0,05—0,30. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Strandenge. Hist og her.
Strand-S., **S. Valerándi** L.

5. Fam. Plumbagináceae, Hindebægerfamilien.

Fleraarige Urter med rosetstillede, hele Blade og oftest bladløs, blomsterbærende Stængel. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, 5-tallige i alle Kredse, med 1 Kreds af Støvblade modsatte Kronfligene; Bægeret hindeagtigt, blivende; Frugtknuden 1-rummet med 1 grundstillet Æg; 5 Grifler. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Nød eller Kapsel.

1. Bladene elliptiske eller lancetformede. Blomsterne i Svikler, der ere samlede til en topformet Stand.
   Hindebæger, Limónium 191.

2. Bladene linieformede. Blomsterne i Hoved, omgivet af Svøbblade, som har nedadrettede Forlængelser, der er sammenvoksede til et Rør. Faareleger, Statice 193.

1. **Limónium,** Hindebæger.

1. Blomsterstandens Grene korte, med tætsiddende Blomster; Kronen blaa: Dækbladene tilspidsede. 0,05—0,25. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Strandenge, især Syltenge. T. sj. (Státice scanica Fr.).
Tætblomstret H., **L. vulgáre** Miller.
2. Blomsterstandens Grene forlængede, med tydelig adskilte Blomster; Kronen blaaagtig lila; Dækbladene butte. 0,10—0,40. **Jsk.** Aug.-Sept. Paa Strandenge, især Syltenge. T. sj.; findes især omkring Kattegat. (Státice bahusiénsis Fr.).
Fjærnblomstret H., **L. húmile** Miller

2. **Státice,** Faareleger.

Stænglen glat. Bægerets Nerver haarede; Kronen rosenrød, sjeldnere hvid. Var. med lavere og tykkere, dunhaaret Stængel, og Bægeret ogsaa mellem Nerverne mere eller mindre haaret; var. *marítima* (Willd.). 0,05—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Overdrev, Bakker, især nær Stranden. Alm. (Arméria vulgáris Willd.).
Almindelig F. eller Engelskgræs, **S. arméria** L.

6. Fam. **Convolvuláceae,** Snerlefamilien.

Fleraarige, oftest slyngende Urter med Mælkesaft, med spredte, hele Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og Krone, 5 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Støvvej; en Griffel med 2 Ar. Insektbst. Frugten en Kapsel.

1. **Convólvulus,** Snerle.

A. Blomsterne enlige, med to store Forblade, som sidder ved Grunden af Bægeret og omslutter dette. Med underjordiske Udløbere.
1. Stængelen slyngende. Bladene hjærteformet-pilformede. Forbladene æg-hjærteformede; Kronen hvid, sjeldnere rosenrød. 1,00—2,50. **Jsk.** Juli-Aug. I Kratskove, ved Gærder osv. Ikke sj. GærdeS., **C. sépium** L.
2. Stængelen nedliggende. Bladene nyreformede. Blomsterstilken 4-kantet-vinget: Forbladene rundagtig-ægformede; Kronen rosenrød, med 5 hvide Længdestriber. **Jsk.** Juli-Aug. I Klitter. Først funden i de senere Aar og kun i Vestjyll., i Husby Klitter (en Kimplante) og paa Hanstholm.
Klit-S., **C. soldanélla** L.

B. Blomsterne enlige eller i 2—5-blomstrede Stande, med 2 fra Bægeret fjernede, linieformede Dækblade. Kronen hvid eller blegrød. Stængelen slyngende. Bladene spydformede. Hele Planten glat eller dunhaaret. Vegetativ Formering ved Rodskud. Var.

med linieformede Blade med pilformet Basis: var. *linearifólia* Choisy. 0,20—0,60. **Jsk.** Juni-Sept. Ved Veje, paa Græsmarker og mellem Sæden. Alm. Var. sjelden.

Ager-S., **C. arvénsis** L.

7. Fam. Cuscutáceae, Silkefamilien.

Enaarige, bladgrøntløse, gullige eller rødlige Snyltere, med meget smaa, skælformede Blade; Stænglen slyngende, med dels lave, dels strakte Vindinger; fra de første udvikles Sugevorter, som trænge ind i Værtplanten. Blomsterne i Hoved, meget smaa, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 4—5-delt Bæger og Krone, 4—5 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Frugtknude, 1 Griffel med 2 Ar. Selvbst. Frugten en Buddike. Ved Grunden af Støvbladene findes paa Kronrøret 5 skælformede Vedhæng, Bikronskæl.

1. Cuscúta, Silke.

A. Bægeret næsten til Grunden 5-delt; Kronrøret kugleformet, dobbelt saa langt som Kraven og omtrent af Bægerfligenes Længde; Bikronskællene tiltrykte Kronrøret; Griflen kortere end Kronen; Arrene kølleformede. Juli-Aug. Snylter paa Hør og paa Ukrudtplanter mellem Hør. Temmelig sjelden.

Hør-S., **C. epilinum** Weihe.

B. Bægeret lappet eller fliget; Kronrøret valseformet, omtrent af Længde med Kraven og længere end Bægerfligene. Arrene linieformede.

1. Bikronskællene tiltrykte Kronrøret; Griflen omtrent af Kronens Længde. Var. med meget smaa Bikronskæl: var. *nefrens* Fr. Juni-Juli. Paa Nælde, Humle, Snerre, Kløver, Pil og andre Planter i Kratskove og ved Gærder.

Nælde-S.. **C. europaéa** L.

2. Bikronskællene sammenstødende i Spidsen, tillukkende Svælget; Griflen længere end Kronen; Bægerfligene udstaaende. Stænglen rødlig. Paa Kløver optræder en Form med kraftigere og blegere Stængler, og med Bægerfligene tiltrykte Kronrøret: var. *trifólii* (Bab.). Juli-Aug. Især paa Lyng og Timian; almindelig i Jyllands Hedeegne, iøvrigt meget sjelden. Var. hist og her.

Lyng-S., **C. epithymum** Murr.

8. Fam. Polemoniáceae, Floksfamilien.

Urter med modsatte eller spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og Krone, 5 Støvblade, en 3-bladet og 3-rummet Støvvej; 1 Griffel med 3 Ar. Insektbst. Kapselfrugt.

Polemonium, Jakobsstige.

Stænglen opret; Bladene spredte, uligefinnede, med æg-lancetformede Smaablade. Kronen hjulformet, ca. 15 Mm. bred, blaa, sjeldent hvid. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. M. sj. vildvoksende, ret hyppigt forvildet. **P. coerúleum** L.

9. Fam. Borragináceae, Rubladede.

Urteagtige, oftest stivhaarede Planter med spredte, hele Blade uden Akselblade. Blomsterne i, før Udspringningen indrullede, Svikler, undersædige, regelmæssige, sjeldent lidt uregelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og Krone; Kronen ofte med Indposninger, Svælgskæl, i Svælget; 5 Støvblade; en 2-bladet, 4-rummet Frugtknude, 1 Griffel med tvedelt Ar. Insektbst. Frugten en 4-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne Nødder.

I. Uden Svælgskæl.
  A. Kronen regelmæssig; Støvbladene lige lange.
    a. Bægeret dybt delt; Kronen uden Haarkrans i Svælget.
      1. Med Længdefolder i Kronens Svælg. Stænglen opret; Bladene ikke kødfulde.
         Stenfrø, Lithospermum 194.
      2. Uden Længdefolder i Kronens Svælg. Stænglen nedliggende; Bladene kødfulde. ♃.
         Hestetunge, Stenhammaria 194.
    b. Bægeret tandet; Kronen med en Haarkrans i Svælget. ♃.
         Lungeurt, Pulmonaria 194.
  B. Kronen uregelmæssig, skævt tragtformet; Støvbladene ulige lange. ⨀ ⨀. Slangehoved, Echium 195.
II. Med Svælgskæl.
  A. Bægeret efter Afblomstringnn sammentrykt. ⨀
         River, Asperugo 195.
  B. Bægeret efter Afblomstringen ikke sammentrykt.
    a. Svælgskællene glatte.
      1. Hele Planten beklædt med lange, stive, stikkende Haar. Blomsterne store, blaa. ⨀.
         Hjulkrone, Borrago 195.
      2. Beklædt med korte, svage Haar. Blomsterne smaa; Kronen oftest blaa, med gule Svælgskæl.
         Forglemmigej, Myosotis 195.
    b. Svælgskællene haarede eller kirtlede.
      o. Delfrugterne uden Hagebørster.
        † Kronen tragtformet eller hjulformet, med korte, butte Svælgskæl.
          * Kronen blaa eller violet, sjeldnere hvid.
            1. Blomsterstanden fjærnblomstret, med langstilkede Blomster; Kronen hjulformet. ♃.
               Vaarforglemmigej, Omphalodes 196.

2. Blomsterstanden tætblomstret, med kortstilkede Blomster; Kronen tragtformet.
Oksetunge, Anchusa 196.

** Kronen hvidgul eller grønliggul.
Læge-Stenfrø, Lithospermum officinale 194.

†† Kronen valseformet-klokkeformet, med lancetformede, spidse Svælgskæl.
Kulsukker, Symphytum 196.

oo. Delfrugterne beklædte med Hagebørster.

1. Delfrugterne overalt beklædte med Hagebørster. Kronen brunrød.
Hundetunge, Cynoglossum 197.

2. Delfrugterne kun i Randen beklædte med Hagebørster. Kronen himmelblaa. Pigfrø, Lappula 197.

1. **Lithospérmum**, Stenfrø.

1. Stænglen opret, stærkt grenet, tætbladet; Bladene lancetformede, med tydelige Sidenerver. Kronen hvidgul eller grønliggul. Delfrugterne jævne, glinsende, hvide. 0,40—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa grusede Pladser, Skrænter, mellem Krat. Øerne: hist og her; Jyll.: meget sjelden. Læge-S., **L. officinále** L.
2. Stænglen opret, svagere grenet; Bladene fjerntsiddende, oval-lancetformede, med utydelige Sidenerver. Kronen hvid eller gullighvid, med mørkfarvet Rør. Delfrugterne rynkede, næsten glansløse, brune. 0,15—0,40. ⊙ og ⊙. Maj-Juni. Mellem Sæden, paa unge Græsmarker. Øerne: almindelig; Jyll.: hist og her. Rynket S., **arvénse** L.

2. **Stenhammária**, Hestetunge.

Stænglen stærkt grenet, tilligemed de elliptiske Blade blaagraa og glat. Kronen blaa. 0,15—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. Paa grusede Strandbredder. Kun funden langs Vesterhavet mellem Hirtshals og Bovbjerg. (Pneumaria m. (L.) Hill.) Strand-H., **S. maritima** (L.) Rchb.

3. **Pulmonária**, Lungeurt.

A. Stivhaaret. Bladene hvidplettede; Grundbladene æg-hjærteformede eller ægformede, med smalvinget Bladstilk; Stængelbladene ægformede eller elliptiske. Kronen i Begyndelsen rød, senere blaaviolet. Var. med Bladene uden hvide Pletter, med aflang-hjærteformede, tilspidsede Grundblade med meget smalvinget Bladstilk: var. *obscúra* (Dumort.). 0,10—0,30. April-Maj. I Skove. Almindelig. NB. Her i Landet næsten kun Varieteten. Almindelig L., **P. officinális** L.

B. Grundbladene elliptisk-lancetformede — linie-lancetformede.

1. Grundbladene smalt lancetformede, 5—7 Gange længere end brede, med bredvinget Bladstilk. Stængelbladene lancetformede — linie-lancetformede, lidt nedløbende. Kronen himmelblaa, meget sjelden hvid. 0,15—0,30. **Jsk.** April-Maj. I Skove. Kun funden paa Sjæll.: Charlottenlund (hvor-

fra den dog forlængst er forsvunden) og Jonstrup Vang (hvor der kun er et Par Individer tilbage).

Himmelblaa L., **P. angustifólia** L.

2. Grundbladene elliptisk-lancetformede, 3—5 Gange længere end brede, jevnt afmalnede i en vinget Bladstilk. Stængelbladene ægformede — æg-lancetformede. Paa de samme to Steder som foregaaende, og med samme Skæbne.

P. angustifólia × **officinális.**

4. **E'chium,** Slangehoved.

Stænglen opret, ligesom de lancetformede Blade meget ru. Kronen først rød, senere blaa; sjeldnere kødfarvet eller hvid. 0,30—0,80. ⨀ ⨀. Juni-Juli. Paa Marker, langs Veje og Jærnbaner. Almindelig. Almindelig S., **E. vulgare** L.

5. **Asperúgo,** River.

Stænglen nedliggende eller opstigende, meget ru af nedad vendte Børster; Bladene lancetformede. Blomsterne enlige eller parvis, med mørkviolette Kroner. 0,15—0,60. ⨀. Maj-Juli. Ved Gærder, især omkring Byer, i Sæden. Øerne: almindelig; Jyll.: t. sj. Fremliggende R., **A. procúmbens** L.

6. **Borrágo,** Hjulkrone.

Stænglen opret, grenet, med elliptiske Blade. 0,25—0,50. ⨀. Juni-Juli. Hist og her forvildet fra Haver.

Blaa H., **B. officinális** L.

7. **Myosótis,** Forglemmigej.

I. Bægeret beklædt med udstaaende, hagekrummede Haar.
  A. Frugtstilken kortere end det tilsidst lukkede Bæger.
    1. Bladene butte. Sviklerne forneden bladbærende; Blomsterstilkene stedse oprette. Kronrøret kortere end Bægeret. 0,05—0,15. ⨀ og ⨀. April-Maj. Paa sandede Marker. Alm. (M. stricta Link). Rank F., **M. arenária** Schrad.
    2. Bladene spidse. Sviklerne bladløse; Blomsterstilkene efter Afblomstringen udstaaende. Kronrøret tilsidst dobbelt saa langt som Bægeret. Blomsterne i Begyndelsen gule, senere violette, tilsidst blaa. 0,10—0,20. ⨀ og ⨀. Maj-Juni. Paa tørre Marker. Alm.
    Forskelligfarvet F., **M. versicolor** (Pers.) Sm.
  B. Frugtstilken af Længde med eller længere end Bægeret.
    a. Frugtstilken af Længde med eller kun lidet længere end Bægeret, tilsidst udstaaende. Sviklerne bladløse.
      1. Bægerfligene efter Afblomstringen opret-udstaaende; Kronen meget lille, hulkravet; Kronrøret kortere end Bægeret. 0,05—0,15. ⨀ og ⨀. April-Maj. Paa tørre Marker og Bakker. Alm. (M. collina Hoffm.)
      Bjærg-F., **M. hispida** Schl.

2. Bægerfligene efter Afblomstringen oprette; Kronen større, undertiden hvid eller blegrød, fladkravet; Kronrøret af Længde med Bægeret. 0,15—0,40. ⊙ eller ♃. Maj-Juni. I Skove og Krat. Hist og her.
Skov-F., **M. silvática** (Ehrh.) Hoffm.

b. Frugtstilken dobbelt saa lang som Bægeret eller længere.

1. Sviklerne mangeblomstrede, bladløse; Frugtstilken udstaaende, omtrent dobbelt saa lang som det efter Afblomstringen lukkede Bæger. 0,15—0,40. ⊙ og ⊙. Maj-Juli. Paa Marker. Alm.
Mark F., **M. arvénsis** (L.) Lam.

2. Sviklerne faablomstrede, forneden bladbærende; Frugtstilken tilbagebøjet, 2—4 Gange længere end det efter Afblomstringen aabne Bæger. 0,08—0,30. ⊙ og ⊙. Maj-Juni. Hist og her forvildet i og omkring Haver.
Fjærnblomstret F., **M. sparsiflóra** Mikan.

II. Bægeret tiltrykt-haaret, ved Frugtmodningen kortere end Frugtstilken.

1. Stænglen trind eller svagt kantet, tiltrykt-haaret, opret, sjeldnere opstigende og ved Grunden rodslaaende. Sviklerne forneden bladbærende. Bægeret indtil Midten 5-fliget. 0,10—0,40. ⊙ og ⊙. Juni-Aug. Paa Enge, i Moser. Temmelig almindelig.
Sump-F., **M. caespitósa** Schultz.

2. Jordstænglen opstigende eller krybende. Stænglen opret, kantet, beklædt med udstaaende Haar. Sviklerne oftest bladløse. Bægeret i 1/3 af sin Længde 5-tandet. Var. med tyndere, tiltrykthaarede Stængler og mindre Blomster: var. *strigulósa* (Reichenb.) 0,15—0,40. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Enge, i Grøfter. Alm. Eng-F., **M. palústris** (L.) Lam.

8. Omphalódes, Vaarforglemmigej.

Grundbladene æg-hjærteformede, langstilkede, Stængelbladene æg-lancetformede, kortstilkede. 0,05—0,15. **Jsk.** April-Maj. Dyrkes i Haver. Enkelte Steder forvildet.
Hjærtebladet V., **O. verna** Moench.

9. Anchúsa, Oksetunge.

1. Kronen i Begyndelsen rødviolet, senere blaaviolet, sjeldnere blaa eller hvid; Kronrøret ret; Svælgskællene fløjelshaarede. Blomsterstilkene efter Afblomstringen udadkrummede. 0,30—0,60. ⊙ ⊙ og ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Marker, ved Veje. I de fleste Egne af Landet ikke sjelden. Læge-O., **A. officinális** L.

2. Kronen himmelblaa, med bøjet Rør og ruhaarede Svælgskæl. Blomsterstilkene efter Afblomstringen oprette. 0,15—0,30. ⊙ og ⊙. Maj-Juli. Paa dyrkede Marker. Alm.
Krumhals, **A. arvénsis** (L.) M. B.

10. Sym'phytum, Kulsukker.

A. Stænglen vinget af de nedløbende Blade; de nedre Blade æg-lancetformede. Kronen violet, sjeldnere rødlig eller hvid. 0,40—

1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Bredden af Søer og Grave osv. Hist og her, især omkring Byer. Læge-K., **S. officinále** L.

B. Stænglen ikke vinget eller kun vinget ved Grunden af Bladene.
1. De nedre Blade æg-hjærteformede. Kronen rød, hvid eller violet. Delfrugterne fint vortet-punkterede. Juni-Aug. Nogle Steder forvildet omkring Byer.
   Orientalsk K., **S. taúricum** Willd.
2. De nedre Blade æg-lancetformede. Kronen bleggraa. Delfrugterne rynkede. Særdeles stivhaaret. 0,70—1,50. ♃. **Jsk.** Juni-Sept. Paa enkelte Steder dyrket som Foderplante. Nogle Steder forvildet. Hvas K., **S. ásperum** Lepechin.

11. Cynoglóssum, Hundetunge.

Graafiltet. Stænglen opret, med lancetformede Blade. Kronen brunrød. 0,30—0,80. ⊙ ⊙. Juni-Juli. Ved Veje og Gærder, især omkring Byer. Hist og her. Læge-H., **C. officinále** L.

12. Láppula, Pigfrø.

Stænglen opret, med lancetformede Blade. Kronen himmelblaa. 0,15—0,40. ⊙ og ⊙. Juni-Juli. Paa tørre, grusede Steder omkring Byer. Sjelden. (Echinospérmum láppula Lehm.).
Tvehaget P., **L. myosótis** Moench.

10. Fam. Solanáceae, Natskyggefamilien.

Urter med fjernervede, oftest spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne enlige eller i Svikler, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og Krone, 5 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet eller falsk 4-rummet Frugtknude. Insektbst. Frugten en Kapsel eller et Bær. De fleste Arter i denne Familie er giftige.

A. Frugten en Kapsel.
1. Kronen hvid, foldet. Bægeret affaldende paa nær et nedre kraveformet Parti. Frugten en 4-klappet, pigget Kapsel.
   Pigæble, Datura 198.
2. Kronen smudsig gul, ikke foldet. Bægeret blivende, omsluttende Frugten, som er en Buddike.
   Bulmeurt, Hyoscyamus 198.

B. Frugten et Bær.
a. Støvknapperne sammenstødende.
   1. Bægeret efter Afblomstringen stærkt voksende, tilsidst blæreformet opblæst, omsluttende Frugten. Støvknapperne frie, aabne sig ved Længdespalter.
      Blærebæger, Physalis 198.
   2. Bægeret vokser ikke efter Afblomstringen. Støvknapperne sammenhængende, aabne sig ved Huller i Spidsen.
      Natskygge, Solanum 198.
b. Støvknapperne ikke sammenstødende.

1. Urteagtig, uden Torne. Bægeret 5-delt, udstaaende. Kronen brunlig. Galnebær, Atropa 199.
Kronen gulhvid. Se: Physalis 198.
2. Tornet Busk. Bægeret 2-læbet, opret.
Bukketorn, Lycium 199.

1. **Datúra,** Pigæble.

Stænglen opret, grenet, næsten glat. Bladene ægformede, grovt bugtet-tandede. 0,15—0,80. Juli-Sept. Paa øde Pladser omkring Byer, ved Strandbredder. Temmelig sjelden.
Giftig P., **D. stramónium** L.

2. **Hyoscy'amus,** Bulmeurt.

Klæbrig-haaret. Stænglen opret, grenet; Bladene aflang-ægformede, grovt bugtet-tandede. 0,25—0,60. ⊙. Juni-Juli. Omkring beboede Steder. T. alm. Almindelig B., **H. niger** L.

3. **Phys'alis,** Blærebæger.

Stænglen opret, grenet eller ugrenet, med æg-hjærteformede eller ægformede, spidse, spredte eller modsatte Blade. Kronen gulhvid. Bærret højrødt. 0,20—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. Hist og her forvildet omkring Byer. Jødekirsebær, **Ph. alkekéngi** L.

4. **Solánum,** Natskygge.

A. Bladene fjersnitdelte, med ægformede eller ovale Afsnit. Med talrige underjordiske Udløbere, hvis Spidser svulmer op til overvintrende Knolde. Kronen violet, blaa eller hvid. 0,25—1,00. ♃. Juni-Juli. **Stkn. J.** Alm. dyrket. Kartoffel, **S. tuberósum** L.
B. Bladene hele, sjeldnere lappede eller fligede.
1. Helt urteagtig, svagt dunhaaret eller glat. Bladene rudeformetægformede, helrandede eller bugtet-tandede. Kronen hvid. Bærret kugleformet, sortviolet. Var. med grønne Bær: var. *chlorocárpa* (Spenn.), med voksgule Bær, og næsten glat: var. *húmilis* (Bernh.). 0,05—0,50. ⊙. Aug.-Nov. Paa dyrket Jord. T. alm. Sort N., **T. nigrum** L.
Herunder:
Subsp. *villósa* (L.). Hele Planten uldhaaret. Bladene ægformede, bugtet-tandede. Bærrene safrangule. Var. med rundtakket-lappede, dunhaarede Blade og højrøde Bær; var. *aláta* Moench. 0,05—0,30. ⊙. Aug.-Nov. Omkring Byer, paa dyrket Jord. Sjelden.
2. Stænglen ved Grunden træagtig, ofte noget slyngende. Med Udløbere. Bladene æg-hjærteformede, de øvre oftest ved Grunden spydformet-fligede, ligesom Stænglen glat eller dunhaaret. Kronen violet med 2 grønne, hvidrandede Pletter ved Grunden af hver Kronflig. Bærrene aflange, højrøde. 0,30—1,20. Dværg-L. Juni-Juli. I fugtige Kratskove, ved Strandbredder. Almindelig. Bittersød N., **S. dulcamára** L.

5. At'ropa, Galnebær.

Stænglen opret, grenet, opefter tilligemed de elliptisk-ægformede Blade klæbrig-haaret. Kronen smudsig brunviolet. Bærret sort. 0,50—1,00. Jsk. Juli. Ved Gærder omkring Byer. Sjelden. Forvildet.
Giftig G., **A. belladónna** L.

6. Ly'cium, Bukketorn.

Glat. Grenene bueformet hængende; Bladene lancetformede. Kronen lyserød eller violet. Bærrene aflange, højrøde. 0,80—3,00. Juni-Juli. Plantes som Hegn. Hist og her forvildet.
Gærde-B.. **L. bárbarum** L.

11. Fam. Scrophulariaceae, Maskeblomstrede.

Urter med modsatte eller spredte Blade uden Akselblade; mange er Snyltere, nogle med andre uden Bladgrønt. Blomsterne undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5-delt sjeldnere 4-delt Bæger og Krone; Kronen oftest 2-læbet; 2 længere og 2 kortere Støvblade, sjeldnere 5 eller 2 Støvblade; en 2-bladet, 2- eller 1-rummet Støvvej. Insektbst. Frugten en Kapsel.

I. Grønne Urter. Kapslen idetmindste ved Grunden 2-rummet.
A. Støvsækkene ved Grunden afrundede. Bægeret 5-delt (undt. Veronica). Ikke Snyltere.
a. Kronen næsten regelmæssig 5-delt.
1. Med 5 næsten lige lange Støvblade, af hvilke idetmindste de tre bageste er haarede. Landplanter.
Kongelys, Verbascum 200.
2. Med 4 næsten lige lange Støvblade. Sumpplanter.
Dyndurt, Limosella 202.
b. Kronen 5-delt og 2-læbet, eller 4-delt.
o. Med 2 længere og 2 kortere Støvblade. Kronen 5-delt, 2-læbet.
† Kronen ikke maskeret.
* Bladene spredte. Fingerbøl, Digitalis 201.
** Bladene modsatte.
1. Bægeret 5-fliget. Blomsterne smaa.
Brunrod, Scrophularia 201.
2. Bægeret 5-tandet. Blomsterne store.
Abeblomst, Mimulus 201.
†† Kronen maskeret ɔ: Svælget er lukket eller næsten lukket af en Indposning paa Underlæben.
1. Kronrøret fortil ved Grunden puklet.
Løvemund, Antirrhinum 202.
2. Kronrøret fortil ved Grunden forlænget til en Spore. Torskemund, Linaria 202.
oo. Med 2 Støvblade. Bægeret 4-delt, sjeldent 5-delt; Kronen 4-delt, hjulformet. Ærepris, Veronica 203.

B. Støvsækkene ved Grunden spidse eller braadspidsede; 2 lange og 2 korte Støvblade; Bægeret 4-delt (undt. Pedicularis). Grønne Snyltere med modsatte Blade; bliver i Reglen sorte ved Tørring.
  a. Bægeret rørformet eller klokkeformet.
    o. Kronens Overlæbe flad eller hvælvet. Kapslens Rum mangefrøede.
      1. Kronen rød eller brunrød; Overlæben længere end Underlæben. Rødtop, Odontites 206.
      2. Kronen hvid eller blaalig; Overlæben kortere end Underlæben. Øjentrøst, Euphrasia 206.
    oo. Kronens Overlæbe sammentrykt. Kaplens Rum 1—2-frøede. Kohvede, Melampyrum 207.
  b. Bægeret opblæst, bugformet.
    1. Bægeret sammentrykt, 4-delt. Kronen gul. Skjaller, Alectorolophus 208.
    2. Bægeret uregelmæssig 2—5-delt. Kronen rød. Troldurt, Pedicularis 208.

II. Ikke grønne, oftest gulbrune Snyltere med skælformede Blade. Kapslen 1-rummet.
  1. Bladene modsatte, paa Jordstænglen tykke, kødede. Blomsterne i ensidig Klase. Skælrod, Lathraea 209.
  2. Bladene spredte, alle hindeagtige. Blomsterne i alsidigt Aks. Gyvelkvæler, Orobanche 209.

1. **Verbáscum,** Kongelys.

I. Blomsterstanden aks- eller duskformet, sammensat af ofte nøgleformede Kvaste.
  A. Blomsterstanden aksformet; Blomsterstilkene under Blomstringen kortere end Bægeret; de 3 bageste, kortere Støvblade hviduldede, de 2 forreste, længere Støvblade glatte eller mod Spidsen svagt haarede. Bladene nedløbende, paa begge Sider graa- eller hvidfiltede.
    1. Kronen tragtformet, gul, sjeldnere hvid. 0,01—0,02 i Tværmaal; de 2 længere Støvblades Traade omtrent 4 Gange længere end de kort nedløbende Knapper. 0,30—1,20. ⊙ ⊙. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Skrænter, Marker, ved Veje. Ikke sjelden. Filtbladet K., **V. thapsus** L.
    2. Kronen hjulformet, gul, omtrent 0,02—0,03 i Tværmaal; de 2 længere Støvblades Traade 1½—2 Gange saa lange som de langt nedløbende Knapper. 0,30—1,20. ⊙ ⊙. **Jsk.** Juli-Sept. Paa tørre Marker, ved Gærder og Veje. Sjæll.: alm.; iøvrigt sj. Storblomstret K., **V. thapsifórme** L.
  B. Blomsterstanden top- eller duskformet; Blomsterstilkene under Blomstringen omtrent af Længde med eller dobbelt saa lange som Bægeret; Støvbladene alle uldede. Bladene ikke eller kun svagt nedløbende.
    a. Bladene ikke nedløbende, paa Oversiden næsten glatte, paa Undersiden svagt filtede. Blomsterstilkene under

Blomstringen dobbelt saa lange som Bægeret; Støvbladene hvid- eller violetuldede.

1. Kronen hvid eller bleggul; Støvbladene hviduldede; Arret hovedformet. 0,40—1,00. ⊙ ⊙. **Jsk.** Juli-Aug. Omkring beboede Steder. Forvildet fra Haver. Sjelden.
Blegblomstret K., **V. lychnitis** L.
2. Kronen gul med violette Pletter i Svælget, sjeldnere hvid; Støvbladene violetuldede; Arret halvmaaneformet. 0,30—1,00. ⊙ ⊙ og ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder og Veje. T. alm. Mørk K., **V. nigrum** L.

b. Bladene oftest lidt nedløbende, paa Oversiden svagere, paa Undersiden stærkere filtede. Blomsterstilkene under Blomstringen omtrent af Længde med Bægeret; Støvbladene røduldede. Sjelden. **V. nigrum × thapsus.**

II. Blomsterne i en meget forlænget Klase; Kronen gul eller hvid; Støvbladene violetuldede. Bladene glinsende mørkgrønne, glatte. 0,40—0,80. ⊙ ⊙. **Jsk.** Juli-Aug. Forvildet fra Haver. Sjelden.
Enligblomstret K., **V. blattária** L.

2. Scrophulária, Brunrod.

A. Glat. Blomsterne i endestillet Top; et femte, goldt Støvblad tilstede. ♃.

1. Jordstænglen knoldformet opsvulmet. Stænglen 4-kantet, uvinget; Bladene ægformede eller æg-hjærteformede, dobbelt savtakkede, de nedre Tænder størst. Kronen olivengrøn. med mørkbrun Overlæbe. 0,40—1,00. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder, i Randen af Skove og Krat. Temmelig almindelig.
Knoldet B., **S. nodósa** L.
2. Jordstænglen krybende. Stænglen 4-kantet, tilligemed Bladstilkene bredvinget; Bladene ægformet-elliptiske, de nedre æg-hjærteformede, savtakkede, de nedre Tænder mindst. Kronen rødbrun. 0,50—1,20. **Jsk.** Juni-Sept. Ved Aaer, Bække og Kildevæld. Hist og her.
Vand-B., **S. aquática** L.

B. Kirtelhaaret. Bladene hjærteformede. Blomsterne flere sammen i Bladhjørnerne; Kronen grøngul; intet goldt Støvblad. 0,25—0,50 ⊙ ⊙. **Jsk.** Maj-Juni. Ved Gærder, især omkring Byer. Meget sjelden. Vaar-B., **S. vernális** L.

3. Digitális, Fingerbøl.

Stænglen opret, tilligemed de æg-lancetformede Blades Underside fint graafiltet. Blomsterne i ensidig Klase nikkende; Kronen skævt klokkeformet, rosenrød, sjeldnere hvid, indvendig med mørke Pletter. 0,30—0,80. ⊙ ⊙. **Jsk.** Juni-Aug. I Skove, ved Gærder. Sjelden. Rød F., **D. purpúrea** L.

4. Mímulus, Abeblomst.

Stænglen opret, opefter dunhaaret. Bladene kredsrundt-ovale.

Blomsterne i de øvre Bladhjørner; Kronen gul. 0,25—0,40. **Jsk.** Juni-Juli. Dyrkes i Haver. Enkelte Steder forvildet.
Gul A., **M. lúteus** L.

5. Antirrhínum, Løvemund.

Stænglen opefter kirtelhaaret. Bladene lancetformede, helrandede. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne; Kronen rosenrød, sjeldnere hvid, kortere end de lange, linieformede Bægerflige. 0,15—0,30. ⊙ Juli-Sept. Paa tørre Marker mellem Sæden. Hist og her, især paa de sydlige Øer. Ager-L.. **A. oróntium** L.

6. Linária, Torskemund.

A. Stænglen opret. Bladene siddende, linieformede eller lancetformede.
   1. Kirtelhaaret. Blomsterne i Bladkjørnerne; Blomsterstilkene 2—3 Gange længere end Bægeret; Kronen violet med bleggul Underlæbe og kort Spore. 0,10—0,20. ⊙. Juli-Aug. Paa tørre Marker mellem Sæden. Hist og her, især paa de sydlige Øer. (Antirrhínum minus L.).
   Liden T., **L. minor** (L.) Dess.
   2. Glat, eller Blomsterstilkene og Blomsterstandens Akse kirtelhaarede. Blomsterne i tætblomstret Klase; Blomsterstilkene af Bægerets Længde; Kronen gul med orangefarvet Gane og lang Spore. Vegetativ Formering ved Rodskud. 0,15—0,50. ♃. **Rod-J.** (og **Jsk.**). Juli-Sept. Paa tørre Marker, ved Gærder. Almindelig. Hørbladet T., **L. vulgáris** Mill.

B. Stænglen nedliggende eller krybende. Bladene stilkede. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne.
   a. Haaret. Stænglen nedliggende; Bladpladen længere end Bladstilken.
      1. Bladene æg-hjærteformede eller kredsrundt-ovale. Blomsterstilkene haarede; Kronen gul med violet Overlæbe og opadbøjet Spore. 0.08—0,30. ⊙. Juli-Sept. Mellem Sæden. Kun funden paa Loll.
      Rundbladet T., **L. spúria** (L.) Miller.
      2. Bladene, idetmindste de midterste, spydformede. Blomsterstilkene glatte; Kronen gul med violet Overlæbe og næsten ret Spore. 0,08—0,30. ⊙ Juli-Sept. Paa dyrket Jord, mellem Sæden. Sjelden; hyppigst paa de sydlige Øer. Spydbladet T. **L. elátine** (L.) Miller.
   b. Glat. Stænglen krybende; Bladpladen nyreformet, haandlappet, kortere end Bladstilken. Kronen violet med gul Gane. 0,20—0,50. ♃. Juni-Sept. Paa Stendiger omkring Haver. Forvildet. Sjelden.
   Haandlappet T., **L. cymbalária** (L.) Miller.

7. Limosélla, Dyndurt.

Glat. Fra Jordstænglen udgaar krybende Udløbere, og langstilkede, lancet-spadeformede Blade og kortstilkede Blomster; Kronen

kødfarvet. 0,02—0,05. ⊙ Juli-Aug. Ved Bredden af Damme osv. Temmelig sjelden. Liden D., **L. aquática** L.

8. **Verónica**, Ærepris, Kærminde.

I. Blomsterne enlige i Bladhjørnerne eller samlede i en fjærntblomstret, klase- eller aksformet Stand, der ikke er skarpt afgrænset nedefter, idet de nederste Dækblade kun er lidet eller ikke forskellige fra de øverste Løvblade.

A. Bladene alle ens eller de øverste lidt mindre; Blomsterne enlige i Bladhjørnerne; Frøene paa den ene Side hule, paa den anden hvælvede. Mere eller mindre haaret.

a. Bægerfligene spidse. Stænglen nedliggende eller opstigende.

o. Frugtstilkene oprette, omtrent af Længde med Bladene; Kapslen næsten kugleformet, i Spidsen indtrykt; Bægerfligene hjærteformede, randhaarede, med udadbøjet Rand; Kronen lila. Stænglen ensidig eller, især i Skygge, alsidig haaret; Bladene rundagtig-hjærteformede eller nyreformede, rundtakket-lappede. 0,08—0,30. ⊙ og ⊙ April-Maj. Paa dyrkede Marker, paa løs Skovjord. Almindelig.
Vedbendbladet Æ., **V. hederifólia** L.

oo. Frugtstilkene tilbagebøjede; Kronen himmelblaa. Bladene æg-hjærteformede, dybt savtakkede. Mere eller mindre haaret. Kapslen i Reglen korthaaret og ofte noget kirtelhaaret, især i Randen.

1. Frugtstilkene omtrent af Længde med Bladene eller lidt længere; Kapslen omvendt hjærteformet; Bægerfligene ægformede, svagt haarede. 0,08—0,25. ⊙ og ⊙ April-Maj og Aug.-Sept. Paa dyrket Jord. Øerne: hist og her; Jyll.: m. sj.
Glansbladet Æ., **V. polita** Fr.

2. Frugtstilkene, især de øverste, meget længere end Bladene; Kapslen omvendt nyreformet, med ophøjede Aarer; Bægerfligene æg-lancetformede, svagt haarede. 0,10—0,30. ⊙ og ⊙ April-Maj. Paa dyrket Jord. Hist og her forvildet. (V. pérsica Poir.)
Storkronet Æ., **V. Tournefórtii** Gmel.

b. Bægerfligene butte. Blomsterstilkene omtrent af Bladenes Længde.

o. Stænglen nedliggende eller opstigende. Frugtstilkene tilbagebøjede.

1. Bladene rundagtig-hjærteformede, grovt rundtakkede. Kronen himmelblaa; Kapslen omvendt nyreformet, dobbelt saa bred som lang, tæt haaret. 0,10—0,20. ⊙ og ⊙ April-Maj og Juni-Sept. Paa dyrket Jord. Hist og her.
Matbladet Æ., **V. opáca** Fr.

2. Bladene ægformede eller elliptiske, savtakkede. Kronen blegblaa eller blegrød, den nedre Flig

hvid; Kapslen omvendt hjærteformet, kun lidt bredere end lang, mere eller mindre kirtelhaaret. 0,05—0,20. ⊙ og ⊙ April-Maj og Aug.-Sept. Paa dyrket Jord. Almindelig.

Flerfarvet Æ., **V. agréstis** L.

oo. Stænglen opret, sjeldnere opstigende, mere eller mindre kirtelhaaret. Frugtstilkene oprette eller opstigende.

1. De nedre Blade stilkede, ægformede, rundtakkede, de mellemste og øvre siddende, haandfligede med 3—5 Flige, eller de øverste Blade udelte. Kronen mørkblaa; Kapslen rundagtig, omtrent af samme Længde som Bredde, udrandet. 0,03—0,15. ⊙ og ⊙ April-Maj. Mellem Sæden. Temmelig sjelden.

Trefliget Æ., **V. triphyl'la** L.

2. De nedre Blade stilkede, æg-hjærteformede, rundtakkede, de øvre siddende, rundtakkede eller helrandede. Kronen mørkblaa; Kapslen oval, længere end bred, svagt udrandet. 0,03—0,20. ⊙ og ⊙ Mellem Sæden. Kun funden ved Kalundborg.

Tidlig Æ., **V. praecox** All.

B. Blomsterne i endestillede, spredtblomstrede Klaser eller Aks; de øverste Blomsters Dækblade forskellige fra Løvbladene, højbladagtige. Frøene paa begge Sider flade eller hvælvede.

a. Haaret og opefter kirtelhaaret. Blomsterstilkene oprette, kortere end Bægeret.

1. Opret. Bladene ægformede, stilkede, de nedre savtakkede, de mellemste 3—5-fligede; Dækbladene lancetformede, helrandede eller de nedre takkede eller fligede. Kronen blaa; Kapslen omvendt nyreformet, overalt haaret. 0,03—0,15. ⊙ og ⊙ April-Maj. Paa tørre, sandede Marker. Hist og her.

Vaar-Æ., **V. verna** L.

2. Opstigende. Bladene æg-hjærteformede, rundtakkede, de nedre stilkede, de øvrige siddende; Dækbladene lancetformede, helrandede eller svagt takkede. Kronen blaa; Kapslen omvendt hjærteformet, randhaaret. 0,03—0,20. ⊙ og ⊙ April-Juni. Paa Marker, ved Gærder. Almindelig. Mark-Æ., **V. arvénsis** L.

b. Stænglen opstigende, ved Grunden ofte rodslaaende, glat eller svagt tiltrykt-haaret. Bladene ovale, utydelig rundbugtede, glatte; Dækbladene aflang-elliptiske. Blomsterstilkene oprette, af Længde med Bægeret. Kronen blaalighvid med mørkere Aarer; Kapslen omvendt nyreformet, randhaaret. 0,10—0,25. **Jfl.-Jsk.** Maj-Juli. Paa Græsmarker, høje Enge, ved Gærder. Almindelig.

Glat Æ., **V. serpyllifólia** L.

II. Blomsterne i Klaser, der er skarpt afgrænsede fra den løvbladbærende Stængel; Blomsternes Dækblade alle højbladagtige, meget forskellige fra Løvbladene. Bladene modsatte, meget sjeldent kransstillede. ♃.

A. Blomsterne i endestillede, tætblomstrede Klaser; ofte tillige sidestillede Klaser fra de øvre Bladhjørner.

1. Haaret. Stænglen opstigende. Bladene modsatte, æglancetformede eller elliptiske, rundtakkede eller savtakkede. I Reglen uden sidestillede Klaser. Blomsterstanden aksformet; Blomsterstilkene meget kortere end Bægeret; Kronen himmelblaa, sjeldent rødlig eller hvid. 0,15—0,30 **Jsk.** Juli-Aug. Hist og her i Kalkterrænet i Sjæll. og Jyll. og i Granitterrænet paa Bornh.:
Aksblomstret Æ., **V. spicáta** L.

2. Svagt haaret. Stænglen opret. Bladene kransstillede eller modsatte, lancetformede, skarpt og ofte dobbelt savtakkede. Foruden den endestillede ofte tillige med sidestillede Klaser. Blomsterstilkene af Længde med eller lidt kortere end Bægeret; Kronen himmelblaa. 0,40—0,80. **Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtige Steder. Meget sjelden. Jyll.: ved Hjørring, Ulfborg, Nørholm, Varde. Undertiden forvildet fra Haver. Langbladet Æ., **V. longifólia** L.

B. Blomsterne i Klaser fra Bladhjørnerne; ingen endestillede Klaser.

a. Stængel og Blade haarede.

o. Klasen mangeblomstret. Kapslen omvendt hjærteformet, ligesaa bred som lang.

1. Stænglen alsidig haaret, fra en krybende, grenet Basis opstigende. Bladene kortstilkede, omvendt ægformede eller elliptiske, fint savtakkede; Klaserne oftest spredte, idet kun det ene Blad af et Par støtter en Klase. Kronen blegblaa med mørkere Aarer, sjeldent hvid; Kapslen overalt kirtelhaaret. 0,10—0,25. **Jfl.** Juni-Juli. Paa tørre Marker og Bakker, i Skove. Almindelig.
Læge-Æ., **V. officinális** L.

2. Jordstænglen krybende, grenet. Stænglen tvesidig haaret, grenet eller ugrenet, opstigende eller opret. Bladene æg-hjærteformede, grovt savtakkede, de nedre kortstilkede, de øvre siddende. Klaserne modsatte; Kronen himmelblaa med mørkere Aarer, sjeldnere rødlig eller blegblaa; Kapslen randhaaret. Var. med alsidig haaret Stængel, dog med 2 kraftigere Haarstriber: var. *pilósa* (Schmidt). 0,10—0,30. **Jfl.** Maj-Juli. Paa høje Enge, ved Gærder, i Skove og Krat. Almindelig.
Tveskægget Æ., **V. chamaédrys** L.

oo. Klasen faa- og fjernblomstret. Kapslen vinget-sammentrykt, omvendt nyreformet, bredere end lang.

1. Jordstænglen krybende, grenet. Stænglen ved Grunden grenet, opstigende, alsidig haaret. Bladene ægformede, grovt savtakkede, langstilkede. Klaserne oftest spredte, idet kun det ene Blad af et Par støtter en Klase. Kronen blegblaa eller lila med

mørkere Aarer; Kapslen randhaaret. 0,15—0,40. **Jfl.** Maj-Juli. Paa fugtige Steder i Skove. Temmelig almindelig. Bjerg-Æ., **V. montána** L.

2. Bladene linieformede. Se følgende Art.

b. Stængel og Blade glatte.

o. Klaserne spredte; Kapslen vinget-sammentrykt, dybt udrandet. Stænglen tynd, fra en nedliggende, ofte rodslaaende Basis opstigende. Bladene linie-lancetformede, utydelig savtakkede med nedadrettede Takker. Kronen hvid med rødlige eller blaalige Aarer. Var. med dunhaarede Stængler og Blade: var. *villósa* Schum. 0,10—0,30. **Jsk.** Maj-Juli. I Grøfter, paa oversvømmede Steder, især paa tørveholdig Grund. Ikke sjelden. Smalbladet Æ., **V. scutelláta** L.

oo. Klaserne modsatte; Kapslen rundagtig, svagt udrandet. Stænglen tyk, hul.

1. Stænglen opret eller fra en nedliggende Basis opret, kantet, med lancetformede, fjernt savtakkede, siddende Blade. Kronen blegblaa eller blegrød. Frugtstilkene opret-aabne. var. med udstaaende Frugtstilke: var. *aquática* (Bernh.) 0,15—0,50. **Jsk.** og **Sumppl.** Juni-Aug. I Grøfter, Bække, Moser osv. Alm. Lancetbladet Æ., **V. anagállis** L.

2. Stænglen opret eller opstigende, trind, med ægformet-ovale, svagt savtakkede eller næsten helrandede, kortstilkede Blade. Kronen himmelblaa, sjeldent blegrød. 0,15—0,50. **Jsk.** og **Sumppl.** Juli-Aug. Ved Kildevæld, i Bække og Grøfter. Alm. Tykbladet Æ., **V. Beccabúnga** L.

9. Odontítes, Rødtop.

Stænglen grenet. Bladene aflang-lancetformede, fjernt savtakkede. Blomsterne i Klase; Kapslen af Længde med Bægeret. Var. paa Strandenge med oftest ugrenet Stængel, noget bredere og mere kødede Blade, og med Kapslen længere end Bægeret: var. *simplex* Hartm. 0,10—0,40. Juni-Sept. Mellem Sæden, paa Enge, ved Veje. T. alm. Mark-R., **O. rubra** Gil.

10. Euphrásia, Øjentrøst.

I første Udgave af Ekskursionsfloraen henførtes alle vore Euphrasia-Former til een Art, E. officinalis L., der i nyere Tid er bleven opløst i en Række selvstændige Arter, over hvilke der i den følgende Nøgle gives en Oversigt, for saa vidt Arterne er fundne her i Landet. De enkelte Arters Udbredelse bør nærmere undersøges. Alle Arter er ⊙.

I. Bæger og Dækblade — idetmindste ved Grunden — kirtelhaarede.

A. Forsommerblomstrende. Stængel ugrenet eller grenet i sin

øverste Halvdel, langleddet; Stængelblade butte. Kronen 5—10, oftest c. 8 mm. lang. Maj-Juli. T. alm.
Slank Ø. **E. ténuis** (Brenner) Wettst.

B. Sommer- og Høstblomstrende. Stænglen grenet i sin nederste Halvdel, temmelig kortleddet; Stængelbladene spidse.
1. Kronen 5—10, oftest c. 8 mm. lang. Juli-Oktober. Alm.
Korthaaret Ø., **E. brevipila** Burnat et Gremli.
2. Kronen 10—15 mm. lang. Juli-Oktober. M. sj. kun paa Sjæll. Storkronet Ø., **E. Rostkoviána** Hayne.

II. Bæger og Dækblade ganske uden Kirtelhaar.
A. Forsommerblomstrende. Stænglen ugrenet eller kun grenet foroven, langleddet; Stængelblade butte. Kronen 7—10 mm. lang. Maj-Juli. Meget sjelden, kun v. Silkeborg.
Svensk Ø.. **E. suécica** Murb. et Wettst.
B. Sommer- og Høstblomstrende.
a. Kronen 7—10 mm. lang. Stænglen grenet nedenfor Midten, temmelig kortleddet.
1. De øvre Stængelblade butte, med butte Tænder 0,05—0,15. Juli-Okt. Nordjyll., Nordfyen.
Nordisk Ø., **E. boreális** (Towns.) Wettst.
2. De øvre Stængelblade spidse, med spidse Tænder. I Regelen rigt grenet. 0,05—0,30. Juli-Okt. Alm.
Stor Ø., **E. stricta** Host.
b. Kronen 4—7 mm. lang.
o. Blade og Dækblade glatte.
1. Stængel tyk. 0,10—0,40 høj, oftest rigt grenet. Dækbladene matte, aabent udstaaende. Hidtil kun paa Lolland. Lund-Ø., **E. nemorósa** Pers.
2. Stængel tynd, faagrenet, med spinkle Grene. Dækbladene glinsende, opret tiltrykte. Alm. især i Jyllands Hedeegne. Hede-Ø., **E. grácilis** Fr.
oo. Blade og Dækblade haarede. Stænglen grenet forneden; de øvre Stængelblade spidse. 0,05—0,40. Alm.
Graahaaret, **E. curta** (Fr.) Wettst.

11. Melampy'rum, Kohvede.

A. Blomsterne alsidig vendte, samlede i aksformede Stande.
1. Haaret. Bladene linieformede eller linie-lancetformede. Akset skarpt 4-kantet; Dækbladene hjærteformede, tilspidsede, kamformet fligede, ved Grunden rødviolette, sjeldnere grøngule; Kronen lysrød eller hvid, med gul Underlæbe. 0,15—0,30. ⊙ Juni-Aug. I Skove og Krat. Hist og her.
Firekantet K., **M. cristátum** L.
2. Haaret. Bladene lancetformede, ved Grunden tandet-fligede. Akset trindt, forlænget; Dækbladene æg-lancetformede, kamformet fligede, rosenrøde; Kronen rød med en gul Plet paa Underlæben. 0,15—0,30. ⊙ Juli-Aug. Mellem Sæden, i Kratskove. Hist og her, især paa de sydlige Øer.
Ager-K., **M. arvénse** L.

B. Blomsterne ensidig vendte.
a. Haaret. Bladene æg-lancetformede. Blomsterne tætsiddende; Dækbladene fliget-tandede, blaaviolette, sjeldnere rødlige eller hvidlige; Kronen gul med brandgul Underlæbe. 0,20—0,50. ⨀ Juli-Aug. I Skove og Krat. Sjæll.: hist og her; iøvrigt sjelden. Blaatoppet K., **M. nemorósum** L.
b. Glat eller svagt haaret. Bladene lancetformede. Blomsterne fjernede fra hverandre; Dækbladene alle grønne, lancetformede, helrandede eller ved Grunden fliget-tandede.
1. Blomsterne vandret udstaaende; Bægertænderne linieformede, omtrent halvt saa lange som Kronrøret; Kronen hvidgul med mørkere Underlæbe. 0,10—0.30. ⨀ Juni-Juli. I Skove og Krat, paa Lyngheder. Alm. (M. praténse). Almindelig K., **M. vulgatum** Pers.
2. Blomsterne oprette; Bægertænderne æg-lancetformede, af Længde med eller længere end Kronrøret; Kronen guldgul. 0,10—0,25. ⨀ Juli-Aug. I Skove og Krat. Østjyll.: hist og her; iøvrigt sjelden. Skov-K., **M. silváticum** L.

12. Alectorólophus, Skjaller*).

A. Kronen gul med violette (sjeldent hvide) Tænder paa Overlæben; Kronrøret krummet; Griflen rager udenfor Overlæben. Dækbladene gulgrønne; Stænglen brunplettet.
1. Frøene vingede. 0,10—0,40. ⨀. Maj-Aug. Paa høje Enge og paa Marker. Alm. Stor S., **A. major** (Ehrh.) Reich.
2. Frøene uvingede; Kimen sprænger under Modningen Frøskallen. Stænglen oftest rigt grenet. 0,20—0,50. ⨀. Juni-Aug. I Rugmarker paa sandet Jord i Vest- og Nordjyll. Rug-S., **A. ápterus** (Fr.) Ostenf.

B. Kronen brungul med hvide eller violette Tænder paa Overlæben; Kronrøret ret; Griflen indsluttet i Overlæben. Dækbladene mørke, ofte brunlig eller violet anløbne; Stænglen plettet eller uplettet. Frøene vingede. 0,10—0,24. ⨀ Maj-Aug. Paa høje Enge og paa Marker. Alm. Liden S., **A. minor** (Ehrh.) Wimm & Grab.

13. Pediculáris, Troldurt.

1. Stænglen opret, grenet med opret-udstaaende Grene. Bægeret 2-læbet med kruset-tandede Læber; Kronen rosenrød, sjeldent hvid; Over- og Underlæbe lige lange. 0,10—0,40. ⨀⨀ Maj-Juli. Paa Enge, i Moser. Almindelig. Eng-T., **P. palústris** L.
2. Flerstænglet; Hovedstænglen opret, kort, næsten fra Grunden af blomsterbærende; Sidestænglerne nedliggende, i Spidsen opstigende og blomsterbærende. Bægeret 5-tandet; Kronen rosenrød; Overlæben længere end Underlæben. 0,05—0,15. ⨀⨀ og

*) Slægten kaldes ogsaa *Rhinánthus*.

♃. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Enge, i Hedemoser, fugtige Kratskove. Hist og her. Skov-T., **P. silvática** L.

14. **Lathraéa,** Skælrod.

Hele Planten rødlig. Kronens Overlæbe udelt, rosenrød; Underlæben hvid. 0,10—0,20. **Rh-J.** April-Maj. Paa Rødderne af forskellige Træer. Temmelig sjelden. Brun S., **L. squamária** L.

15. **Orobánche,** Gyvelkvæler.

A. Støvtraadene til ovenfor Midten kirtelhaarede. Bægeret næsten til Grunden 2-delt med flernervede, 2-fligede Afsnit; Kronen rødviolet eller brunlig; Griflen svagt haaret, med gult Ar. 0,30—0,80. **Jordpl.** Aug. Paa Rødderne af Centaurea-Arter. Meget sjelden. Stor G., **O. major** L.
B. Støvtraadene glatte eller ved Grunden svagt haarede.
  1. Bægeret til Grunden 2-delt med flernervede, 2-fligede Afsnit; Kronen violetbrun eller smudsig gul med violet Anstrøg; Støvtraadene glatte; Griflen under Arret svagt kirtelhaaret, iøvrigt glat; Arret violet. 0,25—0,50. **Jordpl.** Aug. Snylter paa Cirsium-Arter. Meget sjelden. (O. pallidiflora, O. Círsii). Tidsel-G., **O. reticuláta** Wallr.
  2. Bægeret næsten til Grunden 2-delt med 1—2-nervede, udelte eller uregelmæssig 2-fligede Afsnit; Kronen gullighvid; Støvtraadene glatte eller ved Grunden haarede; Griflen svagt haaret; Arret rødviolet. 0,15—0,40. Jordpl. Juli-Aug. Snylter paa Picris hieracioídes L. Meget sjelden. Bittermælks G., **O. picridis** F. Schultz.

12. Fam. **Lentibulariáceae,** Blærerodsfamilien.

Insektfangende, fleraarige **Vand-** og **Sumpplanter** med spredte Blade. Blomsterne undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 2-bladet eller 5-delt Bæger, 5-delt, 2-læbet Krone, som er forsynet med en Spore, 2 Støvblade, en 1-rummet Frugtknude med fri midtstillet Ægstol. Insektbst. Frugten en Kapsel.

1. Landplanter med hele, rosetstillede, klæbrig-kirtelhaarede Blade, og enlige, langstilkede, violette Blomster. Vibefedt, Pinguicula 209.
2. Rodløse, nedsænkede Vandplanter med gentaget-tvedelte eller -kamdelte Blade med linieformede Flige; nogle af Fligene er omdannede til Blærer, der paa den ene Side har en Aabning, som lukkes af en Klap, der kun kan aabnes indad; i disse Blærer fanges smaa Vanddyr. Blomsterne i Klase, gule, med en Indposning paa Underlæben, Ganen kaldet, som lukker for Kronrøret. Blærerod, Utricularia 210.

1. **Pinguícula,** Vibefedt.

Bladene ægformet-ovale, med indrullet Rand, lysgrønne. Kronen

violet med hvide Haar i Svælget. 0,06—0,20. **Jsk.** Maj-Juli. I Moser, paa fugtige Enge. T. alm. Almindelig V., **P. vulgáris** L

2 Utriculária, Blærerod.

A. Bladene alle blærebærende, ens, gentaget-fjersnitdelte, med haarformede, i Randen fint piggede Afsnit. Klaserne 5—10-blomstrede.

1. Blomsterstilkene omtrent 3 Gange længere end Dækbladene, efter Afblomstringen tilbagebøjede eller udstaaende; Overlæben rundagtig-ægformet, omtrent af Længde med den utydelig 2-lappede Gane; Underlæben med tilbagebøjet Rand. 0,25—0,60. Juni-Aug. I Tørvegrave, Grøfter osv. Temmelig almindelig. Almindelig B., **U. vulgáris** L.
2. Blomsterstilkene 4—5 Gange længere end Dækbladene, efter Afblomstringen opret-udstaaende; Overlæben ægformet eller aflang-ægformet, omtrent dobbelt saa lang som den afrundede Gane; Underlæben flad eller næsten flad. 0,20—0,45. Juli-Aug. I Tørvegrave, Grøfter osv. Kun funden hist og her i Jyll. og paa Bornh. Slank B., **U. neglécta** Lehm.

B. Bladene 2 Slags, nogle gentaget-tvedelte, med linieformede, noget fladtrykte, børsteformet tilspidsede Flige, uden eller kun med meget faa Blærer; andre, i Reglen paa særegne Grene, mindre delte og med alle eller næsten alle Flige omdannede til Blærer. Klaserne 3—6-blomstrede.

a. Løvbladene i 2 Rækker, nyreformede, med tæt samlede, i Randen fint piggede Afsnit; Blærebladene paa særegne, ofte grenede Skud. Blomsterstilkene efter Afblomstringen opadrettede; Overlæben omtrent dobbelt saa lang som Ganen; Sporen tiltrykt til den nyreformede, flade Underlæbe og omtrent af dennes Længde. Var. med Sporen udstaaende fra Underlæben og omtrent kun halv saa lang som denne: var. *ochroleúca* R. Hartm. 0,15—0,30. Juni-Juli. I Tørvegrave, Grøfter osv. Vestjyll.: temmelig almindelig; iøvrigt meget sjelden. Storlæbet B., **U. intermédia** Hayne.

b. Bladfligene uden Smaapigge i Randen. Blomsterstilkene efter Afblomstringen tilbagebøjede.

1. Løvbladene med faa Blærer. Underlæben ægformet, med tilbagerullet Rand. 0,10—0,20. Juni-Aug. I Tørvegrave, Grøfter, paa oversvømmede Steder osv. Sjelden, hyppigst i Vestjyll. Liden B., **U. minor** L.
2. Løvbladene oftest uden Blærer. Underlæben næsten kredsrund, flad. 0,10—0,20. Juli-Aug. I Tørvgrave, Grøfter osv. Meget sjelden.
Brunstribet B., **U. Brémii** Heer.

13. Fam. Plantagináceae, Vejbredfamilien.

Urter med grundstillede Blade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, oftest tvekønnede, med 4-delt, vedvarende Bæger, 4-delt,

hindeagtig Krone, 4 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Frugtknude; Vindbst. Frugten en Buddike eller Nød.

1. Blomsterne i oftest langstilkede, mangeblomstrede Aks, tvekønnede. Frugten en Buddike. Vejbred, Plantago 211.
2. Blomsterne i et kort, 3-blomstret Ax, dannet af 2 siddende Hunblomster og 1 langstilket Hanblomst. Frugten en Nød. Strandbo, Littorella 212.

I. **Plantágo,** Vejbred.

A. Kronrøret glat. Bladene hele, ægformede eller elliptiske, eller lancetformede. ♃.

a. Bladene ægformede. Stænglen trind, fint stribet.

1. Bladene helrandede eller svagt tandede, faste, 7—9 nervede, tilligemed Stænglen glatte eller med faa spredte Haar; Bladstilken omtrent af Bladpladens Længde. Kronen gulbrun; Støvbladene med hvide Traade og brunviolette Knapper. Kapslen oftest 6—10-frøet. Var. med blødere og tyndere, 3—5-nervede, dunhaarede Blade og 10—20-frøet Kapsel: var. *intermêdia* (Gil.). 0,05—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Veje, paa Marker, Strandenge osv. Alm. Glat V. eller Kæmper, **P. major** L.
2. Bladene svagt tandede eller helrandede, tilligemed Stænglen dunhaarede; Bladstilken meget kortere end Pladen. Kronen hvidlig; Støvbladene med rosenrøde Traade og hvide Knapper. Kapslen 2—4-frøet. 0,15—0,40. **Jsk.** Maj-Juli. Ved Veje, paa Marker, især hvor der er Ler- eller Kalkunderlag. Sjæll. og Nordøstjyll.: alm.; iøvrigt temmelig sjelden. Dunet V., **P. média** L.

b. Bladene lancetformede eller elliptiske, glatte eller svagt haarede. Stænglen kantet-furet. Axet ægformet eller valseformet. Kronen blegbrun; Støvbladene hvidgule. Kapslen 2-frøet. Var. med lavere Vækst, Bladene og den nedre Del af Stænglen dunhaaret, og med kugleformede Aks: var. *dúbia* (Liljebl.). 0.05—0,40. **Jsk.** Maj-Juli. Paa Marker, Enge osv. Alm. Lancetbladet V., **P. lanceoláta** L.

B. Kronrøret haaret. Bladene hele og linieformede, eller fjerdelte.

1. Bladene linieformede, i Spidsen og ved Grunden smallere, oftest helrandede, kødfulde, glatte. Stænglen trind, haaret eller glat. Akset valseformet; Kronrøret brungult. Kraven hvidlig; Støvknapperne gule. Kapslen 2-frøet. Var. med fjernt tandede Blade: var. *dentáta* (Roth). 0,05—0,30. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Strandenge. Alm. Desuden almindelig langs Landevejene i Vestjyll.: rimeligvis hidført med Høet, som her ofte hentes fra Strandengene. Strand-V., **P. maritima** L.
2. Bladene fjerfligede eller fjersnitdelte, ligesom Stænglen tæthaarede. Akset valseformet; Kronen hvidlig; Støvknapperne gule. Kapslen 4-frøet. 0,03—0,20. ⊙⊙ eller ⊙. Juli-Aug. Paa Strandenge. Temmelig almindelig. Fligbladet V., **P. corónopus** L.

2. **Littorélla,** Strandbo.

Med Udløbere. Bladene linieformede, rendede. Støvbladenc meget lange, med gulbrune Knapper. 0,03—0,06. ♃. **Jsk.** og Vandpl. Juni-Juli. Ved Søbredder, paa oversvømmet, sandet Grund. Vestjyll.: hist og her; iøvrigt sjelden.

Liden S., **L. uniflóra** (L.) Asch.

14. Fam. Verbenáceae, Jernurtfamilien.

Urter med modsatte Blade. Blomsterne undersædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger, 5-delt, næsten 2-læbet Krone, 2 lange og 2 korte Støvblade, en 4-rummet, udelt Frugtknude med en Griffel fra Spidsen. Frugten en 4-delelig Spaltefrugt, med nødagtige Delfrugter.

1. **Verbéna,** Jernurt.

Stænglen 4-kantet; Bladene fjerfligede eller fjersnitdelte. Blomsterne i lange, tynde Aks, der ere samlede til en Top. Kronen blegrød eller lila. 0,30—0,60. ♃. Juni-Sept. Ved Gærder og Veje, især omkring Byer. Hist og her. Læge-J., **V. officinális** L.

15. Fam. Labiátae, Læbeblomstrede.

Urter eller Halvbuske med 4-kantet Stængel og modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne oftest i Dobbeltsvikler i Bladhjørnerne, kortstilkede; 2 Dobbeltsvikler danne en Krans, og flere Kranse samles ofte til aksformede Stande; Blomsten er undersædig, uregelmæssig, tvekønnet, med 5-delt Bæger, 5-delt, 2-læbet Krone med oftest 2-delt Overlæbe og 3-delt Underlæbe, sjeldnere næsten regelmæssig: 2 lange og 2 korte Støvblade, sjeldent kun 2 Støvblade; en 2-bladet, 4-rummet og 4-lappet Frugtknude med Griflen fæstet ved Grunden midt imellem Lapperne; 2 Ar. Insektbst. Frugten en 4-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne nødagtige. Vindslyngspr. hos de fleste.

I. Kronen udpræget 2-læbet, med en stærkt hvælvet Overlæbe; Bægeret 5—10-nervet; 2 lange og 2 korte Støvblade.
  A. Bægeret regelmæssigt, 5-tandet.
    a. Kronens Underlæbe med butte Sideflige og uden Pukler mellem Sidefligene og Midtfligen.
      o. Bladene hele.
        * Kronrøret med en Haarkrans indvendig.
          1. Støvbladene efter Bestøvningen rette. Tandbæger, Ballota 214.
          2. Støvbladene efter Bestøvningen snoede, udadbøjede. Galtetand, Stachys 214.
        ** Kronrøret uden Haarkrans. Betonie, Betonica 215.
      oo. Bladene haandfligede. Hjærtespand, Leonurus 215.

b. Underlæbens Sideflige spidse, eller butte og da med to Pukler mellem Sidefligene og Midtfligen.
 * Underlæbens Sideflige butte, med 2 Pukler mellem Sidefligene og Midtfligen. Hanekro, Galeopsis 215.
 ** Underlæbens Sideflige spidse.
 1. Underlæbens Sideflige næsten af Længde med Midtfligen; Kronen gul.
 Barsvælg, Galeobdolon 216.
 2. Underlæbens Sideflige meget smaa, tandformede; Kronen rød eller hvid. Tvetand, Lamium 216.
B. Bægeret uregelmæssigt, 2-læbet.
 1. Bægerets Overlæbe 3-tandet, uden Vedhæng; Underlæben 2-fliget; Bægeret efter Afblomstringen lukket; Kronen violet. Brunelle, Brunella 217.
 Bægeret efter Afblomstringen aabent; Kronen blegblaa. Se: Dragehoved, Dracocephalum 218.
 2. Bægerets Læber udelte, Overlæben med et skjoldformet Vedhæng. Skjolddrager, Scutellaria 217.

II. Kronen 2-læbet med flad eller næsten flad, eller tilbagebøjet, undertiden meget lille Overlæbe, eller Kronen næsten regelmæssig 4-delt; Bægeret 5—15-nervet; 4 ulige lange eller næsten lige lange Støvblade, sjeldent kun 2 Støvblade.
A. Bægeret 13—15-nervet; de bageste Støvblade længst.
 1. Bægeret regelmæssigt, 5-tandet. Katteurt, Nepeta 217.
 2. Bægeret 2-læbet. Dragehoved, Dracocephalum 218.
B. Bægeret 5—10-nervet, sjeldnere 13-nervet; de forreste Støvblade længst eller Støvbladene alle næsten lige lange, sjeldent kun 2 Støvblade.
 a. Kronens Overlæbe meget lille, tilsyneladende manglende.
 1. Kronens Overlæbe meget lille, udrandet, skilt fra Underlæben. Blomsterkransene aksformet samlede.
 Læbeløs, Ajuga 218.
 2. Kronens Overlæbe 2-kløvet, Fligene fæstede til hver sin Side af Underlæben. Kortlæbe, Teucrium 218.
 b. Kronens Overlæbe tydelig, adskilt fra Underlæben.
 o. Bægeret regelmæssigt, 10-tandet.
 Kransburre, Marrubium 217.
 oo. Bægeret 5-tandet eller 2-læbet.
 † Bægeret regelmæssigt, 5-tandet; Kronen svagt 2-læbet eller næsten regelmæssig 4-delt, idet Underlæbens Flige er omtrent ens og næsten ens med den udelte eller udrandede Overlæbe.
 Δ Kronen svagt 2-læbet; 2 lange og 2 korte Støvblade.
 * Blomsterkransene alsidig vendte, adskilte eller samlede i Hoveder.
 1. Blomsterkransene adskilte, med løvbladagtige Støtteblade. Bladene delte eller savtakkede.
 Hjærtespand, Leonurus 215.

2. Blomsterkransene samlede i Hoveder, med højbladagtige Støtteblade. Bladene helrandede eller utydelig tandede. Merian, Origanum 219.

** Blomsterkransene samlede i ensidige Aks. Kryddermynte, Elssholzia 219.

ΔΔ Kronen næsten regelmæssig 4-delt; 4 omtrent lige lange Støvblade, eller kun 2 Støvblade.

1. 4 Støvblade. Mynte, Mentha 219.
2. 2 Støvblade. Sværteværld, Lycopus 229.

†† Baade Bæger og Krone 2-læbet.

* Blomsterkransene uden børsteformede Dækblade; Bægeret med en Haarkrans i Svælget.

1. Støvbladene udadbøjede, idetmindste de to længste længere end Overlæben. Bladene helrandede. Timian, Thymus 220.
2. Støvbladene parallele eller indadbøjede, ikke fremragende uden for Overlæben. Bladene savtakkede. Voldtimian, Calamintha 220.

** Blomsterkransene nøgleformede, med lange, børsteformede Dækblade ved Grunden af Blomsterne. Bægeret uden Haarkrans i Svælget. Kransbørste, Clinopodium 220.

1. **Ballóta,** Tandbæger.

Haaret. Bladene æg-hjærteformede, grovt og uregelmæssig savtakket-rundtakkede. Bægertænderne jævnt udløbende i en sylformet Spids; Kronen smudsig rosenrød, sjeldnere hvid. Var. med Bægertænderne pludselig tilspidsede i en kortere eller længere Braad: var. *foëtida* (Lam.), og med æg-rudeformede, ved Grunden kileformede, savtakket-lappede Blade: var. *urticifólia* (Ortm.). 0,40—0,90. **Jfl.** (og **Jsk.**). Juli-Sept. Ved Gærder, især omkring Byer. Alm. Var. sjeldne. Almindelig T., **B. nigra** L.

2. **Stachys,** Galtetand.

A. Enaarige; uden Udløbere.

1. Stivhaaret. Bladene stilkede. æg-hjærteformede, rundtakkede. Kronen blegrød. kun lidt længere end Bægeret. 0,15—0,25. ⨀. Juli-Sept. Mellem Sæden, i Haver osv. T. alm. paa Øerne, sjeldnere i Jyll. Ager-G., **S. arvénsis** L.
2. Stænglen dunhaaret. Bladene lancetformet-ovale, rundtakket-savtakkede, næsten glatte, de nedre kortstilkede, de øvre siddende. Kronen hvidgul, omtrent dobbelt saa lang som Bægeret. 0,15—0,25. ⨀. Juli-Sept. Paa sandede Marker, mellem Sæden. Sj. Enaarig G., **S. ánnuus** L.

B. Fleraarig; med Udløbere. Kronen omtrent dobbelt saa lang som Bægeret.

a. Bladene æg-lancetformede, savtakkede, kortstilkede eller siddende, haarede; Stænglen stivhaaret; Udløberne i Spidsen knoldformet opsvulmede.

1. Bladene lancetformede, med afrundet eller svagt hjærteformet Basis, de nedre kortstilkede, de øvre siddende. Kronen lyserød med hvide Aarer paa Underlæben. 0,25—0,50. **Stkn.-J.** Juli-Aug. Paa lave, dyrkede Marker, ved Grøfter, i Tørvemoser. Alm.
Smalbladet G., **S. palúster** L.
2. Bladene æg-lancetformede, med hjærteformet Basis, alle kortstilkede. Kronen mørkrød med hvide Aarer paa Underlæben. 0,25—0,50. Juli-Aug. I Skove, ved Grøfter. Meget sjelden. **S. palúster × silváticus.**

b. Bladene alle langstilkede, hjærteformede, grovt savtakkede, haarede. Stænglen haaret, opefter klæbrig; Udløberne overalt lige tykke. Kronen mørkt brunrød med hvide Aarer paa Unlæben, sjeldent hvid. 0,40—1,00. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Alm. Skov-G., **S. silváticus** L.

3. Betónica, Betonie.

Stænglen stivhaaret. Bladene aflang-ægformede med hjærteformet Basis, grovt rundtakkede, haarede eller næsten glatte, de nedre langstilkede, de øvre næsten siddende. Blomsterkransene samlede i et Aks; Kronen purpurrød. 0,25—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og mellem Krat. Kun funden nogle faa Steder paa Loll., Fyen og Sjæll. Rank B., **B. officinális** L,

4. Leonúrus, Hjærtespand.

1. Bladene haandfligede, haarede. Bægeret 5-nervet; Kronen rosenrød, dens Underlæbe hvidgul med røde Prikker; Kronrøret med en Haarkrans indvendig. 0,50—100. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder, især omkring Byer. Temmelig almindelig.
Almindelig H., **L. cardiaca** L.
2. Bladene aflange, savtakkede, paa Undersiden graafiltede. Bægeret 10-nervet; Kronen blegrød; Kronrøret uden Haarkrans. 0,40—0,80. ⨀ ⨀ og ⨀. Juli-Aug. Omkring Byer. Kun funden faa Steder. Stortandet H., **L. marrubiástrum** L.

5. Galeópsis, Hanekro.

A. Stænglen ikke eller kun meget lidt opsvulmet under Bladfæstene.
a. Dobbeltsviklerne 5—15-blomstrede; Kronen svovlgul med en brandgul, rødstribet Plet ved Grunden af Underlæben; Kronrøret 3 Gange længere end Bægeret. Bladene æg-lancetformede, savtakkede, tilligemed Stænglen haarede. 0,15—0,30. ⨀. Juli-Aug. Paa sandede Marker. Kun funden ved Kongeaaen nær Vamdrup. (G. ochroleúca Lam. G. villosa Huds.) Gul H., **G. dúbia** Leers.
b. Dobbeltsviklerne 3—5-blomstrede; Kronen rosenrød med en gul, rødstribet Plet ved Grunden af Underlæben; Kronrøret omtrent dobbelt saa langt som Bægeret.
1. Stænglen dunhaaret og især opefter kirtelhaaret; Bladene elliptiske eller lancetformede, savtakkede. Blomster-

kransene adskilte; Dækbladene kortere end Bægeret, oprettiltrykte. 0,10—0,30. ⨀. Juli-Aug. Mellem Sæden paa sandede Marker. T. alm. Sand-H., **G. ládanum** L.

2. Stænglen dunhaaret; Bladene linie-lancetformede, helrandede eller paa Midten svagt tandede. De øvre Blomsterkranse tæt samlede; Dækbladene længere end Bægeret, udadbøjede. 0,10—0,40. ⨀. Juli-Aug. Mellem Sæden. M. sj. Smalbladet H.. **G. augustifólia** Ehrh.

B. Stænglen under Bladfæstene opsvulmet, stivhaaret og især opefter kirtelhaaret; Bladene ægformede eller elliptiske. De øvre Blomsterkranse tæt samlede.

1. Kronrøret omtrent af Længde med Bægeret; Underlæbens Midtflig næsten 4-kantet, fint rundtakket; Kronen rød, lila eller hvidgul, oftest med en gul, rødplettet eller rødaaret Plet ved Grunden af Underlæben. Var. med Underlæbens Midtflig smallere, 2-kløvet, med tilsidst tilbagerullet Rand: var *bifida* (Boenn). 0,20—0,70. ⨀. Juli-Aug. Mellem Sæden, ved Gærder, i Skove. Alm. Almindelig H., **G. tétrahit** L.

2. Kronrøret omtrent dobbelt saa langt som Bægeret; Underlæbens Midtflig afrundet, fint rundtakket, violet; Kronen iøvrigt svovlgul. 0,30—1,00. ⨀ Juli-Aug. Mellem Sæden, ved Gærder. Alm. (G. versícolor Curtis.) Hampagtig H., **G. speciósa** Mill.

6. Galeóbdolon, Barsvælg.

Svagt haaret. Jordstænglen udsender rodslaaende Løvskud og opstigende, blomsterbærende Skud; Bladene ægformede, takkede. 0,15—0,40. ♃ **Jfl.** og **Jsk.** Maj-Juni. I Skove. Alm. i Landets sydlige Egne, sjelden mod Nord. Gul B., **G. lúteum** Huds.

7. Lámium, Tvetand.

A. Kronrøret krummet, med en Haarkrans indvendig.

1. Bladene æg-hjærteformede, grovt savtakkede, titspidsede. Kronen hvid, meget sjeldent blegrød. 0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Maj-Aug. Ved Gærder, omkring beboede Steder. Almindelig. Døvnælde, Hvid-T., **L. album** L.

2. Bladene hjærteformede, rundtakkede, butte. Kronen rød, sjeldnere hvid. 0,15—0,30. ⨀ og ⨀. April-Sept. Paa dyrket Jord. M. alm. Rød T., **L. purpúreum** L.

B. Kronrøret ret, uden Haarkrans indvendig; Kronen rød. Bladene butte eller afrundede. ⨀ og ⨀.

a. De nedre Blade hjærteformet-nyreformede, langstilkede, de øvre rudeformet-ægformede, kortstilkede, alle rundtakketlappede. De øvre Blomsterkranse tæt samlede; Bægertænderne omtrent af Længde med Bægerrøret, efter Afblomstringen udstaaende. 0,10—0,25. April-Aug. Paa dyrket Jord. Hist og her. (L. incísum Willd.). Fliget T., **L. disséctum** With.

b. Bladene alle nyreformede, de nedre stilkede, de øvre siddende eller næsten siddende. Blomsterkransene adskilte.

1. Bladene rundtakket-lappede. Bægertænderne længere end Røret, efter Afblomstringen udstaaende. 0,10—0,25. April-Maj og Aug.-Sept. Paa dyrket Jord. T. sj.
Nyrebladet T., **L. intermédium** Fr.
2. De nedre Blade rundtakkede, de øvre lappede. Bægertænderne kortere end Røret, efter Afblomstringen sammenstødende i Spidsen. 0,10—0,25. Maj-Aug. Paa dyrket Jord. T. alm. Liden T., **amplexicaúle** L.

8. Marrúbium, Kransburre.

Stænglen og Bladenes Underside hvid- eller graafiltet; Bladene rundagtig-ægformede. Kronen hvid. 0,25—0,60. ♃. **Jfl.** (og **Jsk.**). Juli-Sept. Paa grusede Steder omkring Byer. Hist og her.
Almindelig K., **M. vulgáre** L.

9. Brunélla, Brunelle.

1. Blomsterkransene aksformet samlede, oftest med et Par siddende Løvblade ved Grunden af Akset; Kronen violet, sjeldnere rød, højst indtil 2 Gange saa lang som Bægeret; de lange Støvblade med en sylformet Tand ved Grunden af Støvknapperne. 0,05—0,25. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge, lave Marker, i Skove. Alm.
Almindelig B., **B. vulgáris** L.
2. Blomsterkransene aksformet samlede, i Reglen uden Løvblade ved Grunden af Akset: Kronen violet, 3—4 Gange længere end Bægeret; de lange Støvblade med en kort, but Tand ved Grunden af Støvknapperne. 0,05—0,20. ♃. **Jsk.** (og **Jfl.**). Kun funden et Par Steder.
Storblomstret B., **B. grandiflóra** (L.) Jacq.

10. Scutellária, Skjolddrager.

a. Blade helrandede, med spydformet Basis. Bægeret kirtlet-dunhaaret. Blomsterne parvis i de øvre Bladhjørner. Kronen blaa. 0,05—0,25. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge og ved Grøfter. Bornh.
Spydbladet S., **S. hastifólia** L.
b. Bladene rundtakkede.
1. Blomsterne parvis i Bladhjørnerne, Kronen blaa, Bladene æg-lancetformede med hjærteformet Basis, fjærnt rundtakkede, Bægeret glat eller svagt dunhaaret. Stænglen glat eller opefter svagt haaret. Var. med Bladenes Underside og Bægeret tæt dunhaaret: var. *pubescens* Benth. 0,15—0,50 **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge, i Grøfter, fugtige Skove. Alm. Var. m. sj. Alm. S., **S. galericuláta** L.
2. Blomsterne i ensidige Klaser. Kronen lysblaa med hvid Underlæbe. B. hjærteformede, dybt rundtakkede. Bægeret kirtelhaaret. 0,50—1,00 **Jsk.** Juli-Aug. M. sj. forvildet.
Høj S., **S. altissima** L.

11. Népeta, Katteurt.

1. Stænglen opret, tilligemed de æg-hjærteformede, takkede Blade tæt haaret. Blomsterkransene tæt samlede i Spidsen af Stænglen

og Grenene, de øverste støttede af Højblade. Kronen hvid eller rødlighvid, med rødprikket Underlæbe. 0,40—0,60. **Jsk.-Jfl.** Juni-Aug. Ved Gærder, omkring Byer. Hist og her.
Almindelig K., **N. catária** L.
2. Svagt haaret. Stænglen krybende, med opstigende eller oprette blomsterbærende Grene; Bladene nyreformede, rundtakkede. Blomsterkransene alle i Hjørnet af Løvblade. Kronen violet med mørkere og lysere Pletter i Svælget. 0,10—0,50. ♃. **Jsk.** April-Juni. Ved Gærder, i Skove osv. Almindelig. (Glechóma hederáceum L.).
Vedbende-K. eller Korsknap, **N. glechóma** Benth.

12. Dracocéphalum, Dragehoved.

Stænglen opret, fint dunhaaret; Bladene æg-lancetformede. De øvre Blomsterkranse aksformet samlede; Bægeret violet; Kronen blegblaa, kun lidet længere end Bægeret. 0,20—0,40. ☉. Maj-Juni. Paa Marker. Indført med fremmed Sæd. Sjelden.
Timian-D., **D. thymiflórum** L.

13. A'juga, Læbeløs.

1. Svagt haaret eller glat. Med nedliggende, bladbærende Udløbere; den blomsterbærende Stængel opret, ugrenet. De øvre Dækblade i Akset af Længde med eller kortere end Blomsterne; Kronen blaa, sjeldnere rød eller hvid. 0,10—0,30. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. I Skove, paa Enge. Alm. i den sydlige Del af Landet, sjeldnere mod Nord, Krybende L., **A. reptans** L.
2. Tæthaaret. Uden Udløbere. Foruden den oprette, blomsterbærende Hovedstængel udsender Jordstænglen ofte opstigende, ligeledes blomsterbærende Sideskud. Akset 4-kantet, pyramideformet; de øvre Blomsterkranses Dækblade længere end Blomsterne; Kronen lysblaa, sjeldnere rød eller hvid. 0,06—0,20. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Bakkeskrænter, især mellem Krat, i Skove. Vest- og Nordjyll.: hist og her; iøvrigt meget sjelden.
Pyramideformet L., **A. pyramidális** L.

14. Teúcrium, Kortlæbe.

1. Haaret. Stænglen opret, med æg-hjærteformede, stilkede Blade. Blomsterne enkeltvis i Hjørnet af Højblade, dannende en lang, ensidig Klase; Kronen lysgul eller grønliggul. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. I Krat, i Randen af Skove. Kun funden i Jyll. ved Bramminge og Frijsenborg.
Klaseblomstret K., **T. scorodónia** L.
2. Haaret. Stænglen opstigende, med aflange eller aflang-lancetformede, siddende Blade. Blomsterne i Hjørnet af Løvblade; Blomsterkransene oftest 4-blomstrede; Kronen lysrød. Har Løglugt. 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. I Grøfter, ved Randen af Damme osv. Loll. og Falster: hist og her; iøvrigt sjelden; mangler mod Nord. Løglugtende K., **T. scórdium** L.

15. **Origanum,** Merian.

Stænglen opret, grenet, svagt haaret; Bladene elliptisk-ægformede, korstilkede, paa Undersiden haarede, paa Oversiden næsten glatte. Blomsterne i ovale Hoveder i Spidsen af korte Grene. Kronen rød, sjeldnere hvid. 0,15—0,60. ♃. **Jsk.** (og **Jfl.**). Juli-Sept. Ved Gærder, i Krat. T. alm. i de sydlige Egne af Landet, sjeldnere mod Nord. Almindelig M., **O. vulgáre** L.

16. **Elsshólzia,** Kryddermynte.

Svagt haaret. Stænglen opret, meget grenet, med elliptiske, rundtakket-savtakkede, stilkede Blade. Kronen rødlig-lila. 0,25—0,50. ⨀. Juli-Aug. Hist og her forvildet omkring Byer og Haver. (E. cristáta Willd.) Ensidig K., **E. Patrinii** (Lepechin) Garcke.

17. **Mentha,** Mynte.

A. Bladene siddende eller næsten siddende. Blomsterkransene i Hjørnet af Højblade, samlede i oftest lange, valseformede Aks. Med Udløbere.

a. Bladene idetmindste paa Undersiden graa- eller hvidfiltede.

1. Bladene rundagtig-hjærteformede, savtakkede, med tiltrykte Takker. Akset kort, tætblomstret; Kronen hvid, meget lille. 0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Paa fugtige Steder. Meget sjelden.
Rundbladet M., **M. rotundifólia** (L.). Huds.

2. Bladene ægformet-elliptiske, spidse, skarpt savtakkede. Akset langt; tætblomstret; Kronen rødlig-lila, dunhaaret. 0,40—0,80. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Ved Aa- og Søbredder, i fugtige Skove. Hist og her. (M. silvéstris L.).
Graa M., **M. longifólia** (L.) Huds.

b. Bladenc glatte eller svagt haarede, lancetformede, fjernt savtakkede. De nedre Blomsterkranse adskilte; Kronen lila, glat. 0,40—0,80. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Ved Gærder, omkring Byer, især paa fugtige Steder. T. sj. Maaske forvildet. (M. víridis L.). Grøn M., **M. spicáta** L.

B. Stængelbladene stilkede. Blomsterkransene, idetmindste de nedre, i Hjørnet af Løvblade, alle adskilte, eller de øvre samlede i hovedformede Aks. Mere eller mindre haaret. Med Udløbere.

a. Bægeret næsten klokkeformet, ved Grunden glat, opefter langhaaret, dets Tænder længere eller brede; Kronen blegrød-lila, glat. Stænglen opret, med elliptiske eller æg-lancetformede, tilspidsede, savtakkede Blade. Blomsterkransene alle adskilte. 0,25—0,60. Aug.-Septbr. Paa fugtig Grund. M. sj. (M. gentílis L.) Eng-M., **M. arvénsis × spicáta.**

b. Bægeret overalt ensartet haaret; Kronen lila, haaret. Bladene ægformede, ovale eller elliptiske, savtakkede, tilligemed Stænglen mere eller mindre haarede.

1. Stænglen opret. Bægeret næsten rørformet, furet, dets Tænder længere end brede. Blomsterkransene hovedformet samlede eller de nedre Kranse lidt adskilte. Var.

med Blomsterkransene alle fjernede fra hverandre, og Stænglen med en Bladdusk i Spidsen: var. *verticilláta* Fr. 0,25—0,70. **Jsk.** Juli-Sept. I Grøfter, Enge, Moser osv. Alm. Vand-M., **M. aquática** L.

2. Stænglen nedliggende eller opstigenge. Bægeret klokkeformet, ikke furet, dets Tænder kortere end brede eller lige saa lange som brede. Blomsterkransene alle adskilte eller de øvre tættere samlede. 0,10—0,30. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Marker, Enge, ved Grøfter osv. Alm. Ager-M., **M. arvénsis** L.

18. Ly'copus, Sværtevæld.

Med Udløbere. Stænglen opret, furet, tilligemed Bladene haaret eller næsten glat; Bladene æg-lancetformede eller elliptiske savtakket-lappede eller fligede. Kronen hvid med rødprikket Underlæbe. 0,25—0,70. ♃. **Jsk.** og **Sumppl.** Juli-Aug. I Grøfter, ved Sø- og Aabredder. Alm. Almindelig S., **L. europaéus** L.

19. Thymus, Timian.

1. **Halvbusk.** Stænglen meget grenet, nedliggende eller opstigende, ved Grunden rodslaaende, med 4-kantede eller næsten trinde, alsidig haarede Grene; Bladene linieformet-kileformede eller omvendt ægformede, ved Grunden oftest randhaarede. Blomsterkransene tæt samlede; Kronen rød, sjeldnere hvid. 0,05—0,30. ♃. **Jfl.** Juli-Aug. I Klitter, paa Lyngheder og Bakker, langs Veje. Bornh., Nordsjæll., Vest- og Nordjyll.: alm.; iøvrigt sj. Smalbladet T., **T. serpyl'lum** L.

2. **Halvbusk.** Stænglen meget grenet, med opstigende, 4-kantede, kun paa Kanterne haarede Grene. Blade ovale eller elliptiske, stilkede, oftest uden Randhaar. De nedre Blomsterkranse oftest adskilte. Kronen rød, sjeldnere hvid. 0,15—0,40. ♃. **Jfl.** Juli-Aug. Paa Bakker, tørre Marker osv. Syd- og Vestsjæll., Falst., Langel., Fyen og Østjyll.: t. alm.; iøvrigt sj. Bredbladet T., **T. chamaédrys** Fr.

20. Calamíntha, Voldtimian.

Stænglen fra Grunden af grenet, med opstigende, haarede Grene; Bladene ægformet-elliptiske, stilkede. Blomsterkransene adskilte; Bægeret krummet, mod Spidsen indsnevret; Kronen violet. 0,10—0,20. ⊙ og ⊙ ⊙. Juni-Aug. Paa Bakker og tørre Marker, især med Ler- eller Kalkunderlag. Hist og her. **C. ácinos** (L.) Clairv.

21. Clinopódium, Kransbørste.

Med Udløbere. Stænglen opret eller opstigende, tilligemed de ægformede, svagt savtakkede Blade haaret. Blomsterkransene adskilte; de enkelte Blomsters Dækblade stivhaarede; Kronen mørkerød, sjeldent hvid. 0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder, i Randen af Skove og Krat. Hist og her, især mod Syd. Almindelig K., **C. vulgáre** L.

16. Fam. **Oleáceae**, Olietræfamilien.

Træer eller **Buske** med modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne i topformede Stande, undersædige, regelmæssige, tvekønnede, sjeldnere særkønnede, med 4-delt Bæger og Krone, sjeldent nøgne, 2 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Frugtknude.
A. Bladene enkelte. Busk. Insektbst.
 1. Frugten en Kapsel. Bladene æg-hjærteformede, glatte.
 Syren, Syringa 221.
 2. Frugten et Bær. Bladene lancetformede, glatte.
 Liguster, Ligustrum 221.
B. Bladene uligefinnede. Træ. Frugten en vinget Nød. Vindbst.
 Ask, Fraxinus 221.

1. **Syringa,** Syren.

Bladene helrandene. Kronen violet, lila eller hvid. Maj-Juni. Almindelig plantet i Haver; undertiden forvildet.
Almindelig S., **S. vulgáris** L.

2. **Ligústrum,** Liguster.

Bladene helrandede. Kronen hvid; Bærret sort. Juni-Juli. Plantet; undertiden forvildet. Almindeligt L., **L. vulgáre** L.

3. **Fráxinus,** Ask.

Smaabladene lancetformede, savtakkede. Blomsterne nøgne, ofte særkønnede. Maj. Almindelig plantet; sjeldnere vildtvoksende i Skove, hyppigst paa Loll. og Bornh.
Almindelig A., **F. excélsior** L.

17. Fam. **Gentianáceae,** Ensianfamilien.

Urter med modsatte eller spredte Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 4—5-delt Bæger og Krone, 4—5 Støvblade, en 2-bladet, oftest 1-rummet Frugtknude. Insektbst. og Selvbst. Frugten en Kapsel.
A. Bladene modsatte, hele. Blomsterne i Kvast, sjeldent enlige.
 a. Bægerfligene ægformede; Kronen gul.
 Bitterblad, Cicendia 222.
 b. Bægerfligene linieformede eller lancetformede. Kronen rød, hvid eller blaa.
 1. Støvknapperne ikke snoede; ingen Griffel, Arrene siddende. Ensian, Gentiana 222.
 2. Støvknapperne efter Bestøvningen snoede; Griflen forlænget. Kronen rosenrød, sjeldnere hvid.
 Tusindgylden, Erythraea 222.
B. Bladene spredte. Blomsterne enlige eller i Klase.
 1. Bladene 3-koblede. Blomsterne i Klase. Sumpplanter.
 Bukkeblad, Menyanthes 223.

2. Bladene enkelte, kredsrundt-nyreformede. Blomsterne enlige. Vandplanter. Søblad, Limnanthemum 223.

1. Cicéndia, Bitterblad.

Stænglen traadfin, opret, grenet eller ugrenet, med linie-lancetformede Blade. Blomsten 4-tallig. 0,03—0,10. ⊙. Juli-Aug. I Hedemoser, paa Overdrev. Kun funden ved Ribe.
Traadstænglet B., **C. filifórmis** (L.) Del.

2. Gentiána, Ensian.

A. Kronen blaa eller violet, med frynsede Skæl i Svælget. Kapslen siddende eller næsten siddende.
   a. Blomsterne 5-tallige; Bægeret til lidt over Midten delt i 5 (sjeldent) 4 ens Flige.
      1. Uden vissen Bladroset; Kimbladene oftest tilstede under Blomstringen; de nedre Blade æg-langcetformede, oftest spidse. Blomsterne ikke sjeldent 4-tallige. 0,03—0,20. ⊙. Aug.-Oktbr. Sump-E., **G. uliginósa** Willd.
      2. Med en Roset af visne Blade ved Grunden; de nedre Stengelblade tungeformede eller spadeformede; de mellemste Stængelblade spidse. 0,03—0,30. ⊙ ⊙. Fra Midten af Juli — Midten af Septbr.
      Smalbægret E., **G. amarélla** L. var. **axillaris** Schmidt.
   b. Blomsterne 4-tallige; Bægeret næsten til Grunden delt i 2 smalle og 2 brede Flige.
      1. Uden vissen Bladroset; Kimbladene oftest tilstede under Blomstringen, de nedre Blade æg-lancetformede. 0,03—0,20. ⊙. Aug.-Oktbr. Baltisk E., **G. báltica** Murb.
      2. Med en Roset af visne Blade ved Grunden; de nedre Stængelblade tungeformede. 0,03—0,30. ⊙ ⊙. Herunder to Former: 1. de mellemste Stængelblade butte; blomstrer fra Midten af Juni til Slutningen af Juli: var. *suécica* Froel.; 2. de mellemste Stængelblade spidse; blomstrer fra Slutningen af Juli til ind i Septbr.: var. *germánica* Froel. Bredbægret E., **G. campéstris** L.

B. Kronens Svælg nøgent. Bladene linieformede eller lancetformede. Blomsterne 5-tallige; Kronen tragtformet-klokkeformet, dyb himmelblaa, sjeldnere blegblaa eller hvid. 0,10—0,35. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. I Hedemoser. Alm. i Vestjyll., sjeldnere mod Øst; paa Øerne sj. Klokke-E., **G. pneumonánthe** L.

3. Erythraéa, Tusindgylden.

A. Stænglen med Bladroset ved Grunden. Blomsterne siddende eller næsten siddende. ⊙
   a. Støvbladene fæstede i Kronrørets nederste Del. Kvasten hovedformet sammentrængt. 0,02—0,10. Juli-Aug. Kun funden paa Langeland. Hoved-T.. **E. capitáta** Willd.
   b. Støvbladene fæstede i Kronrørets øverste Del. Kvasten mere eller mindre aaben, sjeldent hovedformet sammentrængt.
      1. Bægeret lidt over halvt saa langt som den nys udfoldede

Krones Rør. 0,10—0,40. Juli-Aug. Paa Skrænter, høje Enge, ved Veje. T. alm.

Mark-T., **E. centaúrium** (L.). Pers.

2. Bægeret omtrent af Længde med den nys udfoldede Krones Rør eller lidt længere. Stængelbladene lancetdannede. 0,03—0,30. Juli-Okt. Paa Strandenge. T. alm.

Strand-T., **E. litorális** (Turn.). Fr.

B. Stænglen uden Bladroset, ofte fra Grunden gaffeldelt grenet. Støvbladene fæstede i Kronrørets øverste Del. Blomsterstilkene omtrent af Længde med Bægeret. 0,02—0,25. ⊙. Juli-Oktbr. Paa Strandenge og sandede Overdrev nær Stranden. Ikke sj.

Liden T., **E. pulchélla** Fr.

4. **Menyánthes,** Bukkeblad.

Jordstænglen krybende. Smaabladene omvendt ægformede eller ovale. Kronen rødlig-hvid, i Svælget haaret. 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** og Sumppl. Maj-Juni. I Moser og vaade Enge. Almindelig.

Almindelig B., **M. trifoliáta** L.

5. **Limnánthemum,** Søblad.

Stænglen krybende; Bladene svømmende. Kronen gul, i Svælget haaret. 0,80—1,50. ♃. **Vandpl.** Juli-Aug. I Søer og Aaer. Nogle Steder forvildet. Aakande-S., **L. nymphaeoides** (L.). H. & L.

18. Fam. **Apocynáceae,** Singrønfamilien.

Halvbuske med Mælkesaft, med modsatte, helrandede Blade uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og 5-delt, i Knoplejet snoet Krone, 5 Støvblade, to 1-rummede, ved Grunden og i Spidsen forenede Frugtknuder. Insektbst. 2 Bælgkapsler.

1. **Vinca,** Singrøn.

Stænglen nedliggende eller krybende, med elliptiske, stedsegrønne Blade. Blomsterne enlige; Kronen blaa, sjeldnere hvid. 0,15—0,30. **Jfl.**. Maj. I Skove, ved Gærder. Undertiden forvildet.

Liden S., **V. minor** L.

19. Fam. **Asclepiadáceae,** Svalerodfamilien.

Urter med Mælkesaft; Bladene modsatte uden Akselblade. Blomsterne undersædige, regelmæssige, tvekønnede. med 5-delt Bæger og Krone, med Bikrone, 5 Støvblade med sammenvoksede Knapper; de enkelte Støvsækkes Støvkorn sammenklæbede; 2 i Spidsen forenede Støvveje. Insektbst. 2 Bælgkapsler; Frøene med Frøuld. Vindspr.

1. **Cynánchum**, Svalerod.

Stænglen opret, med æg-hjærteformede, tilspidsede Blade. Blomsterne i Kvaste fra Bladhjørnerne; Kronen hvid. 0,30—0,70. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Skrænter, i højtliggende Skove. T. sj. (Vincetóxicum officinále Moench).

Hvidblomstret S., **C. vincetóxicum** (L.) R. Br.

20. Fam. **Campanulaceae**, Klokkefamilien.

Urter med Mælkesaft; Bladene spredte uden Akselblade. Blomsterne oversædige, regelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger, 5-delt Krone eller 5 helt frie Kronblade, 5 Støvblade med i Begyndelsen sammehængende Knapper, en 2—3-bladet, 2—3-rummet, Frugtknude, 1 Griffel med 2—3 Ar. Insektbst. Frugten en Kapsel. Især Vindslyngspr.

A. Kronen sambladet, klokkeformet. Klokke, Campanula 224.
B. Kronen fribladet eller næsten fribladet.
  1. Blomsterne i hovedformet Skærm, omgivne af Svøbblade. Munke, Jasione 225.
  2. Blomsterne i Aks; Kronbladene i Spidsen sammenhængende. Rapuntsel, Phyteuma 225.

1. **Campánula**, Klokke.

I. Blomsterne stilkede, i Klase eller Top.
  A. Kapslen nikkende, aabner sig ved Huller ved Grunden. Blomsterne idetmindste mod Afblomstringen nikkende. ♃.
    a. Kapslen haaret. Bladene grovt og dobbelt savtakkede, stivhaarede, de nedre hjærteformede, stilkede, de øvre æg-lancetformede, siddende eller næsten siddende.
      1. Med Udløbere. Blomsterne i ensidig Klase; Bægerfligene tilbagebøjede; Kronen blaa, sjeldent hvid; Kapslens Haar nedadrettede. 0,25—0,80. **Jsk.** Juli-Sept. Omkring Byer og Haver. Hist og her.
         Ensidig K., **C. rapunculoides** L.
      2. Uden Udløbere. Blomsterne i Klase eller i Top med 2—3-blomstrede Grene; Bægerfligene oprette; Kronen mørkblaa, sjeldent hvid; Kapslens Haar udstaaende. 0,40—0,90. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og Krat. Almindelig.
         Nældebladet K., **C. trachélium** L.
    b. Kapslen glat. De nedre Blade nyreformede eller ægformede.
      1. Bladene dobbelt savtakkede, haarede, de nedre ægformede, de øvre æg-lancetformede. Bægerfligene æglancetformede, udstaaende; Kronen blaa, sjeldent hvid. 0,50—1,20. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Hist og her.
         Bredbladet K., **C. latifólia** L.
      2. Oftest glat. Grundbladene nyreformede eller rundagtige, rundtakkede; Stængelbladene lancetformede

eller linieformede, helrandede. Bægerfligene sylformede, udstaaende; Kronen blaa, sjeldnere hvid. 0,15—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Marker, ved Gærder, Veje, i Krat. Alm. Rundbladet K., **C. rotundifólia** L.

B. Kapslen opret, aabner sig ved Huller paa Midten eller tæt nedenfor Spidsen. Blomsterstilkene idetmindste efter Afblomstringen oprette. Stængelbladene lancetformede eller elliptiske.

a. Blomsterne i mangeblomstret Top; Bægerfligene sylformede. ⊙⊙

1. Roden tyk. Toppen forlænget; de sidestillede Blomsterstilke med 2 Forblade ved Grunden; Kronen blaa. 0,40—0,80. Juli-Aug. Ved Gærder, i Krat. Hist og her. Vistnok oprindelig forvildet.
Rapuntsel-K., **C. rapúnculus** L.

2. Roden tynd. Toppen halvskærmformet; de sidestillede Blomsterstilke med 2 Forblade overfor Midten; Kronen blaalila. 0,25—0,60. Juli-Aug. Ved Gærder, paa Marker og Bakker. Meget sjelden. Formodentlig indført.
Aabenbægeret, **C. pátula** L.

b. Blomsterne store, i faablomstrede Klaser eller enlige i Spidsen af Stænglen; Bægerfligene lancetformede; Kronen blaa. 0,25—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Bakker og Skrænter, især imellem Krat. Hist og her.
Smalbladet K., **C. persicifólia** L.

II. Blomsterne siddende, nøgleformet samlede i Spidsen af Stænglen og de øvre Bladhjørner. ♃.

1. Dunhaaret. Bægerfligene oprette, lancetformede, tilspidsede, dunhaarede; Griflen indesluttet i Kronen; Kronen blaa eller violet. 0,15—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder og i Krat. Hist og her. Nøgleblomstret K., **C. glomeráta** L.

2. Stivhaaret. Bægerfligene udstaaende, ægformede, butte, stivhaarede; Griflen fremragende udenfor Kronen; Kronen blegblaa. 0,30—0,90. **Jsk.** Juli-Aug. I Krat og Randen af Skove. Meget sjelden. Hvasbladet K., **C. cervicária** L.

2. **Jasióne,** Munke.

Oftest flerstænglet; Stænglerne opstigende eller oprette, nedefter tilligemed de lancetformede eller linieformede Blade ruhaarede, mod Spidsen bladløse, glatte. Kronen blaa, sjeldnere hvid. Var., især i Klitter og paa sandede Strandbredder, med kortere, nedliggende, kun i Spidsen opstigende Stængler, og mindre Hoveder: var. *littorális* Fr. 0,10—0,40. ⊙⊙ og ⊙. Juni-Aug. Paa tørre, sandede Marker og Bakker, i Klitter. Alm.
Blaa M., **J. montána** L.

3. **Phyteúma,** Rapuntsel.

Næsten glat. De nedre Blade langstilkede, æg-hjærteformede, dobbelt savtakkede, de øvre lancetformede, siddende, oftest enkelt savtakkede. Kronbladene gulhvide, i Spidsen grønlige. 0,25—0,70.

♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove. Jyll. og Fyen: ikke sjelden; iøvrigt kun funden et Par Steder paa Loll. og Sjæll.

Aksbærende R., **P. spicátum** L.

21. Fam. Lobeliáceae, Lobeliefamilien.

Urter med Mælkesaft; Bladene spredte, uden Akselblade. Blomsterne oversædige, uregelmæssige, tvekønnede, med 5-delt Bæger og Krone, 5 Støvblade med sammenvoksede Knapper, en 2—3-bladet, 2—3-rummet Frugtknude, 1 Griffel med 2—3 Ar. Frugten en Kapsel.

1. Lobélia, Lobelie.

Bladene grundstillede, linieformede. Blomsterne i Klase i Spidsen af den ugrenede Stængel; Kronen blaalighvid. 0,15—0,40. ♃. **Sumppl.** og **Jsk.** Juli-Sept. I Søer med Sandbund, ved Søbredder. Vest- og Midtjyll.: hist og her; iøvrigt kun funden paa Læsø, og i Gurre Sø paa Sjæll.

Tvepibet L., **L. Dortmánna** L.

22. Fam. Rubiáceae, Krapfamilien.

Urter med modsatte Blade, med Akselblade, som har samme Form og Størrelse som de egentlige Blade, Bladene derfor tilsyneladende flere i Krans, men kun de to egentlige Blade støtter Sidegrene; Akselbladene ofte enten til Grunden delte, eller 2 og 2 sammenvoksede, saa at Tallet af Blade i Kransene veksler fra 4 til mange. Blomsterstanden oftest en af Kvaste sammensat Top; Blomsterne oversædige, regelmæssige, tvekønnede, med 4- (sjeldent 6-) delt, ofte utydeligt Bæger, 4-delt Krone, 4 Støvblade, en 2-bladet, 2-rummet Frugtknude. Insektbst. Frugten en 2-delelig Spaltefrugt; Delfrugterne Nødder.

A. Bægeret tydeligt, 6-tandet; Kronen tragtformet, lila.
Blaastjærne, Sherardia 226.
B. Bægeret utydeligt eller 4-tandet; Kronen hvid eller gul.
1. Kronen tragtformet, hvid. Skovmærke, Asperula 226.
2. Kronen hjulformet, hvid eller gul. Snerre, Galium 227.

1. Sherárdia, Blaastjærne.

Stænglen nedliggende, ru af nedadrettede Smaatorne; Bladene, i Reglen 6 i hver Krans, omvendt ægformede eller lancetformede, især i Randen stivhaarede. 0,05—0,20. ⨀. Juni-Aug. Paa dyrket Jord, mellem Sæden. T. alm. Ager-B., **S. arvénsis** L.

2. Aspérula, Mysike.

Jordstænglen krybende. Bladene 6—8 i Kransene, lancetformede, i Randen og paa Rygnerven ru, iøvrigt glatte. Delfrugterne

beklædt med hagekrummede Børster. 0,15—0,30. ♃. **Rh.-J.** Maj-Juni. I Skove. Alm. Bukar eller Skovmærke, **A. odoráta** L.

3. **Gálium**, Snerre.

I. Stænglen ru af nedadrettede Smaatorne. Bladene 1-nervede.
  A. Enaarig. Stænglen 4-kantet, meget ru, nedliggende eller klattrende; Bladene 6—9 i hver Krans, oftest lancetformede, i Randen og paa Midtnerven paa Undersiden ru. Blomsterne i Kvaste fra Bladhjørnerne næsten lige fra Grunden af Stænglen; Kronen meget lille, hvid; Frugten vortet og beklædt med Hagebørster. Var. (især mellem Sæden) i alle Henseender mindre, med gulhvide Kroner, smaa, jævne, med Hagebørster beklædte Frugter: var. *Vaillántii* (DC), og (i Hørsæden) med hvidgule Kroner og glatte, svagt vortede Frugter: var. *spúrium* (L.). 0,30—1,20. Juni-Sept. Ved Gærder, i Krat osv. Almindelig. Var. sjeldnere.
  Burre-S., **G. aparine** L.
  B. Fleraarig. Bladene 3—6 i hver Krans. Blomsterne i oftest halvskærmformet Top, dannet af langstilkede Kvaste fra Spidsen af Stænglen og de øvre Grene; Kronen hvid; Frugterne glatte, svagt vortede.
    1. Bladene oftest 6 i hver Krans, linie-lancetformede, braadspidsede, i Randen ru. 0,10—0,30. **Jsk.** Juni-Aug. I fugtige Enge og Moser. Alm.
    Sump-S., **G. uliginósum** L.
    2. Bladene oftest 4 i hver Krans, lancetformede eller omvendt ægformede, butte, i Randen ru. Blomsterstandens Grene udspærrede, tilsidst tilbagebøjede. Var. med linie-lancetformede Blade, opret-aabne eller udspærrede Topgrene: var. *elongátum* (Presl.), og uden eller næsten uden Smaatorne paa Stængel og Blade: var. *glabrátum* Raunkiær. 0,15—0,50. **Jsk.** Juni-Aug. I Grøfter, fugtige Enge og Moser. Alm. Kjær-S., **G. palústre** L.

II. Stænglen jævn, uden Smaatorne. ♃.
  A. Bladene 1-nervede, braadspidsede.
    a. Kronfligene spidse, ikke braadspidsede. Blomsterne i halvskærmformet Top med opret-aabne Grene.
      1. Meget grenet, med nedliggende eller opstigende, glatte Grene; Bladene 4—6 i hver Krans, omvendt ægformede, i Randen ru. Bliver sort ved Tørring. 0,05—0,25. **Jfl.?** Juni-Juli. Paa Heder, Bakker, høje Enge. Vestjyll. og Nordsjæll.: almindelig; iøvrigt hist og her. Lyng-S., **G. saxátile** L.
      2. Meget grenet, med opstigende, glatte Grene; Bladene oftest 7—8 i hver Krans, linie-lancetformede, glatte eller næsten glatte. Bliver ikke sort ved Tørring. Var. med de nedre Blade og den nedre Del af Stænglen haaret: var. *Boccónei* (All.), og med tynde, nedliggende Stængler, korte Stængelstykker og faagrenet Blomsterstand: var. *supínum* (Lam.). 0,05—0,25. **Jsk.**

Juni-Juli. I Krat, paa Bakker og Heder. Jyll.: hist og her; meget sjelden paa Øerne.

Liden S., **G. silvéstre** Pollich.

b. Kronfligene butte, braadspidsede.

o. I Reglen glat. Kronbladene hvide eller gulhvide. Stænglen opret eller opstigende, 4-kantet; Bladene linie-lancetformede. Topgrenene udbredt-aabne; Blomsterstilkene efter Afblomstringen udspærrede. Var. (i Skove) med tynde, nedliggende Stængler, og udspærrede Topgrene: var. *insúbricum* (Gaud.), og med rank, opret Stængel, sammentrængt Top og opret-aabne Frugtstilke: var. *eréctum* (Huds.). 0,25—0,90. **Jsk.** Juni-Aug. Ved Gærder, i Krat, paa Skrænter osv. T. alm. Almindelig S., **G. mollúgo** L.

oo. Dunhaaret. Kronen gul.

1. Stænglen opret eller opstigende, trind med 4 svage Længderibber; Bladene linieformede med tilbagebøjet Rand. Toppen tæt sammentrængt, med tilsidst vandret udbredte Grene. Frugten jævn. Bliver sort ved Tørring. Var. (især i Klitter) med meget lang, krybende Jordstængel, korte, nedliggende eller opstigende Stængler, næsten duskformet Blomsterstand og mørkgule Kroner: var. *littorále* (de Brébisson), og med rank, opefter næsten trind Stængel, smal, sammenkneben Top med oprette Grene, og vortet-rynkede Frugter: var. *Wirtgéni* (F. Schultz); sidstnævnte Varietet, som her i Landet kun er funden et Par Steder, bliver ikke sort ved Tørring. 0,10—0,60. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Bakker, i Klitter, ved Gærder og Veje. Alm., især i de magre Egne af Landet.

   Gul S., **G. verùm** L.

2. Stænglen trind-firkantet. Toppen ikke sammentrængt, med længere, mere eller mindre udstaaende Grene; Kronen bleggul. Nærmer sig snart den ene snart den anden af Stamplanterne. Ikke sjelden.

   G. mollúgo × verum.

B. Bladene 3-nervede, butte, uden Braad, æg-lancetformede eller linie-lancetformede, i Reglen 4 i hver Krans. Frugterne stivhaarede af hagekrummede Børster. 0,15—0,50. **Jsk.** Juli-Aug. Paa høje Enge og Bakker, mellem Krat. Nord- og Vestjyll., Nordsjæll. og Bornh.: t. alm.; iøvrigt sj.

Trenervet S., **G. boreále** L.

23. Fam. Caprifoliáceae, Gedebladfamilien.

Buske, sjeldent Urter eller Halvbuske, med modsatte Blade uden eller med smaa Akselblade. Blomsterne i 2—mangeblomstrede Kvaste, eller i Aks, oversædige, regelmæssige eller uregelmæssige

alle tvekønnede eller nogle golde, med 5-delt Bæger og Krone, 5, sjeldent 4, Støvblade, en 2—5-bladet, 2—5-rummet Frugtknude. Insektbst. Frugten: Bær, Stenfrugt eller Nød.

A. Kronen rør-, tragt- eller klokkeformet. Bladene oftest hele og helrandede.
 a. Oprette eller slyngende **Buske.** 5 Støvblade. Bær.
  1. Blomsterne i Hoved eller i 2-blomstrede Kvaste i Bladhjørnerne, uregelmæssige. Gedeblad, Lonicera 229.
  2. Blomsterne i endestillet Aks, næsten regelmæssige. Snebær, Symphoricarpus 229.
 b. Krybende. Blomsterne i 2-blomstrede Kvaste, næsten regelmæssige; 4 Støvblade. Nød. Linnaea 229.

B. Kronen hjulformet; Blomsterstanden en af Kvaste sammensat Skærm eller Top. Stenfrugt. Bladene delte eller sammensatte.
 1. Bladene uligefinnede. Stenfrugt med 3 Stene. Hyld, Sambucus 229.
 2. Bladene enkelte, haandlappede. Stenfrugt med 1 Sten. Kvalkved, Viburnum 230.

1. **Lonicéra,** Gedeblad.

1. Opret. Bladene ovale, tilligemed Grenene dunhaarede. Blomsterne i 2-blomstrede, stilkede Kvaste i Bladhjørnerne; Kronen hvidgul. Bærret rødt. Maj-Juni. I Skove og Krat. Hist og her. Dunet G., **L. xylósteum** L.
2. Slyngende. Bladene elliptiske eller ovale, undertiden fjerlappede, glatte eller paa Undersiden dunhaarede. Blomsterne i endestillede, af Kvaste sammensatte, hovedformede Stande; Kronen lysgul eller, især udvendig, rødlig. Bærret rødt. Juli-Aug. I Krat og ved Gærder. Alm. Almindelig G., **L. periciy'menum** L.

2. **Symphoricárpus,** Snebær.

Bladene ovale eller omvendt ægformede, glatte. Kronen rødlig, indvendig haaret. Bærret hvidt. Juli-Aug. Undertiden forvildet fra Haver. Almindelig S., **S. racemósus** Michaux.

3. **Linnaéa,** Linnæa.

Bladene ovale eller omvendt ægformede, rundtakkede. Kronen hvid med røde Striber; Frugten omsluttes af 2 store, kirtelhaarede Forblade. **Jfl.** Juli-Aug. I Naaleskove. Sjælden. Nordisk L., **L. boreális** L.

4. **Sambúcus,** Hyld.

A. Urt. Akselbladene bladagtige, æg-lancetformede, savtakkede. Kvastene samlede til en 3-grenet Skærm; Kronen rødlighvid. Frugten sort. 0,30—1,80. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder. Meget sjelden. Oprindelig indført. Sommer-H., **S. ébulus** L.

B. **Buske** (eller Træer). Akselbladene linieformede eller kirtelagtige, eller helt manglende.

1. Kvastene samlede til en 5-grenet Skærm; Kronen hvid. Frugten sort. Juni-Juli. I Kratskove, ved Gærder. Alm.
Almindelig H., **L. nigra** L.
2. Kvastene samlede til en ægformet-oval Top; Kronen gullighvid. Frugten rød. Hist og her i Skove; forvildet.
Klaseblomstret H., **S. racemósa** L.

5. **Vibúrnum,** Kvalkved.

Bladene 3—5-lappede, med linieformede Akselblade. Kvastene samlede til en mangegrenet Skærm; Randblomsterne større end de øvrige, golde og noget uregelmæssige; Kronen hvid. Frugten rød. Juni. I Kratskove, ved Gærder. Alm.
Almindelig K. eller Ulvsrøn, **V. ópulus** L.

24. Fam. **Valerianáceae,** Baldrianfamilien.

Urter med modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne i gaffeldelt Kvast eller i Svikler, oversædige, uregelmæssige, tvekønnede, sjeldent særkønnede, med utydeligt, undertiden fnugbærende Bæger, 5-delt Krone, 3 Støvblade, en 3-bladet, 3-rummet Frugtknude, 1 Griffel med 3-delt Ar, Insektbst. Frugten en Nød. Vindspr.
1. Bladene hele, lancetformede. Frugten uden Fnug.
Vaarsalat, Valerianella 230.
2. Bladene, idetmindste de øvre, fjersnitdelte. Frugten med fjerformede Fnugstraaler. Kronen rødlig eller hvid.
Baldrian, Valeriana 230.

1. **Valerianélla,** Vaarsalat.

1. Gaffeldelt grenet. De øvre Blade lancetformede, butte. Bægeret utydelig, 2—3-tandet; Kronen blaalighvid eller hvid. Frugten glat. Var. med dunhaaret Frugt: var. *lasiocárpa* Reicbenb. 0,05 —0,25. ⊙ og ⊙. Maj. Paa Diger og Marker. Hist og her.
Tandfri V., **V. olitória** (L.).
2. Gaffeldelt grenet. De øvre Blade linie-lancetformede, spidse. Bægeret tydeligt, skævt, 4—5-tandet; Kronen hvid eller rødlighvid. Frugten glat. Var. med haarede Frugter: var. *dasycárpa* (Steven). 0,10—0,40. ⊙. Juni-Juli. Paa dyrket Jord, mellem Sæden. Hist og her, især paa de sydlige Øer.
Tandbægret V., **V. Morisónii** DC.

2. **Valeriána,** Baldrian.

A. Blomsterne tvekønnede. Bladene alle fjersnitdelte.
1. Bladene med 13—19 lancetformede, tandet-savtakkede eller helrandede Afsnit. Var. med linie-lancetformede, oftest helrandede Bladafsnit: var. *angustifólia* (Tausch). 0,50—1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Grøfter, paa Enge, i fugtige Kratskove. Hist og her. Læge-B., **V. officinális** L.

2. Bladene med 7—11 æg-lancetformede eller elliptiske, grovt tandede Afsnit. 0,30—0,90. ♃. **Jsk.** Juni. Ved Bække, i Grøfter, i fugtige Skove. Alm.
Hyldbladet B., **V. sambucifólia** Mikan.

B. Blomsterne særkønnede. Tvebo. Grundbladene ægformet-ovale, hele og oftest helrandede; Stængelbladene fjersnitdelte. 0,10—0,30. ♃. **Jsk.** Maj. Paa Enge. T. alm.
Tvebo-B., **V. dioéca** L.

25. Fam. Dipsacáceae, Kartebollefamilien.

Urter med modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne i Hoved eller Kurv, omgivne af Svøbblade, oversædige, oftest uregelmæssige, tvekønnede; ved Grunden af hver Blomst findes et hindeagtigt Dækblad. Avne, sjeldnere Børster; Blomsten er forsynet med et sambladet Yderbæger, der udgaar fra Grunden af Frugtknuden og tæt omslutter denne; Bægerets og ofte tillige Yderbægerets Krave tandet eller forsynet med 5—flere Børster; Kronen 4—5-delt, 4 Støvblade, en 2-bladet, 1-rummet Frugtknude med 1 Æg. Insektbst. Frugten en Nød.

A. Et hindeagtigt Dækblad, Avne, ved hver Blomst.
a. Avnerne langt fremragende, stive og stikkende; baade Yderbægerets og Bægerets Krave næsten helrandet.
Kartebolle, Dipsacus 231.
b. Avnerne kortere, ikke stikkende; Bægerkraven med oftest 5 lange Børster.
1. Yderbægerets Krave hindeagtig, helrandet eller svagt tandet; Kronen 5-delt. Skabiose, Scabiosa 231.
2. Yderbægerets Krave urteagtig, 4-tandet; Kronen 4-delt.
Djævelsbid, Succisa 232.

B. Intet Dækblad men Børster ved Grunden af hver Blomst; Yderbægeret ofte 4-tandet; Bægerkraven med 8 eller flere børsteformede Tænder; Kronen 4-delt. Blaahat, Knautia 232.

1. Dípsacus, Kartebolle.

1. Stænglen og de nedre Blade piggede; iøvrigt glat. Blomsterstanden ægformet; Svøbbladene opstigende, stikkende, længere end Avnerne; Kronen violet. 0,80—1,50. ⊙⊙. Juli-Sept. Ved Gærder, Veje, paa Marker. Hist og her.
Almindelig K., **D. silvéster** Mill.

2. Stænglen, især opefter, pigget; Bladene svagt haarede. Blomsterstanden kugleformet; Svøbbladene nedhængende, urteagtige, ikke stikkende, af Længde med eller kortere end Avnerne; Kronen hvid. 0,50—1,20. ⊙⊙. Juli-Aug. I Skove. Sjelden.
Haaret K., **D. pilósus** L.

2. Scabiósa, Skabiose.

1. Stænglen svagt haaret eller næsten glat; Bladene paa de golde Skud rundtakkede eller delte. Kronen violet, sjeldnere hvid.

0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa tørre Bakker. Temmelig sjelden. Ikke funden paa Bornh., i Fyen og Jyll.
Due-S., **S. columbária** L.

2. Stænglen tæt graafiltet; Bladene paa de golde Skud helrandede, sjeldent svagt tandede. Kronen lila. 0,15—0,40. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Bakker og sandede Marker. Sj. (S. suavéolens).
Vellugtende S.. **S. canescens** W. et R.

3. **Succisa,** Djævelsbid.

Stænglen dunhaaret; Bladene helrandede eller tandede. Kronen blaa, sjeldnere hvid eller blegrød. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Paa tørveholdige Enge, Overdrev. Alm. (S. praténsis Moench).
Eng-D., **S. praemórsa** (Gil.) Asch.

4. **Knaútia,** Blaahat.

Stænglen haaret; Grundbladene grovt takkede, Stængelbladene fjersnitdelte eller flerfligede. Kronen blaa, violet eller hvid. Var. med udelte Blade: var. *integrifólia* Coult. 0,20—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Marker, ved Gærder og Veje. Alm.
Almindelig B., **K. arvénsis** (L.).

26. Fam. **Compósitae,** Kurvblomstrede.

Urter med spredte eller modsatte Blade uden Akselblade. Blomsterne i mangeblomstret, meget sjeldent 1-blomstret, Kurv, omgivne af et flerbladet Svøb eller Kurvdække, hvis Blade undertiden vokser sammen; Blomsterlejet er ofte beklædt med Børster eller forsynet med et hindeagtigt Dækblad, Avne, ved hver Blomst. Blomsterne ere oversædige, tvekønnede eller særkønnede eller golde; Bægeret er omdannet til en Haarkrans, Fnug, der tjener som Spredningsapparat for Frugten, sjeldnere hindeagtigt eller manglende; Kronen regelmæssig, rørformet, 5-tandet, eller tungeformet ɔ: spaltet et langt Stykke paa den bageste Side og trukket ud i en fremadrettet, 2—5-tandet, tungeformet Del; 5 Støvblade med sammenvoksede Knapper (kun Xanthium og Ambrosia har frie Støvknapper); Frugtknuden 1-rummet; 1 Griffel med 2 Argrene. Insektbst. Frugten en Nød. Vindspr., sjældnere Dyrspr.

A. Støvknapperne sammenvoksede. Blomsterne tvekønnede eller nogle hunlige, sjeldent tillige nogle hanlige i samme Kurv, meget sjeldent alle særkønnede og Planten er da tvebo.
  a. Blomsterne alle regelmæssige, rørformede; sjeldent ere de yderste Kroner lidt uregelmæssige, men ikke tungeformede. Uden Mælkesaft.
    1. Svøbbladene i Spidsen stive, stikkende eller forsynede med frynsede Vedhæng, sjeldent blot spidse; Blomsterlejet oftest beklædt med Haar, Børster eller Avner; Griflen i Spidsen under Argrenene mere eller mindre opsvulmet. Kurvene i Reglen kugleformede; Bladene oftest tornede. Tidsel-Gruppen 233.

2. Svøbbladene ikke stive og stikkende og uden Vedhæng; Blomsterlejet oftest nøgent; Griflen ikke opsvulmet i Spidsen. Kurvene ofte valseformede; Bladene ikke tornede. Hjortetrøst-Gruppen 233.

b. Blomsterne alle eller idetmindste Randblomsterne uregelmæssige, med tungeformede Kroner.

1. Randblomsterne med tungeformede, Skiveblomsterne med rørformede Kroner. Uden Mælkesaft.
Asters-Gruppen 234.

2. Blomsterne alle med tungeformede Kroner. Med Mælkesaft. Salat-Gruppen 236.

B. Støvknapperne frie. Blomsterne særkønnede; Han- og Hunblomsterne i forskellige Kurve. Enbo. De hanlige Kurve flerblomstrede; de hunlige 1—2-blomstrede, med et sambladet, næsten lukket Svøb. Braadfrø-Gruppen 237.

Tidsel-Gruppen.

I. Kurvene mangeblomstrede.

A. Blomsterne alle regelmæssige og tvekønnede.

a. Fnuggens Straaler haarformede, ru.

o. Svøbbladene i Spidsen hagekrummede. Kronen rød.
Burre, Lappa 237.

oo. Svøbbladene rette, ikke hagekrummede i Spidsen.

* Svøbbladene spidse, ikke stikkende.
Skær, Serratula 238.

** Svøbbladene stikkende.

1. Blomsterlejet uden Haar og Børster; Støvtraadene glatte. Æselsfoder, Onopordon 238.

2. Blomsterlejet beklædt med Haar eller Børster; Støvtraadene haarede. Kronen rød, sjeldent hvid eller gullig. Tidsel, Carduus 238.

b. Fnuggens Straaler fjerformede.

o. Blomsterlejet beklædt med Haar eller Børster.

1. Bladene ikke hvidplettede. Støvtraadene frie.
Bladhoved, Cirsium 238.

2. Bladene hvidplettede. Støvtraadene sammenvoksede,
Marietidsel, Silybum 240.

oo. Blomsterlejet med fligede Avner.
Bakketidsel, Carlina 240.

B. Randblomsterne lidt uregelmæssige, tragtformede, golde. Svøbbladene med frynsede eller tornede Vedhæng.
Knopurt, Centaurea 240.

II. Kurvene 1-blomstrede, mange samlede i et kugleformet Hoved. ♃.
Tidselkugle, Echinops 241.

Hjortetrøst-Gruppen.

I. Fnug haarformet.

A. Bladene delte.

1. Bladene modsatte. Kronen blegrød.
Hjortetrøst, Eupatorium 241.

2. Bladene spredte. Kronen gul.
Alm. Brandbæger, Senecio vulgaris 247.
B. Bladene hele.
a. Svøbbladene helt urteagtige. De yderste Blomster hunlige. de midterste tvekønnede eller nogle hanlige.
1. Den blomsterbærende Stængel beklædt med meget ufuldkomne, fra Løvbladene meget forskellige Blade. Løvbladene grundstillede, meget store, hjærteformede eller nyreformede, udfolde sig først efter Blomstringen. Kurvene i tæt Klase eller Top.
Hestehov, Petasites 242.
2. Den blomsterbærende Stængel med lancetformede Løvblade. Spinkle Planter. Museurt, Filago 242.
b. Svøbbladene, idetmindste i deres øverste Halvdel, hindeagtige, farvede, glatte eller ved Grunden haarede.
1. De blomsterløse Stængler ikke krybende. Randblomsterne hunlige. Skiveblomsterne tvekønnede.
Evighedsblomst, Gnaphalium 243.
2. De blomsterløse Stængler krybende. Tvebo.
Kattefod, Antennaria 243.
II. Fnug hindeagtig eller børsteformet, eller manglende. Bladene oftest delte.
A. Kurvene smaa, samlede i Top eller Halvskærm.
1. Kurvene i Top, ægformede eller kugleformede.
Bynke, Artemisia 243.
2. Kurvene i Halvskærm, fladtrykt-halvkugleformede.
Regnfang, Tanacetum 244.
B. Kurvene temmelig store, enlige i Spidsen af Stængel og Grene. Kronen gul.
a. Fnug hindeagtig eller manglende.
o. Blomsterlejet med Avner.
Se: Gaaseurt, Anthemis 244.
oo. Blomsterlejet uden Avner.
1. Bladene fjerfligede. Firkløft, Cotula 246.
2. Bladene dobbelt fjersnitdelte.
Skiveblomstret Kamille, Matricaria discoidea 246.
b. Fnuggen dannet af 2—5 stive Børster.
Brøndsel, Bidens 249.

Asters-Gruppen.

I. Fnug hindeagtig eller manglende.
A. Med Avner paa Blomsterlejet.
a. Skivekronerne gule, sjeldnere sortrøde.
o. Bladene hele.
1. Randkronerne gule, Skivekronerne sortrøde. ⨀.
Solhat, Rudbeckia 244.
2. Randkronerne hvide. Skivekronerne gule. ⨀.
Galinsoga 244.
oo. Bladene fjersnitdelte. Gaaseurt, Anthemis 244.

b. Baade Rand- og Skivekronerne hvide, gulhvide eller rødlige. Kurvene samlede i Halvskærm.
Røllike, Achillea 245.

B. Uden Avner paa Blomsterlejet.
a. Svøbbladene lige lange; Kurvene enlige i Spidsen af bladløse Stængler; Randkronerne hvide, Skivekronerne gule. Tusindfryd, Bellis 245.
b. Svøbbladene ulige lange, taglagte; de kurvbærende Stængler bladbærende.
1. Blomsterlejet hvælvet eller fladt, ikke hult indvendig. Bladene hele eller enkelt fjerdelte, Afsnittene ikke linieformede. Okseøje, Chrysanthemum 245.
2. Blomsterlejet kegleformet eller halvkugleformet, tilsidst ofte hult indvendig. Bladene dobbelt fjersnitdelte med linieformede Afsnit. Kamille, Matricaria 245.

II. Fnug haarformet eller børsteformet.
A. Fnug haarformet.
a. Kronerne alle gule.
o. Svøbbladene i 1—2 Kredse.
* Stænglen med modsatte Løvblade eller med spredte Skælblade. Kurvene oftest enlige i Spidsen af Stænglen.
1. Stænglen beklædt med spredte Skælblade.
Følfod, Tussilago 242.
2. Stænglen med modsatte Løvblade.
Guldblomme, Arnica 246.
** Stænglen med spredte Løvbladene. Kurvene i Halvskærm eller Top.
1. Svøbbladene i 1 Kreds, ikke sortplettede i Spidsen. Fnugurt, Cineraria 246.
2. Svøbbladene i 2 Kredse, de ydre korte, i Spidsen sortplettede.
Brandbæger, Senecio 246.
oo. Svøbbladene taglagte.
* Støvknapperne uden Vedhæng ved Grunden; faa (5—8) Randblomster. Gyldenris, Solidago 248.
** Støvknapperne med sylformede Vedhæng ved Grunden; talrige Randblomster.
1. Fnugstraalerne i 1 Kreds. Alant, Inula 248.
2. Fnugstraalerne i 2 Kredse; de i den ydre Kreds korte, børsteformede.
Loppeurt, Pulicaria 249.
b. Randkronede hvide, lila eller violette.
1. Randblomsterne i flere Kredse; Kurvene smaa.
Bakkestjærne, Erigeron 249.
2. Randblomsterne i 1 Kreds; Kurvene store.
Asters, Aster 249.

B. Fnuggen bestaar af 2—5 stive Børster, besatte med nedadrettede Smaatorne. Kronerne gule, oftest alle rørformede. Med Avner paa Blomsterlejet. Svøbbladene i 2 Kredse; de i den ydre Kreds udstaaende. Brøndsel, Bidens 249.

Salat-Gruppen.

I. Kronerne violette, blaa eller røde.
A. Fnug hindeagtig. Kronen blaa, sjeldnere rød eller hvid.
Cikorie, Cichorium 250.
B. Fnug haarformet; eller fjerformet.
1. Fnug haarformet; Kronen rød.
Pomreansfarvet Høgeurt, Hieracium aurantiacum 252.
2. Fnug fjerformet; Kronen violet.
Porrebladet Gedeskæg, Tragopogon porrifolius 260.
II. Kronerne gule.
A. Fnug hindeagtig eller manglende.
1. Svøbbladene i 2 Kredse; de ydre meget korte. Stænglen bladbærende. Haremad, Lampsana 250.
2. Svøbbladene i 1 Kreds, lige lange, Stænglen bladløs.
Svineøje, Arnoseris 250.
B. Fnug haarformet eller fjerformet.
a. Fnug haarformet.
o. Frugten uden Næb.
* Svøbbladene taglagte.
1. Frugten stærkt sammentrykt; Fnug snehvid, blød. Bladene i Randen tornet-tandede.
Svinemælk, Sonchus 250.
2. Frugten trind eller næsten trind; Fnug smudsig gulhvid, skør. Bladene ikke tornet-tandede.
Høgeurt, Hieracium 251.
** Svøbbladene i 2 Kredse; Frugten trind eller næsten trind. Bladene ikke tornet-tandede.
1. Fnug smudsig gulhvid, skør.
Ørneøje, Aracium 253.
2. Fnug snehvid, blød. Høgeskæg, Crepis 253.
oo. Frugten forlænget i et Næb, der bærer Fnuggen.
* Kurvene enlige i Spidsen af en bladløs Stængel.
Mælkebøtte, Taraxacum 254.
** Stænglen grenet, bladbærende, med mange Kurve.
1. Svøbbladene taglagte, eller i 2 Kredse, og Næbet er da meget kortere end Frugten. Kurvene faablomstrede. Salat, Latcuca 258.
2. Svøbbladene i 2 Kredse; Kurvene mangeblomstrede; Næbet af Længde med Frugten.
Børsteklædt Høgeskæg, Crepis setosa 254.
b. Fnug fjerformet.
o. Frugten uden Næb.
* Løvbladene alle grundstillede, takkede eller delte; Stænglen bladløs eller med faa Skælblade.
1. Fnug snehvid; Randblomsternes Fnug kort, hindeagtig. Svøbbladene sortrandede.
Hundesalat, Thrincia 259.
2. Fnug gulhvid, ens i alle Blomsterne. Svøbbladene ikke sortrandede.
Borst, Leontodon 259.

** Stænglen løvbladbærende.
1. Bladene bugtet-tandede, tilligemed Stænglen stivhaarede. Bittermælk, Picris 259.
2. Bladene helrandede, glatte; Stængel og Bladstilke beklædt med løs Uld.
Skorsoner, Scorzonera 259.

oo. Frugten forlænget i et Næb, der bærer Fnuggen.
* Blomsterlejet uden Avner.
1. Glat eller næsten glat. Svøbbladene ens, af Længde med eller længere end Blomsterne. Bladene helrandede.
Gedeskæg, Tragopogon 259.
1. Stivhaaret. Svøbbladene kortere end Blomsterne, de ydre hjærteformede, udstaaende. Bladene tornet-tandede. Helminthia 260.
** Blomsterlejet med Avner. Bladene grundstillede.
Kongepen, Hypochoeris 260.

Braadfrø-Gruppen.

1. De hanlige Kurve med fribladet Svøb, med Avner paa Blomsterlejet; de hunlige Kurve 2-blomstrede, med 2-pigget Svøb.
Braadfrø, Xanthium 260.
2. De hanlige Kurve med sambladet Svøb, uden Avner paa Blomsterlejet; de hunlige Kurve 1-blomstrede, Svøbet uden Pigge.
Ambrosie, Ambrosia 260.

1. **Lappa,** Burre.

A. Svøbbladene glatte, uden Filt, alle grønne, i Spidsen gulbrune og hagekrummede. Bladene paa Undersiden svagt filtede. Var. med Bladenes Underside tæt hvidfiltede, med violetbrune, meget svagt filtede Svøbblade. 0,60—1,30. ⊙⊙. Juli-Sept. Ved Veje, omkring Byer. T. alm. paa Øerne og i Østjyll.
Glat B., **L. officinális** All.

B. Svøbbladene mere eller mindre hvidfiltede.
a. Kurvene i Klase eller Top; Svøbbladene svagt filtede, alle i Spidsen hagekrummede.
1. De indre Svøbblade i Spidsen mørkrøde, af Længde med Blomsterne. Frugten 8—11 Mm. lang. Grenene lange, udstaaende, tilsidst næsten nikkende. 0,80—1,50. ⊙⊙. Juli-Sept. I Skove og Krat. T. a.
Skov-B., **L. nemorósa** (Lej.). Körnicke.
2. De indre Svøbblade helt grønne eller i Spidsen rødlige, kortere end Blomsterne. Frugten 5—7 Mm. lang. Grenene oprette. 0,40—1,00. ⊙⊙. Juli-Aug. Omkring Byer, ved Gærder og Veje. Alm. (L. minor).
Liden B., **L. glábra** Lam.
b. Kurvene i Halvskærm; Svøbbladene tæt filtede, de indre med ret, ikke hagekrummet, mørkerød Spids, kortere end Blomsterne. Var. med glatte Svøbblade: var. *denudáta* Lange.

0,60—1,20. ⊙⊙. Juli-Aug. Ved Veje og Gærder, især omkring Byer. Sjæll.: alm.; iøvrigt hist og her.
Filtet B., **L. tomentósa** (Miller) Lam.

2. Serrátula, Skær.

Stænglen opret, i Spidsen halvskærmformet grenet; Bladene hele og takkede, eller delte. Svøbbladene i Spidsen brunlige; Kronen mørkerød, sjeldent hvid. 0,25—0,70. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Skrænter, høje Enge. Hist og her, især mod Øst. Eng-S., **S. tinctória** L.

3. Onopórdon, Æselsfoder.

Hele Planten beklædt med en hvidlig Filt. Stænglen opret, bredvinget af de nedløbende Blade. Kurvene meget store; Kronen rød. 1,00—1,80. ⊙⊙. Juli-Aug. Omkring Byer. Hist og her.
Tornvinget Æ., **O. acánthium** L.

4. Cárduus, Tidsel.

A. Svøbbladene oprette eller bueformet udstaaende, ikke indsnørede nedenfor Midten. Stænglen og de kurvbærende Grene tornetvinget.
  a. Bladene bugtet-tandede, fjerlappede eller flerfligede, paa Oversiden svagt haarede, paa Undersiden mere eller mindre hvidfiltede. Tornene svage. Kurvene oftest flere sammen. 0,60—1,30. ⊙⊙. Juni-Sept. Ved Gærder og Veje, især omkring Byer. Alm. Kruset T., **C. crispus** L.
  b. Bladene dybt fjerfligede eller fjersnitdelte, paa begge Sider grønne, paa Oversiden næsten glatte. Tornene talrige, stærke, straagule. Kurvene oftest enlige.
    1. Bladenes Underside især langs Nerverne korthaaret. 0,40—1,00. ⊙⊙. Juli-Sept. Ved Veje, omkring Byer. Bornh.: og Sjæll.: alm.; iøvrigt meget sjelden.
    Tornstænglet T., **C. acanthoides** L.
    2. Bladenes Underside svagt filtet. Tornene svagere. Kun funden faa Steder paa Sjæll.
    C. acanthoides × crispus.

B. De mellemste Svøbblade nedenfor Midten indsnørede og ovenfor Indsnøringen pludselig tilbagebøjet-udstaaende. Stænglen tornet-vinget. Bladene dybt fjerfligede, paa begge Sider ensfarvede, mere eller mindre korthaarede.
  1. Kurvene meget store, nikkende, enlige i Spidsen af uvingede Grene. 0,30—0,90. ⊙⊙. Juli-Aug. Paa Marker, ved Veje. Meget sjelden. Nikkende T., **C. nutans** L.
  2. Kurvene mindre, 1—3 sammen i Spidsen af tornet-vingede Grene. Kun funden et Par Steder. **C. nutans × crispus.**

5. Círsium, Bladhoved.

I. Blomsterne tvekønnede; Kronens Krave til Midten 5-delt; Støvtraadene haarede.
  A. Bladene paa Undersiden dunhaarede, især paa Nerverne, eller næsten glatte, ikke filtede.

a. Bladene siddende, med omfattende Basis, lysegrønne, næsten glatte, de nedre fjerfligede eller fjersnitdelte, med hele, tornet-savtakkede Flige, de øvre hele eller delte. Kurvene tæt samlede, omgivne af store, ægformet-elliptiske, gulgrønne Højblade; Kronen bleggul, sjeldent rød. 0,50—1,50. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Enge og i fugtige Skove. Alm. i de fleste Egne.

Grøn B., Kaaltidsel, **C. oleráceum** (L.). Scop.

b. Bladene ikke omfattende, siddende eller korstilkede, fjerfligede eller fjersnitdelte, med 3—4-lappede, tornet-tandede Flige. Kurvene enlige, omgivne af 1—3 lancetformede, grønne Højblade.

1. Stænglen forlænget, mod Spidsen lidt grenet. Kronen bleggul eller rødlig. 0,25—0,50. Juli-Aug. Sjelden.

C. acaúle × oleráceum.

2. Stænglen ugrenet, meget kort, Kurven derfor næsten siddende; sjeldnere er Stænglen forlænget, indtil 0,30 høj. Kronen mørkerød, sjeldent hvid. Juli-Aug. Paa Bakker, høje Enge og Overdrev. T. alm.

Kortstænglet B., **C. acaúle** (L.) All.

B. Bladene paa Undersiden mere eller mindre tæt graa- eller hvidfiltede.

a. Bladene ikke eller kun svagt nedløbende.

o. Bladene ikke nedløbende, paa Undersiden tæt filtede, oftest mere eller mindre dybt fjerdelte, med hele, fint tornet-savtakkede eller næsten helrandede Afsnit. Kun een eller meget faa Kurve.

1. Bladene paa Undersiden sølvhvid-filtede, de nedre fjerfligede, sjeldnere alle hele; Stænglen filtet, mod Spidsen bladløs, ugrenet, sjeldnere faagrenet med een Kurv paa hver Gren. Kronen purpurrød. 0,40—1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og Krat. Jyll.: hist og her, ogsaa i de vest- og nordjydske Krat; Øerne: meget sjelden.

Forskelligbladet B., **C. heterophyl'lum** (L.). All.

2. Bladene paa Undersiden graafiltede, de nedre fjerfligede, de øvre hele eller næsten hele; Stænglen indtil Spidsen bladbærende, svagere filtet, faagrenet. Kronen hvidgul eller rødlig. Kun funden i Jonstrup Vang.

C. heterophyl'lum × oleráceum.

oo. Bladene ikke eller kun svagt nedløbende, paa Undersiden svagt graafiltede, fjerfligede eller fjersnitdelte, med 2—3-delte, tornede Afsnit. Kurvene oftest mange, med smaa, lancetformede Støtteblade.

1. Kurvene tæt samlede i Spidsen af Stænglen og i de øvre Bladhjørner. Kronen hvidgul. Meget sjelden. **C. oleráceum × palústre.**

2. Kurvene i mangegrenet Halvskærm, sjeldent enlige. Kronen smudsig-rød. Svøbbladene svagt torn-

spidsede. Kun funden ved Ordrup Krat og i Adslev Skov ved Skanderborg.

C. lanceolátum × oleráceum.

Svøbbladene ender i en lang, stærk, udstaaende Torn: Se, C. lanceolátum var.

b. Stænglen tornet-vinget af de langt nedløbende Blade; Bladene fjerfligede eller fjersnitddelte, med 2—4-delte, i Randen stærkt tornede Afsnit.

1. Bladene paa Oversiden ru af fine Pigge. Kurvene enlige eller 2—3 sammen, store, ægformede, filtede; Svøbbladene ender i en lang, spids, udstaaende Torn. Kronen rød, sjeldnere hvid. 0,40—1,00. ⊙ ⊙. Juli-Aug. Ved Gærder og Veje, paa Marker. Alm.
   Lancetbladet B., **C. lanceolátum** (L.) Scop.
2. Bladene paa Oversiden svagt haarede. Kurvene mange sammen i Spidsen af Stængel og Grene, svagt filtede; Svøbbladene tiltrykte, med en kort, udstaaende Braad, paa Midtnerven klæbrige. Kronen rødviolet, sjeldent hvid. 0,80—1,50. ⊙ ⊙. Juli-Aug. I Moser og fugtige Enge. Alm. Kjær-B., **C. palústre** (L). Scop.

II. Tvebo. Kronens Krave til Grunden spaltet; Støvtraadene næsten glatte. Bladene ofte noget nedløbende, mere eller mindre delte eller næsten hele, tornet-tandede, haarede eller næsten glatte. Kurvene ægformet-valseformede. Kronen blegrød eller lila, sjeldent hvid. Var. med Bladene paa Undersiden hvidfiltede: var. *incána* (Fischer). 0,50—1,50. ♃. **Rod.-J.** Juli-Aug. Paa dyrkede Marker mellem Sæden. Alm.
Agertidsel, **C. arvénse** (L.). Scop.

6. Sílybum.

Glat. Bladene tornet-tandede. Svøbbladene ende i en lang, hul, udstaaende Torn. Kronen violet. 0,50—1,20. ⊙. Juli-Aug. Hist og her omkring Byen, forvildet fra Haver.
Marietidsel, **T. mariánum** (L.) Gaertn.

7. Carlína, Bakketidsel.

Stiv opret. Bladene fjerfligede eller næsten hele, med lange Randtorne, paa Undersiden filtede. De ydre Svøbblade dobbelt fliget-tornede, de indre linieformede, hindeagtige, gule. Kronen rødgul. 0,25—0,50. ⊙ ⊙ og ⊙. Juli-Aug. Paa Bakker. T. alm.
Almindelig B., **C. vulgáris** L.

8. Centauréa, Knopurt.

I. Med Fnug.
A. Svøbbladene i Randen frynsede, uden Torne.
a. Stængelbladene hele.
o. Kronen himmelblaa. Bladene idetmindste paa Undersiden noget filtede.
1. Bladene linie-lancetformede, de nedre undertiden delte. Svøbbladene med børsteformet savtakket,

brun Rand. Fnuggen af Længde med Frugten. 0,15—0,60. ⨀. Juli-Aug. Paa dyrkede Marker, især mellem Vintersæden. Almindelig.

Kornblomst, **C. cy'anus** L.

2. Bladene lancetformede, nedløbende. Svøbbladene med frynset, sortbrun Rand. Fnuggen meget kortere end Frugten. 0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Juni. Hist og her forvildet fra Haver.

Bjerg-K., **C. montána** L.

oo. Kronen violetrød. Bladene elliptiske eller lancetformede, ruhaarede. Fnuggen kortere end Frugten.

1. Svøbbladenes Vedhæng æg-lancetformede, oprette, oftest sortbrune, med lange Frynser. Forvildet; kun funden et Par Steder. **C. nigra** L.
2. Svøbbladenes Vedhæng linie-lancetformede, tilbagekrummede, haarformet-frynsede. 0,30—0,80. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove og Krat, ved Gærder. Jyll. og Fyen: hist og her. (C. phrygia).

Fjeret K., **pseudophry'gia** C. A. Mey.

b. Bladene enkelt eller dobbelt fjersnitdelte. Svøbbladene med ægformede, sortbrune, frynsede Vedhæng. Kronen violetrød, sjeldnere hvid; Fnuggen af Længde med Frugten. 0,30—1,00. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Veje og Gærder, i Krat. T. alm. Stor K., **C. scabiósa** L.

B. Svøbbladenes Vedhæng ende i en lang, ved Grunden grenet Torn. Bladene nedløbende, de nedre fjersnitdelte, tilligemed Stænglen graafiltede. Kronen gul; Fnuggen længere end Frugten. Funden nogle Steder i Kløvermarken, indført med fremmed Frø. **C. solstitiális** L.

II. Uden Fnug. Bladene lancetformede, hele, helrandede eller tandede, sjeldent fjerfligede. Svøbbladenes Vedhæng rundagtigægformede, hvælvede, brunlige, helrandede eller med uregelmæssig fliget Rand, kun de allernederste regelmæssig frynsede. Kronen violetrød, sjeldent hvid. Var. med mørkere, mindre hvælvede Vedhæng paa Svøbbladene, af hvilke de nedre er regelmæssig frynsede: var. *decípiens* (Thuill.). 0,10—0,90, ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Gærder og Veje, paa høje Enge og i Randen af Skove. Alm. Almindelig K. **C. jacéa** L.

9. **Echínops,** Tidselkugle.

Bladene flerfligede med tornet-tandede Flige, paa Undersiden hvidfiltede. Svøbbladene linieformede. Kronen lysblaa; Støvbladene blaa; Frugten haaret. 0,50—1,20. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Veje og Gærder. Meget sjelden; formodentlig oprindelig forvildet.

Fligbladet T., **E. sphaerocéphalus** L.

10. **Eupatórium,** Hjortetrøst.

Bladene dybt 3—5-delte, med lancetformede, savtakkede, paa Undersiden dunhaarede Afsnit, sjeldent hele. Kurvene talrige, tæt

samlede i Halvskærm. 0,50—1,50. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. I Grøfter, ved Søer og Bække. Alm. Hampagtig H., **E. cannabinum** L.

11. **Petasites,** Hestehov.

A. Bladene rundagtig-hjærteformede eller nyreformede, med afrundede Lapper ved Grunden.
  1. Bladene bredt hjærteformede, indtil 1,30 lange, paa Undersiden graagrønne, blødhaarede. Stænglen 0,15—0,40. Kronen rød; de midterste, tvekønnede Blomsters Argrene korte, ægformede. ♃. **Jsk.** April-Maj. Paa fugtig Grund, ved Aa- og Søbredder osv. Hist og her.
  Tordenskræppe eller Pestilensurt, **P. officinális** Moench.
  2. Bladene mindre, nyreformede, paa Undersiden hvidgraat, filtede. Stænglen 0,10—0,25. Kronen gulhvid; de midterste tvekønnede Blomsters Argrene linie-lancetformede, tilspidsede. ♃. **Jsk.** Marts-April. I fugtige Skove, ved Søbredder. Sjelden. Hvid H., **P. albus** (L.). Gaertn.

B. Bladene trekantet-nyreformede, med 2—3-delte Lapper ved Grunden, paa Undersiden snehvidt filtede. Stænglen 0,15—0,25. Kronen gullighvid eller blegrød; de midterste, tvekønnede Blomsters Argrene korte, ægformede. April-Maj. Ved sandede Strandbredder. Meget sjelden. Filtbladet H., **P. spúrius** Rchb.

12. **Tussilágo,** Følfod.

Bladene nyreformet-hjærteformede, bugtet-tandede, paa Undersiden hviduldede, fremkommer først efter Blomstringen. Kurvene efter Afblomstringen nikkende. 0,10—0,30. **Rh.-J.** Marts-April. Paa leret, især fugtig Jord. Alm. Almindelig F., **T. fárfarus** L.

13. **Filágo,** Museurt.

A. Svøbbladene butte, ved Frugtmodningen stjærneformet udstaaende. Kurvene 3—7 sammen i Nøgler i Spidsen af Stængel og Grene og i de øvre Bladhjørner.
  1. Graafiltet. Stænglen mod Spidsen grenet, oftest tillige med Grene fra de nedre Bladhjørner; Grenene gaffeldelte; Bladene spidse, tiltrykte. Svøbbladene kølede, i Spidsen glatte. Kronen gulhvid. 0,06—0,20. ⊙. Juli-Aug. Paa sandede Marker og Bakker. Alm. Liden M.. **F. minima** (Sm.) Bart.
  2. Tæt hvidfiltet. Stænglen fra Grunden af grenet, med udelte Grene; Bladene butte, oprette. Svøbbladene overalt filtede, ikke kølede. Kronen gulhvid. 0,10—0,30. ⊙. Juli-Aug. Paa tørre Marker og Bakker. T. alm. Ager-M., **F. arvénsis** L.

B. Svøbbladene braadspidsede, mod Frugtmodningen ikke stjærneformet udstaaende, i Spidsen glatte og straagule. Hele Planten gullig- eller hvidfiltet. Stænglen enkelt eller med opstigende Grene fra de nedre Bladhjørner, i Spidsen gaffeldelt. Kurvene 20—30 sammen i kugleformede Hoveder i Gaffeldelingerne og i Spidsen af Grenene. Kronen gulhvid. Var. med færre Kurve i Hovederne og med i Spidsen purpurrøde Svøbblade: var. *apicu-*

láta (G. E. Smith). 0,10—0,30 ⨀. Juli-Aug. Paa Bakker og tørre Marker. T. alm. Kugleblomstret M., **F. germánica.**

14. **Gnaphálium,** Evighedsblomst.

A. Svøbbladenes nedre Halvdel urteagtig, grøn med hindeagtig Rand, den øvre Halvdel helt hindeagtig, gullighvid eller brunlig.

1. Stænglen opret, ugrenet eller med opstigende Grene fra Grunden, tilligemed de linie-lancetformede Blade graafiltet. Kurvene nøgleformet samlede i Bladhjørnerne, dannende en aksformet Stand; Svøbbladene i Spidsen brunlige. Kronen gulhvid. 0,20—0,40. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. I Krat og Randen af Skove, paa Bakker osv. Alm. Rank E., **G. silváticum** L.
2. Stænglen oftest fra Grunden af grenet, tilligemed de lancetformede Blade graafiltet. Kurvene samlede i Nøgler i Spidsen af Grenene; Svøbbladene i Spidsen brunlige. Kronen gullighvid. Var. med glat Stængel og linieformede, glatte Blade: var. *nuda* (Hoffm.). 0,05—0,20. ⨀. Juli-Aug. Ved Søbredder, paa fugtige Marker osv. Alm.
Sump-E., **G. uliginósum** L.

B. Svøbbladene helt eller næsten helt hindeagtige, gule. Stængelbladene linie-lancetformede, tilligemed Stænglen mere eller mindre graafiltede.

1. Stænglen opret, oftest med opstigende Grene fra Grunden. Kurvene samlede i Nøgler i Spidsen af Stænglen og Grenene; Svøbbladene gulhvide. Kronen gul. 0,10—0,30. ⨀. Juli-Aug. Paa sandede Overdrev. Kun funden paa Bornh.
Gulhvid E., **G. luteo-album** L.
2. Oftest flere oprette eller opstigende Skud fra Jordstænglen. Kurvene samlede i en af Nøgler sammensat, sammentrængt Halvskærm i Spidsen af Stænglerne; Svøbbladene citrongule, sjeldnere brandgule. Kronen gul. 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Bakker og sandede Marker. Hist og her.
Gul E., **G. arenárium** L.

15. **Antennária,** Kattefod.

Bladene paa de oprette, blomsterbærende Stængler linie-lancetformede, spidse, tiltrykte, paa de krybende, blomsterløse Stængler omvendt ægformede, paa Undersiden hvidfiltede. Kurvene samlede i en sammentrængt Halvskærm i Spidsen af Stænglen; Svøbbladene og Kronerne rosenrøde eller hvide. Var. med Bladene paa begge Sider hvidfiltede: var. *hyperbórea* Don. 0,05—0,20. ♃. **Jfl.** Maj-Juni. Paa Heder og Bakker. T. alm. Sand-K., **A. dioéca** (L.) Gaertn.

16. **Artemisia,** Bynke.

A. Stænglen og de 2—3-dobbelt fjersnitdelte Blade graafiltede eller tæt silkehaaret-filtede.

1. Tæt silkehaaret-filtet. Kurvene nikkende; de ydre Svøbblade linieformede; Blomsterlejet haaret. Kronen lysgul. 0,50—1,00. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Omkring Byer. Hist og her; vistnok oprindelig forvildet. Have-Malurt, **A. absinthium** L.

2. Graafiltet. Grene og Kurve oprette eller nikkende; de ydre Svøbblade omvendt ægformede; Blomsterlejet glat. Kronen gul eller gulrød. 0,15—0,60. **Jfl.** Aug-Sept. Ved Strandbredder, især paa Lerbund. Hist og her.
Strand-Malurt, **A. maritima** L.

B. Stænglen glat eller mod Spidsen haaret. Kurvene oprette eller nikkende; Blomsterlejet glat.
1. Stænglen opret; Bladene oftest dobbelt fjersnitdelte, paa Oversiden grønne, glatte, paa Undersiden hvidfiltede. Kronen gul eller rødbrun. 0,60—1,20. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Gærder og Veje, omkring Byer. Alm. Graa B., **A. vulgáris** L.
2. Stænglen opstigende; Bladene enkelt eller 2—3-dobbelt fjersnitdelte, paa begge Sider grønne, i Begyndelsen silkehaarede, senere glatte. Kronen rødbrun. Var. med Bladene stedse tæt silkehaaret-filtede: var. *sericea* Fr. 0,30—0,60. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Paa sandede Marker, ved Veje. T. alm.
Mark-B., **A. campéstris** L.

17. **Tanacétum,** Regnfang.

Næsten glat. Bladene enkelt eller dobbelt fjersnitdelte, med savtakkede Afsnit. Kronen gul. 0,50—1,00. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Gærder og Veje. T. alm. Almindelig R., **T. vulgáre** L.

17. **Rudbéckia,** Solhat.

Stænglen og de lancetformede eller elliptiske Blade stivhaaret-ru. Kurvene enlige. ⊙. Juli-Aug. Paa Marker. ved Veje. Sjelden; forvildet. **R. fúlgida** Ait.

19. **Galinsóga.**

Glat eller mod Spidsen haaret. Bladene modsatte, ægformede, stilkede. Kurvene smaa, langstilkede. 0,25—0,50. ⊙. Juli-Aug. Forvildet fra Haver. Sjelden. **G. parviflóra** Cav.

20. **An'themis,** Gaaseurt.

A. Avnerne paa Blomsterlejet lancetformede, braadspidsede.
1. Bladene enkelt eller dobbelt fjersnitdelte, med savtakkede Afsnit. Blomsterlejet halvkugleformet. Randkronerne gule, meget sjeldent næsten hvide eller manglende. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Sept. Paa Marker, Diger osv. Hist og her.
Farve-G., **A. tinctória** L.
2. Bladene dobbelt fjersnitdelte, med oftest helrandede Afsnit. Blomsterlejet kegleformet. Randkronerne hvide, meget sjeldent manglende. 0,15—0,40. ⊙ og ⊙. Juni-Aug. Paa Marker, ved Veje osv. Alm. Ager-G., **A. arvénsis** L.

B. Avnerne paa Blomsterlejet linie-børsteformede, spidse. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte, med linieformede, helrandede Afsnit. Blomsterlejet kegleformet. Randkronerne hvide, meget sjeldent manglende. 0,25—0,50. ⊙. Juni-Sept. Ved Veje, Gærder osv., især omkring Byer. T. alm. Stinkende G., **A. cótula** L.

21. **Achilléa,** Røllike.

1. Glat eller næsten glat. Bladene linie-lancetformede, skarpt savtakkede. 7—10 Randkroner. 25—0,60. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Marker og Enge, ved Grøfter. T. alm.
   Nyse-R., **A. ptármica** L.
2. Mere eller mindre dunhaaret. Bladene 2—3-dobbelt fjersnitdelte. 4—6 Randkroner. Var. uldhaaret-filtet: var. *contrácta* Schlecht. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Marker, ved Veje og Gærder. M. alm. Almindelig R., **A. millefólium** L.

22. **Bellis,** Tusindfryd.

Svagt haaret. Bladene rosetstillede, omvendt ægformede eller spadeformede. 0,03—0,15. ♃. **Jsk.** Blomstrer næsten hele Aaret. Paa Marker og høje Enge, ved Veje osv. M. alm.
Almindelig T., **B. perénnis** L.

23. **Chrysánthemum,** Okseøje.

A. Skivekronerne gule, Randkronerne hvide; Frugterne uvingede. ♃.
   1. Dunhaaret. Stænglen opefter halvskærmformet grenet, med enlige Kurve i Spidsen af Grenene; Bladene stilkede, fjersnitdelte med fjerlappede Afsnit. Blomsterne undertiden alle rørformede. Stærkt lugtende. 0,30—0,60. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Grøftevolde, især omkring Byer. Hist og her; oprindelig forvildet fra Haver. Matrem-O.. **C. parthénium** (L.) Bernh.
   2. Svagt haaret eller næsten glat. Stænglen ugrenet eller faagrenet, med enlige Kurve; de nedre Blade stilkede, omvendt ægformede, rundtakkede, de øvre siddende, linie-lancetfor- ved Grunden snitdelte, mod Spidsen savtakkede eller fligede, sjeldnere hele. Var. med Stængel og Blade kort uldhaaret: var. *hirsútum* Hartm. 0,20—,050. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Marker, Diger, ved Veje. Alm.
      Præstekrave eller Hvid O., **C. leucánthemum** L.

B. Baade Skive og Randkronerne gule; Randblomsternes Frugter 2-vingede. Stænglen ugrenet eller faagrenet; Bladene lancetformede, omfattende, fliget tandede, tilligemed Stænglen glatte og blaagrønne. 0,15—0,50. ⨀. Juni-Aug. Paa dyrkede Marker, især mellem Vaarsæd. Alm.
   Onde Urter eller Gul O.. **C. ségetum** L.

24. **Matricária,** Kamille.

A. Randkronerne hvide, Skivekronerne gule.
   1. Glat. Stænglen opret, opefter halvskærmformet grenet. Svøbbladene med lysere eller mørkere brun, ujævn eller helrandet Hindekant; Blomsterlejet halvkugleformet, ikke hult. Randkronerne udstaaende. Frugten med meget kort, utydelig tandet, hindeagtig Fnug. Lugtløs. Var. ved Strandbredder med nedliggende eller opstigende, fra Grunden af grenet Stængel, sammentrængt Vækst, mindre Blade med korte, kødfulde Flige: var. *marítima* (L.), og med ved Grunden ofte træagtig Stængel, større Kurve (indtil 0,06 i Tværmaal)

og tydelig, hindeagtig Fnug: var. *Rétzii* Neuman (? var. *coronáta* Marsson). 0,10—0,60. ⊙, ⊙, ⊙ ⊙ eller ♃. Juni-Okt. Paa Marker, ved Veje, Strandbredder. Alm. Var. *Rétzii* Neum. er kun funden paa Bornh.

Lugtløs K., **M. inodóra** L.

2. Glat. Stænglen opret, opefter halvskærmformet grenet. Svøbbladene med hvid eller gullig, hel Hindekant; Blomsterlejet kegleformet, tilsidst hult. Randkronerne mod Afblomstringen nedhængende. Krydret Lugt. 0,10—0,30. ⊙. Juni-Okt. Mellem Sæden, ved Veje, især omkring Byer. Hist og her.

Vellugtende K., **M. chamomilla** L.

B. Ingen Randkroner; Kronerne alle regelmæssige, rørformede 4-tandede, gule. Svøbbladene med hvid Hindekant; Blomsterlejet kegleformet, tilsidst hult. Stænglen opret, grenet, glat. 0,05—0,25. ⊙. Juli-Sept. Funden nogle Steder omkring Byer, især ved København. Forvildet.

Skiveblomstret K., **M. discoidea** DC.

25. Cótula, Firkløft.

Glat. Stænglen fra Grunden af grenet, med opstigende Grene. Kurvene enlige i Spidsen af Grenene. Kronerne 4-tandede. 0,06—0,15. ⊙. Juli-Aug. Paa dyndede Steder. M. sj.

Fligbladet F., **C. coronopifólia** L.

26. Ar'nica, Guldblomme.

Stænglen opret, oftest ugrenet, klæbrig-haaret; Grundbladene talrige, omvendt-ægformede eller aflange; Stængelbladene aflange eller lancetformede. Frugten stivhaaret. 0,25—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Heder, høje Enge, Skovbakker, i Krat. Jyll.: alm. Øerne: sjelden. Volverlei eller Bjerg-G., **A. montána** L.

27. Cinerária, Fnugurt.

1. Klæbrig-haaret. Stænglen opret, hul; Bladene lancetformede, de nedre savtakket-fligede, de øvre helrandede. Kurvene samlede i halvskærmformet Top. Frugterne glatte. 0,30—1,00. ⊙ eller ⊙. Juni-Juli. I Tørvemoser. Almindelig.

Almindelig F., **C. palústris** L.

2. Beklædt med en løs, hvid Filt. Stænglen opret; Grundbladene omvendt-ægformede, Stængelbladene lancetformede. Kurvene samlede i Halvskærm. Frugterne stivhaarede. 0,15—0,30. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Bakker og Skrænter med Kalkunderlag. Kun funden faa Steder i det nordlige Jyll.

Mark-F., **C. campéstris** Retz.

28. Senécio, Brandbæger.

I. Uden Udløbere; Bladene fjerdelte.

A. Svøbet valseformet; Svøbbladene linieformede, spidse. Randkronerne med kort, tilbagerullet Krave, eller Planten uden tungeformede Randkroner. Bladene fjerfligede eller fjersnitdelte, med tandede eller fligede Afsnit.

a. De ydre Svøbblade talrige, tiltrykte, henved 1/4 af de indre Svøbblades Længde, omtrent fra Spidsen til Midten sorte. Ingen tungeformede Randkroner; Frugten tiltrykthaaret. Hele Planten mere eller mindre spindelvævagtig haaret eller næsten glat. Var. ved Strandbredder med tykkere Blade og med tungeformede Randkroner: var. *radiátus* Koch. 0,06—0,30. ⨀ og ⨀. Blomstrer næsten hele Aaret. Paa dyrket Jord, ved Strandbredder. Alm.
Almindelig B., **S. vulgáris** L.

b. De ydre Svøbblade kun i Spidsen brunplettede eller næsten helt grønne. Tungeformede Randkroner tilstede.

1. Svagt haaret. Ydre Svøbblade faa, tiltrykte, omtrent 1/6 af de indre Svøbblades Længde, i Spidsen svagt plettede eller helt grønne. Frugten tiltrykt-haaret. 0,15—0,70. ⨀. Juli-Aug. Paa aabne Steder i Skove; paa Marker, især paa nylig opdyrket Hede. T. alm.
Skov-B., **S. silváticus** L.

2. Kirtelhaaret, klæbrig. Ydre Svøbblade 6—8, udstaaende, næsten halvt saa lange som de indre Svøbblade, i Spidsen svagt plettede. Frugten glat. 0,15—0,40. ⨀. Juli-Okt. Ved sandede Strandbredder, øde Pladser omkring Byer. Sjelden. Klæbrig B., **S. viscósus** L.

B. Svøbet klokkeformet. Randkronerne med tungeformet, flad, udstaaende Krave.

a. Ydre Svøbblade 4—10, 2—4 Gange kortere end de indre. Frugten haaret.

1. Ydre Svøbblade 6—10, 4 Gange kortere end de indre. Bladene fjerlappede eller fjerfligede med ægformede, kruset-tandede Afsnit, tilligemed Stænglen mere eller mindre spindelvævagtig uldhaarede. 0,15—0,30. ⨀ eller ⨀. Maj-Juni. Paa dyrkede Marker. Meget sjelden. Vaar-B., **S. vernális** W. et K.

2. Ydre Svøbblade 4—6, omtrent halvt saa lange som de indre. Bladene fjersnitdelte med linieformede, tandede eller tandet-fligede Afsnit, paa Undersiden svagt haarede. Stænglen mod Spidsen svagt spindelvævagtig haaret. 0,30—1,00. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. Paa Marker, ved Veje, og Gærder. Sjelden.
Smalfliget B., **S. erucifólius** L.

b. Ydre Svøbblade 1—4, flere Gange kortere end de indre.

1. Stængelbladene fjersnitdelte med aflange, tandede eller fligede Afsnit. Skiveblomsternes Frugter dunhaarede. Randblomsternes glatte. 0,30—1,00. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Enge, ved Grøfter og Veje. Alm.
Eng-B., **S. Jacobaéa** L.

2. Stængelbladene fjersnitdelte med rundtakket-lappet Endeafsnit og linieformede, skæve, tandede Sideafsnit. Frugterne alle glatte. 0,25—0,60. ⨀ ⨀. Juli-Sept. Ved Sø- og Aabredder, ved Bække, i fugtige Skove. T. alm., især i Jylland.
Vand-B., **S. aquáticus** Huds.

II. Med Udløbere; Bladene alle hele, savtakkede. Randkronerne med tungeformet, flad, udstaaende Krave; Frugten glat. ♃.
1. Bladene linie-lancetformede, paa Undersiden, tilligemed Stænglen uldhaaret. Ydre Svøbblade omtrent 10, halvt saa lange som de indre. Henved 12 Randblomster. 1,00—1,50. **Jsk.** og **Sumppl.** Juli-Aug. I Bække og Moser. Meget sjelden. Kær-B., **S. paludósus** L.
2. Bladene lancetformede, tilligemed Stænglen glatte eller næsten glatte. Ydre Svøbblade omtrent 5, over halvt saa lange som de indre. 6—8 Randblomster. 0,80—1,50. **Jsk.** Aug.-Sept. Omkring Byer. Sjelden; forvildet fra Haver. (S. saracénicus). Saracenisk B., **S. fluviátilis** Wallr.

29. Solidágo, Gyldenris.

Svagt haaret eller glat. De nedre Blade elliptiske, savtakkede, de øvre lancetformede, savtakkede eller helrandede. Kurvene samlede i Klase eller Top. 0,25—0,80. **Jsk.** Juli-Okt. Paa Bakker, Diger og Heder, i Krat. T. alm., især i Jyll.
Almindelig G., **S. virga aúrea** L.

30. I'nula, Alant.

A. Frugten haaret.
1. Stænglen korthaaret-filtet; Bladene elliptisk-lancetformede, svagt savtakkede, paa Oversiden korthaarede, paa Undersiden graafiltede. Randkronerne med kort, 3-kløvet, ikke tungeformet Krave, af Længde med de randhaarede, rødlige Svøbblade. 0,25—0,70. ⊙⊙ og ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa tørre Bakker. M. sj. (I. cony'za).
Trekløft-A., **I. vulgaris** (Lam.). Beck.
2. Stænglen, især opefter, hvidfiltet; Bladene lancetformede, fjernt tandede, paa begge Sider haarede. Randkronerne tungeformede, meget længere end de hvidfiltede Svøbblade. 0,15—0,60. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa Enge og Overdrev nær Stranden. Hist og her, især paa de sydlige Øer.
Soløje-A., **I. británnica** L.

B. Frugten glat. Randkronernes Krave tungeformet, udstaaende.
1. Stænglen og de lancetformede, helrandede eller svagt tandede Blade glat eller meget svagt haaret. De indre Svøbblade linieformede, spidse, randhaarede. 0,25—0,50. ♃. **Jsk,** Juli-Aug. Paa høje Enge, ved Gærder, i Krat. Hist og her.
Pilebladet A., **I. salicína** L.
2. Stænglen opefter haaret; Grundbladene lancetformede, stilkede, Stængelbladene siddende, æg-hjærteformede, alle grovt tandede, paa Undersiden filtede. De indre Svøbblade linieformede, mod Spidsen bredere, butte, med frynset-tandet Rand. 0,80—1,40. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa fugtige Steder omkring Byer. Hist og her; vistnok oprindelig forvildet fra Haver. Læge-A., **I. helénium** L.

31. **Pulicária,** Loppeurt.

1. Stænglen grenet, haaret især mod Spidsen; Bladene lancetformede, i Randen bølgede, dunhaarede. Randkronerne korte, af Længde med eller lidt længere end Svøbbladene; Frugten haaret. 0,10—0,30. ⨀. Juli-Sept. Ved Gadekær, Veje osv. især omkring Byer. Hist og her, især paa de sydlige Øer. (P. vulgáris Gaertn.). Almindelig L., **P. prostráta** (Gil.) Asch.
2. Stænglen grenet, uldhaaret-filtet; Bladene aflange eller lancetformede, paa Oversiden korthaarede, paa Undersiden graafiltede. Randkronerne meget længere end Svøbbladene; Frugten haaret. 0,25—0,50. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa fugtige Steder i Strandenge. Hist og her paa de sydlige Øer, iøvrigt sjelden; ikke funden i Jyll. Strand-L., **P. dysentérica** (L.) Gärtn.

32. **Erígeron,** Bakkestjærne.

1. Stænglen tilligemed de linie-lancetformede Stængelblade haaret og noget ru. Kurvene samlede i Klase eller Top med 2—4 Kurve paa hver Gren; Svøbbladene graafiltede. 0,10—0,30. ⨀⨀ og ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Paa Diger, tørre, sandede Marker og Bakker. Alm. Bitter-B., **E. acer** L
2. Stænglen tilligemed de linie-lancetformede Stængelblade stivhaaret-ru. Kurvene meget mindre end hos foregaaende, samlede i en rigt forgrenet Top med mange Kurve paa hver Gren; Svøbbladene glatte eller næsten glatte. 0,15—0,60. ⨀ og ⨀. Juli-Aug. Hist og her forvildet, især omkring Byer. Kanadisk B., **E. canadénsis** L.

33. **Aster,** Asters.

1. Bladene linie-lancetformede, kødfulde, glatte. Kurvene samlede til en halvskærmformet Stand; Svøbbladene butte, tiltrykte. 0,15—0,60. ⨀⨀. Aug.-Sept. Paa Strandenge. Alm. Strand-A., **A. tripólium** L.
2. Bladene lancetformede, paa Oversiden mod Randen ru. Kurvene samlede til en af Halvskærme sammensat Top; Svøbbladene spidse, mod Spidsen udstaaende. 0,50—1,20. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Hist og her, især omkring Byer; forvildet fra Haver. Pilebladet A., **A. salicifólius** Scholler.

34. **Bidens,** Brøndsel.

A. Kurvene oprette. Frugten med 2—3 Fnugbørster. Bladene modsatte, afsmalnede i en vinget Bladstilk, mere eller mindre dybt delte med 3—7 lancetformede, savtakkede Afsnit.
   1. Kurvene lige saa høje eller næsten lige saa høje som brede, med 5—8 ydre Svøbblade; Avnerne bredt linieformede, 3—7-nervede, af Længde med Frugten, som er længere end Fnugbørsterne. Findes meget sjeldent med tungeformede Randkroner. 0,15—0,60. ⨀. Juli-Sept. I Moser, Grøfter, ved Gadekær osv. Alm. Fligbladet B., **B. tripartítus** L.

2. Kurvene fladtrykte, meget bredere end høje, med 10—12 ydre Svøbblade; Avnerne smalt linieformede, 1—3-nervede, omtrent af Længde med Frugten og Fnugbørsterne tilsammen; Frugten omtrent af Fnugbørsternes Længde. 0,15—6,60. ⨀. Aug.-Sept. I Tørvemoser og Grøfter, ved Søer og Damme. Hist og her i Nordsjæll. (B. platycéphalus Ørsted).
Fladhoved B., **B. radiátus** Thuill.

B. Kurvene nikkende, med 3—8 ydre Svøbblade; Avnerne bredt linieformede, flernervede, lidt længere end Frugten; Frugten med 3—4 Fnugbørster, som er kortere end Frugten. Bladene modsatte, siddende eller kortstilkede, lancetformede, hele, dybt savtakkede, ved Grunden noget sammenvoksede. Optræder ikke sjeldent med tungedannede Randkroner. 0,15—0,60. ⨀. Aug.-Sept. I Tørvemoser og Grøfter, ved Søer og Damme. Alm.
Nikkende B., **B. cérnuus** L.

35. **Cichórium**, Cikorie.

Mere eller mindre stivhaaret. De nedre Blade bugtet-fjerfligede, de øvre hele. Kurvene siddende eller kortstilkede, enlige eller 2—3 sammen i Bladhjørnerne. 0,25—1,00. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Ved Veje og Gærder, paa Marker. Almindelig, undtagen i Landets magre Egne. Almindelig C., **C. in'tubus** L.

36. **Lámpsana**, Haremad.

Mere eller mindre haaret. De nedre Blade fjersnitddelte med et meget stort, rundagtig-ægformet Endeafsnit, de øvre lancetformede, bugtet-tantede. Kurvene talrige, faablomstrede. 0,30—1,00. ⨀. Juli-Aug. I Skove, ved Gærder osv. Alm.
Almindelig H., **L. commúnis** L.

37. **Arnóseris**, Svineøje.

Næsten glat. Bladene rosetstillede, omvendt-ægformede eller aflange, tandede; fra Rosetten udgaar flere, ugrenede eller mod Spidsen faagrenede Stængler med enlige Kurve i Spidsen; Stængler og Grene bliver opefter kølleformet oppustede og hule. 0,05—0,25. ⨀. Juli-Aug. Paa dyrkede, især sandede Marker. Hist og her, især i Vestjyll. Liden S., **A. mínima** (L.) Link.

38. **Sonchus**, Svinemælk.

A. Stænglen oftest næsten fra Grunden af grenet. Svøbbladene glatte, sjeldnere kirtelhaarede. Kurvene halvskærmformet samlede.

1. Bladene slappe, matgrønne, fjerfligede, ved Grunden omfattende med spidse, lige udstaaende Ører. Frugten fint riflet paatværs. 0,25—0,80. ⨀. Juni-Sept. Paa dyrket Jord. Alm.
Almindelig S., **S. oleráceus** L.

2. Bladene stive, glinsende, hele eller bugtet-lappede, ved Grunden omfattende med tilbagebøjede, afrundede Ører. Frugten ikke riflet paatværs. 0,25—0,80. ⨀. Juni-Sept. Paa dyrket Jord. T. alm. Ru S., **S. asper** (L.).

B. Stænglen kun mod Spidsen halvskærmformet grenet. Svøbblade og Kurvestilke kirtelhaarede.

1. Bladene med hjærteformet, omfattende Basis, bugtede eller fjerfligede. Kurvene enlige eller faa i Spidsen af Grenene. Vegetativ Formering ved Rodskud. Var. med Kurvstilke og Svøbblade glatte: var. *laëvipes* Koch. 0,50—1,20. ♃. **Rod-J.** Juli-Aug. Paa dyrket Jord, især mellem Sæden. Alm.
Ager-S., **S. arvénsis** L.

2. Bladene med pilformet, omfattende Basis, de nedre delte, de øvre hele, lancetformede, Kurvene talrige. Ingen Rodskud. 1,00—2,00. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. Ved Bredder af Aaer og Fjorde, især nær Havet, ved Søbredder. Hist og her.
Kær-S., **S. palúster** L.

39. Hierácium, Høgeurt.

I. Med oftest talrige, rosetstillede Grundblade; fra Jordstænglen udgaar overjordiske Udløbere, eller korte overvintrende Skud med rosetstillede Blade.

A. Bladene hele, helrandede eller svagt tandede, alle eller næsten alle grundstillede; ingen eller faa Stængelblade. Oftest med overjordiske Udløbere. Fnugstraalerne fine, lige lange.

a. Jordstænglen krybende; med overjordiske Udløbere.

o. Stænglen bladløs, stivhaaret, med en enlig Kurv i Spidsen; Bladene omvendt ægformede eller lancetformede, stivhaarede, paa Undersiden tillige hvidgraa af Stjærnehaar. Svøbbladene kirtelhaarede, de ydre butte, de indre spidse. Kronerne paa Oversiden gule, paa Undersiden rødstribede. 0,05—0,20. ♃. **Jsk.** Maj-Juli. Paa tørre Marker, Bakker, Heder osv. M. alm.
Haaret H., **H. pilosélla** L.

oo. Stænglen 1—4-bladet, med flere, halvskærmformet samlede Kurve i Spidsen; Svøbbladene butte. Kronerne ensfarvede paa begge Sider.

* Stænglen oftest 1-bladet, med 2—5 Kurve; Bladene blaagrønne, omvendt ægformede eller lancetformede, butte, ved Grunden randhaarede, iøvrigt glatte. Stængel og Udløbere mere eller mindre stivhaarede. 0,05—0,30. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Bakker, Marker og høje Enge. Alm.
Lancetbladet H., **H. auricula** L.

** Stænglen 1—4-bladet, langhaaret, med talrige Kurve; Bladene frisk grønne, mere eller mindre stivhaarede; Grundbladene omvendt ægformede, Stængelbladene lancetformede. Svøbbladene beklædte med oftest sorte, stive Haar og bløde Stjærnehaar.

1. Stænglen 1—2-bladet. Svøbbladene grønne. Kronen og Griflen gule. Kurvene smaa. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Juni. Paa Enge. M. sj.
Eng-H., **H. praténse** Tausch.

2. Stænglen 2—4-bladet. Svøbbladene sort- eller violetgrønne. Kronen rød eller rødbrun, sjeldnere orange; Griflen rødbrun. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Hist og her forvildet.
Pomeransfarvet H., **H. aurantiacum** L,

b. Jordstænglen kort, sammentrængt; oftest uden Udløbere, Stænglen 3—6-bladet, i Spidsen halvskærmformet grenet, beklædt med faa lange Haar og med bløde Stjærnehaar; Bladene linie-lancetformede, stivhaarede og, især paa Undersiden, graaagtig stjærnehaarede. Kurvene smaa, tæt samlede i Spidsen af Grenene. 0,30—1,00. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Skrænter, mellem Krat. M. sj.
Kvastblomstret H., **H. cymósum** L.

B. Bladene stilkede, mere eller mindre dybt tandede, dels grundstillede, dels spredte paa Stænglen; uden Udløbere, men fra Jordstænglen udgaar korte, overvintrende Skud med rosetstillede Blade. Fnugstraalerne ulige lange. Kurvene i en kvastformet Stand.

a. Talrige, blivende Grundblade; Stænglen oftest 1—3-bladet. Griflen grønliggul eller olivenbrun.

1. Grundbladene frisk grønne, hjærteformede eller ægformede, sjeldnere elliptiske, groft tandede, især mod Grunden, med nedadrettede eller udspærrede Tænder, svagt haarede af almindelige Haar, uden eller næsten uden Stjærnehaar. Kvastgrenene opstigende; Svøbbladene haarede af sorte Kirtelhaar. Kronens Tænder ofte haarede. Var. med elliptiske eller omvendt ægformede, helrandede eller svagt tandede Grundblade: var. *integrifólium* Lange. 0,30—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og Krat. Hist og her.
Mur-H., **H. silváticum** L.

2. Grundbladene paa Undersiden blaagrønne, æg-lancetformede eller elliptiske, ved Grunden afsmalnede, dybt tandede, uden eller med faa almindelige Haar, paa Undersiden svagt beklædte med Stjærnehaar. Kvastgrenene opret-aabne; Svøbbladene graafiltede, uden eller med meget faa Kirtelhaar. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. I Skove og Krat, paa Bakker. Hist og her. Blaagrøn H., **H. caésium** Fr.

b. Grundbladene faa, henvisnende; Stænglen 2—5-bladet. Griflen gul. Bladene æg-lancetformede eller elliptiske, skarpt tandede, paa Undersiden bleg- eller blaagrønne, haarede, uden Stjærnehaar. Kvastgrenene opret-aabne, tilligemed Svøbbladene beklædte med Stjærnehaar og sorte Kirtelhaar. Kronens Tænder glatte. Var. med flere Stængelblade og uden Kirtler paa Svøbbladene: var. *ramósum* (W. et K.). 0,30—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. I Skove og Krat. Alm. Skov-H., **H. vulgátum** Fr.

II. Uden rosetstillede Grundblade; Stænglen flerbladet. Overvintrer ved Knopper, som næste Aar vokse ud til blad- og blomster-

bærende Stængler. Kurvene samlede til en halvskærmformet Stand.

a. Stænglen i Reglen hul. De nedre Blade elliptiske, stilkede, de øvre siddende, æg-lancetformede, alle skarpt tandede med faa, omtrent 3, Tænder paa hver Side. Blomsterstandens Grene oprette; Svøbbladene graafiltede af Stjærnehaar og desuden beklædte med almindelige Haar, de ydre butte, tilbagebøjede, de indre spidse, tiltrykte. Var. med linielancetformede, næsten helrandede Blade: var. *integrifólium* Fr. 0,30—0,70. ♃. **Jsk.** Juli. I Skove og Krat. Hist og her.
Trekantet H., **H. rigidum** Hartm.

b. Stænglen ikke hul. Bladene siddende eller de nedre afsmalnede i en kort Bladstilk. Svøbbladene beklædte med hurtig affaldende Stjærnehaar.

o. Bladene ægformede eller elliptiske, eller lancetformede, tandede, de nedre ofte afsmalnede i en kort Bladstilk, de øvre halvt omfattende. Svøbbladene butte, tiltrykte. Griflen gulbrun.

1. Bladene lancetformede, paa Midten groft tandede. Blomsterstandens Grene udstaaende. Svøbbladene kirtelhaarede. 0,40—1,00. ♃. **Jsk.** Aug.—Sept. I Skove. Sjelden. Rank H., **H. Friésii** Hartm.
2. Bladene ægformede eller elliptiske, fra Grunden til Midten tandede. Blomsterstandens Grene stivt oprette. Svøbbladene uden Kirtelhaar. 0,40—1,00. ♃. **Jsk.** Aug.-Sept. I Skove. Hist og her.
Bredbladet H., **H. boreále** Fr.

oo. Bladene linieformede eller lancetformede, helrandede eller svagt tandede, alle siddende, ikke omfattende. Blomsterstandens Grene udstaaende eller opstigende. Svøbbladene uden Kirtelhaar, de ydre udstaaende eller tilbagebøjede, de indre oprette. Var med smalt linieformede Blade og meget større Kurve end hos Hovedarten: var. *linarifólium* G. Meyer, med lav, opstigende, ugrenet eller faagrenet, ru Stængel med 1 eller faa Kurve: var. *dunále* G. Meyer, og med dybt tandede eller fjerfligede Blade: var. *coronopifólium* Bernh. 0,10—0,90. ♃. **Jsk.** Juli-Okt. Ved Gærder, i Krat, paa Heder, i Klitter osv. M. alm. Smalbladet H., **H. umbellátum** L.

40. Arácium, Ørneøje.

Glat. Stænglen opret, med faa, halvskærmformet samlede Kurve i Spidsen. Grundbladene stilkede, tandet-fligede; Stængelbladene med hjærteformet, omfattende Basis, æg-lancetformede, tilspidsede, skarpt tandede. 0,25—0,80. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Enge og fugtige Steder i Skove. Alm. Kær-Ø, **A. paludósum** (L.). Monn.

41. Crepis, Høgeskæg.*)

I. Stænglen bladløs, tilligemed de aflange, svagt tandede, roset-

*) Slægten henføres ofte til følgende.

stillede Blade dunhaaret. Kurvene i Top eller Klase i Spidsen af Stænglen. 0,15—0,40. ♃. **Jsk.** Juni. I Enge og Moser. Sjelden.
Afbidt H., **C. praemórsa** (L.). Tausch.

II. Stænglen bladbærende, grenet.
  A. Frugten uden eller med meget kort Næb.
    a. Frugten 13—15-ribbet. Stængelbladene ved Grunden fligede, øreformet omfattende, tilligemed Stænglen mere eller mindre stivhaaredc. Svøbbladene paa Indersiden silkehaarede, de ydre udstaaende, de indre tiltrykte. Grifien gul. 0,30—1,00. ⊙⊙. Juni-Juli. Paa Marker, ved Veje. Hist og her. Toaarig H., **C. biénnis** L.
    b. Frugten 10-ribbet. Stængelbladene med pilformet omfattende Basis.
      o. Kurvstilkene opefter tykkere; de ydre Svøbblade udstaaende. Griflen brunlig.
        1. Stivhaaret. De nedre Blade bugtet-tandede eller fjerfligede, de øvre helrandede eller svagt tandede. Svøbbladene paa Indersiden glatte. 0,30—0,80. ⊙⊙. Juni-Juli. Hist og her, især i Kløvermarker. indført med fremmed Frø. **C. nicaeénsis** Balb.
        2. Dunhaaret. Grundbladene fjerfligede eller tandede, Stængelbladene linieformede, oftest helrandede, med tilbagerullet Rand. Svøbbladene paa Indersiden tiltrykt-haarede. 0,25—0,60. ⊙ og ⊙. Juni-Aug. Paa Marker, ved Veje. Alm.
        Tag-H., **C. tectórum** L.
      oo. Kurvstilkene tynde, ikke fortykkede mod Spidsen; Svøbbladene alle tiltrykte, paa Indersiden glatte. Griflen gul. Hele Planten næsten glat; Bladene flade, tandede eller mere eller mindre dybt fjerdelte. 0,15—050. ⊙ og ⊙. Juli-Sept. Paa Marker, ved Gærder og Veje. T. alm. Grøn H., **C. virens** L.
  B. Frugten med et Næb omtrent af Frugtens Længde. Grundbladene fjersnitdelte, Stængelbladene ved Grunden fligede, omfattende, tilligemed Stænglen stivhaarede. Svøbbladene beklædte med stive Børster. 0,10—0,40. ⊙ og ⊙. Juli-Sept. Hist og her, især i Kløvermarker, indført med fremmed Frø.
  Børsteklædt H., **C. setósa** Hall. fil.

42. Taráxacum, Mælkebøtte.

Jeg har ved Forsøg vist, at Taraxacum-Arternes Kim dannes uden nogen forudgaaet Befrugtning og at de hidtil opførte Arter hver især omfatter en Mængde Former, som er arveligt forskellige og som derfor her opføres som selvstændige Arter, ialt 20; der er dog sikkert flere, men det er endnu ikke lykkedes at fæstne dem i en kort Beskrivelse. Arternes Udbredelse maa nærmere undersøges. Alle er **Jsk.**

I. Frugterne grønlig graa — grønlig graabrune.
  A. Kurvsvøbblade uden (eller kun undtagelsesvis og individuelt) med Pukkel nedenfor Spidsen.

a. Næbet den nederste, tykkere, med Frugten ensfarvede, bliede Del af Frugtstilken, 1/5—1/4 af Frugtens Længde.

o. Blomsterne tvekønnede, Støvmassen orangefarvet.

*. Ydre Svøbblade linieformede, stærkt tilbagebøjede og oftest trykte til Kurvskaftet; Bladstilke purpurfarvede, smalle, ikke vingede. Paa Marker, ved Veje, etc. Alm.

Purpurstilket M. T. **purpúreum** Raunk.

** Ydre Svøbblade opret aabne — udstaaende eller tilbagebøjede, i sidste Tilfælde er Bladstilkene ikke purpurfarvede.

Δ. Bladstilkene blege eller kun svagt rødlige, i sidste Tilfælde oftest vingede.

1. Bladstilkene flade, vingede, mere eller mindre rødlig gulgrønne; ydre Svøbblade linieformede, udstaaende — tilbagebøjede, ofte vredne. Paa Marker, ved Veje, etc. Alm.

Fladstilket M. T. **planum** Raunk.

2. Bladstilkene smalle, uvingede, bleggrønne; Bladflige smalle, udstaaende; ydre Svøbblade lancetformede — æglancetformede, udstaaende — lidt tilbagebøjede. Især paa Enge, dog ogsaa paa Marker; synes at være alm. (T. tenébricans Dahlst.)

Eng M. T. **intermédium** Raunk.

ΔΔ. Bladstilkene purpurfarvede, smalle (ikke vingede); ydre Svøbblade æglancetformede — lancetformede, opret aabne eller de yderste mere eller mindre udadbøjede.

1. Bladfligene skraat nedadrettede eller — især paa svagere Individer — nedadkrummede, idet den øvre Rand her er stærkt bueformet; Endeafsnittet hjærteformet. Især paa Enge.

Krogfliget M. T. **hamátum** Raunk.

2. Bladfligene forholdsvis brede, udstaaende; Endeafsnittet trekantet — mere eller mindre spydformet. Især i Skove.

Gelerts M., T. **Gelértii** Raunk.

oo. Blomsterne hunlige, Støvknopperne tynde, blege, uden Støvkorn.

* Ydre Svøvblade linieformede — linielancetformede, stærkt tilbagebøjede eller nedadkrummede.

1. Spæd, med smaa Kurve; Kronerne lyst gule; Randkronerne 12—16 Mm. lange. Paa Marker, ved Veje, etc. Alm.

Ostenfelds M., T. **Ostenféldii** Raunk.

2. Kraftig, med store Kurve; Kronerne lyst orangegule; Randkronerne 18—23 mm. lange. Paa

Marker, ved Veje, etc. Hidtil kun funden i Øst- og Nord-Sjælland.

Pragt-M.. T. **speciósum** Raunk.

** Ydre Svøbblade brede, opret aabne — tiltrykte, de yderste bredt ægformede med smallere Spids, de inderste aflangt ægformede. Paa Strandenge.

Strand-M., T. **litorále** Raunk.

b. Næbet c. 1/3 af Frugtens Længde; de ydre Svøbblade ægformede, oprette, oftest tiltrykte. Bladstilkene, idetmindste mod Grunden, purpurfarvede.

1. Bladene linie-lancetformede — lancetformede, hele og helrandede eller mere eller mindre grovt tandede. Sjæll. i Køng Mose, Strandeng ved Dybsø Fjord.

Sump-M., T. **palústre** Ehrh.

2. Bladene linie-lancetformede — lancetformede, fligede, med fjærnt siddende, ensbrede eller, især paa de større Blade, trekantede, udstaaende Flige. Paa Strandenge, især i *Juncus Gerardi*-Formationen og paa Grænsen af denne og *Statice — Festuca — rubra* Formationen; ogsaa inde i Landet paa Enge, som dog vistnok tidligere har staaet i Forbindelse med Havet.

Baltisk M., T. **bálticum** Dahlst.

B. Kurvsvøbbladene, idetmindste de indre, med en kortere eller længere Udvækst, Pukkel, nedenfor Spidsen.

a. Blomsterne tvekønnede. Svøbbladene mere eller mindre blaaduggede.

1. Forholdsvis kraftig, med 3—4 ctm. brede Kurve, med under Blomstringen flade, ikke indrullede Randkroner. Ydre Svøbblade udstaaende, enkelte lidt nedadkrummede, de yderste ægformede, de inderste æg-lancetformede — lancetformede, omtrent halvt saa lange som de indre Svøbblade. Bladene dybt fligede, Afsnittene lange, smalle, tandet-fligede, med sylformede Flige. Bladstilkene purpurfarvede. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.

Fladtunget M., T. **platyglóssum** Raunk.

2. Spæd, med 2,5—3 ctm. brede Kurve, med under Blomstringen rørformet indrullede Kroner. Ydre Svøbblade opstigende, bredt ægformede, omtrent 1/3 af de indre Svøbblades Længde. Bladene fligede, med korte, brede. tæt stillede, hele eller ved Grunden mere eller mindre tandet-fligede Afsnit. Bladstilkene blege, kun mod Grunden mere eller mindre røde. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.

Rørtunget M., T. **obliquum** (Fr.).

b. Blomsterne hunlige, Støvknapperne brunstribede, uden Støvkorn eller kun undtagelsesvis med lidt Støv, der sjeldent føres ud af Knapperne. De ydre Svøbblade udstaaende, de yderste æg-lancetformede, de inderste linie-lancetformede. Kraftige Individers Blade dybt fligede;

Afsnittene lange, smalle, udstaaende eller ofte opadbøjede, mod Grunden tandet-fligede med sylformede, ofte krummede Flige. Bladstilkene purpurfarvede. Paa tør, sandet Bund; hidtil kun fundet paa Fanø.

Kambladet M., T. **simile** Raunk.

II. Frugterne rødbrune, brune eller gulbrune. Svøbbladene i Reglen med Pukkel.

A. Blomsterne tvekønnede. Frugterne lyst rødbrune.

a. Ydre Svøbblade æg-lancetformede (de yderste) — linie-lancetformede (de inderste), dels opret aabne, dels udstaaende, dels lidt nedadkrummede, de længste naaende til Midten af de indre Svøbblade. Alle Svøbblade med Pukkel eller enkelte uden Pukkel. Bladstilkene m. ell. m. purpurfarvede.

1. Kurvene under Blomstringen flade, udstraalende, 3,5—5 ctm. brede. Bladene dybt fligede, med lange, smalle, udstaaende eller opadkrummede, mod Grunden syltandede og sylfligede Afsnit. Frugterne, med Næbet, 3,5—4,5 mm. lange. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.

Krumfliget M., T. **lacistophýllum** (Dahlst.).

2. Kurvene ikke flade under Blomstringen, men tragtformede, idet de ikke aabner sig helt, smaa, indtil c. 3 ctm. brede, i Randen tætte, ikke udstraalende. Bladene fligede, med nedadrettede eller i Spidsen opadkrummede, mod Grunden syltandede—sylfligede Afsnit. Frugterne, med Næbet, 2,5—3,5 mm. lange. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.

Korttunget M., T. **brachyglóssum** (Dahlst.).

b. Yderste ydre Svøbblade ægformede, pludseligt afsmalnede i en smallere Spids, udstaaende—opstigende; inderste ydre Svøbblade aflangt ægformede—æglancetformede, opret aabne, omtrent 1/3 af de indre Svøbblades Længde. Kurvene flade, i Randen tætte eller kun lidt udstraastraalende, lyst gule, 2,5—3,5, ctm. brede. Bladene smalle, dybt fligede, de første med korte, brede, de senere udviklede med smalle, helrandede eller mod Grunden paa Overkanten syltandede Flige. Bladstilkene blege. Frugterne, med Næbet, 3,5—4,5 mm. lange. Paa tør sandet Bund, især i Kystegne. Bleg M., T. **laetum** (Dahlst.).

B. Blomsterne hunlige.

a. Ydre Svøbblade paa Ydersiden mod Spidsen sortagtig—brunliggrønne, hvidkantede ligesom de indre Svøbblade med tydelig Pukkel. Yderste ydre Svøbblade ægformede, med smallere Spids, udstaaende eller noget nedadbøjede; inderste ydre Svøbblade aflangt ægformede—æg-lancetformede, opstigende, knapt naaende til Midten af de indre Svøbblade. Kurvene smaa, 1,5—3 ctm. brede, lyst gule, i Randen tætte, ikke udstraalende. Frugterne mørk rødbrune, med Næbet 2,3—3,3 mm. lange. De fuldt ud

viklede Blade dybt fligede, med smalle, udstaaende eller med Spidserne mere eller mindre opadrettede, mod Grunden stærkt syltandet-fligede Afsnit. Bladstilkene mere eller mindre purpurfarvede. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne. Smaakurvet M., **T. decipiens** Raunk.

b. Svøbbladene uden eller med meget svag Pukkel; de yderste ydre Svøbblade æg-lancetformede, mere eller mindre tilbagekrumme; de inderste ydre Svøbblade lancetformede—linieformede, udstaaende eller noget tilbagekrummede, omtrent halvt saa lange som de indre Svøbblade eller lidt længere.

o. Frugterne brune—rødbrune, Blomsterne lyst gule.

1. Frugterne mørk rødbrune, med Næbet 3,5—4,5 mm. lange. Kurvene 3—4 ctm. brede, lidt udstraalende. Bladene dybt fligede, med smalle, lidt nedadrettede—udstaaende, mod Grunden mere eller mindre stærkt syltandet—fligede Afsnit. Bladstilkene purpurfarvede. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.
Syltandet M., **T. marginátum** (Dahlst.)

2. Frugterne brune, matte, med Næbet 3—4 mm. lange. Kurvene 2,5—3,5 ctm. brede, tætte i Randen. Bladene fligede, med lidt nedadrettede—udstaaende, trekantede, paa Overkanten mere eller mindre syltandede Flige. Bladstilkene purpurfarvede. Paa tør, sandet Bund, især i Kystegne.
Grovfliget M., **T. próximum** (Dahlst.)

oo. Frugterne gulbrune, med Næbet 2,5—4 mm. lange. Kurvene 3—4,5 ctm. brede, tætte i Randen, lyst orangegule, idet Kronerne er mere eller mindre rødlige i Spidsen; Kronspidserne lidt indrullede. Bladene dybt fligede, med temmelig smalle. ofte stærkt nedadrettede, syltandet-fligede Afsnit. Bladstilkene brunlige. Paa tør, sandet Bund i Kystegne.
Rødgul M„ **T. fulvum** Raunk.

43. **Lactúca,** Salat.

1. Bladene stilkede, med vinget Bladstilk, fjersnitdelte med nedadrettede, tandede Afsnit. Kurvene i Top; Svøbbladcne i 2 Kredse, de ydre meget kortere end de indre. Frugtens Næb flere Gange kortere end den mørkbrune Frugt. 0,40—0,80. ♃. **Jsk.** Juli-Aug. I Skove. Almindelig.
Skov-S., **L. murális** (L.) Lessing.

2. Bladene siddende, lodret stillede ɔ: den ene Kant vender opad, den anden nedad, fjerfligede med nedadrettede, i Randen tornede Afsnit; den nedre Del af Stænglen og Bladenes Midtnerve tornet. Kurvene i Top; Svøbbladene taglagte. Frugtens Næb omtrent af Længde med den graabrune Frugt. 0,60—1,00 ⨀ og ⨀⨀. Juli-Aug. Ved Vejgrøfter, især omkring Byer. Sjelden.
Tornet S., **L. scariola** L.

44. **Thríncia,** Hundesalat.

Bladene rosetstillede, linie-lancetformede, tandede eller bugtet-fligede, mere eller mindre haarede af i Spidsen oftest tvedelte Haar. Flerstænglet, med enlige Kurve i Spidsen af de ugrenede Stængler; Svøbbladene i Randen sorte. De yderste Kroner paa Undersiden med blaagraa Striber. 0,05—0,20. ♃. **Jsk.** Juli-Sept. Paa tørre Marker og Bakker. M. sj.

Haaret H., **T. hirta** Roth.

45. **Leóntodon,** Borst.

1. Mere eller mindre stivhaaret af 2—3-delte Haar. Bladene bugtet-tandede; Stænglen ugrenet, med en enlig Kurv i Spidsen. 0,10—0,25. ♃. **Jsk.** Maj-Sept. Paa Marker, Bakker og høje Enge, ved Veje. T. alm. Stivhaaret B. **L. hispidus** L.
2. Glat eller med spredte, udelte Haar. Bladene mere eller mindre dybt bugtet-fjerdelte, sjeldnere hele; Stænglen oftest grenet, med enlige Kurve i Spidsen af Grenene; Grenene opefter udvidede og beklædte med skælformede Blade. Var. med Svøbbladene og Kurvstilkene i Spidsen tæthaarede af oftest mørke Haar: var. *praténsis* (Link). 0,05—0,30. ♃. **Jsk.** Juli-Okt. Paa Marker og Enge, ved Veje osv. M. alm. Var. sjelden.
Høst-B., **L. autumnális** L.

46. **Picris,** Bittermælk.

Stænglen opret, i Spidsen halvskærmformet grenet; Stængelbladene halvt omfattende. De ydre Svøbblade udstaaende eller tilbagebøjede. 0,40—0,90. ⊙⊙. Juli-Aug. I Krat, ved Veje. Hist og her. Rubladet B. **P. hieracioides** L.

47. **Scorzonéra,** Skorsoner.

Stænglen opret, oftest ugrenet, med en enlig Kurv i Spidsen, sjeldnere 2—3-grenet. Grundbladene talrige, stilkede elliptiske eller lancetformede, eller linieformede; Stængelbladene 1—3, siddende, linieformede. Svøbbladene omtrent halvt saa lange som Blomsterne. 0,10—0,40. ♃. **Jsk.** Maj-Juni. Paa Heder, høje Enge, i Krat. Hist og her, især i Vestjyll. Lav S., **S, húmilis** L.

48. **Tragopógon,** Gedeskæg.

A. Kurvestilkene lige tykke overalt eller dog kun svagt udvidede i Spidsen. Kronerne alle gule. Bladene fra en bred, omfattende Basis efterhaanden linieformet afsmalnede, oftest oprette. Svøbbladene 8, omtrent af Længde med Blomsterne. Var. med Bladene fra en bred, omfattende Basis pludselig smalt linieformede, slapt nedhængende, og Svøbbladene omtrent dobbelt saa lange som Blomsterne: var. *minor* (Fr.) 0,30—0,60. ⊙⊙. Juni-Juli. Paa Marker, ved Gærder og Veje. Almindelig
Eng-G., **T. praténsis** L.

B. Kurvstilkene mod Spidsen kølleformet opsvulmede. Kronerne, idetmindste de ydre, violette eller brunviolette.

1. Kronerne alle violette; Svøbbladene 8, af Længde med eller længere end Blomsterne. Bladene fra en bred, omfattende Basis linieformet afsmalnede, stivt oprette. 0,50—1,00. ⊙⊙. Juni-Juli. Paa Marker, ved Gærder, især omkring Byer. Hist og her; oprindelig forvildet.
Porrebladet G., **T. porrifólius** L.
2. De ydre Kroner brunviolette, de indre gule. Meget sjelden.
T. porrifólius × praténsis

49. Helminthia.

De nedre Blade lancetformede, stilkede, de øvre hjærteformet omfattende. 0,20—0,50. ⊙. Juli-Sept. Paa Kløvermarker. Hist og her; indført med fremmed Frø. **H. echioides** (L.) Gärtn.

50. Hypochoéris, Kongepen.

A. Stænglen stivhaaret-ru. Grundbladene brunplettede, ru, bugtet-tandede, sjeldnere bugtet-fligede. Fnugstraalerne i 1 Kreds, alle fjerformede. 0,20—0,60. ♃. **Jsk.** Juni-Juli. Paa Skrænter, Skov- og Lyngbakker. Hist og her. Plettet K., **H. maculáta** L.

B. Stænglen glat eller næsten glat. Fnugstraalerne i 2 Kredse, de i den ydre Kreds haarformede, ru, de i den indre fjerformede.

1. Bladene grundstillede, bugtet-tandede eller bugtet-fligede, mere eller mindre stivhaarede. Svøbbladene i Spidsen paa Midtnerven stivhaarede. Frugterne alle med Næb. 0,15—0,50. ♃. **Jsk.** Juni-Aug. Paa Marker, ved Veje. Alm.
Almindelig K., **H. radicáta** L.
2. Bladene grundstillede, bugtet-tandede, glatte eller med faa, spredte Haar. Svøbbladene glatte. De randstillede Frugter uden eller med meget kort Næb 0,10—0,30. ⊙. Juli-Aug. Paa tørrre Marker. T. sj. Glat K., **H. glabra** L.

51. Xánthium, Braadfrø.

Bladene rundagtig-hjærteformede, oftest 3-lappede, ru. De hanlige Kurve i Spidsen af Stænglen, de hunlige i Bladhjørnerne. 0,20—0,60. ⊙. Juli-Sept. Omkring Byer. M. sj.; formodentlig indført.
Skræppeagtig B., **X. strumárium** L.

52. Ambrósia, Ambrosie.

Stænglen ru. Bladene dobbelt fjersnitdelte, dunhaarede, de nedre modsatte, de øvre spredte. Kurvene samlede i Spidsen af Grenene. 0,25—0,70. ⊙. Sept.-Okt. Paa Marker. Sjelden; indført med fremmed Sæd. Bynkeagtig A., **A. artemisiifólia** L.

Forklaring.

over de benyttede Kunstord.

Anm. Sjeldnere forekommende Kunstord ere forklarede ved de enkelte Familier.

Aarsskud kaldes hos træagtige Planter de i Løbet af eet Aar udviklede Skud.

aflang kaldes en Plantedel, som er 3—4 Gange saa lang som bred, og hvis Sider paa en større Strækning nærmer sig til at være parallele.

afrundet kaldes Spidsen eller Grunden af en Plantedel, der begrænses af en udadvendt Bue.

Aks er en forlænget Blomsterstand med siddende Blomster, af hvilke de nederste springe først ud.

Akse er ethvert centralt Organ i Forhold til de Sideorganer, det bærer; bruges her særlig om den Del af Stænglen i en Blomsterstand, paa hvilke Blomsterne sidde.

Akselblade, se: Blad.

Ar, se: Støvvej.

Barktorn er en fra Barken eller Overhuden udgaaende stiv, spids, stikkende Udvækst; da Barktornene ikke staar i Forbindelse med Veddet, lader de sig i Reglen temmelig let bryde af.

Bastard er en Plante, som er fremkommen ved Krydsbefrugtning af to Planter, som hører til forskellige Arter, Underarter eller Varieteter.

Bibæger kaldes her de smaa, bladagtige Flige, som hos nogle Slægter af Rosenfamilien sidder mellem Bægerbladene.

Bikrone kaldes forskelligformede Udvækster: Flige, Skæl, Pukler osv. paa Kronens Inderside, især i Svælget.

Birødder er Rødder, som udgaar fra Stænglen, d. v. s. ikke har deres Oprindelse fra en Kimrod.

Blad; et fuldstændigt Blad bestaar af Bladfod, Bladstilk og Bladplade. Bladfoden er den nederste Del af Bladet; den er undertiden stærkt udvidet og omslutter da Stænglen som en

Skede, eller den er forlænget til to frie Flige, Akselblade, en paa hver Side af Bladets Grund. Mangler Bladstilken, kaldes Bladet siddende. NB. Hvad der i Beskrivelserne siges om Bladet, gælder i Reglen Bladpladen, naar intet andet udtrykkelig nævnes.

Bladfæste er den Del af Stænglen, hvortil Bladet er fæstet.

Blomst er et i Forplantningens Tjeneste omdannet Skud, eller Spidsen af et Skud, og som saadan bestaar den af en Stængel med Blade. Stænglen kaldes Blomsterstilk, og dennes Spids, paa hvilken Bladene er samlede i Kredse eller Kranse, Blomsterbund eller Frugtbund. I en fuldstændig Blomst findes 4 Slags Blade: yderst en Kreds af oftest grønne Blade, Bægerblade, dernæst en Kreds af oftest farvede Blade, Kronblade, og indenfor disse: Støvblade og Frugtblade, hvoraf de sidste danne Støvvejen. Bægeret og Kronen kaldes Bloster; er der kun en Kreds af Blade, er Blosteret enkelt. Bægerets og Kronens Blade er enten frie, fribladet Bæger og Krone, eller mere eller mindre sammenvoksede, sambladet Bæger og Krone; en Plante med sambladet Krone kaldes helkronet. Et Kronblads nedre, smallere Del kaldes Neglen, dets øvre, bredere Del Pladen; i den sambladede Krone kaldes den nedre Del Røret, den øvre Del Kraven, og Overgangen mellem begge Svælget.

Blomsterstand er en Samling af Blomster, hvis Støtteblade er Højblade, d. e. forskellige fra Løvbladene.

Braad, en kort, tynd, spids Fremragning fra Spidsen af et Legeme.

braadspidset, med en Braad.

Buddike er en Kapsel, som aabner sig paatværs ved et Laag.

buenervet, se: grundnervet.

Bugsøm, den Søm, som dannes af to sammenvoksede Frugtbladrande.

bugtet kaldes et Blad med brede Indskæringer, der er kortere end $^{1}/_{3}$ af Afstanden fra Bladranden til Midtnerven i det fjernervede eller til Grunden i det haandnervede Blad.

but, begrænset af en stump Vinkel, eller med kort, svagt afrundet Spids.

Bæger, Bægerblade, se: Blomst.

Bælg, en 1-bladet, 1-rummet Kapsel, som aabner sig baade i Ryg- og Bugsømmen.

Bælgkapsel, en 1-bladet, 1-rummet Kapsel, som kun aabner sig i Bugsømmen.

Bær, en Frugt med kødet uopspringende Frøgemme, som indeslutter flere Frø.

bølget er et Blad med i forskellige Retninger foldet Bladplade.

Børster, udstaaende Haar, som er længere og stivere end sædvanlige Haar.

børsteformet er et Legeme, som er linieformet, tyndt og stivt.

Delfrugt, se: Spaltefrugt.

delt kaldes et Blad (eller bladagtigt Legeme) med større Indskæringer; naar i det fjernervede Blad Indskæringerne $^{1}/_{3}$—$^{1}/_{2}$ eller $^{1}/_{2}$—$^{2}/_{3}$ af Afstanden mellem Bladranden og Midtnerven kaldes Bladet henholdsvis fjerlappet og fjerfliget; gaar Indskærin-

gerne helt ind til eller omtrent helt ind til Midtnerven kaldes Bladet fjersnitdelt. Ved det haandnervede Blad, hos hvilket Indskæringerne gaar fra Bladranden mod Bladets Grund, kaldes de ovennævnte Grader af Delthed: haandlappet, haandfliget og haandsnitdelt.

dobbelt Bloster, med baade Bæger og Krone.

dobbelt delt er et delt Blad, hvis Afsnit atter er delt; Bladet kan ogsaa være 3-dobbelt eller flerdobbelt delt.

dugget er en Plantedel, som er bedækket af et tyndt Vokslag; dette Vokslag er oftest blaaligt og gnides let af.

dunhaaret, beklædt med korte, bløde Haar.

Dusk er en sammentrængt Top med oftest opadrettede, til Aksen tiltrykte Grene.

Dværggrene kaldes hos træagtige Planter saadanne Grene, hvis Stængelstykker er meget korte og meget kortere end paa samme Plantes øvrige Grene. Dværggrene er i Reglen meget korte.

Dækblade kaldes de Blade, i hvis Hjørner Blomsterne sidder, især naar disse Blade er forskellige fra Løvbladene.

Dækskæl, smaa, mere eller mindre hindeagtige eller læderagtige Dækblade.

elliptisk er en Plantedel, som er omtrent dobbelt saa lang som bred, bredest paa Midten og lige spidst tilløbende mod bægge Ender.

enaarig er en Plante, hvis hele Udvikling — fra Spiringen til Plantens Død — tilendebringes i et og samme Aar.

enbo, med baade Han- og Hunblomster paa samme Plante.

endestillet er et Organ, som staar paa Spidsen af et andet.

enkelt, det modsatte af sammensat.

Enkeltfrugt, en Frugt, som udvikles af en Blomst med kun en Støvvej.

enkønnet eller særkønnet er en Blomst, i hvilken enten Støvblade eller Støvvej mangler.

ensidig kaldes Stillingen af Organer, som alle vender til samme Side.

farvet kaldes en Plantedel, som har en anden Farve end den grønne.

filtet, tæt beklædt med bløde, oftest mellem hverandre uregelmæssig indvævede Haar, hvorved Plantedelen faar et graaligt eller hvidligt Udseende.

finnet, se: sammensat.

fjerdelt, fjerlappet, fjerfliget, fjersnitdelt, se: delt.

fjernervet er et Blad med en stærkere Midt- eller Hovednerve, fra hvilken der til begge Sider udgaar svagere Sidenerver.

fladkravet kaldes en sambladet Krone med temmelig langt Rør og en fra dette næsten vinkelret udstaaende Krave.

fleraarig kaldes en Plante, hvis Liv varer mere end to Aar; saadanne Planter blomstrer i Reglen flere Gange.

Flerfoldfrugt, bestaar af flere Smaafrugter, som er udviklede af en Blomst med flere, frie Støvveje.

fribladet, se: Blomst.
Frugt er den efter Befrugtningen videre udviklede Frugtknude, og bestaar af 1) Frøgemmet, der omslutter 2) Frøet eller Frøene.
Frugtblade kaldes de Blade, som danne Støvvejen; deres Antal er i Reglen det samme som Antallet af Ar.
Frugtbund, se: Blomst.
Frugtknude, se: Støvvej.
Frugtstilk kaldes Blomsterstilken under Frugtmodningen.
frynset kaldes en Plantedel, hvis Rand er delt i mange, fine Trevler.
Frøgemme, se: Frugt.
Frøkappe; en Frøet tilhørende, kødet Udvækst, som dækker en større eller mindre Del af Frøskallen.
Frøuld kaldes de oftest lange Haar, som findes paa visse Planters Frø.
gaffelformet delt, gaffeldelt, kaldes en Plantedel, som deler sig i to omtrent lige lange Grene.
Gane, se: maskeret.
glat; en Plantedel, som ikke er beklædt med Haar.
gnavet kaldes en Bladrand, som er fint, men uregelmæssig indskaaret.
gold Blomst, enhver Blomst, som mangler Støvvej.
Griffel, se: Støvvej.
grundnervet kaldes et Blad med flere omtrent lige kraftige Nerver, der udgaar fra Bladets Grund og løber op mod Bladets Spids, hvor de støder sammen; ligenervet kaldes Bladet, naar det er omtrent lige bredt overalt, saa at Nerverne løber næsten parallele; er Bladet kendelig bredere paa Midten, saa at Nerverne kommer til at danne en tydelig Bue, er Bladet buenervet.
grundstillede kaldes de Blade, der udgaar fra Stænglens Grund.
haanddelt, haand-lappet, -fliget, -snitdelt, se: delt.
haandnervet kaldes et Blad med flere kraftige Nerver, der alle udgaa fra eet Punkt i Bladets Rand (hvor Bladstilken er fæstet), hvorfra de løber ud i forskellige Retninger.
haaret er en Plantedel, som bærer Haar.
haarformet er et langt, linieformet, tyndt og slapt Legeme.
Hagebørster; Børster, som i Spidsen er forsynede med 1—flere tilbagebøjede Hager eller Kroge.
Halvbusk; lave Buske, hos hvilke kun den nederste Del af Skuddene bliver træagtig og overvintrer, medens den øverste Del forbliver urteagtig og dør bort om Vinteren.
Halvskærm kaldes en Klase, hvis Blomster alle naar op i samme Højde, idet de nederste, først udviklede Blomster har længere Blomsterstilke end de øverste.
Hanblomst, en Blomst med Støvblade, men uden Støvvej.
helrandet kaldes et Blad, som er uden smaa Indskæringer i Randen.
helt kaldes et Blad uden større Indskæringer; det modsatte af delt.

hjulformet Blad, se: sammensat.
hjulformet Krone, en sambladet Krone med næsten flad Krave og meget kort Rør.
hjærteformet, en Plantedel, som er omtrent lige saa bred som lang, bredest ved Grunden, mod Spidsen afsmalnet, og hvis Grund ved en Indskæring er delt i to afrundede Lapper.
Hovedrod, en Rod, som har sin Oprindelse fra Kimroden.
Hunblomst, en Blomst med Støvvej, men uden Støvblade.
Hylster, et eller flere temmelig store Højblade, som idetmindste før Blomstringen omslutter en Blomsterstand eller sjeldnere en enkelt Blomst.
Højblade kaldes de Blade paa en Plante, som sidder ovenfor Løvbladene og er forskellige fra disse.
høvlformet, et fjerdelt Blad, hvis Indskæringer er rettede opad mod Bladets Spids.
indført kaldes en Plante, der af Mennesker vilkaarligt er bragt her til Landet.
indrullet, et Blad, hvis Rand i en Bue bøjer indad mod Midten af Bladets Overside.
indslæbt kaldes en Plante, der er bragt her til Landet af Mennesker, men uden deres Viden og Vilje f. Eks. fremmede Ukrudtsplanter i Korn- og Kløvermarker, paa Lossepladser etc.
indtrykt, med en meget kort, afrundet Indskæring i Spidsen.
indvandret kaldes en Plante, der er kommet her til Landet andetsteds fra, uden at Menneskets Medvirkning derved er paaviselig.
Jordstængel, Plantens underjordiske Stængel.
jævn er en Plantedel, hvis Overflade er uden Ribber, Vorter, Pigge og lignende Fremragninger.
kamdelt, et fjersnitdelt Blad med smalle, tætsiddende, temmelig stive, ensartede Afsnit.
kappeformet kaldes Spidsen af et Blad, hvis Rande er saaledes sammenvoksede, at der dannes en hul, nedadtil aaben Kegle.
Kapsel, en flerfrøet Frugt med et tørt, opspringende Frøgemme.
kileformet kaldes et Blad eller bladagtigt Legeme, som fra en bredere, afstumpet eller afrundet Spids jævnt afsmalnes mod Grunden.
Kirtelhaar, Haar med et oftest kugleformet Hoved, der udsondrer en Vædske; kirtelhaaret, beklædt med Kirtelhaar.
Kirtler, vorteformede Fremragninger, som udsondre en Vædske; kirtlet, forsynet med Kirtler.
Klase, en forlænget Blomsterstand med stilkede Blomster, af hvilke de nederste springer ud først.
klattrende kaldes Stængler, som holde sig oprette ved at hæfte sig til andre Genstande ved Hjælp af Hefterødder, Slyngtraade, Torne, Børster osv.
klokkeformet kaldes et sambladet Bloster — Bæger eller Krone — som fra en svagt indsnøret Midte jævnt udvider sig i en lidt udadbøjet Krave.
Knapbaand, se: Støvblad.

Knippe, en kortgrenet Kvast med temmelig kortstilkede Blomster.
knippestillet kaldes en Samling Organer, som udgaar omtrent fra samme Sted.
Knold kaldes dels en opsvulmet Stængel, Stængelknold, dels en opsvulmet Rod, Rodknold.
Knop, det endnu korte, sammentrængte, uudviklede Skud.
Knopskæl, de nederste, skælformede, hinde- eller læderagtige Blade i en Knop, som indtil Løvspringet, under hvilken de falde af, dække og beskytte den øvrige Del af Knoppen.
koblet, se: sammensat.
Kolbe, et Aks med tyk, kødet Akse.
korthaaret, beklædt med korte, udstaaende, temmelig stive Haar.
kransstillet kaldes en Samling af flere end to Organer, som sidde i samme Højde omkring et andet Organ; bruges især om Bladene.
Krave, se: Blomst.
Krone, Kronblad, Kronrør, se: Blomst.
krukkeformet kaldes en sambladet Krone med bugformet udvidet Kronrør, som mod Spidsen er indsnøret, og som bærer en temmelig lille Krave.
krybende kaldes en paa eller i Jorden henstrakt, rodslaaende Stængel.
Kurv, en kort Blomsterstand (d. v. s. Blomsterne sidde alle i samme Højde) med siddende Blomster, af hvilke de yderste springe ud først.
Kvast, en Blomsterstand, hvis inderste, midterste Blomst springer ud først; nedenfor denne udgaar 2—flere Sidegrene, som hver ender i en Blomst; fra disse Sidegrene udgaar atter Sidegrene, og saa fremdeles.
Køl, en skarpt fremspringende Kant.
kølleformet kaldes et Legeme, som fra en smallere Grund bliver jævnt tykkere mod Spidsen.
lancetformet kaldes et Blad, som er 3—4 Gange saa langt som bredt, bredest paa Midten og derfra jævnt afsmalnet mod begge Ender.
lappet, se: delt.
Lavblade kaldes de nederste Blade paa en Plante eller et Skud, naar de er forskellige fra og af en simplere Bygning end de efterfølgende Løvblade; de er i Reglen skælformede, hinde- eller læderagtige.
Ledbælg er en Bælg, som deler sig paatværs i flere nødagtige Stykker.
Ledskulpe er en Skulpe, som deler sig paatværs i flere nødagtige Stykker.
ligefinnet, se: sammensat.
ligenervet, se: grundnervet.
nieliformet kaldes et langt, smalt Legeme med parallele eller næsten parallele Sider.
lyreformet kaldes et fjerdelt Blad, hvis Endeafsnit er meget større end Sideafsnittene.
Løg kaldes et meget kort Skud, hvis Stængel, Løgkagen, er meget

kort og tyk, beklædt med tætstillede, tykke, kødfulde Blade, Løgskæl.

Løvblade, Plantens sædvanlige, grønne Blade; kaldes i Reglen simpelthen Blade.

maskeret, maskeformet, kaldes en sambladet, læbedannet Krone, som ved Grunden af Underlæben har en Indposning eller Pukkel, Ganen, som tillukker Indgangen til Kronrøret.

modsatte kaldes Blade, som sidder to og to i samme Højde, et hver paa sin Side af Stænglen; bruges ogsaa om Blomstens Bladkranse, naar Bladene i en Krans sidde lige for Bladene i den foregaaende.

murskeformet kaldes et Blad, som begrænses af fire rette eller næsten rette Linier, nemlig to kortere, som vende mod Bladets Grund og støde sammen under en stump Vinkel, og to længere, som begrænser Bladets Spids og støder sammen under en spids Vinkel.

nedliggende, en paa Jorden henstrakt, ikke rodslaaende Stængel.

nedløbende kaldes et Blad, fra hvis Fod der udgaar Forlængelser nedad Stænglen, hvorved denne bliver vinget.

Negl kaldes den nedre, smallere Del af et Kronblad.

Nerver kaldes de i Bladpladen udløbende Karstrænge; efter Nervernes forskellige Forløb og Forgreningsmaade kaldes Bladene grund-, fjer-, haand- og stjærnenervede. Nerverne kaldes ogsaa undertiden Ribber, som dog her er brugt i en anden Betydning; se: Ribbe.

nikkende kaldes en Stængel, Blomst eller Blomsterstand, hvis Akse er bøjet i en Bue, saa at Spidsen vender nedad.

nyreformet kaldes en Plantedel med større Bredde end Længde, og som i Spidsen begrænses af en udadgaaende Bue, ved Grunden af en afrundet Indskæring.

Næb, en temmelig stiv Fremragning fra Spidsen af en Plantedel.

nøgen kaldes en Blomst uden Bloster; bruges ogsaa i enkelte andre Tilfælde, f. Eks. om de kurvblomstredes Blomsterleje naar dette er uden Haar og Avner.

Nøgle, en Kvast med meget kortstilkede, tæt sammentrængte Blomster.

omfattende, et siddende Blad med to Lapper eller Ører ved Grunden, hvormed det helt omfatter Stænglen.

omkringsædig kaldes Blomsten, naar den Del af Blomsterbunden, paa hvilken Blosteret og Svøbbladene sidder, er mere eller mindre, oftest skive-, skaal- eller krukkeformet udvidet, og omslutter Frugtknuden uden at vokse sammen med denne.

omskedende kaldes et Blad, hvis nederste Del er sammenrullet omkring Stænglen.

omvendt hjærteformet, omvendt ægformet, kaldes Organer, naar det, som ved hjærteformet og ægformet siges om Grunden nu gjælder Spidsen og omvendt.

opret, Organer, som er rettede lodret opad; bruges desuden om Sideorganer, som danner en meget spids Vinkel med Aksen og hvis Spids er rettet i Retning af Aksens Spids.

opstigende, en Plantedel, som fra Grunden af efterhaanden bueformet hæver sig i Vejret.
oval kaldes en Plantedel, som er omtrent dobbelt saa lang som bred, hvis Sider er regelmæssige Buer, og som ved Grunden og i Spidsen er ens afrundet.
oversædig kaldes en Blomst, naar den Del af Blomsterbunden, paa hvilken Blosteret og Støvbladene sidder, er vokset op omkring og sammen med Frugtknuden, hvorved Blosteret og Svøbbladene komme til at sidde ovenfor Frugtknuden; halvt oversædig er Blomsten, naar den udvidede Del af Blomsterbunden ikke naar helt op til Frugtknudens Spids.
Papiller kaldes smaa, oftest mikroskopiske Vorter; papilløs kaldes en Plantedel, der bærer Papiller.
pigget, besat med forlænget kegleformede, spidse, stikkende Legemer.
pilformet kaldes et Blad, hvis Omrids er trekantet, og som ved Grunden har en Indskæring, som begrænses af to nedadrettede, spidse Flige.
Plade, se: Blad og Blomst.
Pælerod, en nedefter jævnt afsmalnet Rod, som er større og kraftigere end de fra den udgaaende Sidegrene.
Rakle er et Aks med meget ufuldstændige, enkønnede Blomster, som ikke falder af hver for sig, men Blomsterstanden falder af som et Hele.
randhaaret kaldes et Blad med udstaaende Haar i Randen.
regelmæssig kaldes en Blomst, naar Bladene i de enkelte Kredse er ens og med ens Mellemrum.
Ribbe kaldes en fremspringende Linie eller Kant paa en Plantedel.
ribbet, forsynet med Ribber.
Rodskud kaldes saadanne Skud, der er fremkomne af Knopper, som er dannede paa Rødder.
rosetstillede kaldes Blade, som, paa Grund af at Stængelstykkerne er meget korte, udgaar omtrent i samme Højde, men til forskellige Sider.
ru er en Plantedel, hvis Overflade er besat med mange smaa Fremragninger, hvorved den bliver ujævn at føle paa.
rudeformet kaldes et Blad, som begrænses af fire omtrent rette Linier, der i Spidsen og ved Grunden danne spidse Vinkler.
rundbugtet kaldes en Bladrand med korte og brede, afrundede Takker, adskilte ved tilsvarende, korte og brede, afrundede Indsnit.
rundtakket, se: takket.
Rygsøm, en Søm som er dannet af et Frugtblads Midtnerve eller Midtlinie.
rynket er Overfladen af en Plantedel, som har smaa uregelmæssig bugtede Forhøjninger og tilsvarende Fordybninger.
Rør, se: Blomst.
rørformet kaldes et sambladet Bloster med overalt ens vidt Rør og med en meget lille Krave.
sambladet, se: Blomst.

sammenrullet kaldes et Blad, hvis ene Halvdel først er rullet sammen ind mod Midten af Bladet, og den anden Halvdel dernæst rullet udenom den første.

sammensat kaldes et Blad, som er delt lige til Grunden, hvis det er et haand- eller stjærnenervet, eller lige til Midtnerven, hvis det er et fjernervet Blad, og naar Afsnittene har en regelmæssig Form og alle omtrent samme Form og Størrelse, saa at de ligner selvstændige Blade; Afsnittene kaldes da Smaablade, og de kan være tilleddede og er ofte stilkede. Det fjernervede, sammensatte Blad kaldes finnet; dets Smaablade sidder i Reglen parvis, det ene lige overfor det andet; sidder de alle parvis er Bladet ligefinnet; ender Bladet derimod med et uparret Endesmaablad, er det uligefinnet. Det haandnervede, sammensatte Blad kaldes koblet eller fingret, det stjærnenervede hjulformet.

sammentrykt, en Plantedel, som er fladtrykt fra Side til Side.

savtakket, se: takket.

seglformet, en Plantedel som er jævnt krummet i en halvmaaneformet Bue.

siddende kaldes Blade og Blomster, som ikke har nogen tydelig Stilk.

sidestillet er ethvert Organ, som sidder paa Siden af et andet; modsat: endestillet.

silkehaaret, beklædt med bløde, tiltrykte Haar, som giver vedkommende Plantedel Silkeglans.

skaalformet kaldes en Plantedel, som har Form som en flad Skaal.

Skaft, en lang, ugrenet, bladløs eller dog kun med skælformede Blade beklædt Stængel, som bærer en Blomst eller Blomsterstand.

Skede, se: Blad.

Skedehinde kaldes hos Græsser og Halvgræsser en hindeagtig Fremragning paa Grænsen mellem Bladskeden og Bladpladen.

skjoldformet, et rundagtigt, fladt, stilket Legeme, hvis Stilk er fæstet indenfor Randen, henimod Midten.

Skruekvast, en ensidig Kvast, fremkommen derved, at der stadig kun udvikles een Sidegren paa hver relativ Hovedakse, og de udviklede Sidegrene staar enten alle til højre eller alle til venstre i Forhold til den Akse, de udgaar fra. Skruekvasten er i Reglen sammentrængt til et ensidigt Knippe.

Skud, en Stængel med tilhørende Blade.

Skulpe, en 2-bladet, 2-klappet Kapsel med 2 vægstillede Frøstole; Klapperne løsner sig i Reglen nedenfra og opefter, og falder af; Frøstolene bliver staaende som en Ramme omkring den hindeagtige Skillevæg.

skæghaaret kaldes en Plantedel, paa hvilken der fra et Punkt eller en Linie udgaar flere, tætsiddende, temmelig lange Haar.

skælformet, saaledes kaldes i Almindelighed forskellige Plantedele, som i Form og ofte ogsaa i Stilling har en vis Lighed med Fiskeskæl: bruges især om Lav- og Højblade, naar de enten er læderagtige eller noget hindeagtige; desuden som Betegnelse for flade og brede Haardannelser, og andet mere.

Skærm, en kort Blomsterstand med stilkede Blomster, af hvilke de yderste springer ud først.
slyngende kaldes en Stængel, som holder sig oprejst ved blot at sno sig omkring andre Genstande.
Slyngtraad, et skrueformet snoet Klattreredskab.
Slør kaldes et hindeagtigt Legeme, som hos de fleste Bregner dækker over Sporehushobene saalænge de endnu er unge.
Smaa-Aks, Aksene i et sammensat Aks.
Smaablad, se: sammensat Blad.
Smaafrugter kaldes de enkelte Frugter i en Flerfoldfrugt og i en Spaltefrugt; i sidste Tilfælde bruges her dog Betegnelsen Delfrugter.
Smaaskærme, de enkelte Skærme i en sammensat Skærm.
Smaasvøb, Dækbladene eller Svøbet ved Grunden af Blomsterne i en Smaaskærm.
snitdelt, se: delt.
spadeformet kaldes et fladt Legeme, som fra en lang, smal Grund jævnt udvider sig i en but eller afrundet øvre Del.
Spaltefrugt kaldes en Frugt, som er fremkommen af een Støvvej, og som ved Frugtmodningen deler sig i flere nødlignende Stykker, Delfrugter, ogsaa kaldet Smaafrugter.
spidst kaldes et Legeme, som ender i en kort af en spids Vinkel begrænset Spidse.
spidstakket, se: takket.
spindelvævsagtig haaret eller spindelvævshaaret kaldes en Plantedel, som er beklædt med meget lange, fine, mellem hverandre indfiltrede Haar som løber fra Spidsen af den ene Ujævnhed til den anden.
Spore, en oftest valse-, kegle- eller sækformet, i Reglen hul Udvidning eller Udposning paa Blosteret.
Sporer kaldes de een- eller faacellede Formeringsorganer hos de blomsterløse Planter.
spredte kaldes Bladene, naar de alle sidder i forskellig Højde paa Stænglen ɔ: hvert Stængelstykke bærer kun eet Blad.
spydformet kaldes et Blad eller bladagtigt Legeme, fra hvis Grund der udgaar 2 større, spidse Flige (en til hver Side), som danner en omtrent ret Vinkel med Bladets Midtlinie.
Stak, en børsteformet, ofte stiv og stikkende Forlængelse fra Spidsen eller Ryggen af et Blad; findes især paa Græsblomsternes Dækblade.
stedsegrøn kaldes en Plante, som beholder sine grønne Blade om Vinteren.
Stenfrugt, en oftest 1-frøet, uopspringende Frugt, hvis Frøgemme bestaar af et ydre kødet og et indre benhaardt Lag.
stivhaaret, beklædt med stive, udstaaende Haar.
Stjærnehaar, flergrenede Haar, hvis Grene fra et Punkt straaler ud til alle Sider.
stjærnenervet kaldes et Blad med flere kraftige Nerver, der alle udgaar fra et Punkt indenfor Bladranden.

Storskærm kaldes en af flere Skærme, Smaaskærme, sammensat Skærm.

Storsvøb, Dækbladene eller Svøbet ved Grunden af Smaaskærmenes Stilke i en Storskærm.

Stængelblade kaldes, i Modsætning til Grundblade, de Løvblade, som sidder paa den forlængede, overjordiske Stængel.

Stængelstykke (eller Stængelled) kaldes det Stykke af Stænglen, som ligger mellem to paa hinanden følgende Blade, Bladpar eller Bladkranse, alt eftersom Bladene er spredte, modsatte eller kransstillede.

Støvblade kaldes den tredie af en fuldstændig Blomsts Bladformer; et Støvblad bestaar af et oftest traadformet eller linieformet Legeme, Støvtraaden, som i Spidsen bærer en Støvknap, der bestaar af 2, i Reglen 2-rummede Støvsække, som indeslutter Støvkornene; den øverste Del af Støvtraaden, som forbinder Støvsækkene med hinanden, kaldes Knapbaandet.

Støvvejen er dannet af eet eller flere Blade, Frugtblade, den fjerde og inderste af en fuldstændig Blomsts Bladformer. En Støvvej bestaar i Reglen af en nederste, udvidet, Æggene indesluttende Del, Frugtknuden, der opefter afsmalnes i en tyndere Del, Griflen, som i Spidsen bærer et eller flere Ar, der er haarede eller klæbrige, saa at de kan fastholde Støvkornene; undertiden har en Støvvej flere Grifler; undertiden mangler Griflen, og Arrene er da siddende.

Svikkel, en ensidig Kvast fremkommen derved, at der stadig kun udvikles een Sidegren paa hver relativ Hovedakse, og de udviklede Sidegrene staar skiftevis til højre og til venstre i Forhold til den Akse, de udgaar fra. Ligner en ensidig Klase.

Svælg, Grænsen mellem Rør og Krave i et sambladet Bloster, Bæger eller Krone; se Blomst.

Svælgskæl, Pukler eller skælformede Udvækster paa Kronens Svælg eller paa Grænsen mellem Kronbladenes Negl og Plade.

sværdformet kaldes et linieformet, jævnt tilspidset Blad, hvis Plade er stillet paa Kant, saa at den har en Over- og en Underkant, en højre og en venstre Side.

Svøb kaldes de Højblade, som omslutter samtlige Blomster i en tætblomstret Stand.

svømmende (eller maaske rettere flydende) kaldes Blade, som hviler paa Vandets Overflade.

sylformet kaldes et temmelig kort og oftest stivt Legeme, som fra Grunden af jævnt løber ud i en fin Spids.

særkønnet, en Blomst, i hvilken enten Støvblade eller Støvvej mangler.

taglagt kaldes tætstillede Blade, hvis Bladrande dække hverandre.

takket kaldes en Bladrand, som ved smaa, fine Indskæringer er delt i Takker; er baade Indskæringerne og Takkerne spidse, kaldes Bladet savtakket; er Indskæringerne spidse og Takkerne afrundede, er Bladet rundtakket; er Indskæringerne

afrundede og Takkerne spidse, kaldes Bladet spidstakket eller tandet.
tilbagerullet, et Blad, hvis Rand i en Bue bøjer indad mod Midten paa Bladets Underside.
tilleddet kaldes en Plantedel, som ved en Saarflade tilsidst regelmæssig løsner sig og falder af.
tilspidset kaldes et Legeme, som temmelig pludselig afsmalnes til en af en meget spids Vinkel begrænset Spids.
toaarig kaldes en Plante, hvis hele Udvikling — fra Spiringen til Plantens Død — tilendebringes i Løbet af to Aar.
Top kaldes, uden Hensyn til Beskaffenheden af de sammensættende Stande, en forlænget, sammensat Blomsterstand med forlængede Grene; de nedre Grene oftest længere og mere grenede end de øvre, Toppen derfor ofte pyramideformet.
tornet, besat med Torne ɔ: mere eller mindre forlængede, kegleformede, stive og stikkende Legemer.
tragtformet kaldes en sambladet Krone (eller Bæger), hvis Rør fra en smallere nedre Del efterhaanden jævnt udvider sig i en udbredt Krave.
trekoblet, et haandnervet, sammensat Blad med tre Smaablade.
Trevlerod, et Knippe af omtrent lige kraftige, i Reglen kun lidet grenede Rødder.
trindt kaldes et Legeme, hvis Tværsnit er kredsrundt.
tueformet kaldes en Plante med rigt forgrenet Jordstængel, hvis Grene er tæt sammentrængte, og fra hvilken der udgaar talrige overjordiske, i Reglen ugrenede Stængler.
tvebo kaldes en Planteart med enkønnede Blomster, naar Hanblomsterne findes paa et, Hunblomsterne paa et andet Individ.
tvekønnet, en Blomst, i hvilken der findes baade Støvblade og Støvvej.
Udløbere, lange, under- eller overjordiske, krybende eller idetmindste i Spidsen tilsidst rodslaaende Skud.
udrandet kaldes en Plantedel, som i sin iøvrigt afrundede eller butte Spids har en svag Indskæring.
uldhaaret, beklædt med lange, bløde, i Reglen krusede og mellem kverandre indviklede Haar.
uligefinnet, se: sammensat.
Underbæger kaldes i en omkring- (og over-) sædig Blomst den udvidede Del af Blomsterbunden, som bærer Blosteret og Støvbladene.
undersædig kaldes en Blomst, hvis Blomsterbund ikke er udvidet og hvis Bloster og Støvblade derfor sidder umiddelbart nedenfor Støvvejen.
uregelmæssig er en Blomst, naar Bladene i hver enkelt Kreds ikke alle have samme Form og Størrelse.
Urt, urteagtig, kaldes en Plante, hvis overjordiske Dele er saa bløde og saftige, at de ikke kan overvintre, men dør bort om Efteraaret. Bruges ogsaa om enkelte Plantedele.
Vedtorn, Torne, som staar i Forbindelse med Stænglens Ved; de er i Reglen omdannede Grene, sjeldnere omdannede Blade.

vinget kaldes et Legeme, som er forsynet med en flad, bladagtig Rand.

vægstillet er en Ægstol, som sidder paa Indersiden af Frugtknudens Ydervæg.

Yderbæger kaldes en Kreds af Højblade, som hos nogle Planter sidder umiddelbart nedenfor det egentlige Bæger.

Æg kaldes de Smaalegemer, som findes i Frugtknuden, og som efter at være blevne befrugtede af Støvkornene udvikle sig til Frø. De er ved en kort Stilk, **Ægstrængen**, fæstede til ofte noget fremspringende Steder, Frugtbladenes sammenvoksede Rande, som kaldes **Ægstolene**.

ægformet kaldes en Plantedel, som er omtrent dobbelt saa lang som bred og som har sin største Bredde nedenfor Midten; Grunden er afrundet, Spidsen begrænset af en Vinkel.

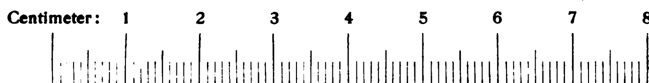
øret kaldes et Blad, som ved sin Grund har to udstaaende, afrundede Afsnit.

Forklaring

over de benyttede Tegn og Forkortelser.

m.	= meget.	4,00	=	4	Meter (M.).[1]
t.	= temmelig.	0,40	=	40	Centimeter (Ctm.).
sj.	= sjelden.	0,04	=	4	Centimeter (Ctm.).
alm.	= almindelig.	0,004	=	4	Millimeter (Mm.).

Var. = **varierer** eller **Varietet**; foran de latinske Plantenavne læses: variêtas, f. Eks. var. *viridis* = variêtas *viridis*.

f. = **forma** ɔ: en ved ydre Aarsager: forandrede Jordbundsforhold, Fugtighed, Varme, Belysningsforhold osv. frembragt Afvigelse fra Arten, som vender tilbage til Arten, naar de oprindelige Forhold atter indtræder. **Forma** er dog ogsaa i Bogen brugt om de Former, under hvilke en Bastard optræder, idet den snart ligner mere den ene, snart mere den anden af Stamplanterne.

Landsdelene:		Maanederne:	
Bornh.	Bornholm.	Aug.	August.
Falst.	Falster.	Dec.	December.
Jyll.	Jylland.	Nov.	November.
Langel.	Langeland.	Okt.	Oktober.
Loll.	Lolland.	Sept.	September.
Sjæll.	Sjælland.		

[1] 1 Meter = 100 Centimeter à 10 Millimeter. 1 Meter er omtrent lig med 3 Fod og 2 Tom.

Livsformerne:

⨀ = eenaarig, ɔ: spirer, blomstrer, sætter Frugt og dør i Løbet af en og samme Vækstperiode.

⨀ = overvintrende eenaarig, ɔ: spirer om Efteraaret, blomstrer og sætter Frugt i Løbet af den følgende Sommer, hvorpaa Planten dør.

⨀⨀ = toaarig, ɔ: spirer om Foraaret, men Blomstring og Frugtsætning finder ikke Sted før Aaret efter, hvorpaa Planten dør.

♃ = fleraarig Urt, som blomstrer flere Gange og i flere Aar.

Jfl. = Jordfladeplante, ɔ: de overvintrende Knopper sidder paa Skud, der ligger paa Jordfladen eller som kun rager lidt op i Luften, indtil 20—25 Ctm.

Jsk. = Jordskorpeplante, ɔ: Plante, hos hvilke de overvintrende Knopper befinder sig i Jordskorpen.

J. = Jordplante, ɔ: Plante, hos hvilke de overvintrende Knopper befinder sig nede i Jorden i en større eller mindre Afstand fra Overfladen.

Rh.-J. = Rhizom-Jordplante, ɔ: Jordplante med forlængede, oftest vandrette Jordstængler.

Stkn.-J. = Stængelknold-Jordplante. ɔ: Jordplante med underjordisk Stængelknold, der tjener som Gemme for Oplagsnæring.

Rkn.-J. = Rodknold-Jordplante, ɔ: Jordplante med knoldformede Rødder, der tjener som Gemme for Oplagsnæring.

Løg-J. = Løg-Jordplante, ɔ: Jordplante med Løg.

Rod-J. = Rod-Jordplante, ɔ: Jordplante, hvis overvintrende Knopper sidder paa Rødder.

Sumppl. = Sumpplante, ɔ: Plante som vokser i Vandet eller i vandmættet Jord og hvis Stængel og Blade rager op over Vandet; de overvintrende Knopper findes nede i Vandet eller i vandmættet Bund.

Vandpl. = Vandplante, ɔ: Plante, som vokser i Vandet enten helt nedsænket eller delvis flydende i Vandskorpen; de overvintrende Knopper findes paa Bunden af Vandet.

Bestøvning:

Selvbst. = Selvbestøvning.
Vindbst. = Vindbestøvning.
Insektbst. = Insektbestøvning.

Frøspredning:

Vandspr. = Vandspredning.
Vindspr. = Vindspredning.
Vindslyngspr. = Vindslyngspredning, ɔ: Frøene slynges ud af Kapslerne derved, at Stænglen sættes i Svingning, hvilket jo især sker ved Vindens Hjælp.
Dyrespr. = Dyrespredning, ɔ: Spredning ved Dyrs Hjælp.
Fuglespr. = Fuglespredning.
Selvspr. = Selvspredning, ɔ: paa Grund af særegne Bygningsforhold er Planten selv i Stand til at slynge Frøene bort.

De forkortede Forfatternavne.

A. Br.	Alexander Braun.
Ait.	Aiton.
All.	Allioni.
Anders.	Andersson.
Andrzej.	Andrzejowsky.
Aschers.	Ascherson.
Bab.	Babington.
Balb.	Balbis.
Beauv.	Palisot de Beauvois.
Benth.	Bentham.
Bernh.	Bernhardi.
Boenn.	Boenninghausen.
Borkh.	Borkhausen.
Brot.	Brotero.
Cav.	Cavanilles.
Cham.	Chamisso.
Claiv.	Clairville.
Coss.	Cosson.
Coult.	Coulter.
Curt.	Curtis.
DC.	A. P. de Candolle.
Dahlst.	Dahlstedt.
Desf.	Desfontaines.
Desr.	Desrousseaux.
Desp.	Desportes.
Dethard.	Detharding.
Didr.	Didrichsen.
Drej.	Drejer.
Dumort.	Dumortier.
Dur.	Durieu de Maissoneuve.
Ehrh.	Ehrhart.
Fr.	Fries.
Fr. et G.	Friderichsen og Gelert.
Gärtn.	Gärtner.
Gaud.	Gaudin.
Gil.	Gilibert.
Gmel.	Gmelin.
Good.	Goodenough.
Griseb.	Grisebach.
Hall.	Haller.
Hartm.	Hartman.
Hitchc.	Hitchcock.
Hoffm.	Hoffmann.
Hook.	Hooker.
Hornem.	Hornemann.

Huds.	Hudson.
Irm.	Irmisch.
Jacq.	Jacquin.
Kit.	Kitaibel.
Kütz.	Kützing.
L.	Linné.
Lah.	Laharpe.
Lam.	Lamarck.
Lec. et Lamott.	Lecoq og Lamotte.
Ledeb.	Ledebour.
Lehm.	Lehmann.
Lej.	Lejeune.
Leyss.	Leysser.
Lge.	Lange.
L'Hérit.	L'Héritier.
Lindl.	Lindley.
Lindeb.	Lindeberg.
Lois.	Loisleleur Deslongchamps.
Lønnr.	Lønnroth.
M. et K.	Mertens og Koch.
Mey.	G. F. W. Meyer.
Mill.	Miller.
Moq.-Tand.	Moquin-Tandon.
Mort.	Mortensen.
Murb.	Murbeck.
Murr.	Murray.
Neck.	Necker.
Ortm.	Ortmann.
Ostenf.	Ostenfeld.
Pers.	Person.
Poir.	Poiret.
Poll.	Pollich.
Pourr.	Pourret.
R. B.	Robert Brown.
Raunk.	Raunkiær.
Rebent.	Rebentisch.
Reichenb.	Reichenbach.
R. et S. / R. et Sch.	Roemer et Schultes.
Retz.	Retzius.
Rich.	Richard.
Rostr.	Rostrup.
Salisb.	Salisbury.
Sch. et Sp.	Schimper og Spenner.
Schlecht.	Schlechtendal.

Schleich.	Schleicher.
Schk.	Schkuhr.
Schrad.	Schrader.
Schreb.	Schreber.
Schult.	Schultes.
Schum.	Schumacher.
Scop.	Scopoli.
Sibth.	Sibthorp.
Sm.	Smith.
Sond.	Sonder.
Spen.	Spenner.
Sw.	Swartz.
Thuill.	Thuillier.
Thunb.	Thunberg.
Torr. et Gray.	Torrey og Gray.
Tratt.	Trattinick.
Trin.	Trinius.
Vaill.	Vaillant..
Vauch.	Vaucher.
Vill.	Villars.
Wahlb.	Wahlberg.
Wahlenb.	Wahlenberg.
Wallm.	Wallmann.
Wallr.	Wallroth.
Web.	Weber.
Weig.	Weigel.
Welw.	Welwitsch.
W. et K.	Waldstein og Kitaibel.
W. et N.	Weihe og Nees v. Esenbeck.
Wib.	Wibel.
Willd.	Willdenow.
Willem.	Willemet.
Wimm. et Grab	Wimmer og Grabowski.
With.	Withering.
Wulf.	Wulfen.

Register

over de i Bogen forekommende Familie- og Slægtsnavne samt de fra Almuesproget særlig bekendte Navne for enkelte Arter. Sidetallene i Parentes henviser til Steder, hvor et Slægtsnavn anføres som Synonym.

A.

D.

E.

F.

G.

H.

T.

